Geji New Testament Portions

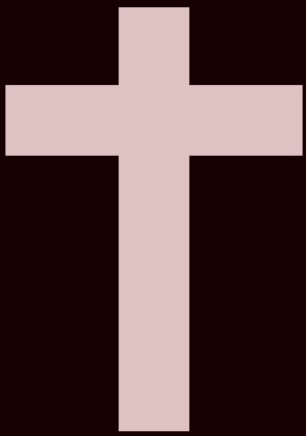

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

Geji New Testament Portions

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Geji)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Oct 2026 from source files dated 2 Jul 2025
1d007d04-9717-58d3-914b-11692f80c43e

Contents

Matiyu 1
Lukka 54
Yohana 109
PA̱LTI WUL GA̱ MA̱N KOPTI JI BOTLI 152
Roma 204
1 MA̱N KORINTI 231
2 MA̱N KORINTI 254
Ma̱n Galatiya 269
MA̱N APISA 278
YAKUBU 286
1 YOHANA 292

Gaɓa maɲ taɱti tumal
Matiyu

Dlaɱti majwe Yesu Almasihu yil tet tumalsi wu

1 Gaɲ kaɗe takarda gwe naɱa mbokti ang ten mbalaɲ jwe Yesu
Almasihu yen ga Dauda, yen ga Ibarahim yil tet tumalsi wu.
2 Ibarahim kaɗe aba ga Ishaku,
Ishaku ka zi Yakubu,
Yek Yakubu zi Yehuda suk yilkeni jwasi,
3 Yehuda kaɗe aba ga Peres suk Zera, ana gwasaɲ kaɗe Tamar.
Peres ka zi Hezaron,
Yek Hezaron zi Aram,
4 Aram ka zi Aminadab,
Aminadab ka zi Nashon,
Yek Nashon zi Salmon,
5 Salmon ka zi Bo'az maɲgwe ana gwas kaɗe Rahab wu.
Bo'az ka zi Obida maɲgwe ana gwas kaɗe Rut wu.
Yek Obida zi Yese,
6 Yese ka zi Dauda guu,
Dauda ka zi Sulemanu maɲgwe ana gwas wo, tek go kili ga Wuriya
kaɗe ti wu.
7 Yek Sulemanu guu zi Rehobowam.
Yek Rehobowam zi Abija,
Abija ka zi Asa,
8 Asa ka zi Yehoshapat.
Yek Yehoshapat zi Joram,
Joram ka zi Yuziya.
9 Yek Yuziya zi Jotam,
Jotam ka zi Ahaz,
Ahaz ka zi Hezekiya.
10 Yek Hezekiya zi Manasa,
Manasa ka zi Amon,
Amon ka zi Josiya.
11 Yek Josiya zi Yekoniya suk yilkeni jwasi ka sa'i gwe sa yem maɲ
Yehuda ɗe zhel a Babila wu.
12 Kaal ɗa daɱti zhel gwasaɲ a Babila, yek Yekoniya zi Shayeltiyel,
Shayeltiyel ka zi Zerubabel.
13 Yek Zerubabel zi Abihud,
Abihud ka zi Eliyakim,
Eliyakim zi Azor.
14 Yek Azor zi Zadok,
Zadok ka zi Akim.
Akim zi Eliyud.
15 Yek Eliyud zi Eliyaza,
Eliyaza ka zi Matan,
Matan ka zi Yakubu.
16 Yek Yakubu zi Yusupu kos ga Maryam maɲgwe zi Yesu gwe asa mbet
ɗe Almasihu wu.
17 Tet ten Ibarahim hal yek la Dauda mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi kaɲ. A
Tet ten Daude yek la daɱti zhel gwasaɲ a Babila go mbalaɲ ɗe kutl cet

wupsi ka pak. Tet ten damti zhel gwasan a Babila yek la Almasihu mago mbalan de kutl cet wupsi kan.

Zat ga Yesu Almasihu

18 Kangwe zat ga Yesu Almasihu ni wu wuggu. A Yusupu yi de yen kos ga Maryam ana ga Yesu, tun basa bo pal hapti so yek ta mbi yen tuki tumal Shishi ga Nya a bata bo yis maani so.
19 Ama nak de hwa mbalan kade Yusupu yen kos gwas wu, yek bata lami de tas lak Maryam ka nsha ka dlo mbalan so. Yek ta gwe tas zakti mukli.
20 Ama tun a ta yima daamti gwas ten palti nu, yek Yen shinti ga Nya tul malti ka tlunkati. Yek ta wulti de, Yusupu yen ga Dauda, kan Maryam de kili gwa, ba banti cik so, yen tuk gwe ta mbi go sut mal Shishi ga Nya kan.
21 Ta zi yen, aka zit shin de Yesu, nak de tik ka kis mbalan jwas daka palti byas wul kawu.
22 Ili pi nak gwisi ta gaba gwe Nya dlam tumal man dlamti gaba gwas wu njikan.
23 Gaba gwe wule, <<Yek ge yen kili gwe bo yis maani sowu a mbi yen tuki, ata zi yen maani, asa zit shin de Imanuwel.>> Gwe yek de, <<Nya ni sukmi wu.>>
24 De Yusupu padal tet yembal wu, yek ta kop ilgwe yen shinti ga Nyami hwit de tas pali wu, yek ta hap Maryam de kili gwasi.
25 Ama yek bata yisti so se nak ta zi yen cina gwasi, yek ta zit shin de Yesu.

2

Tulti ga man yisti kyatlal tet gabas

1 Sa zi Yesu ka ban Baitalami ka atl ga Yehudiya, ka sa'i gwe Hiridus ni de bal guu wu, yek man yisti kyatlal jon tet gabas tul Wurshelima, Yek sa kum gazi de,
2 <<Guu ga man Yehuda gwe sa ya zat wuk gwi? Ma yen kyatlal gwas a tu gabas, yek kan ma tuli tan ngusit atli.>>
3 Hiridus guu kumi nu wugo, yek ili hwotti suk mas man Wurshelima i'e.
4 Yek Hiridus guu mo mas kidi man Paris suk man yisti mbat gaba ga Musa yek ta ngemsi de, <<Bohwe a'ako kan man dlamti gaba Nya wule sa zi Almasihu ko?>>
5 Yek sa ballit de, <<Ka ban Baitalami ka atl ga Yehudiya,>> nak de man dlamti gaba ga Nya lishi de,
6 << <Ki ban Baitalami ga atl ga Yehudiya,
ko njaa, kik de nak'eni ka ban jwe ni ka atl ga Yehudiya wu so,
ten de ka ki kan sa zi bal guu gon,
malgwe a dam de bacina ga mbalan ji man Yisiraila ata pi kyo gwasan wu.> >>
7 Yek Hiridus guu mbe mbalami mukli, yek ta kum gaz ga sa'i gwe kyadlali yil wu.
8 Yek ta wulsi de, <<Lak ngo yenni i'e, kume ka mbit wu, a kaa lak hwini nini ammago ba lak ngusit atl pak.>>
9 De sa kum gaba ga guumi wu, yek sa zigaa. Yek kyatlal gwe sa yeni wu ngusi kopti na si yek lak dlal sut gaa ga lubii gwe yeni ni wu.
10 Sa yen kyadlali wugo yek sa pal hwol tuk i'e.
11 De sa te ka lubiimi wugo, yek sa yen yeni suk Maryam ana gwasi yek sa ngus a cina datka. Yek sa bul ngura jwasan yek sa balti zinariya, suk luban, suk mur.

12 Ama yek yen shinti ga Nya dalisi kang ka tlunkat de bas kobi tumal
Hiridus so, yek sa pal gazan tu ten zobsi tantu.

Apti te Masar ka

13 Man yisti kyadlali zigaa wugo yek yen shinti ga Nya gaba suk Yusupu
ka tlunkati yek ta wulti de, <<Tlinya tak kan yeni suk ana gwasi tak aban
te Masar ka, tak daman teka se a hwikii ilgwe kaa pali ka kaali wu ten de
Hiridus a ngwe tas tlo yeni.>>

14 Yek Yusupu tlinya yek ta kan yeni suk ane ka gasi yek sa ap te Masar
ka,

15 yek sa dan a Masar hal se sa'i gwe Hiridus guu mash wu. Nak gwisi pi
ta njikan gaba gwe Nya dlam tumal man dlamti gaba gwas wu de, <<Tet
Masar kan a mbe yen gini.>>

Tlot mil maani ka atl ga Yehudiya

16 De Hiridus guu lak yisi de man yisti kyadlali pallat de kadlan wugo,
yek mbadl gwas lil i'e, yek ta laki tas tlo mas mil maani ji ban Baitalami
suk jwe ni njaa kali wu ka. Yek sa tlo mas mil mani man gin de lop suk ji
atl daasi ka ndakce na sa'i gwe man yisti kyadlali hwit wu.

17 Gwisi kade sa'i gwe sa njikan gaba gwe Irimiya man dlamti gaba ga
Nya dlam wu de,

18 <<Sa kum yal gon ka ban Rama,
Yal kulu na du tuk i'e.
Rahila ka nama kulu ten bi mil jwasi
ta nge sheltidli,
nak de sa tlwet mil kawu.>>

Zakti Masar

19 Ama kaal da mashkan ga Hiridus guu, yek yen shinti ga Nya tul mal
Yusupu ka tlunkati a Masar.

20 Yek ta wulti de <<Tlinya tak kan yeni suk ana gwasi tak palan teka atl
ga Yisiraila ka, nak de mbalan jwe sa nama lamti tlot ga yeni go sa mash
wu.>>

21 Yek Yusupu kan yeni suk ane yek sa pal teka atl ga Yisiraila ka.

22 Ama yek ta kumi de Alkilawus ka dan de guu ka lal ga aba gwas
Hiridus a tik bal de guu ga atl Yehudiya wu, yek banti lat kali citi. Ama de
Nya dalit kang ka tlunkat de bas li kali tu kali sowu, yek ta li tu Galili.

23 Yek ta lak dan ka ban gwe asa mbe de Nazarat wu. Na nu kan ilgwe
man dlamti gaba ji Nya dlam wu dan de gem, gwe wule, <<Sa mbet de
man Nazarat wu.>>

3

Lakti icin ga Yohana man baptisma

1 Ka multi jwisi wo yek Yohana man baptisma yil debal yek ta ngusi
lakti icin ka me ka atl ga Yehudiya,

2 yek ta wul mbalan de, <<Cin atl gaa nak de kanti ga Nya de guu ganan
bal njaa wu.>>

3 Malgan go tik de malgwe Ishaya man dlamti gaba ga Nya gaba tenti
wu, de ta wule,
<<Yal ga malgwe nama takti bi ka me wu, gwe nama wulti de,
<Lakami Bagaa tantu gwe ta kobi wu,
Lakamiti tantu tani de taki.> >>

4 A Yohana lak lukal madlan rakumi ata hap dlo gwas na kul, kaba suk
duu kade ilga nguki gwasi.

5 Yek mas maŋ Wurshelima suk Yehudiya suk mas atl jwe ni njaa mal dlaɭka Yodan wu ngusi laŧ malti.
6 Yek sa ŋgusi dlaɱti byas wul jwasaŋ ata ŋisi ma paɭti baptisma ka dlaɭka Yodan.
7 Yek Yohana yen maŋ Paresi suk maŋ Saduki wonti sa ŋaɱa tulti malti taŧ paɭisi baptisma wu, yek ta wulsi ɗe. <<mil wokaŋzi naɱkii, wok daɭikii kaŋg ɗe taɱ aɓi lilti mbadl ga Nya maŋ tulti wu wo?>>
8 Paɭaŋ wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwakaŋ wu.
9 Baɱ ɓo ngetl ɗe kii wo Ibaɾahim kaɱɗe aba gwakaŋ so, Nya a mani palti mil Ibaɾahim na ye jin.
10 Naɱ ninge mago ndal ni ten zhila tlindi, mas tlindi gwe wut hwa mil sogo sa wotl ka asa lak ka wutu.
11 Ami wo na ze kaŋ a nikii ma paɭti baptisma ta mbok ang ɗe kaa ci atl gaa mal Nya wi, ama kaal ɗa ami wo maɭgon a tuli maɭgwe nal manaŋ wu, maɭgwe kaptaɭan gwas mago a mbuki ta tusit ka sowu. Tik ka paɭikii baptisma na Shishi ga Nya suk wutu.
12 Gal pelti wul gwas nit ang, ta taas lu pelti wul gwas ka, ata pel kaɲti ɗaka gwe wo ka, ata wut gwesi ka nhu gwasi, apaa ta kwel kaɲti ka na wutu gwe ba a mbaʂhdli sowu.

Sa paɭi baptisma Yesu

13 Ka sa'i gwisi wo yek Yesu yil tet Galili yek ta li dlaɭka Yodan ta Yohana paɭit baptisma.
14 Ama yek Yohana nda ngeti ɗe ta paɭit baptisma so, yek ta wul Yesu ɗe, <<Amik ka li malki taɱ paɭi baptisma ama yek kik li tet ɗa?>>
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ningo zaki ta naɱ gwisi pi taŋ paɭ mas ilgwe ni ndakce mal Nya wu.>> Yek paa Yohana baɭ gaa gwasi yek ta paɭi Yesu baptisma.
16 Ɗe sa paɭi baptisma Yesu wu, ɗe ta yil tot ɗaka ze ka wugo yek dlo nya ɓuli, yek ta yen Shishi ga Nya naɱ kulu sut nya yek ta sak dlaɭ tenti.
17 Yek yal gaɓa gon sut nya wuli ɗe, <<Gaŋ go yen gi kaŋ a lamti, a naɱa kumti taɱti gwas i'e.>>

4

Sheɗan cingaɭ Yesu

1 Yek Shishi ga Nya taɭa Yesu ka me ta Sheɗan cingaɭti.
2 Ta paɭ kaɭkaze multi ɗe kutl ɗe wupsi na ka cin na ka gas wu, yek kuzaŋ njel tlot gwasi i'e.
3 Yek Sheɗan maŋ cingaɭtisi li tet malti yek ta wulti ɗe, <<Kume ki wo yen ga Nya kaɱɗe ki wu, hwi ye jin ɗe taŧ pal ɗe ilga nguki.>>
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <Ilga nguki tokte kaɱɗe maŋ ketaɭti ga mbalaŋ so, ama mas gaɓa gwe a yil sut mal Nya wu.>
>>
5 Yek Sheɗan taɭat Wurshelima baŋ gwe Nya botli wu, Yek ta tolti to ten gaa lubii ga Nya ka,
6 Yek ta wulti ɗe, <<Kume yen ga Nya kaɱɗe ki go ɗakci su ka, naɱ ɗe ni ga lishi ɗe,
<< <Nya a hwi mil shinti jwas gaɓa tenki
asa ŋgibki ka na ang gwasaŋ,
kangwe ka ɓo asaŋ ten ye sowu.> >>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi pak ɗe, <Baɱ cingaɭ Nya Bagaa gwa so.>
>>

8 Yek Sheɗan po taḷat ten tlal tlaŋdaḷ gon, yek taˌ mbokit ang ten guu ji
dii atli suk mbunti jwasaŋ.
9 Yek taˌ wulti ɗe, <<Ba baḷki mas wul jimi, ɗe kume kaˌ ngus atli yek kaˌ
baḷaŋ nalti wu.>>
10 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tli ɗaˌ malaŋ ka Sheɗan, ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ
Nya ɗe, <Ngusi atl Nya Bagaa gwa, a ti naˌ ngus kaŋ ka kumit bi.> >>
11 Yek Sheɗan zakti, yek mil Shinti ji Nya tuli yek saˌ ndaḷlit gahwulaŋ.

Yesu nda paḷti wul gwas a Galili

12 Yesu kumi ɗe saˌ le Yohana kaẉu yek taˌ zak luisi yek taˌ li kaˌ kaṭ atl gaˌ
Galili.
13 Yek taˌ zak Nazarat yek taˌ li Kaparnahum baŋ gwe ni njaa ten bi bal
dlaḷka Galili kaˌ kaṭ atl gaˌ Zabalun suk Naptali wu.
14 Naḳ gwisi pi ten ɗe taˌ ilgwe Ishaya maŋ dlaṃti gaɓa gaˌ Nya dlaṃ wu
njikaŋ gaɓa gwe wuli ɗe,
15 <<Kaṭ atl gaˌ Zabalun suk gaˌ Naptali gwe ni kaˌ Galili,
Lu gaˌ majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu,
lu gwe lak gaa tu bal ze hal yek ɗakci dlaḷka Yodan wu
16 Majwe saˌ naṃa daṃti kaˌ daṃshal wu
saˌ yen bal cilti wi.
Mbalaŋ jwe saˌ naṃa daṃti kaˌ daŋ-daŋ maṣhkaŋ go
Cilti a yilisi tot wi.>>
17 Kaˌ sa'i gwisi kaŋ Yesu nde dlaṃti gaɓa mbalaŋ ɗe, <<Cin atl gaa, naḳ
ɗe kanti Nya ɗe guu gaŋaŋ njaa wu.>>

Yesu mbe maŋ dipti ze ɗe wupsi

18 Taˌ naṃa laṭ ten bi bal dlaḷka Galili nu go, yek taˌ yen Siman gwe asaˌ
mbet ɗe Biturus wu suk yilka gwasi Andarawus asaˌ naṃa dipti ze naˌ wul
dopti kwes gwasaŋ.
19 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Koɓaŋni nini ba pallaḳi ɗe maŋ ngot mbalaŋ naḳ
gwe akaˌ dop kwes wu.>>
20 Nige-nige yek saˌ lak wul dopti kwes gwasaŋ ka yek saˌ kopti.
21 Saˌ naṃa laṭ nugo yek Yesu yen Yakubu suk Yohana yilka gwasi. Si wo
mil ji Zabadi kaŋ, Yesu mbisi asaˌ naṃa laḳaŋti wul dopti kwesi suk aba
gwasaŋ kaˌ jirgi ze. Yek taˌ mbesi,
22 yek nige-nige yek saˌ zak jirgi suk aba gwasaŋ yek saˌ kopti.

Yesu zi ang wonti mbalaŋ

23 Yek Yesu matl kaˌ mas kaṭ atl Galili ataˌ nima mbokti ang mbalaŋ ten
gaɓa gaˌ Nya kaˌ lu motgaa gwasaŋ ataˌ nisi maˌ dlaṃti gaɓa maŋ taṃti ten
bi kanti Nya ɗe guu gwasaŋ. Yek taˌ pita ndokti mas cwo suk laṣhi kumti
taṃti gaˌ dli ji mbalaŋ.
24 Yek bi gwas maṭl kaˌ mas atl gaˌ Siriya, yek maŋ baṃi ngusi tullaṭ ji
mbalaŋ jwasaŋ jwe dli taṃisi bi sowu. Naˌ majwe saˌ citi kaˌ naˌ cwo wonti
wu, suk majwe naṃa kumti dli suk majwe yetaḷ ni kaṣi ju, suk maŋ
maparpaɗa suk majwe dli jwasaŋ tla kaẉu, yek taˌ ndoksi mas jwasaŋ.
25 Yek mbalaŋ wonti, maŋ Galili, suk maŋ Dikapolis, suk maŋ
Wurshelima, suk maŋ Yehudiya hal suk majwe ni tu ten kaṭi gon gaˌ dlaḷka
Yodani wu kop kaal gaˌ Yesu.

5

Mbok ang ten wul gaˌ Yesu ten tlaŋdaḷ

1 Yesu yeni ɗe mbalaŋ wonti mogaa wu, yek ta to ten tlaŋdal ilgon
gwasi. Ta daŋ na zhila wu, yek mil lishti jwas li tet malti.
2 Yek ta njelisi mbokti ang ten wul ɗe,
3 <<Maŋ albarka kaɗe majwe yis lashi ndalti gwasaŋ ten bi wul ji Nya wu,
ten ɗe guu ga Nya wo gwasaŋ kaŋ.
4 Maŋ albarka kaɗe majwe asa pal duu tuk wu,
ten ɗe sa wutisi bi tang ten mbadl wu.
5 Maŋ albarka kaɗe majwe basa palli gaa gwasaŋ ɗe ilgon sowu
ten ɗe sa mbi wul ji dii atli.
6 Maŋ albarka kaɗe majwe sa naŋma kuzaŋ suk kalkaze ɗe taŋs pal ilgwe ni
ndakce wu,
ten ɗe tuk gwasaŋ a njikaŋ.
7 Maŋ albarka kaɗe majwe asa yen gonti wu
ten ɗe si mago sa yen gonti gwasaŋ wu.
8 Maŋ albarka kaɗe majwe mbadl jwasaŋ ni mbuni wu
ten ɗe sa yen Nya.
9 Maŋ albarka kaɗe majwe asa laŋkaŋ dlo ga mbalaŋ wu
ten ɗe sa mbesi ɗe mil ji Nya.
10 Maŋ albarka kaɗe majwe sa naŋma tlat bomti ten palti wul ndakce wu
ten ɗe boo ga Nya wo gwasaŋ kaŋ.
11 <<Kii wo maŋ albarka kaŋ ka sa'i gwe mbalaŋ byalkii yek sa lakkii ka
bomti yek sa shelikii lal gaa ga palti mas byas wul ten bi gi wu.
12 Ta mbadl gwakaŋ taŋmi akaa pal hwol tuki i'e nak ɗe Nya a ɓatlkii nal
ka boo gwas wu, nu kaŋ sa lak maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya jwe tulikii cina ju
ka bomti.

Mbokti ang ten kwi suk cilti

13 <<Kii wo kik ɗe kwi ga dii atli, kume kwi po taŋm sogo, ɗa nii kaŋ sa
palli taŋmti gwi? Malgon a po pal ilgon na nali so, ama sa wut ka a mbalaŋ
li na asaŋ a dani.
14 <<Kik ɗe cilti ga dii atli. Ai baŋ gwe ni ten zaŋdal go sa manaŋ
hwundalti ka so.
15 Mbalaŋ lakaŋ wutu ka pitila asa yitle ka na gal so, ama asa sa zi ten lu
zati. Kangwe a cili, a mbalaŋ yen lu ka lubiimi wu.
16 Nak gwisi kaŋ haŋ ta cilti gwakaŋ ngusi cilti, ta mbalaŋ yen hwa paŋt
gwakaŋ asa taŋs shin ga Aba gwakaŋ gwe ta ni to nya kawu.

Gaɓa ga Yesu ten mbaŋt gaɓa ga Musa

17 <<Bak daŋmaŋ gwa we a tuli, ta tlok Mbaŋt Gaɓa ga Musa suk Lishti ji
maŋ Dlaŋmti Gaɓa ga Nya ka so, a tul ɗe ta tlok ka so a ma a tul ɗe ta
njikaŋmi ka.
18 Gem kaŋ dlo nya suk dii atl a taas ka, ama ko ta ilgwe ni ɗe nak'eni ka
Mbaŋt Gaɓa ga Musa, mago a tlokdli ka so se njikaŋ mas.
19 Ten nak gwisi kaŋ mas malgwe nge kopti mbati gon a giɓi, ko ta mbati
gwisi kaŋi ɗe gwe nda nak'eni mani wu, yek ta mboki ang mbalaŋ ɗe taŋs
pali nugo, sa mbet ɗe malgwe ni nak'eni ka guu ga Nya. A mas malgwe
kop mbaŋt gaɓe yek ta mboki ang mbalaŋ dani go sa mbet ɗe kakshe a guu
ga Nya.
20 A nikii ma hwiti, kume palti wul ndakce gwakaŋ man ga maŋ Paresi
suk maŋ mbokti ang mbalaŋ ten Mbaŋt Gaɓa ga Musa wu sowu, kaa te ka
guu ga Nya so.

Mbotik ang ga Yesu ten lilti mbadli

21 <<Kaa kumi ɗe tet go sa dlami mbalaŋ jinaŋ ɗe <baƙ tlo mbalaŋ so,
majwe tlo mbalaŋ go sa nolti.>
22 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe mas malgwe mbadl lilit na yilka gwas
go sa nolti. A malgwe hwi yilka ɗe, <Ki wo mbalaŋ ga koo lu,> sa nolti, a
malgwe wul yilka gwas ɗe, <Ki wo kaɗlaŋ kaɗe ki wu!> Mbun ɗe ta lakti
buu wutu.
23 <<Na nu kaŋ kume ka ɓa baƚ wul ka lu takti wul, yek ka daami go
malgon naŋa lilti mbadl na ki wu,
24 lak laƙaŋ dlo gwa suk maƚi pa apaa ka nda takti wuli.
25 <<Laƙaŋ dlo gwa suk malgwe taƚak dlaboo wu baƚe-baƚe a kayi ten
tantu laƚ ka lu kisti gaɓe. Laƙaŋ dlo gwa sukti, ka paƚi nu sowu ta lakki ka
ang ga maŋ kisti gaɓa, a maŋ kisti gaɓe lakki ka ang ga maŋ hapti dlo asa
lek ka ka lu gwe asa le maŋ paƚti byas wullu.
26 A nikma hwiti ɗe gem kaman yilti ka so, se ka ɓatl mas ilgwe maŋ
kisti gaɓa tlwek ɗe taƙ ɓatl wu.

Mbokti ang ɗe baƙ pi suk kili ga malgon so

27 <<Kaa kume ɗe tek go sa dlaŋ ɗe <baƙ paŋ paƚaŋ so.>
28 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe mas malgwe yen kili mbalaŋ yek ta
lam multi sukti go maƚi pi paƚaŋ sukti ka mbadl gwas wi.
29 Kume gwel gwa kaƚi ga ang shinti kaɗe maŋ lakti gwa ten paƚti byas
wullu, yilli ka aka lakka. A mani ki ta kaƚ dli gon gwa ka ni ɗa so ɗa gwe
taș lak mas dli gwa ka buu wutu wu.
30 A kume a ang shinti gwa kaɗe maŋ lakti aka paƚ byas wullu, kotl ka
taƙ lakka. A maniki ta kaƚ dli gon gwa ka ni ɗa so ɗa gwe taș lak mas dli
gwa ka buu wutu wu.

Mbokti ang ten zakti kili punka

31 <<Tek go sa wulsi ɗe, <Mas malgwe lam zakti ga kili gwas go taș baƚti
lishti zakti.>
32 Ama a nikii ma hwiti ɗe mas malgwe zak kili gwasi aba ten paƚ paƚaŋ
kaŋ ta mbit sogo ta lakti ten paƚ palaŋ wi. A malgwe hap kili gwe sa zakti
go, ta naŋa paƚ paƚaŋ sukti.

Mbokti ang ga Yesu ten bi mot gaɓa suk Nya

33 <<Kaa po kume ɗaɗe tek go sa hwi mbalaŋ ɗe, <Baș mo gaɓa suk Nya
ten lal so, ama taș paƚ ilgwe sa mo gaɓa na Nya dani.>
34 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe, baƙ mo gaɓa suk Nya so. Baƙ mo
gaɓa na dlo nya so naƙ ɗe yek ɗe lu daŋti ga Guu Nya wu.
35 A baƙ mwe na dii atl so, naƙ ɗe yek ɗe lu zaƚ asaŋ gwas wu, baƙ mwe
na Wurshelima so pak, ai yek ɗe baŋ ga Bal Guu.
36 Baƙ mo gaɓa na gaa gwa so, naƙ ɗe ka man pallaƚ ga maɗlaŋ ɗe naŋ
ga gaa gwa hwoli sogo duuni dani sowu.
37 Ka mas ilgwe kaa dlaŋ wu ta gaɓa gwakaŋ dlaƚ ten <Yii> sogo
<Wowo.> Kume ɗakci nu wu, tet mal Maŋ Ngalci wu kaŋ yil teɗi.

Mbokti ang ga Yesu ten pallaƚ ami

38 <<Kaa kumi ɗe tek go sa dlaŋ ɗe <Gwel ka lal ga gwel, shin ka lal ga
shin.>
39 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe, baƙ nge ɗe ta mbalaŋ tekii gazi so.
Kume malgon ɓek kalkaŋ ten kaƚ ang shinti go, ballit kaƚi ga ang yali wu
pak.
40 Kume maƚgon taƚak dlaboo ten bi kukaƚ gwa ga tugiɓi go, baƚti lukaƚ ga
tukaali pak.

41 Kume maḷgon zik ngetli taḳ li sukti dlentaṭ gạ mil ɗe naṃ wu, li sukti
hal mil ɗe lop.
42 Mas maḷgwe ngemik wul go patti ɗạ so, a maḷgwe ngemik dul go baḷti.

Lam maṇ nget gwa

43 <<Kaạ kumi tek go sạ dlaṃ ɗe, <Lam yilka gwa, akạ nge maṇ nget
gwa.>
44 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe taḳ lamaṇ majwe ngekii wu, ngemi
Nya majwe nikii ma cit dlelngapcan wu.
45 Kume kạ paḷi naḳ gwisi go kaa daṃ ɗe mil ji Aba gwakaṇ gwe ni to
nya kạwu, ti ɗe ataạ laki a cin yili hwa mbalaṇ suk byasi, ataạ laki a ze nde
maṇ paḷti wul ndakce suk maṇ paḷti byasi.
46 Kume majwe saạ lamkii wu kaṇ akaạ lamsi naạ ngusaṇ go, ɗaṇi kaṇ sa
ɓatlkii gwi? Ai ko taạ maṇ kanti wulpi boo mago naḳ gwe akaạ paḷi wu kaṇ
asạ paḷi.
47 A kume yilkeni jwakaṇ kaṇ akaạ gaɓesi naạ ngusaṇ go, na yek kaạ
man naa mbalaṇ ye? Ai mbalaṇ jwe ɗe maṇ Yehuda kạ sowu mago nu
kaṇ asạ paḷi.
48 Nuk go daṃaṇ gạ njikmi naḳ kangwe gạ Aba gwakaṇ gwe ni nya wu
njikaṇ wu.>>

6

Mbokti ang gạ Yesu ten baḷti wul

1 <<Paṇ ɗem-ɗem baḳ paḷaṇ hwa wul ten ɗe taạ mbalaṇ yeni asạ taṣkii so.
Kume kaạ paḷi nu go, kaa mbi ɓatlti mal Aba gwakaṇ gwe ni nya wu so.
2 <<Kume kaạ ɓa baḷ wul maṇ laṣhi wul wu, baḳ paṇta gaɓa dani naḳ
gwe a maṇ riya paḷi kạ lu motgaa gwasaṇ suk ɗaṇ ten tantu kạ ten ɗe taạ
mbalaṇ taṣsi wu so. Gem, amik ka hwikii ge sạ mbi ɓatlti gwasaṇ wi.
3 Ama kume kaạ ɓa baḷ wul maṇ laṣhi wul wu, baḳ zaki ni a ang yali
gwakaṇ yis ilgwe ang shinti naṃa paḷti wu so.
4 Kangwe baḷti wul gwakaṇ a ni gạ hwundaḷi wu, a Aba gwakaṇ ɗe ataạ
yen wul gwe a mbalaṇ paḷi gạ hwundaḷi wu ɓatlkii.

Mbokti ang gạ Yesu ten ngemti Nya

5 <<Kume kaạ ɓa ngem Nya go, baḳ paḷi naḳ maṇ paḷti riya so, naḳ ɗe si
wo asạ laam ngemti Nya a nya daṇkạ lu motgaa gwasaṇ ka suk ɗaṇ ten
tantu ka kangwe mbalaṇ a yensi dani wu. Gem, amik ka hwikii ge sạ mbi
ɓatlti gwasaṇ.
6 Ama kume kaạ ɓa ngem Nya go te punka, akaạ le dlabii ka akaạ ngem
Aba gwakaṇ gwe baạ mbalaṇ a yenti dani sowu. Ti ɗe ataạ yen mas ilgwe ni
gạ hwundaḷi kạwu ta ɓatlkii.
7 Kume kaạ ɓa ngem Nya go, baḳ paṇta kapti gaɓa ten wul ɗe naṃ naḳ
majwe asạ paḷ wul naḳ wule si wo hwa mbalaṇ kaɗe si wu so. Saạ daṃaṇ
gwa we ten kapti gaɓa gwasaṇ kaṇ ta katisi kaṇg.
8 Baḳ paḷi naḳ gwasaṇ wu so naḳ ɗe Aba gwakaṇ yis ilgwe kaạ lami tun
a baḳaạ ɓo ngemti sowu.
9 <<Nuk'wu, kume kạ ɓa ngem Nya go akaạ wuli ɗe,
<< <Aba gaṇaṇ gwe ni to nya kạwu,
haṇ taạ mbalaṇ ɓanti shin gwa
10 Haṇ taạ daṃti gwa ɗe guu tuli.
Haṇ taạ ilgwe kạ lami wu pi
ten dii atli naḳ gwe a pi to nya kạwu.

11 Baḷni ilgwe ma guk ase wu.
12 Taasini mas byas wul jinaṇ ka
naḳ gwe ama̱ taasi majwe asa̱ paḷini byas wul wu.
13 Baḳ zakni taṇ nda so ɗe kume sa̱ ɓa cingaḷni wu.
Ama akaa̱ te ka̱ dlo gaṇaṇ suk Maṇ Ngalci wu.>
14 Kume kaa̱ taasi byas wul majwe paḷikii byas wul wu, Aba gwakaṇ gwe
ni to nya kaẉu mago ta taasikii gwakaṇ ka.
15 Ama kume kaa̱ taasi byas wul majwe sa̱ paḷikii byas wul wu ka̱ sogo,
Aba gwakaṇ mago ta taasikii gwakaṇ wu ka̱ so.

Mbokti ang ga̱ Yesu ten kaḷkaze

16 <<A kume ka̱ ɓa paḷ kaḷkaze wu, baḳ docinaṇ cina gwel naḳ maṇ paḷti
riya so, naḳ ɗe si wo asa̱ docin cina gwel ta̱ mbalaṇ yeni asa̱ yisi ɗe sa̱
naṃa kaḷkaze wu. Gem, amik ka hwikii ge sa̱ mbi ɓatlti gwasaṇ wi.
17 Ama kume kaa̱ paḷ kaḷkaze go aka̱ polaṇ gwel gwakaṇ ka akaa̱ tuksi
mili ten gaa,
18 ba̱ mbalaṇ yenkii asa̱ yisi ɗe kaa̱ naṃa paḷti kaḷkaze so, ama Aba
gwakaṇ ɗe ata̱ yen mas ilgwe ni ga̱ hwundaḷi kaẉu a ɓatlkii.

Mbokti ang ten bi mot wul to nya ka

19 <<Baḳ mwe wul gaa gwakaṇ ten dii atl so, lu gwe a daḳmbi lili ka, a
kaci ka̱ wu.
20 Mwe wul gwakaṇ to nya ka, ka̱ lu gwe daḳmbi a lili ka̱ so, a ba̱ a kaci
ka̱ so wu. Mukaḷ mago sa man teti asa̱ mukaḷi ka̱ so.
21 Ten ɗe ka̱ lu gwe wul gwakaṇ ni wu, kaḷi kaṇ mbadl gwakaṇ ni pak.

Cilti ga̱ dli

22 <<Gwel kaɗe cilti ga̱ dli. Kume gwel gwa ni hwaɓi wu, dli gwa a ni cili.
23 Ama ɗe kume cilti ga̱ dli gwa wo daṃshal ka̱ go, gem daṃshal gwe ka̱
ni giɓi go bali kaṇ.

Daṃti ɗe zhel ga̱ Nya suk daṃti ɗe zhel ga̱ wulpi

24 <<Mbalaṇ a man daṇ ɗe zhel ga̱ bagaa ɗe lop ka̱ sa'i ɗe naṃ so. Ngetli
kaṇ taṣ lam gon ata̱ nge gon, sogo taṣ kumi bi gon ata̱ nge kumti bi gon.
Mbalaṇ a man daṃti ɗe zhel ga̱ Nya suk lamti wulpi so.

Ba̱ ilgon hwotkii so

25 <<Ten naḳ gwisi kaṇ, a nikii ma hwiti ɗe baḳ hwotaṇ gaa gwakaṇ ka̱
daṃti gwakaṇ so, ten bi ilgwe kaa nguk wu, suk ilgwe kaa tla wu sogo
lukaḷ gwe kaa lak wu. Ase mbadl ga̱ mbalaṇ manaṇ ilga̱ nguki sa? Aba̱ dli
ga̱ mbalaṇ manaṇ lukaḷ ga̱ laki sa?
26 Ɓo yenaṇ yadl la, baṣa ɓak zhin so, baṣa wotl wul zhin so, a baṣa moo
wul ka̱ nhu so. Ama Aba gwe ni nya wu naṃa citi na̱ si. Kaa̱ yisi ɗe kaa̱
nal man yadl mal Nya sa?
27 Wok ni ka̱ kii gwe ɗe wul hwotti wugo ta mani mbaḷti gaa gwas ko ta̱
sa'i ɗe naṃ dani wo?
28 <<Yek laki yek lukaḷ gwe kaa lak wu a hwotkii ye? Ɓo yenaṇ buzha ɗe
asa̱ kiɗi ka̱ me wu la, kangwe baṣa paḷ ilgon so, a baṣa pi lukaḷ so wu.
29 Mas na̱ naḳ gwisi, ko ta̱ Sulemanu guu na̱ mas nalti gwas mago, ta̱ kin
mbuni lukaḷ yek ta̱ kinti ka naḳ ɗe naṃ ka̱ buzha jin so.
30 Ɗe hal Nya kin buzha ka̱ me ka na̱ mbunti wu, si ɗe sa̱ ni ɗa ase, ama
ayo asa̱ kweli ka ka̱ wutu wugo, se kii kaṇ ba̱ Nya a paḷikii sa? Kii mbalaṇ
jwe baṣa̱ ngaṣti ten Nya sowu!

31 Na nu kaŋ baƙ hwotaŋ gaa gwakaŋ akaa naŋma wulti ɗe, <Yek ma
ngukaŋ ye?> Sogo <Yek ma tla ye?> Sogo <Yek ma lakaŋ ye?>
32 Majwe sa yis Nya sogo sik ɗe maŋ ngot wundal ji wul jimi, ama kii wo
Aba gwakaŋ gwe ni to nya kawu yisi ɗe kaa lam wul jwisi mas.
33 Ama ngo guu ga Nya suk palti wul ndakce gwasi, apaa ta mbalikii mas
naa wul jwisi.
34 Ten nak gwisi kaŋ, baƙ hwotaŋ gaa gwakaŋ na wul jwe a pi ayo wu
so, ayo a tul na wul jwasi. Hwotti ga ase kumkii wi.

7

Baƙ zi du gaa yilkeni jwakaŋ so

1 <<Baƙ zi du gaa malgon so, kii mago malgon a zikii so.
2 Ten ɗe na wundal kisti gaɓa gwe ka pali mbalaŋ go, wundalisi kaŋ sa
paliki. Gal cingalti wul gwe ka cingali mbalaŋ ɗa go na nali kaŋ sa
cingaliki.
3 <<Yek laki ɗe ka naŋma zat gwel ten nak'en ilgon ɗe ni yilka gwa gwel
wu, ama yek ba bali gwe ni ka gwa wu hwotki so ye?
4 Ɗa nii kaŋ ka wul yilka gwa ɗe, <Haŋ ta yillik nak'en ilgaŋ ɗe nik ka
gwel wu ka,> Ama a ki wo bali ka ni ka gweli gwa wu gwi?
5 Ki maŋ riya, yilli bal ilgwe nikka gwel wu ka, taƙ man yenti lu i'e ɗa
apaa ka man yillat nak'en ilgon gwe ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.
6 <<Baƙ balaŋ kaɗi wul gwe sa botli kawu so. A baƙ balaŋ zok mbuni ye
Alade so. Ten ɗe sa li na asaŋ dani, asa palikii gaa asa kumikii cwo.

Ngweni, ngemini, kotlaŋ bi dlabiimi

7 <<Paŋta ngemti sa balkii, ngweni kaa mbi, kotlaŋ bi dlabii sa ɓulikii.
8 Mas malgwe ngemi go sa balti, a malgwe ngwe go ta mbi. Malgwe
ngusi kotlti bi dlabii go sa ɓuliti.
9 <<Ka kii wo wok ɗe gwe ɗe yen gwas a ngemit baredi ata balti ye wo?
10 Sogo tas ngemit kwesi ata balti wuci wo?
11 Kii ɗe maŋ ngalci wu mago yek kaa yis kangwe kaa bal hwa wul mil
jwakaŋ wu, Aba gwakaŋ gwe ɗe ta ni to nya kawu pa? Ai ta balaŋ hwa
wul majwe sa ngemit wu.
12 Ilgwe kaa lami ɗe ta mbalaŋ palikii wu, kii mago palisi nu pak. Nu
kaŋ Mbat Gaɓa ga Musa suk takarda ji maŋ dlamti gaɓa ga Nya mbok ang.

Mbok ang ten kopti ngaptlan tantu

13 <<Koɓi tu ka ngaɓi tantu naƙ ɗe tantu gwe a tala mbalaŋ ka buu wutu
go alti kaŋ ni wu. Kopti tantu gwisi wo bom so, a majwe asa koɓi go wonti
kaŋ saŋi.
14 Tantu gwe a mbalaŋ koɓi asa mbi mbadl go ngaptlan kaŋ ni, a kopti
gwas bomi. Mbalaŋ jwe asa koɓi tu kali go sa wonti so.

Tumal yandi ga tlindi kaŋ asa yis tlindi wul

15 <<Paŋ ɗem-ɗem na maŋ dlamti gaɓa ga Nya ga lali, majwe asa tul
malkii naƙ wule mbala kaŋ ama kadilap jwe kuzaŋ naŋma tlot gwasaŋ i'e
kaɗe si wu.
16 Tumal pat jwasaŋ kaŋ kaa yissi. Kaa man kotlti yandi inabi ten tlindi
zhina a? Ko a maŋ kotlti yandi tulaŋ ten tlindi wuɓal la?
17 A naƙ gwisi kaŋ mas hwa tlindi wo ata wut hwa yandi, a byasi wo ata
wut byas yandi.

18 Hwa tlindi wo ba a wut byas yandi so, a ba a byas tlindi a wut hwa yandi so.
19 Kume nuk go, mas tlindi gwe wut hwa yandi sogo asa wotl ka asa wut ka wutu.
20 Ten nak gwisi kan kaa yis man dlamti ga ɓa ga Nya ji lali tu ten pat jwasan.

A yiskii so

21 <<Mas majwe asa mbe ɗe Bagaa wu kaa te ka guu ga Nya so, ama se majwe asa pal ilgwe Aba gi gwe ni wu nya lami wu.
22 Ten cin gwisi wo, mbalan wonti a wulan ɗe, <Bagaa, Bagaa! Ale ma laki mbalan icin ten gaɓa ga Nya na shin gwa na? Ale ma yillan mazhe ɗaka mbalan ka na shin gwa na? A ma pal wul cit ɓanti wonti na shin gwa.>
23 Apaa a wulsi ɗe, <A yiskii so, tli ɗa malan ka, kii man palti byas wul!>

Mbalan ɗe lop man kinti bii

24 <<Ten nak gwisi kan, mas malgwe kum gaɓa gini yek ta koɓi go, ta dam nak man ɓotlkan yisti wul gwe kin lubii ten pa wu.
25 De ze nda wi ɗe dlalka njikan wu, yek yetal tli toɗi yek ɓo lubiimi, ama yek ba nda so nak ɗe ten pa kan ta lak zhila lubii wu.
26 Ama mas malgwe kum gaɓa gi gan yek ta nge kopti go, ta dam nak kadlan gwe kin lubii ten yelsi wu.
27 De ze nda wi ɗe dlalka njikan, yek yetal tak ɓo lubiimi wu, yek lubiimi nda ka, byas ndati.>>
28 Yesu pak wul jwisi wu, yek ɓanti ci mbalan ten kangwe ta hwisi gaɓe wu,
29 nak ɗe ta hwisi gaɓa nak man iko gon, ba ɗe nak kangwe a man yisti Mbat Gaɓa ga Musa pali wu so.

8

Yesu ndok man cwo gita gon

1 Yesu yil sut ɗaka tlandali kawu, yek mbalan wonti kopti.
2 Yek man gita gon li tet malti, yek ta ngusit atli yek ta balti nalti. Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, kume tamik ɗa go ka pallan ɗe man lashi daskan.>>
3 Yek Yesu tak ang yek ta tanti, yek ta wuli ɗe, <<Ta tami ɗa, dam ɗe man lashi daskan.>> Yek mali ndoki kali-kali.
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Bak hwi malgon ilgan so, ama li ta man Paris ɓo yenki aka bal wul sadaka nak gwe Mbat Gaɓa ga Musa dlam wu. Pali nak gwisi ta mbalan yisi ɗe ka ndoki wi.>>

Yesu ndok zhel ga bal man hapti dlo gon

5 Yesu te ka ban Kaparnahum wu, yek bali ga man hapti dlo ga Roma gon li tet malti yek ta ngemti ɗe tas zit ang ne.
6 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, zhel gi ni lubii a atli zatak dli tlet ka, ta nama tlat bomti i'e.>>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba li a lak ndokti.>>
8 Yek mali wulti ɗe, <<Bagaa, a mbuki tak li tet ɗa ka so, gaɓa kawei zhel gi a ndoki.
9 Nak ɗe ami mago a atl ɗa malgon ka kan ani, a man hapti dlo jon ni atl ɗa ka pak wu. A wul gon ɗe, <Li te du,> ata li. A po wul gon ɗe, <Li teɗi,> ata li te. A wul zhel gi ɗe <Pali nak gan,> ata pali nu wu.>>

10 Yesu kum gaɓa gami wugo, yek ta ngip bi ka ang yek ta wul majwe sa
nama kopti kaal gwas wu ɗe, <<Gem a mik kaa hwikii ge, ka man Yisiraila
mago a ɓo yen malgwe ngasti ten Nya gwas ndal nak ga malgan wu so.>>
11 A niki ma hwiti ɗe majwe ba man Yehuda ka sowu nak malgan wonti
a yil tet tu gabas suk tet tu yemma asa dam na zhila asa nguk wul suk
Ibarahim suk Ishaku suk Yakubu ka guu ga Nya.
12 Ama majwe mbun ɗe ta sik ni ɗe mil guumi go sa laksi to deɓal ka ka
duu damshal, a duk kan sa kuli asa as ang bi.
13 Yek Yesu wul man hapti dlomi ɗe, <<Zigaa, a piki nak kangwe ka
ngaski ten Nya ɗe ta pik wu.>> Yek zhel ga man hapti dlomi ndoki kali-kali.

Yesu ndok nkwe ga Biturus

14 Ɗe Yesu te lubii ɗa Biturus ka wu, yek ta mbi nkwe ga Biturus ten
zazzaɓi.
15 Yek Yesu tan ang gwasi, yek zazzaɓi zakti, yek ta tlinya yek ta palit
wul.

Yesu ndok wonti mbalan ka sukti

16 Ɗe sukti pi wugo, yek sa tullit mbalan jwe mazhe ni kasi ju wonti. Yek
ta yilli mazhesi ka na gaɓa ga bi gwasi, yek ta ndok mas majwe dli tami bi
sowu.
17 Nak gwisi pi ten ɗe ta ilgwe Ishaya man dlamti gaɓa ga Nya dlam wu
njikan. Gaɓa gwe wule,
<<Ta yem cwo jinan ka
yek ta hwulanni na lashi kumti tamti ga dli jinan.>>

Majwe sa wule sa kop Yesu wu

18 Yesu yeni wi ɗe mbalan wonti gandalti wu, yek ta laki ɗe tas ɗakci bal
dlalke tas pal tu ten kati gwe ni tu te duk wu.
19 Yek man yisti Mbat Gaɓa ga Musa gon li tet malti, yek ta wulti ɗe,
<<Man lishti, ba kopki mas lu gwe ka li wu.>>
20 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwen-gwen wo shu nisi ɗa, a yadl mago bii nisi
ɗa, ama ami yen ga mbalan wo lu multi ni ɗa so.>>
21 Yek ɗe nam ka mil lishti ji Yesu wulti ɗe, <<Bagaa, zakanni ta lak lep
aba gi paa, apaa a lak kopki.>>
22 Yek Yesu wulti, <<Zak hwu mbalan tas lep yilkeni jwasan.>>

Yesu matl yetal nyaze

23 Yek Yesu te ka jirgi ze, yek mil lishti jwas kopti.
24 Sa ni nugo yek bal yetal nyaze gon tli tot ten bal dlalke hal yek zesi
tlinya nak wule a cin jirgi na gaa. Ama a Yesu nama ndet yembal.
25 Yek mil lishti jwas sak padalti, yek sa wulti ɗe, <<Bagaa kisni ne, ma
ɓa su gaz gaa ze!>>
26 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yek laki yek ɓanti a cikii ye? Kii majwe ba ngasti
ten Nya gwakan ndal sowu.>> Yek ta tlinya yek ta matl yetali suk zesi. Yek
mas tlo ang, yek lu dam mbetlak.
27 Yek mbalan ngip bi ka ang, yek sa ngusi wulti ka dlo gwasan ɗe,
<<Wok ɗe gan ɗe hal yetal suk kapsi ze mago asa kumit bi go?>>

Ndokti ga man mazhe a Gadasina

28 Yesu mbuk lu ka kat atl ga Garasina wu, yek man mazhe jon ɗe lop
jwe asa dam ka gazukɗi mo sukti. Man mazhe jwisi wo sa dam ɗe wul cit
ɓanti i'e wi, hal sa laki yek ba mbalan po man kopti tu ten tantu gwisi so.

29 Yek sa des le yek sa wuli ɗe, <<Yek ɗe ze gwa suk mi ye, ki Yen ga Nya? Ka tul ɗe tak nolni a ba multi ɓo njikan sa?>>
30 Ka sa'isi wo a alade jon ni njaa kali sa nama kyo.
31 Yek mazhesi ngem Yesu ɗe, <<Kume ɗe ka yillani kawu, aka zakni tan te ka alade ju.>>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yillan te ka.>> Yek sa yil ɗaka mbalami ka, yek sa lak te ka aladesi. Yek mas aladesi lok su ka zesi ka yek sa mashi.
33 Yek man kyo aladesi lak dlami mbalan wul mas jwisi na ilgwe pi na man mazhe ju pak.
34 Yek mas man bami yil sudi tas yen Yesu, sa yenti wugo yek sa ngemti tas zakisi kat atl gwasan.

9

Yesu ndok malgwe dli gwas tla kawu

1 Yek Yesu te ka jirgi ze, yek ta pal te ka ban gwas ka.
2 Yek majon tulli malgwe dli tlet kawu malti a atl ten lumulti. Ta yen ngasti ten Nya gwasan wu, yek ta wul man cwoɓi ɗe, <<Yen gini ba ilgon hwotki so, sa taasik byas wul gwa kawi.>>
3 Na kumti nak gwisi, yek man yisti Mbat Gaba ga Musa jon wul yilkeni jwasan ɗe, <<Malgan nama cutgaa suk Nya!>>
4 Nak ɗe Yesu yis ilgwe sa nama daamti gwasan dani wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa nama daamti byas wul ka mbadl gwakan ye?
5 Gwik bom so gwi? na ta wule, <Sa taasik byas wul gwa kawi.> Sogo ta wule, <Tlinya tak zigaa?>
6 Ama a nama lamti tak yisi ɗe iko ni yen ga mbalan ɗa tas taasi byas wul mbalan ka ten dii atli.>> Yek ta wul malgwe dli tlet kawu ɗe, <<Tlinya tak kan lumulti gwa tak li lubii.>>
7 Yek mali tlinya yek ta li gas lubii.
8 Wonti mbalami yeni nu wu, yek ɓanti cisi, yek sa bal nalti Nya ɗe ta bal iko palti nak gwisi mbalan wu.

Yesu mbe Matiyu

9 De Yesu ci cina na zatgaa wu, yek ta yen malgon gwe asa mbet ɗe Matiyu ata ni na zhila ka lu kanti wulpi boo. Yek ta wulti ɗe, <<Koɓanni,>> Yek ta tlinya yek ta kopti.
10 Kaal nak gwisi ɗe kaa Yesu suk mil lishti jwas ɓa nguk wul ka lubii ga Matiyu wu, yek man kanti wulpi boo suk man palti byas wul wonti tuli, yek sa lak dan na zhila mal Yesu suk mil lishti jwasi yek sa nguk wul.
11 De man Paresi yeni nu wugo, yek sa wul mil lishtisi ɗe, <<Yek laki ɗe man lishti gwakan nama ngukti wul suk man kanti wulpi boo suk <man palti byas wul ye>?>>
12 Yesu kumi nu wugo yek ta wulsi ɗe, <<Majwe ba cwo nama cit gwasan sowu ngo man ikan so, se man cwo.
13 Ama a lamti tak sak yenan ilgwe gaba ganan mbokti ang dani wu, gaba ɗe ta wuli ɗe, <Yenti gonti kan a lami, ba ɗe we sadaka so.> Ten nak gwisi kan, a tul ɗe ta mbe man wul ndakce so, man palti byas wul kan a tuli mbet gwasan.>>

Kumti gazi ten palti kalkaze

14 Ka sa'i gwisi, yek mil lishti ji Yohana tul mal Yesu yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki ɗe na mi, na man Paresi a ma pal kalkaze ama mil lishti jwa wo basa pali so ye?>>

15 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yelaŋ ji pyal kos a paḷ duu tuki a pyal kosi yi suksi ya? Ai multi jwe sa kamisi pyal kosi kaẉu yi tedî, ka sa'isi kaŋ sa paḷ kaḷkaze.
16 <<Ai maḷgon kamaŋ pyal yadi ata tlaṃ keshti ga gus ka na nali so, kume ta paḷi nugo gus lukaḷi a kesh ka man kangwe kesh cina wu.
17 A ba mbalaŋ a shot pyal ze inabi ka gus ngura kul so. Kume ta paḷi nu go, ngure a kesh ka a ze inabisi shot te atl ka a yekge ngure lil ka wi. Pyal ze inabi wo ka pyal ngura kul kaŋ a shoti. Paḷti naḳ gwisi ka laki asa mbi ze inabisi suk ngura kuli.>>

Ndokti ga kili maŋ cwo suk palti kaami ga yen kili gwe maṣh wu

18 Yesu nisi ma gaɓa nu go yek bacina ga lu motgaa ga maŋ Yehuda gon tuli, yek ta ngus atl a cina ɗatka, yek ta wulti ɗe, <<Ninge ninge kaŋ yen gi ya maṣhi, ama lite taḳ taŋti ta pal kaami.>>
19 Yek Yesu tlinya yek ta kopti suk mil shinti jwas ji botli.
20 Yek kili gon gwe ta paḷ gin ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shotti wu, li tet tu tukaal ga Yesu, yek ta taŋ bi lukaḷ gwasi.
21 Naḳ ɗe ta wuli ka mbadl gwas ɗe, <<Ko ta lukaḷ gwas kaŋ a ta ni go, ba ndoki.>>
22 Yek Yesu ballaṭi yek ta yenti wu yek ta wulti ɗe, <<Yen gini ba ilgon hwotki so, ngaṣti ten Nya gwa ndoki wi.>> yek ta ndoki kaḷi-kaḷi.
23 Ɗe Yesu mbuk lu ɗa bacinesi kaẉu, yek ta mbi mbalaŋ asa naṃa hotti shetaḷ asa naṃa shilaŋ kaḷi.
24 Yek Yesu wule, <<Balaŋni nini lu, yen kilisi ɓo maṣh so, yembaḷ kaŋ ta naṃa ndeti.>> Yek sa gitliti.
25 Sa yilli mbalaṃi deɓaḷ wu, yek Yesu te ka giɓi yek ta ngiɓi ang yen kilisi, yek ta tlinya.
26 Yek gaɓa gwisi maṭl ka kaṭ atl gwisi mas.

Yesu ndok dwa

27 Yek Yesu li cina wu, yek dwa ɗe lop jon kopti, asa naṃa wulti to nya kaɗe, <<Yesu yen ga Dauda yen gonti gaŋaŋ ne!>>
28 Ɗe Yesu te ka lubii gon wu, yek dwami li tet malti. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa kan ka mbadl ɗe ba man ndokti gwakaŋ ma?>>
Yek sa wule, <<Yii, Bagaa, ka mani.>>
29 Yek Yesu taŋ gwel gwasaŋ, yek ta wule, <<Haŋ ta pikii naḳ gwe kaa kan ka mbadl wu,>>
30 Ɗe Yesu dlam nu wu, yek gwel gwasaŋ ɓuli. Yek ta daḷisi kaŋg i'e, yek ta wulsi ɗe, <<baḳ dlaṃi maḷgon ilgaŋ so.>>
31 Ama yek sa ngusi dlaṃti ilgwe ta paḷisi wu ka kaṭ atli mas.

Yesu ndok maḷgwe baṭa gaɓa dani sowu

32 Ɗe sa ɓa zak baṃi go, yek majon tulli maḷgon gwe maẓhe ngiɓit bi kaẉu yek baṭa gaɓa dani sowu.
33 Yesu yilli maẓhesi ɗaka maḷi kaẉu, yek maḷi njel gaɓa. Yek majwe ni kaḷi wu ngip bi ka ang, yek sa wule, <<Ma ɓo taɓa yenti ilgon nu ka maŋ Yisiraila so.>>
34 Yek maŋ Paresi wule, <<Na iko ga guu maẓhe kaŋ ta naṃa yillaṭ maẓhe ka.>>

Yesu yen gonti ga mbalaŋ

35 Yek Yesu ngusi maṭlti yek ta ngash kiɗi baŋ suk nak mili mas ata naṃa dlaṃti taṃi gaɓa ka lu motgaa jwasaŋ ten bi guu ga Nya, ata naṃa ndokti ga wundaḷ ji co mas suk majwe dli taṃisi bi sowu.

36 Ama ɗe ta yen mbalaŋ wonti mogaa wu, yek gonti gwasaŋ citi naƙ ɗe
sa naŋma tlat bomti asa cac-cal ɗaŋka wu, naƙ wule mbala jwe maŋ kyo
nisi ɗa sowu.
37 Yek ta wul mil lishti jwas ɗe, <<Wotlti zhimi nali, ama maŋ wotlti wo
sa wonti so.
38 Ngemaŋ Bagaa ga wotlti zhimi taƶ mbal maŋ wotlti zhimi jon.>>

10

Yesu shin mil lishti ɗe kutl cet lop

1 Yek ta mbe mil lishti jwas ɗe kutl cet lop ju yek ta balsi iko taƶ man
yillat ɗa yetal ka a taƶ man ndokti ga mas co suk majwe dli tamisi bi sowu.
2 Shin ji mil shinti ji botlisi kaɗe ɗe, Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu,
suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu yen ga Zabadi suk yilka gwasi
Yohana,
3 suk Pilibus, suk Bartalomi, suk Tomas, suk Matiyu maŋ kanti wulpi
boo, suk Yakubu yen ga Halpa, suk Tadiwus,
4 suk Siman maŋ Kan'ana suk Yehuda Iskariyoti malgwe bal bi Yesu wu.
5 Mil shinti ɗe Kutl cet ɗe lop jimi kaŋ Yesu shinsi, yek ta lakisi icin kaal
ɗe, <<Bak laŋ mal majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu so, a bak te ka baŋ
Samariya so.
6 Ama laŋ mal maŋ Yisiraila jwe gil kawu.
7 Laŋni a kaa hwi mbalaŋ ɗe, <Kanti ga Nya ɗe guu ganaŋ ɓal njaa.>
8 Ndokaŋ majwe dli tamisi bi sowu, pallaŋ majwe mash wu kaami,
ndokaŋ maŋ gita ka taƶ pal ɗe maŋ lashi daskaŋ, a kaa yilli mbalaŋ yetal
ka. Ten koo lu kaŋ sa balkii, kii mago bali ten koo lu pak.
9 Kaa ɓa li wu bak kamaŋ wulpi ga zinariya sogo ga zil galla sogo ga
hwol galla ka aljihu gwakaŋ so.
10 A bak kamaŋ ngura sogo mayafi sogo lukal ɗe lop suk kaptalan suk
sanda so. Ten ɗe maŋ palti wul wo mbun ɗe taƶ mbi ilga nguki ka palti
wul gwasi.
11 <<Mas baŋ gwe kali wu, ngo hwa mbalaŋ ka bami a kaa te lubii ɗatka
akaa daŋm kali hal se gas gwe ka zak bami wu.
12 Kume ka te ka lubiimi wugo a kaa wulisi sallama.
13 Kume hwa mbalaŋ ni ka lubiimi ta mbi sallama gwakaŋ. Kume hwa
mbalaŋ ni ka lubiimi sowu, sallama gwakaŋ a pallikii.
14 Mas malgwe nge kanti gwakaŋ sogo malgwe nge kumti gaɓa gwakaŋ
wu, a kaa bat kushka gwe nikii ten asaŋ ka ɗe kaa ɓa zak lubiimi wu, sogo
ɗe kaa ɓa zak bami wu.
15 Gem amik ka hwik ge, ten gas kisti gaɓa wo, Nya a dlwe mbadl maŋ
Sodom suk maŋ Gomora man maŋ baŋ jwisi.
16 <<Yekgu a naŋma shinti gwakaŋ naƙ mbala jwe sa te ka dlo ga kaɗilap
wu. Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe taƙ daŋmaŋ na ɓotlkaŋ naƙ wuci, ama
daŋmaŋ ɗe majwe baƶa pi ɓarna sowu naƙ kulu.
17 <<Paŋ ɗem ɗem na mbalaŋ naƙ ɗe sa man talat gwakaŋ dlaboo, asa
ɓoki ka lu motgaa gwasaŋ wu.
18 A sa talakii a cina ji bacina suk maŋ kisti gaɓa suk guu jwasaŋ ta
daŋmisi ɗe sheda suk majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu.
19 Kume sa talakii malsi wu, ba kangwe kaa gaɓa wu sogo ilgwe kaa
dlaŋm wu hwotkii so, ten ɗe sa balkii ilgwe kaa dlaŋm wu ka sa'i gwisi,
20 naƙ ɗe ba kik ka gaɓa so, ama Shishi ga Aba gwakaŋ ka gaɓa tumalkii
wu.

21 <<Yilka a bal bi ga yilka gwasi asa tloti, a aba a bal bi ga yen gwasi.
Mil a tli man zat jwasan gaa hal asa laki tas tlosi.
22 Mas mbalan a ngekii ten bi shin gini. Ama mas malgwe dlo mbadl hal
pakti go tik ka mbi kisti.
23 Kume sa lakkii ka bomti ka ban gan wu, aban te ka bami gan ka. Gem
amik ka hwikii ge, kaa ɓo pak matlti ɗanka ban ji Yisiraila ka so Yen ga
Mbalan a pali.
24 <<Yen lishti nal man man lishti gwas so, a ba zhel nal man baboo
gwas so.
25 Ai pali wi, ɗe yen lishti dan nak man lishti gwasi, a zhel dan nak
baboo gwas wu. Kume sa mbe baboomi ɗe Ba'alzabul Guu Mazhe go, ɗe
yek sa mbe mil boo gwas ye?
26 <<A nikii ma hwiti ba ɓanti gwasan cikii so, nak ɗe ba ilgon ni ga yitle
gwe basa ɓul ka sowu. A ba ilgon ni ga hwundali ka, gwe ba mbalan a yilli
ten dii sowu.
27 Ilgwe a hwikii ka damshal wu, dlaman ka dlo cin, ilgwe sa hwikii ka
shu kang go, lakan icin gwas ten gaa bii.
28 Bak ɓanti majwe asa tlo dli ga mbalan ama basa man tlot ga mbadl
gwas sowu so. Ama ɓanti malgwe ta man tlot ga dlisi ata man lakti ga
mbadli ka buu wutu wu.
29 Ale asa wul yadl balbal ɗe lop ka wulpi galla ɗe nam na? Ama ko gon
gwasan a nda ten atl ɗe bana yisti ga Aba gwakan gwe ni nya wu ka sowu.
30 Ai ko ta madlan gaa gwakan mago ga dlami kan ni malti.
31 Ten nak gwisi ai kaa manan balbal wonti na nalti.>>
32 <<Mas malgwe mbok ang ɗe ti wo gi kan a cina ga mbalan wu,
ammago ba mbok ang tenti ɗe gini, a cina ɗa Aba gi gwe ni to nya ka wu.
33 Ama mas malgwe nge mbokti ang ɗe ti wo gi kan mal mbalan go,
ammago ba nge mbokti ang tenti ɗe gini a cina ɗa Aba gi gwe ni to nya
kawu.>>

Dlanti kan a tulli, tami danti kan a tulli so

34 <<Bak daman gwa we tamti danti kan a tulli ten dii atl so. Tamti
damti kan a tulli so dlanti kan a tulli.
35 Nak ɗe a tul ɗe
<< <ta mo yen mani suk aba gwasi,
a mo yen kili suk ana gwasi,
ta mo nkwe suk aka gwasi,
36 man boo ga mbalan a dam ɗe yelan dlanti jwasi.>
37 <<Mas malgwe lam aba gwasi sogo ana gwas manan go mali mbuk
danti ɗe man kopti gi so. A malgwe lam yen gwas ga maani sogo ga madli
manan go, mali mbuk danti ɗe man kopti gi so.
38 Mas malgwe kan bomti nak gudal yencin gaa tas koɓan sowu, mali
mbuk danti ɗe man kopti gi so.
39 Mas malgwe lam mbadl gwas go, ta hwul na mbadl gwasi, ama
malgwe hwul na mbadl gwas ten bi gi go ta mbi mbadl gwasi.
40 <<Mas malgwe kankii go ami kan ta kamanni. Malgwe kaman go,
malgwe shinan wu kan ta kanti.
41 Mas malgwe kan man dlamti gaba ga Nya ten ɗe ti wo man dlamti
gaba ga Nya kawu, mali a mbi albarka gwe tumal man dlamti gaɓe. A mas
malgwe kan man palti wul ndakce ten ɗe ti wo man palti wul ndakce
kawu, mali a mbi albarka tumal man palti wul ndakce.
42 A mas malgwe bal ko ta mbuka ze ɗe nam nak mil jin ten ɗe si wo mil
lishti ji wu, Gem amik ka hwikii ge, ta sa ba ɓatlti so.>>

11

Yohana maŋ baptisma shin mil lishti jwasi

1 Yesu paki hwit gaɓa mil shinti jwas ji botli ɗe kutl cet lop ju wu, yek ta
zak luisi yek ci ta cina na zatgaa yek ta te ka ban jwe ni ka kat atl ga Galili
wu ata nisi ma mbokti ang suk lakti icin ten gaɓa ga Nya.
2 Ka sa'isi wo a Yohana maŋ baptisma ni ga le ka, ɗe ta kum ilgwe Yesu
naŋma palti wu wu, yek ta shin mil lishti jwas malti,
3 tas kum gazi ɗe, <<Kik ɗe maŋ tulti gwa, ko taŋ zi gwel tulli ga
malgon?>>
4 Yek Yesu wulsi, <<Lak hwi Yohana ilgwe kaa kumi yek kaa yeni wu.
5 Dwa ɓa yenti lu, kulki ɓa li na asaŋ, maŋ gita naŋma palti ɗe maŋ lashi
daskaŋ, majwe kum kaŋg sowu ɓa kum kaŋg, asa naŋma pallat ɗa majwe
mash wu kaami, a majwe ba ilgon nisi ɗa sowu naŋma kumti gaɓa maŋ
tamti.
6 Maŋ albarka kaɗe malgwe bata kot asaŋ ten bi gi sowu.>>
7 De mil shinti ji Yohana zigaa wu, yek Yesu njeli hwit gaɓa wonti
mbalaŋ ten bi Yohana, yek ta wulsi ɗe, <<Bohwe yek kaa la yenti ka me ye
na? Tlal me jwe a yetal wuni kaŋ kaa sa yenti ya?
8 Kume nuk sogo, to yek a kaa sa yenti ye? Kaa daman we malgon kaŋ
kaa yenti na mbuni lukal ten dli ya? Wowo, majwe asa lak mbuni lukal
jwo ka dlaboo ga guu kaŋ asa dami.
9 To, yek akaa sa yenti ye? Maŋ dlamti gaɓa ga kaŋ kaa sa yenti gwas a?
Yii, amik ka hwikii ge, ta man maŋ dlamti gaɓa ga Nya na nalti pamma.
10 Tik ɗe malgwe takarda gaɓa tenti ɗe,
<< <Yekgu ba lak yen shinti gini tas tulik cina
tik ɗe malgwe ta lakamik lu wu.>
11 <<Gem amik ka hwiti ge, ka mas mbalaŋ jwe modli wutsi go gon nak
man Yohana maŋ baptisma so. Ama malgwe tik ɗe nak'eni ka guu ga Nya
wu nal man Yohana maŋ baptisma.
12 Tun tet ka multi ji Yohana maŋ baptisma hal yek la ase, guu ga Nya
naŋma tlat bomti, a majwe nit ma balti bomti naŋma lamti tas kan guumi ka
na ndalti.
13 Nak ɗe mas Mbat Gaɓa ga Musa suk lishti ji maŋ dlamti gaɓa ga Nya,
dlam gaɓa ten bi guumi a ba Yohana ɓo tul sowu.
14 Kume kaa kan ilgwe sa dlam wu, Yohana kaɗe Iliya gwe sa dlam gaɓa
ɗe ta tullu.
15 Mas malgwe kaŋg kumti gaɓa niɗɗa wu tas kumi.>>
16 <<Na yek ba cingal mbalaŋ ji se ye? Nak mil mbalaŋ jwe ni ka lu jetit
gwasaŋ wu kaŋ sa ni, jwe sa naŋma mbet ga yelaŋ jetit jwasaŋ asa naŋma
wulti ɗe,
17 << <ma hotikii mbazhel
yek bakaa dlal so,
yek ma wulikii koo multi mashkaŋ
yek bakaa kul so.>
18 Nak ɗe Yohana tuli bata nguki ata tla i'e so yek sa wule, <maŋ yetal kaɗe
ti.>
19 Yek Yen ga Mbalaŋ tul wu ata nguki ata tlat, yek sa wule, <Malgaŋ nguk
wul hwo ata tla wul hwo, yelaŋ ga maŋ kanti wulpi boo suk <<maŋ palti
byas wul.>> > Ama mas na nu mbalaŋ yen ɓotlkaŋ yisti wul ga Nya tumal
palti wul gwasi.>>

Baŋ jwe nge cit atl gaa wu

20 Yek ta njeli dalti kang ban jwe ta pal wul jwe a lak mbalan ten ngipti
bi ang yek sa nge cit atl gaa wu.
21 Yek ta wule, <<Kii wo wul cit gonti kan man Korazin! Kii wo wul cit
gonti kan man Betsaida! Wul ngipti bi ang gwe sa pali malkii go, de da a
Taya suk Sidon kan sa pali go da sa ci atl gaa, asa lak gus lukal asa cat
mbatlal ten gaa jwasan asa nama balti bi.
22 A nikii ma hwiti de, ten gas kisti gaba wo Nya a dlo mbadl na man
Taya suk Sidon mankii.
23 Kii man Kaparnahum, kaa daman gwa we sa tlilkii to nya ka? Wowo,
ai ka atl kan sa sulkii, ka lu damti ga majwe mash wu. Wul ngipti bi ang
gwe sa pali ka ban gwakan wu kan sa pali a Sodom go da a yi hal ase.
24 A nikii ma hwiti de ten cin kisti gaba wo sa yen gonti ga Sodom
mankii.>>

Lan tet malanni tak mbi shukti

25 Ka sa'i gwisi wo, yek Yesu wule, <<A pal hwol tuk naki Buka, Bagaa ga
dii atli suk dlo nya nak de ka hwundali wul jwisi man botlkan yisti wul
suk majwe yisti nisi da wu, ama yek kaa mboki ang mil mbalan dani.
26 Yii Aba, ten nak gwisi ka tan yeniki.
27 <<Mas wul wo Aba gi ka balanni. Malgon yis Buke so se Yeni, a ba
malgon yis Yeni so se Buke suk malgwe yeni hwit bi ga Buke wu.
28 <<Lan tet malanni mas jwakan, kii de kaa nak wi akaa nama tlat
bomti na wul man dibalti gaa wu, ami wo ba balkii shukti.
29 Kaman ilgwe a dlam wu nak gwe a tla kan gudal yencin ka yal gwas
wu, palan ilgwe a mbokikii ang dani wu, nak de ami wo man kumti bi kan
a man ngusalti gaa atl kan, apaa kaa mbi shukti ga mbadl gwakan.
30 Ten de gudal yencin gini gwe yek de ilgwe a dlam wu bom so, a ba
wul ji dibal so.>>

12

Kumti gazi ten cin shukti ga man Yehuda

1 Ka multi jwisi ten gas Asabar cin shukti ga man Yehuda, a Yesu suk mil
lishti jwas nama yilti ka zhin alkama gon a kuzan ba tlo mil lishtisi, yek
mil lishtisi njel celti gaa alkama asa nama ngukti.
2 De man Paresi yensi wu, yek sa wulti de, <<Bo yen ilgwe mil lishti jwa
nama palti gas Asabar wu, ko de Mbat Gaba ga Musa wule ba mbalan pali
so wu.>>
3 Yek Yesu ballisi de, <<Ase, kaa yenan ilgwe sa lishi ten Dauda guu suk
yelan lat jwasi de kuzan ba tlosi wu sa?
4 Ai, ta te ka lubii ga Nya, yek sa kan burodi gwe sa zi kawu yek sa
nguki, ko de mbun de ta malgon nguk so se man Parismi na ngusan wu.
5 Ko kaa bo yeni ga lishi ka Mbat Gaba ga Musa de, a man Paris pal ilgwe
ba yek sowu ka lubii ga Nyami gas shukti, ama yek ba ni de we sa cel
mbat gabe ka so sa?
6 A nikii ma hwiti de malgwe ta nal man lubii ga Nya wuggu.
7 Da kaa yis ilgwe laki yek gaba ga Nya wuli de, <Yenti gonti kan a lami
ba de we takti wul so.> Da kaa yen man lashi palti ilgwe ba yek sowu na
byas wul so.
8 Ten de Yen ga Mbalan wo Bagaa ga gas shukti kan.>>

Yesu ndok malgwe ang gwas tla kawu

9 Yesu zak lwisi wugo, yek ta te ka lu motgaa gwasan,

10 a mɨlgon ni ɗa kaɨli gwe ang gwas tla kawu. Yek maɲ Paresi ngem
Yesu ɗe, <<Mbun ɗe ta ndok mbalaɲ gas shukti ya?>> Sa ngem ti nu tas
man dopti gwas na paɨlti wul gas shukti.
11 Yesu wulsi ɗe, <<Wok ka kii gwe ɗe mbaɨla a niɗɗa, a mbaɨle nda ka shu
gas shukti a baɲta yillaɨt ɗaka shusi ka ten gas shukti so wo?
12 Ai mbalaɲ manaɲ mbaɨla i'e? Ten naɨk gwisi kaɲ, sa dlaɨm ɗe ba
mbalaɲ paɨl hwa wul gas shukti so so.>>
13 Yek ta wul maɨli ɗe, <<Tak ang gwa,>> yek ta taki. Yek ami ndoki, yek
pal naɨk gon wu.
14 Yek maɲ Paresi yili, yek sa tak dlaɨm gaɓa ten kangwe sa pi asa tlo
Yesu wu.

Gaɓa ga Ishaya maɲ dlaɨmti gaɓa ga Nya njikaɲ wi

15 Ɗe Yesu yisi nu wugo, yek ta zak lwisi, yek mbalaɲ wonti kop kaal
gwasi, yek ta ndok mas maɲ cwo jwe sa ni kasi wu.
16 Yek ta hwisi ɗe bas dlaɨmi mbalaɲ ilgon tenti so.
17 Ili pi nu ten ɗe ta gaɓa gwe Nya dlaɨmi tumal Ishaya wu njikaɲ ɗa,
gaɓa gwe wule,
18 <<Zhel gi gwe a botli wu kawu,
a lamti a nima hwol tuk na ti i'e.
Ba njikaɲti na Shishi gini
ata paɨli mas kaɨt atl ji baɲ kisti gaɓa ga gem.
19 Ta dlaɨk gaɓa suk maɨlgon so, a baɲta tlil yal gwas nya so,
a basa kum yal gwas ɗaɲ ten tantu ka so.
20 Ta pak celti mamo gwe ɓal njaa ta cel kawu so,
a baɲta mbash pitila gwe ɓa lam maɲshkaɲ wu so.
se ta laki yek paɨlti gem ci baɲ.
21 Majwe ba Maɲ Yehuda ka sowu a zi mbadl tenti.>>

Yesu suk Ba'alzabul Guu Mazhe

22 Yek sa tullit maɲ mazhe gon, maɨli wo ta gaɓa dani so, a dwa kaɲ yek
Yesu ndokti yek ta man gaɓa suk yenti lu.
23 Yek ɓanti ci mas mbalaɲ jwe ni kaɨli wu. Yek sa wule, <<Ɓohwe, ale
maɨlgaɲ go yen ga Dauda kaɲ na?>>
24 Ama maɲ Paresi kumi nu wu, yek sa wule, <<Ai na iko ga Ba'alzabul
Guu Mazhe kaɲ maɨlgaɲ naɲma yillaɨt ga yetaɨl ka.>>
25 Naɨk ɗe Yesu yis daamti gwasaɲ wu, yek ta wulsi ɗe, <<Mas guu gwe
mbalaɲ jwas tatl gaa gwasaɲ ɗe lop ten nget ga yilkeni jwasaɲ go baɲmi a
dlaɨl so. A mas baɲ sogo boo gwe a mbalaɲ jwasaɲ tatl gaa gwasaɲ ɗe lop
ten nget ga yilkeni jwasaɲ go, baɲmi sogo boomi a dlaɨl so pak.
26 Kume Sheɗan ka yilli Sheɗan go, ɗa ni kaɲ baɲ gwas a dlal gwi? Naɨk
ɗe ta naɲma dlanti suk gaa gwas wu.
27 A kume na iko ga Ba'alzabul kaɲ a naɲma yillaɨt ga mazhe kawu, mil
lishti jwakaɲ wo na iko ga wok asa yilli ka wo? Sik ka daɲmikii ɗe maɲ
kisti gaɓa.
28 Ama kume na iko ga Shishi ga Nya kaɲ a naɲma yillaɨt mazhe ka wu,
Nya ɗe guu tulikii wi.
29 <<Sogo ɗa nii kaɲ maɨlgon a man tet ka lubii ga ndaɨli mbalaɲ ata
yemit wul ka gwi? Se ta ɓal maɲ lubiimi ka paa ata manit yemti wul ka.
30 <<Maɨlgwe ni suk ami sowu, maɨli naɲma nget gini. A maɨlgwe zi ang ten
moti sowu catti kaɲ maɨli naɲma catti ka.

31 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, sa man taasti gạ mas byas wul suk gaɓa mbulti Nya gạ mbalaṇ ka, ama maḷgwe dlaṃ byas gaɓa ten Shishi gạ Nya go sa taasit kạ so.
32 Mas maḷgwe dlaṃ gaɓa mbulti ten Yen gạ Mbalaṇ go sa taasit ka. Ama mas maḷgwe dlaṃ gaɓa mbulti ten Shishi gạ Nya go sa taasit kạ so, ko naḳ ninge sogo cin gạ ayo.

Tlindi suk yandi gwasi

33 <<A hwa tlindi wut hwa yandli. Ama kume tlindi wo lili kạwu, a wut lili yandi. Tu ten wundaḷ gạ yandi kaṇ a mbalaṇ yis wundaḷ gạ tlindi.
34 Wonti wokaṇzi naḳkii nini, ɗạ ni kaṇ kaa dlaṃ hwa wul gwi? Ai ilgwe ni kạ mbadl wu kaṇ a bi dlaṃi.
35 Hwa mbalaṇ wo ata yilli hwa wul tet kạ hwa wul gwe ta zi kạ mbadl gwas wu, a byas mbalaṇ wo ata yilli byas wul tet kạ byas wul gwe ta zi kạ mbadl gwas wu.
36 Ama amik ka hwikii ge, mbalaṇ a dlaṃ mas byas ilgwe sạ dlaṃ wu ten cin gạ ayo cin kisti gaɓa.
37 Sa kisik gaɓa ten ilgwe kạ dlaṃ wu, gon a ilgwe kạ dlaṃ laki akạ ni ɗe maṇ paḷti wul ndakce sogo maṇ paḷti byas wul.>>

Lal gạ Yona

38 Yek maṇ Paresi suk maṇ yisti Mbaṭ Gaɓa gạ Musa jon wulti ɗe, <<Maṇ lishti, ma naṃa lamti taḳ paḷini wul ngipti bi ang gwe a mbok ang ɗe ki wo sut mal Nya kaṇ kạ ni wu.>>
39 Yek ta ballisi ɗe, <<Byas mbalaṇ ji ase maṇ lạshi paḷti gem naṃa lamti yenti wul ngipti bi ang gwe a daṃisi ɗe lal wu, ama sa zisi lal gon so, seko wundaḷ lal gạ Yona maṇ dlaṃti gaɓa gạ Nya wu.
40 Naḳ kangwe Yona paḷ multi ɗe mekan cin suk gasi kạ tuk gạ bal kwes wu, naḳ gwisi kaṇ Yen gạ Mbalaṇ a mul ɗe mekan cin suk gasi gạ leɓi kạ atli.
41 Ten cin gạ ayo maṇ Neniba a tlinya suk mbalaṇ ji se taṣ mbokisi ang ɗe sạ paḷ ilgwe ba yek sowu. Naḳ ɗe maṇ Neniba ci atl gaa ten byas wul gwasaṇ naṃ kumti dlaṃti gaɓa gạ Yona, ama maḷgwe nal man Yona wuggu!
42 Ten cin gạ ayo Guu gạ Maḍli Sheba a tlinya suk mbalaṇ ji se taṣ mbokisi ang ɗe sạ paḷ ilgwe ba yek sowu. Ten ɗe ta tli tet kạ dlenti lu taṣ kati kaṇg wundaḷ gạ ɓotlkaṇ yisti gaɓa gạ Sulemanu guu, ama maḷgwe nal man Sulemanu wuggu!

Paḷti gạ byas maẓhe

43 <<Kume byas maẓhe yil ɗaḳa mbalaṇ kạwu, ata ngusi matlti ɗaṇkạ lu jwe ze ni ɗạ sowu ten ngot lu gwe ta shuk wu ama a baṭa mbi so.
44 Apaa ata wul gaa gwas ɗe, <Ba pal tekạ lubii gwe a zaki wu ka.> Kume ta pali yek ta mbi lubiimi go sạ taasi ka yek sạ laḳaṃi ka a ba maḷgon ni giɓi sowu.
45 Ta sak mbe byas maẓhe jwe ngalci manti wu ɗe nitgi teɗi, asạ sak daṃ giɓi. Ka kaali wo a daṃti gạ maḷi lil man kangwe taṇi tek wu. Naḳ gwisi kaṇ a pi na byas mbalaṇ ji ase.>>

Ana gạ Yesu suk yilkeni jwas tul malti

46 Ata yima hwit gaɓa mbalaṇ jwe mo gaa wu nu wugo, yek ana gwas suk yilkeni jwas tuli yek sạ dlaḷ a deɓaḷ, sạ naṃa lamti taṣ gaɓa sukti.
47 Yek maḷgon wulti ɗe, <<Ana gwa kạwu suk yilkeni jwa a deɓaḷ, sạ naṃa lamti taṣ gaɓa sukki.>>
48 Yek ta ballit ɗe, <<Wok ɗe ana gi suk yilkeni ji wo?>>

49 Yek ta mbok ang ten mil lishti jwasi, yek ta dlam ɗe, <<Ana gi suk
yilkeni ji kawu aɗe.
50 Mas malgwe pal ilgwe Aba gi gwe ni to nya kawu lami wu, mali kaɗe
ana gini a tik ɗe yilka gini ga maani suk ga modli.>>

13

Cingalti gaɓa na man ɓakti zhin

1 Yek Yesu yil ɗaka lubiimi ka ten cin jwisi, yek ta sak dam ten bi bal ze.
2 Yek mbalan ngusi motgaa malti hal yek sa luk lakti dlo se nak ta sak te
ka jirgi ze yek ta dam giɓi, a mbalami ni ten bicikɗi.
3 Yek ta hwisi gaɓa wonti na cingalti gaɓa, yek ta dlam ɗe, <<Man kolti
zhin gon yil ɗe ta la ɓakti zhin gwasi.
4 Ta nama catti wundal gwas nugo, yek jon lok ten tantu yek yadl sak
ɗakami ka.
5 Yek wundali jon lok ka gacal, lu gwe ba atl ni kali i'e sowu. Yek te
bale-bale nak ɗe atl nal kali sowu.
6 Ama ɗe cin mat wugo yek ilgwe sa ɓak wu ladal ka yek nko ka, nak ɗe
tlalki nisi ɗa i'e sowu.
7 Wundali jon lok ka lu gwe il ni kali wu, yek ili kiɗi yek ngip ilgwe sa
ɓak wu ka.
8 Yek jon lok ka hwa lu, yek ilgwe sa ɓak wu pal gwe i'e. Jon wo ɗe zabal,
jon wo ɗe kutl ɗe mukka a jon wo ɗe kutl ɗe mekan.
9 Malgwe kang kumti niɗɗa go, tas kum gaɓa gami.>>

Ilgwe laki a Yesu hwi gaɓa mbalan na cingalti gaɓa wu

10 Yek mil lishti jwas tul malti yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki aka hwi
mbalan gaɓa na cingalti gaɓa ye?>>
11 Yek ta ballisi ɗe, <<Nya balkii yisti wul ga hwundali gwe ni guu ga
Nya wu, ama si wo sa balsi so.
12 Mas malgwe wul niɗɗa go, sa mbalit ɗa, kangwe wul a nit ɗa nal wu.
A mas malgwe wul niɗɗa sowu, naki gwe niɗɗa wu mago sa kamit ka.
13 Ilgwe laki a dlamti wul na cingalti gaɓa go yek ɗe,
<<Ko tas kusi, sa yenni so,
Ko tas kat kang sa kumi, a basa yis gaami so.
14 Gem ilgwe Ishaya man dlamti gaɓa ga Nya dlam tensi wu njikan wi, ɗe
ta wule
<< <Kaa ngusi kumti gaɓa, ama kaa yis gaa ga ilgwe kaa kumi wu so
Kaa ngusi yenti wul, ama kaa yis ilgwe kaa yenni wu so.
15 Nak ɗe mas jwasan mbadl kangalisi kawu,
Ba kang gwasan a kum gaɓa so,
a yekgu sa yitla gwel gwasan kawi.
Sa lak yen wul na gwel gwasan,
sa lak kum gaɓa na kang gwasan.
Ten ɗe ba mbadl gwasan yis gaami so
hal asa pal tet malanni
ten ɗe ta ndoksi.>
16 Ama kii wo man albarka kan, nak ɗe a gwel gwakan yen wul a kang
gwakan kum gaɓa wu.
17 Gem amik ka hwikii ge, man dlamti gaɓa ga Nya suk mbalan man palti
wul ndakce wonti lami tas yen ilgwe kaa nama yenti wu, ama yek basa
yeni so. Asa lami ɗe tas kum gaɓa gwe kaa nama kumti wu ama yek basa
kumi so.

Ilgwe cingaḷti gaɓa naˌ maɲ ɓakti zhin naɲa mbokti ang dani wu

18 <<Kati kaŋg ilgwe cingaḷti gaɓa naˌ maɲ ɓakti zhin naɲa mbokti ang
dani wu.
19 Kume mbalaɲ kum gaɓa ten guumi yek baṭaˌ yis gaa gaˌ ilgwe gaɓe
dlaɲ wu sowu, a sheɗan tulli ataˌ yem gaɓe ɗaḳaˌ mbadl gaˌ maḷi ka. Gwisi
kaɗe wundaḷ gwe lok ten tantu wu.
20 Wudaḷi gwe lok kaˌ gacal go, yek ɗe maḷgwe kum gaɓe wugo ataˌ ndaḳi
bale-bale naˌ hwol tuk wu.
21 Ama naḳ ɗe gaɓe lak kiɗi tlaḷki kaˌ mbadl gwas sowu, baˌ gaɓe a dlaḷ
kaṭi so, kaˌ sa'i hwottidli suk bomti tul ten bi gaɓe wugo ataˌ pal naˌ kaali
bale-bale.
22 Wudaḷi jwe lok kaˌ ili go, yek ɗe mbalaɲ jwe asaˌ kum gaɓe, ama a
hwottidli gaˌ dii atl ge suk laamti wulpi laki a baˌ gaɓe a nali taˌ wut mil so.
23 A wundaḷi jwe lok kaˌ hwa lu go naḳ mbalaɲ jwe saˌ kum gaɓe yek saˌ
yis gaami wu kaɲ. A gaɓe laksi ten wutti mil jwe wontaṭ ji jon la zambaḷ,
jon wo kutl ɗe nitgi, a jon wo kutl ɗe mekan.>>

Cingaḷti gaɓa naˌ ɓakti byas alkama kaˌ zhin

24 Yek Yesu cingaḷtisi gaɓa gon ɗa, yek taˌ dlaɲ ɗe, <<Guu gaˌ Nya wo naḳ
maḷgon gwe ɓak hwa wundaḷ alkama kaˌ zhin gwas wu kaɲ,
25 yek gas gon kaˌ gasi a mbalaɲ ni atli yek yelaɲ dlanti gwas sak ɓak
byas wundaḷ alkama kaˌ zhimi yek paa taˌ zigaa ilgon gwasi.
26 Ɗe hwa alkame tlal ɗe mbutl gaa wu, yek byas alkame tlal pak.
27 <<Yek zhel ji maḷi li tet malti yek saˌ wulti ɗe, <Bagaa, a wule hwa
wundaḷ alkama kaɲ kaˌ ɓak kaˌ zhin gwa wu naˌ? Yek ɗaˌ nii kaɲ byas
alkama yil tot giɓi gwi?>
28 <<Yek taˌ wulsi ɗe, <Yelaɲ dlanti gi kaˌ sak ɓaki.>
<<Yek zheli wulti ɗe, <Kaˌ lami ɗe taɲ sak ndus byas alkame ɗaḳaˌ zhimi
ka?>
29 <<Yek taˌ wulsi ɗe, <Wowo, gon a ten ndusti byas alkame ka, akaaˌ lak
ndus hwaɓi jon ka.
30 Zakaɲsi taṣ kiɗi kaˌ lu ɗe naɲ hal se kaˌ gisi. Kume sa'i tloti ɓal go ba
hwi maɲ tloti ɗe, tlo byas alkame ka akaaˌ ɓal naˌ zaa, gaami-gaami akaaˌ
kweli ka, apaa kaaˌ mo hwa alkame a kaaˌ wut kaˌ nhu gini.> >>

Cingaḷti gaɓa naˌ gwe mastat

31 Yek Yesu po cingaḷisi gaɓa gon ɗa, yek taˌ wulsi ɗe, <<Guu gaˌ Nya wo
naḳ gwe mastat gwe maḷgon kaami yek taˌ ɓak kaˌ zhin gwas wu kaɲ.
32 Ko ɗe gwe mastat wo nda nak'eni man mas gwe wullu, ama kume
tlindi gwas nallu go a daɲ ɗe bal tlindi man mas naa tlindi a yatl lak bii
gwasaɲ kaˌ mil ami.>>

Cingaḷti gaɓa naˌ yiis

33 Yek taˌ hwisi cingaḷti gaɓe gon ɗa yek taˌ dlaɲ ɗe, <<Guu gaˌ Nya wo
naḳ yiis gwe kili gon lak kaˌ apti gal cingaḷti ɗe mekan, yek taˌ ngusi wuti
hal yek yiisi ngashi wu kaɲ.>>

Yesu gaɓa naˌ cingaḷti gaɓa

34 Yesu hwi mbalaɲ wul jin mas naˌ cingaḷti gaɓa, baṭa dlaɲisi ilgon ba
cingaḷti gaɓa so.
35 Naˌ nu kaɲ taˌ njikaɲ ilgwe Ishaya maɲ dlaɲti gaɓa gaˌ Nya dlaɲ wu
gwe wule,
<<Ba ɓul bi gini a hwisi wul naˌ cingaḷti gaɓa,
Ba hwisi wul jwe ni gaˌ hwundaḷi ka tun tet ten lakti zhila dii atl wu.>>

Ilgwe cingaḷti gaɓa na maŋ ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu

36 Yek Yesu zak lu gwe wonti mbalaŋmi ni wu, yek ta te giɓ boo. Yek mil
lishti jwas te malti yek sa wulti ɗe, <<Bo hwini ilgwe cingaḷti gaɓa ten byas
alkama ka zhin naŋma mbokti ang dani wu.>>
37 Yek ta wulsi ɗe, <<Yen ga mbalaŋ kaɗe maŋ ɓakti hwa wundaḷ alkama
ka zhimi,
38 a dii atl kaɗe zhimi, hwa wundaḷ alkame kaɗe mil guumi, byas
alkame kaɗe mil ji Maŋ Ngalci,
39 a yelaŋ dlantisi ɗe ta ɓak byas alkame wu kaɗe Ibilis. Wotlti zhimi
kaɗe pakti ga dii atli, a man wotlti zhimi kaɗe mil shinti ji Nya.
40 <<Nak kangwe asa mo byas alkama asa kweli ka na wutu wu, nak
gwisi kaŋ sa paḷi ka pakti ga dii atli.
41 Yen ga Mbalaŋ a shin mil shinti jwasi asa mo wul jwe a lak mbalaŋ ten
paḷti byas wul wu suk mas maŋ paḷti ngalci, asa mbolsi ɗaka guu gwas ka.
42 A paa asa wutsi su ka buu wutu maŋ cicit ka, kaḷi kaŋ sa kuli asa
naŋma asti ang bi.
43 Ka sa'i gwisi kaŋ maŋ paḷti wul ndakce a cil nak cin, ka guu ga Aba
gwasaŋ. Ta mas maŋ kaŋg kumti kum gaɓa gaŋ.

Cingaḷti gaɓa na zok wul ang gwe ni hwundaḷi ka

44 <<Guu ga Nya wo nak zok wul gwe sa hwundaḷi ka ka zhin wu kaŋ,
gwe ɗe maḷgon te dani wu yek ta po hwundaḷi ka ɗa. Ten bi hwol tuk
gwasi yek ta wul mas wul jwas ka yek ta sak wul zhimi na wulpi.>>

Cingaḷti gaɓa na zok mbuni ye

45 <<Guu ga Nya wo nak wule maŋ wulti wul ka, gwe naŋma ngot zok
mbuni ye,
46 yek maḷi mbi zok ye gon maŋ mbunti i'e, yek ta sak wul mas wul jwas
ka yek paa ta wul yesi na wulpisi.

Cingaḷti gaɓa na dipti ze

47 <<Guu ga Nya wo nak wul dipti ze gwe sa lak ka bingi ze yek dop
wundaḷ kwes wonti,
48 ɗe njikaŋ wugo, yek maŋ dopti kwesi dlak wul dipti zesi to ten bicikɗi
ka. Yek sa daŋ na zhila yek sa ɗakaŋ hwa kwesi yek sa mosi ka gaɗa,
ama byas kwesi wo yek sa wut ka.
49 Nak gwisi kaŋ sa paḷi ten pakti ga dii atli, mil shinti ji Nya a tuli asa
hwul dlo ga maŋ paḷti wul ndakce suk maŋ ngalci
50 asa wut maŋ ngalci ka buu wutu maŋ ciciti, kaḷi kaŋ sa kuli asa naŋma
asti ang bi.>>

Cingaḷti gaɓa na gus wul ang suk pyali

51 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Kaa yis gaa ga wul jin mas a?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yii Bagaa.>>
52 Yek ta wulsi ɗe, <<Ten nak gwisi kaŋ, maŋ lishti Mbat Gaɓa ga Musa
gwe daŋ ɗe yen lishti ka guu ga Nya go, nak ba boo gwe ata yilli pyal wul
suk gus wul tot ka bii wul ang gwas wu kaŋ taŋi.>>

Sa nge Yesu a Nazarat

53 De ta pak dlaŋti cingaḷti gaɓa jin wugo, yek ta zak luisi.
54 Yek ta pal baŋ gwasi yek ta njeli mbokti ang mbalaŋ ten gaɓa ga Nya
ka lu motgaa gwasaŋ yek mbalaŋmi ngip bi ka ang. Yek sa ngusi dlaŋti ɗe,
<<A ako kaŋ maḷgaŋ mbi wundaḷ ɓotlkaŋ yis wul jin, suk iko paḷti wul
ngipti bi ang gaŋ ko?

55 Ale tik ɗe yen gạ kapinta wu naʔ ale gasạl gwas kaɗe Maryam naʔ A
yilkeni jwas kaɗe kaạ Yakubu, suk Yusupu, suk Siman suk Yehuda naʔ
56 A yilkeni jwas ji maɗli mago sạ naṇ ɗe sa? Tet ako kaṇ maḷgaṇ mbi
mas wul jimi ko?>>
57 Yek mbadl lilisi naạ ti.
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Asạ baḷ nalti maṇ dlaṃti gaɓa gạ Nya ko ako, ama
kạ baṇ gwasi suk lubii gwas wo baṣa baḷti nalti so.>>
58 Naḳ ɗe sạ ngaṣsi tenti sowu, yek bataạ paḷ wul ngipti bi ang kaḷi i'e so.

14

Maṣhkaṇ gạ Yohana maṇ baptisma

1 Kạ multi jwisi yek Hiridus Antipas guu kum gaɓa ten Yesu.
2 Yek taạ wul majwe asạ paḷit wullu ɗe, <<Maḷgaṇ co Yohana maṇ
baptisma kaṇ Nya pallaṭ kaami! Yek laki yek iko paḷti wul ngipti bi ang nit
ɗa naḳ gwisi.>>
3 Tek go a Hiridus laki yek sạ dop Yohana yek sạ ɓalti, yek sạ let ka ten
bi gạ Hirodiya, kili gạ Pilip yilka gwas wi.
4 Naḳ ɗe a Yohana kul hwi Hiridus ɗe, <<Mbun ɗe taḳ kan Hirodiya ɗe
kili gwa so!>>
5 Hiridus lami ɗe taṣ tlo Yohana ka, ama yek ɓanti gạ mbalaṇ citi, naḳ ɗe
sạ kan ɗe Yohana wo maṇ dlaṃti gaɓa gạ Nya kaɗe ti wu.
6 Ama yek cin zaṭ gạ Hiridus ballaṭ tet wu go, yek yen kili gạ Hirodiya
dlal a cina gạ maṇdaḳi jwe tul kạ biki hwol tukisi, yek dlaltisi taṃit ɗa i'e
7 yek Hiridus mo gaɓa naạ Nya yek taạ paḷit alkawol ɗe ta balti mas ilgwe
taạ ngemi wu.
8 Yek ana gwas hwit ilgwe ta ngemi wu, yek yen kilisi wul Hiridus ɗe,
<<Baḷaṇ gaa gạ Yohana maṇ Baptisma aɗe kạ gali nige-nige!>>
9 Yek gaɓe hwot guumi i'e, ama naḳ ɗe taạ mo gaɓa naạ Nya, a maṇdaḳi
jwas kạ ju kaḷi wu, yek taạ dlaṃ ɗe taạ baḷti ilgwe taạ lami wu.
10 Yek taạ shinlu yek sạ kotli gaa Yohana ka ataạ ni gạ le ka,
11 yek sạ tulli gaami kạ gali yek sạ baḷ yen kilisi, yek taạ taḷe gasaḷ gwasi.
12 Yek mil lishti ji Yohana sak kan dli gwasi yek sạ lepti ka, Yek pa sạ sak
hwi Yesu ilgwe pi wu.

Yesu baḷ mbalaṇ zangu ɗe namtan ilgạ nguki

13 Ɗe Yesu kum ilgwe pi wugo, yek taạ te ka jirgi ze, yek taạ li kạ lu gwe
mbalaṇ ni ɗạ sowu taṣ daṃ naạ ngus ɗa. Ama yek mbalaṃi kum lu gwe taạ
ni wu, Yek sạ zak baṇ jwasaṇ yek sạ kopti ten asaṇ.
14 Ɗe Yesu yil ɗaḳa jirgi ze kạ wu, yek taạ yen motgaa gạ wonti mbalaṇ,
yek taạ yen gonti jwasaṇ yek taạ ndok majwe dli taṃisi bi sowu.
15 Sukti pi wugo, yek mil lishti jwas tul malti yek sạ wulti ɗe, <<Sukti kạ
ɓali, a lu ge go lubii ni ɗạ kaḷi so. Palli bi mbalaṃi taṣ li ɗaṇkạ mil baṇ jwe
ni njaa wu ka, taṣ wuli gaa gwasaṇ ilgạ nguki ɗa.>>
16 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ni ngetli ɗe taṣ zigaa so. Baḷaṇsi ilgon taṣ
nguki.>>
17 Yek sạ ballit ɗe, <<Ilgon nini ang aɗe so, se nak baṛedi ɗe namtan suk
kwes ɗe lop.>>
18 Yek taạ wulsi ɗe, <<Taḷeni nini teɗi.>>
19 Yek taạ wul mbalaṃi ɗe taṣ daṃ naạ zhila ten me. Yek taạ kan baṛedi ɗe
namtami suk kwes ɗe loɓi yek taạ lak gaa nya, yek taạ paḷ hwol tuk naạ Nya

yek ta cac-cal baredisi. Yek pa ta bal mil lishti jwasi yek sa ngusi balti mbalan.
20 Yek mas mbalami nguki yek kumsi. Yek mil lishtisi mo losali jwe sa wu, hal yek njikan gada de kutl cet lop.
21 Wontat ga majwe nguk wu, pal mani de zangu namtan ban na modli suk mil mbalan.

Yesu li na asan ten gaa ze

22 Sa nama pakti, yek Yesu laki yek mil lishti jwas te ka jirgi ze yek sa ndet cina ten lat tu ten kati gon ga zesi, a ti gaa gwas wo ta yima pallat bi motgaa wonti mbalami.
23 Ta pallisi bi paki wu yek ta to ten zandal tlandal tas ngem Nya. Hal yek sukti luk pi ata yi kali ti na ngusi.
24 Ama a jirgi ɓal teka dlo bal ze ka, a kapsi ze nama jekti ga jirgi dan ka nak de yetal nama wulti tet tu cina ga jirgi wu.
25 Yek Yesu li malsi na asan ten gaa zesi ka bultlwe ga cina.
26 Mil lishtisi yenti ten lat na asan ten gaa ze wugo yek ɓanti cisi. Yek sa wuli de, <<Gu co lul kan!>> Yek sa lak yal na ɓanti.
27 Yek Yesu gaɓesi yek ta wulsi de, <<Ba ilgon hwotkii so! Ami kan, ba ɓanti cikii so!>>
28 Yek Biturus wulti de, <<Bagaa, kume kik go, wulan de ta li tet malki ten gaa zesi.>>
29 Yek ta wulti de, <<Li tedi.>>
Yek Biturus yil daka jirgi ka, yek ta njel lat mal Yesu ten gaa zesi.
30 Ama de Biturus kum ndalti ga yetali wu, yek ɓanti njel cit gwasi yek ta njel sut gaz gaa ze. De ta ɓa su gaz gaa ze wu, yek ta lak yal, yek ta wuli de, <<Kisan ne, Bagaa!>>
31 Yek Yesu tak ang gwasi bale-bale yek ta ngiɓit ang yek ta dalti todi, yek ta wulti de, <<Ki de ba ngasti ten Nya gwa ndal sowu, yek lakki ten celti ka mbadl ye?>>
32 Yek sa te ka jirgi mas jwasan, yek paa yetali mul atli.
33 Yek majwe sa ni ka jirgi wu ngusit atli, asa nama wulti de, <<Gem kan, yen ga Nya kade ki!>>

Yesu ndok mbalan ka kat atl ga Genisarat

34 De sa dakci bal zesi wugo yek sa yil to ten bi cikdi gwe ni njaa mal atl ga Genisarat wu ka.
35 Man bami yisi de Yesu kade gwisi wu, yek sa shini lu mas mbalan jwasan, yek mbalami tulli mas mbalan jwasan jwe dli tamisi bi sowu malti,
36 yek sa ngemti de tas nak tan ko ta bi lukal gwas ne, yek mas majwe tani wu mbi ndokti.

15

Ilgwe a bacina ji man Yehuda pali wu

1 Yek man Paresi suk man yisti mbat gaɓa ga Musa jon tet Wurshelima tul mal Yesu yek sa ngemti de,
2 <<Yek laki a mil lishti jwa nge kopti wul jwe a kidi jinan pali wu ye? De si wo basa pol ang ka pa so, de sa ɓa nguk wullu!>>
3 Yek Yesu wulsi de, <<A kii, yek laki de akaa cel mbat gaɓa ga Nya ka, ten bi palti wul jwakan ye?

4 Ai Nya dlaman de, <Ta mbalan bal nalti aba suk ana gwasi,> a
<malgwe byal aba, sogo ana gwas go, ngetli kan ta tlot ka.>
5 Ama kii wo akaa mboki ang mbalan de, kume ilgon ni mbalan da gwe
ta bal aba sogo ana gwasi ten de tas zisi ang wu ni mali ngetli de tas zisi
ang so, ten de ta manisi wulti de <Mas ilgwe gwe a lamikii balti go, a pal
alkawol wi de ba bal Nya.>
6 Nak gwisi mbok ang de, po yi mali ngetli de tas bal nalti aba suk ana
gwas so.* Na palti wul gwakan nak gwisi kan kaa palli gaba ga Nya ten
koo lu.
7 Kii man palti riya! Ilgwe Ishaya man dlamti gaba ga Nya dlam tenkii ni
ndakce gwe wule!
8 << <Na kul bi kan a mbalan jin balan nalti,
ama mbadl jwasan dlenti suk ami.
9 Ten koo lu kan asa ngusi atli,
asa mbok ang ten mbat gaba ga mbalan de gaba ga Nya.>†>>

Ilgwe a lil mbalan kawu

10 Yek Yesu mbe mbalami yek ta wulsi de, <<Kuman gaba gan akaa yis
gaami!
11 Ilgwe a su tu ka bi wu kade man lilti ga mbalan ka so, ama ilgwe a yil
tot tu ka bi ga mbalan wu kade man lilti gwas ka.>>
12 Yek mil lishtisi tul malti yek sa wulti de, <<Ama ka yisi de ilgwe ka
dlam wu nda man Paresi mbadl a?>>
13 Yek ta ballisi de, <<Mas ilgwe ba Aba gini, gwe ni Nya wu ka bak sogo
sa tus da ten zhila gwas ka.
14 Hwulankii suksi, si wo dwa kan, ama asa nde dwa cina. A kume dwa
ka nde dwa cina go, mas jwasan sa lok ka shu.>>
15 Yek Biturus wulti de, <<Yillini gaa ga cingalti gaba gwisi.>>
16 Yek Yesu wulsi de, <<Ase hal ninge kaa po yisan gaami sa?
17 Kaa bo yisi de mas ilgwe a su tu ka bi mbalan go ka tuk kan a su, apaa
ka kaali wo a yil daka mali kasa?
18 Ama wul jwe a yil tot ka bi go, wul jwe nit ka mbadl wu kan, a yek de
man lilti ga mbalan ka.
19 Ten de tot ka mbadl kan a byas daamti ngusi yilti. Wudal ji tlot
mbalan, suk lamti pat palan, suk mas byas pat suk modli, suk pat mukal,
suk shelti lal mbalan gaa, suk lil shin mbalan ka.
20 Wul jimi kade man lilti ga mbalan ka, ama ngukti wul na duu ang wo
lil mbalan so.>>

Ngasti ten Nya ga kili gon

21 De Yesu zak luisi wu yek ta li ka kat atl ga Taya suk Sidon.
22 Yek kili Kan'ana gon gwe ni kali wu tul malti yek ta tlil yal nya yek ta
wulti de, <<Yen gonti gi ne, Bagaa yen ga Dauda! Mazhe jon nama nolti ga
yen gini i'e.>>
23 Ama yek ba Yesu wulti de ilgon so. Yek mil lishti jwas tul malti yek sa
ngemti yek sa wulti de, <<Mbol kili gan ne, ten de ta nama kopti ata nama
hwotti ganan na tlilti yal nya.>>
24 Yek ta wulsi de, <<Mal mbala ji Yisiraila jwe gil ju na ngusan kan sa
shinanni.>>
25 Yek kilisi sak ngus na gahwulan a cina gwasi, yek ta wulti de, <<Zi ang
ne, Bagaa!>>

---

* **15:6 15:6** Ka lishtisi jon wo sa lishi de*Aba sogo ana gwasi* † **15:9 15:9** YenIsh 29:13

26 Yek tạ wulti ɗe, <<Mbun ɗe ta kan ilgạ nguki gạ mil lubii a baḷ kaɗi so.>>
27 Yek kilisi wulti ɗe, <<Go nu kạn, ama ai kaɗi nguk ilgạ nguki gwe a yili baboo gwas ɗạ ang ka a nda sut gaṣ tebul wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalạn, ngaṣki ten Nya ndaḷi! Kạ mbi ilgwe kạ ngemi wu wi.>> Yek yen gạ kilisi mbi ndokti nạ dlạmti gwas naḳ gwisi.

Yesu ndok wonti mbalạn

29 Tet kaḷi go, yek Yesu koɓi tu bal ze gạ Galili. Yek tạ to ten tlạndaḷ yek ta ḍạm nạ zhila.
30 Mbalạn wonti tul malti, sạ tulit kulki, suk dwa suk mạn gita suk bebe, suk naami jon wonti yek sạ wutsi atl a cina gwasi yek tạ ndoksi.
31 Yek mbalạmi ngip bi ang ɗe sạ yen bebe ten gaɓa, a mạn gita ndok wi, a kulki ɓa li nạ asạn, suk dwa ten yenti lu wu. Yek sạ taṣ Nya gạ mạn Yisiraila.

Yesu baḷ mbalạn zangu ɗe wupsi ilgạ nguki

32 Yek Yesu mbe mil lishti jwasi yek tạ wulsi ɗe, <<A naṃa yenti gonti gạ mbalạn jin, sạ mul ɗe mekan aɗe malạn wi a baṣạ nguk ilgon so. A lamisi pallaṭ bi asạ yi kuzạmi so, ten ɗe gon asạ ngusi paḷti gwel maṣhkạn ten tantu nạ kuzạn.>>
33 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Ako kạn ma mbi ilgạ nguki gwe a kum wonti mbalạn jin kạ me gạn ko?>>
34 Yek tạ ngemsi ɗe, <<Baṛedi ɗe naṃi kạ nikii ang?>>
Yek sạ wulti ɗe, <<De mukka suk nak kwes jon.>>
35 Yek tạ wul wonti mbalạmi ɗe taṣ ḍạm atli.
36 Yek tạ kan baṛedi ɗe mukke suk kwesisi yek tạ paḷ hwol tuk nạ Nya, yek tạ cac-cali yek tạ baḷ mil lishtisi yek sạ baḷ mbalạmi.
37 Yek ko wokko nguki yek kumti. Kạ kaali yek mil lishtisi yem gaɗa ɗe mukka gạ losaḷi gwe mbalạmi zaki wu.
38 Wontaṭ gạ mani jwe nguk go sạ la zangu ɗe namtan ban nạ modli suk mil mbalạn.
39 Yesu palli bi wonti mbalạmi wugo yek tạ te kạ jirgi ze yek tạ li ten kaṭ atl gạ Magadan.

16

Lamti yenti lali sut nya

1 Yek mạn Paresi suk mạn Saduki jon tul mal Yesu, yek sạ ngemti ɗe taṣ mbokisi ang ten lal gwe a mbok ang ɗe ti wo sut mal nya kạn tạ ni wu.
2 Yek tạ ndạkisi ɗe, <<Kume cin ɓa ndabi go, akaạ wule <Ayo go lu a taṃi, dlo nya kạ zwilạn wu.>
3 A kume kaạ yen lu zwilạn ka, ɗe nyaze naṃa tlil tot nạ gasi wo wugo akaạ wule, <Ase go ze a nda.> Kaạ yis wul jwe a pi kạ dlo nya wu, ama yek baḳaạ yis gaa gạ lal ji multi gạ se so.
4 Mbalạn ji se wo byasi suk mạn laṣhi ngipti alkawol kạn, sạ naṃa lamti ɗe taṣ yen lali, ama baṣa mbokisi ang ten lal gon so se wundaḷ gạ Yona wu.>> Yek Yesu zaksi yek tạ zigaa.

Tlokaḷ mbokti ang gạ mạn Paresi suk mạn Saduki

5 Sạ ɗakci bal zesi tu te duk wu, ase mil lishti jwas lak maṣạn yek baṣạ kan baṛedi so.
6 Yesu wulsi ɗe, <<Paṇ ɗem-ɗem nạ yiis gạ mạn Paresi suk mạn Saduki.>>

7 Yek sa ngusi gaɓa ka dlo gwasaŋ yek sa dlaɱ ɗe, <<Ilgwe laki yek ta dlaɱ nugo, naḵkaŋ ma kamaŋ baredi ang so.>>
8 Yesu yis ilgwe sa naɱa dlaɱti wu, yek ta wulsi ɗe, <<Kii ɗe ba ngaṣti ten Nya gwakaŋ ndal sowu! Yek laki yek kaa naɱa gaɓa ten bi laṣhi baredi ye?
9 Hal ase kaa ɓo yis gaami sa? Kangwe a cal baredi ɗe namtan yek mbalaŋ ɗe zangu namtan nguk wu maṣnikii kawu nwa? Gaɗa ɗe naɱi kaŋ kaa me ga ilgwe ɗe sa wu?
10 Sogo baredi ɗe nitgi gwe a bal mbalaŋ zangu ɗe wupsi yek sa nguk wu. Gaɗa ɗe naɱi kaŋ kaa me ga ilgwe ɗe sa wu?
11 Yek laki ɗe yek bakaa yisi ɗe ten bi baredi kaŋ a nikii ma gaɓa so ye? Ai ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe tak hwulaŋkii na yiis ga maŋ Paresi suk maŋ Saduki.>>
12 Yek pa sa yis gaami ɗe ten bi yiis gwe asa laki baredi wu kaŋ ta nisi ma gaɓa so, ten ɗe taṣ hwul gaa gwasaŋ na mbok ang ga maŋ Paresi suk maŋ Saduki kaŋ.

Biturus dlaɱ ɗe Yesu kaɗe Almasihu

13 Ɗe Yesu mbuki ten kat atl ga Kaisariya Pilibi wu, yek ta ngem mil lishti jwas ɗe, <<Ɗe wok a mbalaŋ mbe yen ga mbalaŋ wo?>>
14 Yek sa wulti ɗe, <<A jon dlaɱ ɗe Yohana maŋ baptisma, jon wo asa dlaɱ ɗe Iliya, a jon wo asa dlaɱ ɗe Irimiya sogo gon ka maŋ dlaɱti gaɓa ga Nya.>>
15 Yek ta ngemsi ɗe, <<A kii pa, ka yenti gwakaŋ wo, wok ɗe ami wo?>>
16 Yek Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu yen Nya gwe ni kaami wu.>>
17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ki wo maŋ albarka kaŋ, Siman yen ga Yona. Ten ɗe mbalaŋ ka mbokik ang ten naḵ gwisi so, Aba gi gwe ta ni to nya kawu kaŋ.
18 Ama amik ka hwik ge, kik ɗe Biturus a ten ye gaŋ kaŋ ba kin motgaa ga maŋ kopti gini, iko ga mashkaŋ a ci baŋ ten mot gaami so.
19 Ba balki wul ɓulti dlabii ga guu ga Nya, mas ilgwe ka ɓal ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe ka patl ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa patl ka a nya wu.>>
20 Yek Yesu dali kang mil lishti jwas i'e ɗe baṣ hwi mbalaŋ ɗe tik ɗe Almasihu so.

Yesu dlaɱ gaɓa ten kangwe mashkaŋ gwas ani wu

21 Kan tet ka sa'i gwisi, yek Yesu nde hwit gaɓa mil lishti jwas ten ɗe ngetli kaŋ taṣ su Wurshelima taṣ tla wonti bomti ka ang ga bacina ji maŋ Yehuda suk kidi maŋ Paris suk maŋ yisti Mbat Gaɓa ga Musa, hal asa tlot ka, ama ten cin na mekan wo ta pal kaami.
22 Yek Biturus mbet te malkami ka yek ta matlti yek ta wulti ɗe, <<Nya a kan so, go maŋ pat tenki ka so.>>
23 Yek Yesu balat tet tu malti yek ta wulti ɗe, <<Hwulki suk ami Sheɗan. Ka lakaŋ ten palti byas wul, naḵ ɗe palti wul ga Nya nik mbadl so, se ga mbalaŋ wu.>>
24 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Mas malgwe a koɓaŋ go, taṣ nge gaa gwasi ata kan gudal yencin ɓakti gaa gwasi ata koɓanni.
25 Mas malgwe naɱa lamti kisti mbadl gwas go ta mbi mbadli so, ama malgwe hwul na mbadl gwas ten bi go ta mbi mbadli.
26 Yek ɗe taɱti ga mbalaŋ ye, ɗe ta mbi mas wul ga dii atli ge, ama yek ta hwul suk mbadl gwas wu? Sogo yek mbalaŋ a man balti ka lal ga mbadl gwas ye?

27 Yen ga Mbalaŋ a ya tul suk mil shinti jwasi ka nalti ga Aba gwasi ata ɓatl mas mbalaŋ, ta baḷ ko wokko ten paḷti wul gwasi.
28 Gem, amik ka hwikii ge, majon ni ɗa a nya aɗe ka kii, majwe sa maṣh so se sa yen palti ga Yen ga Mbalaŋ ka iko guu gwas wu.>>

17

Ballaṭi ga dli ga Yesu

1 Kaal ɗa multi ɗe mukka, yek Yesu kan Biturus suk Yakubu suk yilka ga Yukubu gwe asa mbet ɗe Yohana wu, yek sa to ka tlal tlaŋdaḷ gon si na ngusaŋ.
2 Sa ni nu go, yek dli gwas ballaṭi asa naŋma yenti. Yek cina gwel gwas cil ka naḳ wule cin, yek lukaḷ gwas hwoli ka pat.
3 Baḷe-baḷe yek kaa Musa suk Iliya yilisi asa naŋma gaɓa suk Yesu.
4 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, mbun wi naḳ ɗe ma ni ɗa aɗe wu, kume taŋmik ɗa go, ma lak bii bukka ɗe mekan, ɗe naŋ wo gwa, gon wo ga Musa a gon wo ga Iliya.>>
5 A ta yima gaɓa nugo, yek kaluntun maŋ cilti gon yitlasi ka, yek sa kum yal gaɓa gon a giɓi ten wulti ɗe, <<Gaŋ go yen gi kaŋ a lamti, a naŋma kumti taŋmti gwas i'e. Katiti kaŋg!>>
6 Mil lishtisi kum gaɓa gwisi wugo, yek sa lok te atl ka na ɓanti.
7 Yek Yesu taŋsi yek ta wulsi ɗe, <<Tlaŋnya ka, ba ɓanti cikii so.>>
8 Sa tlil gaa nya wugo, yek baṣa po yen maḷgon so, se Yesu na ngusi.
9 Sa ɓa yil sut ɗaḳa tlaŋdaḷi kawu, yek Yesu hwisi ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon ilgwe kaa yeni wu so, se Yen ga Mbalaŋ pal kaami tot ɗaḳa gazukɗi pa.>>
10 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Yek laki a maŋ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa dlaŋ ɗe se Iliya tul pa ye?>>
11 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem, Iliya a tuli taṣ laḳaŋ wul mas ɗa.
12 Ama amik ka hwikii ge Iliya tul wi yek ba mbalaŋ yisti so, yek sa paḷit ilgwe sa lami wu. A naḳ gwisi kaŋ Yen ga Mbalaŋ a tla bomti ka ang gwasaŋ pak.>>
13 Yek mil lishtisi yisi ɗe ta nisi ma gaɓa ten Yohana maŋ Baptisma.

Yesu ndok yen maŋ maparpaɗa

14 Sa pal tet ka mbalaŋ wugo, yek maḷgon li tet maḷ Yesu yek ta ngus a cina ɗatka.
15 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa yen gonti ga yen gi ne. Cwo maparpaɗa nima cit gwasi ata naŋma tlat bomti i'e. A cwoɓi ngusi lakti gwas ka wutu sogo ka ze.
16 A taḷaṭ mal mil lishti jwa, ama yek baṣa man ndokti gwas so.>>
17 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalaŋ ji se, majwe baṣa baḷ gem na Nya sowu, asa kaŋgaḷ mbadl jwasaŋ ka wu! Hal a gasi kaŋ ba pita daŋmti sukkii gwi? Hal a gasi kaŋ ba ngusi dlot mbadl naḳii gwi? Taḷeni nini yeni teɗi.>>
18 Yek Yesu matl maẓhesi yek ta yil ɗaḳa yeni ka yek ta ndoki kaḷi-kaḷi.
19 Yek mil lishtisi li mal Yesu ka sa'i gwe mbalaŋ po yi malti sowu yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki yek baŋma man yillaṭ ga maẓhesi ka so ye?>>
20 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgwe laki go, yek ɗe kaa ngaṣkii ten Nya i'e so. Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume ngaṣti ten Nya gwakaŋ nal naḳ gwe mastat go, kaa mani akaa wul tlaŋdaḷ ge ɗe, <Tli ɗa ɗe ka taḳ li te du,> a tlaŋdaḷi li kaḷi. A ba ilgon a kankii gaa so.>>
21 Wudaḷi go baṣa yil so se na ngemti Nya suk paḷti kaḷkaze ze.

Yesu po dlaŋ wundaḷ maṣhkaŋ gwe ta paḷi wu ɗa

22 Mil lishtisi mogaa kạ lu ɗe naṃ a Galili wu, yek taˌ wulsi ɗe, <<Sa baḷ
bi gaˌ Yen gaˌ Mbalaṇ kaˌ ang gaˌ mbalaṇ
23 saˌ tloti. Ama ten cin na mekan wo ta pallaṭ kaami.>> Yek ili hwot mil
lishtisi i'e.

Gaɓa ten ɓatlti wulpi boo lubii gaˌ Nya

24 Yesu suk mil shinti jwas mbuki baṇ Kaparnahum wugo yek maṇ kanti
wulpi boo lubii gaˌ Nya tul mal Biturus Yek saˌ wulti ɗe, <<Maṇ lishti
gwakaṇ ɓatlaṇ wulpi boo lubii gaˌ Nya sa?>>
25 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Ataˌ ɓatli.>>
Biturus te gibboo wugo yek Yesu wulti ɗe, <<Siman, yek ɗe daamti gwa
ye? Kaˌ ɓa yeni go tet mal kaˌ wokko kaṇ a guu ji maṇ dii atl gaṇ kan wulpi
boo wo naˀ Tet mal mbalaṇ ji baṃi nwa ko mal maṇdaḳi?>>
26 Yek Biturus wulti ɗe, <<Tet mal maṇdaḳi.>>
Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwisi naṃa mbokti ang ɗe baˌ mil ji baṃi a ɓatl
so.>>
27 <<Ama ten ɗe ma lak ndesi mbadli, su bal ze taḳ suk lak wul dopti
kwesi. Ɓul bi gaˌ kwes gwe ka doɓi na naṃ wu, ka mbi wulpi zil gaḷla gwe
a mbuk ɓatlti wulpi boo gi suk gwa wu. A pa kaˌ kan wulpi akaˌ ɓatlsi naˌ
nali.>>

18

Kakshe kaˌ guu gaˌ Nya

1 Kaˌ sa'i gwisi wo yek mil lishtisi li mal Yesu yek saˌ ngemti ɗe, <<Wok ɗe
kakshe kaˌ guu gaˌ Nya wo naˀ>>
2 Yek taˌ mbe naḳ'en yen gon tet ɗe taṣ dlaḷ kaˌ dlo gwasaṇ,
3 yek taˌ wulsi ɗe, <<Amik ka hwikii ge, ɗe kume kaạ palli gwakaṇ pal
naḳ mil mbalaṇ sowu, kaa mbi guu gaˌ Nya so.
4 Ten naḳ gwisi kaṇ mas, maḷgwe palli gaa gwas naḳ nak'en yen gaṇ go
maḷi kaɗe kakshe kaˌ guu gaˌ Nya.
5 <<Mas maḷgwe kan yen mbalaṇ naḳ gaṇ kaˌ shin gi go ami kaṇ taˌ
kamaṇni.

Wul lakti gaˌ mbalaṇ ten ndati

6 <<Ama mas maḷgwe lak ɗe naṃ kaˌ mil jin ɗe saˌ ngaṣsi tenaṇ wu ten
paḷti byas wul go, a maniti ɗe taṣ ɓalit ye naḳti hwo yal asaˌ lakti kaˌ bal ze.
7 <<Mbalaṇ ji dii atl ge wo wul cit gonti kaṇ, naˌ wul wonti jwe a lak
mbalaṇ ten paḷti byas wul wu! Ni ngetli ɗe taˌ wul jwe a lak mbalaṇ ten
paḷti byas wul wu tuli, ama maḷgwe tulli wuli go wul cit gonti kaṇ.
8 Kume a ang gwa sogo asaṇ gwa laki a kaˌ paḷ byas wullu, kotl ka akaˌ
lak ka. A manik ɗe taḳ mbi mbadl maṇ laṣhi pakti naˌ ang ɗe naṃ sogo
asaṇ ɗe naṃ, ɗaˌ gwe taṣ lakki kaˌ buu wutu gwe baˌ a mbaṣhdli so naˌ ang
jwa suk asaṇ jwa wu.
9 A kume a gwel gwa lakki ten paḷti byas wullu, yilli ka akaˌ lak ka! A
manik ɗe taḳ mbi mbadl maṇ laṣhi pakti naˌ gwel ɗe naṃ, ɗaˌ gwe taṣ lakki
kaˌ buu wutu naˌ gwel jwa wu.

Cingaḷti gaɓa naˌ mbaḷa gwe gillu

10 <<Kii dai paṇ ɗem-ɗem baḳ mbulaṇ gon kaˌ nak mil jin so. A nikii ma
hwiti, mil shinti ji Nya jwe saˌ naṃa ɓaṭti gwasaṇ wu ni to nya ka a cina gaˌ
Aba gini cin suk gasi.
11 Yen gaˌ Mbalaṇ tul ɗe taṣ kis majwe gillu.*

---

* **18:11 18:11** Kaˌ lishtisi jon ji cina wo, lu ndati ɗe 11 ni ɗaˌ so.

Cingaḷti gaɓa naⱪ mbaḷa gwe gillu

12 <<Nik kaaⱪ yeni gwi naʔ Kume mbaḷa zambaḷ ɗe naɱ ni maɲ kyo ɗa
yek gon gwasaɲ gil kaⱪ go, ta zakaɲ naami ɗe kutl topsi naⱪ topsi ju ten paṭ
kyo ataⱪ sa ngot gaⱪ mbaḷe gwe gillu sa?
13 Gem, amik ka hwikii ge, kume taⱪ mbit ɗu go, a paḷ hwol tuk naⱪ ti man
ɗe kutl topsi naⱪ topsi jwe baṣa gillit kaⱪ so ju.
14 Naⱪ gwisi kaɲ Aba gwakaɲ gwe ni to nya kaɯu lami ɗe taⱪ ɗe naɱ kaⱪ
nak miḷ jin gil kaⱪ so.

Kume gon gwakaɲ paḷi byas wul yilka gwas wu

15 <<Kume yilka gwa paḷik byas wul wu, li malti akaⱪ hwit byas ilgwe taⱪ
paḷik wu, kii sukti kii naⱪ ngwekaɲ. Kume taⱪ katik kaɲ wu kaⱪ palli yilka
gwa ten tantu wi.
16 Ama kume taⱪ nge kumti gwa wu, ngo mbalaɲ ɗe naɱ sogo mbalaɲ ɗe
lop akaⱪ li malti, kangwe asaⱪ wule ɗe, <Ten gaɓa gaⱪ mbalaɲ ɗe lop sogo ɗe
mekan kaɲ asaⱪ dlaḷli mas gaɓa.>†
17 Kume taⱪ nge kumti gwasaɲ wu, hwi motgaa gaⱪ maɲ kopti. A kume taⱪ
nge kumti gaⱪ motgaa gaⱪ maɲ kopti go, akaⱪ pallaṭ naⱪ maḷgwe ɓo yis Nya
sowu sogo naⱪ maɲ paḷti byas wul gwe nge cit atl gaa wu.
18 <<Amik ka hwikii ge, mas ilgwe kaⱪ ɓal ka ten dii atl go taⱪ ni ɗe ilgwe
saⱪ ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe kaⱪ paṭl ka ten dii atl go taⱪ ni ɗe ilgwe saⱪ
paṭl ka a nya wu.
19 <<Amik ka hwikii wu ɗaɗe, kume mbalaɲ ɗe lop kaⱪ kii ten dii atl dlaḷli
gaɓa ɗe sa ngem ilgon go, Aba gi ɗe taⱪ ni nya wu a paḷisi.
20 Ten ɗe, kume mbalaɲ ɗe lop sogo ɗe mekan mogaa naǂ shin gi go, ani
suksi.>>

Cingaḷti gaɓa naⱪ zhel gwe baṭa taas wul ɗaⱪ ten mbadl kaⱪ sowu

21 Yek Biturus li mal Yesu yek taⱪ ngemti ɗe, <<Bagaa asaɱi ɗe naɱi kaɲ
yilka gi a paḷi byas wul a taasit kaⱪ gwiʔ Asaɱi ɗe nitgi ya?>>
22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ka hwikii ge asaɱi ɗe nitgi tokte kaⱪ so, ama
se la asaɱi ɗe kutl nitgi ɗe nitgi.
23 <<Guu gaⱪ Nya wo naⱪ wule guu gwe lami ɗe, taṣ dlaɱ wul ang gwas
gwe ni a ang gaⱪ zhel jwas wu kaɲ.
24 De guumi ɓa dlaɱ go, yek saⱪ tullit maḷgon gwe taⱪ naɱa kopti gwas
wulpi ziḷ gaḷla wonti gwe ɗe hal maḷi a maṣhi a baṭa man ɓatlti sowu.
25 Naⱪ ɗe maḷi a man ɓatlti gwas sowu, yek guumi dlaɱ ɗe taⱪ wulti ka
suk kiḷi gwasi suk mil jwasi suk mas ilgwe niɗɗaⱪ wu taⱪ ɓatlti wulpi gwas
ɗa.
26 <<Yek zheli ngus naⱪ gahwulaɲ a cina gwasi yek taⱪ ngemti yek wulti
ɗe, <Dlo mbadl naⱪ ami, ba ɓatlki mas wulpi gwa.>
27 Yek guumi yen gonti gwasi yek taⱪ taasi maḷi mas duli ka yek taⱪ zakti.
28 <<Ama yek naⱪ yilti gaⱪ zhel gwisi yek taⱪ mo suk yelaɲ paḷti wul gwas
gon, gwe taⱪ naɱa kopti gwas wulpi ziḷ gaḷla gwe baⱪ nal sowu, yek taⱪ ngiɓit
yal lukaḷ ataⱪ nitma wulti ɗe, <Batlaɲ wulpi gwe a naɱa kopti gwa wu.>
29 <<Yek zheli gwisi ngus naⱪ gahwulaɲ yek taⱪ ngemti ɗe, <Dlo mbadl naⱪ
ami, ba ɓatlki wulpi gwa!>
30 <<Ama yek zheli nge kumti gwasi yek taⱪ sak let ka kaⱪ lu leti, ten ɗe se
taⱪ ɓatlti wulpi gwasi mas.
31 Naa zhel ji maḷi yen ilgwe pi wu wugo yek mbadl jwasaɲ lili, yek saⱪ
sak hwi guu gwasaɱi mas ilgwe pi wu.

† **18:16 18:16** YenK. M. 19:15 ǂ **18:20 18:20** Sogo*kaⱪ*

32 <<Yek guumi mbe zheli malti, yek ta wulti ɗe, <Ki wo byas zhel kaŋ.>
A taasik mas dul gwe a naŋma kopti gwa wu ka naɗ ɗe ka ngemaŋ ɗe ta
taasik kawu.
33 Ki wo mbunaŋ ɗe taɗ yen gonti ga yilka gwa zhel naɗ gwe a yen gonti
gwa wu sa?
34 Mbadl lili guumi i'e yek ta laki yek sa nol zheli ka, se naɗ ta ɓatlti mas
dul gwe nit gaa wu.>>
35 <<Nu kaŋ Aba gi gwe ni nya wu a pali ko wokko ka kii ɗe baŋta taasi
yilkeni jwas byas wul ka sowu.>>

19

Mbokti ang ga Yesu ten zakti kili punka

1 Ɗe Yesu pak dlaŋmti wul jimi wugo, yek ta zak kaŋt atl ga Galili yek ta li
kaŋt atl ga Yehudiya, lu gwe ni tu te duk ɗa dlalka Yodan wu.
2 Yek mbalaŋ wonti kopti yek ta ndok maŋ cwo kali.
3 Yek maŋ Paresi jon tul malti ɗe sa cingalti na kumti gas wul, yek sa
wulti ɗe, <<Ko Mbaŋt Gaɓe kamaŋ ɗe ta mbalaŋ zak kili gwas ten bi ilgon
na?>>
4 Yek ta ballisi ɗe, <<Ase kaa ɓo yenni ga lishi ɗe, <Ten ndat zhile wo, ti
ɗe ta paŋ mas wul go, ta palsi ba mani suk kili mbalaŋ.>
5 Yek ta wule, <Ten naɗ gwisi kaŋ, a ba mani zak aba suk ana gwasi ata
ngatli kili gwas dli, a si ɗe loɓi daŋm ɗe dli ɗe naŋm>*
6 Yek laki yek basa po yi ɗe mbalaŋ ɗe lop so, ama ɗe naŋm ka ɓali. Ten
naɗ gwisi kaŋ, mas ilgwe Nya palli ɗe naŋm wu, ba malgon hwuli so.>>
7 Yek sa ngemti ɗe, <<Ɗe nuk go yek laki yek Musa dlaŋm ɗe kume
mbalaŋ a zak kili gwas go tas balti lishti zakti ye?>>
8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ndalli gaa gwakaŋ ka laki yek Musa kamikii ɗe
taɗ zakaŋ modli jwakaŋ. Ama tet ten ndat zhile wo nuk ni so.
9 Amik ka hwikii wu ɗaɗa, mas malgwe zak kili gwasi yek ta hap zopsi a
ba ten bi paŋt-paŋlaŋ ka sowu, mali naŋma paŋt paŋlaŋ sukti.>>
10 Yek mil shinti jwas wulti ɗe, <<Ɗe kume nu kaŋ ni ka dlo ga kos suk
kili gwas go, lashi hapti man hapti.>>
11 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Mas mbalaŋ ka kan gaɓa gaŋ so, se ko majwe
Nya kamisi wu.
12 Mbalaŋmi jon wo sa laksi go maani ka so, a jon wo paŋlti kaŋ mbalaŋ
paŋlisi naɗ gwisi, a jon wo sik nge hapti ten bi guu ga Nya. Mas maŋlgwe a
man kanti gaɓa gaŋ go tas kaami.>>

Yesu laki albarka mil mbalaŋ

13 Yek sa tulli mil mbalaŋ mal Yesu tas wutisi ang gaa ata ngemisi Nya.
Ama yek mil lishti jwas matl majwe tullasi wu.
14 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaŋ nak mil mbalaŋ tas tul malaŋni baɗ
mbolaŋsi ka so, ten ɗe guu ga Nya wo ga wundaŋl gwasaŋ kaŋ.>>
15 Ta wutisi ang albarka gaa wugo yek ta zak luisi.

Samali maŋ wul ang

16 Sa ni nugo yek malgon tul mal Yesu yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti,
wundaŋl hwa wul gwik ni ngetli ɗe ta paŋli a mbi mbadl gwe ba a paki sowu
gwi?>>

---

* **19:5 19:5** Yen L. Z. 2:24

17 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek laki ɗe ka ngeman ten bi hwa wul ye? Ai Nya na ngus kaɗe hwa wul! Kume ka nama lamti tak mbi mbadl gwe ba a paki sowu go kop mbat gaɓa ju.>>
18 Yek mali ngem Yesu ɗe, <<Mbat gaɓe jwi?>>
Yek ta ballit ɗe, << <Tlo mbalan so, pi suk kili ga malgon so, pi mukal so, sheli lal malgon gaa so,
19 bal nalti aba suk ana gwa,>† aka <lam yelan damti gwa nak gwe ka lam gaa gwa wu.>‡ >>
20 Yek samali wul Yesu ɗe, <<A kop mbat gaɓa jwisi wi, yek yi kaal ye?>>
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kume ka nama lamti tak dam njikmi go, sak wul mas wul jwa ka, aka bal wulpi man lashi wul ka dam ɗe man wul ang a nya. Apaa aka lak koɓanni.>>
22 Yen samali kumi nu wugo yek ta zigaa na lilti mbadli, nak ɗe ti wo man wul ang i'e kaɗe ti wu.
23 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, a bom i'e ta man wul ang te ka guu ga Nya.
24 Ta ɓo hwikii ɗaɗa, gara ta rakumi koɓi tu ka shu alipla ɗa gwe ta man wul ang te ka Nya ɗe guu wu.>>
25 Mil lishtisi kumi nu wugo yek ngip ang bi i'e yek sa ngemti ɗe, <<De nu ka go, yek wok ka mbi kisti wo?>>
26 Yek Yesu wutisi gwel yek ta dlam ɗe, <<Mal mbalan wo, go man pat ka so! Ama mal Nya wo ko yek ke a man pati.>>
27 Yek Biturus ballit ɗe, <<Mi wo ma zak wul wi mas ten bi kopti gwa! Yek ɗe ilgwe ma mbi wu ye?>>
28 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, ka multi man tulti ka sa'i gwe Yen ga Mbalan a dam ten gobdlan guu gwas man nalti wu, kii ɗe kaa koɓan wu mago kaa dam ten gobdlan kutl cet lop, akaa kissi gaɓa man boo ɗe kutl ɗe lop ji Yisiraila ju.
29 Apaa mas malgwe zak lubii jwasi sogo yilkeni jwasi sogo aba sogo ana sogo mil mbalan sogo zhin gwasan ten bi gi wu mbi asami ɗe zabal ga ilgwe sa zaki wu. Asa mbi mbadl gwe ba a paki sowu pak.
30 Ama mbalan wonti jwe sik ɗe ji cina ju a pal ɗe maji tukaali, a majwe sik ɗe ji tukaal ju a pal ɗe maji cina.

20

Cingalti gaɓa na man kolti zhin ka zhin inabi

1 <<Guu ga Nya wo nak man zhin gon gwe yil na gasi tas ngo majwe a kolit zhin ka zhin inabi gwas wu kan.
2 Ta pal gam suksi ten ɗe ta ɓatlsi na wulpi dinari ɗe nam ɗe nam ten ndat cin gwasan, yek ta laksi ka zhin inabi gwasi.
3 <<Yek ta yili ka sa'i galla ɗe topsi, yek ta yen mbalami jon ten damti ten koo lu ka lu wulti wul ka.
4 Yek ta wulsi ɗe, <Kii mago sak kolan zhin ka zhin inabi gini, ba ɓatlkii kangwe mbun ɗe ta ɓatl wu.>
5 Yek sa li ka zhimi.
<<Yek ta yil ɗa ka dlo cin suk ka sa'i galla ɗe mekan ka sukti yek ta po pali nak gwisi ɗa.
6 Ta po yil ɗa sa'i galla ɗe namtan ka sukti yek ta po yen majon ɗa a nya basa nama palti ilgon so, yek ta wulsi ɗe, <Yek laki yek kaa nda cin ten koo lu nu ye?> >>

† **19:19 19:19** YenYil 20:12-16; K. M. 5:16-20 ‡ **19:19 19:19** Yen Lib 19:18

7 <<Yek sa ballit ɗe, <Ilgwe laki go, naŋkaŋ maŋlgwe ilgwe ma paŋli wu so.>
<<Yek ta wulsi ɗe, <Kii mago sak kolaŋ zhin ka zhin ɗaaka.>
8 <<Cin nda bii wugo yek maŋ zhimi wul maŋlgwe ata zit ang ten yenti zhimi wu ɗe, <Mbe maŋ kolti zhin ju taŋk ɓatlsi. Nda zhila ɓatlisi na majwe pak kaal ten laŋt ka zhimi wu, aka paki na majwe nda cina ten laŋt wu.>
9 <<Yek majwe sa mbesi ka sa'i gaŋlla ɗe namtan wu tulli, yek sa baŋlsi ko wokko wulpi ndat cin.
10 Yek majwe li tet ka zhimi cina wu daŋm gwa we sa baŋlsi wulpi ta man ko wokko. Ama yek sa baŋl ko wokko wulpi ndat cin pak.
11 Ɗe sa kan wulpi wugo, yek sa njet nalaŋnti ten maŋ zhimi.
12 Asa naŋma wulti ɗe, <Majin ɗe sa ya tul ka kaali go sa'i ɗenaŋm kaŋ sa paŋli ka zhimi, ama yek ka ɓatlsi ndakce sukmi ɗe ma nda cin ten kolti zhin wu.>
13 <<Ama yek ta balli gon gwasaŋ ɗe, <Yelaŋ gini, a tek gazi so. Ale gaŋm kaŋ ma paŋli sukkii ten ɗe ta ɓatlkii wulpi dinari ɗe naŋm ɗe naŋm na?
14 Kan wulpi gwa taŋk zigaa. A mik lami ɗe ta baŋl majwe sa ya tul ka kaali wu ndakce sukkii.
15 Ko ba manaŋ paŋlti ilgwe a lami wu na wul gi so? Ko dakaŋlti ga alheri gwe a paŋli wu kaŋ ka naŋma paŋlti.>
16 <<Naŋk gwisi kaŋ, maji tukaali pal ɗe ji cina, a ji cina pal ɗe maji tukaali.>>

Yesu po dlaŋm gaɓa ten bi maŋshkaŋ gwas ɗa

17 A Yesu suk mil lishti jwas naŋma laŋt Wurshelima yek ta mbesi te kaali ka yek ta wulsi ɗe,
18 <<Yek gu ma ɓa laŋ Wurshelima. Apaa sa tak yen ga mbalaŋ ka ang ga kiɗi maŋ Paŋris suk maŋ yisti Mbaŋt Gaɓa ga Musa, sa paŋlit kisti gaɓa ɗe ta tlot ka.
19 Asa takti ka ang ga majwe ba maŋ Yehuda ka so wu, sa hwit gaɓa mbulti asa ɓoti asa ɓakti ka ten gudaŋl yencin. Ama ten cin na mekan wo sa pallaŋt kaami!>>

Ilgwe ana ga Yakubu suk Yohana ngemi wu

20 Ka sa'i gwisi wo yek ana ga mil ji Zabadi tul mal Yesu suk mil jwasi, yek ta ngus atl a cina gwasi tas ngemit ilgon.
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek ka lami kam ye?>>
Yek ta wulti ɗe, <<A naŋma lamti taŋk laki ta mil ji jee daŋm malki, ta gon daŋm ten ang shinti, a gon wo ten ang yali gwa ka guu gwa.>>
22 Yek Yesu wul mili ɗe, <<Kaa yis ilgwe kaa naŋma ngemti wu so, kaa man tlat bomti gwe ba tla gwa?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Ma mani,>>
23 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yii kaa man tlat bomti gwe ba tla wu, ama maŋlgwe a daŋm ten ang shinti suk ang yali gi go, amik ka lak maŋli so. Lu daŋmti jwisi wo ji majwe Aba gi gwe ni nya wu a botli wu kaŋ.>>
24 Ɗe naa mil lishti jwas ɗe kutl ju kumi nu wugo, yek mbadl jwasaŋ lil na yilkeni ɗe loɓi.
25 Yek Yesu mbesi ka lu ɗenaŋm mas jwasaŋ yek ta wulsi ɗe, <<Kaa yis kangwe a guu ji majwe ba maŋ Yehuda ka sowu paŋl iko ten ma jwasaŋ wu. Ko ta bacina jwasaŋ mago asa paŋli naŋk gwisi.
26 Ama kii wo ba ni naŋk gwisi ka dlo gwakaŋ so. Mas maŋlgwe naŋma lamti taŋs daŋm ɗe kakshe ka kii go, ngetli kaŋ taŋs daŋmikii ɗe maŋ paŋlti wul.
27 A mas maŋlgwe naŋma lamti taŋs daŋm ɗe bacina gwakaŋ go, ngetli kaŋ taŋs daŋmikii ɗe zhel,

28 naḵ gwisi kaṇ yen ga mbalaṇ tul ɗe ta malgon paḷit wul so, ama ta tul ɗe paḷ wul, ata baḷ mbadl gwasi, ten ɗe ta mbalaṇ wonti mbi kis ɗa.>>

Yesu ndok dwa ɗe lop

29 Ɗe Yesu suk mil lishti jwas ɓa zak baṇ Yeriko go, yek wonti mbalaṇ kopti.
30 A dwa ɗe lop jon ni na zhila ten bi tantu, sa kumi ɗe Yesu naṃa laṭ wugo, yek sa njel wulti to nya kaɗe, <<Bagaa Yen ga Dauda, yen gonti gaṇaṇ ne!>>
31 Yek mbalaṃi matlsi yek sa wulsi ɗe taṣ daṃ mbetlak, ama yek sa wuli to nya kaɗe, <<Bagaa, Yen ga Dauda yen gonti gaṇaṇ ne!>>
32 Yek Yesu dlaḷ ka yek ta wulsi ɗe, <<Yek kaa naṃa lamti ta paḷikii ye?>>
33 Yek sa ndaḵit ɗe, <<Bagaa ma naṃa lamti taṇ man yenti lu.>>
34 Yek Yesu yen gonti gwasaṇ yek ta taṇ gwel jwasaṇ. Yek sa njel yenti lu kaḷi-kaḷi yek sa kop kaal gwasi.

21

Yesu te ka baṇ Wurshelima

1 Ɗe Yesu suk mil lishti jwas mbuki nak'en baṇ Betapaj njaa a Wurshelima ten Zaṇdaḷ Tlaṇdaḷ Zetun wu, yek ta shin mil lishti jwas ɗe lop te cina gwasaṇ ka.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Laṇ te ka baṇ gwe nikii cina wu ka, kaa yen zhaki suk yen gwas ga ɓali ka ka baṃi. Paṭlini nini si teɗi.
3 A kume maḷgon wulkii ɗe ilgon go, akaa hwit ɗe Bagaa naṃa lamti gwasaṇ ata ya pallaṣi teɗi.>>
4 Pi naḵ gwisi ta njikaṇ ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu ɗe,
5 <<Hwi maṇ Sihiyona ɗe,
<Bo yeni ni guu gwakaṇ ka tulikii wu,
maṇ kumti bi kaɗe ti, ta to ten zhaki,
ten yen zhaki kaṇ ta naṃa laṭi.> >>
6 Yek mil lishtisi sak paḷ ilgwe Yesu hwisi ɗe taṣ paḷi wu.
7 Yek sa tulli zhaki suk yen gwasi, yek sa wut lukaḷ jwasaṇ tensi ten ɗe ta Yesu to taṣ daṃi.
8 Yek wonti mbalaṇ wut lukaḷ jwasaṇ ten tantu, yek jon jwasaṇ kotl daa tet ten tlindi yek sa taṭali ten tantu.
9 Yek mbalaṇ jwe sa nit tu cina ju, suk jwe sa nit tu tukaal wu ngusi wulti to nya kaɗe,
<<Hosana ga yen Dauda!>>
<<Maḷgwe tul na shin ga Bagaa go, maṇ albarka kaṇ!>>
<<Hosana ga Maṇ Nalti!>>
10 Ɗe Yesu te Wurshelima wugo yek mas baṃi hwot ka na bi gwasi. Yek maṇ baṃi ngusi kumti gaẓi ɗe, <<Wok ɗe gwisi wo na?>>
11 Yek mbalaṇ jwe naṃa kopti kaal gwas wu ndaḵisi ɗe, <<Yesu kaṇ, maṇ dlaṃti gaɓa tet Nazarat ka atl ga Galili.>>

Yesu mbol maṇ wulti wul ɗaḵa lubii ga Nya ka

12 Yek Yesu te ka lubii ga Nya yek ta mbol majwe asa wul wul ka kaḷi wu. Yek ta jek tebul ji majwe asa balli wulpi mbalaṇ wu ka, suk gobdlan ji majwe asa wul kulu ka ju ka.
13 Yek ta wulsi ɗe, <<Ni ga lishi ɗe, <Sa mbe lubii gi ɗe lubii ngemti Nya,> ama yek kaa palli ɗe lu hwunti ji mukaḷ wi.>>

14 Yek dwa suk majwe kaṯ dli jon jwasaṉ tla ka ju tul malti ka lubii ga Nyami, yek ta ndoksi.
15 Ama yek kiɗi maṉ Paris suk maṉ yisti Mbaṯ Gaɓa ga Musa yen wul ngipti bi ang gwe ta paḷi wu, suk kangwe mil mbalaṉ naṃa wulti to nya kaɗe, <<Hosana ga Yen ga Dauda wu,>> Yek mbadl gwasaṉ lili.
16 Yek sa ngemti ɗe, <<Ama ka naṃa kumti ilgwe mil jee naṃa dlaṃti gwa?>>
Yek Yesu ballisi ɗe, <<Yii, kaa ɓo taɓa dlaṃti luisi ka gaɓa Nya so nwa?>> <<De, <Ka lak mil mbalaṉ suk mil laḷi ten taṣti gwa!> >>
17 Yek ta zaksi kaḷi, yek ta li baṉ Betani yek ta mul kaḷi.

Yesu paḷi tlindi tulaṉ bi gaa

18 Lu tlo wi ɗe ta dop tantu palti tot ka baṉ wugo yek kuzaṉ njel tlot gwasi.
19 Yek ta yen tlindi tulaṉ ten bi tantu yek ta li mali ama yek baṭa mbi ilgon dani so se daa. Yek ta wul tulaṃi ɗe, <<Baḳ po wut mil so haḷ pakti gwa!>> Yek tlindi koo ka kaḷi-kaḷi.
20 Mil lishtisi yeni nu wugo, yek sa ngip ang bi Yek sa ngemti ɗe, <<Ɗa nii kaṉ tlindi koo ka baḷe-baḷe nu gwi?>>
21 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik kaa hwikii ge, ɗe kume kaa ngaṣkii ten Nya yek baḳaa cel ka mbadl sowu, ilgwe mbi tulaṉ gaṉ kaṉ kaa man lakti a pi tokte so. Ama kaa mani wulti tlaṉdaḷ gaṉ ɗe, <Tlinya taḳ suk nda ka bal ze,> a pi naḳ gwe kaa dlaṃ wu.
22 Ɗe kume kaa baḷ gem go, kaa mbi mas ilgwe kaa ngemi ten gaɓa suk Nya wu.>>

Kumti gaẓi ten iko paḷti wul ga Yesu

23 Ɗe Yesu te ka lubii ga Nya ɗe ta ɓa hwi gaɓa mbalaṉ wu, yek kiɗi maṉ paḷti wul ka lubiimi suk bacina ji Maṉ Yehuda tul malti yek sa ngemti ɗe, <<Na wundaḷ ga iko gwi kaṉ ka naṃa paḷti wul jin jwi? Wok baḷki iko paḷti wul jimi wo?>>
24 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kii mago ba ngemkii wul ɗe naṃ. Kume kaa dlaṃi go ba hwikii wundaḷ ga iko gwe a naṃa paḷti wul jin ɗa wu.
25 Baptisma ga Yohana go tet ko kaṉ yil ko? Sut mal Nya ma, ko tet mal mbalaṉ kaṉ.>>
Yek sa dlaṃ gaɓa a dani ka dlo gwasaṉ, yek sa dlaṃ ɗe, <<Kume ma wuli ɗe, <Sut mal Nya wu,> ta ngemaṉni ɗe, <Yek laki yek baḳaa baḷ gem ɗa so ye?>
26 A kume ma dlaṃaṉ ɗe, <Tet mal mbalaṉ kawu,> ma naṃma ɓanti ga ilgwe mbalaṉ a manini paḷti wu, naḳ ɗe mas mbalaṉ kan ɗe Yohana wo maṉ dlaṃti gaɓa ga Nya ka wu.>>
27 Nuk laki yek sa balli Yesu ɗe, <<Ma yisi so.>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Ami mago ba hwikii wundaḷ iko paḷti wul gwe a nima paḷti wul jin na nali wu so.

Cingaḷti gaɓa na malgon suk mil jwas ɗe lop

28 <<Yek ɗe daamti gwakaṉ ye? Maṉ mil mani ɗe lop gon ni ɗa. Ta wul kaksha yen gwas ɗe, <Yen gini, lak kol zhin ka zhin inabi ase.>
29 <<Yek yeni ballit ɗe, <Ba li so,> ama yek ta lak daamti ka kaali yek ta li ka zhimi.
30 <<Yek abe li mal maṉgaɓisi yek ta hwit ilgwe ta hwi kakshesi wu. Yek ta ballit ɗe, <To, bali aba gini,> ama yek baṭa li ka zhimi so.
31 <<Wok ɗe maḷgwe paḷ ilgwe aba gwas lami wu ka mil ɗe loɓi go?>>

Yek sa ballit ɗe, <<Ga cinesi.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, maŋ kanti wulpi boo suk maŋ paṭ-paḷaŋ a te ka Nya ɗe guu cina ɗa kii.
32 Ai Yohana maŋ baptisma tulaŋ ɗe taṣ mbokikii ang ten kangwe kaa paḷ zok wul wu, yek kaa nge baḷti gem na ti. Ama maŋ kanti wulpi boo suk maŋ paṭ-paḷaŋ baḷ gem na ti. Ko ɗe kaa yeni nu ma wu ama yek baḳaa ci atl gaa yek kaa baḷ gem na ti so.

Cingaḷti gaɓa ten maŋ kolti zhin jwe kan haya zhin inabi wu

33 <<Bo kumaŋ cingaḷti gaɓe gon ɗa, maŋ zhin gon ɓak inabi. Yek ta gandaḷi ka na bal saṃbaḷ, yek ta ɗuk shu cetti ze inabi a giɓi, yek ta kin lu daṃti ga maŋ ɓatti. Yek pa ta baḷ mil haya zhimi yek ta li ka atl gon.
34 Ɗe gis ga inabi tul wugo yek ta shin zhel jwas mal mil haye, ten ɗe taṣ kamit yandi inabisi gwasi.
35 <<Ama yek mil haye dop zhel jwasi, yek sa ɓo gon, yek sa tlo gon, yek sa lak gon na ye.
36 Yek ta shin zheli jon jwe wonti man ji cina ju malsi, yek sa po paḷisi naḳ kangwe sa paḷi ji cina ju.
37 Ka kaali wo, yek maŋ zhimi shin yen gwas malsi. Ta wuli ɗe, <Sa yenaŋ nalti ga yen gini.>
38 <<Ama yek mil haye yen yeni wugo, yek sa wul yilkeni jwasaŋ ɗe, <Maḷgaŋ kaɗe maŋ cit gadosi. Ma tloti ka ta gado gwas daṃ ɗe gaŋaŋ.>
39 Yek sa dopti yek sa lakti te kaal bal saṃbaḷ ga zhimi ka yek sa tloti.
40 <<To, ɗe maŋ zhimi pal wugo yek ta paḷi mil haya jwisi ye?>>
41 Yek sa ballit ɗe, <<Gem ka go ta tlo maŋ ngalci jwisi ka, ata baḷ zhimi majwe a baḷti wul zhimi gwas ka gis wu.>>
42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A kaa kumi ka gaɓa ga Nya sa? Ai naŋ ga lishi ɗe,
<< <Ye gwe maŋ kinti bii nge wu,
yek ɓal ɗe ye gwe ni hwaɓi ka kinti biimi man naami wu
Gwisi wo paḷti ga Bagaa kaŋ,
a wul ngipti bi ang kaŋ a malaŋni.>
43 <<Ten gwisi kaŋ a nikii ma hwiti ɗe, Sa kan Nya ɗe guu ɗa ang gwakaŋ ka asa baḷ majwe sa paḷ hwa wul wu.
44 Maḷgwe nda ten yesi go ta caccal ka, a maḷgwe yesi ndet gaa go a nolti naḳ apti.>>
45 Ɗe kiɗi maŋ Paris suk maŋ Paresi kum cingaḷti gaɓa jimi wu, yek sa yisi ɗe tensi kaŋ ta naṃa mbokti ang.
46 Yek sa lam dopti gwasi ama yek ɓanti ga wonti mbalaŋ jwe ni kaḷi wu cisi naḳ ɗe mbalaṃi kan ɗe ti wo maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya kaɗe ti wu.

22

Cingaḷti gaɓa ten biki hapti

1 Yek Yesu po hwisi cingaḷti gaɓa gon ɗa yek ta wulsi ɗe,
2 <<Guu ga Nya wo naḳ ta guu gwe paḷi yen gwas shiri biki hapti kaŋ.
3 Yek ta shin zhel jwas mal majwe ta shinisi lu ɗe taṣ tul wu, ama yek ba majwe ta shinisi lu wu tul so.
4 <<Yek ta shin zheli jon malsi ɗa, yek ta wulsi ɗe, <Hwi majwe a shinisi lu ju ɗe, a pak zaṭ ilga nguki wi. Sa mbosh basi tla suk tla jwe sa ketaḷsi ɗe ji biki wu wi, ma pak laḳaŋti ko yek ke wi. Laŋ tet ka lu biki haptisi.>
5 <<Ama yek basa kat kang so yek sa zigaa ilgon gwasaŋ. Yek gon li ka zhin gwasi, yek gon la wulti wul ka.

6 Yek naami jwasaɲ dop zheli yek saˌɓosi hal yek saˌtlosi ka.
7 Yek mbadl gaˌguumi lil i'e. Yek taˌshin maɲ hapti dlo jwasi yek saˌtlo maɲ tlot mbalaɲ jwisi ka, yek saˌkwel baɲmi ka.
8 <<Yek taˌwul zhel jwas ɗe, <Pak paɭti shiri biki wi, ama maɲwe a shinisi lu ɗe taṣ tul go mbun ɗe taṣ sa biki so.
9 Ningo laɲ ɗaɲ ten tantu ka taɭk mbe mas maɲwe kaaˌmbisi wu tet kaˌlu biki.>
10 Yek zheli li ɗaɲ ten bal tantu ka yek saˌmbe mas maɲwe saˌmbisi ju teɗi. Naˌhwambalaɲsuk mbalaɲ ji koo lu se naɭk lu biki hapti njikaɲ ka naˌmaɲdaɭki.
11 <<Ama yek guu te kaˌlu biki ɗe taṣ yen kangwe ni wu, wugo yek taˌyen maɲgon gwe baṭaˌlak lukaɭ biki sowu.
12 Yek guumi ngemti ɗe, <Yelaɲ gini, ɗaˌnii kaɲ kaˌte tet aɗe baɲaˌlukaɭ biki so gwi?> Yek baˌmaɭi mbi ilgaˌdlaɲmi so.
13 <<Yek guumi wul maɲwe asaˌpaɭit wul wu ɗe, <Baɭaɲ asaɲ gwas ka suk ang gwasi taɭk laɭkaɲti te kaˌduu daɲmshal ka. Kaˌlugwisikaɲtaˌkuli ataˌas ang bi.>
14 <<Ai wonti mbalaɲ kaɲ saˌshinisi lu, ama mbalaɲ ji botli wo saˌwonti so.>>

Kumti gaɀi ten bi ɓatlti wulpi boo gaˌKaisar

15 Yek maɲ Paresi lak dlaɲ gaɓa kaˌdlo gwasaɲ ten kangwe sa pi asaˌdopti kaˌgaɓa gwas wu.
16 Yek saˌshin mil lishti jwasaɲ suk mbalaɲ ji Hiridus jon yek saˌwulti ɗe, <<Maɲ lishti, maˌyisi ɗe ki wo maɲ gem kaɲ, akaˌnima mbokti ang mbalaɲ ten gaɓa gaˌNya naˌgem. Kaˌkanmasmbalaɲgaaɗe naɲm, baɭka baɭjon nalti man jon so.
17 Ningo ɓo hwini, yek ɗe daamti gwa ye? Mbun ɗe taɲ ɓatl wulpi boo gaˌguu Kaisar a ko mbunaɲ so?>>
18 Ama naɭk ɗe Yesu yis byas daamti gaˌmbadl gwasaɲ wu, yek taˌwulsi ɗe, <<Yek laki yek kaaˌnama lamti cingaɭti gi ye, kii maɲ paɭti riya!>>
19 <<Bo mbokini nini ang ten wulpi gwe asaˌɓatl wulpi boomi ɗaˌwu.>> Yek saˌbaɭti wulpi dinari.
20 Yek taˌngemsi ɗe, <<Hoto suk shin gaˌwok ɗe gaɲ wo?>>
21 Yek saˌballit ɗe, <<Kaisar.>>
Yek taˌwulsi ɗe, <<Baɭaɲ Kaisar wul gaˌKaisar, akaaˌbaɭ Nya wul gaˌNya.>>
22 Saˌkuminuwugoyekngipbiang, yek saˌzakti yek saˌzigaa.

Kumti gaɀi ten bi palti kaami

23 Ten cin gwisi kaɲ maɲ Saduki majwe asaˌwuli ɗe, mbalaɲ a pal kaami sowu tul mal Yesu, yek saˌngemti.
24 Yek saˌwuli ɗe, <<Maɲ lishti, Musa wuli ɗe, kume mbalaɲ maṣhi a baˌtaˌɓo zi yen sowu. Taˌmaŋgaɓigwas kan kili gwe taˌzakti wu taṣ zi yen yilka gwasi.
25 To, majon ni ɗa yilkeni ɗe nitgi kaˌmi. Kakshe gwasaɲ paɭ hapti hal yek taˌmaṣhi a baṭaˌɓo zi yen so, yek maŋgaɓi gwas hap kilisi ɗe taˌzakti wu.
26 Naɭk gwisi pi naˌna loɓi suk na mekami hal yek la na nitgisi.
27 Kaˌkaaliwoyekkilisilakmaṣhi.
28 Yek ningo, ten cin gwe mbalaɲ a pal kaami go, ɗe kili gaˌwok tani wo, naɭk ɗe mas jwasaɲ saˌhapti wu?>>

29 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Daamti gwakaŋ kaŋi hwaɓi so, naḵkaŋ kaa yis ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu so a baḵaa yis iko ga Nya so.
30 Ten ɗe ten cin gwe mbalaŋ a pal kaami go mbalaŋ a paḷ hapti so a basa hap ka so, ama sa daṃ naḵ mil shinti ji Nya.
31 Ningo ten bi palti kaami ga mbalaŋ wo, kaa dlaṃaŋ ilgwe Nya hwikii wu sa?
32 'De ta wule, <Amik ɗe Nya ga Ibaṛahim, Nya ga Ishaku suk Nya ga Yakubu.> Nya ga majwe ni kaami kaɗe ti, ba ɗe we Nya ga hwu so.>>
33 Mbalaṃi kum ilgwe ta dlaṃ wugo yek sa ngip bi ang ten wundaḷ ga mbokti ang gwasi.

Mbaṭ gaɓa gwe nal mani wu

34 Maŋ Paresi kum kangwe Yesu man ngetl ga maŋ Saduki wugo yek sa mogaa.
35 Yek gon gwasaŋ maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa i'e ngem Yesu ten ɗe ta cingaḷti.
36 Yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, Gwik nal mani ka Mbaṭ Gaɓa ga Musa gwi?>>
37 Yek Yesu ballit ɗe, << <Lam Nya Bagaa gwa na mas mbadl gwa, na mas daṃti gwa, suk mas daamti gwa.>
38 Yek ɗe lakti zhila ga mbaṭ gaɓa a yek ɗe gwe nal mani wu.
39 A gwe kop kaali go naḵ gwisi kaŋ ni. Yek ɗe, <Lam yelaŋ daṃti gwa naḵ kangwe ka lam gaa gwa wu.>
40 Mas lishti ga Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk ji Maŋ Dlaṃti Gaɓa ga Nya dlaḷ ten mbaṭ gaɓa ɗe lop jimi.>>

Kumti gaẓi ten Almasihu

41 Maŋ Paresi mogaa ka lu ɗe naṃ wugo, yek Yesu ngemsi ɗe,
42 <<Yek ɗe daamti gwakaŋ ten Almasihu ye? Yen ga wok ɗe ti wo?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yen ga Dauda,>> kaŋ.
43 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki yek Shishi ga Nya lak Dauda ten mbet gwas ɗe <Bagaa> ye? Naḵ ɗe Dauda dlaṃ ɗe,
44 << <Bagaa hwi Bagaa gi ɗe,
Daṃ ten kaṭ ang shinti gini
se a palli maŋ nget jwa
a atl ɗaaki.> >>
45 <<'De kume Dauda mbet ɗe, <Bagaa> go, ɗa nii kaŋ ta nit ɗe yen gwi?>>
46 Yek ba malgon manit ballaṭ ilgon so. Kan ten cin gwisi yek ba gon gwasaŋ po mbi ndaḷi gahwulaŋ ngemti gwas ten bi ilgon so.

23

Yesu ɓuli maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi gal ɗa gaa ka

1 'De mbalaŋ mogaa wonti suk mil lishti jwas wugo, yek Yesu wulsi ɗe,
2 <<Maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk Maŋ Paresi kaɗe majwe Nya baḷsi iko mbokti ang ten Mbaṭ Gaɓa wu.
3 Ten naḵ gwisi kaŋ, paḷaŋ mas ilgwe asa mbokikii ang dani. Koɓaŋ gaɓa gwasaŋ ama baḵ paḷaŋ ilgwe asa paḷi wu so, naḵ ɗe basa kop ilgwe asa mbok ang dani wu sowu.
4 Asa bal wul maŋ diɓaḷti gwe a bomi kanti gaa mbalaŋ wu, asa zi maŋ kanti ka yal. Ama basa zi maŋ kanti wuli ang so ko ta na yen ang.

5 <<Mas wul jwe asa pali go ten de ta mbalan yensi da kan. Asa bal bal kumshi takarda gwe sa lish ga gaba ga Nya a gibi wu, asa bal ten bicina jwasan. Asa pal tlal rasa gwe a tan atl wu, dan ten bi lukal jwasan ka.
6 Sa lam gobdlan ji kidi mbalan ka lu biki, asa lam mbuni gobdlan ka lu motgaa jwasan hwo.
7 Asa lami de ta ngusi gabet gwasan ka motgaa ga wonti mbalan tas mbesi de, <Man lishti.>
8 <<Ama kii wo ba malgon mbekii de, <Man lishti so,> ten de kii wo Bagaa gwakan de nam kan, mas jwakan wo yilkeni kan.
9 A bak mbe malgon ten dii atl ge de, <Aba> so, Aba gwakan wo de nam kan gwe ni ta to nya kawu.
10 A bas mbekii de <bacina> so, Ten de na ngus kade bacina gwakan.
11 Malgwe tik de kakshe gwakan go tas damikii de zhel.
12 Mas malgwe bal nalti gaa gwas go, sa shitit gaa sut atli. Ama mas malgwe shit gaa gwas sut atl go, sa pallat de kakshe.
13 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man yisti mbat gaba ga Musa suk man Paresi, kii man palti riya! Kaa yitle mbalan dlabii tet ka guu ga nya ka. Kii gaa gwakan wo kaa te so, a bakaa zak majwe sa nama lamti tet wu tas te so.
14 Kii wo wul cit gonti kan, kii man lishti Mbat Gaba ga Musa suk man Paresi, kii man palti riya! A kaa nguki wul ang modli jwe kos mashisi kawu ka, akaa ngusi palti tlal ngemti Nya ten de ta mbalan yenkii da. Ten nak gwisi kan, sa nolkii na bomti i'e.*
15 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man yisti Mbat Gaba ga Musa suk man Paresi, kii man palti riya! Akaa dakci bal ze, akaa li dlenti ban ten de tak mbi man kopti de nam. Ama kume mali te ka koptisi wugo, akaa pallat de yen buu wutu mankii gaa gwakan asami de lop.
16 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii dwa bacina! Kaa wuli de, <Mas malgwe mo gaba suk lubii ga Nya go ilgon ni da so, ama malgwe mo gaba na zinariya gwe ni ka lubii ga Nyami go, ngetli kan tas pal ilgwe ta wuli de ta pali wu.>
17 Kii dwa kadlan gwik de kakshe gwi, zinariye ya ko lubii ga Nyami de a palli zinariye zoki wu?
18 Kaa po wuli de, <Kume mbalan mo gaba na bagadi go ilgon ka so, ama kume mbalan mo gaba na wul gwe sa taki Nya ten bagadi go ngetli kan tas pal ilgwe ta wuli de ta pali wu.>
19 Kii dwa! Gwik de kakshe gwi, ilgwe sa taki Nya gwa ko bagadi de a palli ili zoki wu?
20 Ten nak gwisi kan malgwe mo gaba na bagadi go mali mo gaba na nali suk mas ilgwe ni dani wu.
21 A malgwe mo gaba na lubii ga Nya go, mali mo gaba na nali suk malgwe a ta dam gibi wu.
22 A mas malgwe mo gaba suk nya go, mali mo gaba na gobdlan guu ga Nya suk Nya gaa gwasi.
23 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man mbokti ang ten Mbat Gaba ga Musa suk man Paresi, kii man palti riya! Akaa bal zakka ga wul yaji suk daa wolo, ama yek kaa zak wul jwe mbun mani ka Mbat Gabe wu. Kaa zak palti gem, suk yenti gonti suk ngasti ten Nya. Jimi kade wul jwe mbun de tak pali wu, ama bak zakan palti jon ju so.

* **23:14 23:14** Ka lishti jon ji cina wo ndati de 14 ni da so

24 Kii dwa bacina! Akaa cindal ze ga tle gwakan ka ten ɗe ka lak sanga
nak'en kwaro, ama akaa sanga rakumi!
25 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man mbokti ang ten Mbat Gaba ga
Musa suk man Paresi! Kii man palti riya! Akaa pol tukaal ga kopi suk gal
ka, ama tugiɓi wo ga njikami ka na byas wul gwakan suk tet gazi mbalan
suk lamti gaa gwakan.
26 Ki dwa man Paresi! Nde na polti tugiɓi ga kopisi suk gali ka apaa
tukaalisi poldli pak.
27 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man mbokti ang ten Mbat Gaba ga
Musa suk man Paresi, kii man palti riya! Kii wo nak gazukɗi jwe sa besi
hwol atl wu kan, ham kaa tan yeni tu tukaal hwo, ama tugiɓi wo is ji
majwe mash wu suk mas wundal ga daskan wonti kani giɓi.
28 Nak gwisi kan tu tukaal gwakan wo akaa mboki ang mbalan ɗe kii wo
man palti wul ndakce kan, ama tu tugiɓi wo kaa njikan na shelti mbalan
suk ngalci.
29 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man mbokti ang ten mbat gaba ga
Musa suk man Paresi, kii man palti riya! Akaa kin gazukɗi ji man dlamti
gaba ga Nya, akaa be gazukɗi ji man palti wul ndakce ado.
30 Akaa wuli ɗe, <Ma nan ɗa kaa multi ji man zat jinan go, mi wo ma mo
ang suksi ten tlot ji man dlamti gaba ga Nya so.>
31 Na nu kan kaa mbok ang ɗe kii wo mil ji majwe sa tlo man dlamti
gaba ga Nya ju kan.
32 Ten nak gwisi kan pakan palti ilgwe man ngalci suk man zat jwakan
lak zhile wu!
33 <<Kii wuci, mil wokanzi nak kii nini! Ɗa nii kan kaa yilli gaa gwakan
ɗaka nolti ga buu wutu ka gwi?
34 Ten nak gwisi kan ba shinikii lu na man dlamti ga gaba Nya, suk man
ɓotlkan yisti wul, suk man mbokti ang ten mbat gaba ga Musa. Kaa tlo jon
jwasan, akaa ɓak jon jwasan ka ten gudal yencin, a jon jwasan wo kaa
ɓosi ɗanka lu motgaa jwakan ka, kaa ngusisi kopti gwasan ban-ban akaa
laksi ka bomti.
35 Ba shin ma jwisi sudi ten ɗe ta mas hwulan ji man palti wul ndakce
jwe sa tlosi ten dii atl wu damikii gaa. Kan tet ten hwulan ga Habila man
palti wul ndakce, hal yek la ga Zakariya yen ga Berekiya, malgwe kaa tlot
ka ka dlo ga lu man cilti suk bagadi takti wul Nya wu.
36 Gem amik ka hwikii ge, mas wul jimi a mbi mbalan ji se.

Yesu hwotdli na Wurshelima i'e

37 <<Anya man Wurshelima, man Wurshelima! Ban man tlot ɗa man
dlamti gaba ji Nya, suk lakti ga majwe sa shinsi malki wu na ye! Kangwe a
lami ɗe ta moo mil jwa ɗe nam, nak gwe a kol moo mil jwas ka bibaku
gwas wu, ama yek ka nge wu.
38 Ɓo yeni, ningo sa zakik lubii gwa ɗe kupayi wi.
39 Ten nak gwisi kan, amik ka hwikii ge, kaa po yenan so se gas gwe kaa
wuli ɗe, <Man albarka kaɗe malgwe nama tulti na shin ga Bagaa wu.> >>

24

Yesu dlam kangwe sa jek lubii ga Nya kawu

1 Ɗe Yesu zak lubii ga Nya wu, ta nama zatgaa nugo yek mil lishti jwas
mbokit ang ten kinti bii jwe ni ka lubii ga Nyami wu.
2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa yen kinti bii jee ya! Gem amik ka hwiki ge, ko
sa zak ye gon ten gon so, sa cac-cati ka mas.>>

Ndat zhila tlat bomti

3 Ɗe Yesu daɱ na ʂhila ten Zaɳdaɭ Tlaɳdaɭ Zetun wu, yek mil lishti jwas
li malti si na ŋgusaɳ. Yek sa ʋulti ɗe, <<Hwini, a gasi kaɳ ilgaɱi a pi gwi?
Yek ɗe lal ga ƥalti gwa suk ga ƥakti dii atl gwi?>>
4 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Daɱaɳ na kaŋg gaa baƙ zaki ni a maɭgon shelkii
so.
5 Ten ɗe mbalaɳ wonti a tul na shin gini, a ŋgusi wulti ɗe, <Amik ɗe
Almasihu,>* asa shel mbalaɳ wonti wu.
6 Kaa kum wonti dlanti suk wonti gaƀa ten bi dlanti, ama ba hwotkii so.
Ngetli kaɳ ta ʋul jwisi pi, ama paktisi ƀo tul so.
7 Mbalaɳ a tli mbalaɳ jon gaa, a guu tli guumi jon gaa. A paɭ kuzaɳ suk
nwuti ga atl ɗaŋka.
8 Mas wul jimi wo ndat zhila tlat bomti ka yi.
9 <<Apaa sa lakkii ka ang ga majwe a nolkii wu hal asa tlokii. Mas
mbalaɳ a ngekii ten bi gini.
10 Ka sa'i gwisi wo mbalaɳ wonti a pal na kaali, sa baɭ bi ga yilkeni
jwasaɳ, asa nge yilkeni jwasaɳ.
11 Maɳ dlaɱti gaƀa ga Nya ji lali wonti a yili asa shel mbalaɳ wonti.
12 Naƙ ɗe paƭ ngalci a mbaɭdli i'e wu, lamti ga mbalaɳ wonti a ndaɗi ka.
13 Ama mas maɭgwe dlo mbadli yek ta taɭe paktisi go ta mbi kisti.
14 Asa lak cin ten taɱi gaƀa ga guu ga Nya mal mas mbalaɳ, ta daɱisi ɗe
sheda apaa paktisi tuli.

Byas bomti

15 <<Ten naƙ gwisi kaɳ, kume kaa yen <lili wul cit daɗi,> gwe Daniyel
maɳ dlaɱti gaƀa ga Nya dlaɱ ɗe sa dlaɭli ka Lu maɳ Cilti wu,† ta maɭgwe
naɱa dlaɱti lishti wu yis gaami,
16 ta majwe ni Yehudiya wu ap to ka tlaɗaɭ ka.
17 Ba maɭgwe ni ten gaa bii wu, wuli ɗe ta suk kan ilgon a giƀ boo so.
18 Ba maɭgwe ni ka ʐhin wu wule ta pal tet lubii taʂ kan godo gwas so.
19 Modli maɳ mil tuk suk maɳ mil kaal a daɱ ɗe wul cit gonti ka multi
jwisi.
20 Ngemaɳ Nya ɗe ba apti gwisi tulikii ka sa'i ndaɗiti sogo ten cin shukti
so.
21 Naƙ ɗe ka sa'isi wo mbalaɳ a te ka bomti maɳ ciciti, wundaɭi gwe ba
ƀo taƀa paƭ so tun naƙ sa lak ʐhila ga dii atli hal ase wu, a ba gon a po tul
naƙ gwisisi sowu.
22 Sa hul wontaƭ ga multi jwisi ka sogo, ko maɭgon a sa kaami so, ama
ten bi ga mbalaɳ ji botlisi yek laki yek sa hul wontaƭ ga multi jwisi ka.
23 Ka multi jwisi wo kume maɭgon wulkii ɗe, <Ɓo yeni ni, Almasihu ka
kawu aɗe sogo te duk go!> Baƙ kamaɳ so.
24 Naƙ ɗe Almasihu ji lali suk maɳ dlaɱti gaƀa ga Nya ji lali wonti a yili.
Asa paɭ kiɗi lali suk wul ngipti ang bi taʂ gilli mbalaɳ ɗa, hal kume maɳ
paƭ ka go sa gilli mbalaɳ ji botli pak.
25 To ƀo yeni ni, yekgu a hwikii wi baɭe.
26 <<Ten naƙ gwisi kaɳ, kume sa wulkii ɗe, <Tik tek gu te ka lap kawu,>
baƙ laɳ so. A kume sa wulkii ɗe, <Taɳi to ka punka ga hwundaɭi kawu,>
baƙ kamaɳ so.
27 Naƙ ɗe naƙ kangwe a nyaze cibi, a cilli lu gabaʂ suk yemma wu, naƙ
gwisi kaɳ palti ga Yen ga Mbalaɳ ani.

---

* **24:5 24:5** Sogo*Kiristi.* Naƙ gwisi ni ka ndati 23 † **24:15 24:15** YenDan 9:27; 11:31; 12:11

28 Ai mas lu gwe hwu tlu ni go, kaḷi kaṇ a zhipki mogaa.

Palti sut gạ Yen gạ Mbalaṇ

29 <<Naạ pakti tlat bomti giɓi jimi,
<< <Cin a pal duuni
a baạ lip a po cil so.
kyadlaḷ a lok sut nya,
Sa nwu kiɗi wul ji nya.>
30 <<Apaa kạ yen lal gạ Yen gạ Mbalaṇ kạ dlo nya, mas mbalaṇ ji dii atl kul ten ɓanti. Sa yen tulti gạ Yen gạ Mbalaṇ ten nyaze, naạ iko suk nalti i'e.
31 Taạ shin mil shinti jwasi asạ hot noo teti, asạ moo mbalaṇ ji botli jwas tet tu gabaṣ suk yemma suk kudu suk arewa, suk tet ten mas dii atli.

Mbokti ang ten tlindi tulaṇ

32 <<Taạ tlindi tulaṇ daṃikii ɗe wul mbokti ang, kume mil ang gwas ɓa pal zelaḍi yek nda telti ɗaa wugo, a kaạ yisi ɗe watlaṇ ɓal njaa.
33 Naḳ gwisi kaṇ, hal kume kaạ yen mas wul jimi ɗe a hwikii wu ten paṭ wugo, yisi ɗe sa'isi ɓal njaa, ɓal ten bi dlabii.
34 Gem amik ka hwikii ge, mbalaṇ ji se a maṣh so, se mas wul jin pi pa.
35 Dlo nya suk dii atl a taas ka, ama gaɓa gi wo a taasdli so ko njet.

Maḷgon yis sa'i gwe Yesu a pal wu so

36 <<Maḷgon yis cimi sogo sa'isi gwe wul jimi a pi wu so, naạ mil shinti ji Nya, hal Yeni se Abe naạ ngusi.
37 Naḳ kangwe pi kạ multi ji Nuhu go, naḳ gwisi kaṇ a pi ten palti gạ Yen gạ Mbalaṇ.
38 Tun kạ sa'i gwe baạ ze gạ Nuhu ɓo yitla dii atl kạ sowu, mbalaṇ naạma ngukti wul asạ naạma tlati, asạ naạma paḷti hapti, asạ naạma hapti ka hal yek la sa'i gwe Nuhu te kạ jirgi ze wu,
39 a baṣạ yisi ɗe ilgon a pi so, se naḳ zesi tuli yek yemsi kạwu. Naḳ gwisi kaṇ a pi ten palti gạ Yen gạ Mbalaṇ.
40 Kạ sa'i gwisi wo mbalaṇ ɗe lop ani kạ zhin, sa kan gon asạ zak gon.
41 Modli ɗe lop a nima naḳti hwo ten hwo, sa kan gon asạ zak gon.
42 <<Ten naḳ gwisi kaṇ, daṃaṇ naạ kaṇg gaa naḳ ɗe baḳaạ yis cin gwe Bagaa gwakaṇ a pal dani wu sowu.
43 Ama yisi ɗe, ai ba boo a yisaṇ kạ sa'i gwe mukaḷ a tul wugo, ta zakini a yembaḷ kanti so, a baṭa zaki a mukaḷi tet kạ lubii so.
44 Naḳ gwisi kaṇ, kii mago daṃaṇ naạ kaṇg gaa ko a gasi, naḳ ɗe Yen gạ Mbalaṇ a tul kạ sa'i gwe baḳaạ zi ɗe ta tul wu sowu.

Zhel maṇ paḷti gem suk maṇ laṣhi paḷti gem

45 <<Wok ɗe zhel maṇ paḷti gem, maṇ ɓolkaṇ yisti wul, gwe bagaa gwas a zak zhel jwas kạ ang gwasi ɗe taṣ baḷsi wul gạ nguki kạ sa'i ngukti wul gwi?
46 Maṇ albarka kaḍe zhel gwe bagaa gwas a pali ataạ mbit ten paḷti ilgwe taạ zit wu.
47 Gem amik ka hwikii ge, ta pallaṭ ɗe bacina ten mas wul gwasi.
48 Ama kume ɗe zheli wo maṇ ngalci kạwu taạ dlaṃ kạ mbadl gwas ɗe, <Bagaa gi a pal baḷe so,>
49 yek taạ nda ɓot ɗa zhel yilkeni jwasi yek taạ njel ngukti wul ataạ naạma tlatdli suk maṇ tlati-tlati.
50 Bagaa gạ zheli a pal ten cin gwe baṭaạ zi ɗe ta pal dani sowu, kạ sa'i gwe baṭa yisi sowu.

51 Bagaami a paɲit byas ɓoti ataˌ nolti suk maɲ paɲti riya, kaɲi kaɲ ta kuli taˌ as ang bi.

25

Cingaɲti gaɓa naˌ mil modli ɗe kult

1 <<Kaˌ sa'isi wo guu gaˌ Nya a ni naɲk mil modli ɗe kult jwe saˌ yem pitila jwasaɲ taɲs sa ɓaɲtti gaˌ yen kos wu.
2 Ɗe namtan kaɲsi wo kaɗlaɲ kaɲ, a ɗe namtam wo ɓotli.
3 Kaˌ sa'i gwe kaɗlaɲmi ju ɓa kan pitilla jwasaɲ go yek baɲsaˌ kan mil gwe sa mbaɲi kaˌ pitile wu ang so.
4 Ama maɲ ɓotlkaɲ jo yek saˌ kan mili ɗaɲkaˌ buntaɲ mil jwasaɲ ka, ɗe saˌ ɓa kan pitila jwasaɲ wu.
5 Yek baˌ yen kosi tul baɲe so, yek mas mil modlisi njel paɲt gengaɗi hal yek saˌ yembaɲ ka mas jwasaɲ.
6 <<Ɗe te kaˌ dlo gas ka kaˌ ɓal go, yek saˌ kum shele ɗe, <Yen kosi kaˌ ɓal wu, laɲ teɗi taɲk mbiti.>
7 <<Yek mil modlisi tlinya mas jwasaɲ yek saˌ njel laɲkaɲti pitila jwasaɲ.
8 Yek kaɗlaɲmi ju wul maɲ ɓotlkaɲ ju ɗe, <Nak ɓesini mil jwakaɲ ne, pitila jinaɲ naɲma maɲshkaɲ.>
9 <<Yek saˌ wulsi ɗe, <Wowo, mili a kumini sukkii so. Kaa sak wul gwakaɲ tet mal maɲ wulti kaɲwu a mani.>
10 <<Ɗe saˌ sa wulti mili wugo yek yen kosi mbuk lu. Yek majwe taˌ mbisi naˌ shiri wu te kaˌ lu biki sukti, yek paa saˌ le dlabii ka.
11 <<Kaˌ kaali wo yek kaɗlaɲ mil modli ju pali, yek saˌ wuli ɗe, <Bagaa, Bagaa, nak ɓulini dlabii ka!>
12 <<Ama yek taˌ wulsi ɗe, <Gem, amik ka hwikii ge, a yiskii so.>
13 <<Ten naɲk gwisi, se taɲk daɲmaɲ naˌ kaɲng gaa, naɲk ɗe baɲkaa yis cimi sogo sa'isi sowu.

Mbokti ang ten paɲti gem

14 <<Naɲk gwisi kaɲ, guu gaˌ Nya wo naɲk maɲgwe a pi tafiya yek taˌ mbe zhel jwasi, yek taˌ zak wul ang gwas kaˌ ang jwasaɲ wu kaɲ.
15 Yek taˌ hwulisi wulpi zinariya. Taˌ baɲ gon gwasaɲ ngura zinariya ɗe namtam, taˌ baɲ gon ngura zinariya ɗe lop, yek pa taˌ baɲ gon ngura zinariya ɗe naɲm. Taˌ baɲsi naɲk gwisi, ko wokko ten ndaɲti gwasi yek pa zigaa.
16 Yek maɲgwe taˌ baɲti wulpi ngura zinariya ɗe namtam wu kan gwas wu, yek taˌ ngusi wulti wul ka naˌ nali hal yek taˌ mbi wulpi ngura zinariya ɗe namtam dani.
17 Nu kaɲ maɲgwe taˌ baɲti ngura ɗe lop wu paɲi, ti mago yek taˌ mbi mbaɲti wulpi zinariya ngura ɗe lop dani.
18 Ama yek maɲgwe kan wulpi ngura zinariya ɗe naɲm wu lak ɗuk shu kaˌ atli, yek taˌ hwundaɲ wulpi gaˌ ba boo gwas ka a giɓi.
19 <<Paɲ tlal multi wugo yek ba boo gaˌ zhel jwisi pali taɲs dlaɲm wulpi suksi.
20 Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya ɗe namtan wu te malti yek taˌ baɲti zinariya jon ɗe ngura namtan ɗa, yek taˌ hwit ɗe, <Ba boo gini, kaˌ baɲaɲ wulpi ngura zinariya ɗe namtan. Ama yekgu a mbi ɗe ngura namtan dani wi.>
21 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Madalla, hwa zhel maɲ paɲti gem, kaˌ paɲ gem ten wul njet, ningo ba pallaɲk ɗe bagaa gaˌ wul wonti. Te sut malaɲni taɲk tla taɲmi mbadl gaˌ ba boo gwa!>

22 <<Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya ɗe lop wu te malti, yek ta
baltì zinariya jon ngura ɗe lop ɗa, yek ta hwit ɗe, <Ba boo gini, ka balan
wulpi ngura zinariya ɗe lop. Ama yekgu a mbi ngura ɗe lop dani wi.>
23 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Madalla, hwa zhel, man palti gem, ka
pal gem ten wul njet, ningo ba pallak ɗe bagaa ga wul wonti. Te sut
malanni tak tla tami mbadl ga ba boo gwa!>
24 <<Yek malgwe kan wulpi ngura zinariya ɗe nam wu tuli. Yek ta dlam
ɗe, <Ba boo, a yisi ɗe ki wo wundal malgwe ba mbalan a yis gaa gwas
sowu kan, a ka wotl zhin ka lu gwe bakaɓak sowu, a ki wo man lamti wul
ga ten koo lu kan.
25 Nak gwisi ka laki yek ɓanti cinni yek a sak ɗuk shu ka atli, yek a
hwundal ngura zinariya gwa ka a giɓi. Ningo kan il gwa.>
26 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Ki wo byas zhel man lakal! Ashe ka yisi
ɗe ami wo a wotl zhin ka lu gwe ba ɓak sowu, a mo wul ka lu gwe ba cat
wundal so gwa?
27 Ai da ka lakini nini wulpi gi ka banki, kangwe ɗe ba pal wugo a mbi
mbalti ten gaami wu.>
28 <<Yek ba boomi wuli ɗe, <Kaman wulpi ɗaka ang gwas ka, tak balan
man ngura ɗe kutl wu.
29 Ten ɗe mas malgwe ilgon niɗɗa go sa mbaliti tas mbi nal. Ama
malgwe ilgon niɗɗa sowu go, nak ilgwe niɗɗa wu mago sa kamit ɗa ang ka.
30 Ningo lakan zhel ga ten koo lu wu, te ka duu damshal ka. Aduk kan ta
kuli ata as ang bi.>

Kisti gaba ten cin ga ayo

31 <<Sa'i gwe yen ga mbalan a tul ka nalti gwasi suk mas mil shinti ji
Nya wu, ta dam ka gobdlan guu gwas man nalti.
32 Sa moo mas mbalan ji dii atl a cina gwasi, ta hwulsi kak-kak nak
kangwe a man kyo hwul mbala suk mal wu.
33 Ta wut mbale tu ten ang shinti, ata wut mali tu ten ang yali gwasi.
34 <<Apaa guumi wul majwe sa ni tu ten ang shinti gwas wu ɗe, <Lan
teɗi, kii ɗe Aba palikii albarka wu! Kaman guu gwe sa shiryekii tun basa
ɓo pal dii atl sowu.
35 Ten ɗe kuzan tloni yek kaa balan ilga nguki, a kalkaze tloni yek kaa
balan ze yek a tla, a ni ɗe mandaki yek kaa kaman ka lubii gwakan,
36 ɗe lukal ni ɗa sowu yek kaa balan lukal, a pal cwo yek kaa gaɓeni, ani
ga le ka yek kaa sa yenti gini.>
37 <<Apaa man palti wul ndakce ballit ɗe, <Bagaa, a gasi kan ma yenki a
kuzan nama tlot gwa yek ma balki ilga nguki, sogo a kalkaze nama tlot
gwa yek ma balki ze yek ka tla gwi?
38 A agasi kan ma yenki aka ni ɗe mandaki yek ma kanki ka lubii ganan,
sogo a ba lukal nik ɗa so yek ma balki lukal gwi?
39 A gasi kan ma yenki aka nama cwo sogo ga le ka yek ma sak yenki
gwi?>
40 <<Guumi a ballisi ɗe, <Gem amik ka hwiki ge, nak ɗe kaa pali nak mil
yilkeni ji jee go, ami kan kaa palini.>
41 <<Apaa guumi wul majwe sa ni tu ten ang yali gwas wu ɗe, <Tli ɗa
malan ka, kii ɗe bi nikii gaa wu, te teka buu wutu gwe ba a mbashdli
sowu gwe sa pali sheɗan suk mil shinti jwas ju.
42 Ten ɗe kuzan tloni yek bakaa balan ilga nguki so, a kalkaze tloni yek
bakaa balan ze yek a tla so,

43 a ni ɗe maɳdaki yek baƙaa kamaɳ ka lubii gwakaɳ so, ɗe lukaɭ ni ɗa sowu yek baƙaa baɭaɳ lukaɭ so, a paɭ cwo yek baƙaa kula so, ani ka lu leti ka yek baƙaa sak yenaɳ so.>
44 <<Si mago, sa ballit ɗe, <Bagaa, a gasi kaɳ ma yenki a kuzaɳ naɱa tlot gwa yek baɱa baɭki ilga nguki so, sogo a kaɭkaze naɱa tlot gwa yek baɱa baɭki ze yek ka tla so, sogo aka ni ɗe maɳdaki yek baɱa kanki ka lubii gaɳaɳ so, sogo a ba lukaɭ nik ɗa so yek baɱa baɭki lukaɭ so, sogo aka naɱa cwo sogo aka ni ga le ka yek baɱa sak yenki so gwi?>
45 <<Apaa ta ballisi ɗe, <Gem amik ka hwiki ge, naƙ ɗe kaa nge paɭti naƙ mil yilkeni ji jee wu, ami kaɳ kaa nge paɭti.>
46 <<Ma jimi a te ka bal bomti gwe ba pakti niɗɗa sowu, a maɳ paɭti wul ndakce te ka daɱti gwe a paki sowu.>>

26

Bacina ji maɳ Yehuda dlaɭli gaɓa ɗe taƽ tlo Yesu ka

1 Ɗe Yesu pak dlaɱti mas gaɓa jimi wu, yek ta wul mil lishti jwas ɗe,
2 <<Kaa yisi ɗe biki ɗakciti wo multi ɗe lop ka ɓali, asa baɭ Yen ga Mbalaɳ taƽ pakti ten gudaɭ yencin.>>
3 Yek kiɗi maɳ Paɾis suk bacina ji mbalaɳ mogaa ka lubii ga bali ga maɳ paɭti wul ka biimi gwe asa mbet ɗe Kayapas wu,
4 yek sa dlaɭli gaɓa ten kangwe sa pi asa dop Yesu asa tlot ka mbukli wu.
5 Ama yek sa wuli ɗe, <<Ba ɗe ka sa'i biki so, sogo mbalaɳ a tlil dlanti.>>

Sa tuksi Yesu mil maɳ taɱi wusaɳ a Betani

6 To a Yesu ni ka baɳ Betani ka lubii ga maɭgwe asa mbet ɗe Siman maɳ gita wu,
7 yek kili gon tul malti na buntaɳ mili gwe sa paɭi na ye onis wu, buntaɱi ni ga njikmi na mil maɳ taɱi wusaɳ maɳ wulpi i'e. Ɗe Yesu ɓa nguk wul wu, yek ta shotit mili sut ten gaa.
8 Ama ɗe mil lishti jwas yeni nu wugo yek mbadl lilisi yek sa wul yilkeni jwasaɳ ɗe, <<Ai, go lilti wul ka kaɳ.
9 Ten ɗe sa wullaɳ mil gaɳ ka go, ai sa mbi bal wulpi asa hwuli maɳ laƽhi wul.>>
10 Naƙ ɗe Yesu yis ilgwe sa naɱa dlaɱti wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naɱa hwotti ga kili gaɳ ye? Ai hwa wul kaɳ ta paɭini.
11 Maɳ laƽhi wul ni ɗa malkii ko a gasi, ama ami wo ko a gasi kaɳ bani sukkii so.
12 Mil gaɳ ɗe ta shoti gaa wu, shiryat kaɳ ta shirya dli gini ten ɗe taƽ leɓaɳni.
13 Gem amik ka hwikii ge, mas lu gwe sa lak icin ga taɱi gaɓa gaɳ ten dii atl go se sa dlaɱ ilgwe kili gaɳ paɭi wu ten bi daamti gwasi.>>

Yehuda baɭ bi ga Yesu

14 Yek gon ka mil shinti ɗe kutl cet lop ju, gwe asa mbet ɗe Yehuda Iskariyoti wu li mal kiɗi maɳ Paɾis,
15 yek ta ngemsi ɗe, <<Kume a baɭkii ti go yek kaa baɭaɳ ye?>> Yek sa baɭti wulpi hwol gaɭla ɗe kutl ɗe mekan.
16 Tun tet ka sa'i gwisi yek ta njel ngot tantu gwe ta koɓi taƽ baɭsi Yesu wu.

Yesu nguk wul ga Biki Ɗakciti suk mil lishti jwasi

17 Ten cin na ɗe naɱ gaⱪ Motgaa Burodi Maɲ Laɕhi Yis, yek mil lishtisi tul
mal Yesu yek saⱪ wulti ɗe, <<A ako kaɲ kaⱪlami ɗe taɲ shiryek ngukti wul
Biki Ɗakcitisi ko?>>
18 Yek taⱪballisi ɗe, <<Te kaⱪbaɲ mal malgon akaaⱪwulti ɗe, <Maɲ lishti
dlaɱ ɗe, sa'i gwas ɓal njaa. Ta nguk wul Biki Ɗakciti suk mil lishti jwas a
lubii ɗakka.> >>
19 Yek mil lishtisi paⱡli naⱪgwe Yesu zisi wu, yek saⱪsak shiryesi ilgaⱪ
nguki gaⱪBiki Ɗakcitisi.
20 Ɗe sukti kaⱪɓal ɗe nguktisi kaⱪɓal wu, yek Yesu daɱ naⱪzhila suk mil
lishti ɗe kutl cet lop ju taɕ nguki.
21 Saⱪnaɱa ngukti wuli nugo yek taⱪwulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge,
ɗe naɱ tet kaⱪkii a baⱡbi gini.>>
22 Yek ili hwotsi i'e, yek saⱪngusit wulti ɗe, <<Ko ami kaɲ, Bagaa?>>
23 Yek taⱪballisi ɗe, <<Maⱡgwe naɱa sulti ang suk ami kaⱪgal wu kaɗe
maɲ baⱡti bi gini.
24 Yen gaⱪMbalaɲ a maɕhi naⱪkangwe saⱪlish gaɓa tenti wu, ama maⱡgwe
a baⱡbi gwas wu daɱ ɗe wul cit gonti wi! Sa zaʈ so mago, da a maniti.>>
25 Yek Yehuda, maⱡgwe baⱡbi gwas wu dlaɱ ɗe, <<Maɲ Lishti, ko ami
kaɲ?>> Yek Yesu ndaⱪkit ɗe, <<Kaⱪdlaɱ naⱪbi gwa wi ɗe ki kaɲ.>>
26 Asaⱪnaɱa ngukti nu wu yek taⱪkan burodi yek taⱪpi godiya Nya yek taⱪ
cac-cali, yek taⱪbaⱡmil lishti jwasi yek taⱪwulsi ɗe, <<Kamaɲniⱪ
ngukaɲni. Gaɲ go tlu dli gi kaɲ.>>
27 Yek taⱪkan yen mbuke yek taⱪpi godiya Nya yek taⱪtakisi yek taⱪwule,
<<Tlani mas jwaskaɲ.
28 Gaɲ go hwulan gi kaɲ, gwe yek ɗe pyal dlaⱡlaʈ gaɓa wu. Hwulan gwe
saⱪshoti ten ɗe taⱪmbalaɲ wonti mbi taasti byas wul jwasaɲ kaⱪɗaⱪwu.
29 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten ge ba po tla ze inabi so se gas gwe ba tla
pyal zesi gon sukkii kaⱪguu gaⱪAba gi wu.>>
30 Ɗe Yesu suk mil lishti jwas wul koo wu, yek saⱪyili, yek saⱪto ten
ZaɲdaⱡTlaɲdaⱡZetun.

Biturus a nge yisti gaⱪYesu

31 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Kaa aɓi mas jwakaɲ akaaⱪzakaɲ kaⱪgas ge, ten bi
ilgwe a pi naⱪami wu. Naⱪgwe ni gaⱪlishi ɗe,
<< <Ba ɓo maɲ kyoɓi,
a tunga mbaⱡa jwas cat kaⱪ.>
32 Ama kume a pal kaami wugo, ba li Galili cina ɗaakii.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Ko taɕ ap ka mas jwasaɲ ten bi gaⱪilgwe a
mbik wu mago, ami wo ba ap so.>>
34 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik hwik ge, ka nge yisti gini asaɱi ɗe
mekan kaⱪgas gaɲ a paa gunda kol nda lakti yal.>>
35 Yek Biturus dlaɱ ɗe, <<Ko taⱪmaɕhkaɲ kaɲ ba maɕh sukki, ba nge yisti
gwa so.>> Yek mas mil lishtisi dlaɱ naⱪgwas wu pak.

Yesu ngem Nya a Gesaɱmaniⱪ

36 Yek paa Yesu suk mil shinti jwas li kaⱪlu gwe asaⱪmbe ɗe Getsaɱmani
wu, gwe yek ɗe lu cetti mil Zetun wu. Yek taⱪwulsi ɗe, <<Daɱaɲaɗe ami
wo ba tok ngem Nya to du.>>
37 Yek taⱪkan Biturus suk mil ɗe lop ji Zabadi ju, kaaⱪYakubu suk Yohana,
yek taⱪnjeⱡpaⱡti duu tuki yek taⱪhwotdli i'e.
38 Yek taⱪwulsi ɗe, <<Duu tuk gwe ni kaⱪmbadl gi wu a man tlot gini.
Daɱaɲaɗe suk ami, baⱪndemaɲ yembaⱡso.>>

39 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya. Yek ta wule, <<Aba gini, kume ɗe maŋ pat ka wu, kami mbuka bomti gaŋ ka. Ko ɗe ba ɗe ilgwe a lami wu kaŋ a paḷi sowu, ama ta paḷ ilgwe ka lami wu.>>
40 Yek ta pal tet mal mil lishtisi yek ta mbisi ten ndet yembaḷ. Yek ta ngem Biturus ɗe <<Ashe kaa manaŋ daṃti kaami suk ami ko ta ga sa'i ɗe naṃ sa?>>
41 Yek ta wulsi ɗe, <<Daṃti kaami taḳ gaɓa suk Nya, kangwe kaa te ka cingaḷti so wu. Shishi lami ama dli gwakaŋ ka ndaḷ so.>>
42 Yek ta pal to ka asaṃi na lop yek ta gaɓa suk Nya yek ta wule, <<Aba gini, kume ni ngetli ɗe ta tla mbuka bomti gaŋ wu. To, ta ilgwe ka lami wu pi.>>
43 Ɗe ta po pal tet wu, yek ta mbisi ten ndet yembaḷi ɗa, naḳ ɗe gwel jwasaŋ njikaŋ ka na yembaḷ wu.
44 Yek ta zaksi kaḷi, yek ta po pal te ka asaṃi na mekan yek ta gaɓa suk Nya yek ta kaɓaḷ gaɓa gwe ta dlaṃ tet wu ɗa.
45 Yek paa ta pal te mal mil lishtisi ka yek ta hwisi ɗe, <<Hal ninge kaa yima ndet yembaḷ akaa naṃa shukti ya? To, ningo sa'isi pi wi, sa tak Yen ga Mbalaŋ ka ang ga maŋ paḷti byas wul.
46 Tlaŋnya, taŋ zaŋgaa! Maŋ baḷti bi gi ka ɓal tet wu!>>

Sa dop Yesu

47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek Yehuda, gon ka maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju mbuk lu tet malsi. Yehude tul suk wonti mbalaŋ maŋ kiɗi puka, suk sanda ɗaŋ ang jwasaŋ ka. Majwe kiɗi maŋ Paris suk bacina ji mbalaŋ ka shinsi tet wu.
48 To, maŋ baḷti bisi dlaḷli lal suksi ten ɗe, <<Maḷgwe a njop bi gi ten kalkaŋg gwas wu kaɗe maḷi! Doɓaŋti.>>
49 Yehuda naṃa mbukti lu, yek ta lak ngip Yesu te dlo ka yek ta wulti ɗe, <<Sallama gwa, Maŋ Lishti!>> Yek pa ta njop bi gwas ten kalkaŋg gwasi.
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yelaŋ gini, paḷ ilgwe tullaḳ wu.>>

Yek wonti mbalaŋ ɗam teɗi, yek sa dop Yesu yek sa ngipti.
51 Sa yeni nu wugo, yek gon ka mbalaŋ jwe sa ni suk Yesu wu, yilli bal puka. Yek ta wotl zhel ga bal maŋ Paris te kaŋg ka, yek ta kotlit kaŋg ka.
52 Yek Yesu wulti ɗe, <<Palli bal puka gwa ka kaptaṃi, naḳ ɗe mas maḷgwe kan bal puka go, bal puka ka tlot wu.
53 Kaa daṃaŋ gwa we ba lami go ba gaɓa suk Aba gini ata zi-ang, ata shini lu na mil shinti jwas wonti man motgaa ga maŋ hapti dlo ɗe kutl cet lop sa?
54 Ama ɗa ni kaŋ a njikaŋ ilgwe gaɓa ga Nya dlaṃ ɗe ngetli kaŋ ta pi wu gwi?>>
55 Ka sa'i gwisi wo yek Yesu wul wonti mbalaṃi ɗe, <<Kaa li tet na kiɗi puka suk sanda taḳ doɓaŋni nini, maŋ ɓatti tantu kaɗe ami a? A daṃ na zhila ko gasi gwik-gwi ka lubii ga Nya, yek a mboki ang mbalaŋ ten gaɓa ga Nya ama yek baḳaa doɓaŋ so.
56 Ama mas wul jin pi, ten ɗe ta lishti ji maŋ dlaṃti gaɓa ji Nya njikaŋ ɗa.>> Na kumti naḳ gwisi yek mil lishti jwas zakti yek sa ap ka.

Sa tala Yesu bal dlaboo sanhiridin

57 Yek majwe dop Yesu ju taḷat mal Kayapas, bacina ga maŋ Paris, ka li kaŋ maŋ yisti Mbat Gaɓa ga Musa suk kiɗi ji mbalaŋ mogaa.

58 Ama yek Biturus ngusi kopti gwasaŋ tet dlenti, hal yek taˌ lak mbuki kaˌ dii boo lubii gaˌ bacina gaˌ maŋ paɭti wul gaˌ lubii gaˌ Nyami. Yek taˌ daɱ atɭ mal maŋ ɓaṭti lubii gaˌ Nya taṣ yen ilgwe a pi wu.
59 Yek maŋ Paɾis suk maŋ daɱti dlaboo Sanhidirin ngusi ngot lal gwe sa sheli Yesu gaa taṣ man tlot gwas ɗa.
60 Ama yek baṣaˌ mbi ilgwe sa man dlaɱti wu so, ko ɗe mbalaŋ wonti shelit lal gaa wu.
Kaˌ kaali yek mbalaŋ ɗe lop lak yil toɗi
61 yek saˌ wule, <<Maɭgaŋ dlaɱ ɗe, <Ba man jekti lubii gaˌ Nya ka, a kin lisi ten multi ɗe mekan.> >>
62 Yek bacina gaˌ maŋ Paɾis tlinya yek taˌ wul Yesu ɗe, <<Ka manaŋ ballaṭ ilgon sa? A sheda jin ɗe saˌ naɱa dlaɱti tenki wu pa?>>
63 Ama yek Yesu daɱ mbetlak.
Yek bacina gaˌ maŋ Paɾis wulti ɗe, <<A mok naˌ shin gaˌ Nya maŋ mbadli. Dlaɱini, kik ɗe Almasihu yen gaˌ Nya ma?>>
64 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kaŋ. Ama amik ka hwikii ge, ndok ase kaa yen Yen gaˌ Mbalaŋ taˌ daɱ ten kaṭ ang shinti gaˌ Nya Maŋ Ikosi ten tulti kaˌ kaluntun kaˌ dlo nya.>>
65 Yek bacina gaˌ maŋ Paɾismi kesh lukaɭ jwas ka naˌ lilti mbadli, yek taˌ wule, <<Kaa kum gaɓa cutgaa suk Nya gwe taˌ dlaɱ wu wi! Sheda yek maˌ yima ɓaṭti ye? Ningo kaa kum gaɓa cutgaa suk Nya tet bi gwas wi.
66 Yek ɗe daamti gwakaŋ a dani ye?>>
Yek saˌ ballit ɗe, <<Mbun ɗe taˌ tlot ka.>>
67 Yek saˌ baɾet ɓakaŋ ten cina gwel, yek saˌ ɓok-ɓoti, yek jon jwasaŋ ɓet kalkaŋg,
68 asaˌ naɱa wulti ɗe, <<Bo hwini gaɓa gaˌ Nya ɗe kume kik ɗe Almasihu wu, dlaɱini maɭgwe ɓok wu?>>

Biturus nge yisti gaˌ Yesu

69 Kaˌ sa'i gwisi wo a Biturus ni naˌ zhila kaˌ gip boomi nugo, yek ɗe naɱ kaˌ mil modli jwe asaˌ paɭ wul kaˌ lubiimi wu li malti, yek taˌ wulti ɗe, <<Ki mago suk Yesu maŋ Galili wu kaŋ kaˌ ni.>>
70 Yek Biturus nge yisti gaˌ Yesu a cina ɗaˌ mas jwasaŋ ka, yek taˌ wule, <<Ami wo a yis gaɓa gwe kaˌ naɱa dlaɱti wu so.>>
71 Yek taˌ yil to dlaboo ka, yek yen kili gon po yenti ɗa, yek taˌ wul majwe ni kaɭi wu ɗe, <<Maɭgaŋ ni suk Yesu ba Nazarat.>>
72 Yek Biturus po nge yisti ɗa, hal yek taˌ mo gaɓa naˌ Nya, yek taˌ wule, <<Ami wo a yis maɭi so!>>
73 Po laɱ daɲti wugo, yek majwe naɱa dlaɭti kaɭi wu li mal Biturus, yek saˌ wulti ɗe, <<Ki mago gon gwasaŋ kaŋ. Kangwe akaˌ gaɓa wu ɓulik gal ɗaˌ gaa kaˌ wi.>>
74 Yek Biturus njeli paɭti bi gaa gaa gwasi, ataˌ naɱa mot gaɓa naˌ Nya ten wulti ɗe, <<A yis maɭi so!>>
Taˌ naɱa dlaɱti nugo yek gunda kol lak yal.
75 Yek Biturus daam gaɓa gwe Yesu hwit wu, <<Ka nge yisti gini asaɱi ɗe mekan a paa gunda kol nda lakti yal.>> Yek Biturus yil deɓaɭ yek taˌ kul i'e.

27

Saˌ taɭa Yesu a cina gaˌ Bilatus gobna

1 Lu tlo wugo, yek kiɗi maŋ Paɾis suk bacina gaˌ mbalaŋ dlaɭli gaɓa ɗe taṣ tlo Yesu ka.
2 Yek saˌ ɓalti ka, yek saˌ yillaṭ deɓaɭ yek saˌ taɭat mal Bilatus gobna.

Yehuda tlo gaa gwasi

3 De Yehuda ɗe tik baḷ bi gwas wu yeni ɗe sạ dlaḷli gaɓa ɗe sa tlo Yesu kạwu, yek ta pạḷ duu tuk nạ gaa gwasi. Yek ta pal tet mal kiɗi maṇ Paṛis suk bacina ga mbalaṃi, yek ta pallisi wulpi hwol gaḷla ɗe kutl ɗe mekami.
4 Yek ta wulsi ɗe, <<A paḷ byas wul wi, a baḷ bi ga maḷgwe baṭa paḷ byas ilgon sowu ten ɗe ta tlot ka.>>
Yek sạ ballit ɗe, <<Yek ɗe biki gaṇaṇ ye? Go ai ki kaṇ hwotki.>>
5 Yek Yehuda shot wulpi ka kạ lubii ga Nyami yek ta zak luisi. Yek ta zigaa yek ta sak lak zaa yal yek ta tlo gaa gwasi.
6 Yek kiɗi maṇ Paṛis yem wulpi, yek sạ wule, <<Mbun ɗe taṇ wuttaṇ wulpi gaṇ ka lu mot wulpi ga lubii ga Nya so, naḳ ɗe wulpi hwulan ka wu.>>
7 Yek sạ moo bi gwasaṇ yek sạ dlaḷli gaɓa a dani, yek sạ wul lu ga maṇ kinti cikɗa na wulpi, ten ɗe taṣ ngusi lepti ji maṇdaḳi kaḷi.
8 Ten naḳ gwisi ka laki asạ mbe lu gwisi ɗe Lu Hwulan hal cin ga ase.
9 Na nu kaṇ gaɓa gwe Irimiya maṇ dlaṃti gaɓa Nya dlaṃ wu njikaṇ. Gaɓa gwe wule, <<Yek sạ kan wulpi hwol gaḷla ɗe kutl ɗe mekan, wulpi gwe maṇ Yisiraila paḷ gaṃ gwas ɗa wu,
10 yek sạ wul lu ga maṇ kinti cikɗa na nali naḳ gwe Nya dlaḷli ɗe ta pi tenaṇ wu.>>

Bilatus gobna ngem Yesu

11 To, ka sa'i gwe Yesu ni cina ga gobna wu, yek gobne ngemti ɗe, <<Kik ɗe guu ga maṇ Yehuda nwa?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kaṇ ni.>>
12 Ama sa'i gwe kiɗi maṇ Paṛis suk bacina ji mbalaṇ dlaṃit byas wul gaa go, yek ba Yesu wule ilgon so.
13 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Ka kumaṇ byas wul jwe sạ zik gaa wu sa?>>
14 Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so, yek ili ci ɓanti gobne i'e.

Bilatus kis gaɓa ɗe ta tlo Yesu ka

15 To, ka sa'i Biki Ɗakcitisi wo, gobna ku na ɓulti maḷ ga le ka ɗe naṃ gwe mbalaṇ botli wu wi.
16 Ka sa'i gwisi wo a maḷ ga le ka gon gwe mbalaṇ yisti i'e wu ni ang, maḷgwe asa mbet ɗe Barabas wu.
17 De mbalaṃi mogaa wu, yek Bilatus ngemsi ɗe, <<Gwik kaạ lami ɗe ta zakti gwi, Barabas a, sogo Yesu ɗe asạ mbet Almasihu wu?>>
18 Naḳ ɗe Bilastus yisi ɗe dakaḷti ka laki yek sạ tulli Yesu a malti wu.
19 A Bilastus ni ga daṃi na zhila ten gobdlan kisti gaɓa nugo yek kili gwas shinlu ɗe taṣ wulti ɗe, <<Yil ɗaka tantu ga maḷ wu ɗe baṭa paḷ byas ilgon sowu ka, naḳ ɗe a ci ka dli i'e na tlunkaṭ tenti wu.>>
20 Ama yek kiɗi maṇ Paṛis suk bacina ji mbalaṇ cok mbalaṃi ɗe taṣ wule ɗe taṣ zak Barabas taṣ tlo Yesu ka.
21 Yek gobne ngemsi ɗe, <<Gwik kaạ lami ɗe ta zakikii ti ka mbalaṇ ɗe loɓi jwi?>>
Yek sạ ballit ɗe, <<Barabas,>>
22 Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<A yek ba paḷi na Yesu ɗe asạ mbet ɗe Almasihu wu ye?>>
Yek sạ ballit ɗe, <<Ɓakti ka ten gudaḷ yencin!>>
23 Yek ta ngemsi ɗe, <<Ten ɗe yek ke? Byas wul yek ta paḷi ye?>>
Ama yek sạ mbaḷ yal gwasaṇ ten wulti to nya kaɗe, <<Ɓakti ka ten gudaḷ yencin!>>

24 Bilatus yeni ɗe ta man paḷti ilgon dani so, a yekgu mbalaṃi ɓa lam
tlilti dlanti wu, yek ta̱ kan ze yek ta̱ pol ang gwas ka ten yenti ga̱ gwel ga̱
mbalaṃi ata̱ naṃa dlaṃti ɗe, <<Ami wo ze gi ni ka̱ alhaki ga̱ hwulan ga̱
maṇ laṣhi paḷti ɓyas wul gaṇ so, go ze gwakaṇ kaṇ.>>
25 Yek mas mbalaṃi ballit ɗe, <<Haṇ ta̱ alhaki ga̱ hwulan gwas ni ten
gaa gaṇaṇ mi suk mil jinaṇ.>>
26 Yek ta̱ zakisi Barabas. Yek ta̱ laki yek sa̱ ɓo Yesu, yek paa ta̱ baḷsiti ɗe
taṣ ɓakti ka ten gudaḷ yencin.

Maṇ wuli Yesu gaɓa mbulti

27 Kaal naḳ gwisi, yek maṇ hapti dlomi ji gobna taḷa Yesu ka̱ pada ga̱
gobne, yek sa̱ mwet motgaa ji maṇ hapti dlo ga̱ atli gaa.
28 Yek sa̱ ndusit wul ɗa̱ ten dli ka yek sa̱ lakit zil lukaḷ gon wundaḷi ji guu,
29 yek sa̱ paḷ tagiya guu gon na̱ ili yek sa̱ kinit gaa, yek sa̱ lakit sanda ka̱
ang shinti gwasi, yek sa̱ ngusi ngusti a cina gwasi asa̱ nitma wulti gaɓa
mbulti ɗe, <<Na̱ nalti gwa, guu ga̱ maṇ Yehuda!>>
30 Yek sa̱ baẓet ɓakaṇ, yek sa̱ kan sande yek sa̱ ngusit ɓot gaa ɗa.
31 Ɗe sa̱ wulit gaɓa mbultisi paki wu, yek sa̱ ndusit zil lukaḷi ka, yek sa̱
lakit lukaḷ gwas lisi. Yek sa̱ zigaa sukti ten ɗe sa sak ɓakti ka ten gudaḷ
yencin.

Sa̱ Ɓak Yesu ka ten gudaḷ yencin

32 Sa̱ naṃa zaṭgaa nugo yek sa̱ mo suk maṇ Sayirin gon, maḷgwe asa̱
mbet ɗe Siman wu, yek sa̱ zit ngetli ɗe taṣ kan gudaḷ yencin gwe sa ɓak
Yesu ka a dani wu.
33 Yek sa̱ mbuki kaḷu gwe asa̱ mbe ɗe Golgota, gwe yek ɗe Is Gaa wu.
34 Yek sa̱ baḷ Yesu ze inabi ga̱ kutltli suk yoki ilgon ɗe taṣ tla, ama ta̱ lami
ɗe ta̱ kum yokit ɗu go yek ta̱ nge tlati.
35 Ɗe sa̱ ɓakti ka ten gudaḷ yencin wu, yek sa̱ lak guria ten ɗe taṣ hwul
lukaḷ gwas ɗa.
36 Ka̱ kaali wo, yek sa̱ daṃ na̱ zhila kaḷi yek sa̱ ngusi ɓaṭti gwasi.
37 Yek sa̱ zi lishti gwe dlaṃ byas ilgwe ta̱ paḷi wu dap ten gaa gwasi, gwe
sa̱ lishi ɗe: GAṆ GO TIK ƉE YESU, GUU GA̱ MAṆ YEHUƊA.
38 Yek sa̱ ɓak mukaḷ maṇ ɓaṭti tantu ɗe lop jon ka ten gudaḷ yencin sukti,
gon wo ten kaṭ ang shinti a gon wo ten kaṭ ang yali gwasi.
39 Yek maṇ kopti tu kaḷi ngusit wulti gaɓa mbulti asa̱ naṃa wotlti gaa
jwasaṇ,
40 yek sa̱ ngusi wulti ɗe, <<Ki ɗe ka̱ dlaṃ ɗe ka jek lubii ga̱ Nya ka aka̱
kin lisi ka̱ multi ɗe mekan wu! Kis gaa gwa la! Kume ki wo yen ga̱ Nya ke
ki wu, yil sut ɗa̱ ten gudaḷ yencimi ka̱ la!>>
41 Naḳ gwisi kaṇ kiɗi maṇ Paris suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga̱ Musa suk
bacina ji mbalaṇ wulit gaɓa mbulti.
42 Yek sa̱ wuli ɗe, <<Ta̱ kis naa mbalaṇ, ama yek baṭa̱ kis gaa gwas dani
so. Kume ti wo guu ga̱ maṇ Yisiraila ka̱ go taṣ yil sut ɗa̱ ten gudaḷ yencimi
ka̱ la, apaa ma̱ baḷ gem na̱ ti.
43 Ta̱ ngaṣti ten Nya, haṇ ta̱ Nyami kisti ninge ɗe taṃit ɗa̱ wu, naḳ ɗe ta̱
dlaṃ ɗe, <Ami wo Yen ga̱ Nya kaɗe ami wu.> >>
44 Naḳ gwisi kaṇ mukaḷ jwe sa̱ ɓaksi ka ten gudaḷ yencin sukti ju wulit
zobi paḳ.

Maṣhkaṇ ga̱ Yesu

45 Tun tet ka̱ tlo cin, yek damshal yitla atli ka mas, se naḳ cin celti ta̱ la
sa'i gaḷla ɗe mekan ga̱ ka̱ sukti.

46 Ta la sa'i galla ɗe mekan ga ka sukti go yek Yesu tlil yal gwas nya yek ta wuli ɗe, <<Eloyi, Eloyi, lama sabaktani?>> Ilgwe yek ɗe. <<Nya gini, Nya gini, yek laki yek ka lakan ka ye?>>
47 Majwe ni kali wu kum ilgwe ta dlam wu, wugo yek sa wuli ɗe, <<Ta ɓa mbe Iliya suɗi.>>
48 Yek gon gwasan yem na apti yek ta kan wushgali, yek ta lak ka ze inabi gwe mbayi wu, yek ta ɓak ten sanda yek ta takit ɗe tas tla.
49 Yek naami jwasan wuli ɗe, <<Bo zakanti tan ɓo yeni ni, ko Iliya a suk kisanti.>>
50 Yek Yesu po tlil yal gwas nya ɗa na ndalti, yek paa ta kotl mbadl ka.
51 Yek labule ga lubii ga Nya kesh su tlo ka, kan sut tu nya hal sut tu atli. Yek atl nwuti yek kiɗi ye tat-tatli.
52 Yek gazukɗi ɓu-ɓuli yek mbalan ji botli jwe mash wu wonti pal kaami.
53 Yek sa yil tot ɗaka gazukɗi jwasan ka, ɗe Yesu pal kaami tot ka gazukɗi wu, yek sa li ka ban man cilti ga Nya yek sa ngusi mbok ang ten gaa jwasan mal mbalan wonti.
54 Ka sa'i gwe bal man hapti dlo ga Roma suk majwe sa nama ɓatti gwas wu yen kangwe lu nwuti suk mas wul jwe pi wu wu, yek ɓanti cisi i'e yek sa dlam ɗe, <<Gem, malgan go yen ga Nya kan!>>
55 Ama a wonti modli jon jwe sa kop Yesu tun tet Galili ɗe asa ngusit palti wul wu. Modli jwisi dlal te dlenti ka yek sa ngusi yenti wul jwe nama pat wu.
56 Modli jimi kaɗe kaa Maryam man Magadala, suk Maryam ana ga Yakubu suk Yusupu, suk ana ji mil ji Zabadi ju.

Lepti ga Yesu

57 Ɗe sukti pi wugo, yek man wul ang gon man Arimatiya, malgwe shin gwas kaɗe Yusupu wu tuli. Yusupu wo yen lishti ga Yesu kan.
58 Ta li mal Bilatus yek ta ngemti ɗe tas balti hwu dli ga Yesu yek Bilatus laki yek sa balti.
59 Yek Yusupu kan hwuunisi yek ta lak ka zani leni man mbunti,
60 yek ta zat ka pyal gazukɗi gwasi, gwe ta ɗuk ka ye wu. Yek ta jek bal ye gon ten bisi yek paa ta zigaa.
61 Ama ka sa'i gwisi wo akaa Maryam man Magadala, suk Maryami gon wu ni na zhila tu te duk ɗa gazukɗisi ka.

Man ɓatti ga gazukɗi ga Yesu

62 Ten cin gwe kop kaali wu, gwe yek ɗe cin gwe kop kaal ga cin palti shiri wu. Yek kiɗi man Paris suk man yisti Mbat Gaɓa ga Musa mogaa mal Bilatus.
63 Yek sa dlam ɗe, <<Na nalti gwa, ma daam ilgwe man gillat mbalan gan dlam ɗe ta yi kaami wu. Ta wuli ɗe, <Ka kaal ga multi ɗe mekan wo ba pal kaami.>
64 Ten nak gwisi kan ningo laki ta ɓat gazukɗisi i'e hal se pal multi ɗe mekami. Sogo mil lishti jwas a lak mukal hwu gwas ka asa hwi mbalan ɗe ta pal kaami wi. Kume pi nu go, gillat gwe sa gilli mbalan ka kaali wu a man ga cine na lilti.>>
65 Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Yeman man hapti dlo, tak suk ɓatan luisi, kan gwe ka man ɓatti wu.>>
66 Yek sa sak ɓatti gazukɗisi ka, yek sa ɓo hatimi ga guu ten ye gazukɗisi, yek sa wut man hapti dlo ten ɓatti luisi.

28

Palti kaami ga Yesu

1 De gas shukti shige wu, ka bultlwe ga gas lahadi, yek Maryam maŋ
Magadala suk Maryam gon wu sa yenti gazukɗisi.
2 Yek atl nwuti i'e, ten ɗe yen shinti ga Nya gon yil sut nya. Yek ta sak
gudal ye ga ten bi gazukɗisi ka, yek ta daŋ ten yesi.
3 Yen shinti ga Nyami ngusi cilti nak cit bi ga nyaze, a lukal gwas wo
hwoli pat nak apdaga.
4 Maŋ ɓatti gazukɗisi yenti wugo yek ɓanti gwas cisi i'e, hal yek sa lok te
atl ka nak majwe mash wu.
5 Yek yen shinti ga Nyami wul modlisi ɗe, <<Bak ɓanti so, a yisi ɗe Yesu
kaŋ kaa naŋa ngot gwasi gwe sa ɓakti ka ten gudal yencin wu.
6 Taŋi aɗe so, ta pal kaami wi nak gwe ta dlaŋ wu. Laŋ teɗi tak yenaŋ lu
gwe sa mullat atl wu.
7 Ningo, laŋ na aniya tak sak hwi mil lishti jwas ɗe, <Ta pal kaami wi, a
ningo ta suikii Galili cina. a Galilisi kaŋ kaa yenti.> A mi wo ilgwe tullaŋ
wuggu.>>
8 Yek modlisi zak gazukɗisi ɓa-ɓa a ɓanti naŋa cit gwasaŋ, ama a mbadl
jwasaŋ njikaŋ na hwol tuki, yek sa yem na apti tas sak hwi mil lishti jwasi.
9 Yek Yesu na gaa gwas mo suksi yek ta wulisi ɗe, <<Sallama gwakaŋ.>>
Yek sa ɗam tet malti yek sa ngip asaŋ gwasi yek sa ngusit atli.
10 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ba ɓanti cikii so. Laŋ ni tak sak hwi yilkeni ji ɗe
tas li Galili, kali kaŋ sa yenaŋni.>>

Maŋ hapti dlo maŋ ɓatti gazukɗi dlaŋ ilgwe pi wu

11 A modlisi naŋa zatgaa nugo yek jon ka maŋ hapti dlo ju te ka baŋ,
yek sa dlaŋi kiɗi maŋ Paris mas ilgwe pi wu.
12 De kiɗi maŋ Parismi suk bacina ji mbalaŋ pal daŋti wu, yek sa dlalli
gaba yek sa bal maŋ hapti dlomi bal wulpi,
13 yek sa wulsi ɗe, <<Hwi mbalaŋ ɗe, <Mil lishiti jwas kaa sak mukal
hwu gwas ka, ka sa'isi wo ama naŋa ndet yembal.>
14 Kume gaɓe mbuki mal gobna go, ma gaba sukti kangwe kaa te ka
bomti sowu.>>
15 Yek maŋ hapti dlomi kan wulpi, yek sa pali kangwe sa wulsi ɗe tas
pali wu. Gaba gwisi kaŋ a maŋ Yehuda dlaŋi, hal cin ga se.

Aiki gwe Yesu zi mil shinti jwas palti wu

16 To, yek mil lishti ɗe kutl cet naŋ ju li Galili, yek sa to ten Zaŋdal
Tlaŋdal gwe ta hwisi ɗe tas mogaa kali wu.
17 De sa yenti wu, yek sa ngusit atli. Ama yek jon jwasaŋ tatl mbadl
jwasaŋ tenti.
18 Yek Yesu ɗam njaa tet malsi yek ta wulsi ɗe, <<Sa balaŋ mas iko to nya
ka suk ten dii atl wi.
19 Ten nak gwisi, ningo sak hwi mas mbalaŋ ji dii atl ɗe tas koɓanni,
lakansi tas daŋ ɗe mil lishti jini, akaa nisi ma palti baptisma na shin ga
Aba suk ga Yen suk ga Shishi ga Nya.
20 Akaa nisi ma mbokti ang ɗe tas kop wul jwe a zi kii palti wu. Yekgu
ani sukkii ko agasi hal se cin gwe dii atl a paki wu.>>

Gaɓa maɲ taɱti tumal
Lukka

Ndat zhila gaɓa

1 Mbalaɲ wonti lish gaɓa ten ilgwe pi ka tlo gaɲaɲ wu.
2 Sa lish ilgwe ma kumi mal majwe yeni na gwel gwasaɲ tet ten ndat zhile wu, a zhel maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya kaɗe si.
3 Yek laki, ami mago a bodlal gaɓe i'e wugo, yek a yeni go mbun ɗe ta lishik kangwe ni wu, maɲ nalti Tiyopolos,
4 taɻ yisi ɗe ilgwe ka kumi go gem kaɲ.

Yen shinti ga Nya dlaɱ zaɻ ga Yohana maɲ baptisma

5 Ka gin gwe ɗe Hiridus ni ɗe guu ka atl ga Yehudiya wu, maɲ Paris gon, asa mbet ɗe Zakariya, gwe ni ka mbalaɲ ga Abija bal maɲ daɲti ka bii ngemti Nya ga cina. Shin ga kili ga Zakariya kaɗe Alisabatu, ti mago maɲ gas ga Haruna bal maɲ daɲti ka bii ngemti Nya ga cina wu.
6 Mas jwasaɲ sa pal hwa daɲti gwe Nya lami wu, sa kop mbaɻ ga Nya naɻ kangwe ta lami ta mbalaɲ kobi wu.
7 A ba mil nisi ɗa so. Naɻ ɗe Alisabatu wo ba maɲ zaɻ yen kaɗe ti sowu, a mas jwasaɲ go sa koli wi.
8 Gas gon Zakariya naɱa palti wul ka lubii ga Nya ɗe cin palti wul gwasaɲ ka bii ngemti Nyami ballaɻ tet wu.
9 Naɻ kangwe a maɲ Parismi kul pali wu. Yek sa botl Zakariya taș te ka lubii ga Nyami taș kwel turare maɲ taɱti wusaɲ. Yek ta te giɓi.
10 A mbalaɲ wonti ni deɓal asa naɱa ngemti Nya ɗe Zakariya naɱa kwelti turare wu.
11 Ta ni nugo, yek yen shinti ga Nya kawu ten kaɻ ang shinti a malkaɲ lu kwelti turare.
12 Yek ɓanti ci Zakariya, ɗe ta yen yen shinti ga Nyami wu.
13 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik so Zakariya, Nya kum ngemti gwe ka ngemti wu yi. Kili gwa Alisabatu a zik yen aka zit shin ɗe Yohana.>>
14 <<Sa zaɻ wugo, ka pal hwol tuki,
a mbalaɲ wonti a pal hwol tuk na zaɻ gwas pak.
15 Yeni a daɲ ɗe bal mbalaɲ mal Nya.
Ta tla ɗuk so a baɻa tla mas ilgwe a gillit gaa kawu so.
Sa njikaɲ mbadl gwas na Shishi ga Nya ata yi ka tuk ga ana gwasi.
16 Tik ka palli maɲ Yisiraila wonti mal Bagaa Nya gwasaɲ.
17 Ta tuli Bagaa Yesu cina, ata pal wul na ndalti naɻ gwe Iliya maɲ dlaɱti
gaɓa ga Nya pali wu.
Ta tulli taɱti daɲti ka tlo ga mil suk maɲ zaɻ jwasaɲ.
Ta palli mbalaɲ maɲ laʃi kumti bi asa daɲ ɗe maɲ kumti bi suk maɲ
palti zok wul.
Na nu kaɲ ta laɻaɱi Yesu mbalaɲ jwasi.>>
18 Yek Zakariya wul yen shinti ga Nyami ɗe, <<Ɗa nii kaɲ ba yisi ɗe ilgwe ka dlaɱ go a pi nu gwi? Naɻ ɗe ami wo kol mbalaɲ ka ɓali a kili gi mago ta koli wu?>>
19 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Amik ɗe Jibirailu gwe naɱa daɲti mal Nya wu. Nya shinaɲ ɗe ta hwik gaɓa maɲ taɱti gee.

20 Yek yekgu ka nge gaɓa gini, ama a daŋ ɗe gem kume multi njikaŋ wu.
Yek laki ɗe ningo ka po man gaɓa so, se gas gwe sa zi yeni wu.>>
21 Mbalaŋ naŋma ɓatti yilti ga Zakariya, yek sa njel daamti gwasaŋ ɗe yek
laki ɗe baŋa yil tet baŋe so ye.
22 Ta yil tet wugo yek baŋa man gaɓa so, yek sa yisi ɗe Nya ɓulit gwel yek
ta yen ilgon ka lubii ga Nyami. Yek ta ngusi gaɓa na ang ama baŋa man
gaɓa na bi gwas so.
23 Multi ga paŋti wul gwasaŋ ka bii ngemti Nyami paki wugo, yek ta li
gazi.
24 Laŋ multi wugo, yek kili gwas Alisabatu mbi yen, yek ta hwudaŋ gaa
gwas ka a gibboo ga lip ɗe namtan.
25 Yek ta wule, <<Nya yen gonti gaŋaŋ yek ta baŋni yen wi. Ta kami nsha
gwe a cin ka mbalaŋ wu kawi.>>

Yen shinti ga Nya dlaŋ zaŋ ga Yesu

26 Alisabatu njikaŋ lip ɗe mukka na yen tuk wugo, yek Nya shin yen
shinti gwasi asa mbet ɗe Jibirailu ka baŋ gon asa mbe ɗe Nazarat ka atl ga
Galili.
27 Ta shinti mal yen kili gon gwe baŋa ɓo yis maani sowu asa mbet ɗe
Maryam, ti kaŋ maŋgon asa mbet ɗe Yusupu naŋma kopti gwas ɗe yen kili
gwas wu. Yusupu wo maŋ gas ga gus guu ga maŋ Yisiraila gwe asa mbet
ɗe Dauda wu kaŋ.
28 Yek yen shinti ga Nyami tul mal Maryam, yek ta wulti ɗe, <<A naŋma
gaɓet gwa na hwol tuki ki ɗe ka mbi hwa wul sut mal Nya wu. Guu ga Nya
ni sukki.>>
29 Maryam kum gaɓetisi wugo, yek ɓanti citi, yek ta daamti ɗe, <<Yek
yen shinti ga Nyami a hwit ye?>>
30 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik so Maryam, ka mbi
hwa wul sut mal Nya.
31 Ka mbi yen tuki, aka zi yen maani, aka zit shin ɗe Yesu.
32 Ta daŋ ɗe kaksha mbalaŋ, asa mbet ɗe yen ga Guu ga Nya maŋ nalti.
Nya Bal Kakshe a baŋti nalti ga maŋ zaŋ ga koli gwasi Dauda.
33 Tik ka daŋ ɗe guu gwe ba pakti niɗɗa sowu ga maŋ Yisiraila, ta daŋ ɗe
guu ga Israila gwe ba a paki sowu.>>
34 Yek Maryam ngem yen shinti ga Nyami ɗe, <<Dạ nii kaŋ a pi nu gwi,
ɗe ba ɓo yis maani sowu?>>
35 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Shishi ga Nya a su sut tenki.
Ndaŋti ga Guu ga Nya a yitlak ka, naŋ ɗe nu kaŋ ni wu, yen gwe ka zaŋ go
sa mbet ɗe Yen ga Nya.
36 Yilka gwa Alisabatu mago yen nit tuki ka kolit gwasi, a mbalaŋ kul
wule, ti wo maŋ zaŋ yen ka so, yekgu ta ɓal ka lip ɗe mukka gwasi.
37 Ilgon kan Nya gaa so.>>
38 Yek Maryam wul yen shinti ga Nyami ɗe, <<Ami wo zhel ga Nya kaŋ,
haŋ ta daŋ naŋ gwe ka dlaŋ wu.>> Yek yen shinti ga Nyami zigaa.

Maryam la gaɓet ga Alisabatu

39 Kaal ɗa laŋti multi, yek Maryam li ka baŋ gon ɗe ni ten zaŋdaŋ wu ka
atl ga Yehudiya baŋe-baŋe,
40 Yek ta te ka lubii ga Zakariya, yek ta gaɓe Alisabatu.
41 Na kumti yal gaɓet ga Maryam, yek yen gwe ni Alisabatu tuk wu
nwuti, yek mbadl ga Alisabatu njikaŋ na Shishi ga Nya.
42 Yek ta wul Maryam na ndaŋti ɗe, <<Ki wo maŋ mbit hwa wul ga Nya
kaŋ man mas modli, a yen gwe ka zaŋ wu mago maŋ mbit hwa wul ka pak!

43 Hwa wul yek a mbi naŋ ye, ɗe ana gạ Bagaa gi li tet malaŋ wu?
44 Naˌ kumti yal gaɓet gwa Maryam, yek yen gaˌ nii tuk wu nwuti naˌ hwol
tuki.
45 Ki wo maŋ mbit hwa wul gaˌ Nya kaŋ naḳ ɗe kaˌ zi mbadl ɗe gaɓa gwe
Nya shinik lu sut naˌ nali wu pi wu.>>

Koo taṣti Nya gaˌ Maryam

46 Yek Maryam ballit ɗe,
<<Bagaa Nya kaŋ mbadl gi naạma taṣti gwasi,
47 Naḳ ɗe tik ɗe maŋ kisti gi wu.
48 Naḳ ɗe taˌ yisi lu wu, ko ɗe ami wo zhel gwas kaŋ gwe baˌ ani ten bi ilgon
sowu.
Ningo gin ten gin sa mbe ɗe maŋ mbit hwa wul gaˌ Nya.
49 Naḳ ɗe Nya Bal Kakshe wo maŋ nalti kạwu taˌ paḷi kiɗi wul,
shin gwas kạɗe maŋ cilti.
50 A taˌ yen gonti gaˌ majwe ɓantit wu gin ten gin.
51 Naˌ ang gwas maŋ ndaḷti kaŋ taˌ paḷ kiɗi wul,
yek taˌ cat maŋ nali gaa ka suk mas wul jwe nisi kaˌ mbadl wu.
52 Yek taˌ yilli kiɗi guu ɗaḳaˌ gobdlan gwasaŋ ka,
yek taˌ baḷ nalti majwe saˌ mbulsi wu.
53 Yek taˌ baḷ hwa wul majwe ni kaˌ kuzaŋ wu,
yek taˌ mbol maŋ wul koo ami.
54-55 A taˌ zi ang ten zhel jwasi maŋ Yisiraila
naḳ ɗe a baṭa maṣaŋ gaɓa gwe taˌ dlaḷli kaˌ dlo gwas suksi gwe ɗe baˌ a
paki sowu so.
A taˌ kul yen gonti gaˌ koli ganaŋ Ibirahim suk majwasi gin ten gin,
naḳ gwe taˌ dlạmi maˌ jinaŋ ji cina wu.>>
56 Yek Maryam daṃ suk Alisabatu lip ɗe mekan yek paa taˌ pal gạzi.

Zaṭ gaˌ Yohana maŋ baptisma

57 Yek zaṭ yen gaˌ Alisabatu tul wi yek taˌ zi yen maani.
58 Yek gaɓe maṭl ɗaŋkaˌ yelaŋ daŋti gwas ka suk yilkeni, kangwe Nya yen
gonti gwas i'e wu, yek mas mbalaŋ paḷ hwol tuk sukti.
59 Yeni mul ɗe wusupsi naˌ zaṭ wugo, yek saˌ saḷti, yek yilkeni ji Alisabatu
mogaa mas suk yelaŋ jwasi gas saḷti gaˌ yeni, yek saˌ lami ɗe taṣ zit shin gaˌ
koli gwasi Zakariya.
60 Yek gasaḷ gwas wulsi ɗe, <<Nuk so, ɗe Yohana kaŋ ka mbeti.>>
61 Yek saˌ wulti ɗe, <<Yek nu ye? Kaˌ gaṣ gwakaŋ wo maŋ shin wu ni ɗaˌ
so.>>
62 Yek saˌ paḷi kolisi naˌ ang ɗe, nii kaŋ sa mbe shin gaˌ yeni gwi?
63 Yek taˌ ngwe ɗe taṣ baḷti wul lishti, yek taˌ lishi ɗe, <<Shin gwas kạɗe
Yohana.>> Naˌ kumti nu yek mbadl tatlisi.
64 Zakariya naạma lishti shin gaˌ yeni, yek bi ɓuliti yek taˌ nda gaɓa. Yek taˌ
njel taṣti gaˌ Nya.
65 Yek ɓanti ci yelaŋ daŋti jwasi yek saˌ ngusi dlạmti ilgwe pi wu mas ten
zaŋdaḷ atl gaˌ Yehudiya.
66 Mas majwe kum gaɓe jo yek ili cisi ɓanti, yek saˌ ngem yilkeni ɗe,
<<De yek yeni a daŋ ye?>> Naḳ ɗe ang gaˌ Nya maŋ ndaḷti ni tenti nu wu.

Koo taṣti Nya gaˌ Zakariya

67 Yek Shishi gaˌ Nya njikaŋ mbadl gaˌ Zakariya aba gaˌ Yohana yek taˌ
dlạm gaɓa gaˌ Nya ten ilgwe a ya pi wu, yek taˌ wule,
68 <<Maˌ taṣaŋ Nya gaˌ maŋ Yisiraila

naɭk ɗe ta naɲa tullaɽ ga maɲ kisti ga mbalaɲ jwas wu.
69 Ta ɓalma shinti ga bal maɲ kisti gaɲaɲ suɗi
tet ka gaȿ ga zhel gwasi Dauda guu.
70 Naɭk kangwe Nya dlaɲmi maɲ dlaɲmti gaɓa gwas ji cina wu.
71 Ningo ta ɓalma shinti ga maɲ kisti gaɲaɲ, taȿ kisnii ɗaka ang ji mas maɲ
nget gaɲaɲ ka.
72 Naɭk kangwe ta wulaɲni ɗe ta yen gonti ji kolsi jinaɲ wu,
a baɽa maȿaɲ zok gaɓa gwe ta dlaɭli ka dlo gwas suksi wu so,
73 Yek ɗe gaɓa gwe ta dlaɭli ka dlo gwas suk koli gaɲaɲ Ibirahim wu.
74 Ta hwini ɗe ta kisnii ɗa mal maɲ nget gaɲaɲ ka,
kangwe ba ɓanti kopti gwas a cinni sowu,
75 Na zok mbadli suk paɭti hwa wul ka daɲti gaɲaɲ mas a cina ɗatka.
76 Ki nak en yen gi go, sa mbek ɗe maɲ dlaɲmti gaɓa ga Nya Bal Kakshe,
kik ɗe maɲ laɭkaɲti mbadl ga mbalaɲ ji Nya, naɭk ɗe ka tuli Almasihu
cina aka laɭkaɲmit tantu tulti wu,
77 Kik ka hwi mbalaɲ jwasi kangwe sa mbi kisti wu,
ten taasti byas wul jwasaɲ ka.
78 Naɭk ɗe Nya wo maɲ yenti gonti kaɲ i'e wu,
ta shin Almasihu suɗi naɭk gwe a cin yil tot na cilti wu.
79 A cilti gwisi ka cilli maɲ daɲti ka daɲmshal suk majwe ni ka daɲ-daɲ
maȿhkaɲ wu,
ata koɓi naɲmi ten tantu taɲmti mbadli.>>
80 Yek Yohana nali yek ta ndaɭi ata naɲa ɓotlkaɲ, yek ta daɲm ka laɓi se
naɭk ta nda dlaɲmti gaɓa ka dlo ga maɲ Yisiraila.

2

Zaɽ ga Yesu

1 Ni nu ka multi jon, yek gaɓa yil sut mal guu ga maɲ atl ga Rom asa
mbet ɗe Kaisar Ogostus, ɗe ngetli kaɲ taȿ dlaɲm wontaɽ ga majwe ni ka atl
gwas wu mas na shin gwasaɲ.
2 Yek ɗe ndat zhila dlaɲmti wontaɽ ga mbalaɲ ka multi jwe Kiriniyas ni ɗe
gobna ga Siriya wu.
3 Yek mbalaɲ li mas jwasaɲ taȿ dlaɲmsi ɗaɲka baɲ jwasaɲ ka.
4 Naɭk ɗe Yusupu wo maɲ gaȿ ga Dauda kawu, yek ta zak Nazarat ka atl
ga Galili yek ta li ka baɲ Baitalami ka atl ga Yehudiya. Baɲ gwe sa zi
Dauda maɭgwe tik ɗe gus guu gwasaɲ wu.
5 Yusupu mago ta su taȿ dlaɲmsi suk Maryam yen kili gwe ta naɲa kopti
gwas wu. A yen nit tuki.
6 Sa ni Baitalami nugo yek zaɽ yen tuliti.
7 Yek ta zi yen cina gwasi yen maani yek ta kusti ka na wul lut yen kaali.
Yek ta lakti ka wul tlat ze ji tla naɭk ɗe baȿa mbi punka ka lubii gwe a
maɲdaɭki shuk wu sowu.

Maɲ kyo suk mil shinti ga Nya

8 A maɲ kyo naɲa multi ten dii atli njaa ka lwisi, asa naɲa ɓaɽti mbaɭa
jwasaɲ ka gasi.
9 Ba na yisti gwasaɲ so, yek yen shinti ga Nya tuli yek ta dlaɭ malsi, yek
nalti ga guu ga Nya cilli lwisi ka. Yek ɓanti cisi i'e.
10 Yek yen shinti wulsi ɗe, <<Ba ɓanti ciki so, gaɓa ga Nya maɲ taɲmti,
maɲ hwollaɽ mbadl kaɲ a tullikii gwe ni ɗe ga mbalaɲ mas wu.

11 Ase go ka bal ban ga Dauda sa zikii malgwe de ta kis mbalan daka byas wul kawu, asa mbet de Almasihu Bagaa.
12 Ilgwe ka yeni wuggu, ka mbi yen ga kusi ka wul lut yen kaali a atli ka wul tlat ze ji tla.>>
13 A ba malgon bo kum gabe so, yek wonti mil shinti ji Nya suk yen shinti gon wu, njel tasti ga Nya de,
14 <<Nalti ga Nya Bal Kakshe to nya ka, ten dii atl wo tami mbadl ga mbalan jwe ta nama hwol tuk na si wu.>>
15 Sa ni nugo, yek mil shinti ji Nyami zaksi yek sa pal to nya ka, yek man kyobi wul yilkeni de, <<Mi mago ma bo su Baitalamisi pak, tan sak yenan ilgwe nama pat wu, gwe de Bagaa Nya hwini wu.>>
16 Yek sa li ka bami baa-baa, yek sa mbi ka Maryam suk Yusupu suk yen lali gwasan ata ni atli ka wul tlat ze ji tla.
17 Yek man kyobi yenti wugo, yek sa dlamisi ilgwe yen shinti ga Nya hwisi ten yen ni wu.
18 Mas majwe kum gaba gwe man kyo ju dlam wu, yek sa ngip bi ka ang asa nama yenti wul cit banti ten ilgwe man kyobi dlam wu.
19 Yek Maryam ngip gabe mas ka mbadl gwasi, yek ta ngusi daamti gwas a dani.
20 Yek man kyobi pal gazan na hwol tuki, na tasti nalti ga Nya na ilgwe sa kumi yek sa yeni wu ndakce nak kangwe yen shinti ga Nya hwisi wu.

Zat shin ga Yesu

21 Yeni njikan multi na wusupsi wugo, yek sa salti, yek sa zit shin de Yesu, shin gwe yen shinti ga Nya bali a basa bo mbi tuk gwas sowu.
22-24 Yek multi jwe a kili man zat yen kul pali na daskan njikan wugo, yek Maryam suk Yusupu li ka lubii ga Nya a Wurshelima nak gwe dlam ka mbat ga Musa wu. Yek sa taki wul Nya kangwe mbat gwe Nya bal Musa dlam wu, <<Kulu me de lop sogo mil kulu boo de lop,>> kan sa mboshi asa taki Nya. Yek sa tala Yesu Wurshelima tas takiti Nya, nak gwe mbat gwe Nya bal Musa dlam wu, <<Mas yen maani gwe de yen cingo, ta dan de man lashi daskan ga Nya.>>
25 Ka multi jwisi wo, a malgon ni da a Wurshelima asa mbet de Saminu, man zok mbadl gon a hwa zhel ga Nya kade ti. Ta nama batti malgwe a kis man Yisiraila wu. A Shishi ga Nya ni sukti.
26 Shishi ga Nya hwit de ta bo mash so se ta yen Almasihu gwe Nya a shinti sut wu.
27 Yek Shishi ga Nya tala Saminu kalu lubii ga Nyami lu gwe ka Maryam suk Yusupu tala Yesu tas palit nak gwe mbat ga Musa dlam wu.
28 Yek Saminu kan yeni ka ang gwasi yek ta tas Nya, yek ta wule,
29 <<Bagaa Nya , ningo zhel gwa a mash na tami mbadli, nak kangwe ka
dlami wu.
30 Nak de gwel gi yen kisti gwa wu,
31 kisti gwe ka pali mas mbalan wu.
32 Tik de cilti gwe a cilli majwe ba Man Yehuda ka sowu,
a tik de malgwe man Yisiraila a ndal kati wu.>>
33 Yek aba gwasi suk ana gwas ngip bi ka ang na cit banti na ilgwe Saminu dlam ten yen gwasan wu.
34 Yek Saminu ngem Nya tas balsi zok wul gwasi, yek ta hwi ana gwas Maryam de, <<Yen gan go mbalan wonti ka Israila a ngeti asa nda, a wonti a lamti asa dlali, a ta dan de lal gwe ba mbalan lami sowu.

35 Na nu kan wul jwe sa zi ka mbadl gwasan wu a yil deɓal. Ilgan a ciki nak wule puka ka tul mbadl gwa.>>
36 Kol gasal man dlamti gaɓa ga Nya gon ni ɗa asa mbet ɗe Hannatu, yen ga Panuwel man gas ga Ashiru. Ta dan bii kos gin ɗe nitgi,
37 yek kos gwas mashi, yek ta ɓal ka gin ɗe kutl na wusupsi na wupsi. Bata huul na lubii ga Nya so, ata ngem Nya na ka cin na ka gasi ata pal kalkaze pak.
38 Yek ta li mal ka Saminu suk ka Maryam kalu bii ngemti Nyami, yek ta ngusi hwol tuk na Nya yek ta hwi gaɓa mbalan jwe nama ɓatti kisti ga Wurshelima wu ten yeni.
39 Ka Yusupu suk Maryam pak palti ilgwe mbat ga Musa dlam ɗe tas pali wugo, yek sa pal gazan a Nazarat ka atl ga Galili.
40 Yek yeni nali yek ta ndali, yek ta njikan na ɓotlkan yisti wul, a hwa wul ga Nya ni sukti.

Yesu gaɓa suk kiɗi man lishti ata yi nak'eni

41 Mas gin, a aba suk ana ga Yesu li Wurshelima tas pal Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila.
42 Yesu njikan gin kutl cet lop wugo, yek sa to nak gwe asa kul pali wu.
43 Sa pak motgaami wi ɗe sa ɓa pal gazan go yek Yesu sa tukaali a Wurshelima, aba abe suk ane yisi so.
44 Sa dam gwa we ta ni suksi ka mbalan, yek ba ni nu so. Yek paa sa nda ngot gwas ka yilkeni suk majwe sa yissi ju asa nda cin ten a lat wi.
45 Yek basa yenti so. Yek sa pal te Wurshelima ka ten ngot gwasi.
46 Sa mul ɗe mekan ten ngot gwas wugo, yek sa lak mbit ka dlo ji man lishti ka lubii ga Nya, ata nama kumti gwasan ata nama bodlalti gwasan na kumti gas wul.
47 Mas majwe kumti jo yek sa ngip bi ka ang a ɓanti nama cit gwasan na yisti wul gwasi na kangwe ata ballisi gaɓa wu.
48 Aba gwas suk ana gwas mbit wugo, yek ɓanti cisi, ɗe sa yenti ka dlo ga man lishti wu, yek ana gwas wulti ɗe, <<Ma nama ta ngot gwa suk aba gwa yek laki yek ka palini nu ye?>>
49 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama ngot gi ye? Ka yisi ɗe ngetli kan nii ɗe ta pal wul ga aba gi sa?>>
50 Yek basa yis ilgwe ta nisi ma dlamti wu so.
51 Yek ta kopsi yek sa li Nazarat ata nama kopti gaɓa gwasan. Yek ana gwas ngip ili mas ka mbadl gwasi.
52 Yek Yesu ngusi nalti ata nama ɓotlkan yisti wul suk hwol hwulan mal Nya suk mal mbalan.

3

Gaɓa ga Yohana man baptisma

1 Ka gin ɗe kutl cet namtan ɗe Kaisar Tiberiyas ni ɗe bal guu ka atl ga Rom. A Bilatus ni ɗe gobna ga man Yehudiya. A Hiridus kaɗe guu ga man Galili. Yilka gwas Pilip wo ata ni ɗe guu ga man Ituriya suk Tarakanitus. A Lisaniyas ni ɗe guu ga man Abilen.
2 Ka Anana suk Kayapas kaɗe kiɗi man Paris. Yek Nya gaɓa suk Yohana yen ga Zakariya ata nama danti ka laɓi.
3 Yek ta ngusi matlti ɗanka ban jwe ni njaa mal dlalka gon asa mbe ɗe Yodan wu ata nima hwit gaɓa mbalan ɗe, tas cit atl gaa mal Nya tas taasisi byas wul jwasan ka asa palisi baptisma.

4 Nak gwe ni ga lishi ka lishti ga Ishaya man dlamti gaba ga Nya de:
<<Tik de yal gwe nama takti bi na ndalti ka laɓi gwe nama wulti ga
mbalan de,
<Lakami Bagaa tantu gwakan, lakaman danti gwakan.
5 Njikaman goran dlan ka.
Takan tantu jwe kontan kaju ka.
6 Na nu kan mas mbalan a yen kisti ga Nya.> >>*
7 Yek Yohana hwi mbalan jwe de mogaa tas palisi baptisma wu de,
<<Ɓuɓul nak kii, wok hwikii de tak aɓii lilti mbadl ga Nya man tulti wo?
8 Palan ilgwe a mbok ang ten cit atl gaa gwakan wu. Bak wulan de kii
wo man gas ga Ibirahim wo ka ni ka man palti byas wul so so, nu kan ni
so. Nya a man pallat mil ye asa dan de mil ji Ibirahim.
9 Nak ninge mago bi ndal ni ten zhila tlindi, mas tlindi jwe wut mil sogo
a wotl ka a wut ka wutu.>>
10 Yek mbalami kum gazi de, <<Yek ma pali ye?>>
11 Yek Yohana wulsi de, <<Malgwe lukal de lop nidɗa wu, ata bal de nam
malgwe nidɗa sowu; a malgwe ilga nguki nidɗa wu tas pali nu pak.>>
12 Man kanti wulpi boo tul mal Yohana tas palisi baptisma, yek sa
ngemti de, <<Man lishti, yek ma pali ye?>>
13 Yek Yohana wulsi de, <<Mbokan ang ten gem gwakan, bak kaman
wulpi boo mal mbalan nal man kangwe sa zikii kanti wu so.>>
14 Yek man hapti tlo jon kum gazi de, <<Yek ma pali ye?>>
Yek Yohana ballisi de, <<Bak kaman wulpi mal mbalan ngetli so, a bak
sheli lal malgon gaa so. Dlo mbadl na ɓatlti gwakan.>>
15 Mbalan mas nama ɓatti tulti ga Almasihu bale, sa lami tas yisi ko gwa
Yohana kade Almasihu.†
16 Yek Yohana ndakisi de, <<Ami wo na ze kan a palikii baptisma, ama
bal malgon a ya tuli malgwe nal manan wu, ta man ngetl ga ta patl
kaptalan gwasi. Tik ka palikii baptisma na Shishi ga Nya suk wutu.
17 Ta huul tlo ga gwesi suk kapti na gal pelti wul gwasi. Ta taas lu cokti
tul gwas ka mas ata wut gwesi ka nhu gwasi. Kapti wo ata kweli ka na
wutu gwe ba a mbash sowu.>>
18 Yohana hwisi wundal gaba jwisi wonti man ndalti de ta nisi ma hwit
gaba man tamti wu.
19 Yohana gaba ten Hiridus guu ten hapti gwe ta hap kili ga Pilip yilka
gwas wu, suk byas wul jwe ta pali wonti wu.
20 Yek Hiridus guu yitla Yohana ka bii gwe asa tel man palti byas wul
wu, da ten byas wul jwe ta pali wu.
21 Gas gon sa nima palti baptisma mbalan wonti. Yek Yesu na gaa gwas
mago yek sa paliti. Ta nama ngemti Nya nugo, yek tlo nya ɓuli.
22 Yek Shishi ga Nya yil sut nya nak kulu yek ta dlal ten Yesu. Yek gaba
wul sut nya de, <<Kik de yen gi gwe a lamki wu. A nama hwol tuk na ki
i'e.>>

Dlamti gas ga Yesu

23 Yesu ni ka gin de kutl de mekan de ta nda dlamti gaba ga Nya mbalan
wu, ka yisti ga mbalan wo Yesu wo yen ga Yusupu kan,
Yusupu wo yen ga Heli.
24 Heli yen ga Matat,
Matat yen ga Lawi,
Lawi yen ga Malki,

---

* **3:6 3:6** YenIsh 40:3-5. † **3:15 3:15** Sogo*Kiristi*

Malki yen ga Jannai,
Jannai yen ga Yusupu.
25 Yusupu yen ga Matatiya,
Matatiya yen ga Emos,
Emos yen ga Nahu,
Nahu yen ga Azariya,
Azariya yen ga Esli,
Esli yen ga Najaya.
26 Najaya yen ga Ma'ata,
Ma'ata yen ga Matatiya,
Matatiya yen ga Shimeya,
Shimeya yen ga Yusupu,
Yusupu yen ga Yoda.
27 Yoda yen ga Yowana,
Yowana yen ga Repaya,
Repaya yen ga Zerubabel,
Zerubabel yen ga Shayeltiyel,
Shayeltiyel yen ga Niri.
28 Niri yen ga Malki,
Malki yen ga Addi,
Addi yen ga Kosama,
Kosama yen ga Almadama,
Almadama yen ga Er.
29 Er yen ga Yosi,
Yosi yen ga Eliyeza,
Eliyeza yen ga Yorima,
Yorima yen ga Matat,
Matat yen ga Lawi.
30 Lawi yen ga Saminu,
Saminu yen ga Yehuda,
Yehuda yen ga Yusupu,
Yusupu yen ga Yonam,
Yonam yen ga Eliyakim.
31 Eliyakim yen ga Malaya,
Malaya yen ga Mainana,
Mainana yen ga Matata,
Matata yen ga Natan,
Natan yen ga Dauda.
32 Dauda yen ga Yesse,
Yesse yen ga Obida,
Obida yen ga Bo'aza,
Bo'aza yen ga Salmon,
Salmon yen ga Nashon.
33 Nashon yen ga Aminadab,
Aminadab yen ga Aram,
Aram yen ga Hesruna,
Hesruna yen ga Peresa,
Peresa yen ga Yehuda.
34 Yehuda yen ga Yakubu,
Yakubu yen ga Ishaku,
Ishaku yen ga Ibirahim,
Ibirahim yen ga Tera,
Tera yen ga Nahor.

35 Nahor yen ga Seruk,
Seruk yen ga Reza,
Reza yen ga Pelek,
Pelek yen ga Eba,
Eba yen ga Shela.
36 Shela yen ga Kenan,
Kenan yen ga Arpakshad,
Arpakshad yen ga Shem,
Shem yen ga Nuhu,
Nuhu yen ga Lamek.
37 Lamek yen ga Metusela,
Metusela yen ga Enok,
Enok yen ga Yared,
Yared yen ga Mahalalel,
Mahalalel yen ga Kenan.
38 Kenan yen ga Enosh,
Enosh yen ga Shitu,
Shitu yen ga Adamu,
Adamu wo ga Nya.

4

Shedan cingal Yesu

1 Yek Shishi ga Nya njikan Yesu, yek ta zak lu dlalka Yodan, yek Shishi ga Nyami talat ka labi,
2 kalu gwe Shedan cingalti wu. Multi de kutl de wupsi a bata nguk ilgon so, a kuzan balma tlot gwas i'e.
3 Yek Shedan wulti de, <<Kume ki wo Yen ga Nya kago, palli ye gan de burodi.>>
4 Yek Yesu wulti de, <<Ni ga lishi de, <Ilga nguki na ngus kade man lakti mbalan asa dan na mbadl so.> >> *
5 Yek Shedan tolti ten tlal lu gon, yek ta mbokit ang ten dii atli na mas wul jwe ni gibi wu ka nak danti.
6 Yek Shedan wulti de, <<Ba pallak de bagaa ga mas mbuni wul jimi, mas ji kan, a ba mani balti malgwe a lamit wu.
7 Ba balki mas, kume ka ngus atli yek ka balan nalti wu.>>
8 Yek Yesu ballit de, <<Ni ga lishi de, <Bagaa Nya gwa na ngus kan ka balti nalti, ti na ngus kan ka dan de zhel gwasi.> >>†
9 Yek Shedan talat Wurshelima, yek ta tolti ten gaa lubii ga Nya, yek ta wulti de, <<Kumde Yen ga Nya kade ki wu, dakci lu sudi,
10 nak gwe ni ga lishi de, <Nya a shin mil shinti jwas sudi
11 asa ngipki na ang gwasan. A baka bo asan ten ye so.> >>‡
12 Yek Yesu wulti de, <<Ni ga lishi de, <Bak cingal Bagaa Nya gwa so.> >>§
13 Shedan pak cingalti ga Yesu wugo, yek ta zakti, yek ta bat zobsi cin gon da.

Sa nge Yesu a Nazarat

14 Yek Yesu pal te atl ga Galili ka a mbadl gwas ni ga njikmi na ndalti Shishi ga Nya, yek mbalan wonti kum gaba tenti mas ka atli.
15 A ta kul hwi gaba mbalan kalu motgaa ga gwasan, a mas mbalan tasti.

---

* **4:4 4:4** YenK. M. 8:3. † **4:8 4:8** YenK. M. 6:13. ‡ **4:11 4:11** YenZab 91:11,12. § **4:12 4:12** YenK. M. 6:16.

16 Yek Yesu li ka nak'en ban gon asa mbe de Nazarat, kalu gwe ta nal wu,
yek ta te kalu motgaa gwasan nak kangwe ata kul pali gas shukti wu.
17 Yek sa balti lishti gwe Ishaya yen shinti dlamti gaba ga Nya lish wu.
Yek ta bul lu gwe lishtisi wuli de,
18 <<Shishi ga Nya ni ka ami,
Nya botlan de ta dlami gaba man tamti majwe ba ilgon nisi da sowu.
Ta shinan de ta hwi majwe ni ga bali wu de sa patlsi,
Dwa mago sa yen lu,
A ta yilli majwe ni ka bomti danti suk baboo jwasan wu ka pak,
19 Ta hwisi de, gin gwe Nya a kis mbalan jwas wu tul wi.>>*
20 Yek ta le lishtisi ka yek ta bal man danti kalu motgaami. Yek ta dam
na zhila. Majwe ni kalu motgaami jo yek sa wutit gwel.
21 Yek ta wulsi de, <<Gaba gee dan de gem malkii ase wi.>>
22 Mas mbalan jwe ni kali wu dlam hwa gaba tenti. Yek banti cisi ten
gaba gwe ta dlam wu. Yek sa wuli de, <<Da nii kan a pi nu gwi? Ko yen
gan go tik de yen ga Yusupu wu so?>>
23 Yek Yesu wulsi de, <<A yisi de ka dlam gaba tenan nu de, <Man balti
ikan, ndok gaa gwa la.> Ilgwe ka lam dlamti go yek de, <Yek laki de baka
pal wul cit banti ka ban gwa nak gwe ka pali a Kaparnahum so ye?> >>
24 Yek Yesu po hwisi de, <<Gem kan, man dlamti gaba ga Nya a mbi nalti
ka ban gwas so.
25 Gem, guli modli ni da wonti ka atl ga Israila ka gin gwe Iliya man
dlamti gaba ga Nya ni ka atli wu. Gin de mekan na tatlti tlo, de ba ze nda
sowu, yek kuzan tlo mbalan mas ka atl ga Israila.
26 Ama ba Nya shin Iliya mal modli ju so. Yek ta shinti mal guli kili gon a
Zarepat man danti ka atl ga Sidon.
27 Sogo bo daamanki ten Ilisha man dlamti gaba ga Nya malgwe laki yek
Naaman ndoki daka cwo gita kawu, a Naaman wo man Siriya kan, a man
cwo gita ni da wonti ka Israila jwe nama lamti ndokti wu.>>
28 Yek sa kumi nu wugo, yek mbadl lili majwe ni kalu motgaami wu.
29 Yek sa tlinya na apti, yek sa tol Yesu ten zandal bami. Sa nama lamti
tas jekti sut ten zandali.
30 Yek Yesu yil daka tlo gwasan ka yek ta zigaa.

Yesu mbol mazhe daka malgon ka

31 Yek Yesu li Kaparnahum ban gon ka atl ga Galili, yek ta nisi ma gaba
kalu motgaa gwasan gas shukti.
32 Ka lwisi mago banti ci mbalan ten ilgwe ta dlam wu nak de mas gaba
gwas wo kidi gaba kawu.
33 A Yesu ni kalu motgaa, yek man byas mazhe gon njel tlilti yal nya de,
34 <<Tli da mal ni ka! Yek mo ni sukki ye, Yesu ga man Nazarat? Ka sa
tlot ganan kaa? A yisi, ki wo man cilti kan gwe Nya shinti sut du.>>
35 Yek Yesu dlallat ka, yek ta wulti de, <<Dam mbetlak!>> Yek ta po wul
mazhesi de, <<Yil daka ti ka.>> Yek mazhesi jek mali a atli ka tlo mbalan
yek ta yil daka mali ka kangwe bata kumit cwo sowu.
36 Yek banti ci mbalan yek sa wuli de, <<Ndalti yek ni gaba ga malgan da
nu ye, de mas na mazhe mago asa kum gaba gwas wu?>>
37 Yek gaba ten ilgwe ta pali wu matl danka bami ka.
38 Yek Yesu yil daka lu motgaa ga gwasan ka, yek ta li lubii da Siman.

* **4:19 4:19** YenIsh 61:1,2.

39 Yek Yesu ngus malti yek ta matl cwoɓi, yek cwoɓi zakti yek ta tlinya ninge-ninge yek ta njelisi paḷti wul.
40 Cin ɓal njaa ta nda bii go yek wonti mbalaṇ maṇ cwo tul malti yek ta ngusi zaṭ ang gwas tensi asa naṃa ndokti,
41 mazhe mago sa yil ɗaka mbalaṇ ka wonti asa naṃa lakti yal asa naṃa wulti ɗe, <<Kik ɗe Yen ga Nya.>> Yek ta matlsi yek baṭa zaksi taṣ gaɓa so naḳ ɗe sa yisi ɗe tik ɗe Almasihu wu.
42 Lu tlo wugo, yek Yesu li kaḷu gon na ngusi, a mbalaṃi naṃa ta ngot gwasi yek sa mbit wugo yek sa wulti ɗe baṣ zigaa ata zaksi so.
43 Ama yek ta wule, <<Ngetli kaṇ nii ɗe ta dlaṃ gaɓa maṇ taṃti ten kangwe mbalaṇ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu, naḳ ɗe yek laki yek sa shinaṇ sut ɗu.>>
44 Yek ta ngusi dlaṃti gaɓa kaḷu motgaa ji Maṇ Yehuda a Yehudiya.

5

Yesu mbe maṇ kopti jwas ji cina

1 Gas gon, Yesu naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya ten bi bal ze gon asa mbe ɗe Jeneselet. Yek mbalaṇ wonti daṇ njaa malti taṣ kumti.
2 Yek ta yen jirgi ze jon ɗe lop jwe ba maḷgon ni giɓi sowu ten bi bal zesi, ji maṇ dopti kwesi, sa wut kaḷi, asa naṃa polti wul dopti kwes gwasaṇ.
3 Yek ta te ka jirgi zesi ga Siman Biturus wu. Yek ta ngem Siman Biturus taṣ nak jek jirgi te ka zesi ka. Yek ta daṃ ka jirgi zesi yek ta nde hwit gaɓa mbalaṇ.
4 Ta pak gaɓe wugo, yek ta wul Siman Biturus ɗe, <<Nii go li kaḷu gwe dlunti mani wu, aka lak wul dopti kwes gwa ka zesi, ka doɓi wonti.>>
5 Yek Siman Biturus wule, <<Maṇ lishti, ma mul ten dipti ze a baṃa dop ilgon so, ama naḳ ɗe ka dlaṃ nugo ma po lak wul dopti kwesi ka zesi ɗa.>>
6 Sa lak wul dopti kwesi wugo, yek njikaṇ ka na kwesi hal ɓa nda keshti.
7 Yek sa mbe yilkeni jwasaṇ jwe ni te ka zopsi jirgi gon kawu taṣ lak zisi ang. Yek sa li tedi yek sa zisi ang, yek jirgi pak lop njikaṇ ka na kwesi naḳ wule a su gaṣ gaa ze.
8 Siman Biturus yen ilgwe naṃa paṭ wu wugo, yek ta ngus na gaa hwulaṇ a cina ɗa Yesu ka, yek ta wule, <<Bagaa, a naṃa ngemti gwa taḳ zakaṇni, maṇ paḷti byas wul kaɗe ami.>>
9 Na Siman Biturus na majwe ni sukti wu yen kangwe sa dop kwesi wugo yek ili ngusisi cit ɓanti.
10 Yelaṇ dopti kwes jwasi, ka Yakubu suk Yohana mil ji Zabadi mago ili cisi ɓanti pak. Yek Yesu wul Siman Biturus ɗe, <<Ba ɓanti cik so, ndok ase, mbalaṇ kaṇ ka ngusi dopti gwasaṇ kwes ka po ni so.>>
11 Sa naṃa yilti tot ten bi cikɗi, yek sa zak mas wul jwasaṇ yek sa kop Yesu.

Yesu ndok maṇ gita gon

12 Yesu ni ka baṇ gon nu go, yek ta mo suk maṇ bal cwo gita gon, yek maḷi yen Yesu wugo, yek ta ngus a cina ɗatka yek ta ngusaḷ gaa gwas atli. Yek ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, kume ka lami go aka ndokaṇni.>>
13 Yek Yesu tak ang, yek ta taṇ maḷi, yek ta wulti ɗe, <<A lami wi, ndoki,>> na dlaṃti nu, yek maḷi ndoki.
14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon so, ama li mal maṇ Paris taṣ yenki aka baḷti ilgwe ta taki Nya wu, naḳ gwe ni ka mbaṭ ga Musa wu. Na nu kaṇ mas mbalaṇ a yisi ɗe ka ndoki wi.>>

15 Mas na ndwal gaɓa gwe Yesu baḷ maḷi wu, yek gaɓa tenti ngusi maṭlti
ka mbalaṇ. Yek mbalaṇ wonti ngusi laṭ tet malti taṣ kumti, si mago taṣ
ndokti ɗaḳa cwo gwasaṇ ka.
16 A Yesu kul yil ɗaḳa mbalaṇ ka, ata la ngem Nya ka me.

Yesu ndok maḷgwe tli tlet kawu

17 Gas gon Yesu nima hwit gaɓa mbalaṇ ka baṇ gon, a maṇ Paresi suk
maṇ yisti mbaṭ ga Musa jwe yil tet ka atḷ ga Galili suk Yehudiya suk tet ka
bal baṇ Wurshelima wu ni na zhila njaa kaḷi. A ndaḷti gwe Nya baḷ Yesu
taṣ ndok mbalaṇ wu ni tenti.
18 Yek majon kan maḷgon ɗe asaṇ tlet kawu ten lumulti, sa naṃa tlot
gwasaṇ taṣ telti gibboo taṣ lakti atli a cina ɗa Yesu ka.
19 Yek baṣa mbi tantu so naḳ ɗe mbalaṇ wonti hwo wu. Sa yeni nu
wugo, yek sa tolti ten gaa bii yek sa ɓul gaa biimi yek sa yillaṭ suɗi ten
lumulti gwasi, yek sa mullaṭ atli ka tlo ga mbalaṇ a cina ɗa Yesu ka.
20 Yek Yesu yen zaṭ mbadl ten Nya gwasaṇ wugo, yek ta wul maṇ cwoɓi
ɗe, <<Sa taas byas wul jwa kawi.>>
21 Yek maṇ Paresi suk maṇ yisti mbaṭ ga Musa ngusi nalaṇti ɗe, <<Wok
ɗe gaṇ ɗe paa ta dlaṃ gaɓa mbulti ga Nya nu wo? Nya na ngus kaɗe maṇ
manti taasti byas wul ga mbalaṇ ka.>>
22 Naḳ ɗe Yesu yis ilgwe sa naṃa daamti gwasaṇ dani wu, yek ta wulsi
ɗe, <<Yek laki ɗe ka naṃa daamti gwakaṇ nu ye?
23 Gwik bom so mani gwi, na ta mbalaṇ wule, <Sa taas byas wul jwa
kawi,> sogo taṣ wule <Tlinya taḳ zigaa?>
24 Ama taḳ yisi ɗe ami Yen ga Mbalaṇ man taasti byas wul ji mbalaṇ ka
ten dii atli.>> Yek ta wul maḷgwe asaṃi tlet kawi ɗe, <<Tlinya taḳ kan
lumulti gwa taḳ li gee.>>
25 Ninge yek maḷi tlinya ten gwel ga mbalaṇ wonti yek ta tlil lumulti
gwasi yek ta pal gaẓi ata naṃa taṣti ga Nya.
26 Mas jwasaṇ yek sa ngip bi ka ang ɗe ɓanti ɓa cisi wu. Yek sa ngusi
taṣti ga Nya asa naṃa wulti ɗe, <<Ase kaṇ ma yen wul cit ɓanti.>>

Yesu mbe Lawi

27 Kaal ɗa nu, yek Yesu yil ɗaḳa baṇ gwe ta nima hwit gaɓa mbalaṇ wu
ka, yek ta yen maṇ kanti wulpi boo gon asa mbet ɗe Lawi.* Ata ni na zhila
kaḷu kanti wulpi boomi. Yek Yesu wulti ɗe, <<Li te taḳ koɓaṇni.>>
28 Yek ta zak kanti wulpi boomi yek ta kop Yesu.
29 Yek Lawi mbe motgaa hwol tuki a lubii ɗatka ta mbalaṇ yen nalti ga
Yesu. Maṇ kanti wulpi boo wonti suk majon asa naṃa ngukti wul suksi.
30 Yek maṇ Paresi suk maṇ yisti mbaṭ ga Musa jon nda nalaṇti asa naṃa
wulti ga maṇ kopti ji Yesu ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naṃa ngukti akaa naṃa
tlati suk maṇ kanti wulpi boo suk maṇ paḷti byas wul ye?>>
31 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Majwe ba cwo naṃa cit gwasaṇ sogo, sa ngo
maṇ ikaṇ so, se maṇ cwo.
32 A tul ɗe ta mbe maṇ paḷti zok wul so, ama maṇ paḷti byas wul taṣ ci
atl gaa mal Nya.>>

Kumti gaẓi ten kaḷkaẓe ngemti Nya

33 Yek majon wul Yesu ɗe, <<Maṇ kopti ji Yohana wo asa paḷ kaḷkaze
ngemti Nya nja-nja, mil lishti ji maṇ Paresi mago nu. Ama maṇ kopti jwa
wo baṣa paḷi nu so naḳ ɗe asa nguk wul asa tla ze mas cin wu.>>

---

* **5:27 5:27** Sogo*Matiyu*

34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ka yeni go yelaŋ ji pyal kos a paḷ kaḷkaze ngemti Nya a pyal kos yi suksi a?
35 Ama gas gwe sa kan pyal kos kawu kaŋ sa paḷ kaḷkaze ngemti Nya.>>
36 Yek Yesu mwesi gaɓa gon ɗe, <<Mbalaŋ a kesh pyal lukaḷ ata dlaŋ ten gusi so. Kume ta paḷi nugo, ta kesh pyal lukaḷ gwas ka. A ba pyalisi a mbun ten gusi so.
37 A ba mbalaŋ a shot pyal ze inabi ka gus zwi kuul so ɗe kume ta paḷi nugo, gus zwi kuli a mbutl ka, a ze inabisi a shot ka, a zwi kuli mago a lilka.
38 Pyal ze inabi wo ka pyal zwi kuul kaŋ asa shoti.
39 A ba mbalaŋ a lam tlat pyal ze inabi kaal ɗa ta tla gusi wi so, ta wule, gusi wu taŋ man pyali wu.>>

6

Gaɓa ten gas shukti

1 Gas shukti ga Maŋ Yehuda gon yek Yesu suk maŋ kopti jwas koɓi tuka zhin alkama gon yek sa ngusi celti gaa alkame asa naŋa wumti asa naŋa ngukti.
2 Yek maŋ Paresi jon wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka naŋa paḷti ilgwe ba mbun ɗe ta mbalaŋ paḷi gas shukti wu naḳ gwe ni ga lishi ka mbaṭ ga Musa so gwe?>>
3 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ka yisaŋ ilgwe Dauda paḷi ɗe kuzaŋ naŋa tlot gwasi suk yelaŋ jwas wu sa?
4 Kangwe ɗe ta te ka bii ga Nya yek ta kan burodi gwe sa zi ka biimi wu, yek ta nguki hal yek ta baḷ naami maŋ kopti jwasi, gwe mbun ɗe ta mbalaŋ mas nguk sowu, se maŋ daŋti ka biimi. Nu kaŋ mbaṭ ga Musa dlaŋ pak.>>
5 Yek Yesu po dlaŋisi ɗaɗe, <<Ami Yen ga Mbalaŋ wo, amik ɗe bagaa ga gas shukti.>>
6 Gas shukti ga Maŋ Yehuda gon ɗa, yek Yesu te kaḷu motgaa ga gwasaŋ ata nisi ma gaɓa, a maḷgon ni kaḷi ɗe ang shinti gwas tla kawu.
7 Yek maŋ yisti mbaṭ ga Musa suk maŋ Paresi wuti gwel Yesu taṣ ɓo yeni, ko ta ɗakcaŋ mbaṭ ga Musa ata ndokti mbalaŋ gas shukti, taṣ mbi byas ilgon tenti.
8 A Yesu yis ilgwe sa naŋa daamti gwasaŋ dani wu. Yek ta wul maḷi ɗe, <<Tlinya taḳ dlaḷ a nde,>> yek maḷi tlinya yek ta dlaḷ a cina ɗaasika.
9 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A naŋa ngemti gwakaŋ, cin paḷti byas wul kaɗe gaŋ ma, ko ga paḷti hwa wul, ta yilli mbadl kaa ko ta tlo mbadli?>>
10 Yek ta ngusi yenti gwasaŋ naŋ-naŋ, yek ta wul maḷi ɗe, <<Tak ang gwa,>> yek ta tak ami go ndoki wi.
11 Ten nu kaŋ yek mbadl lili maŋ yisti mbaṭ ga Musa suk maŋ Paresi i'e. Yek sa nda gaɓa ten ilgwe sa paḷit wu.

Yesu botl maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop

12 Ka multi jwisi, yek Yesu to ten tlaḍaḷ, taṣ ngem Nya, yek ta mul ten ngemti Nya.
13 Yek lu tlo wugo, yek ta mbe maŋ kopti jwasi mas jwasaŋ. Yek ta botl ɗe kutl cet lop kaṣi, yek ta mbesi ɗe mil shinti ji botli.
14 Ka Siman gwe Yesu zit shin ɗe Biturus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu suk Yohana suk Pilip suk Bartilomi
15 suk Matta suk Tomas suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman gwe asa mbet ɗe maŋ lamti ji mbalaŋ ga atl gwas wu.

16 Suk Yehuda yen ga Yakubu suk Yehuda Iskariyoti malgwe bal bi ga Yesu tas tlot wu.
17 Yek Yesu yil sut ka tladal suk man kopti jwasi. Yek ta dlal ten bal dii atl gon suk mbalan wonti suk man kopti jwasi. Ka lwisi mago a wonti mbalan tet ɗanka atl ga Yehudiya suk Wurshelima suk tet ka atl ga Taya suk Sidon jwe ni ten bi bal ze wu ni ɗa.
18 Sa li tet ɗe tas kumti asa mbi ndokti ɗaka cwo gwasan ka, majwe duu mazhe dopsi mago yek sa ndoki pak.
19 Yek mas mbalan dlosi ɗe tas tanti na ang nak ɗe ndalti nama yilti tet tenti wu. Yek mas jwasan sa ndoki.

Mbit hwa wul ga Nya suk byasi

20 Yek Yesu yen man kopti jwasi, yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe ba ilgon ni kii ɗa sowu. Na nu kan Nya a dan ɗe guu ka mbadl gwakan.
21 Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe kuzan nama tlot gwakan ninge wu, na nu kan gas gon wo a kumkii. Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe ka nama kulu ninge wu, na nu kan gasi gon wo ka gitli.
22 Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe mbalan nama nget gwakan, yek sa yillakii ɗaka dlo gwasan ka, asa nama byalti gwakan, asa nama wulti gwakan ɗe, <Kii wo man byas mbadl kan,> nak ɗe man kopti ga Yen ga Mbalan kaɗe kii wu.
23 Palan hwol tuki aka lak icin! Bal ɓatlti nama ɓatti gwakan to nya ka. Daaman kangwe kolsi jwasan pali man dlamti gaba ga Nya tek wu.
24 Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe wul ni kii ɗa wu, ninge kaɗe hwol tuk gwakan.
25 Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe kuzan nama tlot gwakan so ni wu, na nu kan kuzan a ya tlokii gas gon. Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe ka nama gitlti ni wu, na nu kan ka ya lak pal duu tuki aka nama kulu.
26 Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe mbalan nama tasti gwakan wu. Nu kan kolsi jwasan tas man shelti lal yisti gaba ga Nya pak.

Laman man nget gwakan

27 <<A ni kii ma hwiti, kii ɗe ka nama kumti gi wu, laman man nget gwakan. A ka palisi hwa wul.
28 Pali hwa wul man byalti jwakan, akaa ngemi Nya majwe palikii ngalci wu.
29 Kume malgon ɓek kalkang ten kat ang shinti wu, ballit kat ang yali pak. A kume malgon lam wul yitlat gwa wu, balti lukal gwa pak.
30 Mas malgwe ngemik wul go aka balti. A malgwe kamit wul ka ngetli go bak wule tas pallik so.
31 Pali hwa wul mbalan nak gwe ka lami ɗe tas palikii wu.
32 De kume majwe lamkii wu kan kaa lamsi na ngusan go, ɗa nii kan ka mbi hwa wul gwi? Man palti byas wul mago sa lam man lamti jwasan.
33 A kume majwe palikii hwa wul kan, akaa palisi na ngusan go, yek hul dlo gwakan suk man palti byas wul ye? Man palti byas wul mago asa pali nu.
34 De kume majwe asa ɓatlkii wu kan ka balsi duul go, ɗa nii kan ka mbi hwa wul gwi? Man palti byas wul mago asa pali yilkeni nu tas ɓatlsi ɗa.
35 Ama, kii wo laman man nget gwakan, akaa palisi hwa wul. Balini a bak zan mbadl pallati so. Apaa kaa mbi bal ɓatlti akaa dan ɗe mil ji Nya Bal Kakshe. A ta pali hwa wul majwe basa pal hwol tuk sowu suk man ngalci.

36 Daman ɗe man yenti gonti ji mbalan nak kangwe Aba gwakan ni ɗe man yenti gonti wu.

Bak lilan yilkeni ka so

37 <<Bak zi byas wul malgon so, kii mago sa zikii so pak. Bak pali byas damti malgon so, kii mago malgon a palikii so. Taasan byas wul ji mbalan ɗa ten mbadl ka, kii mago sa taas gwakan ka.

38 Balini, kii mago sa balkii. Gal ga njikmi i'e, hal a ngusi shoti, hal a shoti ki naami ka ang lukal, gal gwe kaa cingali na nali go, kii mago na nali kan a cingalikii.>>

39 Yek Yesu hwisi gaba gon ɗe, <<Da nii kan dwa a nde dwa cina gwi? Kume pi nugo, mas jwasan sa nda ka shu.

40 Yen lishti a nal man man lishti gwas so. Ama yen man lishti gwe pak lishti gwas wugo ta dam nak man lishti gwasi.

41 Ka man yenti yen coklan ka gwel ga yilka gwa ama baka man yenti gudal yencin gwe ni ka gwel gwa wu so

42 Da nii kan kaman wulti ga yilka gwa ɗe, <Yilka gini, hanta yillik yen coklan ga ka gwel wu ka,> a yekgu go baka man yenti ga bal gudal yencin gwe ni ka gweli gwa wu sowu? ki man palti riya, nda ndusti gudal yencin gwe nikka gwel wu ka, kangwe ka man yenti lu i'e aka ndusi nak coklan gwe ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.

Yisti tlindi ten yandi gwasi

43 <<Hwa tlindi wutan byas yandi so aba byas tlindi wut hwa yandi so.

44 Tlindi wo ten yandi gwas kan a mbalan yisi. Ka kotl tulan tet ten tlindi iil so, sogo yandi inabi tet ten tlindi tulan so.

45 A hwa mbalan pal hwa wul nak ɗe hwa wul ka nik ka mbadli wu, a byas mbalan wo byas wul kan ata pali, nak ɗe byas wul ka nit ka mbadli wu. Ilgwe ni ka mbadl go, yek kan a bi dlami.

Lakti zhila kinti bii ten pa

46 <<Yek laki aka mbe ɗe Bagaa ye? Ɗe ka nge palti ilgwe a hwiki ɗe tak pali wu?

47 Malgwe li tet malanni yek ta kati kan yek ta pal ilgwe a hwit ɗe tas pali go, ba hwiki wundal ga mali.

48 Ta ni nak malgwe ɗe ta ɓa kin bii gwas go, yek ta ɗuk atl dlunti, yek ta lak zhila kinti biimi ten pa, yek dlalka njikan wugo, yek ze tak ɓo biimi, ama ba nda so. Nak ɗe zhila biimi wo ten pa kan ni wu.

49 Mas malgwe kum gaba gini a bata pal ilgwe a hwit ɗe tas pali wu sogo, nak malgwe ta kin bii gwas ɗe bata nda zhila biimi hwaɓi sowu kan ta ni, yek dlalka njikan wugo, yek ze ɓo biimi wugo yek pal byas ndati.>>

7

Yesu ndok zhel ga bal man hapti tlo ga man Roma gon

1 Yesu paki dlamti mas gabe jwisi mbalan wugo, yek ta li ka ban Kaparnahum.

2 Yek zhel ga bal man hapti tlo ga man Roma gon kawu na cwo nak wule ta mashinni, a man hapti dlomi lam zheli i'e.

3 Man hapti dlomi kum bi ga Yesu wugo, yek ta shin kiɗi Man Yehuda jon tas ngem Yesu tas lak ndok zhel gwasi.

4 Sa li mal Yesu wugo, yek sa ngemti i'e, yek sa wulti ɗe, <<Mbun ɗe tak ndok zhel ga malgan,

5 naɣ ɗe ta lam mbalaŋ jinaŋ hal ta kinini lu motgaa wu.>>
6 Yek Yesu li suksi. Ta ɓal njaa taŝ mbuki lubiimi go, yek bal maŋ hapti dlomi shin yelaŋ jwasi taŝ hwi Yesu ɗe, <<Ki wo maŋ nalti kaŋ, baɣ nol gaa gwa so, a mbuki taɣ li tet lubii ɗaaka so.
7 Yek laki yek baa mbuki ɗe ta li tet malki so. Gaɓa kali, zhel gi a ndoki.
8 Ami mago a ang ɗa malgwe nii cina wu kaŋ a ni, a maŋ hapti tlo jon nii atl ɗaaka pak, aa kul wul gaŋ ɗe, <Li kalu gee,> ata li; aa po wul gaŋ ɗe, <Li te,> ata li te. A kume a wul zhel gi ɗe, <Pali naɣ gaŋ wu,> ata pali.>>
9 Yesu kumi nu wugo yek ta ngip bi ka ang, ɗe ta yen zat mbadl ten Nya ga mali wu, yek ta ballat mal mbalaŋ jwe naŋa kopti gwas wu, yek ta wulsi ɗe, <<A ni kii ma hwiti, ka maŋ Yisiraila mago, a yen maŋ zat mbadl ten Nya na ndalti naɣ ga malgaŋ so.>>
10 Majwe maŋ hapti dlomi shinsi wu pal tek wugo yek sa mbi go zhel ga mali ndoki wi.

Yesu palli yen ga guli kili gon gwe maŝh wu kaami

11 Bo laŋ daŋti so, yek Yesu lika nak'en baŋ gon asa mbe ɗe Nayin a maŋ kopti jwas suk mbalaŋ wonti naŋa kopti gwasi.
12 Sa ɓal njaa taŝ te ka bi dlaboo baŋi go, yek majon kawu na hwuu ga yen gon, a tik ɗe yen ga kili gwe kos maŝhit kawu na ngusi, a mbalaŋ wonti naŋa kopti gwasaŋ.
13 Yek Yesu yen kilisi wugo, yek gonti gwas citi, yek ta wulti ɗe, <<Po kul so.>>
14 Yek Yesu lak taŋ wul kanti hwuunisi na ang yek majwe kan hwuunisi wu dlali, yek ta wule, <<Yen mbalaŋ, tlinya!>>
15 Yek yeni tlinya yek ta njel gaɓa. Yek Yesu baltiti ana gwasi.
16 Yek ɓanti ci mbalaŋ mas jwasaŋ, yek sa bal nalti Nya asa naŋa wulti ɗe, <<Bal maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya tulini wi. Nya su sudi taŝ kis mbalaŋ jwas wi.>>
17 Yek gaɓa ten ilgwe Yesu pali wu matl ɗaŋka Yehudiya ka suk baŋ jwe ni njaa wu.

Maŋ kopti ji Yohana maŋ baptisma li mal Yesu

18 Maŋ kopti ji Yohana maŋ baptisma hwi Yohana mas wul jwe Yesu naŋa palti wu wugo, yek ta mbe ɗe lop kaŝi.
19 Yek ta shinsi mal Yesu taŝ kum gazi ɗe, <<Kik ɗe malgwe a tul gwa? Ko taŋ ɓatti ta yi sudi?>>
20 Sa li mal Yesu wugo yek sa wulti ɗe, <<Yohana maŋ baptisma shinnii malki taŋ kum gazi ɗe, ko kik ɗe malgwe a tul wu? Ko taŋ ɓatti ta yi sudi?>>
21 Sa ni kali nugo, yek Yesu ndok mbalaŋ wonti ɗaka cwo jwasaŋ ka, yek ta yilli mazhe ɗaka mbalaŋ ka, yek ta ɓuli gwel dwa wonti.
22 Yek Yesu hwi mil shinti ɗe, <<Lak hwi Yohana wul jwe kaa kumi yek kaa yeni wu, gwel ji dwa ɓuli, majwe man lat na asaŋ sowu li na asaŋ, maŋ cwo gita ndoki, a majwe kum kaŋ sowu kum kaŋ, a majwe maŝh ju tli ɗaka maŝhkaŋ ka, majwe ba ilgon nisi ɗa sowu kum gaɓa ga Nya maŋ tamti.
23 Nya a bal hwa wul majwe zak zat mbadl tenaŋ sowu.>>
24 Kaal ɗa zat gaa ga maŋ kopti ji Yohana, yek Yesu nde gaɓa mbalami tenti ɗe, <<Wok nii ka laɓ ɗe ka la yenti gwas wo? Ko malgwe ni naɣ tlal me jwe yetal naŋa nwuti wu kaŋ ka la yenti?
25 Yek wok ka la yenti gwas wo? Malgwe kinti na hwa lukal gwa? Maŋ lakti hwa lukal suk maŋ daŋti tamti wo ɗa guu kaŋ asa ni.

26 Yek wok ka la yenti wo? Maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya ma? Nu kaŋ ni, ta nal maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya pamma.
27 Ti kaŋ gaɓa ga Nya dlaŋ ɗe,
<<<Yen shinti gi a tulik cina,
maŋlgwe a laŋkaŋmik lu apaa ka nda tulti wu.>
28 A ni kii ma hwiti, mas mbalaŋ zaŋti ga modli, gon nal naŋk Yohana so, ama maŋlgwe tik ɗe nak'eni ka majwe kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ wu nal manti.>>
29 Mas majwe kum gaɓe wu, mas na maŋ kanti wulpi boo sa kan ka mbadl gwasaŋ ɗe, tantu ga Nya wo gem kaŋ, naŋk ɗe Yohana paŋlisi baptisma wu.
30 Ama yek maŋ Paresi suk maŋ yisti mbaŋt ga Musa nge kopti ilgwe Nya lamisi kopti wu, naŋk ɗe sa nge ta Yohana paŋlisi baptisma wu.
31 Yek Yesu wule, <<Yek mbalaŋ ten dii atl ninge ndaali ye? Ndakce suk yek sa ni ye?
32 Sa ni ndakce suk mil mbalaŋ jwe ni kaŋlu motgaa wu ɗe sa wul yilkeni ɗe,
<<<Ma hotiki mbaŋzhel, yek ka nge dlalti,
ma wul koo maŋshkaŋ yek ka nge kulu.>
33 <<'De Yohana maŋ baptisma tul go, a baŋta nguk wul so, baŋta tla ze inabi so, ama yek ka wule, <Maŋ maŋzhe kaɗe ti.>
34 Yek ami Yen ga Mbalaŋ tuli, a naŋma ngukti wul a naŋma tlati yek ka wule, <'Bo yenaŋnti ta nguk wul hwo ata tla ze inabi i'e pak, yelaŋ ji maŋ kanti wulpi boo suk maŋ paŋlti byas wul.>
35 Mas na nu go, majwe kan ɓotlkaŋ gwe a Nya baŋli wugo, sa yisi ɗe ɓotlkaŋmi wo gem kaŋ.>>

Kili maŋ paŋlti byas wul gon pi mil Yesu

36 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe Siman mbe Yesu taŋs nguk wul a lubii ɗatka, yek Yesu li lubiimi yek ta daŋ na zhila taŋs nguki. Nu kaŋ a Maŋ Yehuda paŋli, kumɗe sa ɓa nguk wul go asa tlalti asaŋ a atli.
37 A kili gon ni ka baŋmi gwe paŋl byas wul ka daŋnti gwas wu. Yek ta kumi ɗe Yesu naŋma ngukti wul a lubii ɗa ba Paresi wu ka, yek ta kan buntaŋ mil gon teɗi na mil maŋ taŋmi wusaŋ gwe asa wul na bal wulpi wu.
38 Yek ta lak dlaŋl a malkaŋ ɗa Yesu ka, ata naŋma kulu, a luu gwas naŋma lokti ten asaŋ ga Yesu. Yek ta taasi ka na maŋdlaŋ gaa gwasi. Yek ta ngusi swatti asaŋ ga Yesu ata naŋma paŋt mil dani.
39 Yek ba Paresi wu yen ilgwe kili wu naŋma paŋlti wu wugo yek ta wul ka mbadl gwas ɗe, <<Maŋlgaŋ go, Nya ka shinti ɗe maŋ dlaŋti gaɓa gwas go ɗa ta yis wundaŋl kili gwe naŋma taŋnti gwas wu ɗe maŋ paŋlti byas wul kaŋ.>>
40 Yek Yesu wul ba Paresisi ɗe, <<A lamik hwit ilgon.>>
Yek ta wulti ɗe, <<Hwini, maŋ lishti.>>
41 Yek Yesu wule, <<Maŋlgon naŋma kopti ji mbalaŋ ɗe lop jon wulpi, gon wo ta naŋma kopti gwas wulpi gwe asa ɓatl zhel ka gin ɗe naŋm na tatlti tlo wu, a gon wo ta naŋma kopti gwas wulpi gwe asa ɓatl zhel ka multi ɗe kutl ɗe namtan wu.
42 Yek basa ɓatl dani sogo, yek ta zakisi mas jwasaŋ. Ka yenti gwa wo gwik ka lamti mani gwi?>>
43 Yek Siman wulti ɗe, <<Ka yenti gi wo maŋlgwe wulpi gwas wu nal mani wu.>> Yek Yesu wule, <<Gem kaŋ ka dlaŋmi.>>
44 Yek ta ballaŋt mal kilisi yek ta wul Siman ɗe, <<'Bo yen kili gee, a te boo ɗakka baka baŋlaŋ ze ta pol asaŋ gi so, ama yek ta pol asaŋ gi ka na luu gwasi yek ta taasi ka na maŋdlaŋ gaa gwasi.

45 Nak a te boo ɗakka, ka gaɓe i'e so a baka ngiɓan ni yek ka wup kaal kan gi so, ama nak a te tedi yek kili gan nama ta wupti asan gini. Palti ji Man Yehuda kan kume sa ɓa gaɓe yilkeni go, asa ngipsi te tlo ka asa wup gaskan gwasan sogo ang gwasan.
46 Ka pi mil ten gaa so, ama ti wo ta nama tuksat mil ten asan gini.
47 Yek laki a nikma hwiti ɗe, wonti byas wul jwas jo mas a taasit kawi nak ɗe ta laman i'e wu. Malgwe sa taasit njet byas wul kago, njet kan ata pal lamti gwasi.>>
48 Yek ta wul kilisi ɗe, <<Sa taas byas wul jwa kawi.>>
49 Yek mandaki jwe nama ngukti wul suksi wu wul yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gan ɗe hal ata taas byas wul ga mbalan kago?>>
50 Yek Yesu wul kilisi ɗe, <<Zat mbadl ten Nya gwa kiski wi; zigaa na tami mbadli.>>

8

Modli jon kop Yesu

1 Nak lam danti wugo, yek Yesu matl ɗanka kiɗi ban ka suk nak mili ata nama dlamti gaɓa man tamti ten kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, a man kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ni sukti.
2 Suk modli jon jwe sa yilli mazhe ɗakasi ka yek sa balsi ndokti wu, ka Maryam man Magadala malgwe sa yillit mazhe ɗe nitgi kawu,
3 Suk Yuwana kili ga Kuza gwe ata pali wul Hiridus guu wu, suk Suzana, suk modli wonti jwe nama palti wul suk Yesu suk man kopti jwas ɗe kutl cet lop ju na wul ang jwasan wu.

Cingalti gaɓa ten man zhin gwe cat wundal wu

4 A mbalan nama ta motgaa mal Yesu tet ka ban ɗanka, yek Yesu wule, <<Hanta ɓo hwikii gaɓa gon.
5 Malgon la catti wundal ka zhin gwasi, ta nama catti wudali nugo, yek naami lok ten tantu yek mbalan koɓi dani yek yatl ɗakmi ka.
6 Yek naami lok ka gokca, yek te wugo yek ladal ka, nak ɗe ba lwisi ni diki i'e sowu.
7 Yek naami lok ka iili, yek nal suk iili, yek iili ngap ka yek ba kiɗi so.
8 Yek naa wudali jon lok ka hwa lu yek sa kiɗi, yek pal gwe nal.>> Yesu pak gaɓe wugo, yek ta gaɓa na ndalti ɗe, <<Malgwe kan kumti niɗɗa go, han tas kumi.>>
9 Yek man kopti jwas ngemti ilgwe ta lamisi dlamti ka gaɓe wu.
10 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo sa balkii yisti wul gwe ni ga hwudali ga kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, ama naa mbalan wo, a hwisi gaɓa ga hwudali kangwe, <ko tas yeni, sa man yenti so, ko tas kumi, sa yis gaami so.>*
11 <<Ilgwe a lamikii dlamti go yek ɗe, wundal go yek ɗe gaɓa ga Nya.
12 Jwe lok ten tantu go sa ni nak majwe kum gaɓe yek Sheɗan kan ɗa ten mbadl gwasan ka, bas zi mbadl gwasan ten Nya asa mbi kisti so.
13 Wudal jwe lok ka gokca go sa ni nak majwe kum gaɓe yek sa kan na hwol tuki, ama yek ba dlunti kasi so. Sa bal gem njet yek bomti tulisi wugo yek sa pal na kaali.
14 Wudal jwe lok ka iil go sa ni nak majwe kum gaɓe ama yek danti ga se na ayo suk lamti wul ji dii atli suk kumti tamti danti ngapsi yek ba zat mbadl ten Nya gwasan ndal so.

* **8:10 8:10** Yen Ish 6:9.

15 A wundaḷ jwe lok ka hwa lu go, sa ni naḵ majwe kum gaƀe wu, yek sa ngiƀi ka mbadl gwasaṇ yek sa tlo mbadli yek zaṯ mbadl ten Nya gwasaṇ ndaḷi, yek sa paḷ hwa daṇti.

16 <<Mbalaṇ a lak wutu ten pitila ata yitle ka na kasaḷ so, sogo ata zi te gas gobdlan ka so, ama ta zi ten wul zaṯi kangwe mas maṇ tet ka biimi a yen cilti wu.

17 Mas ilgwe ni ga hwudaḷi go a yil deƀaḷ, a mas ilgwe ni ga yitle go a ƀuli.

18 Paṇ ɗem'ɗem na kangwe aka kat kaṇ wu, naḵ ɗe malgwe ilgon niɗɗa wu, sa mbaḷit dani, a maḷgwe ba ilgon niɗɗa sogo nak njeti gwe niɗɗa wu mago sa kamit ka.>>

Ana suk yilkeni ji Yesu tul malti

19 Yek ana suk yilkeni ji Yesu tul malti, ama yek basa mbi mbukti lu malti so naḵ ɗe mbalaṇ wonti hwo wu.

20 Yek maḷgon wul Yesu ɗe, <<Ana gwa suk yilkeni jwa ni deƀaḷ sa naṃa lamti yenti gwa.>>

21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ana gini suk yilkeni ji kaɗe majwe kum gaƀa ga Nya yek sa koƀi wu.>>

Yesu dlaḷli yetaḷ ze ka

22 Gas gon yek Yesu wul maṇ kopti jwas ɗe, <<Ma laṇ te ten kaṯ bi cikɗi ga tekgu ka.>> Yek sa te ka jirgi ze yek sa njel laṯi.

23 Sa naṃa laṯ nugo, yek yebaḷ kan Yesu, yek bal yetaḷ gon tli tot ka zesi, yek ƀanti dopsi naḵ ɗe zesi ƀalma tet ka jirgi wu.

24 Yek maṇ kopti jwas padaḷti yek sa wulti na ndaḷti ɗe, <<Maṇ lishti, tlinya ka, ma ƀa lam mashkaṇ!>> Yek Yesu tlinya yek ta matl yetaḷi suk ze gwe naṃa tlit wu, yek zesi mul atli.

25 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Zaṯ mbadl gwakaṇ ƀal ko?>> Yek ƀanti cisi, yek sa wul yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gaṇ ɗe paa ata matl yetaḷ suk ze gwe naṃa tlit wu asa kum gaƀa gwas nu wo?>>

Yesu ndok maṇ mazhe

26 Yek Yesu suk maṇ kopti jwas ngusi laṯ ten ze yek sa mbuki ten kaṯ atl ga Garasina gwe ni ten kaṯ ang gon ga zesi wu.

27 Yek Yesu yil tot ten bi cikɗi wugo, yek maṇ mazhe gon kawu koo tlisi gwe ata daṃ kaḷu gwe asa lep mbalaṇ wu, ata mul wonti kaḷi wi.

28 Na yenti ga Yesu, yek ta nda a cina ɗatka yek ta des lee, yek ta wule, <<Yek moo sukki ye, Yesu, yen ga Nya Bal Kakshe? A naṃa ngemti gwa bak nolaṇ so.>>

29 Ta dlaṃ nu ɗe ta Yesu huulti suk mazhesi. A mazhesi kul ƀoti ko ɗe asaṇ suk ang gwas wo ga ƀali kaṇ ni na zaa gaḷla wu, a maṇ ƀaṯti gwas ni maḷti ama ata ƀatl ka a mazhesi mbolti te ka me ka.

30 Yek Yesu ngemti ɗe shin gwa kaɗe wokko?

Yek ta wule, <<Wonti.>> Naḵ ɗe mazhe jwe ni kaṯi go wonti kaṇ sa ni wu.

31 Yek mazhesi ngusi ngemti ga Yesu bas mbolsi te kaḷu gwe sa daṇ ka bomti wu so.

32 A wonti alade jon naṃa kyo ten zandaḷ njaa mal bal zesi, yek mazhesi ngem Yesu ɗe tas zaksi tas te gipsi, yek ta zaksi.

33 Yek sa yil ɗaka maḷi ka yek sa te ka aladesi, yek aladesi tli na apti yek sa lok ka bal zesi yek sa mashi.

34 Yek maṇ kyo aladesi yeni nu wugo, yek sa aƀi yek sa lak hwi mbalaṇ ɗaṇka baṇ ka.

35 Yek mbalaṃi yili taṣ lak yen ilgwe pi wu, yek saˌ li tet mal Yesu wugo, yek saˌ yen maḷgwe mazhe yil ɗaḳaˌ ti kaẉu njaa mal Yesu naˌ lukaḷ ten tli ataˌ ɓal hwaɓi, yek ɓanti njel cit gwasaṇ.
36 Yek majwe ni kaḷi ɗe ili pi wu, ngusi hwiti mbalaṇ kangwe Yesu ndok maḷi wu.
37 Yek mas mbalaṇ kaˌ atl gaˌ Garasina ngem Yesu taṣ zak baṃi naḳ ɗe ɓanti cisi i'e wu. Yek Yesu ɓa te kaˌ jirgi taṣ zigaa go,
38 yek maḷgwe taˌ yillit mazhesi kaẉu ngemti ɗe, <<Ba kopki,>> ama yek baˌ Yesu zigaa sukti so.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Pal gee taḳ dlaṃ ilgwe Nya paḷik wu.>> Yek maḷi li kaˌ bal baṃi yek taˌ ngusi dlaṃti ilgwe Yesu paḷit wu.

Yesu palli yen kili gon kaami

40 Yek Yesu pal te ten kaṭ bi bal ze gon wu kaẉu yek mbalaṇ wonti paḷit ɗem, naḳ ɗe ti kaṇ saˌ naṃa ɓaṭti gwas wu.
41 Yek maḷgon kaẉu asaˌ mbet ɗe Yayirus, bali kaṇ kaḷu motgaa gaˌ gwasaṇ, yek taˌ lak ngus a cina ɗaˌ Yesu ka ataˌ naṃa ngemti gwas ɗe taṣ li tet lubii ɗatka.
42 Yen gwas ɗe naṃ gaˌ maḍli maṇ gin ɗe kutl cet lop ɓal njaa taṣ maṣhi. Yek Yesu ɓal ten tantu laṭ lubiimi go yek mbalaṇ wonti ngusi kopti gwasi asaˌ naṃa ɗamti njaa malti.
43 A kili gon ni kaˌ mbalaṃi gwe paḷ gin ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shoti wu, a baṭaˌ mbi maḷgwe a ndokti wu so.
44 Yek taˌ te tekaˌ mbalaṃi ka yek taˌ li tukaal ɗaˌ Yesu ka yek taˌ taṇ bi lukaḷ gwasi, ninge-ninge yek shoti hwulami tlo ang.
45 Yek Yesu wule, <<Wok taṇaṇ wo?>>

Yek kokko wule tik so, yek Siman Biturus wule, <<Maṇ lishti, mbalaṇ wonti lakki tlo, asaˌ naṃa ngapti gwa.>>

46 Yek Yesu wule, <<Maḷgon taṇaṇni, a kum ndaḷti yil tet kaˌ ami.>>
47 Yek kilisi yeni go saˌ yisit lu kaẉi, yek taˌ yil teɗi a tli gwas naṃa daḍalti yek taˌ lak ngus a cina ɗaˌ Yesu ka, yek taˌ dlaṃit ilgwe laki ɗe taˌ taṇti wu suk kangwe taˌ mbi ndokti kaḷi wu a cina ɗaˌ mbalaṇ mas.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaṇ, zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi, zigaa naˌ taṃi mbadli.>>
49 A baˌ Yesu ɓo pak gaɓe so, yek yen shinti kaˌ ɓal wu tet lubii ɗaˌ Yayirus ka, yek taˌ hwi Yayirus ɗe, <<Baˌ maṇ lishtisi po tlamba laṭ tet so, yeni maṣh wi.>>
50 Yek Yesu kumi nu wugo, yek taˌ wul Yayirus ɗe, <<Baˌ ɓanti cik so, zi mbadl ɗe ta tli ɗaḳaˌ maṣhkaṇ ka.>>
51 Saˌ mbuk lu lubiimi wugo, yek bataˌ zak maḷgon taṣ te kaˌ biimi sukti so se Biturus suk Yohana suk Yakubu suk aba naˌ ana gaˌ yeni.
52 Mas mbalaṇ jwe ni kaˌ lubiimi go yek saˌ pita kulu asaˌ naṃa desti lee naˌ maṣhkaṇ gaˌ yen kilisi. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Po kulaṇ so, yen kilisi ɓo maṣh so, yebaḷ kaṇ taˌ naṃa ndeti.>>
53 Yek saˌ mboshu kaˌ gaɓe yek saˌ gitlti, naḳ ɗe saˌ yisi ɗe taˌ maṣh wu.
54 Yek Yesu ngip ang gaˌ yeni, yek taˌ gaɓa naˌ ndaḷti ɗe, <<Yen mbalaṇ, tlinya.>>
55 Yek mbadl gwas palli, yek taˌ tlinya ninge, yek Yesu wulsi ɗe taṣ baḷti ilgaˌ nguki.
56 Yek maṇ zaṭ gaˌ yeni ngip bi kaˌ ang. Ama yek Yesu wulsi ɗe baṣ hwi maḷgon so.

9

Yesu shin maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop

1 Yesu mo mil shinti ji botli jwas ɗe kutl cet lop wu, yek ta ba̱lsi nda̱lti ta̱s
yilli mas ma̱zhe ka suk ta̱s ndok mbala̱n ma̱n cwo wonti,
2 yek ta shinsi ta̱s dla̱misi ga̱ba ten kangwe mbala̱n a kan Nya ɗe guu ka
mbadl gwasa̱n wu a ta̱s ndok mbala̱n.
3 Ta wulsi ɗe, <<Ba̱k kama̱n ilgon ang so ɗe ka̱ba li wu, ba̱k kama̱n sada
so, a ba̱k kama̱n ngura so, a ba̱k kama̱n ilga nguki so, a ba̱k kama̱n wulpi
so, a ba̱k kama̱n luka̱l ɗe lop so.
4 Mas lubii gwe sa kan ki wu, da̱ma̱n ka̱li, se gas gwe ka zigaa wu.
5 Mas ba̱n gwe nge kanti gwaka̱n wu, ka̱ba zak ba̱mi go aka bat kushka
ga ba̱mi ɗa ten asa̱n gwaka̱n ka, yek ka da̱n ɗe ilgwe a daamisi ga̱ba gwe
ka hwisi wu.>>
6 Yek sa yili yek sa ngusi tet ɗa̱nka ba̱mi ka asa na̱ma dla̱mti ga̱ba ga Nya
ma̱n ta̱mti asa na̱ma ndokti ga ma̱n cwo mas lu gwe sa li wu.

Mbadl ga Hiridus guu hwot ka

7 Yek Hiridus guu kum ilgwe na̱ma pa̱t wu wugo yek ili hwotti i'e. Naa
mbala̱n wule, Yohana ma̱n baptisma ka̱n Nya palla̱t na mbadli.
8 Naa mbala̱mi jon wule Iliya ka palli. Naami wo sa wule ɗe na̱m ka
ma̱n dla̱mti ga̱ba ga Nya ji cina ka̱n Nya palla̱t kaami.
9 Yek Hiridus wule, <<Yohana wo a laki yek sa kotlit gaa ka̱wi, wok ɗe
gwe a yima kumti wul wonti tenti go?>> Yek ta ngwe ta̱s yenti.

Yesu ba̱l ilga nguki mbala̱n zamba̱l ɗe kutl ɗe namtan (5,000)

10 Mil shinti ji botlisi pal wugo, yek sa hwi Yesu ilgwe sa pa̱li wu, yek ta
li ka ba̱n gon asa mbe ɗe Betsaida suk mil shinti jwasi na ngusa̱n.
11 Mbala̱n yeni nu wugo, yek sa kopti wonti, yek ta kan ma̱nda̱ki gwasa̱n
yek ta hwisi ga̱ba ten kangwe mbala̱n a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasa̱n
wu, yek ta ndok ma̱n cwo.
12 Cin ɓal njaa ta nda bii go, yek ma̱n kopti ɗe kutl cet lop ju, li tet malti
yek sa wulti ɗe, <<Hwi mbala̱n jee ta̱s zigaa ta̱s lak ngo ilga nguki suk lu
gwe sa mul wu ɗa̱nka ba̱n jwe ni njaa wu ka, a ɗee ɗe ma na̱n go, a kansi
so, aba ilga nguki ni ɗa so.>>
13 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Bala̱nsi ilga nguki ci la,>> yek sa wule, <<Burodi
ɗe namtan suk kwes ɗe lop ka nini ɗa, kume nuk go ta̱n lak wuli ilga
nguki mbala̱mi teɗi.>>
14 Maani zamba̱l kutl ɗe namtan ka ni ka̱li. Yek ta wul ma̱n kopti jwas
ɗe, <<Moosi kutl ɗe namtan-namtan asa da̱m na zhila.>>
15 Yek sa pa̱li nu, yek mas jwasa̱n sa da̱m atli.
16 Yek Yesu kan burodi ɗe namtan wu, yek ta tlil gaa nya yek ta pa̱l hwol
tuk na Nya, yek ta cal burodisi yek ta ba̱l ma̱n kopti jwasi yek sa hwuli
mbala̱mi.
17 Yek sa nguki yek kumsi yek sa mo naami gwe sa wu hal njika̱n ga̱ɗa
kutl cet lop.

Biturus dla̱m ɗe Yesu ka̱ɗe Almasihu

18 Gas gon, Yesu na̱ma ngemti Nya na ngusi yek ma̱n kopti jwas li tet
malti yek ta ngemsi ɗe, <<Mbala̱n wule wok ɗe ami wo?>>
19 Yek sa wulti ɗe, <<Mbala̱n wule Yohana ma̱n baptisma ka̱ɗe ki, naami
wo sa wule Iliya, a naami wo sa wule ɗe na̱m ka ma̱n dla̱mti ga̱ba ga Nya
ji cina ka̱n Nya palla̱t kaami wi.>>

20 Yek tạ wulsi ɗe, <<A kii hwa? Ɗe wok kaạ yisạn wo?>> Yek Siman
Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu gwe Nya shinti sut wu.>>
21 Yek Yesu hwisi ɗe baṣ hwi mạlgon so.
22 Yek tạ wulsi ɗe, <<Ngetli kạn ta Yen ga Mbalạn tla bomti ten wul
wonti, a kiɗi mbalạn suk kiɗi mạn Paṛis suk mạn yisti mbạt ga Musa a
ngeti, a mbalạn a tloti. Ama ten ndat cin na mekan wo Nya a pallạt
kaami.>>
23 Yek tạ wul mbalạmi mas jwasạn ɗe, <<Mas mạlgwe lam dạnti ɗe mạn
kopti gi go, se tạ nge gaa gwasi, ata lam tet ka bomti ten dạnti ɗe mạn
kopti gini ko gasi.
24 Na nu kạn mas mạlgwe lam gaa gwas man kopti gi go, ta mbi Nya boo
so. Ama mạlgwe bạl gaa gwas ten kopti gi go, ta mbi Nya boo.
25 Yek ɗe tạmti ga mbalạn ye, ɗe tạ mbi mas hwa wul ten dii atli a bạta
mbi Nya boo sowu?
26 Na nu kạn mas mạlgwe nsha kopti gi citi suk ga gaɓa gi go, nsha yisti
gwas a cinni ami Yen ga Mbalạn ɗe a pal sut na nalti gini suk nalti ga bal
Aba gini suk ga mil shinti ga Nya mạn cilti wu.
27 Gem kạn a ni kii ma hwiti ɗe majon ni ka kii jwe sa maṣh so se sa yen
gas gwe Nya a dạn ɗe guu ka mbadl gwasạn wu.>>

Ballạt ga Yesu

28 Kaal ɗa multi ɗe wusupsi ɗe Yesu pak dlạmti gaɓa wu, yek tạ kan ka
Biturus suk Yohana suk Yakubu, yek tạ to ka tlạdạl suksi taṣ ngem Nya.
29 Tạ ɓalma ngemti Nya go, yek cinagwel gwas ballạti, yek lukạl gwas
pal hwoli na cilti hal naṃa zhilạkti gwel.
30 Sạ ni nugo yek mbalạn ɗe lop kạwu, ka Musa suk Iliya
31 ka nalti ga Nya asạ naṃa gaɓa sukti ten bi gas gwe ta pal to Nya kạwu
suk maṣhkạn gwe ta maṣh a Wurshelima taṣ njikạn ilgwe Nya dlạm wu.
32 Biturus suk majwe ni sukti wu dlenti ka yebạl wi, ama yek sạ paɗạl
wugo yek sạ yen nalti gwasi suk mbalạn ɗe lop jwe ni sukti wu.
33 Mbalạn ɗe loɓi ɓa lam zạtgaa go, yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Mạn
lishti, mbuni ɗe ma nạn a ɗee wu, haṇ tạn paḷikii mil bii ɗe mekan, gon
wo gwa a gon wo ga Musa a gon wo ga Iliya.>> A ba Biturus yis ilgwe ta
naṃa dlạmti wu so.
34 Tạ naṃa dlạmti nugo, yek kaluntun yitlasi ka, yek ɓanti njel cit
gwasạn.
35 Yek gaɓa wul sut ka kaluntumi ɗe, <<Gạn go tik ɗe yen gi gwe a botlti
wu, kumạn gaɓa gwasi.>>
36 Yek gaɓe paki wugo, yek sạ yen Yesu na ngusi. Yek baṣạ hwi mạlgon
ilgwe pi wu ka multi jwisi so se ka kaali.

Yesu ndok yen gon mạn mạzhe

37 Kaal ɗa multi ɗe naṃ, yek sạ yil sut ɗaka tlạndạli ka wugo yek mbalạn
wonti mbi Yesu.
38 Yek mạlgon ka mbalạmi wule, <<Mạn lishti, a naṃa ngemti gwa tạk
yen gonti ga yen gini, tik ni ɗa na ngusi.
39 A mạzhe kul twet ka gaa, ata lak yal, a mạzhesi ɓot ten atli, a bi gwas
yilli hwol ɓakạn. A bạta zakti so se ta kumit cwo nạk wule ta tloti.
40 Yek a ngem mạn kopti jwa taṣ yillạsi ka yek baṣa mani so.>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalạn ji se wo kaạ zi mbadl ten Nya so a
mạn yokit kaɗe kii, hal a gasi kạn ba dạn sukkii a naṃa tlot mbadl na
laṣhi zạt mbadl gwakạn ten Nya gwi? Taḷa yeni teɗi.>>

42 Yeni ɓa li tet mal Yesu go yek mazhesi ɓot ten atli. Yek Yesu matl
mazhesi, yek ta ndok yeni, yek ta baltiti aba gwasi.
43 Yek ɓanti cisi, ɗe sa yen nalti ga Nya wu yek sa ngip bi ka ang.

Yesu po dlam kangwe ta mash wu ɗa

A sa yima yenti wul cit ɓanti gwe Yesu pali wu, yek ta wul man kopti
jwas ɗe,
44 <<Bak masanan ilgwe ba hwikii wu so. Sa bal bi gini ami Yen ga
Mbalan a ang ɗa byas mbalan ka.>>
45 Ama yek basa yis ilgwe ta nisi ma hwiti wu so, ga hwudali kan ni
malsi, a ɓanti kumti gazi nama cit gwasan.

Gaba ten malgwe a dan ɗe bali wu

46 Yek gaba nda ka dlo ji man kopti ji Yesu ten ɗe wok ka dan ɗe bali kasi
wo.
47 Yek Yesu yis daamti gwasan yek ta kan nak'en yen gon yek ta zat njaa
malti.
48 Yek ta wulsi ɗe, <<Mas malgwe kan nak'en yen mbalan nak gan ka lal
gi go, ami kan ta kamanni. A malgwe kaman go, ta kan malgwe shinan sut
wu. Malgwe tik ɗe nak'eni ka kii mas go, tik ɗe bali.>>
49 Yek Yohana wul Yesu ɗe, <<Man lishti, ma yen malgon ta nama yillat
ga mazhe ka ka shin gwa, yek ma hwit ɗe tas zaki nak ɗe bata ni ka mi
sowu.>>
50 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakanti, majwe ngekii sogo gwakan kan.>>

Mbalan ji ban gon a Samariya nge Yesu

51 Ta ɓal njaa tas pal to Nya kago yek ta zi ka mbadl gwas ɗe ta li
Wurshelima.
52 Yek ta shin mil shinti cina ɗati tas lakamisi lu ka ban Samariya gon.
53 Yek man bami nge kanti ga Yesu nak ɗe sa yisi ɗe a Wurshelima kan
ta lam sut wu.
54 Man kopti jwasi ka Yakubu suk Yohana yeni nu wugo, yek sa wul Yesu
ɗe, <<Bagaa, ka lami tan mbe wutu sut nya ta kwelsi ka?>>
55 Yek Yesu ballat malsi yek ta matlsi.
56 Yek sa li ka bami gon.

Bomti kopti ga Yesu

57 Sa nama lat ten tantu, yek malgon wul Yesu ɗe, <<Ba kopki mas lu
gwe ka li wu.>>
58 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwengwen wo shu danti nisi ɗa, yatl mago
lumulti nisi ɗa, ama ami Yen ga Mbalan wo lumulti niɗɗa so.>>
59 Yek ta po wul malgon ɗaɗe, <<Koɓanni.>> Yek mali wulti ɗe, <<Bagaa,
hanta ɓat mashkan ga aba gini aa lepti paa.>>
60 Yek Yesu wulti ɗe, <<Zak majwe mash wu tas lep yilkeni jwasan, ama
ki wo lak dlami mbalan gaba ten kangwe sa kan Nya ɗe guu ka mbadl
gwasan wu.>>
61 Yek malgon po wulti ɗaɗe, <<Bagaa, ami wo ba kopki, ama hanta lak
palli bi a lubii paa.>>
62 Yek Yesu wulti ɗe, <<Mas malgwe nda gut zhin na gil tla ata nama
celti gwel kaal go, ta man kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwas so.>>

10

Yesu shin mbalan ɗe kutl ɗe nitgi na lop jon

1 Kaal ɗa nugo yek Bagaa Yesu botl mbalaŋ ɗe kutl ɗe nitgi na lop jon
yek ta shinsi lop-lop ka baŋ jwe ta lam laṭ na gaa gwas wu.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Zhimi nali, aba maŋ wotlti wonti so. Ngemaŋ maŋ
zhimi, taṣ shin maŋ wotlti teɗi taṣ wotli.
3 Laŋni, a shinti, naḳ mil mbala ka tlo ji hwuli.
4 Baḳ kamaŋ wulpi ko ngura ko kaptalan ang so, a baḳ daɱaŋ ɗe ka
gaɓe malgon ten tantu so.
5 <<Mas lubii gwe ka te giɓi wu aka wule, <Tami mbadl ka lubii gee.>
6 Kume maŋ hwol tuk ni ka lubiimi go hwol tuk gwakaŋ a daɱiti. A
kume maŋ hwol tuk ni ka lubiimi sowu, taɱi mbadl gwakaŋ a pallikii.
7 Daɱaŋ ka lubiimi aka nguki aka tla mas ilgwe sa baḷkii wu naḳ ɗe
malgwe paḷ ilga paḷi go ta mbi ɓatlti gwasi wu. Baḳ koɓaŋ lubii ɗaŋka so.
8 <<Kume kaa te ka baŋ yek sa pikii ɗem wu, ngukaŋ mas ilgwe sa baḷkii
wu.
9 Ndokaŋ maŋ cwo ka baɱi aka hwisi ɗe, <Cin gwe mbalaŋ a kan Nya ɗe
guu ka mbadl gwasaŋ wu ɓal njaa malkii.>
10 Ama kume kaa te ka baŋ yek basa pikii ɗem sogo, aka yil ɗaŋ ten
tantu baɱi ka aka wulsi ɗe,
11 <Kushka ga baŋ gwakaŋ mago ma bat ɗa ten asaŋ ganaŋ kawi. Ama
taḳ yisi ɗe cin gwe mbalaŋ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ ɓal njaa
malki.>
12 A ni kii ma hwiti ɗe, gas pakti ga dii atl wo, Nya a yen gonti ga maŋ
Sodom man maŋ baŋ wu.
13 <<Kaa daŋ ɗe wul cit gonti wi maŋ Korazin suk Betsaida, wul cit ɓanti
gwe sa paḷikii wu kaŋ sa paḷi maŋ Taya suk maŋ Sidon go, sa ci atl gaa wi
ba sen so. Sa lak gus lukaḷ asa daŋ ka mbaṭlaḷ asa daamsi ten byas wul
jwe sa paḷi wu.
14 Gas pakti ga dii atl wo, Nya a yen gonti ga maŋ Taya suk Sidon mankii.
15 Kii maŋ Kaparnahum, ka daɱaŋ gwa we Nya a kankii to nya ka? Ko
njaa! Nya a sulkii aka daŋti ga maŋ maṣhkaŋ.*
16 <<Mas malgwe kum gaɓa gwakaŋ go ta kumti gaɓa gini wi, mas
malgwe nge kumti gaɓa gwakaŋ go ta nge kumti gaɓa gini, mas malgwe
nge kumti gaɓa gi go ta nge Nya maḷgwe shinaŋ wu.>>
17 Yek mbalaŋ ɗe kutl ɗe nitgi na lop ju palli na hwol tuki yek sa wul
Yesu ɗe, <<Bagaa, mazhe mago asa kum gaɓa ganaŋ ɗe ma hwisi gaɓa ka
shin gwa wu.>>
18 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A yen Sheɗan nda sut nya naḳ nyaze gwe ci bi
sut nya wu.
19 A baḷki ndaḷti gwe ka li ka dlo ji wuci suk yendaḷ a basa paḷikii ilgon
sowu, aka mani na maŋ nget gwakaŋ Sheɗan.
20 Mas na nu, baḳ paḷaŋ hwol tuk ɗe mazhe kum gaɓa gwakaŋ so, ama
paḷaŋ hwol tuk ɗe shin gwakaŋ ni ga lishi a nya.>>

Yesu paḷ hwol tuk na Nya

21 Ka multi jwisi, yek Yesu njikaŋ na hwol tuk ga Shishi ga Nya yek ta
wule, <<A paḷ hwol tuk na ki, Aba gini, Bagaa ga nya suk dii atli, ɗe ka
hwudaḷi mas wul ju maŋ ɓotlkaŋ suk maŋ yisti wul, yek ka baḷ yisti nak
mil mbalaŋ wu. Nu kaŋ ni, Aba, ɗe mbuniki taḳ paḷi nu wu.
22 <<Aba gi baḷaŋ wul mas. Malgon yis yeni wu so, se Abe na ngusi. A ba
malgon yis Abe so se yeni suk majwe yeni lami ɗe ta baḷsi yisti wu.>>

---

* **10:15 10:15** Na bi Giris sa mbe ɗe *Hadis*

23 Yek Yesu ballat mal man kopti jwasi, yek ta hwisi na ngusan de, <<Kii
wo man mbit hwa wul kan de gwel gwakan yenikii ilgwe ka yeni wu.
24 A ni kii ma hwiti, man dlamti gaba ga Nya wonti suk guu lami tas yen
ilgwe ka yeni, yek basa yeni so, tas kum ilgwe ka kumi wu yek basa kumi
so.>>

Cingalti gaba ten lamti ga yelan danti

25 Gas gon man yisti mbat ga Musa gon tlinya ka mbalan tas cingal yisti
Yesu, yek ta wulti de, <<Man lishti, yek nii ngetli de ta pali a mbi Nya boo
ye?>>
26 Yek Yesu ballit de, <<Yek mbat ga Musa dlam ye? Nii kan ka yisi
gwi?>>
27 Yek mali wule, << <Lam Bagaa Nya gwa na mas mbadl gwa† na mas
yisti gwa na mas ndalti gwa, aka lam yelan danti gwa nak gaa gwa.>‡ >>
28 Yek Yesu wule, <<Gem kan ka dlami, ka pali nugo, ka mbi Nya boo.>>
29 Yek ba mali lami de ta Yesu ngipti na byas wul so, yek ta wule, <<Wok
de yelan danti gi wo?>>
30 Yek Yesu hwisi gaba gon yek ta wule, <<Gas gon malgon yil sut
Wurshelima ta su Jeriko, yek ta mo suk kidi mukal man batti tantu. Yek sa
dopti, yek sa boti, yek sa yemit wul ka, yek sa zakti a atli nak hwuuni.
31 Yek bal man Paris gon yil sut Wurshelima pak, yek ta yen malgwe
mukal dopti yek sa bot wu, yek ta tlat a malkan datka yek ta zigaa ilgon
gwasi.
32 Yek yen shinti ga bal man danti ka bii ngemti Nyami kobi tukali pak
yek ta yenti a atli, yek ta zigaa ilgon gwas pak.
33 Ni nugo, yek malgon yil tot Samariya yek ta yen mali a atli yek gonti
gwas citi.
34 Yek ta li tet malti yek ta polit lu gwe sa wotlti wu ka, yek ta wutit ikan
dani. Yek ta kanti ten zhaki gwasi yek ta talat kalu multi ga mandaki.
35 Sa mul de nam wugo, yek ta bal wulpi man lubiimi. Yek ta wulti de,
<Yeni mali gee, kume ka tlo wulpi nal man gwe a balki wugo ba palliki de
a pal wu.> >>
36 Yek Yesu ngem man yisti mbati de, <<Ka mbalan de mekan jo, wok de
yelan danti ga malgwe te ang da mukal go?>>
37 Yek mali balli Yesu de, <<Malgwe yen gonti ga mali wu.>> Yek Yesu
wulti de, <<Ki mago lak pali nu.>>

Yesu tul a lubii da Marta suk Maryam ka

38 Yesu suk man kopti jwas ni ten tantu Wurshelima yek sa te ka yen ban
gon gwe kili gon asa mbet de Marta kan mandaki gwasi a lubii daat kawu.
39 A yilka gon ni Marta da asa mbet de Maryam malgwe dam njaa mal
Bagaa Yesu ata nama kumti gaba gwas wu.
40 Marta wo ta nama ta palti ilga nguki, yek ta li mal Yesu yek ta wulti
de, <<Bagaa, ka yen kangwe yilka gi zakan na ngwe de a nama palti mas
wul wu sa, hwiti tas lak zi ang.>>
41 Yek Bagaa Yesu wulti de, <<Marta, mbadl gwa tli ten gaba gan, wul
wonti nama hwotti gwa.
42 Wul de nam kan ka daamki dani. Maryam botl ilgwe mbun wu aba
malgon a kamit ka so.>>

† **10:27 10:27** Yen K. M. 6:5. ‡ **10:27 10:27** Yen Lib 19:18.

11

Yesu dlaṃ kangwe maṇ kopti jwas a ngem Nya wu

1 Gas gon, Yesu naṃa ngemti Nya kaḷu gon. Ta ̱paki wugo, yek ɗe naṃ
ka ̱maṇ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa, mbokinii ang ten kangwe ma ngem
Nya wu, naḳ kangwe Yohana mboki ang maṇ kopti jwas wu.>>
2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa ̱ ɓa ngem Nya go aka ̱ wule, <Nya bal Aba, ta ̱
nalli shin gwa maṇ cilti, daṃ ɗe guu ka ̱ mbalaṇ mas ten dii atli.
3 Baḷnii ilga ̱ nguki ga ̱ mas cin.
4 A ka ̱ taasini byas wul jinaṇ ka naḳ gwe ama ̱ taas ga ̱ yilkeni ɗa ̱ ten
mbadl gaṇaṇ ka ̱wu. Baḳ zakni taṇ paḷ byas wul so.> >>
5 Yek Yesu po wul maṇ kopti jwas ɗaɗe, <<Wok nii ka ̱ kii gwe ɗe ta li mal
yelaṇ daṇti gwasi ka ̱ tlo gasi ata ̱ ngemit duul burodi ɗe mekan, yek ta ̱
wulti ɗe,
6 <Yekgu yelaṇ gon gi tul malaṇni tet kaḷu gon, aba ̱ ilga ̱ nguki gwe ba
baḷti wu ni ɗa ̱ so.>
7 <<A paa yelaṇ daṇti gwe ta ̱ la ngot burodi malti wu wul tet punka ɗe,
<Baḳ hwotaṇ so, ma ̱ le dlabii gaṇaṇ ka ̱wi, ma ̱ mul atl wi suk mil jini
bamaṇ tlat nya a baḷki ilgon so.>
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta tlinya ata ̱ baḷti ilgon ten ɗe ti wo yelaṇ daṇti
gwas so, ama naḳ ɗe ta ̱ ngaɓit naḳ ngemti wu ta tlinya ata ̱ baḷti mas ilgwe
ta ̱ lami wu.
9 <<A ni kii ma hwiti ɗaɗe, paṇta ngemti, Nya a baḷkii. Paṇta ngoti, ka
mbi. Paṇta kotlti dlabiimi, Nya a ɓulikii.
10 Mas maḷgwe ngemi go, Nya a baḷti. Maḷgwe ngwe go, ta mbi. Maḷgwe
ɓo dlabiimi go, Nya a ɓuliti.
11 <<Wok yen gwas a ngemit kwes ka ̱ kii, ata ̱ baḷti wuci wo?
12 Sogo, ta ̱ yen gwas ngemit mbutli, ata ̱ baḷti yendaḷ wo?
13 Kume kii maṇ paḷti byas wul yek ka ̱ yis kangwe ka baḷ hwa wul mil
jwakaṇ go, ɗa ̱ nii kaṇ a kan bal Aba gaṇaṇ ga ̱ to nya ka ̱wu gaa gwi, ti ɗe ta
baḷ Shishi ga ̱ Nya maȷwe ngemti wu.>>

Yesu mbol guu maẓhe

14 Gas gon Yesu naṃa yillaṭ ga ̱ maẓhe gwe baṭa gaɓa sowu ɗaka ̱ maḷgon
ka. Yek maẓhesi yil ka ̱ wugo, yek maḷi gaɓa yek ɓanti ci mbalaṇ.
15 Yek naa mbalaṃi wule, <<Guu ga ̱ maẓhe ka ̱ baḷti ndaḷti yillaṭ maẓhe
ka.>>
16 Naa mbalaṃi jon lami taṣ yen ilgwe ta paḷi wu, yek sa ̱ wulti ɗe,
<<Paḷini wul cit ɓanti, taṇ yisi ɗe sut mal nya kaṇ ka ̱ ni.>>
17 Yek Yesu yis daamti gwasaṇ wugo yek ta ̱ wulsi ɗe, <<Kume mbalaṇ ka ̱
baṇ ɗe naṃ dlansi ten tli gwasaṇ go, baṃi a dlaḷ so, nu kaṇ mas lubii gwe
calti ɗe lop asa ̱ naṃa nget ji yilkeni go lubiimi a nda.
18 Kume Sheɗan calti ɗe lop ata ̱ naṃa nget ga ̱ gaa gwas go, nii kaṇ nalti
gwas a dlaḷ gwi? Kaa ̱ wule, na ̱ ndaḷti ga ̱ guu maẓhe kaṇ a naṃa yillaṭ ga ̱
maẓhe ka.
19 Kume ka ̱ wule, na ̱ ndaḷti ga guu maẓhe kaṇ a naṃa yillaṭ maẓhe kago,
a kii hwa, na ̱ ndaḷti ga ̱ wok aka ̱ yilli maẓhesi ka ̱ wo?
20 Ama kume na ̱ ndaḷti ga Nya kaṇ a naṃa yillaṭ ga ̱ maẓhe kago, cin gwe
mbalaṇ a kan Nya ɗe guu ka ̱ mbadl gwasaṇ wu ɓa tuli.
21 <<Kume ndaḷi mbalaṇ na ̱ buula gwas daṇ na ̱ kaṇ gaa ten ɓaṭ boo
gwas go, ilgon a taṇ wul lubii gwas so.

22 Ama kume maɲgwe ndaɲ manti wu tuli, yek ta꞊ ndat na꞊ dlanti, yek ta꞊ man ngetl gwas go ta yem mas buula jwas jwe ta꞊ ndaɲ giɓi wu ka, ata꞊ hwuli mbalaɲ mas wul jwasi.
23 <<Maɲgwe ni suk ami sogo, nget kaɲ ta꞊ naɲma nget gini; maɲgwe naɲma mooti suk ami sogo, ta꞊ naɲma catti ka.
24 A kume duu maʒhe yil ɗaka tli ga꞊ mbalaɲ ka꞊ wu, ata꞊ ngusi maɲtlti ɗaŋka꞊ me ka kaɲu gwe ba꞊ ze ni ɗa꞊ sowu ta꞊ mbi lu shukti. Kume ta꞊ mbi sowu, apaa ta꞊ wule, <Haɲ ta꞊ pal te ka꞊ maɲgwe a yil tet wu ka.>
25 Kume ta꞊ lak mbi mbadl maɲi sa꞊ taasi ka yek sa꞊ laɲkaɲmi ka꞊ wu,
26 ata꞊ lak yem maʒhesi jon teɗi ɗe nitgi jwe yoki manti wu ta꞊ lak daɲ kaɲi. Pakti daɲnti ga꞊ maɲllu a lil man kangwe ta꞊ nda zhile wu.>>
27 Yesu dlaɲm nu wugo, yek kili gon wulti na꞊ ndaɲlti ɗe, <<Ta Nya baɲ hwa wul kili gwe zaki yek ta꞊ ngipki yek ka꞊ nal wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Nu kaɲ ni, ama majwe kum gaɓa ga꞊ Nya yek sa꞊ koɓi wu mbi hwa wul mani.>>
29 Mbalaɲ ngusi mbaɲlti wontat mal Yesu wu, yek ta꞊ nda wulti gwasaɲ ɗe, <<Mbalaɲ ji se wo byas mbalaɲ kaɲ, lamti gwasaɲ wo ta꞊ paɲlisi wul cit ɓanti ama ba꞊sa yeni so se ga꞊ Yona wu.
30 Naɲk gwe Yona daɲ ɗe wul cit ɓanti mal maɲ Neniba wu, nu kaɲ ami Yen ga꞊ Mbalaɲ a daɲmi mbalaɲ ji se.
31 Gas pakti ga꞊ dii atl wo, guu ga꞊ madli tet Sheba a kudu a tlinya suk mbalaɲ ji se, ata꞊ hwisi ɗe sa꞊ paɲ hwa wul so. Ta꞊ tul tet dlenti ta꞊ kum gaɓa ɓotlkaɲ ga꞊ guu Sulemanu, yek maɲgwe man Sulemanu wuk ɓaɲ wu.
32 Gas pakti ga꞊ dii atl wo, maɲ Neniba a tlinya suk mbalaɲ ji se asa꞊ hwisi ɗe sa paɲ hwa wul so naɲk ɗe si wo sa꞊ ci atl gaa ɗe Yona hwisi gaɓa ga꞊ Nya wu, a yekgu maɲgwe man Yona wuk ɓaɲ wu.
33 <<Mbalaɲ a lak wutu ten pitila ata꞊ hwudaɲli ka꞊ so, sogo ata꞊ yitle ka na꞊ gal so, ama ta zi kaɲu gwe mas maɲgwe te ka꞊ biimi wu a yen cilti wu.
34 Gwel kaɗe cilti ga꞊ tli, kume gwel gwa ni hwaɓi wu, tli gwa ani na꞊ cilti, ama kume gwel gwa ni hwaɓi sogo, mas tli gwa ani ka꞊ daɲmshal.
35 Paɲ ɗem'ɗem ba꞊ cilti gwakaɲ daɲ ɗe daɲmshal so.
36 Kume mas tli gwa ni na꞊ cilti wu, daɲmshal ani kii ɗa꞊ so, mas a daɲm na꞊ cilti naɲk gwe a pitila cilli lu wu.>>

Yesu wule Nya a dop kiɗi Maɲ Yehuda na꞊ byas wul jwasaɲ

37 Yesu pak gaɓe wugo, yek ba Paresi gon mbet a lubii ɗatka ta꞊ nguk wul, yek Yesu li ka꞊ lubiimi ta꞊ nguki.
38 Yek ba Paresisi yeni ɗe Yesu pol ang paa ta꞊ nda ngukti naɲk kangwe a Maɲ Yehuda paɲli wu sogo, yek ili hwotti.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kii maɲ Paresi wo aka꞊ pol mbuka ze suk gali, ama mbadl gwakaɲ ni ga꞊ njikmi na꞊ lamti mot wul suk yokiti.
40 Kaɗlaɲ kaɗe kii, ka꞊ yisi ɗe Nya gwe paɲ tukaali wu ka꞊ paɲ tugiɓi pak sa?
41 Ka baɲ ilga꞊ nguki majwe ba꞊ ilgon nisi ɗa꞊ sowu tot ka꞊ gal gwe aka꞊ poli wu, a mbuni kii mal Nya mani.
42 <<Kaa daɲ ɗe wul cit gonti wi maɲ Paresi, naɲk ɗe aka꞊ baɲ Nya ɗe naɲm ka꞊ kutl ka꞊ wul jwe aka꞊ mbi wu naɲk wul wolo suk dik daa suk mitlgulu suk ngum, ama zok daɲnti suk lamti Nya wo yek ba꞊ hwotkii so. Ngetli kaɲ taɲk koɓaɲ jwisi, ama baɲk zakaɲ jon ju so.
43 <<Kaa daɲ ɗe wul cit gonti wi maɲ Paresi, naɲk ɗe lamti gwakaɲ wo ta꞊ baɲlkii hwa lu daɲnti kaɲu motgaa ga꞊ gwasaɲ ata꞊ mbalaɲ pita gaɓet gwakaɲ kaɲu motgaa wulti wul.

44 <<Kaa daŋ ɗe wul cit gonti wi, kii maŋ Paresi naƙ gaa zukɗi gwe ba mbalaŋ a yeni sowu kaŋ ka ni, jwe mbalaŋ jwakaŋ naŋma laŧ dani a baŧa yisi ɗe yek ka laki asa daŋ ɗe maŋ daŧkaŋ sowu.>>
45 Yek gon ka maŋ yisti mbaŧ ga Musa wul Yesu ɗe, <<Maŋ lishti, kume ka dlaŋ nugo, mi mago ka byal nii.>>
46 Yek Yesu wule, <<Kaa daŋ ɗe wul cit gonti wi, kii maŋ yisti mbaŧ ga Musa, naƙ ɗe kaa zi diɓaƚ mbaŧ mbalaŋ ama kii wo baka zisi ang taŧ man kopti ɗa sowu.
47 <<Kaa daŋ ɗe wul cit gonti wi naƙ ɗe kaa kin gaa zukɗi ga maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya mbuni jwe majwakaŋ ji cina tlosi wu.
48 Kii na gaa gwakaŋ, ka yisi yek ka kan ka mbadl gwakaŋ ilgwe mbalaŋ jwakaŋ ji cina paƚi wu. Sa tlo maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya yek kii ne go yek ka kop kaal gwasaŋ ɗe ka kin gaa zukɗi jwasaŋ mbuni wu.
49 Yek laki yek Nya wul ka yisti gwas ɗe, <Ba shinisi lu na mil shinti gaɓa ga Nya suk mil shinti ji botli, mbalaŋ a tlo naami, asa nol naami.>
50 Na nu kaŋ Nya a dop mbalaŋ ji se na byas wul jwasaŋ ɗe sa tlo mas maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya tet ten ndat zhila daŋti ka dii atli.
51 Nde tet ten hwulan ga Habila yek su sut ten ga Zakariya, maƚgwe saŧlot ka tlo ga lu takti wul Nya kaƚu maŋ cilti ka lubii ga Nya wu. * Gem kaŋ a ni kii ma hwiti, sa dop mbalaŋ ji se na mas byas wul jwisi.
52 <<Kaa daŋ ɗe wul cit gonti wi, kii maŋ yisti mbaŧ ga Musa, naƙ ɗe kaa yis mbaŧi yek kaa nge kopti kii gaa gwakaŋ, a baƙaa zak maƚgon taŧ yisi so.>>
53 Yesu zak lwisi wugo, yek maŋ yisti mbaŧ ga Muse suk maŋ Paresi nda ngabti gwasi, yek sa ngusit ngot bi na kumti gaŧ wul wonti.
54 Sa naŋma ngoti taŧ telti ka gaɓa gwe baŧa man yilti ɗa giɓi ka sowu a taŧ dlaŋ ilgwe ba yek sowu.

12

Yesu daƚi kaŋ maŋ kopti jwasi yek taŧ ndaƚlisi mbadli

1 Yek mbalaŋ wonti mogaa mal Yesu hal wontaŧ gwasaŋ laki yek saŧnaŋma zaŧ asaŋ ten ji yilkeni, yek Yesu nde hwit gaɓa maŋ kopti jwasi yek taŧ wulsi ɗe, <<Paŋ ɗem'ɗem baƙ shelaŋ lal yisti Nya naƙ ga maŋ Paresi wu ka daŋti gwakaŋ so.
2 Ilgon ni ga hwudaƚi gwe ba a yil deɓaƚ sowu so. Sogo ga hwudaƚi ɗe baŧmbalaŋ a yisi sowu so.
3 Ilgwe kaa dlaŋ ka daŋshal go a yil ten cilti. Ilgwe ka dlaŋ ga hwudaƚi te punka kago a kumi ten zaŋdaƚ.
4 <<A ni kii ma hwiti kii yelaŋ jini, baƙ ɓanti majwe a tloki wu, kaal ɗa nugo a baŧsa po man paƚti ilgon sowu so.
5 Ama ba hwiki maƚgwe ka ɓantit wu, tik ɗe Nya maƚgwe kaal ɗa tlot gaŧlisi ta man lakti gwakaŋ ka boo wutu. Gem, ɓantiti.
6 Ale yatl ɗe namtan wo kobo ɗe lop kaŋ asa wul ka nwa? Mas na nu, Nya maŧsaŋ gon gwasaŋ so.
7 Maɗlaŋ gaa gwakaŋ mago ga dlaŋmi kaŋ ni mas. Ba ɓanti cikii so, ka ni hwaɓi man wonti yadli.
8 <<A ni kii ma hwiti ɗe mas maƚgwe dlaŋ ka mbalaŋ ɗe ta yisaŋ go, ami Yen ga Mbalaŋ a yisti a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.
9 Maƚgwe nge yisti gi a cina ɗa mbalaŋ kago, ami mago ba nge yisti gwas a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.

* **11:51 11:51** Yen L. Z. 4:2; 1Lab 24:20-21.

10 Mas maɩgwe dlaɱ gaɓa mbulti ten ami Yen gaˌ Mbalaɲ go sa taasit ka, ama maɩgwe dlaɱ gaɓa nget gaˌ Shishi gaˌ Nya go sa taasit kaˌ so.
11 <<Kume saˌ taɩakii kaɩu motgaa gaˌ gwasaɲ sogo mal guu ji baɲ sogo mal kiɗi maɲ baɲ, baˌ hwotkii ɗe nii kaɲ ka yilli gaa gwakaɲ suk ilgwe ka dlaɱ wu so
12 naɨk ɗe Shishi gaˌ Nya a baɩkii ilgwe ka dlaɱ kaɩi wu.>>

Cingaɩti gaɓa ten kaɗlaɲ maɲ wul ang gon

13 Yek maɩgon tet kaˌ mbalaɲ wulti ɗe, <<Maɲ lishti, hwi yilka gini taʂ huulini ilgwe aba gaɲaɲ maʂhi yek taˌ zakini wu.>>
14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba mbalaɲ, wok zaɲ ɗe maɲ huulti gaɓa kaˌ tlo gwakaɲ wo?>>
15 Yek taˌ wulti ɗe, <<Paɲ ɗem'ɗem baɨk zaɲ mbadl gwakaɲ ten mot wul wonti so, naɨk ɗe yek ka laki a mbalaɲ mbi mbadl sowu.>>
16 Yek taˌ cingaɩisi gaɓa gon ɗe, <<Maɲ wul ang gon kaɲ, zhin mbunit i'e.
17 Yek taˌ daamti kaˌ mbadl gwas ɗe, <Nhu gwe ba wut wul zhin wu njikaɲ kaɰi.>
18 <<Yek taˌ po wul kaˌ mbadl gwas ɗaɗe, <Ilgwe ba paɩi go, ba tatl nhu jin ka a kin kiɗi a wut mas wul zhin gini suk wul ji giɓi.
19 A paa a wul gaa gi ɗe, <<Wul wonti nik ɗa gwe a taɩak gin wonti wu, shuk ilgon gwa, akaˌ ngusi kumti taɱti.>> >
20 <<Yek Nya wulti ɗe, <Ki wo kaɗlaɲ kaɲ, kaˌ gas nge kaɲ ka maʂhi, ta ɓo yen maɩgwe a nguk ilgaɲ ɗe kaˌ mwe gaa gwa wu.> >>
21 Yek Yesu wuli ɗe, <<Nu kaɲ ani mal majwe mwe wul gaa gwasaɲ ten dii atli ama mal Nya wo baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu.>>

Yesu ndaɩi mbadli maɲ kopti jwasi taʂ zi mbadl ten Nya

22 Yek Yesu hwi maɲ kopti jwas ɗe, <<A ni kii ma hwiti, baˌ ilgaˌ nguki suk lukaɩ gwe ka lak wu hwotkii so.
23 Kangwe ka daɲ wu manikii ilgaˌ nguki sa? A baˌ tli gwakaɲ manikii lukaɩ sa?
24 Ɓo yenaɲ yadli, baʂa ɓak zhin so a baʂa wotl so. A baˌ nhu wutti ilgaˌ nguki nisi ɗaˌ so, naɨk ɗe Nya kaˌ nisi ma baɩti ilgaˌ nguki wu. Nya lamkii man kangwe ta lam yatl wu sa?
25 Wok nii kaˌ kii ɗe ilgwe hwotti wu a mbaɩit multi ɗe naɱ dani wo?
26 Kume kaaˌ mani paɩti nak mil wul gaa gwakaɲ nu sogo, yek laki yek kaaˌ naɱa hwotti mbadl gwakaɲ ye?
27 <<Ɓo yenaɲ mbuni buzha kaˌ me kangwe asaˌ nal wu, baʂa paɩ ilgon so, a baʂa paɩi lukaɩ gaa gwasaɲ so. Ama ko taˌ Sulemanu guu naˌ nalti gwas mago taˌ ɓo taɓa kinti gwas mbuni nu so.
28 Kii ɗe baˌ zaɨt mbadl gwakaɲ ten Nya ndaɩ sowu, kume nu kaɲ Nya paɩ buzha kaˌ me mbuni jwe ase go saˌ ni ɗa ama ayo go asaˌ lak kaˌ wutu wu, a kii kaɲ baɨta baɩkii lukaɩ gwe ka lak wu sa?
29 Baɨk zaɲ mbadl gwakaɲ ten ilgaˌ nguki suk ilgaˌ tle so, mas baˌ hwotkii so.
30 Mbalaɲ gaˌ dii atl mas ɗe baʂa yis Nya sowu naɱa ngot wul jwisi, ama kii wo Aba gwakaɲ yisi ɗe kaˌ lami taˌ wul jwisi ni kii ɗaˌ.
31 Dlokaɱaɲkii taɨk kamaɲ Nya ɗe guu kaˌ mbadl gwakaɲ, Nya a baɩkii mas wul jwisi.
32 <<Ko ɗe baɨkaa wonti sogo, baˌ ɓanti cikii so, naɨk ɗe bal Aba gwakaɲ paɩ hwol tuk ɗe taˌ telkii kaˌ boo gwas wu.

33 Wulaŋ wul jwakaŋ ka akaa baɭ wulpi majwe ba ilgon nisi ɗa sowu. Zaŋ wul jwakaŋ to nya ka, kaɭu gwe ba a lil ka sowu, lu gwe mukaɭ a mukli so, aba daḳmbi a lili ka so.
34 Lu gwe wul jwakaŋ ni go kaɭi kaŋ mbadl gwakaŋ ani pak.
35 <<Daŋaŋ na kaŋ gaa, ta wutu yenti lu gwakaŋ cili,
36 naḳ zhel jwe naŋa ɓatti ga baboo gwasaŋ taṣ pal tet kaɭu motgaa hapti wu. Ta pal wugo ata ɓwesi dlabi asa ɓuliti ninge.
37 Zhel ju a mbi hwa wul kume baboomi palli a basa ɓo nde yebaɭ sowu. A ni kii ma hwit gem ɗe, ta ndus bal lukaɭ gwe ta lak wu ka, ata wulsi ɗe taṣ daŋ atli taṣ nguk wul, ata kopsi gaa-gaa ata baɭsi ilga nguki.
38 Zhel jo maŋ mbit hwa wul kaŋ kume baboomi pal ka tlo gas wu, sogo ka bultlwe ata mbisi ten ɓatti gwas wu.
39 Ama taḳ yisi ɗe, kume baboo a yis tulti ga mukaɭ go, ta zakti asa tet lubii asa lilit wul ka so.
40 Kii mago, daŋaŋ na kaŋ gaa, naḳ ɗe ami Yen ga Mbalaŋ ba palli gas gwe baḳa ɓo zi tulti gi sowu.>>

Zhel maŋ gem suk zhel maŋ laṣhi gem

41 Yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Bagaa, cingaɭti gaɓa gaŋ go ten mi na ngwe naŋ ma, ko ten mas mbalaŋ?>>
42 Yek Yesu wule, <<Wok ɗe maŋ paɭti wul gibboo ga baboo gwas ɗe maŋ gem, maŋ zok mbadli suk maŋ ɓotlkaŋ go? Ti kaŋ baboomi a zakit yenti lubii gwasi, ata baɭ zheli jon ju ilga nguki naḳ gwe sa zit paɭti wu.
43 Zhel go maŋ mbit zok wul kaŋ ɗe baboo gwas a pal tet kaɭu gwe ta li wu ata mbit ten paɭti hwa wul nu wu.
44 A ni kii hwiti gem ɗe, ta palli zhel wu ɗe bagaa ga wul jwasi mas.
45 Ama kume zhel wu wul ka mbadl gwas ɗe, <Baboo gi pal baɭe so,> yek ta njel ɓot ji zheli jon ju na modli na maani, yek ta njel tlati suk ngukti yek gaa ɓa gillit ka,
46 baboo ga zhel wu a palli gas gwe bata yisi sowu. Baboomi a paɭit byas ɓoti ata keshti ka ata zat ndakce suk majwe ba gem nisi ɗa sowu.
47 <<Zhel gwe yis ilgwe baboo gwas lami yek bata zi ka mbadl gwas ɗe taṣ paɭi sogo, sa paɭit byas ɓoti.
48 Ama maɭgwe bata yis ilgwe baboo gwas lami sowu, yek ta paɭ wul ɓot go, njet kaŋ sa ɓoti. Mas maɭgwe sa baɭti wul nal go, sa ngo wul nal malti. Maɭgwe sa baɭti nal mani go, nu kaŋ sa ngwe malti.

Yesu mbe mbalaŋ taṣ yis ilgwe naŋa paṭ wu

49 <<Wutu kaŋ a tuli ta laki mbalaŋ ten dii atli, lamti gi wo ta wuti tlo.
50 Baptisma gwe sa paɭi wu ni ɗa, a mbadl gi tli wi i'e taṣ paɭi ni.
51 Ka daŋaŋ gwa we tamti ga mbadl kaŋ a tullikii ten dii atli a? Ko njaa, a ni kii ma hwiti ɗe, huulti tlo ji yilkeni suk yilkeni kaŋ a tulli.
52 Ndok ase, mbalaŋ ɗe namtan ka lubii a huul ɗe lop. Ɗe lop naŋa nget ga ɗe mekan, a ɗe mekan naŋa nget ga ɗe lop.
53 Tlo gwasaŋ a hwuli, aba naŋa nget ga yen, a yen naŋa nget ga aba. Ana naŋa nget ga yen gwas ga maḍli, yeni mago ata naŋa nget ga ana gwasi. Nkwe ga maḍli naŋa nget ga kili ga yen gwasi. A kili ga yeni naŋa nget ga ana ga kos gwasi.>>
54 Yek Yesu po wul mbalaŋ ɗaɗe, <<Kume kaa yen nyaze tli tot wugo, akaa wule ze a nda a zesi nda kuwa.
55 Kume ka kum yetaɭ ɓalma hotti tet go, aka wule wutu cin a tuli, a wutu cinmi tul kuwa.

56 Ki maŋ paḷti riya, kạ man yisti kangwe a wul pi ten dii atli suk to nya kạwu, ama yisti wul gwe naṃa paṭ ningo yek kanki gaa.
57 <<Yek laki a baḳa daamki taḳ yisaŋ ilgwe mbun ɗe taḳ paḷi wu so ye?
58 Kume maḷgon mbet a dlaboo kisti gaɓa wu, tloki taḳ laḳaŋ tlo gwa sukti ten tantu, kume kạ nge go, ta taḷak dlaboo mal maŋ ndokaḷti gaɓa asạ telki kaḷu gwe asạ le maŋ paḷti byas wul wu.
59 A nikma hwiti ɗe, ka yil ɗaḳạ lwisi kạ so se kạ ɓatl ilgwe sạ mboshik wu mas.>>

13

Cin atl gaa sogo akạ maṣhi

1 Kạ multi jwisi ɗe Yesu nisi ma hwit gaɓa wu, yek majon ɗe sạ ni kaḷi wu dlaṃi Yesu maŋ Galili jwe Bilatus laki yek sạ tlosi asạ naṃa mboshti mbaḷa sogo mal taṣ tak Nya wu.
2 Yek Yesu ndaḳisi ɗe, <<Naḳ ɗe maŋ Galili ju maṣh nugo, kạ daṃaŋ gwa we sạ paḷ byas wul man naa mbalaŋ mas a Galili a?
3 Ko njaa, a ni kii ma hwiti ɗe kume kạ ci atl gaa sogo nu kaŋ ka maṣhi mas jwakaŋ naḳ gwasaŋ wu.
4 Ko mbalaŋ ɗe kutl cet wusupsi jwe tlal bii ndesi gaa a Siluwam yek sạ maṣh go sạ paḷ byas wul man mas maŋ Wurshelima?
5 Ko njaa, a ni kii ma hwiti, kume kạ ci atl gaa sogo nu kaŋ mas jwakaŋ ka maṣhi naḳ gwasaŋ wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten tlindi tulaŋ

6 Yek Yesu cingaḷisi gaɓa gon ɗe, <<Maḷgon paḷ zhin yandi inabi gwasi yek taˌ ɓak tlindi tulaŋ a giɓi, yek taˌ li kạ zhimi taṣ kotl yandi tulaṃi ama yek baṭạ mbi ilgon dani so.
7 Yek taˌ wul maḷgwe zhimi nit ang wu ɗe, <Gin naa ɗe mekan kạ ɓal gee ɗe a naṃa tulti ngot yandi a dani a baɓa mbi ilgon sowu. Yek laki ɗe maˌ zak tlindi tulaŋ gaŋ kaḷu gwe ma ɓakaŋ yandi inabi kaḷi gwe? Wotl ka!>
8 Yek maḷgwe zhimi nit ang wu wule, <Bagaa, ɓo zaki taˌ po paḷ gin ɗe naṃ ɗa paa. Ba hwokit atl ɗa zhila ka a wutit taki.
9 Kume guli wu akạ zaki, kume guli sowu akạ laki a wotl ka.> >>

Yesu ndok kili gon gas shukti

10 Gas gon Yesu naṃa hwit gaɓa mbalaŋ kaḷu motgaa gạ gwasaŋ gas shukti gwasaŋ.
11 A kili gon ɗe maẓhe laki yek cwo tlet tli kaẉu ni kaḷi, taˌ ɓal kạ gin ɗe kutl cet wusupsi ataˌ ni kontami. A baṭa man takti gwas so ko njet.
12 Yesu yenti wugo yek taˌ mbet tet malti yek taˌ wulti ɗe, <<Kili mbalaŋ, kạ mbi ndokti ɗaḳạ cwo gwa kaẉi.>>
13 Yek Yesu zi kilisi ang ten gaa, yek ninge tli gwas taki yek taˌ ngusi taṣti gạ Nya.
14 Yek mbadl lili bali gạ lu motgaami ɗe Yesu ndok maḷgon gas shukti gwasaŋ wu. Yek taˌ wul mbalaŋ ɗe, <<Cin ɗe mukka kaŋ sạ baḷaṉnii kaŋ mbaṭ gạ Musa ɗe taŋ paḷaŋ wul jinaŋ, tulaŋ kạ multi jwisi taṣ ndokkii ama baˌ ɗe gas shukti gaŋaŋ so.>>
15 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kii maŋ paḷti riya, kaạ kul patl tla suk zhaki jwakaŋ akạ taḷasi kaḷu gwe sa tla ze wu gas shukti sa?
16 Kili gaŋ ɗe gaṣ gạ Ibirahim gwe Sheɗan lakit cwo hal taˌ ɓal kạ gin ɗe kutl cet wusupsi go mbun ɗe ta ndokti gas shukti sa?>>

17 Ta dlam nu wugo yek nsha ci mas man nget gwasi, yek naa mbalami ngusi hwol tuki de sa yen wul cit banti gwe Yesu nama palti wu.

Yesu cingal Nya de guu ka mbadl ga mbalan suk gwe mbukla

18 Yek Yesu wule, <<Nii kan kanti ga Nya de guu ka mbadl ga mbalan ni gwi, na yek ba cingali ye?
19 Kanti ga Nya de guu ka mbadl wo, nak gwe mbukla kan ni, gwe malgon bak ka zhin gwasi yek nali yek dan de bal tlindi, yek yatl pal bii jwasan ten mil ami.>>

Cingalti gaba ten yiis

20 Yek Yesu po kum gazi dade, <<Na yek ba cingal Nya de guu ka mbadl ga mbalan ye?
21 Kanti ga Nya de guu ka mbadl wo, nak yiis kan ni gwe a modli laski njet ka apti a to wu.>>

Ngabi dlabii

22 Yek Yesu ba li a Wurshelima go yek ta kobi danka kidi suk nak mil ban ka ata nisi ma hwit gaba.
23 Yek malgon ngemti de, <<Bagaa, majwe Nya a kissi go njet ka?>>
Yek ta wulsi de,
24 <<Dlokamankii tak kobi tuka ngabi dlabii nak de mbalan wonti a ngwe tas kobi tukali ama basa mani sowu.
25 Kume baboomi tlinya yek ta le dlabiimi kawu, kaa dlal a debal aka ngusi bot dlabiimi aka nama ngemti gwas de, <Bagaa, bulinii dlabiimi.>
<<A paa ta balli kii de, <A yis kii so, aba a yis lu gwe kaa yil tet wu so.>
26 <<A paa kaa wulti de, <Mi de ma nguk wul yek ma tla sukki wu aka dlam gaba dan ten tantu ban ganan ka.>
27 <<A ta po balli kii de, <A yiskii so, a baa yis lu gwe ka yil tet wu so. Tli da malan ka kii man palti byas wul.>
28 <<Kume kaa yen ka Ibirahim suk Ishaku suk Yakubu suk mas man dlamti gaba ga Nya ka dlo ga majwe kan Nya de guu ka mbadl gwasan wu, a kii wo yek sa mbolkii go, kali kan ka kuli aka as ang bi.
29 Mbalan a yil tet tucina suk tet tukaali suk tet ten ang shinti suk ang yali ga mas dii atli, asa dan kalu motgaa hwol tuki suk majwe kan Nya de guu ka mbadl gwasan wu.
30 Na nu kan majwe nde bale wu a pal tukaali, majwe nde ka kaali wu a pal cina.>>

Yesu yen gonti ga Wurshelima

31 Yesu ni nugo yek man Paresi jon li tet malti, yek sa wulti de, <<Zigaa da kalu gan ka, nak de Hiridus guu nama ngot gwa tas tloki wu.>>
32 Yek Yesu wulsi de, <<Lak wulan man byas mbadl wu de, <Ase suk ayo wo ba yilli mazhe daka mbalan ka, a ba ndok mbalan pak. Tli wu kan ba paki.>
33 Mas na nu ngetli kan ni de ta ci cina na lat kalu gwe ba li wu, ase suk ayo suk tli wu, nak de sa man tlot man dlamti gaba ga Nya kalu gon so se a Wurshelima wu.
34 <<Kii man Wurshelima de kaa tlo man dlamti gaba ga Nya yek ka lak majwe sa shinsi malkii na ye wu, asami de nami kan a lam mot gwakan nak gwe a ana kol moo mil jwas ka bibaku gwas wu, ama yek kaa nge.
35 Yekgu sa zakikii lubii gwakan wi koni. A ni kii ma hwiti de, kaa po yenan so se gas gwe kaa wule, <Man mbit hwa wul ga Nya kade malgwe nama tulti ka shin ga Bagaa Nya wu.> >>

14

Yesu ndok maɲ cwo gon gas shukti

1 Gas shukti gạ Maɲ Yehuda, yek Yesu te kạ lubii gạ bali gạ maɲ Paresi gon taṣ nguk wul yek mbalaɲ wutit gwel taṣ yen ilgwe ta paḷi wu.
2 Yek maḷgon kạwu nạ ang nạ asaɲ gwasi mas kiɗi ka, taˌ li tet mal Yesu.
3 Yek Yesu ngem maɲ yisti mbaṭ gạ Musa suk maɲ Paresi ɗe, <<Mbaṭ gaɲaɲ baḷi ɗe taˌ ndok mbalaɲ gas shukti a?>>
4 Yek baṣạ wule ilgon so. Yek Yesu taɲ maɲ cwoɓi yek taˌ ndokti yek taˌ wulti ɗe, <<Ẓigaa ilgon gwa.>>
5 Yek Yesu ngem mbalaṃi ɗe, <<Kume yen sogo tla gwakaɲ nda kạ shu gas shukti go, ka yillaṭ ka baḷe-baḷe so ɗe gas shukti a?>>
6 Yek baṣạ mbi ilgạ dlaṃi so.

Nya nalli majwe palli gaa gwasaɲ ɗe ilgon sowu

7 Naḳ Yesu yen majon kạ mbalaɲ jwe saˌ mbesi taṣ nguk wul wu naṃa botlti hwa lu daɲti gạ kiɗi mbalaɲ wu, yek taˌ cingaḷisi gaɓa gon ɗe,
8 <<Kume maḷgon mbek kaḷu motgaa hapti wu, baḳ lak daɲ kaḷu daɲti gạ kiɗi mbalaɲ so, gon asạ mbe maḷgwe nal man ki wu.
9 Maḷgwe mbekii mas jwakaɲ wu tul wugo, ta wule, <Tlinya ka taḳ baḷ lu,> nsha a ciki naḳ ɗe ka pal kaḷu daɲti gwe baˌ nal naḳ gon wu sowu.
10 Ama kume saˌ mbek kaḷu motgaa wugo akạ ngo lu daɲti gạ majwe baṣạ ni ten bi ilgon sowu. Kume maḷgwe mbek wu tul wugo taˌ wulki ɗe, <Yelaɲ gini, li te taḳ daɲ a nde.> A laki, a majwe ni kaḷi wu yen nalti gwa.
11 Mas maḷgwe nalli gaa gwas go mbalaɲ a pallaṭ ɗe ilgon so, ama maḷgwe palli gaa gwas ɗe ilgon sogo, mbalaɲ a nallaṭi.>>
12 Yek Yesu wul maḷgwe mbet kaḷu motgaami wu ɗe, <<Kume kạ ɓa mbe mbalaɲ taṣ nguk wul a lubii ɗakka sogo kaḷu motgaa hwol tuk wu, baḳ mbe yelaɲ jwa suk yilkeni jwa suk majwa suk yelaɲ daɲti jwa maɲ wul ang so, naḳ ɗe gas gon wo sa mbek kaḷu motgaa gwasaɲ pak asạ paḷik ilgwe kạ paḷisi wu.
13 Ama kume kạ ɓa mbe majon kaḷu motgaa hwol tuki go, akạ mbe majwe baˌ ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man laṭ naˌ asaɲ sowu, suk majwe tli gwasaɲ tla kạwu suk dwa.
14 Naˌ nu kaɲ ka mbi hwa wul gạ Nya, naḳ ɗe si wo sa man ɓatlti gwa sowu. Nya ka ɓatlki gas gwe maɲ paḷti zok wul a tlinya tot kạ gaa zukɗi gwasaɲ kaami wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten bal motgaa hwol tuki

15 Yek maḷgon ɗe taˌ ni suksi wu kumi nu wugo yek taˌ wule, <<Maɲ mbit hwa wul gạ Nya kaɗe maḷgwe a nguk wul kạ motgaa hwol tuki suk majwe kan Almasihu ɗe guu kạ mbadl gwasaɲ wu.>>
16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Maḷgon ni ɗa, taˌ mbe mbalaɲ wonti kaḷu bal motgaa ngukti wul gwe ta paḷi wu.
17 Yek motgaami ɓalɗạ go yek taˌ shin zhel gwasi taṣ hwi majwe taˌ mbesi kaḷu motgaami wu taṣ li te.
18 Yek mas jwasaɲ saˌ ngusi dlaṃti iljwe a laki a baṣa mbi laṭ kaḷu motgaami sowu. Yek gwe nda gaɓa wu wule, <Aya wul lu zhin, a lam laṭ yenti.> Yek taˌ wule taˌ maḷi tlo mbadli.
19 Yek gon po wule, <Aya wul tla gut zhin ɗe kutl, ba taḷasi taṣ nda gut zhin, lak wul maḷi ɗe taṣ tlo mbadli.>
20 Yek gon po wule, <Kạ multi jee kaɲ aya paḷ pyal kili. Ba mbi laṭ so.>

21 Yek zheli lak hwi baboomi mas ilgwe sa hwit wu. Yek mbadl ga baboomi lil i'e yek ta wul zheli ɗe, <Li ka bami aka matl ɗanka aka mbe majwe ba ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man lat na asan sowu suk majwe tli gwasan tla kawu suk dwa.>
22 Yek ta pal wugo, yek ta wul baboomi ɗe, <Baboo, a pal ilgwe ka dlam wu yi, ama hal ninge naa lu yi.>
23 Yek baboomi wulti ɗe, <Kop tantu tak li ka nak mil ban tak mbe mbalan teɗi ta lwisi njikan.>
24 A ni kii ma hwiti ɗe majwe sa mbesi cina kalu motgaami jo, gon a tul ɗe tas lam ilga nguki ga motgaa hwol tuk gwe a pali wu so.>>

Bomti kopti ga Yesu

25 Mbalan wonti nama kopti ga Yesu yek ta ballat malsi yek ta wulsi ɗe,
26 <<Mas malgwe lam kopti gini a bata nge aba gwasi suk ana gwasi suk kili gwasi suk mil jwasi suk yilkeni modli suk maani, yek ta nge gaa gwas pak sogo, ta man danti ɗe man kopti gi so.
27 Mas malgwe kan bomti gwe ni ka kopti gi sogo, ta ɓo mbuk danti ɗe man kopti gi so.
28 <<Kume ka lam kinti lubii man wulpi go, se ka dami yek ka yen kangwe ka pali wu suk wulpi gwe a kinik lubiimi wu, ko ilgwe nik ɗa wu a kumik kinti lubiimi.
29 Kume ka lak zhila biimi yek baka man pakti kinti sogo, mbalan a gitliki.
30 Sa wule, <Malgan go kadlan kan, ta nda kinti bii yek bata man pakti so.>
31 <<Sogo kume guu ga ban gon gwe man hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl wu a la dlanti suk guu ga bami gon gwe man hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl ɗe lop wu. A bata dan ɗe tas yeni ko ta manan dlanti suk guu gwisi so so?
32 Kume ta mani sogo, ata shin mil shinti mal guumi, ata yi dlenti, tas ngo tamti danti ka dlo gwas sukti.
33 Nu kan kume ka zak mas wul jwakan sogo, ka man danti ɗe man kopti gi so.
34 <<Kwi wo hwa wul kan, ama lilka wugo, na yek a lakmi ye?
35 Mbalan a po pal ilgon na nali so nak ɗe basa wuti wo ka zhin sowu. Wutti kan sa wut ka. Malgwe kan kumti niɗɗa wu, han tas kumi.>>

15

Cingalti gaba ten mbala gwe gil kawu

1 Gas gon, man kanti wulpi boo suk majwe basa pal hwa wul sowu tul mal Yesu wonti tas kum gaba gwasi.
2 Yek man Paresi suk man yisti mbat ga Musa nda nalanti ɗe Yesu kan mandaki ga majwe basa pal hwa wul sowu ata nama ngukti wul suksi.
3 Yek Yesu hwisi gaba gon ɗe,
4 <<Wok ka kii gwe ɗe mbala ɗe kutl ɗe kutl a nit ɗa a ɗe nam gil ka, a bata zak kutl ɗe topsi na topsi kalu ɗe nam ka me ata la ngot ga ɗe nam wu se ta mbit so wo?
5 Ta mbit wugo ata pal hwol tuki ata kanti a yal.
6 A ta talat lubii apaa ta mbe yelan jwasi suk yelan danti tas pal hwol tuk sukti nak ɗe ta mbi mbala gwas gwe gil kawu.

7 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kaŋ Nya suk mil shinti jwas a paḷ hwol tuki nal na maŋ byas wul ɗe naŋ gwe ci atl gaa mal Nya wu man maŋ paḷti zok wul ɗe kutl ɗe topsi na topsi jwe a po ci atl gaa sowu.

Cingaḷti gaɓa ten wulpi gwe gil kaẉu

8 <<Sogo ta wulpi ni kili mbalaŋ gon ɗa azurfa ɗe kutl, yek ɗe naŋ gil ka. Ta ɓaṣ wutu ata taas gibboomi ka ata ngwe mas lu gwe ni wu se ta mbi.

9 Kume ta mbi wugo, ta mbe yelaŋ jwasi suk yelaŋ daŋti taṣ paḷ hwol tuk sukti naḳ ɗe ta mbi wulpi gwas gwe gil kaẉu.

10 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kaŋ ani ɗe wul hwol tuk mal Nya suk mil shinti jwasi ɗe maŋ byas wul ɗe naŋ ci atl gaa wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten yen gwe gil kaẉu

11 Yek Yesu wule, <<Maḷgon ni ɗa maŋ mil maani ɗe lop.

12 Yek maŋgaɓi wu wul aba gwasaŋ ɗe, <A lami ɗe taḳ baḷaŋ gi ka ilgwe ka zaki ni kaal ɗa maṣhkaŋ gwa wu ninge, ba ɓaṭi taḳ maṣh paa so.> Yek abe huulisi wul jwasi.

13 <<Laŋ multi wugo yek yeni yem wul jwasi mas yek ta zigaa ka atl gon dlenti, yek ta lil mas wul jwas ka ten byas daŋti.

14 Yek wul jwas paki kaẉu, yek bal kuzaŋ gon te ka baŋi, yek yeni te ka bomti naḳ ɗe ilgon poyit sowu.

15 Yek ta ngo ilga paḷi mal maḷgon ka baŋi yek maḷi baḷti kyo alade gwasi.

16 Yek baṣa baḷti ilga nguki so, yek ta lami ɗe taṣ nguk ilga nguki ga aladesi. Yek baṭa mbi so.

17 <<Yek ta lak pal ka hwa daamti gwas wugo yek ta wul ka mbadl gwas ɗe, <Zhel ji aba gi naŋa ngukti asa naŋa tlati, a ilga nguki nisi ɗa nal, ama ami wo amikgu ten tlat kuzaŋ wule ba maṣhinni.

18 Ba pal to mal aba gi ka aa wulti ɗe: Aba, a paḷi Nya byas wul yek a paḷik pak.

19 A po mbuk daŋti ɗe yen gwa so, kamaŋ naḳ zhel gwa.>

20 <<Yek ta nda tantu kaḷi taɓa to mal aba gwasi.

<<Ama yek abe yisti tet dlenti yek gonti gwas citi yek ta tlinya na apti yek ta ngipti te dlo ka yek ta ngusi swatti gwasi.

21 <<Yek yeni wulti ɗe, <Aba, a paḷi byas wul Nya yek a paḷik pak, a po mbuki taḳ mbe ɗe yen gwa so.>

22 <<Yek abe wul zhel gwas ɗe, <Laŋ na apti taḳ kamaŋ lukaḷ gwe mbun mani wu teɗi suk zobbe suk kaptaḷan.

23 Aka dop tla gwe bas mani wu teɗi aka mboshi ama pallaŋ hwol tuki.

24 Naḳ ɗe yen gi go ta maṣhi yek ningo ta pal wi, ta gilka yek ningo a mbit wi.> Yek sa paḷ hwol tuk i'e.

25 <<A ba maŋkolisi ni lubii so ata ni ka zhin, yek ta pal wugo yek ta ngusi kumti ɓot gan-gan suk wulti koo suk dlalti a lubii ɗaasika.

26 Yek ta mbe zhel gon gwasaŋ taṣ kum gaṣ ilgwe naŋa paṭ wu?

27 Yek zheli wulti ɗe, <Maŋgaɓi gwa ka pal wi, yek aba gwakaŋ laki yek sa mbosh tla gwe bas mani wu ta mbalaŋ paḷ hwol tuk sukti naḳ ɗe yilka gwa pal boo ka taŋti wu.>

28 <<Yek mbadl lili maŋkolisi i'e yek ta nge tet gibboo, yek abe yil tot gibboomi yek ta baḷti bi taṣ te gibboo.

29 Yek ta wule abe ɗe, <Yek naḳ gwe? Mas daŋti gwe a daŋ sukki wu, a nikma paḷti wul naḳ zhel, a mas ilgwe ka lami go a paḷiki, ama ko ga cin ɗe

naṃ ka ṛaḷi ilgon nu so, a baka baḷaṇ ko ta yen mal ɗe ta mboshi a mo mbalaṇ ji so.
30 Ama yek yen gwa pal wi kaal ɗa tlot wulpi gwa ka ten mukaḷ modli, yek ka mbe mbalaṇ yek ka mboshit tla gwe bas mani wu.>
31 <<Yek abe wulti ɗe, <Yen gini, ka ni suk ami ko gasi, mas wul ji wo jwakaṇ.
32 Mbun ɗe taṇ paḷ hwol tuki naḳ ɗe yilka gwa maṣhi yek ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wu, ta gili yek ningo ta pal boo wu.> >>

16

Cingaḷti gaɓa ten maḷgon ɗe baṭa paḷ gem ten ngipti wul ga baboo gwas sowu

1 Yek Yesu wul maṇ kopti jwas ɗe, <<Maṇ wul gon ni ɗa gwe kan maḷgwe a paḷit wulbo gwas wu, ama yek ta lak kumi ɗe maḷi nitma lilti wul ka.
2 Yek baboomi mbet su gibboo ka, yek ta wulti ɗe, <A kumi ɗe ka nima lilti wul ka. Lak hwi kangwe ka naṃa paḷti wulbo gi wu ga laṣhi, ka po daṇ ɗe maṇ paḷti wul ga boo gi so.>
3 <<Yek maḷi wul ka mbadl gwas ɗe, <Baboo gi mbolaṇ wugo, ba paṇ nii? Naḳ ɗe ba ndaḷti kolti zhin ka niɗɗa sowu, a nsha ngemti wul ka cin wu.>
4 Yek ta po wule, <A yis ilgwe ba paḷi ɗe ta naa mbalaṇ paḷ ɗem na ami a lubii ɗaasika wu wi.>
5 <<Yek ta mbe mas majwe baboo gwas naṃa kopti gwasaṇ duul wu, yek ta ngem maḷgwe laṭ tet cina wu ɗe, <Naṃi kan baboo gi naṃa kopti gwa?>
6 <<Yek ta wulti ɗe, <Ta naṃa kopti gi buntaṇ mili zambaḷ ɗe wusupsi.> Yek maḷi wulti ɗe, <Daṃ atli taḳ lish zambaḷ ɗe wupsi.>
7 <<Yek ta po ngem gon ɗaɗe, <A kii hwa, naṃi kan ta naṃa kopti gwa?>
<<Yek ta wulti ɗe, <Bal ngura zambaḷ ɗe naṃ ga alkama.>
<<Yek ta wulti ɗe, <Kan wul lishti taḳ lish kutl ɗe wusupsi.>
8 <<Yek baboomi kum ilgwe maṇ paḷti wulbo gwas naṃa paḷti wu wugo, yek ta tas byas ɓotlkaṇ gwasi, naḳ ɗe mbalaṇ ji ninge man paṭ na mbalaṇ jwasaṇ ji se man majwe ni ka cilti ga Nya wu.>>
9 Yek Yesu po wule, <<A ni kii ma hwiti, paḷaṇ wul na wul ang gwakaṇ taḳ mbi yelaṇ ɗa. Na nu kaṇ kume wul gwakaṇ paki wugo sa pikii ɗem ka boo ga Nya.
10 <<Maḷgwe paḷ gem ten ngipti nak'en wul go, ta man paḷti gem ten ngipti kakshe. Maḷgwe paḷ gem ten nak'en wul sogo, ta mani ten kakshe so pak.
11 A kume ka paḷ gem ten ngipti wul ji dii atl sogo, wok ka baḷkii hwa wul ga Nya wo?
12 A kume ka paḷ gem ten ngipti wul ji maḷgon sogo, wok ka baḷkii gwakaṇ wo?
13 <<Mbalaṇ a man daṇti ɗe zhel ga baboo ɗe lop so, a kume ta paḷi nu go, ta nge gon ata lam gon, sogo a ta paḷi hwa wul gon ata mbul gon. Ka man daṇti ɗe zhel ga Nya suk zhel ga wulpi so.>>

Yesu hwi gaɓa maṇ Paresi

14 Naḳ ɗe maṇ Paresi wo maṇ lamti wulpi kaṇ i'e wu, yek sa kumi nu wugo yek sa desit njwaa.
15 Yek ta wulsi ɗe, <<Kik ɗe maṇ lamti ɗe ta mbalaṇ yenki ɗe maṇ zok mbadli, ama Nya yis mbadl gwakaṇ. Ilgwe mbalaṇ yeni ɗe hwaɓi go, yek kaṇ Nya a ngeti.>>

16 Yek Yesu po wul maŋ Paresisi ɗaɖe, <<Mbaŧ gạ Musa suk lishti ji maŋ dlaɱti gaɓa gạ Nya kạ ni ɗa, yek Yohana maŋ baptisma tuli, ama naḳ saˍ dlaɱ gaɓa maŋ taɱti ten kangwe mbalaŋ a kan Nya ɗe guu kạ mbadl gwasaŋ wu, yek mbalaŋ naɱa tlot gwasaŋ i'e taṣ te giɓi.
17 Tlo nya suk dii atl a man pakti ama ko njet kạ mbaŧ gạ Musa wo gon a paki so.
18 <<A maḷgwe huul suk kili gwasi yek taˍ kan zopsi kili go taˍ naɱa paŧ paḷaŋ, a maḷgwe kan kili gwe huul suk kos gwas go, saˍ naɱa paŧ paḷaŋ pak.>>

Yesu dlaɱ gaɓa ten maŋ wul gon suk maḷgwe baˍ ilgon niɗɗaˍ sowu

19 Yek Yesu wule, <<Maḷgon ni ɗaˍ maŋ wul, ataˍ lak lukaḷ maŋ wulpi ataˍ nguk hwa ilgaˍ nguki ko gasi.
20 A maḷgon ni ten bi dlaboo gwasi asaˍ mbet ɗe Liazaru maḷgwe tli gwas wo mas usu wu a maŋ ngemti wul kaɖe ti.
21 A Liazaru ɓaŧ ilgaˍ nguki gwe a lok sut ten lu ngukti gạ maŋ wul wu, a kaɗi laɲti usu gwe nit ten tli wu.
22 <<Ni nugo yek Liazaru lak maṣhi yek mil shinti ji Nya sak kanti yek saˍ baḷti hwa lu daŋti kạ boo gạ Nya kaḷu gwe Ibirahim ni wu. Yek maŋ wul wu mago yek taˍ lak maṣhi yek saˍ lepti.
23 Yek mbadl gwas li kaḷu daŋti gạ maŋ maṣhkaŋ yek taˍ daŋ kạ bomti, yek taˍ yen Liazaru suk Ibirahim tet dlenti.
24 Yek taˍ taki bi Ibirahim yek taˍ wulti ɗe, <Aba Ibirahim, yen gonti gini, akaˍ shin Liazaru taṣ lak yen ang gwas kạ ze taṣ nak laki sut ten laḳa ne ta kum ndaɖiti kạ bomti kaŋ ani i'e kạ wutu.>
25 <<Yek Ibirahim wulti ɗe, <Yen mbalaŋ, daamki ɗe kạ yi ten dii atl go, hwa wul nik ɗaˍ a Liazaru ni kạ bomti, ama ningo taˍ ɓal kaˍ taɱti a malaŋni a ki wo kạ ni kaḷu bomti.
26 A ban naˍ nu mago, bal buu ni kạ tlo gaŋaŋ sukki kangwe mas maḷgwe ni tumalki wu a man laŧ tet kaḷu gwe maˍ ni wu so, abaˍ maḷgwe ni tumalni wu a man ɗakciti tumalki so.>
27 <<Yek maŋ wuli wulti ɗe, <Aba Ibirahim, a naɱa ngemti gwa, taḳ shin Liazaru taṣ su lubii ɗaˍ aba gi ka.
28 Yilkeni ni ɗa ɗe namtan taṣ suk hwisi baṣ kop tantu gwe a koɓi wu asaˍ li tet kaḷu bomti gaŋ so.>
29 <<Yek Ibirahim wule, <Mbaŧ gạ Musa suk lishti gạ maŋ dlaɱti gaɓa gạ Nya nisi ɗaˍ taṣ katisi kaŋ.>
30 <<Yek maŋ wuli wulti ɗe, <Nuk so Aba Ibirahim, kume maḷgon yil tot kạ hwu mbalaŋ yek taˍ li malsi go sa kumi asaˍ cit atl gaa.>
31 <<Ama yek Ibirahim wulti ɗe, <Kume saˍ kum ilgwe mbaŧ gạ Musa suk lishti ji maŋ dlaɱti gaɓa gạ Nya nisi ma dlaɱti wu sogo, ko taˍ maḷgon tlinya tot kạ gaa zukɗi kaami sa kumti so.> >>

17

Gaɓa ten paḷti byas wul suk taasti ka

1 Yek Yesu wul maŋ kopti jwas ɗe, <<Wul jwe a lak mbalaŋ ten paḷti byas wul go a tuli, ama maḷgwe wul jwisi a tul tumalti go ta daɱ ɗe wul cit gonti.
2 Ɗạ gwe taˍ maḷgon lak ɗe naɱ kạ nak mil jee taṣ paḷ byas wul go, a maniti taṣ ɓalit ye naḳti hwoo a yal asaˍ lakti kaˍ bal ze.
3 Paŋ ɗem'ɗem naˍ gaa gwakaŋ.

<<Kume yilka gwa paḷik byas wul wu, aka matlti, a kume ta ci atl gaa wu, aka taasi ɗa ten mbadl ka.
4 Kume ta paḷik byas wul asami ɗe nitgi ten cin ɗe nam ata nama palti tet malki asami ɗe nitgi ata nama cit atl gaa wu, aka taasi ɗa ten mbadl ka.>>

Mbaḷini zat mbadl ten Nya dani

5 Yek mil shinti ji botlisi wul Bagaa ɗe, <<Mbaḷini zat mbadl ten Nya dani.>>
6 Yek ta wulsi ɗe, <<Kume zat mbadl ten Nya ni kii ɗa njet nak gwe daazi wu, ka man wulti ga tlindi gan ɗe, <Ndus ɗaka lu gee ka tak sak ɗlaḷ ka bal ze,> a ilgwe kaa dlam wu pi.
7 <<Kume zhel ni gon gwakan ɗa a zheli nitma kolti zhin sogo kyo mbaḷa, a na palti ga zheli tet ka zhin, a maḷi wulti ɗe, <Li te tak dam na zhila tak nguk wul la?>
8 Bata wulti ɗe, <Lak paḷi ilga nguki aka ɓatti ta nguki aa tla ze apaa ka po nguki aka tla pak> sa?
9 Ta paḷ hwol tuk na zheli nak ɗe ta kop gaba gwas wu?>>
10 Yek Yesu po wulsi ɗaɗe, <<Kii mago nu kan, kume ka paḷ mas ilgwe sa hwikii ɗe tak paḷi wu, ka wule, <Mi wo zhel kan jwe bama ni ten bi ilgon sowu, mi wo ilgwe mbun ɗe tan paḷi wu kan ma nama paḷti.> >>

Man gita ɗe kutl mbi ndokti

11 A Yesu ni ten tantu laṭ Wurshelima, yek ta yil ka tlo ga Samariya suk Galili.
12 Yek ta ɓa te ka nak'en ban gon nu go yek man cwo gita jon kaju si ɗe kutl, yek sa dlaḷ te dlenti ka.
13 Yek sa tak bi na ndaḷti ɗe, <<Yesu, man lishti, yen gonti ganan.>>
14 Yek ta yensi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Lan mal man Paris tas yisi ɗe kaa ndoki wi.>> Sa ɓal ten tantu laṭ go, yek sa ndoki.
15 Yek ɗe nam kasi yeni ɗe ta ndoki wugo, yek ta pal tet mal Yesu, ata nama tasti ga Nya na ndaḷi yal.
16 Yek ta lak ngus a cina ɗa Yesu ka, yek ta ngusaḷ gaa gwas atli, yek ta paḷ hwol tuk na Yesu. A ti wo man Samariya kan.
17 Yek Yesu wule, <<A wule mbalan ɗe kutl ka mbi ndokti nwa? Na topsi jon ju ɓal ko?
18 Yek ba maḷgon pal tet ɗe tas baḷ nalti Nya so se mandaki gan ma?>>
19 Yek Yesu wul maḷi ɗe, <<Tlinya tak zigaa, zat mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>

Palti sut ga Yen ga Mbalan

20 Gas gon, yek man Paresi ngem Yesu ɗe, <<A gasi kan ma yen tulti ga Almasihu ɗe guu gwi?>> Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gas gwe Almasihu a dan ɗe guu ka mbadl ga mbalan go mbalan a man yenti na gwel so,
21 aba mbalan a wule <Yek ɓal gan> sogo <Yek tekgu> so, nak ɗe ka tlo gwakan kan ni wu.>>
22 Yek Yesu po wul man kopti jwas ɗaɗe, <<Gas gwe ka lam yenti palti sut gini Yen ga Mbalan wu ni tedi ama baka yeni so.
23 Mbalan a shelkii ɗe, <Tik tekgu,> sogo <Tik gee,> ama bak koɓan gaba gwasan so.
24 Gas palti sut gini Yen ga Mbalan wo mbalan mas a yenanni nak gwe a nyaze ci bi a cilti yil tet ten kaṭ dii atl gon a li ten kati gon wu.
25 Ama nak jwisi a ɓo pi so se ami Yen ga Mbalan tla bomti nal paa a mbalan ji se a nge pak.

26 <<Nak gwe pi ka gin ga Nuhu wu nu kan a pi ten gin gwe ba pal sut
ten dii atl wu.
27 Mbalan a nama ngukti, asa nama tlati, sa nama hapti modli asa nama
hapti mil jwasan ka. Na nu kan yek cin gwe Nuhu te ka jirgi wu tuli, yek
bal ze yil sut tu nya suk tot tu atli yek tlo mbalan ka mas.
28 <<Nu kan pi ka gin ga Lutu pak mbalan nama ngukti suk tlati, asa
nama wulti wul suk wulti ka, sa nama ɓakti zhin asa nama kinti bii.
29 Ama gas gwe Lutu zak ban Sodom wu, yek wutu suk wutu nak ze
ngusi shoti sut nya yek tlosi ka mas.
30 <<Nu kan ani ten gas gwe ami Yen ga Mbalan a pal sut wu.
31 Ten cin gwisi wo, malgwe ni to ten tlal bii gwas kago bas yil sut ɗe ta
yem wul jwas ɗa gibboo ka so. Nu kan mas malgwe li ka zhin wu bas pal
lubii so.
32 Bo daamankii ten kili ga Lutu.
33 Mas malgwe nge ten mbadl gwas go ta mbi so ama malgwe bal mbadl
gwas go zati kan ta zit ka.
34 A ni kii ma hwiti ɗe, ten gas gwe nak gwisi a pi wu, mbalan ɗe lop ani
ten lumulti ɗe nam, Nya a kan gon ata zak gon.
35 Modli ɗe lop a nama nakti hwoo, Nya a kan gon ata zak gon.
36 Mbalan ɗe lop ani ka zhin, Nya a kan gon ata zak gon kali.>>
37 Yek man koptisi ngem Yesu ɗe, <<A'ako kan nak gwisi a pi ko?>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Ka lu gwe hwu wul ni go, kali kan a zhipki mogaa.>>

18

Cingalti gaɓa ten guli kili gon suk man kisti gaɓa

1 Yek Yesu hwi cingalti gaɓa man kopti jwasi, kangwe sa ngusi tlot
gwasan ten ngemti Nya a bas nak sowu.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Man kisti gaɓa gon ni ɗa ka ban gon, malgwe bata
ɓanti Nya so a bata yen gonti ga malgon sowu.
3 A guli kili gon ni ka bami pak, yek ta ngusi lat mal man kisti gaɓe tas
palit hwa kisti gaɓa ka dlo gwas suk man nget gwasi.
4 <<Yek man kisti gaɓe nda ngeti, ama yek ta lak wul ka mbadl gwas ɗe,
<Ko ɗe a ɓanti Nya so aba malgon hwotan sowu,
5 ama nak ɗe guli kili gan twe gaa na ngemti wu, ba palit ilgwe ta lami
wu tas zakanni ta shuki.> >>
6 Yek Yesu Bagaa wulsi ɗe, <<Bo kuman ilgwe man kisti gaɓa gwe bata
pal gem ka kisti gaɓa gwas sowu dlam wu.
7 A ba Nya a pali majwe ta botlsi wu hwa wul jwe sa nama ngemti gwas
wu nak ɗe sa nama ngemti gwasi na ka cin na ka gas wu sa? Ka yeni go ta
balsi ilgwe sa lami wu bale sa?
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta balsi ilgwe sa nama ngemti gwas wu bale-bale.
Ama kume ami Yen ga Mbalan pal sut ten dii atl wugo, ba ya mbi man zat
mbadl tenan ma?>>

Cingalti gaɓa ten ba man Paresi gon suk man kanti wulpi boo

9 Yek Yesu po hwi cingalti gaɓa majwe palli gaa gwasan ɗe man palti zok
wul yek sa mbul mas naa mbalan wu,
10 yek ta wulsi ɗe, <<Majon ɗe lop te kalu lubii ga Nya tas ngemti Nya.
Gon wo ba Paresi a gon wo man kanti wulpi boo.
11 Yek ba Paresi wu tlinya tas ngemi Nya gaa gwasi yek ta wule, <Nya a
pal hwol tuki nak ɗe ami wo ba nak majwe asa te mbalan gazi, asa pal

byas wul, asa kop modli wu kan ani so. A ba nak man kanti wulpi boo ga tekgu kan ani so.
12 Aa kul pal kalkaze asami de lop ka multi de nitgi, aa bal de nam ka kutl ga mas ilgwe ni da wu.>
13 <<Yek man kanti wulpi boo wu dlal te dlenti ka, yek ta kin gaa gwas giɓi, yek ta zi ang gwas ten ngetli, yek ta wule, <Nya, yen gonti gini, ami wo man palti byas wul kan.> >>
14 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwiti, man kanti wulpi boo wu li gas na zok mbadli nak de Nya taas byas wul jwas kawu, ba nak ga ba Paresi wu so, nak de mas malgwe nalli gaa gwas go sa nallat so, ama malgwe nalli gaa gwas sogo, sa nallati.>>

Yesu pali dem mil mbalan

15 Yek majon tulli mil jwasan mal Yesu tas wutisi ang gaa ata ngemisi Nya. Yek man kopti jwas yeni nu wugo yek sa matlsi.
16 Ama yek Yesu mbe mil mbalami tet malti yek ta wule, <<Zakan mil mbalan tas li tet malanni, bak mbolansi so, nak de Nya kade guu ga mbalan man wundal mbadl gwasan wu.>>
17 Yek Yesu wulsi de, <<A ni kii ma hwit gem de mas malgwe kan Nya de guu ka mbadl gwas nak ga yen mbalan sogo Nya a dan de guu gwas so.>>

Man wul gon gaba suk Yesu

18 Yek bali ga man Yehuda gon wul Yesu de, <<Hwa man lishti, yek nii ngetli de ta pali a mbi Nya boo ye?>>
19 Yek Yesu wulti de, <<Yek laki yek ka mbe de <hwaɓi> ye? Malgon ni hwaɓi so se Nya.
20 Ka yis ilgwe mbat ga Musa dlam wu de, <Bak kop modli so, a bak tlo malgon so, a bak pi mukal so, a bak sheli lal malgon gaa so. A ka bal nalti aba gwa suk ana gwa.> >>
21 Yek mali wule, <<Mas jo a koɓi wi aa yi nak'eni.>>
22 Yek Yesu kumi nu wugo yek ta wul mali de, <<Wul de nam yii gwe baka bo pali sowu, yek de, lak wul wul jwa ka mas aka bal wulpi majwe ba ilgon nisi da sowu tak mbi wul to nya kada, a paa ka li te aka koɓanni.>>
23 Yek ta kumi nu wugo yek mbadl liliti nak de ti wo man wul kan i'e wu.
24 Yesu yeni de mbadl lili mali wugo yek ta wule, <<A bomi ta man wul kan Nya de guu ka mbadl gwasan.
25 Man wul a man kanti ga Nya de guu ka mbadl gwasan so nak kangwe a bomi rakumi gaa tas te ka shu alipla wu.>>
26 Mbalan kumi nu wugo yek sa ngem Yesu de, <<Kume nu kan ni go wok Nya kisti wo?>>
27 Yek Yesu wulsi de, <<Ilgwe man ngetl ga mbalan go mal Nya wo man pat kan.>>
28 Yek Biturus wulti de, <<Yekgu ma zak wul jinan wi mas yek ma kopki.>>
29 Yek Yesu wule, <<A yisi nu yek laki yek a ni kii ma hwit gem de, mas malgwe zak lubii suk kili suk yilkeni suk man zat jwasi suk mil jwasi ten kanti ga Nya de guu ka mbadl gwas go,
30 ta mbi wul nal ninge. Kaal da mashkan gwas wo ata mbi Nya boo.>>

Yesu po dlam wundal mashkan gwe ta mash wu

31 Yek Yesu mo man kopti jwas de kutl cet lop ju kalu de nam yek ta wulsi de, <<Ma to Wurshelima, a mas iljwe man dlamti gaba ga Nya lishi ten ami Yen ga Mbalan wu a dan de gem.

32 Sa baḷ bi gi majwe ba ̱ Maṇ Yehuda ka ̱ sowu, asa ̱ wuli wul jon, asa ̱ byalaṇni, asa ̱ baze ɓakaṇ ten tli.
33 Sa ɓo na ̱ tlemndi, asa ̱ tloni. Ama ba nda cin ɗe mekan wugo ba tli ɗaka ̱ maṣhkaṇ ka.>>
34 Ama yek baṣa ̱ yis ilgwe ta ̱ nisi ma hwiti wu so. Sa ̱ hwudaḷisi gaɓe ka yek laki ɗe baṣa ̱ yis gaami sowu.

Yesu ndok dwa maṇ ngemti wul gon

35 Yek Yesu ɓal njaa a Jeriko go yek dwa gon kaẉu na ̱ zhila ata ̱ naṃa ngemti wul ten bi tantu.
36 Ta ̱ kum laṭ ga ̱ wonti mbalaṇ wugo yek ta ̱ kum gaẓi ɗe, <<Yek naṃa paṭ ye?>>
37 Yek sa ̱ wulti ɗe, <<Yesu ga ̱ Nazarat ka ̱ naṃa laṭi.>>
38 Yek ta ̱ tlil yal nya na ̱ ndaḷti yek ta ̱ wule, <<Yesu gaṣ ga ̱ Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>
39 Yek majwe ni cina wu matlti ɗe taṣ zak gaɓa, ama yek ta ̱ mbaḷ tlilti yal nya dani yek ta ̱ wule, <<Gaṣ ga ̱ Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>
40 Yek Yesu dlaḷi yek ta ̱ hwisi ɗe taṣ taḷa dwami tet malti. Ta ̱ ɓal njaa mal Yesu go yek Yesu ngemti ɗe,
41 <<Yek ka ̱ lami ɗe ta paḷik ye?>>
Yek ta ̱ wule, <<Bagaa, lamti gi wo ta ̱ gwel gi ɓuli ta yen lu.>>
42 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ta ̱ gwel gwa ɓuli taḳ yen lu. Zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>
43 Yesu naṃa dlaṃti nu yek gwel gwas ɓuli yek ta ̱ yen lu yek ta ̱ kop Yesu ata ̱ nima baḷti nalti Nya. Mbalaṇ yeni nu wugo yek mas jwasaṇ sa ̱ taṣ Nya.

19

Yesu kis Zakka maṇ kanti wulpi boo gon

1 Yek Yesu koɓi tuka ̱ baṇ Jeriko.
2 A maḷgon ni ɗa asa ̱ mbet Zakka, bali ga ̱ maṇ kanti wulpi boo kaɗe ti. A maṇ wul ka ̱ pak.
3 Ta ̱ naṃa lamti taṣ yen Yesu, ama baṭa ̱ mani so naḳ ɗe ti wo ndoklan mbalaṇ kaẉu, a mbalaṇ wonti kaḷi.
4 Yek ta ̱ ap te cina ka, yek ta ̱ to ka ̱ tlindi laṇgali tu kaḷu gwe Yesu a koɓi wu taṣ yenti ɗa.
5 Yek Yesu ɓal gaṣ laṇgali go yek ta ̱ lak gaa nya yek ta ̱ wulti ɗe, <<Zakka, yil suɗi, maṇdaḳi gwa kaɗe ami ase.>>
6 Yek ta ̱ yil sut na ̱ apti, yek ta ̱ paḷit ɗem na ̱ hwol tuki.
7 Mas mbalaṃi yeni nu wugo, yek sa ̱ njel nalaṇti ɗe, <<Ɗa ̱ maṇ paḷti byas wul kaṇ ta li.>>
8 Sa ̱ ɓal lubiimi go, yek Zakka tlinya yek ta ̱ wule, <<Bagaa, ba baḷ tatlti dlo ga ̱ wul jini majwe a yemisi wulpi kaẉu, a majwe ba ̱ ilgon nisi ɗa ̱ sogo ba baḷsi, a majwe a tesi gaẓi go ba pallisi asaṃi ɗe wupsi.>>
9 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ase go kisti tuli maṇ lubii gaṇ wi, naḳ ɗe Zakka mago gaṣ ga ̱ Ibirahim kaẉu.
10 A ami Yen ga ̱ Mbalaṇ a tul ɗe ta ngo majwe gil kaẉu ta kissi.>>

Cingaḷti gaɓa ten zhel maṇ gem suk gwe ba ̱ gem niɗɗa ̱ sowu

11 Sa ̱ nima kati kaṇ Yesu nugo, yek ta ̱ cingaḷisi gaɓa gon, naḳ ɗe ta ̱ ɓal njaa ka ̱ baḷ baṇ Wurshelima wu, a mbalaṃi daṇ gwa we Almasihu a tul ɗe guu ten dii atli ninge-ninge.

12 Yek ta wule, <<Bal malgon ni ɗa gwe sa mbet ka dlenti atl gon tas balti guu a paa ta pal tet ka atl gwasi.
13 Yek ta mbe ɗe kutl ka zhel jwasi yek ta balsi wulpi nak kangwe zhel a mbi ka lip ɗe mekan wu mas jwasan, yek ta wulsi ɗe, <Ngusi ballat wulpi se gas gwe a pal wu.> Yek ta zigaa.
14 <<A ba man atli lami ɗe tas dan ɗe guu gwasan so, yek sa shin mil shinti kaal ɗa ti tas lak dlam ɗe sa lamti ɗe guu so.
15 <<Sa balti guumi wugo yek ta pal tet ka atli, yek ta mbe zhel jwe ta balsi wulpi ɗe tas ngusi ballati wu, tas ɓo yeni nami kan ta mbi mbalti dani.
16 <<Yek gon li tet malti yek ta wulti ɗe, <Baboo, wulpi gwe ka balan go a mbi ɗe kutl dani wi.>
17 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Mbun wi, ka pal gem ten nak'en wul, ba zak ɗe guu ga kiɗi ban ɗe kutl.>
18 <<Yek zheli na lop wu wul baboomi ɗe, <A mbi mbalti ɗe namtan ten gwe ka balan wu.>
19 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Ka dan ɗe guu ga kiɗi ban ɗe namtan.>
20 <<Yek zhel na mekan wul baboomi ɗe, <Baboo, kan wulpi gwa, ɓanti gwa cinni yek a kus ka nak'en tutul yek a hwudali ka.
21 Nak ɗe kyo ba mbalan a yis gaa gwa sowu, a danti sukki ɓomi, a lamti wul ten koo lu kawu, nak ɗe aka wotl ilgwe ba kik ɓak sowu.>
22 <<Yek ta wulti ɗe, <Kiyo byas zhel kan, ba nolki nak gwe ka yisan wu. Kume ka yisi ɗe ami wo man ɓomti kan a man lamti wul ten koo lu suk man wotlti ilgwe ba amik ɓak sowu,
23 yek laki yek baka ngusi ballat wulpi gini kangwe a pal wugo aa mbi ilgwe mbal tli dani wu so ye? Nak ɗe ka yisi ɗe nu kan ani wu?>
24 <<Yek ta wul majwe ni kali wu ɗe, <Kaman ɗe nami gwe nit ang wu ka aka bal man ɗe kutl wu.>
25 <<Yek sa wulti ɗe, <Baboo, ɗe kutl ka nit ang ca.>
26 <<Yek baboomi wulsi ɗe, <Bo kumini, mas malgwe ilgon niɗɗa wu sa mbalit dani, a malgwe ba ilgon niɗɗa sowu, nak njeti gwe niɗɗa wu mago sa kamit ka.
27 Mbe majwe nge ɗe guu gwasan wu teɗi, aka tlosi ka ten gwel gini.> >>

Yesu mbuk lu Wurshelima

28 Yek Yesu dlam nu wugo, yek ta ngusi tot Wurshelima.
29 Ta ɓal njaa ka ban jwe asa mbe ɗe Betapaji suk Betani jwe ni ten malkan yen tladal gwe asa mbe ɗe Zandal Tlindi Zetun wu, yek ta mbe man kopti jwas ɗe lop. Yek ta wulsi ɗe,
30 <<Lan ka ban gwe ni cina ɗa ni wu. Ka te ka bami wu ka mbi yen zhaki gon ga ɓali gwe ba malgon ɓo to tenti sowu, aka patlti, aka li tet na ti.
31 Kume malgon ngemkii ɗe, <Yek laki ɗe ka nama patlti gwas ye wu?> Aka wulti ɗe, <Bagaa ka nama lamti gwasi.> >>
32 Yek majwe ta shinsi wu lak mbi zhaki nak gwe ta hwisi wu.
33 Yek sa ɓa patlti wu yek manti ka ɓal wu yek ta ngemsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama patlti gwas ye?>>
34 Yek sa wulti ɗe, <<Bagaa ka nama lamti gwasi.>>
35 Yek sa talat mal Yesu, yek sa wut lukal ten zhaki, yek sa zi Yesu tenti.
36 Sa nama lat wugo, yek mbalan ngusi talti lukal jwasan ten tantu.
37 Ta ɓal njaa kalu gwe tantu yil sut ka Zandal Tlindi Zetun wu, yek man kopti jwas mas njel palti hwol tuki asa nama tasti ga Nya na ndali yal nak ɗe sa yen kiɗi wul cit ɓanti jwe ta pali wu.

38 Yek sa ngusi wulti ɗe,
<<Maɲ mbit hwa wul ga Nya kaɗe guu gwe naɲa tulti ka shin ga Bagaa wu!>>*
<<Taɲti mbadl ga mbalaɲ mal Nya. Ma baɲ nalti Nya Bal Kakshe.>>
39 A maɲ Paresi jon ni suksi, yek sa wul Yesu ɗe, <<Maɲ lishti, matl maɲ kopti jwa taɲs zak gaɓa.>>
40 Yek ta ballisi ɗe, <<A ni kii ma hwiti, kume majin zak gaɓa wu, ye a gaɓa ka lal gwasaɲ.>>
41 Yek sa ɓal njaa a Wurshelima go yek Yesu yen bal baɲi yek cit gonti yek ta kuli.
42 Yek ta hwi baɲ Wurshelima ɗe, <<Nak wule kaa yisaɲ tantu mbit hwol tuki ka multi jwakaɲ, ama ga hwudali kaɲ ni kii.
43 Cin gwe maɲ nget gwakaɲ a gandal baɲ gwakaɲ na saɓal ɗe taɲs dlansi sukkii wu ni teɗi, a maɲ hapti dlo a ngaɓikii ka mas daɲti gwakaɲ.
44 Sa catkii ɗaɲka naɲ-naɲ, asa tlo maɲ baɲ jwakaɲ ka mas, asa jek bii jwakaɲ ka nak ɗe baɲkaa kan ɗe Nya tuli taɲs kiskii sowu.>>

Yesu mbol maɲ wulti wul ɗaɲka lubii ga Nya ka

45 Yek Yesu li kalu lubii ga Nya yek ta nda mbolti ji maɲ wulti wul ka jwe ni ka lubii ga Nyami wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Nya dlaɲ ka lishti ɗe, <Lubii gi a daɲ ɗe lu ngemti gini,>† ama yek ka palli ɗe, <lu hwunti ji kiɗi mukal wi.>‡ >>
47 Yek ta ngusisi hwit gaɓa kalu lubii ga Nyami mas cin, ama yek kiɗi maɲ daɲti ka bii ngemti Nyami suk maɲ yisti mbat ga Musa suk kiɗi ji maɲ baɲi njel ngot tantu gwe sa tlot wu.
48 Yek basa mbi so, nak ɗe majwe ni kali wu naɲa kumti taɲti gaɓa gwas wu.

20

Sa ngem Yesu ndalti palti wul gwasi

1 Gas gon Yesu nima hwit gaɓa mbalaɲ ata nisi ma dlaɲti gaɓa maɲ taɲti ka lubii ga Nya. Yek kiɗi maɲ daɲti ka bii ngemti Nyami suk maɲ yisti mbat ga Musa suk kiɗi ji maɲ baɲi li teɗi.
2 Yek sa wulti ɗe, <<Hwinii, na wundal ndalti gwik ka naɲa palti wul jin jwi? Wok balki ndalti gwisi wo?>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba ngemkii tak hwini nini:
4 Baptisma gwe Yohana pali mbalaɲ go sut mal Nya kaɲ ni ya? Ko ga mbalaɲ kaɲ?>>
5 Yek sa ngusi gaɓa dani ka dlo gwasaɲ, yek sa wule, <<Kume ma wuli ɗe, sut mal Nya kago, ta wule, yek laki ɗe baɲa kamaɲ gaɓa gwas so ye?
6 A kume ma wuli ɗe ga mbalaɲ kago, mas mbalaɲ jin a lakaɲni na ye nak ɗe mas jwasaɲ sa kan ɗe Yohana maɲ baptisma wo maɲ dlaɲti gaɓa ga Nya kawu.>>
7 Yek sa wul Yesu ɗe, <<Ma yis lu gwe baptisma ga Yohana yil tet wu so.>>
8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba hwikii na ndalti gwe a naɲa palti wul wu so.>>

Cingalti gaɓa ten byas maɲ kolti zhin

---

* **19:38 19:38** Yen Zab 118:26 † **19:46 19:46** Yen Ish 56:7. ‡ **19:46 19:46** Yen Irm 7:11.

9 Yek Yesu cingali gaɓa mbalaŋ yek ta wulsi ɗe, <<Malgon ni ɗa gwe ɓak
zhin inabi gwas wu, yek ta bal majon taŝ kolit zhimi, yek ta li ka baŋ gon
dlenti yek ta mul tu gon wonti.
10 Kotlti yandi inabisi ɓal go yek ta shin zhel gwas mal majwe ta balsi
kolti zhimi wu taŝ kotlit yandi inabisi teɗi, yek sa ɓo zheli, yek sa mbolti
koo ami.
11 Yek ta po shin zobsi zheli gon, yek sa po ɓot ɗa yek sa byalti yek sa
mbolti koo ami pak.
12 Yek ta po shin zheli ga na mekan ɗa, yek sa palit byas ɓoti yek sa
mbolti koo ami ɗa pak.
13 <<Yek maŋ zhimi wule, <Ningo yek ba pali ye?> Yek ta po wule, <Ba
shin yen gini gwe a lamti wu, a yisi ɗe sa balti nalti.>
14 <<Yek maŋ kolti zhimi yenti wugo, yek sa wule, <Yen ga maŋ zhimi ka
ɓallu, ti kaŋ zhimi a pal ɗe gwasi kaal ɗa maŝhkaŋ ga abe. Ma tloti, ta
zhimi daŋ ɗe gaŋaŋ.>
15 Yek sa yillat ɗaka zhimi ka yek sa tloti.
<<Yek maŋ zhin wu a pali maju ye?
16 Ta tlosi ka ata bal zhimi majon.>>
Yek mbalaŋ kumi nu wugo yek sa wule, <<Ba Nya zaki ta pi nu so.>>
17 Yek Yesu wutisi gwel, yek ta wulsi ɗe, <<Yek ɗe gaa ga gaɓa gaŋ ɗe sa
lishi gwe,
<< <Ye gwe maŋ kinti bii nge wu, yek pal ɗe hwa ye kinti bii?>*
18 Mas malgwe nda ten ye wugo, ta caccal ka, a malgwe ye wu ndet gaa go,
a nakti ka nak apti.>>
19 Yek maŋ yisti mbat ga Musa suk kiɗi maŋ Paris ngwe taŝ dop Yesu
kali nak ɗe sa yisi ɗe tensi kaŋ ta cingal gaɓa gwisi wu. Ama yek ɓanti ga
mbalaŋ cisi.

Batlti wulpi boo ga Kaisar

20 Yek kiɗi ji Maŋ Yehuda shin majon jwe palli gaa gwasaŋ ɗe hwa
mbalaŋ wu taŝ dop Yesu na byas ɓotlkaŋ ka gaɓa suk kumti gaŝ wul gwe
sa palit wu taŝ baltiti gobna ga atli asa dopti ɗa.
21 Yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ma yisi ɗe gaɓa gwa wo gem kaŋ aka
palli mbalaŋ mas ndakce, aka dlami mbalaŋ gem kangwe sa yis Nya wu.
22 Mbun ɗe taŋ ɓatl Kaisar guu wulpi boo gaŋaŋ ma?>>
23 Yek Yesu yis byas ɓotlkaŋ gwasaŋ yek ta wulsi ɗe,
24 <<Bo zaŋ wulpi ta ɓo yeni. Shishi suk shin ga wok ni dani wo?>> Yek
sa wulti ɗe, <<Ga Kaisar.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Balaŋ Kaisar wul jwasi, aka bal Nya wul jwas
pak.>>
26 Yek baŝa mbi byas wul ka iljwe ta dlam ka mbalaŋ wu so, yek baŝa po
man gaɓa so nak ɗe kangwe ta ballisi gaɓe cisi ɓanti wu.

Kumti gaŝi ten tlit ɗaka maŝhkaŋ ka

27 Yek kiɗi ji Maŋ Yehuda jon jwe asa mbesi ɗe maŋ Saduki ju, jwe asa
kul wule majwe maŝh wu jo sa po tli ɗaka maŝhkaŋ ka sowu tul mal Yesu
taŝ ngemti. Yek sa wulti ɗe,
28 <<Maŋ lishti, Musa lishi nii ka mbat ɗe, kume malgon maŝhi yek ta
zak kili gwasi a bata zi yen sukti sogo, a yilka gwas hap kilisi taŝ zi yen
yilka gwasi.>>

---

* **20:17 20:17** Yen Zab 118:22

29 Yek sa wule, <<Majon si ɗe nitgi, mas jwasaŋ yilkeni kaŋ. Kakshe
gwasaŋ maʃhi yek ta zak kili gwasi a baŧa zi yen sukti so.
30 Yek gwe kopti wu hap kilisi yek ta lak maʃhi a baŧa zi yen sukti so pak.
31 Yek na mekan gwasaŋ hap kilisi pak. Naŋu-naŋu yek mas jwasaŋ hap
kilisi asa naŋma maʃhkaŋ a basa zi yen sukti so.
32 Yek kilisi lak maʃh pak.
33 Gas tlit ga dii atl wo wok ka ni ɗe kos gwas wo naǩ ɗe mas jwasaŋ sa
hapti wu?>>
34 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mbalaŋ ji se naŋma hapti modli asa naŋma hapti
jwasaŋ ka.
35 Ama majwe mbun ɗe Nya a pallaʃi kaami gas tlit ga dii atl go, hapti po
yi ka dlo gwasaŋ so.
36 A basa po maʃh so, sa pal ndakce suk mil shinti ji Nya. Sa pal ɗe mil ji
Nya naǩ ɗe Nya a pallaʃi kaami wu.
37 Naǩ gwe Musa lishi ɗe majwe maʃh jo sa pallaʃi kaami ɗe ta ɠaƀa ten
lu me gwe wutu ci wu kaŀu gwe Nya wulti ɗe, <Amik ɗe Nya ga Ibirahim
suk ga Ishaku suk ga Yakubu.>†
38 Ti wo Nya ga maŋ maʃhkaŋ ka so, ama Nya ga majwe ni na mbadl wu
kaŋ, naǩ ɗe malti wo mas mbalaŋ wo mbadl nisi ɗa wu.>>
39 Yek jon ka maŋ yisti mbaŧ ga Musa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ka hwini
gem.>>
40 Yek basa po man kumti gaʂ ilgon malti so.

Kumti gaʂi ten Almasihu

41 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Ɗa nii kaŋ mbalaŋ a wule Almasihu wo yen ga
Dauda guu gwi?
42 Naǩ ɗe Dauda dlaŋ ka lishti ga Zabura ɗe,
<< <Nya wul Bagaa gi ɗe:
<<Daŋ ten ang shinti gini
43 se a laki yek ka man ngetl ga maŋ nget gwa
yek a palli guu suk mbalaŋ gwasaŋ a atl ɗakka.>> >‡
44 Naǩ ɗe Dauda guu mbet ɗe Bagaa go, ɗa nii kaŋ ta ni ɗe yen gwas gwi?>>

Yesu buli gal ɗa gaa maŋ yisti mbaŧ ga Musa ka

45 Yek Yesu dlaŋi mas maŋ kopti jwas a cina ɗa mbalaŋ wonti ɗe,
46 <<Paŋ ɗem'ɗem suk maŋ yisti mbaŧ ga Musa naǩ ɗe asa lak bal lukaŀ
asa ngusi maŧlti ɗaŋka ta mbalaŋ gaƀesi kaŀu motgaa ji mbalaŋ ɗa, asa
lami ɗe ta mbalaŋ baʂi lu daŋti ji kiɗi mbalaŋ kaŀu motgaa ga gwasaŋ suk
kaŀu motgaa hwol tuki.
47 Sik ɗe majwe asa yemi wul guli modli ka asa paŀ tlal ngemti Nya ka
mbalaŋ taʂ yensi ɗa. Yek laki ɗe Nya a nolsi nal man mas mbalaŋ.>>

21

Baŀti wulpi ga guli kili gon

1 Yek Yesu tlil gaa nya yek ta yen maŋ wul sa naŋma wutti wulpi ka wul
wutti ka lubii ga Nya.
2 Yek ta yen guli kili gon gwe ba ilgon niɗɗa sowu taŀak baŀ nak njet
wulpi gwe niɗɗa wu mas.
3 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwit gem ɗe, wulpi gwe guli kili wu baŀi
wu man ga naa mbalaŋ mas.

† **20:37 20:37** Yen Yil 3:6 ‡ **20:43 20:43** Yen Zab 110:1

4 Naƙ ɗe si wo njet kaŋ sa ƀaƚi tet ka nali gwe nisi ɗa wu, ama kili go njeti gwe niɗɗa wu kaŋ ta wuti mas.>>

Yesu dlaɱ ilgwe a ya pi wu

5 Yek jon ka maŋ kopti ji Yesu nda gaƀa ten kangwe sa kin lubii ga Nya na hwa ye suk kangwe sa laƙaɱi na wul jwe mbalaŋ baƚi ɗe ga paƚti wul ka bii ngemti Nya wu. Yek Yesu wulsi ɗe,

6 <<Naƙ gwe ka naɱa yenti wul jin ju, cin ni teɗi gwe mas ye jwe ka naɱa yenti wu sa zak gon ten yilka gwas so, mas sa jek ka.>>

7 Yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, a gasi kaŋ naƙ gwisi a pi gwi? A yek ma yeni ama yisi ɗe naƙ gwisi ƀal njaa ta pi ye?>>

8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Paŋ ɗem'ɗem ba maƚgon shelkii so naƙ ɗe mbalaŋ wonti a tuli asa wulkii ɗe sik ɗe ami, asa po wule, <Tlit ga dii atl ƀal njaa.> Baƙ koƀaŋsi so.

9 Kume ka kum dlanti ɗaŋka suk laʂhi daŋti taɱti wu, ba ƀanti cikii so, naƙ ɗe ngetli kaŋ ta naƙ gwisi pi wu. Ama ba yek ƀo ni ɗe tlit ga dii atl so.>>

10 Yek ta ngusi wulti gwasaŋ ɗe, <<Mbalaŋ ji atl gon a dlansi suk mbalaŋ ji atli gon. A mbalaŋ ka atl ga guu gon a dlansi suk mbalaŋ ga guumi gon pak.

11 Dii atl a wu na ndaƚti a kuzaŋ a tlo mbalaŋ, a mbalaŋ wonti ɗaŋka a maʂh na byas cwo. A kiɗi wul cit ƀanti a pi sut nya.

12 Ama naƙ jwisi a ƀo pi so se sa dopkii yek sa lakkii ka bomti. A sa taƚakii mal maŋ kisti gaƀa kaƚu motgaa ji Maŋ Yehuda asa ƀalkii asa zaƙii kaƚu gwe asa zi maŋ paƚti byas wul ju. A sa taƚakii a cina ɗa guu ji baŋ suk kiɗi jwasaŋ ten ɗe kaa zi mbadl tenaŋ ni.

13 Na nu kaŋ ka mbi tantu gwe ka hwisi gaƀa tenaŋ wu.

14 Ba ilgwe ka dlaɱ a cina ɗaasika wu hwotkii so.

15 Ba hwikii ilgwe ka dlaɱ wu suk ƀotlkaŋ gaƀa kangwe maŋ nget gwakaŋ a man nget gaƀa gwakaŋ sowu.

16 Maŋ zaƚ jwakaŋ suk yilkeni jwakaŋ suk yelaŋ jwakaŋ a baƚ bi ga jon jwakaŋ ɗe taʂ tlokii.

17 Mas mbalaŋ a ngekii naƙ ɗe kaa zi mbadl tenaŋ wu.

18 Ama ko ɗe naɱ ka maɗlaŋ gaa gwakaŋ mago gon a gil ka so.

19 Kume ka dlo mbadl go Nya a kiskii.>>

Yesu dlaɱ kangwe baŋ Wurshelima a nda wu

20 Yek Yesu wulsi ɗaɗe, <<Kume kaa yen maŋ hapti dlo gandaƚ Wurshelima wugo, taƙ yisi ɗe ndat ga baɱi ƀal njaa.

21 Majwe ni ka atl ga Yehudiya go sa ap to ka tlaɗaƚ ka. A majwe ni ka baŋ Wurshelima wu yil ɗaƙa baɱi ka. Majwe ni ka nak mil baŋ jo baʂ te ka bal baɱi so.

22 Ka multi jwisi kaŋ Nya a nol mbalaŋ, ta gaƀa gwe mil shinti dlaɱti gaƀa ga Nya lishi wu daŋ ɗe gem.

23 Modli maŋ mil tuki suk maŋ mil kaal a daŋ ɗe wul cit gonti ka multi jwisi naƙ ɗe bal bomti a te ka atli a lilti mbadl ga Nya a su sut ten mbalaɱi wu.

24 Sa tlo jon jwakaŋ ka dlanti a jon wo sa pallaʂi ɗe zhel ɗaŋka atl jon ka. Majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu a ngaƀi Wurshelima se multi jwasaŋ njikaŋ.

Palti ga Yen ga Mbalaŋ

25 <<Mbalaŋ a yen wul cit ɓanti ten cin suk ten liɓi suk ten kyadlaḷ. A
ten dii atl wo mbadl gaˌ mbalaŋ a lus ka naḳ ɗe ɓanti a cisi i'e ɗe bal ze
nwuti wu.
26 Naḳ wule mbalaŋ a na kotlaŋ mbadl ka naˌ ɓanti, a bi mbadl gwasaŋ a
ngusi ɓoti naḳ ɗe dlo nya a wu wu.
27 A paa mas mbalaŋ yenaŋni Yen gaˌ Mbalaŋ kaˌ nyaze, kaˌ ndaḷti suk bal
nalti gini.
28 Kume kaˌ yeni ɗe nu ɓa pi wu, dlaḷaŋ ndaḷi, kisti gwakaŋ kaˌ ɓal njaa.>>

Cingaḷti gaɓa gaˌ Yesu ten tlindi tulaŋ

29 Yek Yesu cingaḷisi gaɓa gon ɗe, <<'Bo yenaŋ tlindi tulaŋ suk naa tlindi,
30 kume saˌ nda telti pyal daa wugo, akaˌ yisi ɗe watlaŋ ɓal njaa.
31 Nu kaŋ kume ka yen iljwe a hwikii wu ɓa pi wu taḳ yisi ɗe kanti gaˌ
Nya ɗe guu kaˌ mbadl gaˌ mbalaŋ ɓal njaa.
32 A ni kii ma hwit gem ɗe jon kaˌ mbalaŋ ji se a ɓo maṣh so ɗe mas wul
jwisi a pi wu.
33 Dlo nya suk dii atl a paki ama ko njet kaˌ gaɓa gi wo a paki so.

Gaɓa gaˌ Yesu ten daŋti naˌ kaŋ gaa

34 <<Paŋ ɗem'ɗem naˌ gaa gwakaŋ, baˌ zaṭ mbadl ten ngukti wul suk tlat
wul jwe a gillikii gaa kaẇu suk daamti ten wul ji dii atl lil daŋti gwakaŋ kaˌ
so. De baˌ nuk sogo, cin gwisi a tuli gasi gwe baḳa yisi sowu,
35 naḳ gwe a tarko dop wul wu. Nu kaŋ cimi a tuli mas mbalaŋ gaˌ dii
atli.
36 Daŋaŋ naˌ kaŋ gaa akaˌ naŋa ngemti Nya taḳ manaŋ yilti ɗaḳaˌ wul
jwisi ka akaˌ man dlaḷti a cina ɗaaka Yen gaˌ Mbalaŋ.>>
37 Yek Yesu ngusi hwit gaɓa mbalaŋ kaˌ lubii gaˌ Nya mas cin, sukti ɓal go
ataˌ to ten Zaŋdaḷ Tlindi Zetun ataˌ mul to ka.
38 Naˌ gasi ɓal go a mas mbalaŋ mogaa kaˌ lubii gaˌ Nya taṣ katit kaŋ.

22

1 Cin Motgaa bukti burodi gwe baˌ yiis ni giɓi sowu gwe a Maŋ Yehuda
mbe ɗe Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila wu ɓal njaa go,
2 yek kiɗi maŋ Paris suk maŋ yisti mbaṭ gaˌ Musa ngusi ngot gaˌ Yesu taṣ
laki taṣ tloti mukli naḳ ɗe ɓanti gaˌ mbalaŋ cisi wu.
3 Yek Sheɗan te kaˌ mbadl ga Yehuda gwe asaˌ mbet ɗe Iskariyoti wu, ɗe
naŋ kaˌ maŋ kopti botli jwas ɗe kutl cet lop ju.
4 Yek Yehuda li mal kiɗi maŋ daŋti kaˌ bii ngemti Nya suk maŋ hapti dlo
jwasaŋ taṣ dlaŋ suksi kangwe ta baḷsi Yesu wu.
5 Yek saˌ paḷ hwol tuk i'e yek saˌ dlaŋ sukti ɗe sa baḷti wulpi.
6 Yek Yehuda ndaḳisi ɗe taˌ baḷsi Yesu. Yek taˌ ngo tantu gwe ta baḷsiti abaˌ
maḷgon ni kaḷi sowu.

Yesu nguk burodi suk maŋ kopti jwasi

7 Cin Motgaa bukti burodi gwe baˌ yiis ni giɓi sowu ballaṭ tet wi gas gwe
a mas lubii kaˌ baŋ Israila mbosh yen bagalla asaˌ taki Nya wu.
8 Yek Yesu shin Biturus suk Yohana taṣ lak laḳaŋisi lu gwe sa nguk wul
kaˌ Motgaami wu.
9 Yek saˌ ngemti ɗe, <<A'ako kaŋ kaˌ lami ɗe taŋ paḷi ko?>>
10 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaa te kaˌ baŋi wugo ka mbi maḷgon naˌ tat ze a gaa
akaˌ kopti kaˌ lubii gwe ta te wu,

11 akaa wul baboomi ɗe, <Maŋ lishti ka shinnii ɗe taŋ ngemki ɗe a'ako kaŋ ta nguk wul ga Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila suk maŋ kopti jwas ko?>
12 Ta mbokikii ang ten bal punka gon to ka tlal bii ka na gobdlan a giɓi. Kali kaŋ ka lakamini lu.>>
13 Yek sa li wugo, yek sa lak mbi mas nak gwe ta hwisi wu. Yek sa lakaŋ lwisi.
14 Yek sukti ɓal ɗe nguktisi ka ɓal go, yek Yesu daŋm na zhila suk mil shinti ji botli jwasi tas nguki.
15 Yek ta wulsi ɗe, <<A lami i'e ɗe ta nguk wul sukkii ten Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila a paa a nda tlat bomti.
16 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba po nguk wul sukkii ka Motgaami nak gaŋ so se gas gwe ma palaŋ bal Motgaa to nya ka kalu gwe majwe Nya kissi wu a mogaa wu.>>
17 Yek ta kan mbuka ze inabi yek ta pal hwol tuk na Nya yek ta wulsi ɗe, <<Kamaŋnii tak huuliini.
18 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba po tla ze inabi sukkii so se gas gwe ma moo mal guu ga Nya wu.>>
19 Yek ta kan burodi yek ta pal hwol tuk na Nya yek ta caccali yek ta balsi yek ta wulsi ɗe, <<Gaŋ go tlu tli gi kaŋ gwe a bali ka lal gwakaŋ wu, ngusi palti nu aka naŋma daamti gini.>>
20 Sa nguk wugo, yek ta po kan mbuke yek ta wule, <<Mbuka gaŋ go ga pyal dIallat gaɓa kaŋ gwe ni ka hwulan gi ɗe ba shoti ka lal gwakaŋ wu.
21 Ama malgwe a bal bi gi wuggu ta naŋma ngukti wul suk ami.
22 Ami Yen ga Mbalaŋ ba mashi nak kangwe Nya pali wu, ama malgwe a bal bi gi ɗe tas tlo go, ta daŋ ɗe wul cit gonti.>>
23 Yek maŋ kopti jwas njel ngemti ji yilkeni ɗe wok ka pal ilgon nu ka mi wo?

Gaɓa ten malgwe a daŋ ɗe kakshe wu

24 Yek gaɓa te ka dlo ga maŋ kopti ji Yesu ten ɗe wok ka daŋ ɗe kakshe kasi wo.
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Guu ji majwe basa yis Nya sogo, asa pali wul mbalaŋ jwasaŋ tas yisi ɗe ndalti guu nisi ɗa, asa lami ɗe ta mbalaŋ kansi ɗe maŋ palti hwa wul.
26 Ama kii wo ba ni nu malkii so. Haŋ ta malgwe ni ɗe kakshe ka kii wu daŋ nak nak'eni, a malgwe ni ɗe bali ka kii wu daŋ nak zhel.
27 Wok nal mani wo, malgwe naŋma ngukti wul gwa ko malgwe naŋma huulti ilga ga nguki wu? Malgwe naŋma ngukti wu kaɗe kakshe. Ama yek amikgu ka dlo gwakaŋ nak maŋ huulti ilga ga nguki.
28 Kiik dlal na gem suk ami ka bomti jwe a tla wu.
29 Nak gwe Aba gi pallaŋ ɗe guu wu, nu kaŋ kii mago a pallakii ɗe guu wi pak.
30 Ka nguki aka tla aka ngukti wul gini kalu gwe a ni ɗe guu wu, aka daŋ ka gobdlan guu aka daŋ ɗe maŋ kisti gaɓa ga maŋ gas ga Israila ɗe kutl cet lop ju.>>
31 Yek Yesu wule, <<Siman Biturus, ɓo kumi, Sheɗan ngwe i'e tas pelkii nak gwe asa pel gwe alkama ɗaka kapti kawu.
32 Ama a nikma ngemti Nya ɗe ta zat mbadl gwa dlal ten Nya, a kume ka ballak tet malaŋ wugo, aka ndali mbadl yilkeni jwa.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, ko ta ka bii gwe asa ɓal mbalaŋ wu ka mago, ba te sukki, a kume mashkaŋ ka ma wu, ba mash sukki.>>

34 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwiti ɗe, ka nge yisti gini asaṃi ɗe
mekan ka gas gaṇ a paa gunda kol nda lakti yal ka bultlwe.>>
35 Yek Yesu ngem maṇ kopti jwas ɗe, <<A shinkii ba na wulpi so aba na
ngura so aba na kaptaḷan sogo, yek ka mbi so ye?>>
Yek sa wule, <<Ma mbi mas wul.>>
36 Yek ta wulsi ɗe, <<Ningaṇ go mas maḷgwe wulpi suk ngura niɗɗa wu
taṣ kami ata ngiɓi. Mas maḷgwe bal puka niɗɗa sogo, taṣ wul lukaḷ gwas
ka ata wuli.
37 A ni kii ma hwiti ɗe, ngetli kaṇ ta ilgwe sa lishi tenaṇ ka lishti ji maṇ
dlaṃti gaɓa ga Nya wu daṇ ɗe gem, gwe wuli ɗe, <Yek sa pallaṭ ndakce suk
maṇ paḷti byas wul.> Ilgwe sa lishi tenaṇ wu ɓalma daṇti ɗe gem.>>*
38 Yek maṇ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa, kiɗi puka ɗe lop kaju.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kumi wi.>>

Sa dop Yesu

39 Yek Yesu zak baṃi yek ta to ka Zaṇdaḷ Tlindi Zetun naḳ gwe ata kul
paḷi wu, yek maṇ kopti jwas kopti.
40 Ta to ka tlaṇdaḷi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Ngemaṇ Nya, ba Sheɗan
lakkii ten paḷti byas wul so.>>
41 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya.
42 Yek ta wule, <<Aba, ka lami go aka kami bomti gaṇ ka, ko ɗe ba lamti
gi ka sowu, ama kangwe ka lami wu.>>
43 Ta naṃa ngemti Nya nugo yek yen shinti sut nya ka ɓallu yek ta
ngusit ndaḷḷaṭ mbadli.
44 Naḳ ɗe ta ni ka bomti wu, yek ta dlot ten ngemti Nya hal lwani nitma
lokti naḳ gudaḷ hwulan.†
45 Ta pak ngemti Nyami wugo, yek ta pal te mal maṇ kopti jwas ka yek
ta mbisi go sa naṃa ndet yebaḷ, naḳ ɗe sa ni ka duu tuk wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naṃa ndet yebaḷ ye? Tlannya taḳ
ngemaṇ Nya ba Sheɗan lakkii ten ndat so.>>
47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek majon kaju wonti sa sa dopti gwasi. Yehuda,
gon ka maṇ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ka tullaṣi. Yek Yehuda ɗam njaa
mal Yesu yek ta swatti.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yehuda, na swatti kaṇ ka baḷ bi gi Yen ga Mbalaṇ
ma?>>
49 Yek maṇ kopti jwe ni suk Yesu wu yeni nu wugo yek sa ngem Yesu ɗe,
<<Bagaa, taṇ kan kiɗi puka taṇ dlanni suksi a?>>
50 Yek gon ka maṇ kopti ji Yesu wotl zhel ga bal maṇ Paris gon hal yek ta
kotlit kaṇ ga kaṭ ang shinti ka.
51 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaṇsi!>> Yek ta taṇ kaṇ ga maḷgwe sa wotlit
kawu yek kaṃi ndoki.
52 Yek Yesu wul kiɗi maṇ daṇti ka bii ngemti Nyami suk maṇ hapti dlo
jwasaṇ suk kiɗi jwasaṇ jwe tul ɗe taṣ dopti wu ɗe, <<Kaa li tet na kiɗi puka
suk sada taḳ doɓaṇ ninini, mukaḷ kaɗe ami a?
53 A ni sukkii mas cin kaḷu lubii ga Nya yek baḳa doɓaṇ so, yek ninge
kaṇ kaa ya mbi tantu dopti gini ka ndaḷti byas wul ga daṃshal.>>

Biturus nge yisti ga Yesu

54 Yek sa dop Yesu, yek sa zigaa na ti, yek sa taḷat ka boo ga bal maṇ
Paris. Yek Biturus ngusi kopti gwasaṇ tet dlenti.

---

* **22:37 22:37** Yen Ish 53:12 † **22:44 22:44** Ka lishti jon ji cina wo, lu ndati ɗe 43 suk 44 ni giɓi so

55 Yek sa̱ hot wutu a dii boo lubiimi wugo, yek sa̱ da̱m atli, Biturus mago
yek ta̱ da̱m suksi njaa mal wuti.
56 Yek ɗe na̱m ka̱ mil modli jwe na̱ma pa̱lti wul ka̱ lubiimi wu yenti
wugo, yek ta̱ wutit gwel, yek ta̱ wule, <<Ma̱lga̱n go suk Yesu ka̱n ta̱ ni.>>
57 Yek Biturus wule, <<Suk Yesu ka̱n a ni so, a yisti so pamma.>>
58 La̱m da̱nti wugo, yek ma̱lgon po yis Biturus ɗa, yek ta̱ wule, <<Ki
mago gon gwasa̱n ka̱n.>>
Yek Biturus wule, <<Amik so.>>
59 Nak po la̱m da̱nti tek wugo, yek ma̱lgon po wulti ɗe, <<Gem, ma̱lga̱n
go suk Yesu ka̱n ta̱ ni. Na̱k ɗe ti mago ma̱n Galili ka̱wu.>>
60 Yek Biturus wule, <<A yis ilgwe ka̱ na̱ma dla̱mti wu so pamma.>> Ta̱
na̱ma dla̱mti nugo yek gunda kol lak yal ka̱ bultlwe.
61 Yek Bagaa Yesu balla̱ti, yek ta̱ wuti gwel Biturus, yek Biturus daam
ilgwe Yesu hwit wu ɗe, <<Ka nge yisti gini asa̱mi ɗe mekan a paa gunda
kol nda lakti yal ase ka̱ bultlwe.>>
62 Yek Biturus yil deɓa̱l yek ta̱ kul i'e.
63 Yek majwe na̱ma da̱nti mal Yesu wu ndet wulti wul jon asa̱ na̱ma ɓot
gwasi.
64 Yek sa̱ ɓalit gwel ka, yek sa̱ njel wulti gwas ɗe, <<Hwini ma̱lgwe ɓok
wu ta̱n yisi ɗe ki wo ma̱n dla̱mti ga̱ɓa ga̱ Nya ka̱n.>>
65 Yek sa̱ ngusi byalti gwasi.

Yesu a cina ɗa̱ kiɗi ji Ma̱n Yehuda ka

66 Lu tlo wugo, yek kiɗi ma̱n ba̱n suk kiɗi ma̱n da̱nti ka̱ lubii ga̱ Nya suk
ma̱n lishti mba̱t ga̱ Musa mogaa, yek ma̱n hapti dlo tulli Yesu malsi.
67 Yek sa̱ wulti ɗe, <<Kume kik ɗe Almasihu‡ go, hwinii.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kume a hwikii mago ka kan ga̱ɓa gi so.
68 A kume a kum ga̱s ilgon malkii go ka balli so.
69 Ama ndok ase, ami Yen ga̱ Mbala̱n a da̱n ten ka̱t ang shinti ga̱ Nya Bal
Kakshe.>>
70 Yek mas jwasa̱n ngemti ɗe, <<Kik ɗe Yen ga̱ Nyami a?>>
Yek ta̱ wulsi ɗe, <<Gem ka̱n ka̱a dla̱mi, nu ka̱n ni.>>
71 Yek sa̱ wule, <<Yek ma̱ yii ma ɓa̱tti ye, na̱k ɗe ma̱ kumi tet bi ɗatka
wu?>>

23

Yesu a cina ɗa̱ Bilatus ka

1 Yek mas kiɗi ji ma̱n Yehudasi tlinya yek sa̱ ta̱la Yesu mal Bilatus gobna,
2 yek sa̱ ndet za̱t duu gaa ɗe, <<Ma̱ mbi ma̱lga̱n ten gilla̱t ga̱ mbala̱n
jina̱n ɗe ba̱s ba̱l wulpi boo gwasa̱n Kaisar guu so. A ta̱ na̱ma wulti ɗe tik
ɗe Almasihu guu.>>
3 Yek Bilatus ngem Yesu ɗe, <<Kik ɗe guu ga̱ ma̱n Yehuda?>>
Yek Yesu wule, <<Nu ka̱n ni.>>
4 Yek Bilatus hwi kiɗi ma̱n da̱nti ka̱ lubii ga̱ Nyami suk naa mbala̱n ɗe,
<<Yek laki yek ka̱a̱ tulla̱t ye? Ami wo a mbi byas ilgwe ta̱ pa̱li wu so.>>
5 Yek mbala̱mi ngusi wulti ɗe, <<Ga̱ɓa gwe ata̱ hwi mbala̱n wu ka̱ɗe ma̱n
tlilti mbadl gwasa̱n ka̱ mas ba̱n ji Yehudiya, tet Galili ka̱n ta̱ nde, yek tik
ɓallu a ɗee.>>

Sa̱ ta̱la Yesu mal Hiridus

‡ **22:67 22:67** Sogo *Kiristi*

6 Bilatus kumi nu wugo yek ta kum gazi de ko Yesu wo man Galili kade
ti. Yek sa wulti de man Galili kan.
7 Bilatus kumi de Yesu wo ka atl ga Hiridus guu kan ta ni wu, yek ta
wulsi de, tas talat malti nak de Hiridus guu ni Wurshelima ka multi jwisi
wu.
8 Hiridus guu yen Yesu wugo, yek ta pal hwol tuki i'e nak de ta lam multi
ata nama kumti gaba tenti wu. Ta lami tas yen wul cit banti gwe a Yesu
pali wu.
9 Yek ta kum gas wul wonti mal Yesu ama yek ba Yesu wulti de ilgon so.
10 Kidi man danti ka lubii ga Nya suk man yisti mbat ga Musa ni kali asa
nama ta dlamti byas wul tenti.
11 Yek Hiridus suk man hapti dlo jwas wulit wul jon, yek sa wulit wul
jon yek sa lakit bal lukal, yek sa pallat su mal Bilatus ka.
12 Ndok ten gasi, yek Hiridus suk Bilatus dan de yelan, nak de yelan
dlanti kade si wu.

Sa bal bi ga Yesu tas tloti

13 Yek Bilatus mo kidi man danti ka bii ngemti Nya suk kidi ji man bami
suk mbalami mas.
14 Yek ta wulsi de, <<Kaa tulli malgan malan de ta nama gillat ga
mbalan, ama yek a bodlalti yek baa mbit na byas ilgon so.
15 A ba Hiridus mbit na byas ilgon so pak, yek laki yek ta pallat tet
malanni. Kiik ka yeni wu, ta pal ilgwe a laki de tan tlot wu so.
16 Yek laki de bot kan ba boti a paa a zakti.>>*
18 Yek mbalami bel bi yek sa ngusi wulti na ndalti de, <<Zan gaa na
malgan! A ka zakini Barabas.>>
19 Barabas tulli dlanti ka dlo ga mbalan a Wurshelima, yek ta po tlo
malgon. Yek laki yek sa balti.
20 Yek Bilatus wulsi dade, ta lami de tas zak Yesu.
21 Yek sa ngusi dlamti na ndalti de, <<Bakanti ten gudal yencin tas
mashi!>>
22 Yek Bilatus po wulsi asami na mekan de, <<Yek laki de ka lami ta
malgan mashi ye? Byas wul yek ta pali ye? A mbit na byas ilgwe a laki ta
tlot wu so. Ba laki asa bot na tlemndi a paa a zakti.>>
23 Ama yek sa nge, yek sa ngusi wulti na ndalti de, <<Bakanti ten gudal
yencin!>> Yek gabe gwasan wu ka dlali.
24 Yek Bilatus palisi ilgwe sa lami wu.
25 Yek ta zakisi Barabas, malgwe sa balti ten de ta tlo malgon wu, yek ta
balsi Yesu tas palit ilgwe sa lami wu.

Sa bak Yesu ten gudal yencin

26 Man hapti dlo nama zat gaa na Yesu nugo, yek sa mo suk malgon asa
mbet de Siman man ban Sayirin ta nama lat Wurshelima. Yek sa dopti yek
sa zit gudal yencin gwe sa bak Yesu dani wu gaa, yek sa lakti tas kop Yesu
na nali.
27 A mbalan wonti nama kopti gwasan suk modli jon asa nama desti lee.
28 Yek Yesu ballati, yek ta wulsi de, <<Modli Wurshelima, po kuli ninini
gaa so, kuli gaa gwakan suk mil jwakan.
29 Gas gon wo ka wule, <Modli jwe zi yen so, a basa lu mil kaal sogo man
hwol tuk kade si.>

---

* **23:16 23:16** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi de, *ti.* 17 *Ka Motgaa daamti dakcit boo ji Israila gwisi kan a Bilatus kul laki asa zak de nam ka majwe sa balsi ju.*

30 Ten gasisi kaŋ
<< <mbalaŋ a wul tladaḷ ɗe, <<Ndenii sut gaa,>>
asa wul zandaḷ ɗe, <<Yitlani ka.>> >†
31 Kume sa paḷi nu a tlindi yi diki go, nii kaŋ a pi gwi ɗe tlindi koo wu?>>
32 Yek sa taḷa mbalaŋ ɗe lop jon jwe paḷ byas wul wu taṣ tlosi pak suk Yesu.
33 Yek sa taḷasi kaḷu gwe asa mbe ɗe <<Is Gaa>> wu. Kaḷi kaŋ sa ɓakti ten gudaḷ yencin suk mbalaŋ ɗe lop jwe paḷ byas wul ju. Gon ni ten gudaḷ yencin ten kaṭ ang shinti gwasi a gon wo ten kaṭ ang yali gwasi.
34 Yek Yesu wule, <<Aba, taasi majin byas wul jwasaŋ ka, naḵ ɗe baṣa yis ilgwe sa naŋma paḷti wu sowu.>> Yek sa huul lukaḷ ga Yesu ka dlo gwasaŋ ten botlti ga maḷgwe a kan wu.
35 Yek mbalaŋ ngusi yenti ga Yesu, yek kiɗi jwasaŋ wulit wul jon ɗe, <<Ta kis naa mbalaŋ, taṣ kis gaa gwas la kume tik ɗe Almasihu gwe Nya botlti wu.>>
36 Yek maŋ hapti dlo jwe ɓakti ten gudaḷ yencimi wu wulit wul jon, yek sa takit mbayi ze.
37 Yek sa wulti ɗe, <<Kume kik ɗe guu ga maŋ Yehuda go, kis gaa gwa la.>>
38 Yek sa lishi ten gudaḷ yencimi to gaa ɗatkaɗe, <<Maḷgaŋ kaɗe guu ga maŋ Yehuda.>>
39 Yek ɗe naŋ ka majwe paḷ byas wul ɗe sa ɓaksi ten gudaḷ yencin mal Yesu wu, hwit byas gaɓa ɗe, <<Ale kik ɗe Almasihu nwa? Kis gaa gwa aka kisnii pak la.>>
40 Yek maḷi gon wu matlti yek ta wulti ɗe, <<Banti ga Nya mago cik sa? De ilgwe sa paḷini wu kaŋ sa paḷit wu.
41 Mi wo byas ilgwe ma paḷi wu mbuki taṣ paḷini nu, ama maḷgaŋ go ta paḷ byas ilgon so.>>
42 Yek ta wul Yesu ɗe, <<A ka yisi lu ne, kume ka ɓal ɗe guu wu.>>
43 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwit gem ɗe, ase go ka daŋ suk ami ka Boo ga Nya.>>

Maṣhkaŋ ga Yesu

44 Sa ni nugo, ka dlo cin, yek daṃshal yitla lu ka mas, se naḵ cin celti.
45 Yek cin zak cilti, yek labule ga lubii ga Nya kesh su dlo ka.
46 Yek Yesu wul na ndaḷti ɗe, <<Aba gini, ka ang gwakaŋ a zi mbadl gini.>> Ta dlaṃ nu wugo, yek ta maṣhi.
47 Yek bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gwe ni kaḷi wu yeni nu wugo, yek ta taṣ Nya, yek ta wule, <<Gem, maḷgaŋ go zok mbalaŋ kaŋ.>>
48 Yek mas majwe mogaa taṣ yen ilgwe a pi wu yeni nu wugo, yek sa ɓo ang ten ngetli, yek sa zigaa.
49 Yek mas majwe yis Yesu, suk modli jwe kopti tet Galili wu dlaḷ tet dlenti, yek sa ngusi yenti ilgwe naŋma paṭ wu.

Lepti ga Yesu

50-51 Maḷgon ni ɗa asa mbet ɗe Yusupu maŋ paḷti zok wul gon. Ta naŋma hwol tuk ten ɓaṭti ga Nya taṣ tul ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ. Ti wo maŋ baŋ ga Yehuda gon kaŋ gwe asa mbe ɗe Arimatiya wu, a bal mbalaŋ ga maŋ Yehuda ka pak. Ama baṭa mo bi suksi ten ilgwe sa paḷi Yesu wu so.
52 Yek ta li mal Bilatus yek ta ngemti taṣ baḷti hwuu ga Yesu. Yek ta zakti taṣ lak kami.

† **23:30 23:30** Yen Hos 10:8

53 Yek Yusupu shit hwuunisi sut ɗa ten gudal yencimi ka, yek ta kus ka ka mbuni hwol lukal yek ta zi ka gaa zukɗi gwe sa tlat ka paa a basa ɓo lep malgon giɓi sowu.
54 A cin lakanti wul kan nak ɗe gas shukti ɓal njaa wu.
55 Yek modli jwe kop Yesu tet Galili wu li suk Yusupu yek sa yen gaa zukɗisi suk kangwe sa zi hwuu ga Yesu a giɓi wu.
56 Yek sa li gazan yek sa lakan turare suk mil tuksati, yek sa shuki ten gas shukti nak gwe mbat ga Musa dlam wu.

24

Palti ga Yesu kaami

1 Gas ndat multi ɗe nam ga nitgi kaal ɗa gas shukti ka bultlwe yek modli ju li ka gaa zukɗi ga Yesu na turare gwasan.
2 Yek sa mbi go sa gudal bal ye gwe sa zi ten bi gaa zukɗisi wu kawi.
3 Yek modlisi te ka gaa zukɗisi wugo yek basa mbi hwuu ga Yesu Bagaa a giɓi so.
4 Sa nama daamti gwasan nugo yek majon kaju si ɗe lop a malsi na hwol lukal man cilti i'e.
5 Banti ɓa cisi go yek sa ngusal gaa gwasan atli. Yek mbalami wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama ngot ga malgwe ni kaami wu ka hwuu mbalan ye?
6 Ta po yi ɗee so, ta tli ɗaka mashkan ka wu nak gwe ta dlami ata yi sukkii a Galili wu.
7 De ta wulkii ɗe sa bal bi ga Yen ga Mbalan a ang ɗa man palti byas wul ka asa ɓakti ten gudal yencin, a ten gas na mekan wo ata tli ɗaka mashkan ka.>>
8 Yek gaɓe te modlisi kan,
9 Yek sa pal tet kalu gaa zukɗisi wugo, yek sa hwi mil shinti ji botli ga Yesu ɗe kutl cet nam ju suk mas majwe ni kali wu.
10 Modli jwe li kalu gaa zukɗisi jo sik ɗe, Maryam Magadala suk Yuwana suk Maryam ana ga Yakubu suk naa modli jwe ni suksi wu.
11 Ama yek mil shinti ji botlisi palli gaɓe ɗe jetiti yek basa kan so.
12 Yek Biturus tlinya na apti tas lak yen ilgwe modli ju dlam wu, yek ta kus gaa zukɗisi, yek ta yen lukal gwe sa lep hwuuni ga Yesu a giɓi wu ten kati gon, yek ta pal lubii a ili nitma cit ɓanti ata nama daamti gwas a dani.

Man kopti ji Yesu ɗe lop mo sukti ten tantu Imawus

13 Ten gasisi, yek man kopti ji Yesu jon ɗe lop nama lat ten tantu ban gon asa mbe ɗe Imawus, dlentat ga Imawus tet Wurshelima wo mil ɗe nitgi kan.
14 Asa nama gaɓa ka dlo gwasan ten mas wul jwe pi wu.
15 Sa nama gaɓa asa nama daamti gwasan nugo yek Yesu kawu yek ta njel lat suksi.
16 Ama yek basa yisi ɗe Yesu ka ni malsi so.
17 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek kaa nama dlamti ten tantu nan ye?>>
Yek sa dlal kali asa nama duu tuki.
18 Yek gon gwasan asa mbet ɗe Kiliyopas ngemti ɗe, <<Kik ɗe mandaki na ngwe a Wurshelima ɗe baka yis iljwe nama pat ka multi jin so gwa?>>
19 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Yek pi ye?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Iljwe pi ten bi ga Yesu man Nazarat wu man dlamti gaɓa ga Nya, man ndali gaɓa a man palti kiɗi wul a cina ɗa Nya suk mas mbalan wu.

20 Yek kiɗi maɲ daɲti ka ɓii ngemti Nya suk kiɗi jinaɲ baltiti maɲ tlot
gwasi yek sa ɓakti ten gudal yencin.
21 Ma lak mbadl ɗe tik ka yilli maɲ Yisiraila tet ɗaka ang ga maɲ nget
gaɲaɲ ka, ama yek multi ɗe mekan ka ɓali na pat ga ili.
22 Yek modli jon ka mbalaɲ jinaɲ cini ɓanti ɗe sa yil ka bultlwe yek sa li
kalu gaa zukɗisi,
23 yek basa mbi hwuu gwas so. Yek sa pal teɗi yek sa hwini ɗe, gwel
gwasaɲ ɓuli yek sa yen mil shinti ji Nya jwe wulsi ɗe Yesu tli ɗaka
mashkaɲ ka wi.
24 Yek jon ka mi li kalu gaa zukɗisi pak yek sa mbi go ta po yi so nak gwe
modli ju dlam wu.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii wo ka kadlaɲ hwo, a yisti mas wul jwe maɲ
dlamti gaɓa ga Nya lishi wu bomikii gaa!
26 Ngetli kaɲ ta Almasihu tla bomti nu apaa ta daɲ ka nalti gwasi.>>
27 Yek ta ndesi gaɓa ten lishti ga Musa suk mas ga maɲ dlamti gaɓa ga
Nya jwe lish gaɓa tenti wu.
28 Yek sa ɓal njaa a Imawus go, yek Yesu pi wule ta zakaɲsi tas li cina.
29 Yek sa ngemti tas daɲ suksi ka bami nak ɗe sukti ka ɓallu, a cin nda
bii wi. Yek ta kopsi kalu gwe sa mullu.
30 Yek sa dam na zhila tas nguk wul wugo, yek ta kan burodi yek ta pal
hwol tuk na Nya yek ta caali yek ta huulisi.
31 Yek ninge yek sa yisti, njet go yek ta gilisi ka.
32 Yek sa wul ka dlo gwasaɲ ɗe, <<Ta hwini gaɓa ga Nya ten Almasihu
ten tantu go, yek ba mbadl kwekamini kasa?>>
33 Yek sa tlinya yek sa pal su Wurshelima ka, yek sa mbi maɲ kopti jwas
ɗe kutl cet nam suk majwe ni suksi ju.
34 Yek mas maɲ koptisi ngusi wulti ɗe, <<Gem kaɲ, Yesu Bagaa tli ɗaka
mashkaɲ ka wi yek ta mo suk Biturus.>>
35 Yek sa dlam ilgwe pi ten tantu Imawus wu suk kangwe sa yisti ɗe ta
huulisi burodi wu.

Iljwe Yesu zaki maɲ kopti jwas ɗe tas pali wu

36 Sa nama gaɓe nugo yek Yesu ka ɓallu na gaa gwasi, yek ta dlal ka dlo
gwasaɲ, yek ta wulsi ɗe, <<Ta mbadl gwakaɲ tami.>>
37 Yek ɓanti cisi mas jwasaɲ, sa dam gwa we lul kaɲ sa yenti.
38 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek ka cikii ɓanti nu ɗe ba mbadl dlalikii so ye?
39 Bo yenaɲ ang suk asaɲ gini, ami kaɲ na gaa gini, tanaɲni nini tak ɓo
kumini. Lul kaɗe ami so, lul wo tli niɗɗa nak gi wu so.>>
40 Ta dlam nu wugo, yek ta mbokisi ang ten ang suk asaɲ gwasi.
41 A ba mbadl gwasaɲ ɓo dlal so, nak ɗe ili cisi ɓanti ama asa naɲa hwol
tuk pak. Yek ta ngemsi ɗe, <<Ilga nguki ni kii ɗa a ɗee ma?>>
42 Yek sa balti kwes ga buki.
43 Yek ta kami yek ta nguki asa naɲa yenti.
44 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe a hwikii ɗe a yi sukkii wuggu, mas iljwe sa
dlam tenaɲ ka mbat ga Musa, suk iljwe maɲ dlamti gaɓa ga Nya lishi, suk
ka Zabura wu a dam ɗe gem.>>
45 Yek ta ɓul mbadl gwasaɲ kangwe sa yis lishti ga gaɓa ga Nya wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe ni ga lishi wuggu, Almasihu a tla bomti ata
mashi, a ten ndat cin na mekan wo ta tli ɗaka mashkaɲ ka.
47 A paa sa hwi gaɓa mbalaɲ ten dii atl ɗanka, ten bi cit atl gaa mal Nya
suk taasti byas wul jwasaɲ ka ka shin gwasi. Tet Wurshelima kaɲ sa nde.

48 Kik ka yen wul jwisi na gwel gwakaŋ, akaa dlaŋmi mbalaŋ.
49 Yekgu ba shinikii lu na malgwe aba gi dlalli gaba ɗe ta bali wu, ama ɓati ka bal baŋmi se Nya baŋkii ndalti sut paa.>>

Kanti ga Yesu to nya ka

50 Laŋm multi wugo, yek Yesu yilli maŋ kopti jwas te kaal bal baŋ Wurshelima ka, yek sa li Betani. Yek ta tlil ang gwas nya, yek ta ngemisi hwa wul ga Nya.
51 Ta nisi ma ngemti hwa wul ga Nya nugo, yek ta huul suksi, yek sa kanti to nya ka.
52 Yek sa ngus atli, yek sa balti nalti. Yek sa pal te Wurshelima ka na hwol tuki i'e,
53 yek sa ngusi lat ka lubii ga Nya mas cin, asa naŋma tasti ga Nya Bal Kakshe.

Yohana

Gaɓe daɱ ɗe mbalaɲ

1 Ten ndat zhile wo Gaɓe ni ɗa, a Gaɓe wo suk Nya kaɲ ni, a Gaɓe wo
Nya kaɲ.
2 Tik ni suk Nya tet ten ndat zhile.
3 Tumalti kaɲ sa paḽ mas wul, a ɗe baˌ tumalti kaˌ sogo saˌ paḽ ilgon kaˌ wul
jwe saˌ paḽi wu so.
4 Tik ɗe maɲ baḽti mbadli, a mbadl gwisi kaɗe cilti gaˌ mbalaɲ.
5 Cilti naɱa cilti kaˌ daɱshal, abaˌ daɱshali man tlat gaa gwas* so.
6 Maḽgon ni ɗa maḽgwe Nya kaˌ shinti sut wu, shin gwas kaɗe Yohana.
7 Taˌ tuli taṣ baḽ sheda gaˌ gem ten bi gaˌ cilti, kangwe mas mbalaɲ a kum
sheda gwisi asaˌ baḽ gem tumalti wu.
8 A baˌ Yohana gaa gwas kaɗe cilti so, ama taˌ tuli taṣ baḽ sheda ten cilti.
9 Cilti gaˌ gem gwe a baḽ mas mbalaɲ cilti wu, naɱa tul ten dii atli.†
10 Tek go gaɓa gwisi daɱ ten dii atli, a ko ɗe tumalti kaɲ saˌ paḽ dii atli
wu, ama baˌ mbalaɲ ji dii atli yisti so.
11 Taˌ tul mal mbalaɲ jwasi, ama yek saˌ ge kanti gwasi.
12 Ama mas majwe kanti yek saˌ baḽ gem naˌ shin gwas go, taˌ baḽsi iko gaˌ
naṯ ɗe mil ji Nya,
13 majwisi daɱ ɗe mil ji Nya tu ten tantu zaṯ yen gaˌ mbalaɲ so,‡ baˌ ɗe
tumal mot gaˌ ba maani suk kili mbalaɲ kaˌ so, a baˌ ɗe tumal lamti gaˌ
mbalaɲ kaˌ so, ama tumal lamti gaˌ Nya kaɲ.
14 Gaɓe daɱ ɗe mbalaɲ yek taˌ daɱ sukmi. Mik yen nalti gwasi, nalti gaˌ
Yen ɗe naɱ gwe baˌ wundaḽ gwas ni ɗaˌ so ɗe taˌ yil sut mal Abe wu, ataˌ
njikaɲ naˌ alheri suk gem.
15 Yohana tlil yal nya yek taˌ baḽ sheda tenti. Yek taˌ wuli ɗe, <<Gaɱi kaɗe
maḽgwe a wule, <Maḽgon a tul kaˌ kaal gini, maḽgwe nal manaɲ wu, ten ɗe
tik ni ɗa a baṣa ɓo zaɲ sowu.> >>
16 Tumal nalti gaˌ alheri gwas kaɲ mas jinaɲ maˌ mbi albarka ten albarka.
17 Ai mbaṯ gaɓa wo tumal Musa kaɲ Nya baḽi, ama alheri suk gem wo
tumal Yesu Almasihu kaɲ tuli.
18 Maḽgon ɓo taɓa yenti gaˌ Nya so, seko Yen ɗe naɱ gwas gwe baˌ wundaḽ
gwas ni ɗaˌ sowu gwe tik ɗe Nya, ataˌ suk Abe wu kaˌ mbokini ang ten Nya.

Yohana maɲ baptisma hwi mbalaɲ ɗe ti wo Almasihu kaˌ so

19 Ilgwe Yohana maɲ Baptisma hwi mbalaɲ kaˌ sa'i gwe maɲ Yehuda jwe
saɲi Wurshelima shin maɲ Paṛis suk maɲ Lawi ɗe taṣ ngemti ɗe wok ɗe ti
wo wukgu!
20 Yek baˌ taˌ hwundaḽi so, ama yek taˌ dlaɱisi ten dii ɗe, <<Amik ɗe
Almasihu so.>>
21 Yek saˌ ngemti ɗe, <<Kik ɗe wokko? Kik ɗe Iliya a?>>
Yek taˌ wule, <<Amik so.>>
<<Kik ɗe Maɲ Dlaɱti Gaɓa gaˌ Nyami ya?>>
Yek taˌ ballisi ɗe, <<Wowo.>>
22 Yek saˌ po ngemti ɗa, yek saˌ wuli ɗe, <<Kik ɗe wokko? Hwini ilgwe ma
lak dlaɱi majwe shinni wu. Ɗe yek kaˌ mbe gaa gwa ye?>>

---

* **1:5 1:5** Sogo *daɱshal, a baˌ daɱshali man ngetl gwas dani so* † **1:9 1:9** Cilti gaˌ gem gwe a baḽ cilti mas maɲ tulti ten dii atli wu ‡ **1:13 1:13** Naˌ bi gaˌ maɲ Girik wo *gaˌ hwulan*

23 Yek Yohana ballisi tet ka lishti ga Ishaya man dlamti gaɓa ga Nya ɗe, <<Amik ɗe yal ga malgwe nama ten lakti icin ka me ɗe, <Lakami Bagaa tantu> wu.>>§
24 Yek man parisi jon jwe sa shinsi wu
25 ngemti ɗe, <<Yek laki aka pali mbalan Baptisma ye, ɗe kik ɗe Almasihu so, sogo Iliya, sogo Man Dlamti Gaɓa ga Nyami sowu?>>
26 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Na ze kan a pal Baptisma, ama malgon ni ɗa a nya ka dlo gwakan malgwe ba kaa yisti sowu.
27 Tik ɗe malgwe ta tul ka kaal gi wu, malgwe zaa kaptalan gwas mago a mbuki ta patl dani sowu.>>
28 Mas wul jimi wo ka ban Betani kan pi tu ten kati gon ga dlalka Yodan, kalu gwe Yohana nama palti Baptisma wu.

Yesu Yen Bagalla ga Nya

29 Lu tlo wugo yek Yohana yen Yesu ata nima lat tet tumalti yek ta wuli ɗe, <<Bo yenan, Yen Bagalla ga Nya, malgwe ta kan byas wul ga dii atl wu!
30 Gami kaɗe malgwe a dlam ɗe, <Malgon a tul ka kaal gini, malgwe ta nal manan wu, malgwe ta ni ɗa aba sa bo zan sowu.>
31 Ami gaa gi mago a yisti so, ama ilgwe laki yek a tuli a nima Baptisma na ze go yek ɗe ta man Yisraila yisti.>>
32 Yek Yohana bal shaida ɗe, <<A yen Shishi sut nya nak yadli yek ta sak nda tenti.
33 Ami mago a yisti so, se nak malgwe shinan ɗe ta pal Baptisma na ze wu hwi ɗe, <Malgwe ka yen Shishi yil sut nya yek sak nda tenti wu kaɗe malgwe a pali mbalan Baptisma na Shishi ga Nya wu.>
34 A yeni na gwel gini yek a hwi mbalan ɗe gan go Yen ga Nya kan.>>

Mil lishti ji Yesu ga cina

35 Ten cin gwe kop kaali wu a Yohana suk ɗe lop ka mil lishti jwas ni kali,
36 ɗe Yohana yen Yesu ten lat tu kali wugo, yek ta wule <<Bo yeni ni, Yen Bagalla Nya ka wu!>>
37 De mil lishti ɗe loɓi kum gaɓa ga Yohana wugo, yek sa kop kaal ga Yesu.
38 De Yesu cel gwel kaali yek ta yensi ten kopti gwas wugo, <<Yek ta ngemsi ɗe yek kaa lami ye?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Rabbi>> (gwe yek ɗe man lishti wu), <<Ako kan lu danti gwa ni ko?>>
39 Yek ta ballisi ɗe, <<Lan te, tak yeni ni.>>
Yek sa lak yen lu gwe ta nima damti wu, yek sa ndacin sukti kali. A sa'i ɗe wupsi ga ka sukti ka ɓali.
40 Andarawus yilka ga Siman Biturus ni ka majwe sa kop kaal ga Yesu ɗe sa kum ilgwe Yohana dlam wu.
41 Ilgwe Andarawus nda palti go yek ɗe, ta ngo yilka gwas Siman yek ta hwit ɗe, <<Ma mbi Almasihusi wi>> (gwe yek ɗe Malgwe Nya Botli wu).
42 Yek ta tullat mal Yesu.
Yek Yesu yenti yek ta wuli ɗe, <<Kik ɗe Siman yen ga Yohana. Sa mbek ɗe Kepas>> (gwe yek ɗe Biturus* wu).

Yesu mbe Pilip suk Nataniyel

43 Ten cin gwe kop kaali wu, Yesu lam lat Galili. Yek ta mbi Pilip, yek ta wulti ɗe, <<Koɓanni.>>

---

§ **1:23 1:23** YenIsh 40:3 * **1:42 1:42** Na Bi Arameya Kepas Na Giris BiturusGwe yek ɗe*Ye* wu

44 Pilip wo maŋ Betseda kaŋ, baŋ gwasaŋ ɗe naŋm suk Andarawus suk Biturus.
45 Pilip mbi Nataniyel yek ta hwit ɗe, <<Ma mbi malgwe sa lish gaba tenti ka mbat gaba ga Musa, suk lishti ji maŋ Dlaŋmti Gaba ga Nya wu wi, tik ɗe Yesu maŋ Nazarat, Yen ga Yusupu.>>
46 Yek Nataniyel ballit ɗe, <<Nazarat we! Hal hwa ilgon a yil tet kali nwa?>>
Yek Pilip hwit ɗe <<Lite tak ɓo yeni,>>
47 Ɗe Yesu yen Nataniyel ten lat tet malti wugo, yek ta wulti ɗe, <<Maŋ Israila ga gem ka wu, malgwe lal ni kati sowu.>>
48 Yek Nataniyel ngemti ɗe, <<Ɗani kaŋ ka yisaŋ gwi?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<A yenki aka yi gaz tlindi tulaŋ a ba Pilip ɓo mbek so.>>
49 Yek Nataniyel wul Yesu ɗe, <<Maŋ lishti, kik ɗe Yen ga Nya, kik ɗe Guu ga maŋ Yisraila.>>
50 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ka bal gem ten ɗe a hwik ɗe, a yenki a gaz tlindi tulaŋ, ka yen kiɗi wul jwe maŋ gwisi wu.>>
51 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge kaa yen dlo nya ga ɓuli, suk mil shinti ji Nya ten toti suk yilti ten Yen ga Mbalaŋ.>>

2

Yesu palli ze ɗe ze inabi

1 Ten multi ɗe mekan kaŋ sa pal biki hapti ka baŋ Kana ka kat atl ga Galili. A ana ga Yesu ni ka lu biki haptisi,
2 a Yesu suk mil lishti jwas mago sa shinisi lu ɗe tas li ka lu biki haptisi pak.
3 Ɗe ze inabi paki wugo, yek ana ga Yesu sak hwi Yesu ɗe, <<Ze inabi pakisi ka wi.>>
4 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gasal, yek laki ɗe ka li tet malaŋ ye? Ai sa'i gi ɓo paŋ so.>>
5 Yek ana ga Yesu hwi maŋ palti wul kali ɗe, <<Palaŋ mas ilgwe ta hwikii ɗe tak pali wu.>>
6 A kali wo kiɗi pyal ze ɗe mukka jwe sa kin na ye wu ni ɗa, jwe a kan tatze ɗe kutl ɗe lop sogo kutl ɗe mekan ga ze wu. Na ze ga pyal ze jwisi kaŋ a maŋ Yehuda pol daskaŋ gwasaŋ ka, nak kangwe sa ku na palti wu.
7 Yek Yesu hwi maŋ palti wul kali ɗe, <<Njikamaŋ pyal ze jwisi na ze>> yek sa njikami ka mas cekal-cekal.
8 Yek paa ta hwisi ɗe, <<Lakaŋ zesi tak tale bagaa ga biki.>>
Yek sa pal ilgwe ta hwisi wu,
9 bagaa ga biki lami go pal ɗe ze inabi wi. A ba ta yis tet ka lu gwe ze inabisi yil tet wu so, ko ɗe maŋ palti wuli wo sa yisi wu. Yek pa ta mbe yen kosi te malkami ka
10 yek ta wulti ɗe, <<Ko wokko hwa ze inabi kaŋ asa nda yillati ta mandaki tla paa aka kaali wo asa tulli gwe tam sowu, ama ki wo yek ka zi hwa ze inabi ka se nin ma.>>
11 A gami kaɗe, wul cit ɓanti gwe Yesu nda palti ka baŋ Kana ka kat atl Galili wu. Yek ta mbokisi ang ten nalti gwasi, yek mil lishti jwas bal gem nati.
12 Ka kaali wo yek Yesu li Kaparnahum suk ana gwasi suk yilkeni jwasi suk mil lishti jwasi. Yek sa lam multi kali.

Yesu mbol mbalaŋ maŋ wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

13 Ɗe sa'i motgaa ɗakciti ga Maŋ Yehuda ɓal njaa wu, yek Yesu to
Wurshelima.
14 Ka dii boo lubii ga Nya yek ta mbi mbalaŋ ka maŋ wulti tla ka, suk
mbala suk kulu, suk maŋ ballat wulpi na zhila ten palti wul jwasaŋ.
15 Yek Yesu takal tlemndi na zaa, yek ta mbolsi mas jwasaŋ ɗaka dii boo
lubii ga Nyami ka, na mbale suk tlaɓi, yek ta babbali tebul ji maŋ ballat
wulpi ka, yek ta cat-cat wulpi jwasaŋ ka.
16 Yek ta hwi maŋ wulti kulu ɗe, <<Yillaŋsi ɗa ɗe ka! Bak pallaŋ lubii ga
Aba gi ɗe lu wulti wul ka so!>>
17 Yek mil lishti jwas daam lishti gwe sa lishi ka gaɓa ga Nya ɗe,
<<Dakalti ten lubii gwa ka mbadl gi nima kwel gi nak wutu.>>*
18 Yek maŋ Yehuda ngemti ɗe, <<Yek ɗe wul cit ɓanti gwe ka pali ten ɗe
taŋ yeni ama yisi ɗe iko palti mas wul jimi nik ɗa gwi?>>
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Jekaŋ lubii ga Nya gaŋ ka, ba kin lisi ka multi ɗe
mekan.>>
20 Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ka gini ɗe kutl ɗe wupsi na mukka kaŋ sa
kin lubii ga Nya gaŋ, ama ki wo ka multi ɗe mekan kaŋ ka kin ma?>>
21 Ama lubii ga Nya gwe ta naŋma gaɓa a dani go dli gwas kaŋ.
22 Kaal ɗa palti gwas kaami kaŋ, yek mil lishti gwas daam ilgwe ta dlaŋ
wu. Yek sa bal gem na lishti ga gaɓa ga Nya suk mas ilgwe Yesu dlaŋ wu.

Yesu yis daamti ga mbadl ga ko wokko

23 A Yesu ni Wurshelima ka sa'i motgaa Daamti Ɗakcitisi, ɗe wonti
mbalaŋmi yen wul cit ɓanti gwe ta naŋma palti wugo yek sa bal gem na shin
gwasi.
24 Ama yek ba Yesu bal gem nasi so nak ɗe ta yis mas mbalaŋ wu.
25 Yesu lami ɗe ta mbalaŋ hwit wul ten malgon so, ten ɗe ta yis mas
ilgwe ni ka mbadl ga mbalaŋ wu.

3

Nikodimus tul mal Yesu

1 Malgon ni ɗa shin gwas kaɗe Nikodimus, ti wo ɗe naŋm kaŋ tet ka
motgaa ji bacina ga maŋ Yehuda jwe asa mbesi ɗe Parisi wu.
2 Ta tul mal Yesu ka gasi yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ma yisi ɗe ki wo
maŋ lishti kaŋ sut mal Nya. Ten ɗe malgon a man palti wul cit ɓanti jwe
ka naŋma palti wu so, ɗe kume Nya ni sukti sowu.>>
3 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik ka hwik ge, ba malgwe a yen Nya ɗe
Guu wu seko sa saka zat ga mali.>>
4 Yek Nikodimus ngemti ɗe, <<Ɗani kaŋ sa zi mbalaŋ ata koli wi gwi?
Mali a man palti te ka tuk ga ana gwas ka asa saka zat gwas a?>>
5 Yek yesu ballit ɗe, <<Gem amik ka hwik ge, ba malgwe a man tet ka
Nya ɗe Guu wu seko sa palit zati ga ze suk ga Shishi ga Nya.
6 Ilgwe a mbalaŋ zi go mbalaŋ kaŋ, ama ilgwe a Shishi ga Nya zi go
Shishi kaŋ.
7 Ba ilgwe a dlaŋ wu ɗe, <Ngetli kaŋ tas saka zat gwa wu,> cik ɓanti so.
8 A yetal ngusi nwuti lu a li ka lu gwe lami wu. Aka kum nwuti lu gwasi,
ama baka yis tet ka lu gwe yil tet wu sogo lu gwe naŋma lat wu so. Nu kaŋ
ni suk malgwe ɗe Shishi ga Nya ka zat wu.>>
9 Yek Nikodimus ngemti ɗe, <<Ɗani kaŋ a pi nu gwi?>>

---

* **2:17 2:17** YenZab 69:9

10 Yek Yesu wulti ɗe <<Ki ɗe maɲ lishti gạ maɲ Yisraila wu mago yek baḳa yis gaa ji wul jimi sa?
11 Gem amik ka hwik ge, ilgwe maạ yisi wu kaɲ maạ naɲma gaɓa dani, ma nikii ma hwit gaɓa ten ilgwe maạ yeni wu, ama mas naạ nu yek kaạ nge kanti gaɓa gaɲaɲ.
12 A nikii ma dlaɲti gaɓa ten wul jwe ni dii atl wu yek kaạ nge baḷti gem. Ɗani kaɲ kaa baḷ gem, ɗe a dlaɲikii gaɓa ten wul jwe ni nya wu gwi?
13 Maḷgon ɓo taɓa tot nya so, seko maḷgwe yil sut nya wu a tik ɗe Yen gạ Mbalaɲ.
14 Naḳ gwe Musa tlil wuci zil gaḷla nya kạ me wu, naḳ gwisi kaɲ ngetli kaɲ sa tlil Yen gạ Mbalaɲ nya pak,
15 ten ɗe taạ mas maḷgwe ngaṣti tenti wu mbi mbadl maɲ laṣhi pakti.
16 <<Ten ɗe Nya lam dii atl i'e yek taạ baḷ Yen ɗe naɲ gwe baạ wundaḷ gwas ni ɗạ sowu, ten ɗe taạ mas maḷgwe ngaṣti tenti go baṣ lil kạ so ama taṣ mbi mbadl maɲ laṣhi pakti.
17 Ten ɗe Nya shin Yen gwas sut ten dii atl ɗe taṣ kissi gaɓa mbalaɲ ji dii atli so, ama taạ shinti sut ɗe taạ dii atli mbi kisti tumalti.
18 Mas maḷgwe ngaṣti tenti ten Yen gạ Nya go sa nolti so. Ama mas maḷgwe nge ngaṣti tenti go saạ kisti gaɓa wi, ten ɗe taạ nge ngaṣti ten shin gạ Yen gạ Nya ɗe naɲ gwe baạ wundaḷ gwas ni ɗạ sowu.
19 Kangwe kisti gaɓe ni wukgu, cilti tul ten dii atli, ama yek mbalaɲ lam daɲmshal man cilti, ten ɗe paḷti wul jwasaɲ wo byasi kaɲ.
20 Mas maḷgwe ataạ paḷ byas wul go, ataạ nge cilti a baạta li tet mal cilti so ten ɗe cilti a lak ɓuli byas paḷti wul gwas gal ɗạ gaa ka.
21 Ama mas maḷgwe ataạ paḷ gem go ataạ li tet mal cilti, ten ɗe taạ mbalaɲ yeni ten dii ɗe ilgwe ataạ paḷi go tumal zaṭ ang gạ Nya kaɲ.>>

Sheda gwe Yohana maɲ Baptisma baḷi ten Yesu wu

22 Kaal ɗạ naḳ gwisi yek Yesu suk mil lishti jwas li tu kaṭ atl gạ Yehudiya, kaḷi kaɲ taạ laɲm multi suksi, ataạ nima paḷti Baptisma mbalaɲ.
23 Yohana mago ataạ nima paḷti Baptisma a Ainon lu gwe ni njaa a Salim ten ɗe ze ni ɗa nal kaḷi. Yek mbalaɲ ngusi tulti asạ nisi ma paḷti Baptisma.
24 (Naḳ gwisi pi abạ sạ ɓo le Yohana ka kạ lu leti so.)
25 Yek mil lishti ji Yohana ngusi calti gaɓa suk maɲ Yehuda gon ten bi polti-polti jwe a maɲ Yehuda paḷi naḳ kangwe mbaṭ gaɓa gạ Musa baḷi wu.
26 Yek saạ li mal Yohana yek sạ wulti ɗe, <<Maɲ lishti, maḷgwe kaɲi sukti tu ten kaṭi gon gạ dlaḷka Yodan wu, maḷgwe kạ hwi mbalaɲ gaɓa tenti ki naạ gaa wu, tik tek gu taạ naɲma paḷti baptisma a mbalaɲ wonti nima laṭ malti.>>
27 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Maḷgon a man mbit ilgon so seko ɗe kume sạ baḷti sut nya wu.
28 Kii gaa gwakaɲ mago sheda kaɲ, ten ɗe ami naạ gaa gi kạ dlaɲkii ɗe, <Amik ɗe Almasihu so ama saạ shinaɲ ɗe ta tul a cina gwasi.>
29 Kạ biki hapti wo amarya wo kili gạ yen kos kaɲ. Yelaɲ gạ yen kosi wo ataạ baṭi ɗe taṣ kum yal gạ yen kosi. Ataạ paḷ hwol tuki ɗe kume taạ kum yen kosi ten gaɓa wu. Naạ nu kaɲ a hwol tuk gi njikaɲ.
30 Ngetli kaɲ taṣ ngusi mbaḷti dli, a ami wo a ngusi hwulti ka.

Maḷgwe yil sut nya wu

31 <<Maḷgwe yil sut nya go taạ man ko wokko, a maḷgwe ɗe tet dii atl kaɲ taɲi go ti wo gạ dii atl kaɲ, a gaɓa gwas wo ten wul ji dii atli kaɲ. Maḷgwe yil sut nya go taạ man mas wul.

32 Ta nama dlamti wul jwe ta kumi yek ta yeni wu, ama mas na nu yek
ba malgon kan ilgwe ta dlam wu so.
33 Ama mas malgwe kan ilgwe ta dlam wu go, mali kan ɗe Nya wo man
palti gem kan.
34 Ten ɗe mal gwisi ɗe Nya ka shinti sut go gaɓa ga Nya ata dlami, nak ɗe
Nya balti Shishi gwasi ba mbat wu.
35 Abe lam Yeni yek ta zi mas wul a ang ɗatka.
36 Mas malgwe ci cina na balti gem na Yeni go mbadl man lashi pakti nit
ɗa. Ama mas malgwe nge Yeni go ta mbi mbadl so, ama lilti mbadl ga Nya
ni tenti.>>

4

Yesu gaɓa suk kili Samariya

1 Yek man Parisi kum gaɓa ɗe Yesu nama mbit mil lishti wonti man
Yohana, ata nisi ma palti Baptisma.
2 Ko ɗe Yesu na gaa gwas kaɗe man palti Baptisme so ama mil lishti jwas
kaɗe man palti wu.
3 Ɗe Yesu kum ilgwe nama pat ɗu wugo, yek ta zak kat atl ga Yehudiya
yek ta pal te ka kati ga Galili ka.
4 A nit ngetli ɗe tas koɓi tu ka kat atl Samariya.
5 Yek ta li ka ban gon ga Samariya gwe asa mbe ɗe Sekar, njaa mal lu
gwe Yakubu bal yen gwas Yusupu wu.
6 Kali kan rijiya ga Yakubu ni. Ɗe Yesu nak na lat wugo yek ta dan na
zhila ten bi rijiye. Nak gwisi pi go a dlocin ka ɓali.
7 Yek kili gon nga Samariya tuli mbot ze. Yek Yesu wulti ɗe, <<Nak balan
ze ta tla ne!>>
8 (Mil lishti jwas li ka bami, ten tas wul ilga nguki teɗi.)
9 Yek nga Samariye wulti ɗe, <<Ɗani kan ki man Yehuda ama yek ka
nima ngemti ze ga tle ami ɗe kili Samariya wu gwi?>> (Ten ɗe man
Yehuda wo basa mo suk man Samariya so.*)
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Da ka yis balti wul ga Nya suk malgwe ngemik ze
go, ka ngemit ze ata balki ze man balti mbadli.>>
11 Yek kilisi hwi Yesu ɗe, <<Man nalti ai ba guga niki ɗaso a yekgu rijiye
wo dlunti kan ni. A ako kan ka mbi ze man balti mbadl gwisi ko?
12 Ka manan man zat ganan Yakubu ɗe ta balni rijiye, a ti gaa gwas
mago ta tla zesi, suk mil jwasi suk tunga dabbobi jwasan ɗe sa tla tet ka
rijiye nwa?>>
13 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas malgwe tla ze ge go kalkaze a ya tloti,
14 ama mas malgwe tla ze gwe ba balti go kalkaze a po saka tlot gwas so.
Zesi a dam ɗe gwel ze gwe a ngusi telti ze ka mali wu, hal a talat ka mbadl
man lashi pakti.>>
15 Yek kilisi wulti ɗe, <<Man nalti, balan ze gwisi kangwe ɗe kalkaze a
po tlo so, aba ba po ngusi tulti aɗe ɗe ta mbo ze sowu.>>
16 Yek Yesu hwit ɗe, <<Lak mbe kos gwa teɗi.>>
17 Yek kilisi wulti ɗe, <<Kos ni ɗa so.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Gem kan ka dlami ɗe ka wule kos nik ɗa sowu.
18 Ten ɗe ka hap maani ɗe namtan wi, a malgwe ka nima damti sukti
nak ninge go kos gwa ka so. Ilgwe ka dlam go gem kan.>>

* **4:9 4:9** Sogo *basa nguk ilga nguki ka gal gwe a man Samariya nguk a giɓi so*

19 Yek kilisi ballit ɗe, <<Maɲ nalti, aɓa yeni go ki wo maɲ dlaɱti gaɓa ga
Nya kaɲ.
20 Maɲ zaɗ jinaɲ ngusi Nya atl ten bal tlaɲdal gaɲ. Ama kii maɲ Yehuda
wo, kaa dlaɱ ɗe Wurshelima kaɗe lu gwe mbun ɗe taɲ ngusi atl Nya
wu.>>
21 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kili mbalaɲ baɭ gem na ilgwe a naɱa dlaɱti wu,
ten ɗe sa'i a tuli gwe ɗe ba mbalaɲ a ngusi Aba atl ten bal tlaɲdaɭ gaɲ sogo
a Wurshelima so.
22 Kii maɲ Samariya wo akaa ngusi atl ilgwe ɗe baɓkaa yisi sowu. Ama
mi maɲ Yehuda wo ama ngusi atl ilgwe ma yisi wu, ten ɗe kisti wo tet ka
maɲ Yehuda kaɲ tuli.
23 Ama sa'i a tuli naɓ ninge mago pi wi sa'i gwe ɗe maɲ ngusti atl ga gem
a ngusi Aba atl ka Shishi suk gem wu, ten ɗe wundaɭ ji mbalaɲ jwisi kaɲ
Aba naɱa ngot gwasaɲ ɗe taɕ ngusit atli.
24 Nya wo Shishi kaɲ, a majwe sa ngusit atl go ngetli kaɲ taɕ ngusit atl
ka Shishi suk gem.>>
25 Yek kilisi wulti ɗe, <<A yisi ɗe Almasihu>> (maɭgwe asa mbet ɗe Kiristi
wu), <<a tuli. Kume ɗe ta tul wugo, ta yillini gaa ga mas wul ten dii.>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ami ɗe a nima gaɓa sukki wu, Amik ɗe ti.>>
27 Sa naɱa pakti gaɓa nugo yek mil lishti jwas pal teɗi, yek sa ngip bi
ang ten ɗe sa mbit ten gaɓa suk kili mbalaɲ. Ama yek ba maɭgon ngem
kilisi ɗe, <<Yek ka lami ye?>> Aba maɭgon ngem Yesu ɗe <<Yek laki ɗe ka
naɱa gaɓa sukti ye?>> so.
28 Yek kilisi zak tatze gwas kaɭi, yek ta pal te ka baɲ ka yek ta wul
mbalaɲ ɗe,
29 <<Laɲ teɗi, taɡ yenaɲ maɭgwe dlaɱi mas ilgwe a paɭi wu. Ko gon a tik
ɗe Almasihu?>>
30 Yek mbalaɱi ngusi yilti tet ka baɱi yek sa li tet ka lu gwe Yesu ni wu.
31 A il gwisi naɱ paɗ nugo yek mil lishti jwas ngemti ɗe, <<Maɲ lishti
nguk ilga nguki ne.>>
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilga nguki ni ɗa gwe ɗe baɓkaa yis ilgon a
dani sowu.>>
33 Yek mil lishti jwas ngusi ngemti ji yilkeni jwasaɲ ɗe, <<Ko naɓkaɲ
maɭgon tullit ilga nguki na?>>
34 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilga nguki gi kaɗe, ta paɭ ilgwe maɭgwe
shinaɲ wu lami a pak paɭti ilgwe ta zi wu.
35 Ale kaa naɱma dlaɱti ɗe <lip ɗe wupsi ka ɓali a paa kaa nda wotlti
zhin na?> Ama amik ka hwikii ge, ɓo ɓulaɲ gwel taɡ yenaɲ zhin i'e, zhin
jwakaɲ no paki wi, ningo wotlti ka ɓali.
36 Naɡ gwisi kaɲ a maɲ wotlti zhimi mbi ɓatlti gwasi, ata moo wul zhimi
ata taɭe ka mbadl maɲ laɕhi pakti, ten ɗe ta maɲ ɓakti zhin suk maɲ wotlti
zhin paɭ hwol tuk mas jwasaɲ.
37 Aduk go cingaɭti gaɓa gwe asa wule <Maɭgon ka ɓak zhin, yek maɭgon
wotl zhimi,> wu daɱ ɗe gem wi.
38 A shinki taɡ wotlaɲ zhin gwe ɗe ba kik tla bomti kolti sowu. Majon ka
tla bomti ten kolti, yek kii wo yek kaa mbi ɓatlti tlat bomti gwasaɲ.>>
39 Maɲ Samariya wonti ji tet ka baɲ gwisi baɭ gem na Yesu ten bi ga
ilgwe kilisi dlaɱ wu ɗe, <<Ta dlaɱi mas ilgwe a paɭi wu.>>
40 De maɲ Samariya tul mal Yesu wugo, yek sa ngemti ɗe taɕ daɱ suksi,
yek ta daɱ suksi ga multi ɗe lop.
41 Ten bi ga ilgwe Yesu dlaɱ wu, yek mbalaɲ wonti baɭ gem naɗi.

42 Yek maŋ Samariya wul kilisi ɗe, <<Ningo maˌ baḷ gem baˌ ɗe we ten bi gaˌ ilgwe kaˌ dlaɱini wu tokte kaˌ so, ama ten ɗe mi mago maˌ kumi naˌ kaŋg gaŋaŋ, a maˌ yisi wi ɗe gem kaŋ, maḷgaŋ kaɗe Maŋ Kisti gaˌ dii atli.>>

Yesu ndok yen gaˌ bacina gaˌ maŋ paḷti wul gaˌ gobnati gaˌ Roma

43 Kaal ɗaˌ multi ɗe loɓi wo, yek Yesu zak kaṭ gaˌ Samariya yek taˌ li kaṭ atl gaˌ Galili.

44 (A Yesu naˌ gaa gwas taɓa dlaɱti gaɓa gon ɗe, a baṣa baḷ nalti maŋ dlaɱti gaɓa gaˌ Nya kaˌ baŋ gwas so.)

45 Ɗe taˌ mbuki kaˌ kaṭ atl gaˌ Galili wu, yek maŋ Galili kanti naˌ ang ɗe lop. Ten ɗe saˌ yen ilgwe Yesu paḷi kaˌ Biki Daamti Ɗakciti a Wurshelima naḳ si mago saˌ la biki wu.

46 Yek taˌ po pal te kaˌ baŋ Kana gaˌ kaṭ atl gaˌ Galili kaˌ ɗa, kaˌ lu gwe taˌ palli ze ɗe inabi wu. A kaḷi kaŋ bacina gaˌ maŋ paḷti wul gaˌ gobnati gaˌ Roma, maḷgwe cwo naɱa cit gaˌ yen gwas a Kaparnahum wu ni.

47 Ɗe maḷgwisi kumi ɗe Yesu naɱa palti Galili tet Yehudiya wugo yek taˌ li malti, yek taˌ ngemti ɗe taṣ lak ndok yen gwas ɗe taˌ ɓal ten bi maṣhkaŋ wu.

48 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume hal kaa yen wul jwe saˌ baḷ sheda suk wul ngipti bi ang sogo kaa baḷ gem so ko njet.>>

49 Yek bacina gaˌ maŋ paḷti wuli ngemti ɗe, <<Maŋ nalti, teɗi taŋ li ne yen gi a lak maṣhi.>>

50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Zigaa ilgon gwa, ten ɗe yen gwa asa kaami.>>
Yek maḷi baḷ gem naˌ gaɓa gaˌ Yesu yek taˌ zigaa ilgon gwasi.

51 A maḷi yi ten tantu laṭ lubii nugo, yek zhel jwas mo sukti yek saˌ hwit ɗe yen gwas ndoki wi.

52 Yek taˌ kum gaz gaˌ dap sa'i gwe cwoɓi ndoki wu, yek saˌ hwit ɗe, <<Cwoɓi zakti a hwuli kaˌ sa'i ɗe naɱ gaˌ cin.>>

53 Yek Aba gaˌ yeni yis gaami ɗe kaˌ sa'i gwisisi kaŋ Yesu wulti ɗe, <<Zigaa ten ɗe yen gwa a daɱ asa kaami wu.>> Ten naḳ gwisi kaŋ yek maḷi suk mas maŋ lubii jwas baḷ gem.

54 Gaɱi kaɗe wul sheda gwe daɱ ɗe wul ngipti ang bi na ɗe lop gwe Yesu paḷi kaal ɗaˌ zakti Yehudiya gwas ɗe taˌ pal tet Galili wu.

5

Yesu ndok kulki kaˌ ze Betseda

1 Kaal ɗaˌ naḳ gwisi, yek Yesu li Wurshelima ten bi biki gaˌ maŋ Yehuda.

2 A a Wurshelime njaa mal Bi Dlabii Mbaḷa, bingi ze gon ni ɗa gwe saˌ gandaḷi ka naˌ rumpa ɗe namtan wu. Naˌ bi Arameya wo yek ɗe Betasda.*

3 Kaˌ rumpa jwisi kaŋ a wonti maŋ cwo suk dwa, suk kulki, suk majwe dli tlesi kaɯu daɱi.

4 Kaˌ sa'i gon wo a yen shinti gaˌ Nya yil sut nya ataˌ sak nwu zesi. Mas maḷgwe te kaˌ zesi cina go ataˌ mbi ndokti.†

5 A maḷgon ni ɗa kaḷi maḷgwe taˌ paḷ gin ɗe kutl ɗe mekan naˌ wusupsi naˌ cwo wu.

6 Ɗe Yesu yen maḷi a atl wu, yek taˌ yisi ɗe taˌ daɗe naˌ cwo gwisi wi, yek taˌ ngemti ɗe, <<Kaˌ lami ɗe taˌ ndokki nwa?>>

---

* **5:2 5:2** Kaˌ lishti jon wo saˌ lishi ɗe*Betzeda*a kaˌ jon saˌ lishi ɗe *Betsaida* † **5:4 5:3** Kaˌ lishti jon cina wo, saˌ lak lu ndati *ɗe* 4 a giɓi so

7 Yek maḷi ballit ɗe <<Maɲ nalti, naḵ kaɲ maḷgwe a zi ang ta mbi tet ka zesi ka sa'i gwe sa nwuni wu kaɲi ɗaso. Ɗe aɓa dlokaɱaɲ ɗe ta te giɓi go a maḷgon teni,>>
8 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tlinya taḵ kan lumulti gwa, aka zigaa ilgon gwa.>>
9 Kaḷi kaḷi yek maḷi ndoki, yek ta kaɲ lumulti gwasi yek ta zigaa ilgon gwasi.
Ilgaɱi pi go, ten Cin Shukti ga maɲ Yehuda kaɲ.
10 Ten naḵ gwisi kaɲ, yek maɲ Yehuda wul maḷgwe Yesu ndokti wu ɗe, <<Ase go Cin Shukti kaɲ, a ka mbaṭ gaɓa ga Musa wo mbun ɗe taḵ kan lumulti gwa so.>>
11 Ama yek maḷi ballisi ɗe, <<Maḷgwe ndokaɲ wu wulaɲ ɗe, <Kan lumulti gwa taḵ zigaa ilgon gwa.> >>
12 Ten naḵ gwisi kaɲ yek sa ngemti ɗe, <<Wok ɗe maḷgwe wulki ɗe taḵ kan lumulti gwa taḵ zigaa ilgon gwa wo?>>
13 Maḷgwe sa ndoktisi go ta yis maḷgwe ndokti wu so pamma, ten ɗe Yesu gilit ka wi te ka wonti mbalaɲ jwe saɲi kaḷi wu.
14 Ka kaali wo yek Yesu mbit ka lubii ga Nya yek ta wulti ɗe, <<Bo yeni ningo ka ndoki wi! Se taḵ zak paḷti byas wuḷ, sogo ilgwe lil man ge wu a mbiki.>>
15 Yek maḷi zigaa yek ta hwi bacina ji maɲ Yehuda ɗe Yesu kaɗe maḷgwe ndokti wu.
16 Ten naḵ gwisi kaɲ yek maɲ Yehuda nde cit dlelngapcan Yesu ten ɗe ata pal wundaḷ ji wuḷ jimi ten Cin Shukti.
17 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Aba gi naɱa paḷti wul hal ase, a ami mago a naɱa paḷti wul pak.>>
18 Gaɓa gaɱi ɗe ta dlaɱ wu ka laki yek maɲ Yehuda mbaḷ ngwot tantu tlot gwas ɗa. Ba ɗe we ten bi paḷ wul ten Cin Shukti tokte ka so, ai yekgu ta mbe Nya ɗe Aba gwas wi, ta naɱa pallaṭ gaa gwas ndakce suk Nya.
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, Yeni man paḷti ilgon na ngus so, ilgwe ta yen Aba gwas ten paḷti wu kaɲ ata paḷi, ten ɗe mas ilgwe a Abe paḷi go yek kaɲ a Yeni paḷi pak.
20 Ten ɗe Abe lam Yeni yek ta mbokit ang ten mas ilgwe ata paḷi wu. Yi, ta mbokit ang ten wul jwe sa kiɗi man jin wu, kangwe kaa ngip bi ang ɗa wu.
21 Ten ɗe naḵ kangwe a Abe tlil majwe maṣhi ata baḷsi mbadl wu, nu kaɲ a Yeni baḷ mbadl majwe taɱit ɗa wu
22 Abe wo baṭa kisi gaɓa maḷgon so, ama ta zak mas kisti gaɓa ka ang ga Yeni,
23 ten ɗe ta mas mbalaɲ baḷ Yeni nalti naḵ kangwe asa baḷ Abe nalti wu. Maḷgwe baḷ Yeni nalti sogo maḷi baḷ Abe ɗe ta shinti sut wu nalti so pak.
24 <<Gem amik ka hwikii wu, mas maḷgwe kum gaɓa gini yek ta baḷ gem na maḷgwe shinaɲ sut go, ta mbi mbadl maɲ laṣhi pakti wi, a ba Nya a nolti so ta mbi kisti tet ka maṣhkaɲ wi, yek ta mbi mbadli.
25 Gem amik ka hwikii wu, sa'i a tuli naḵ ninge mago pi wi, gwe ɗe majwe maṣh wu a kum yal ga Yen ga Nya a majwe kumi go sa pal kaami.
26 Naḵ kangwe Abe na gaa gwas kaɗe maɲ baḷti mbadl wu, nu kaɲ ta laki yek Yeni daɱ ɗe maɲ baḷti mbadl pak.
27 Yek ta baḷti iko kisti gaɓa ten ɗe tik ɗe Yen ga Mbalaɲ.
28 <<Ba gaɓa gaɲ ɗe a dlaɱ wu daɱikii ɗe wul ngipti bi ang so, ten ɗe sa'i a tuli gwe ɗe mas majwe ni ka gazukɗi wu a kum yal gwasi
29 asa yil toɗi. Majwe sa paḷ hwa wul go sa pal kaami, asa mbi mbadl maɲ laṣhi pakti, a majwe paḷ byas wul go sa tlilsi asa te ka nolti ga Nya.

30 A ba a man pal ilgon na ngwe so, a pal kisti gaba gi kangwe Nya hwi de ta pali wu, ten nak gwisi kan kisti gaba gi wo gem kan. Ten de ilgwe a lami wu kan a pali so, ama ilgwe malgwe shinan wu lami kan a pali.

Sheda ten Yesu

31 <<Kume de a bal sheda ten gaa gi go sheda gwe a bali go ga gem ka so.
32 Ama malgon nama balti sheda tenanni, a a yisi de sheda gwe ata bali tenan go gem kan.
33 <<Kaa shin mbalan mal Yohana yek ta hwikii gemi.
34 Mas na nak gwisi a ngasan ten ilgwe a mbalan dlam wu so. Ama a hwikii nak gwisi kan ten de tak mbi kisti.
35 Yohana wo pitilla gwe wutu nama tlot giɓi wu kan, yek kaa pal hwol tuk na cilti gwas ga nak njet sa'i gon.
36 <<Ama sheda gwe ni da ten gaa gi go, man gaba gwe Yohana bali tenan wu. Ten de wul jin de a nama palti go Abe ka balan de ta pali, a wul jimi de a nama palti wu ka nama mbok ang de Abe ka shinanni.
37 Abe de ta shinan wu, ti na gaa gwas kade sheda gini. Kaa ɓo taba kumti yal gwas so, a bakaa ɓo taba yenti kangwe ta ni wu so,
38 a ba gaba gwas ni ka mbadl gwakan so, nak de bakaa bal gem na malgwe Abe shinti sut wu sowu.
39 A kaa ngusi bodlalti gaba ga Nya i'e, ten de kaa ɓa yeni kaa mbi mbadl man lashi pakti a giɓi. A gaba ga Nya gwisi ka nama balti sheda tenanni,
40 ama mas na nak gwisi kan yek kaa nge lat tet malanni tak mbi mbadli.
41 <<Ami wo tasti ga mbalan dikan so.
42 Ten de a yiskii, a yisi de lamti ga Nya ni ka mbadl jwakan so.
43 A tul na shin ga Aba gini, yek kaa nge kanti gini, ama kume malgon tul na shin ga gaa gwas go, kaa kanti.
44 Ɗani kan kaa bal gem gwi, de akaa ngusi ngot tasti ka dlo jwakan ama bakaa ngo tasti gwe a yil sut mal Nya ti de ti na ngus kan ta ni wu so gwi?
45 <<Bak daman gwa we amik ka tala gaba gwakan mal Aba so. Malgwe a tala gaba gwakan wu kade Musa, ti de kaa nama zat mbadl de ta zikii ang wu.
46 Ɗe da kume kaa bal gem na Musa go, da kaa bal gem na ami, ten de Musa pal lishti ten bi gini ka lishti gwasi.
47 Ama nak de kaa bal gem na ilgwe ta lishi wu sowu, ɗani kan kaa bal gem na ilgwe a dlam wu gwi?>>

6

Yesu bal mbalan zangu de namtan ilga nguki

1 Ka kaal ɗa nak gwisi wo yek Yesu ɗakci bal ze ga Galili (gwe yek de bal ze ga Tibariya wu)
2 yek wonti mbalan kopti, ten de sa yen lal wul ngipti ang bi gwe ta pali majwe cwo nama cit jwasan wu.
3 Yek Yesu to ten zandal yek ta dan kali suk mil lishti jwasi.
4 A sa'i Biki Ɗakciti ga man Yehuda ɓal njaa.
5 Ɗe Yesu tlil gaa nya yek ta yen wonti mbalan ten tot malti wugo, yek ta wul Pilip de, <<A ko kan ma wul ilga nguki gwe de mbalan jin a nguki a kumsi wu tet ko?>>
6 Yesu gem Pilip kan ten tas ɓo cingalti, nak de ta yis ilgwe ta pali wu.

7 Yek Pilip ballit ɗe, <<Ai ko tạ wulpi gạ lip ɗe wusupsi gwe asạ ɓatl mbalạn ɗạ wu mago, a mbuk wulti ilgạ nguki gwe mas mbalạn jimi a mbi tạs lạmi njet wu so!>>
8 Yek gon kạ mil lishti jwasi, malgwe shin gwas kạɗe Andarawus yilka gạ Siman Biturus wu, wul Yesu ɗe,
9 <<Yen gon kạwu aɗe na nạk mil baredi ɗe naṃtan suk mil kwes ɗe lop, ama yek a paḷi wonti mbalạn jimi ye?>>
10 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Hwi mbalạmi tạs daṃ atli.>> A me ni ɗa wonti kaḷi, yek mbalạmi daṃ atli, wontạt gwasạn la maani zangu ɗe naṃtan.
11 Yek Yesu kan baredisi, yek tạ pi godiya Nya, yek tạ hwuk-hwuli mbalạmi ɗe saṇi atl na zhila kaḷi wu, yek mas jwasạn mbi kangwe a kumsi wu. Nạk gwisi kạn tạ paḷi na kwesi pak.
12 De sạ nguki yek kumsi wugo, yek tạ wul mil lishti jwas ɗe, <<Mo losaḷi jwe sa wu. Ten ɗe ba ilgon lil ka so ɗa.>>
13 Ten nạk gwisi kạn, yek sạ mo losaḷ baredi jwe sa wu, yek sạ njikạn gaɗa ɗe kutl cet ɗe lop na losaḷ baredi ji gudaḷ baredi ɗe namtan gwe sạ paḷi na bale gwe ɗe sa ɗe mbalạmi nguk wu.
14 De mbalạmi yen wul ngipti ang bi gwe Yesu paḷi wugo, yek sạ wuli ɗe, <<Gem malgạn kaɗe maṇ dlạmti gaba gạ Nya gwe ta tul ten dii atl wu.>>
15 De Yesu yis gaami ɗe mbalạmi naṃa lamti taṣ pallạt ɗe guu na ndaḷti wugo, yek tạ pal to ten tlạndaḷi ka ti na ngusi.

Yesu li na asạn ten gaa ze

16 De sukti pi wugo, yek mil lishti yil sut ɗaḳạ tlạndaḷi ka yek sạ su ten bi bal ze,
17 Ka sa'i gwisi wo a daṃshal ɓa pi, a ba Yesu ɓo tul malsi so. Yek mil lishti jwas te ka jirgi ze, yek sạ njel zaṭgaa yek sạ lak gaa tu ka baṇ Kaparnahum.
18 Yek bal zesi njel kuzhilti ka i'e, ten bi gạ bal yetaḷ gwe naṃa wulti wu.
19 De sạ paḷ mil ɗe mekan sogo mil ɗe mekan na tatlti dlo asạ naṃa zaṭ gaa wugo, yek sạ yen Yesu ten laṭ na asạn ten gaa zesi, a tạ naṃa laṭ tet njaa mal jirgi. Yek ɓanti njel cit ji mil lishtisi.
20 Ama yek tạ wulsi ɗe, <<Ami kạn, ba ɓanti cikii so.>>
21 Yek paa sạ nda lamti ɗe taṣ kan Yesu ka jirgi zesi, yek jirgi mbuki ten bicikɗi gwe sạ li wu baḷe-baḷe.

Mbalạn ngo lu gwe Yesu ni wu

22 De lu tlo wugo yek wonti mbalạn jwe saṇi ten bi cikɗi gwe ni tu te duk ɗạ bal zesi wu, lak yis gaami ɗe jirgi ze ɗe naṃ ka tul kaḷi, yek sạ daami ɗe Yesu te ka jirgisi suk mil lishti jwas so, ama mil lishtisi na ngusạn ka sạ zigaa.
23 Yek jirgi ze jon tet Tibariya tul njaa ka lu gwe mbalạmi nguk baredi gwe Bagaa pi godiya a dani wu.
24 De wonti mbalạmi yisi ɗe Yesu suk mil lishti jwas ni kaḷi sowu, yek sạ te ka jirgi ze jwisi yek sạ li Kaparnahum ten ngot gạ Yesu.

Yesu kaɗe Baṛedi gwe a baḷ mbadl wu

25 De sạ mbit ten kaṭi gon gạ bal zesi wugo, yek sạ ngemti ɗe, <<Maṇ lishti, a gasi kạn ka li tet ɗe gwi?>>
26 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, ilgwe laki yek kaạ naṃa ngot gi go ten ɗe kaạ nguk baṛedi yek kumkii kạn, ama bạ ɗe we naḳkạn kaạ yis gaa gạ wul ngipti ang bi gwe a paḷi wu ka so.

27 Baɓ tla bomti ten bi ilgaɓ nguki gwe a lil kaɓwu so, ama ngo ilgaɓ nguki
gwe baɓ a lil kaɓ sowu, ilgaɓ nguki gwe a taɓlakii ten mbit mbadl maɓn laɓshi
pakti wu. Gwisi kaɓde wundaɓl gaɓ ilgaɓ nguki gwe Yen gaɓ Mbalaɓn a baɓlkii
wu. Ten ɗe Nya Aba ɓo sheda gwas ten Almasihu yek taɓ zi lali ɗe taɓ yedde
naɓti.>>
28 Yek saɓ ngemti ɗe, <<Ɗaɓni kaɓn ma pi amaɓ paɓl wul jwe Nya lami ɗe taɓn
paɓli wu ye?>>
29 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ilgwe Nya lami go, yek ɗe taɓk baɓlaɓn gem naɓ
maɓlgwe taɓ shinti sut wu.>>
30 Yek saɓ po ngemti ɗe, <<Wul ngipti ang bi gwi kaɓn ka paɓli a maɓ yeni
taɓn baɓl gem naɓ ki gwi? Yek ka paɓli ye?
31 Maɓn zaɓt jinaɓn nguk manna kaɓ me, naɓk gwe ni gaɓ lishi wu ɗe, <Taɓ baɓlsi
ilgaɓ nguki sut nya ɗe taɓs nguki.>* >>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, Musa kaɓ baɓlkii ilgaɓ
nguki sut nya so, ama Aba gi kaɓ baɓlkii ilgaɓ nguki gaɓ gem sut nya.
33 Ten ɗe ilgaɓ nguki gaɓ Nya kaɓde maɓlgwe yil sut nya, ataɓ nima baɓlti
mbalaɓn ji dii atl mbadli wu.>>
34 Yek saɓ ballit ɗe, <<Maɓn nalti ningo ngusini balti ilgaɓ nguki gwisi ko a
gasi.>>
35 Yek Yesu dlaɓm ɗe, <<Amik ɗe ilgaɓ nguki gwe a baɓl mbadl wu. Maɓlgwe
li tet malaɓn go kuzaɓn a po tlot so, a maɓlgwe baɓl gem naɓ ami go kaɓlkaɓze a
tlot so ko njet.
36 Ama naɓk kangwe a hwikii wu, kaɓa yenaɓn wi mas naɓ naɓk gwisi yek
baɓkaɓa baɓl gem so.
37 Mas majwe Aba gi baɓlaɓnsi go sa li tet malaɓnni, a maɓlgwe li tet malaɓn
go ba mbolti so.
38 A yil sut nya ɗe ta paɓl ilgwe a lami wu so, ama ten ɗe ta paɓl ilgwe
maɓlgwe shinaɓn wu lami wu.
39 A ilgwe maɓlgwe shinaɓn wu lami go, yek ɗe baɓ ko taɓ ɗe naɓm kaɓ majwe
taɓ baɓlaɓnsi wu gil kaɓ so, ama ba tlilsi ten cin pakti gaɓ dii atli.
40 Ten ɗe lamti gaɓ Aba gi kaɓde, mas maɓlgwe naɓma yenti gaɓ Yeni ataɓ
naɓma baɓlti gem naɓti wu, taɓ mbi mbadl maɓn laɓshi pakti wi, a ba tlilti ten
cin pakti gaɓ dii atli.>>
41 Ten naɓk gwisi kaɓn yek maɓn Yehuda njel nalaɓnti ten Yesu ten ɗe taɓ
wuli ɗe, <<Amik ɗe ilgaɓ nguki gwe yil sut nya wu.>>
42 Yek saɓ dlam ɗe, <<Ale gaɓmi wo Yesu kaɓn naɓ yen gaɓ Yusupu, maɓlgwe
maɓ yis aba suk ana gwas wu? Ɗaɓni kaɓn ta dlam ɗe, <Sut nya kaɓn a yil
gwi>?>>
43 Yek Yesu ballaɓsi ɗe, <<Zakaɓn nalaɓnti kaɓ dlo gwakaɓn.>>
44 <<Ba maɓlgwe a man laɓt tet malaɓn wu, seko kume Aba ɗe taɓ shinaɓn wu
kaɓ dlaɓk maɓli teɗi, a ami wo ba tlilti ten cin pakti gaɓ dii atli.
45 Ni gaɓ lishi kaɓ lishti ji maɓn dlaɓmti gaɓba gaɓ Nya ɗe, <Mas jwasaɓn Nya ka
mbokisi ang ten wul.>† A mas maɓlgwe kaɓt kaɓng, yek taɓ kan ilgwe Abe
mbok ang dani wugo maɓli a li tet malaɓnni.
46 Maɓlgon ɓo taɓba yenti gaɓ Abe so, se maɓlgwe yil sut mal Nya wu, ti naɓ
ngus kaɓ taɓba yen gaɓ Abe wi.
47 Gem amik ka hwikii wu, mas maɓlgwe baɓl gem go mbadl maɓn laɓshi
pakti nit ɗa.
48 Amik ɗe ilgaɓ nguki maɓn baɓlti mbadli.

---

* **6:31 6:31** YenYil 16:4; Nih 9:15; Zab 78:24. † **6:45 6:45** YenIsh 54:13

49 Maŋ zaŧ jwakaŋ nguk manna ka mе, ama mas na naŋ gwisi yek sa mashi.
50 Ama ilga nguki gwe yil sut nya kawu, ten ɗe mas maŋgwe nguk ilga nguki gwisi go ta mash so.
51 Amik ɗe ilga nguki maŋ baŋti mbadl gwe yil sut nya wu. Mas maŋgwe nguk ilga nguki gami go ta mbi mbadl maŋ lashi pakti. Ilga ngukisi kaɗe dli gini, gwe ɗe ba baŋli ta mbalaŋ ji dii atl mbi mbadl wu.>>
52 Yek maŋ Yehuda njel dlakti gaɓa i'e ka dlo gwasaŋ asa nama wulti ɗe, <<Dani kaŋ maŋgaŋ a baŋanni tludli gwasi ama ngukaŋ gwi?>>
53 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, ɗe hal kume kaa nguk tludli ga Yen ga Mbalaŋ so, a baŋkaa tla hwulan gwas sogo, mbadl maŋ lashi pakti ni ka kii so.
54 Mas maŋgwe ata nguk tludli gini ata tla hwulan gi go mbadl maŋ lashi pakti nit ɗa, a ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.
55 Ten ɗe tludli gi kaɗe ilga nguki ga gem, a hwulan gi wo ilga tle ga gem kaŋ.
56 Mas maŋgwe ata nguk tludli gini ata tla hwulan gi go, ta nama daŋmti gwas ka ami, a ami mago a nima daŋmti ka maŋli.
57 Nak kangwe Aba ɗe mbadl nit ɗa wu shinaŋni yek a nama daŋmti ten bi gwas wu, ten nak gwisi kaŋ mas maŋgwe pallaŋ ɗe ilga nguki gwas wu a mbi mbadl ten bi gini.
58 Amik ɗe ilga nguki gwe yil sut nya wu. Maŋ zaŧ jwakaŋ nguk manna ama yek sa mashi, ama maŋgwe nguk ilga nguki gaŋmi go, ta mbi mbadl maŋ lashi pakti.>>
59 Yesu dlaŋm mas wul jimi ka sa'i gwe ta nisi ma mbokti ang ten wul ka lu motgaa a Kaparnahum wu.

Mil lishti ji Yesu wonti zakti

60 Na kumti nak gwisi, yek wonti ka mil lishti jwas dlaŋm ɗe, <<Gaɓa gaŋ go maŋ bomti kaŋ, wok ka man kanti wo?>>
61 Nak ɗe Yesu yisi ɗe mil lishti jwas nama nalaŋti ten wul jimi wu, yek ta hwisi ɗe, <<Mbokti ang ten wul gaŋmi ndakii mbadl a?
62 Ni kaŋ kaa kumi gwi, ɗe kaa yen Yen ga Mbalaŋ ten palti to ka lu gwe ɗe ta yil sut ɗu wu!
63 Shishi kaɗe maŋ baŋti mbadli, dli ga mbalaŋ wo ten bi ilgon kaŋ ni so. Gaɓa gwe a dlaŋmikii go gaɓa ga Shishi kaŋ a mbadl ka pak.
64 Ama majon ni ɗa ka kii majwe basa baŋ gem sowu.>> Ten ɗe Yesu yis majwe basa baŋ gem naŧi sowu tet ten ndat zhile suk maŋgwe a baŋ bi gwas wu.
65 Yek Yesu po wuli ɗe, <<Ilgwe laki yek a hwikii ɗe maŋgon a man laŧ tet malaŋ so seko ɗe Aba baŋti iko laŧ tet wukgu.>>
66 Kaal ɗa gaɓa gaŋmi ɗe Yesu dlaŋm wu, yek wonti ka mbalaŋ jwe sa nama kopti gwas wu zakti, yek sa zak kopti gwas kaali.
67 Yek Yesu gem mil lishti ɗe kutl cet loɓi ɗe, <<Kii mago kaa nama lamti zaŧgaa ma?>>
68 Yek Siman Biturus ballit ɗe, <<Bagaa mal wok ma li wo? Gaɓa maŋ baŋti mbadl maŋ lashi pakti nik ɗa.
69 Ma baŋ gem a ma yisi ɗe kik ɗe Maŋ Cilti ga Nya.>>
70 Yek Yesu balli ɗe, <<Ale kii ɗe kutl cet lop kaŋ a botlkii naʔ Ama ɗe nam ka kii wo sheɗan kaŋ?>>
71 (Ta nama gaɓa ten Yehuda yen ga Siman Iskariyoti, ten ɗe tik ka baŋ bi gwasi, ko ɗe ti wo ɗe naŋm kaŋ kasi ɗe cutl cet loɓi wu.)

7

Yilkeni ji Yesu baḷ gem naṭi so

1 Kaal ɗa naḵ gwisi yek Yesu maṭl ɗaŋka baŋ ji Galili ka, ama yek baṭa
lami ɗe taṣ li Yehudiya so ten ɗe maŋ Yehuda jwe ni kaḷi wu naŋma lamti
tlot gwasi.
2 A biki ga maŋ Yehuda gwe asa mbe ɗe Biki Bukka wu ɓal njaa,
3 Yek yilkeni ji Yesu wulti ɗe, <<A mbunaŋ ɗe taḵ zak ɗee taḵ li Yehudiya,
ten ɗe ta mil lishti jwa yen wul ngipti bi ang gwe ka naŋma paḷti wu.
4 Ai mas maḷgwe naŋma lamti ɗe ta mbalaŋ yisti i'e go ta hwundaḷaŋ paḷti
wul gwas so. Naḵ ɗe ka naŋma paḷti wul jin wu, se taḵ mboki ang dii atl ten
gaa gwa taṣ yiski ɗa.>>
5 Ten ɗe ko ta yilkeni ji Yesu mago sa baḷ gem naṭi so.
6 Ten naḵ gwisi kaŋ yek Yesu hwisi ɗe, <<Sa'i gi ɓo pi so, a malkii wo ko
ta sa'i gwik-gwi ten ndwal gwas kaŋ ni.
7 Kii wo dii atli a ngekii so, ama ami wo ta ngeni ten ɗe a nitma dlaŋti
byas paḷti wul gwe ata paḷi wu.
8 Kii wo laŋ kaḷu Biki. Ami wo ba li kaḷu biki so ten ɗe sa'i laṭ gi ɓo pi
so.>>
9 De Yesu dlaŋisi gaɓa gwisi wu, yek ta nak laŋ daŋti a Galili.
10 Ama ɗe yilkeni jwas li ka lu biki wu, yek Yesu li ka lu biki ama mukli
ba ɗe ten gwel ga mbalaŋ so.
11 Yek maŋ Yehuda ngusi ngot gwas ka lu biki, asa naŋma kum gaz̧i ɗe
<<Maḷlu ka yi?>>
12 Yek wonti mbalaŋmi ngusi gaɓa ten Yesu mukli ɗaŋka dlo jwasaŋ ka. A
jon jwasaŋ naŋma wulti ɗe, <<Ti wo hwa mbalaŋ kaŋ.>>
A jon wo sa naŋma wulti ɗe, <<Wowo, ai shelti kaŋ ta naŋma shelti ga
mbalaŋ.>>
13 Ama yek ba maḷgon man gaɓa tenti ka mbalaŋ ten dii so, ten ɗe sa
nima ɓanti bacina ji maŋ Yehuda.

Yesu mboki ang mbalaŋ ten wul kaḷu Biki Bukka

14 Se sa ɓal ka dlo ga Biki yek Yesu te ka dii boo lubii ga Nya, yek ta njeli
mbokti ang mbalaŋ ten wul.
15 Yek maŋ Yehuda ngip ang bi asa naŋma kumti gaz̧i ɗe, <<Daŋi kaŋ
maḷgaŋ pi yek ta yis wul jin jwi ɗe baṭa ɓo taɓa laṭ kaḷu koyat lishti
sowu?>>
16 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Wul jimi ɗe a naŋma ma mbokti ang a a dani go
ga gaa gi ka so, ama ga maḷgwe shinaŋ sut wu kaŋ.
17 Mas maḷgwe botli ɗe taṣ paḷ ilgwe Nya lami go, ta yisi ɗe mbokti ang
ten wul gi wo sut mal Nya kaŋ ni, a ba ga gaa gi ka so.
18 Maḷgwe ata mbok ang ten gaɓa ga gaa gwas go, nalti kaŋ ti nima
ngweti gaa gwasi, ama maḷgwe a ta paḷ wul ten ɗe taṣ ngwe nalti maḷgwe
shinti go, maŋ paḷti gem kaɗe ti, a baṭa paḷ laṣhi gem so.
19 Ale Musa ka baḷki mbaṭ gaɓa na? Mas na gwisi yek ba maḷgon ka kii
kop mbaṭ gaɓe so. Yek laki ɗe kaa naŋma ngot tlot gi ye?>>
20 Yek mbalaŋmi ballit ɗe, <<Ki wo maŋ maz̧he kaŋ wok naŋma ngot tlot
gwa wo?>>
21 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A paḷ wul ngipti ang bi ɗe naŋ ama yek mas
jwakaŋ ngip ang bi.
22 Musa wulkii ɗe taḵ paḷaŋ saḷti, ko ɗe tet malti kaŋ yil tet so, ama tet
mal maŋ gaz̧ jwakaŋ ji da kawu, mas na nu a kaa saḷ yen Gas Shukti.

23 Ama naɣ ɗe akaa saɣ mil Gas Shukti ten ɗe taɣ koɓaŋ mbaɪ gaɓa ga Musa wu, yek laki ɗe kaa lil mbadl na ami ten ɗe a ndok dli ga mbalaŋ Gas Shukti i'e ye?
24 Zakaŋ kisti gaɓa ten wul jwe a gwel gwakaŋ yeni dani wu, ama Kisaŋ gaɓa ten ndwali.>>

Yesu kaɗe Almasihu

25 Ka sa'i gwisi kaŋ yek maŋ Wurshelima jon njel kumti gazi ɗe, <<Ale maɣgaŋ kaɗe maɣgwe sa naɲa lamti tlot gwas wu naʔ
26 Tik gu aɗe ta naɲa gaɓa ka mbalaŋ ten dii, a ba maɣgon wulti ɗe ilgon so. Ko naɣ kaŋ bacina ji naɲi kamaŋ wi ɗe tik ɗe Almasihu naʔ
27 Yekgu ma yis tet ka lu gwe maɣgaŋ yil tet wu, ama ɗe Almasihu ga gem tul wugo maɣgon a yis tet kaɣu gwe ta yil tet wu so.>>
28 A Yesu nisi ma mbokti ang ten wul ka dii boo lubii ga Nyami, yek ta tlil yal nya yek ta wuli ɗe, <<Yi, kaa yisaŋni a kaa yis tet ka lu gwe a yil tet wu. A tul ten ɗe ta paɣ wul na iko ga gaa gi so, ama maɣgwe shinaŋ go maŋ paɣti gem kaŋ. A baɣkaa yisti so,
29 ama ami wo a yisti ten ɗe sut malti kaŋ ani a tik shinaŋni.>>
30 Ɗe Yesu dlaɲ nu wo yek mbalaɲi ngo dopti gwasi ama yek basa man taŋti gwas so naɣ ɗe sa'i gwas ɓo pi sowu.
31 Mas na nu yek wonti ka mbalaɲi baɣ gem naɲti. Yek sa dlaɲ ɗe, Kume ɗe Almasihu tul wugo, ta paɣ wul ngipti ang bi gwe a man ga maɣgaɲi gwa?

Bacina ji maŋ Yehuda ngo dopti ga Yesu

32 Yek Maŋ Parisi kum mbalaɲi ten gaɓa mukli ka dlo jwasaŋ ten Yesu. Yek kiɗi ji maŋ Paɾis suk maŋ Parisi shin maŋ ɓaɪti lubii ga Nyami ɗe taʂ dopti.
33 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ani sukki ga nak njet sa'i, a pa a pal to mal maɣgwe shinaŋ wu ka.
34 Kaa ngoni a baɣkaa mbi so, a lu gwe ani go, kaa man laɪ so.>>
35 Yek maŋ Yehuda gaɓa suk yilkeni jwasaŋ yek sa dlaɲ ɗe, <<A ako kaŋ ta li ko gwe ɗe hal ba ma po mbiti sowu? Ko naɣ kaŋ ta li mal mbalaŋ jinaŋ ɗe saɲi ga cati ɗaŋka ka maŋ Girik ka, a ta mboki ang mbalaŋ ji maŋ Girik ang ten wul kaɣli naʔ
36 Yek ɗe gaa ilgwe ta naɲa dlaɲti wu ye, ɗe ta wule <Kaa ngoni ama baɣkaa mbi so,> a yek ɗe daamti gwas ye, ɗe ta wule <Lu gwe ani go kaa man laɪ sowu ye>?>>

Alkawol ga ze maŋ baɣti mbadli

37 Ten cin pakti ga biki cin gwe yek ɗe bali ga biki wu, yek Yesu tlinya yek ta tlil yal nya yek ta dlaɲ ɗe, <<Mas maɣgwe kaɣkaze naɲa tlot gwas go taʂ li tet malaɲni taʂ tla ze.>>
38 Mas maɣgwe baɣ gem na ami go, gwel ze gwe naɲa telti ze maŋ baɣti mbadl wu a kataɣ tot ka mbadl gwasi naɣ* kangwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu.
39 Yesu naɲa gaɓa kaŋ, ten bi ga Shishi ga Nya gwe sa baɣ majwe sa baɣ gem naɲti wu. Ten ɗe ka sa'i gwisi wo sa ɓo baɣ Shishi ga Nya mbalaŋ so, naɣ ɗe Yesu ɓo te ka naɲti gwas sowu.

Mbalaŋ cal gaɓa ten Yesu

---

* **7:38 7:38** Sogo *Maɣgwe kaɣkaze naɲa tlot gwas wu, taʂ li tet malaɲni. A ta tla ze*38 *maɣgwe baɣ gem na ami wu*

40 Ɗe mbalaṃi kum gaɓa gwisi ɗe Yesu dlaṃ wugo yek sa̱ wuli ɗe,
<<Gem kaṇ, maḷgaṇ kaɗe maṇ dlaṃti gaɓa ga̱ Nyami.>>
41 Naami jwasaṇ wo yek sa̱ wule, <<Tik ɗe Almasihusi.>>
Ama naami wo yek sa̱ kum gaẓi ɗe, <<Naṇgo Almasihusi wo tet Galili
kaṇ ta yil tet ɗa?>>
42 Ale gaɓa ga̱ Nya dlaṃaṇ ɗe Almasihu wo ka̱ gaẓ ga̱ Dauda kaṇ sa zaṭi,
a ta yil tet ka̱ Baitalami baṇ gwe Dauda daṃ wu naʔ
43 Yek bi tatli mbalaṃi ten Yesu.
44 Jon jwasaṇ lami ɗe taṣ dopti, ama yek ba̱ maḷgon taṇti so.

Laṣhi baḷti gem ga̱ bacina ji maṇ Yehuda

45 Ɗe maṇ ɓaṭti lubii ga̱ Nyami pal tet ɗu go yek kiɗi ji maṇ Paṛis suk
maṇ Parisi ngemsi ɗe, <<Yek laki yek baḳaa̱ kanti tet so ye?>>
46 Yek maṇ ɓaṭti lubii ga̱ Nyami ndaḳisi ɗe, <<Ai maḷgon ɓo taɓa gaɓa
naḳ kangwe a maḷgaṇ gaɓa wu so.>>
47 Yek maṇ Parisisi wulsi ɗe, <<Ahwap! Kii mago ta̱ gillaḳii wu nwa?
48 Ko kaa̱ yenaṇ maḷgon tet ka̱ bacina jwakaṇ sogo maṇ Parisi gwe ta̱ baḷ
gem naṭi wu?
49 Ama wonti mbalaṇ jimi ɗe baṣa̱ yis ilgon tet ka̱ mbaṭ gaɓa ga̱ Musa
sogo, ai majwe sa̱ paḷisi bi gaa wu kaṇ.>>
50 A Nikodimus ɗe ta̱ li mal Yesu tet da wu, ni ka̱ maṇ Parisisi yek ta̱
wulsi ɗe,
51 <<Naṇgo mbaṭ gaɓa gaṇaṇ wuli ɗe ta̱ lil mbalaṇ ka, tun a baṃa̱ ɓo
kumaṇ gaɓa tet ka̱ bi ga̱ maḷi ten ɗe ta̱ yis ilgwe maḷi naṃa paḷti wu sa?>>
52 Yek sa̱ ballit ɗe, <<Ki mago maṇ Galili kaɗe ki a? Ɓo bodlaḷi ka gaɓa
Nya taḳ ɓo yeni la, ai maṇ dlaṃti gaɓa ga̱ Nya gon a taɓa yilti tet Galili
so.>>
53 Yek paa ko wokko li lubii gwasi.

8

1 Ama yek Yesu to ten Tlaṇdaḷ Tlindi Zaitun.
2 Yek Yesu li lubii ga̱ Nya buzge na̱ gasi. Yek mbalaṃi mas li tet malti
yek ta̱ daṇ na̱ zhila ten ɗe taṣ mbokisi ang ten wul.
3 Yek maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga̱ Musa suk maṇ Parisi tulli kili gon gwe sa̱
dopti ten paṭ paḷaṇ wu. Yek sa̱ laki yek kilisi dlaḷ nya ka̱ dlo gwasaṇ,
4 yek sa̱ hwi Yesu ɗe, <<Maṇ lishti, kili gaṇ go ten paṭ paḷaṇ kaṇ sa̱ dopti.
5 Ka̱ mbaṭ gaɓa ga̱ Musa wo sa̱ zini ɗe, taṇ lak wundaḷ jwasaṇ na̱ ye hal
se sa̱ maṣhi. Ki wo yek ka̱ dlaṃ ye?>>
6 Sa̱ ngemti nu kaṇ ten ɗe taṣ kum ilgwe ta dlaṃ wu sa̱ naṃa lamti taṣ
mbit na̱ paḷti byas wul kangwe sa man taḷat gwas dlaboo wu ɗa.
Ama yek Yesu ngus atli yek ta̱ pita paḷti lishti na̱ yen ang gwas ka̱ atli.
7 Ɗe sa̱ pita ngemti ga̱ Yesu wugo, yek ta̱ tlil gaa nya yek ta̱ wulsi ɗe,
<<Kume maḷgwe ɓo taɓa paḷti byas wul sowu ni ɗa ka̱ kii go, ta̱ maḷi daṃ
ɗe maḷgwe a nda lakti gwas na̱ yesi wu.>>
8 Yek Yesu po ngusaḷ gaa gwas atli yek ta̱ pita lishti ten atli.
9 Ɗe sa̱ kumi nu wugo, yek sa̱ njel zaṭgaa ɗa̱ kaḷi ka naṃ naṃ, kan tet
ten kakshe gwasaṇ hal yek la nak'eni gwasaṇ, yek sa̱ zaḳ Yesu na̱ ngusi
suk kilisi a nya a cina gwasi.
10 Yek Yesu tlinya yek ta̱ ngemti ɗe, <<Kili mbalaṇ, sa̱ ɓal ko? Maḷgon
man lilti gwa ka̱ so nwa?>>
11 Yek ta̱ ballit ɗe, <<Wowo maḷgon gon mani so, maṇ nalti.>>

Yek Yesu ballit ɗe, <<Ko tạ ami mago ba lilki kạ so. Ningo zigaa ama baḳ po paḷ byas wul so.>>

Yesu kaɗe cilti gạ dii atli

12 Yek Yesu ci cina naˌ dlaṃti gaɓa mbalaṇ yek tạ wuli ɗe, <<Amik ɗe cilti gạ dii atli. Mas maḷgwe naṃa kopti gi go ta li kạ daṃshal so, ama ta mbi cilti gạ mbadli.>>
13 Yek maṇ Parisi wulti ɗe, <<Kạ naṃa baḷti sheda ten gaa gwa ten naḳ gwisi kaṇ sheda gwe kạ baḷi go gem kạ so.>>
14 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kume a baḷ sheda ten gaa gi mago, sheda gwe a baḷi go gem kaṇ, ten ɗe a yis lu gwe a yil sut wu suk lu gwe ba li wu. Ama kii wo kaạ yis lu gwe a yil sut wu sogo lu gwe ba li wu so.
15 Kii wo kangwe a mbalaṇ kus wullu kaṇ a kaạ kis gaɓa, ama ami wo baˌ ba kisi gaɓa maḷgon so.
16 Ama kume ɗe ba kis gaɓa mago, kisti gaɓa gi wo gạ gem kaṇ, ten ɗe ami naˌ ngwe kaṇ ani so. Aba ɗe taˌ shinaṇ sut wu ni suk ami.
17 Kạ mbaṭ gaɓa gwakaṇ wo, saˌ lishi ɗe kume mbalaṇ ɗe lop baḷ sheda ze ɗe naṃ ten wul go, shede wo gem kaṇ.
18 To, a mi wo a naṃa baḷti sheda gạ gaa gini a Abe ɗe taˌ shinaṇ sut wu kaɗe na ɗe loɓi.>>
19 Yek saˌ ngemti ɗe, <<Ako kaṇ Aba gwa wi si ni ko naˀ?>>
Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kaạ yisaṇ so abaˌ kaạ yis Aba gi so pak. De da kaa yisaṇ go da kaa yis Aba gi pak.>>
20 Taˌ dlaṃ gaɓa jimi kạ sa'i gwe taˌ nisi ma mbokti ang ten wul njaa mal lu gwe asạ zi wulpi kạ lubii gạ Nya wu. Ama mas naˌ nu yek baˌ maḷgon dopti so, ten ɗe sa'i gwas ɓo pi so.

Lu gwe ba li go ka man laṭ so

21 Yek Yesu po wulsi ɗạ ɗe, <<Ba zigaa ka a kaa ngoni, a kaa maṣh kạ paḷti byas wul gwakaṇ. Lu gwe ba li go, kaa man laṭ kaḷi so.>>
22 Gaɓa gaṃi laki yek bacina ji maṇ Yehuda kum gạzi ɗe, <<Ko naḳkaṇ ta tlo gaa gwas ka naˌ ɗe taˌ wule, <Lu gwe ba li go, kaa man laṭ sowu>?>>
23 Yek Yesu ci cina naˌ dlaṃti ɗe, <<Kii wo tet kạ dii atl gaṇ kaṇ, a ami wo sut nya kaṇ a yili. Kii wo gạ dii atl gaṇ kaṇ, ami gạ dii atl gaṇ kạ so.
24 Gwisi kạ laki yek a wulkii ɗe kaa maṣh kạ paḷti byas wul gwakaṇ, ɗe hal kume kaạ baḷ gem ten ɗe amik ɗe maḷgwe a hwikii ɗe Amik ɗe ti wu* sowu kaa maṣh kạ paḷti byas wul gwakaṇ.>>
25 Yek saˌ gem Yesu ɗe, <<Bohwe wok ɗe ki wo naˀ?>>
Yek taˌ ballisi ɗe, <<Amik ɗe maḷgwe a hwikii tun tet ten ndat zhile wu.
26 Wul wonti ni ɗa gwe ba man dlaṃti tenkii a kisikii gaɓa ɗạ wu. Ama maḷgwe shinaṇ sut go gem kaṇ ataˌ dlaṃi, a ilgwe a kumi malti wu kaṇ a dlaṃi mbalaṇ ji dii atli.>>
27 Yek baˌ mbalaṃi yis gaami ten ɗe ten Aba gwas kaṇ taˌ nisi ma gaɓa so.
28 Ten naḳ gwisi kaṇ yek Yesu wulsi ɗe, <<Kạ sa'i gwe kaa tak yen gạ mbalaṇ nya wu kaṇ, kaa lak yis gaami ten ɗe Amik De ti. Ka yis gaami ten ɗe baˌ ba paḷ ilgon naˌ iko gạ gaa gi so, ama ilgwe Aba mboki ang dani wu kaṇ a dlaṃi tokte.
29 Maḷgwe shinaṇ wu ni suk ami taˌ zakaṇni ami naˌ ngwe so, ten ɗe ilgwe taˌ lami wu kaṇ paḷi dlip.>>
30 Kạ sa'i gwe Yesu dlaṃ wul jimi go, yek wonti mbalaṇ ngaṣsi tenti.

Mbit gaa gạ gem

---

* **8:24 8:24** Sogo*Amik de ti* suk ndati ɗe 28 pak

31 Yek Yesu wul maŋ Yehuda jwe sa ba gem nati wu ɗe, <<Ɗe kume kaa
ci cina na kopti wul jwe a mbokikii ang dani wugo, kiik ɗe mil lishti jini ji
gem.
32 Kaa yis gem a gemi a laki akaa mbi gaa.>>
33 Yek sa ballit ɗe, <<Mi wo gaz ji Ibarahim kaŋ a bama ɓo taɓa daŋti ɗe
zhel ji malgon so. To yek laki yek ka dlam ɗe ma mbi gaa ye?>>
34 Yek Yesu ndakisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, mas malgwe ata pal
byas wul go zhel ga palti byas wul kaŋ.
35 Ai, zhel wo bata daŋ ka lubii ko a gasi so, ama yen wo ga lubiimi kaŋ
ko a gasi.
36 Ten nak gwisi kaŋ, hal kume ɗe Yeni balkii mbit gaa go, kaa mbi mbit
gaa ga gem.
37 A yisi ɗe kii wo maŋ gaz ji Ibarahim kaŋ, ama yekgu kaa naŋa ngot
tlot gini, ten ɗe kaa kan mbokti ang ten wul gi so.
38 A nikii ma dlaŋti ilgwe a yeni mal Aba gi wu, ama kii wo ilgwe kaa
kumi mal Aba gwakaŋ wu kaŋ kaa naŋa palti.>>

Sheɗan kaɗe Aba gwakaŋ

39 Yek sa ballit ɗe, <<Ai, mi wo Ibarahim kaɗe Aba gaŋaŋ.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ɗe da kume Ibarahim wo Aba gwakaŋ ka go, da
kaa paŋaŋ ilgwe Ibarahim paŋi wu.
40 Ama yekgu kaa naŋa lamti tlot gini, ami malgwe dlamikii gem ga
gaɓa gwe a kumi mal Nya wu. Ai, Ibarahim wo ta paŋaŋ ilgon nu so.
41 Ten nak gwisi kaŋ, ilgwe a Aba gwakaŋ pali wu kaŋ kaa naŋa paŋti.>>
Yek sa wulti ɗe, <<Ka naŋa lamti tak wule mi wo aba nini gaa sa! Nya
na gaa gwas kaɗe Aba gaŋaŋ, a tik ɗe Aba gaŋaŋ ti na ngusi.>>
42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Da Nya kani ɗe Aba gwakaŋ go kaa lamaŋni, ten
ɗe sut mal Nya kaŋ a yili a ningo amik gu aɗe. Ten bi tulli ga gaa gi kaŋ
ani so ama tik shinaŋ suɗi.
43 Yek laki a bakaa yis gaa ga gaɓa gi so ye? Ten ɗe bakaa man katti kaŋg
so kaŋ.
44 Kii wo ji Aba gwakaŋ Sheɗan kaŋ, lamti gwakaŋ wo tak paŋaŋ ilgwe
aba gwakaŋ lami wu kaŋ. Ti wo maŋ tlot mbaŋaŋ kaŋ tun tet ten ndat
zhile, gem hwotti so ten ɗe gem ni kati so. Kume ta shel lal wugo ta dlam
bi gwas wi, ten ɗe ti wo maŋ shelti laŋ kaŋ aba ga lali.
45 Ama ten ɗe gem kaŋ a naŋa dlaŋti yek laki yek bakaa baŋ gem na
ami so.
46 Ka kii wo wok taɓa mbit gi na palti byas wul wo? Ɗe kume gem kaŋ a
naŋa dlaŋ go yek laki yek bakaa baŋ gem na ami so ye?
47 Malgwe ɗe ti wo ga Nya ka go a ta kum ilgwe a Nya dlaŋ wu. Ilgwe
laki ɗe bakaa kumi sogo, yek ɗe kii wo mbaŋaŋ ji Nya ka so.>>

Yesu man Ibarahim

48 Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ashe gem gaŋaŋ kaŋ ɗe ma dlaŋ ɗe, ki
wo maŋ Samariya kaŋ a mazhe ni ka ki wu!>>
49 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ami wo mazhe ni ka ami so, Aba gi kaŋ a balti
nalti ama kii wo akaa mbulaŋni.
50 A ngwe nalti gaa gi so, ama maŋ ngoti ni ɗa a malgwisi kaɗe maŋ kisti
gaɓa.
51 Gem amik ka hwikii wu mas malgwe kop mbokti ang ten wul gi go ta
mash so ko njaa.>>
52 Ten gaɓa gwisi kaŋ yek maŋ Yehuda wuli ɗe, <<Yeke! Gem, ningo ma
yisi wi ɗe maŋ mazhe kaɗe ki. Ai, Ibarahim mashaŋni a nu kaŋ mas maŋ

dlaṃti gaɓa ji Nya maṣhi, ama ki wo yek ka naṃa wulti ɗe, <Mas maḷgwe kop mbokti ang ten wul gwa go ta maṣh so!>
53 Ka daṃaṇ gwa we ka manaṇ Aba gaṇaṇ Ibarahim ma? Ko ta ti gaa gwas mago ta maṣhi a nu kaṇ maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya maṣh pak! Ɗe yek ka palli gaa gwa ye?>>
54 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kume ɗe a baḷ nalti gaa gi mago, nalti gi ni ten bi ilgon so. Aba gi ka ni ɗe maṇ baḷti nalti, maḷgwe akaa wule tik ɗe Nya gwakaṇ wu.
55 Kii wo kaa yisti so ama ami wo a yisti. Kume a dlaṃ ɗe a yisti sowu ba daṃ ɗe maṇ shelti lali naḳkii, ama a yisti a naṃa kopti gaɓa gwasi.
56 Aba gwakaṇ Ibarahim paḷ hwol tuk ten ɗe ta yen sa'i gini, ta yeni yek ta paḷ hwol tuk i'e.>>
57 Yek maṇ Yehuda wulti ɗe, <<Ɓo kumaṇti naḷ! Ki ɗe ka ɓo paḷ gin ɗe kutl ɗe naṃtan sowu, ama yek ka dlaṃ ɗe ka yen Ibarahim ma?>>
58 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem, amik ka hwikii wu, tun a baṣa ɓo zi Ibarahim so kaṇ Ani ɗa!>>
59 Ten gaɓa gwisi kaṇ yek sa yem ye ɗe sa lakti ɗa. Ama yek Yesu hwun ka, yek ta yil daḳa lubii ga Nyami ka.

9

Yesu ndok maḷgwe sa zaṭ dwa wu

1 A Yesu naṃa laṭ nugo, yek ta yen maḷgon gwe sa zaṭ dwa wu.
2 Yek mil lishti jwas ngemti ɗe, <<Maṇ lishti, wok paḷ byas wul wo ɗe sa zi maḷgaṇ ɗe dwa wu, ti nwa, ko maṇ zaṭ jwasi?>>
3 Yek Yesu balli ɗe, <<Paḷti paḷ byas wul ga maḷi sogo ga maṇ zaṭ jwas ka laki so, ama ten ɗe ta mbalaṇ yen iko ga Nya tenti kaṇ.
4 Ngetli kaṇ taṇ cin cina na paḷti wul ga maḷgwe shinaṇ sut wu tun ka cin. Ai gas naṇ teɗi sa'i gwe ba maḷgon a man paḷti ilgon sowu.
5 Kume ɗe hal a yi ten dii atl go, amik ɗe cilti ga dii atli.>>
6 Ɗe ta dlaṃ gaɓa gwisi wugo yek ta baza ɓakaṇ ka atli, yek ta nyakaṃ atli yek ta tuksi maḷi ten gwel.
7 Yek ta hwit ɗe, <<Zigaa, sak pol gwel gwa ka ka bingi ze ga Silom.>> (ilgwe lishti gwisi naṃa mbokti ang dani go, yek ɗe Maḷgwe sa Shinti wu.) Ten naḳ gwisi kaṇ yek maḷi sak pol gwel ka, yek ta pali a ta naṃa yenti lu.
8 Yek yelaṇ daṃti jwasi suk majwe ku na yenti gwas ten ngemti wul wu kum gazi ɗe, <<Ale maḷgaṇ kaɗe maḷgwe ata daṃ na zhila ata gem wul wu na?>>
9 Yek jon ji mbalaṃi wule ti kaṇ.
Yek jon jwasaṇ wule, <<Wowo, tet kaṇ sa tesi sukti.>>
Maḷi ne go yek ta wulsi ɗe, <<Yii, ami kaṇ.>>
10 Yek sa ngemti ɗe, <<Ɗani kaṇ pi yek gwel gwa ɓul gwi?>>
11 Yek ta ballisi ɗe, <<Maḷgon wu ɗe asa mbet ɗe Yesu wu, ka nyakaṃ atli yek ta tuksi ten gwel. Yek ta hwi ɗe ta li bingi ga ze Silom ta poli ka. Ten naḳ gwisi yek a li yek a poli ka, yek a njel yenti lu.>>
12 Yek sa ngemti ɗe, <<Maḷi naṇ ako?>>
Yek ta wuli ɗe, <<A yisi so.>>

Maṇ Parisi bodlaḷ kangwe dwami mbi ndokti wu

13 Yek sa taḷa maḷgwe tek go dwa kawu mal maṇ Parisi.
14 To, ten gas shukti kaṇ Yesu nyakaṃ atli yek ta ɓul gwel ga maḷi.

15 Ten naɨk gwisi kaɲ yek maɲ Parisi ngemti ten kangwe pi yek gwel gwas ɓul wu. Yek maɩli ballisi ɗe, <<Taɹ nyakaɱ atli yek taɹ tuksi ten gwel, yek a poli ka, a ningo a ɓalma yenti lu.>>
16 Yek maɲ Parisi jon wuli ɗe, <<Maɩgaɲ go sut mal Nya kaɲ taɹ yil so, ten ɗe baɨta zak paɩlti wul gas Shukti so.>>
Ama yek jon jwasaɲ kum gaɻzi ɗe, <<Ɗaɲi kaɲ maɲ paɩlti byas wul a man paɩlti wul ngipti ang bi naɨk gwisi gwi?>> Ten naɨk gwisi yek bi tatlisi tenti.
17 Yek saɹ po gem maɩli ɗa, yek saɹ wulti ɗe, <<Yek ɗe daamti gwa tenti ye? Naɨk ɗe ki kaɲ taɹ ɓul gwel gwa wu.>>
Yek taɹ balli ɗe, <<Ai, maɩli wo maɲ dlaɱti gaɓa gaɹ Nya kaɲ.>>
18 Bacina ji maɲ Yehuda wo saɹ baɩl gem ɗe da go maɩli wo dwa kaɗe ti ama yek ningo taɹ ɓa yen lu so. Ten naɨk gwisi kaɲ yek saɹ shin lu yek saɹ mbe maɲ zaɨt jwas tedi.
19 Yek saɹ ngemsi ɗe, <<Yen gwakaɲ kaɗe gaɲ ma? Ti kaɲ kaɹa wuli ɗe kaɹa zaɨt dwa gwa? Ɗaɲi kaɲ pi yek ningo taɹ ɓalma yenti lu gwi?>>
20 Yek maɲ zaɨt ji maɩli balli ɗe, <<Maɹ yisi ɗe ti wo yen gaɲaɲ kaɲ, a ɗe dwa kan maɹ zaɨti.
21 Ama mi wo maɹ yis kangwe pi yek ningo taɹ ɓalma yenti lu, sogo maɩlgwe ɓulit gwel wu so. Ngemaɲti ai baɹ yen mbalaɲ kaɹ po yi ɗe ti so, ta dlaɱikii naɹ bi gwasi.>>
22 Maɲ zaɨt jwas dlaɱ naɨk gwisi kaɲ ten ɗe saɹ naɱa ɓanti bacina ji maɲ Yehuda ten ɗe tet da go maɲ Yehuda dlaɩlli gaɓa ɗe mas maɩlgwe dlaɱ ɗe, Yesu kaɗe Almasihu go sa mbolti ɗaɨkaɹ lu motgaa gwasaɲ ka.
23 Yek laki yek maɲ zaɨt ji maɩli dlaɱ ɗe, <<Ai, ti wo yen mbalaɲ kaɹ po yi so ngemaɲti.>>
24 Yek saɹ po mbe maɩlgwe ɗe tet da go dwa kaɗe ti wu ɗa. Yek saɹ wulti ɗe, <<Dlaɱ gem kangwe Nya a mbi nalti ɗaɹ wu. Maɹ yisi ɗe maɩlgwisi wo maɲ paɩlti byas wul kaɲ.>>
25 Yek taɹ ballisi ɗe, <<Ko maɲ paɩlti byas wul kaɗe ti a, ami wo a yisi so. Wul ɗenaɱ kaɲ a yisi. Tet da go dwa kaɗe ami ama ningo a ɓa yen lu.>>
26 Yek saɹ ngemti ɗe, <<Yek taɹ paɩlik ye? Ɗaɲi kaɲ taɹ pi yek taɹ ɓulik gwel gwi?>>
27 Yek taɹ balli ɗe, <<A dlaɱikii wi yek baɨkaɹ kati kaɲg so. Yek laki ɗe kaɹa naɱa lamti taɨk ya kumi ɗaɹ ye? Ko kii mago kaɹa naɱa lamti taɨk daɱaɲ ɗe mil lishti jwas kaɲ?>>
28 Yek paa saɹ dlaɱi maɩli byas gaɓa yek saɹ wulti ɗe, <<Kik ɗe yen lishti gwasi, ama mi wo mil lishti ji Musa kaɲ!
29 Maɹ yisi ɗe Nya gaɓa suk Musa, ama maɩlgwisi wo maɹ yis lu gwe taɹ yil tet wu so.>>
30 Yek maɩli ballisi ɗe, <<Ase kaɲ a naɱa yenti wul gipti wul ang bi! Kaɹa yis lu gwe taɹ yil tet wu so, ama yek taɹ ɓuli gwel.
31 Maɹ yisi ɗe abaɹ Nya a kati kaɲg maɲ paɩlti byas wul so. Ama ataɹ kati kaɲg maɩlgwe ataɹ ngusit atli ataɹ kumit bi wu.
32 Tun ten ndat zhila gaɹ dii atli saɹ ɓo taɓa kumti ɗe maɩlgon ɓul gwel gaɹ maɩlgwe saɹ zaɨt dwa wu so.
33 Ai, ɗe da kume sut mal Nya kaɲ taɹ yil sut sogo da ta manaɲ paɩlti ilgon so.>>
34 Yek saɹ balli maɩli ɗe, <<Ki ɗe saɹ zaɨk kaɹ paɩlti byas wullu, ama yek kaɹ naɱa lamti taɨk mbokini ang ten wul la?>> Yek saɹ mbolti.

Dwa gaɹ Shishi gaɹ Nya

35 Ɗe Yesu kumi ɗe saɹ mbol maɩli ɗe taɹ mbit wugo yek taɹ ngemti ɗe, <<Kaɹ baɩl gem naɹ Yen gaɹ Mbalaɲ ma?>>

36 Yek maḷi ngemti ɗe, <<Maṇ nalti, wok ɗe ti wo? Hwini ten ɗe ta baḷ
gem naṭi.>>
37 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai, ka yenaṇti wi, tik ɗe maḷgwe ta naṃa gaɓa
sukki ninge wu.>>
38 Yek maḷi dlaṃ ɗe, <<Bagaa, A baḷ gem wi,>> yek ta ngusit atli.
39 Yek Yesu wuli ɗe, <<A tul ten dii atl gaṇ ten ɗe ta paḷ kisti gaɓa kaṇ,
ten ɗe ta dwa man yenti lu, a majwe maṇ yenti lu daṃ ɗe dwa.>>
40 Ɗe maṇ Parisi jwe saṇi sukti wu kumi nu wugo yek sa ngemti ɗe,
<<Yek ke? ka naṃa wulti ɗe mi mago dwa kaɗe mi pak a?>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ai, da dwa kani ɗe kii go da paḷti byas wul a nikii
gaa so. Ama naḳ ɗe kaa dlaṃ ɗe kaa naṃa yenti lu wu, to, byas wul
gwakaṇ yikii gaa.

10

Cingaḷti gaɓa ten maṇ kyo mbaḷa

1 <<Gem amik ka hwikii ge, maḷgwe baṭa te mal tunga mbaḷa tu ka bi
dlabii so ama yek ta to giɓi tu ka zobsi tantu go, to maḷi wo mukaḷ kaṇ a
maṇ ɓaṭti tantu kaṇ.
2 Maḷgwe te malsi tu ka bi dlabii go tik ɗe maṇ kyo ga mbaḷe.
3 A maṇ ɓaṭti dlabii ɓulit bi dlabimi, a mbaḷe kati kaṇg yal gwasi. Ata
mbe mbaḷa jwas na shin jwasaṇ ata taḷasi deɓaḷ.
4 Ɗe ta yilli mbaḷa jwas deɓaḷ wugo, ata ndesi cina, a mbaḷe kop kaal
gwasi ten ɗe sa yis yal gwasi.
5 Ama sa kop maṇdaḳi so, seko taṣ aɓiti ten ɗe sa yis yal ga maṇdaḳi
so.>>
6 Yesu dlaṃi mbalaṃi cingaḷti gaɓa, ama yek baṣa yis gaa ga ilgwe ta
nisi ma dlaṃti wu so.

Yesu kaɗe hwa maṇ kyo

7 Ten naḳ gwisi kaṇ yek Yesu po dlaṃ ɗe, <<Gem, amik ka hwikii wu
amik ɗe dlabii ga mbaḷe.
8 Mas majwe tuli cina go mukaḷ kaṇ suk maṇ ɓaṭti tantu, aba mbaḷe a
katisi kaṇg so.
9 Amik ɗe bi dlabiimi mas maḷgwe te tumalaṇ go ta mbi kisti.* Ta te giɓi
ata yili ata naṃa paṭ kyo.
10 Mukaḷ wo ata tul kaṇ ten ɗe taṣ mukaḷ wul, suk tloti ka, suk lilti ka,
Ama a tuli ten ɗe taṣ mbi mbadli asa mbi ga njikaṃi.
11 <<Amik ɗe hwa maṇ kyo. A hwa maṇ kyo wo tik ɗe maṇ baḷ mbadl
gwasi ten bi ga mbaḷe.
12 Yen haya ɗe sa kanti ten ɗe taṣ pi kyoɓi go ti wo mbaḷa jwas ka so.
Kume ta yen kaɗi laɓi ten laṭ tet wugo, a ta aɓi a ta zak mbaḷe. A kaɗi
laɓisi dop mbaḷe jon a ta cat jon ka.
13 A maḷi aɓi ten ɗe ti wo yen haya kaṇ a ba ilgon hwotti na mbaḷe so.
14 <<Amik ɗe hwa maṇ kyo, A yis mbaḷa jini a mbaḷa ji yisaṇni,
15 naḳ kangwe Abe yisaṇ wu nu kaṇ a Abe. A nima baḷti mbadl gi ten bi
ga mbaḷe.
16 Mbaḷa jon ni ɗa jwe ba saṇi ka tunga mbaḷe jin sowu. Si mago ngetli
kaṇ ta taḷasi teɗi. Si mago sa kati kaṇg yal gini, asa daṃ ɗe tunga ɗe naṃ
na maṇ kyo ɗe naṃ.

* **10:9 10:9** Sogo ba kwet ang gaa byas ilgon a mbit so

17 Ilgwe laki yek Abe naɱa lamti gi go yek ɗe a baḽ mbadl gini a kan il gini.
18 Maḽgon a mani kanti mbadl gi ka so, ten ɗe amik ɗe maɲ baḽti na gaa gini. Iko baḽti ni ɗa, a iko kanti lisi ni ɗa pak. Ilgwe Aba gi zi paḽti wukgu.>>
19 Ten gaɓa gaɱi ɗe Yesu dlaɱ wu kaɲ yek maɲ Yehuda njel calti gaɓa ka dlo jwasaɲ tenti.
20 Yek wonti kaṣi wuli ɗe, <<Maɲ maẓhe kaɖe ti naḵ gwisi ka laki yek ta naɱa boli. Yek laki ɗe kaa katit kang ye?>>
21 Ama yek jon jwasaɲ wule, <<Wowo, ai gaɓa gaɲ go gaɓa ga maɲ maẓhe ka so. A maẓhe mani ɓulti gwel dwa ma?>>

Maɲ Yehuda nge Yesu

22 Ka sa'i ndaɗiti asa naɱa biki ga daamti ɓulti lubii ga Nya a† Wurshelima,
23 a Yesu naɱa maṭlti ka Baranda ga Sulemanu ka lubii ga Nya.
24 Yek maɲ Yehuda mogaa malti yek sa wulti ɗe, <<Hal a gasi kaɲ ka zak ni ka daɱshal gwi? Kume kik ɗe Almasihusi go hwini ten dii la na.>>
25 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii yek baḵaa baḽ gem so. Wul ngipti ang bi gwe a paḽi ka shin ga Aba gi wu ka ɗe wul jwe mbok ang tenaɲ wu,
26 ama yek baḵaa baḽ gem so ten ɗe kii wo mbaḽa ji ka so.
27 Ten ɗe mbaḽa ji wo asa kumi bi, a yissi asa koɓaɲni.
28 A nisi ma baḽti mbadl maɲ laṣhi pakti, a baṣa maṣh so ko njaa, a ba maḽgwe a man kanti gwasaɲ ɗa ang gi ka na ndaḽti wu.
29 Aba gi ɗe ta baḽansi wu ndaḽ man ko wokko, a ba maḽgon a man kanti gwasaɲ ɗa ang gwas ka so.
30 Ami suk Abe wo ɗe naɱ kaɲ.>>
31 Yek maɲ Yehuda po yem ye ɗa ten ɗe sa lakti na nali.
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<A paḽikii kiɗi wul ngipti ang bi sut mal Aba gi wonti, gwik a giɓi kaa lakkii ten lakti gi gwi?>>
33 Yek maɲ Yehuda ballit ɗe, <<Ai ba ten bi hwa wul gwe ka paḽi wu kaɲ ma lakki so, ama ten bi gaɓa mbulti ga Nya gwe ka dlaɱ wu kaɲ. Ki ɗe mbalaɲ kawai wu ama yek ka naɱa pallaṭ gaa gwa ɗe Nya.>>
34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ai sa lishi ka mbaṭ gaɓa gwakaɲ ɗe, Nya dlaɱ ɗe, <Kii wo wul jwe asa ngusisi atl wu kaɲ>‡!
35 A ma yisi ɗe gaɓa ga Nya gwe sa lishti wu ɓo taɓa shelti lal so, ɗe kume Bagaa mbe majwe kum gaɓa gwas wu ɗe, <wul jwe asa ngusisi atl wu>
36 to, a ami ɗe Aba botltlanni yek ta shinaɲ sut ten dii atl wu hwa, ɗaɲi kaɲ a daɱ ɗe gaɓa ga mbulti ga Nya ten ɗe a wule, <Yen ga Nya kaɖe ami gwi?>
37 Kume ɗe hal wul jwe Abe naɱa paḽti wu kaɲ a naɱa paḽti sowu, to baḵ baḽaɲ gem na ami so.
38 Ama kume a naɱa paḽti wul jwe ta naɱa paḽti wu go, ko baḵ baḽaɲ gem na ami so ma wu, baḽaɲ gem na paḽti wuli, ten ɗe taḵ yisini akaa yis gaami ɗe, Abe ni ka mi, a ami mago ani ka Abe.>>
39 Yek sa po ngwe taṣ dopti ɗa, ama yek ta yil ɗaḵa ang gwasaɲ ka.
40 Yek ta pal te kaṭ atl ga Yodan ka, ka lu gwe Yohana nda paḽti Baptisma wu, yek ta daɲ kaḽi.
41 Yek mbalaɲ wonti tul malti. Yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ko ɗe Yohana paḽ wul ngipti ang bi sowu, ama mas gaɓa gwe ta dlaɱ ten maḽgaɲ go gem kaɲ.>>

---

† **10:22 10:22** Takti lubii ga Nya gwe yek ɗe Hanukkah wu ‡ **10:34 10:34** Yen Zab 82:6

42 Ka lu gwisi wo yek mbalaŋ wonti ngaɔssi ten Yesu.

11

Maɔshkaŋ ga Li'azaru

1 A maɔlgon ni ɗa shin gwas kaɗe Li'azaru cwo naɔma cit gwasi, ti wo maŋ Betani kaŋ a Betani wo baŋ ga ka Maryam kaŋ suk yilka gwas Marta.
2 Li'azaru ɗe cwo naɔma cit gwas go yilka ga Maryam kaŋ, a Maryami ka ɗe maɔlgwe shoti mil maŋ taɔmi wusaŋ Bagaa ten asaŋ yek ta taasi ka na maɗlaŋ gaa gwas wu.
3 Yek yilkeni jwas ji modlisi shini lu Yesu ɗe, <<Bagaa, maɔlgwe ka lamti wu cwo naɔma cit gwasi.>>
4 De Yesu kumi nu wugo yek ta dlaɔm ɗe, <<Cwo gwisi a ɓo la ga maɔshkaŋ so, ama nalti kaŋ a tulli Nya, a mbalaŋ baɔl Yeni naɔlti tumali pak.>>
5 Yesu lam Marta suk yilka gwas Maryam suk Li'azaru.
6 Ama ko ɗe Yesu kumi ɗe cwo naɔma cit ga Li'azaru wu, yek ta po mbaɔl multi ɗe lop ka lu gwe taɔni wu.
7 Ka kaali wo, yek ta hwi mil lishti jwas ɗe, <<Taŋ palaŋ te ka kaɔt atl ga Yehudiya ka.>>
8 Yek mil lishti jwas hwit ɗe, <<Maŋ lishti, ka multi jon duk go maŋ Yehuda ngwe taɔs lakki na ye, ama yek ka ɓa po pal tok a?>>
9 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Awa ɗe kutl cet lop kaɲi ten ndat cin ɗe naɔm so nwa? To, mas maɔlgwe naɔma zaɔtgaa ka cin go baɔta kot asaŋ so, ten ɗe ta naɔma yenti cilti ga dii atl gaŋ.
10 A mas maŋ zaɔtgaa ka gas wo ata kot asaŋ ten ɗe cilti ni malti so.>>
11 De ta pak dlaɔmti gaɓa jimi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Yelaŋ gaŋaŋ Li'azaru ndembaɔl wi, ama bali a paɗaɔlti ɗaɔka yembaɔli ka.>>
12 Yek mil lishti jwas ballit ɗe, <<Bagaa, kume a yembaɔl kaŋ taɔni go, ai, ta ndoki ni.>>
13 Yesu wo ten bi maɔshkaŋ ga Li'azaru kaŋ ta naɔma gaɓa, ama mil lishtisi wo sa daɔm gwa ten ndet yembaɔl ga shukti kaŋ ta naɔma gaɓa.
14 Yek pa Yesu dlaɔmisi ten dii ɗe, <<Li'azaru maɔsh wi,
15 a naɔma paɔlti hwol tuki ten bi gwakaŋ naɔk ɗe ani kaɔli sowu, kangwe kaa man baɔlti gem wu. Ama ningo maɔlaŋ malti.>>
16 Yek Tomas (maɔlgwe asa mbet ɗe Ngusaŋ wu) wul yilkeni jwas mil lishtisi ɗe, <<Mi mago taŋ laɲni taŋ maɔshaŋ sukti.>>

Yesu kaɗe palti kaami suk mbadli

17 De Yesu mbuk lu kaɔli wugo yek ta kumi ɗe saɔlep Li'azaru wi hal ta paɔl multi ɗe wupsi ga leɓi wi.
18 Betani wo njaa suk Wurshelima kaŋ ni, dlentaɔt gwasaŋ paɔl mil ɗe lop *so.
19 A maŋ Yehuda wonti tul mal kaa Marta suk Maryam taɔs gaɓesi naɔ maɔshaŋ ga yilka gwasaŋ.
20 De Marta kumi ɗe Yesu ni tet wugo, yek ta li ɗe taɔs wulit ɗem. Maryam wo yek ta daŋ a lubii.
21 Yek Marta wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai, da ka naŋ ɗa go yilka gi a maɔsh so.
22 Ama a yisi ɗe ko ta naɔk ninge mago Nya a baɔlki mas ilgwe ka ngemi wu.>>
23 Yek Yesu hwit ɗe, <<Yilka gwa aya pal kaami.>>

* **11:18 11:18** Bi Girik *sitadiya de kutl cet namtan* Njet ka ɓali ta paɔl kilomita ɗe mekan

24 Yek Marta ballit ɗe, <<A yisi ɗe taya pal kaami, ten cin pakti ga dii atli.>>
25 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ai, amik ɗe palti kaami a amik ɗe mbadli pak. Malgwe ngasti tenan go, ko tas mash mago ta dam na mbadli.
26 A malgwe yi kaami yek ta ci cina na ngasti tenan go ta mash so. Ka bal gem na gaba gami a?>>
27 Yek ta ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, A bal gem ten ɗe kik ɗe Almasihusi,† Yen ga Nya gwe ta tul ten dii atl wu.>>

Yesu kuli

28 Ɗe Marta dlam nu wugo, yek ta sak mbe yilka gwas Maryam yek ta hwit ɗe. <<Man lishti ɓal ɗa, ata nama mbet gwa.>>
29 Na kumti nak gwisi yek Maryam tlinya bale-bale, yek ta li mal Yesu.
30 To, aba Yesu ɓo mbuk lu ka bami so, ata yi ka lu gwe Marta lak wulit ɗem wu.
31 Ɗe man Yehuda jwe ni suk Maryam ka lubiimi ɗe sa nama gaɓet gwas wu yen kangwe ta tlinya bale-bale yek ta yil deɓal wugo yek sa kopti kaali, sa daman gwa we nak kan ta sa kulu ten gazukɗisi.
32 Ɗe Maryam mbuki ka lu gwe Yesu ni wu wugo yek ta yenti yek ta nda te atl ka a cina gwasi yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, ai, da ka nan ɗa go yilka gi a mash so.>>
33 Ɗe Yesu yenti ten kulu yek ta po yen man Yehuda jwe sa tul sukti wu si mago sa nam kulu wu, yek ili tan mbadl gwas i'e.
34 Yek ta kum gazi ɗe, <<Ako kan kaa lepti ko?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Bagaa, lite tak yeni.>>
35 Yek lnwu shoti Yesu.
36 Ten nak gwisi kan yek man Yehuda wule, <<Ɓo yenan kangwe ta lamti wu na!>>
37 Ama yek jon jwasan wuli ɗe, <<Ale tik ɓuli gwel ga dwa wu na? To, yek laki yek bata pal ilgon gwe a laki aba malgan a mash sowu so ye?>>

Yesu palli Li'azaru kaami

38 Yek ili po hwot Yesu ka mbadl gwas i'e ɗa, yek ta li mal gazukɗisi. Gazukɗisi wo shu kan sa ɗuk ka ye, yek sa yitla bisi ka na yesi gon.
39 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Jekan yesi ka,>> Ama yek Marta yilka ga mali ɗe ta mash wu wul Yesu ɗe,
<<Bagaa ningo hwunisi wusan wi ten ɗe ta pal multi ɗe wupsi na mashkan wi.>>
40 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ale a hwiki ɗe kume ka bal gem go ka yen nalti ga Nya na?>>
41 Ten nak gwisi kan yek sa jek yesi ka. Yek Yesu lak gaa nya yek ta dlam ɗe, <<Aba, a pal hwol tuki nak ɗe ka kati kang wu.
42 A yisi ɗe dlip aka kati kang, ama a dlam nak gwisi ten bi ga majwe sani aɗe wu, ten tas bal gem ɗe kik shinan sudi.>>
43 Ɗe Yesu dlam nu wugo, yek ta tlil yal nya yek ta wuli ɗe, <<Li'azaru, yil todi!>>
44 Yek malgwe mashisi yil todi, ang suk asan gwas wo ga ɓali ka na hwol yadi, a cina gwel gwas wo ga yitle ka na hwol lukal.
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Patlanti ka, tas zigaa.>>

Man Yehuda ɓel bi tas tlo Yesu

45 Ten nak gwisi kan yek man Yehuda wonti jwe sa la gaɓet ga Maryam wu yen ilgwe Yesu pali wu, yek sa ngassi tenti.

† **11:27 11:27** Sogo *Kiristi*

46 Ama yek jon jwasaŋ li mal maŋ Parisi yek saˌ dlaˌmisi ilgwe Yesu paˌli wu.
47 Yek kiɗi ji maŋ Paˌris, suk maŋ Parisi mbe motgaa gaˌ bacina jwasaŋ‡ yek saˌ dlaˌm ɗe,
<<Yek ma naŋma paˌlti ye? Maˌl gaˌmi kaˌwu taˌ nima paˌlti wonti wul ngipti ang bi, gwe naˌma mbokti ang ɗe ti wo sut mal Nya taˌni wu!
48 Kume maˌ zakaŋti yek taˌ ci cina naˌ paˌlti wul jimi go, mas mbalaŋ a baˌl gem naˌti. A maŋ Roma a tuli asaˌ kamini lu gaŋaŋ suk lubii gaˌ Nya gaŋaŋ ka.>>
49 Ama yek gon gwasaŋ gwe asaˌ mbet ɗe, Kayapa wu, maˌlgwe tik ɗe bacina gaˌ maŋ Paˌris ten gin gwisi wu wulsi ɗe, <<Kii wo kaˌa yis ilgon so ko njet.
50 Ase kaˌa yisaŋ gaami so nwa! Ai, a mani ni taˌ mbalaŋ ɗe naˌm kaˌ maˌsh ten bi mbalaŋ, ɗaˌ gwe taˌ mas mbalaˌmi kaˌ lil kaˌ wu.>>
51 Gaɓa gaŋ ɗe Kayapa dlaˌm go daamti gaˌ gaa gwas kaˌ so, ama naˌk ɗe tik ɗe bacina gaˌ maŋ Paˌris ten ginisi wu, taˌ dlaˌm gaɓa gaˌ Nya ɗe Yesu a maˌsh ten bi gaˌ maŋ Yehuda,
52 baˌ ɗe ten bi ji maŋ Yehuda naˌ ngusaŋ so, ama ten ɗe taˌs mo mil ji Nya jwe saˌni gaˌ cati ɗaŋkaˌ wu taˌs daˌm ɗe naˌm.
53 Kan tet ten cin gwisi yek saˌ paˌl tantu gaˌ kangwe sa pi asaˌ tlo Yesu wu.
54 Ten naˌk gwisi kaŋ yek baˌ Yesu maˌtl kaˌ maŋ Yehuda ten dii so. Kaˌ lal gaˌ naˌk gwisi wo yek taˌ zak kaˌt atl gaˌ luisi yek taˌ li kaˌ atl gwe ni njaa kaˌ me wu, kaˌ baŋ gwe asaˌ mbe ɗe Iprem wu, kaˌli kaŋ taˌ daˌm suk mil lishti jwasi.
55 De sa'i Biki Ɗakciti gaˌ maŋ Yehuda ɓal njaa wu, yek mbalaŋ wonti jwe saˌ ni kaˌ kauye wu to Wurshelima ten ɗe taˌs pol gaa gwasaŋ ka, naˌk kangwe a maŋ Yehuda paˌli wu abaˌ biki ɓo tul so.
56 Yek mbalaŋ pita ngot gaˌ Yesu kaˌli, saˌ ngusi dlaˌti ɗaŋ nya ka kaˌ lubii gaˌ Nya asaˌ naˌma ngemti ji yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Yek ɗe daamti gwakaŋ ye? Ko naˌk kaŋ ta tul kaˌ lu biki so na?>>
57 Ten ɗe kiɗi ji maŋ Paˌris suk maŋ Parisi dlaˌm wi ɗe, taˌ mas maˌlgwe yis lu gwe Yesu ni wu saˌk dlaˌmisi kangwe sa dopti ɗaˌ wu.

12

Saˌ pi mil Yesu a baŋ Betani

1 A multi ɗe mukka kaˌ ɓali asaˌ paˌl Biki Ɗakciti nugo, yek Yesu li baŋ Betani baŋ gwe kaˌli kaŋ Li'azaru maˌlgwe ɗe Yesu pallaˌt kaami wu naˌma daˌmti wu.
2 Kaˌli kaŋ saˌ paˌli ilgaˌ nguki gaˌ kaˌ gasi Yesu. Marta kaˌ hulisi ilgaˌ ngukisi, a Li'azaru ni kaˌ majwe saˌ nguk ilgaˌ nguki suk Yesu wu.
3 Yek Maryam kan buntaŋ mil nardi maŋ taˌmi wusaŋ maŋ wulpi i'e, yek taˌ shoti ten asaŋ gaˌ Yesu, yek ɓa taˌ taasi ka naˌ maˌdlaŋ gaa gwasi. Yek taˌmi wusaŋ gaˌ mili njikaŋ mas lubiimi ka.
4 Ama yek Yehuda Iskariyoti ti ɗe gon kaŋ kaˌ mil lishti jwas wu, maˌlgwe tik ka lak baˌl bi gwas wu wuli ɗe,
5 <<Yek ɗe ilgwe laki baˌ a wul mil maŋ wulpi gaˌmi ka a baˌl wulpi majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu so ye? Mil gwe wulpi gwas a mbuk ɓatlti gaˌ lebura gaˌ gin ɗe naˌm wu!*>>
6 Yehuda dlaˌm gaɓa gaˌmi kaŋ baˌ ɗe ten ɗe a bi gaˌ majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ so wu hwotti kaŋ so, ama ten ɗe ti wo mukaˌl kaɗe ti. Naˌk ɗe tik nisi ɗe maŋ ngipti wulpi wu, ataˌ mukaˌli tet giɓi.

‡ **11:47 11:47** Asaˌ mbe motgaa gwisi ɗe*Sanhidirin*

* **12:5 12:5** Bi Girik*Dinari ɗe zambaˌl ɗe mekan*

7 Yek Yesu balli ɗe, <<Zakaŋti, naƙ ɗe ta̱ zi mili ka kaŋ ten ɗe ga̱ shiri ga̱ cin gwe sa leɓaŋ wu.
8 Ai majwe wul nisi ɗa̱ sowu naŋ sukkii ko agasi, ama aba̱ ko agasi kaŋ kaa ni suƙ ami so.>>

Sa̱ɓel bi ten ɗe ta̱s tlo Li'azaru

9 Ɗe maŋ Yehuda wonti kumi ɗe Yesu ni ɗa̱ ka̱li wugo, yek sa̱ tuli ba̱ ɗe ten bi ga̱ Yesu tokte ka̱ so, ama ta̱s yen Li'azaru ɗe Yesu pallat̲ kaami wu pak.
10 Ten naƙ gwisi kaŋ yek kiɗi ji maŋ Pa̱ris pa̱l tantu tlot ga̱ Li'azaru pak,
11 ten ɗe maŋ Yehuda wonti nga̱ssi ten Yesu, yek sa̱ kopti ten bi ga̱ Li'azaru.

Yesu te ka̱ ɓaŋ Wurshelima

12 Ɗe lu tlo wugo yek wonti mbala̱ŋ jwe sa̱ sa Biki Ɗakcitisi wu kumi ɗe Yesu ni ten tantu lat̲ Wurshelima.
13 Yek sa̱ kotl daa daɓino yek sa̱ yil to malti ka yek sa̱ wulit ɗem asa̱ naŋma tliti yal nya ten wulti ɗe,
<<Hosana![†]>>
<<Maŋ albarka kaɗe ma̱lgwe tul ka̱ shin ga̱ Bagaa wu!>>[‡]
<<Maŋ albarka kaɗe Guu ga̱ maŋ Yisraila!>>
14 Ɗe Yesu mbi yen zhaki gon wu yek ta̱ to tenti, naƙ gwe sa̱ lishi ɗe,
15 <<Ba̱ ɓanti cik so, ki Sihiyona,
ɓo yen Guu gwa ten tulti,
ten yen zhaki.>>[§]
16 Ten ndat zhile wo yek ba̱ mil lishti jwas yis gaa ga̱ mas wul jimi so. Se kaal ɗa̱ mbit nalti ga̱ Yesu kaŋ, yek sa̱ lak yisi ɗe mas wul jimi ni ga̱ lishi tenti, a yekgu wuli pi naƙ kangwe ɗe sa̱ lishi wu.
17 Yek wonti mbala̱ŋ jwe saŋi sukti ka̱ sa'i gwe ta̱ taki bi Li'azaru ta̱s pallat̲ kaami, a ta̱s yil tot ɗaƙa̱ gazukɗi ka̱wu, ngusi dla̱mti mbala̱ŋ ilgwe Yesu pa̱li wu.
18 Wonti mbala̱ŋ li mal Yesu ta̱s wulit ɗem ten ɗe sa̱ kum wul ngipti ang bi gwisi ɗe ta̱ pa̱li wu.
19 Yek maŋ Parisi wul yilkeni jwasa̱ŋ ɗe, <<Ɓo yeni ni ma̱ cin ba̱ŋ so ko njet. A yekgu mas mbala̱ŋ ji dii atl ɓal ma kopti gwasi!>>

Maŋ Girik jon ngo Yesu

20 To, maŋ Girik jon ni ka̱ majwe sa̱ sa ngusti atl Nya ka̱ mbala̱ŋ jwe sa̱ la biki wu,
21 sa̱ li tet mal Pilip, ma̱lgwe yil tet Betseda ka̱ atl ga̱ Galili wu, yek sa̱ ngemti ɗe, <<Maŋ nalti, ma̱ naŋma lamti ga̱ɓa suƙ Yesu.>>
22 Yek Pilip lak hwi Andarawus, yek si ɗe loɓi li yek sa̱ lak hwi Yesu.
23 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Sa'i gwe sa nalli Yen ga̱ Mbala̱ŋ wu pi wi.
24 Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume gwe alkama nda ka̱ shu yek ma̱sh ka̱ sogo, asa ɗe gwesi ɗe naŋm. Ama ɗe kume gwesi ma̱sh ka̱ wugo, a wut mil wonti.
25 Mas ma̱lgwe lam mbadl gwas go sa hwulti ɗa. Ama mas ma̱lgwe nge mbadl gwas ten dii atl gaŋ go, zaŋti kaŋ ta̱ naŋma zaŋti ka kangwe ɓa̱ a paki ka̱ sowu.

---

† **12:13 12:13** Bi Arameya <<Kisti>> gwe lak daŋm ɗe ga̱ɓa ta̱sti ‡ **12:13 12:13** Yen Zab 118:25,26
§ **12:15 12:15**Yen Zak 9:9

26 Mas maḷgwe a paḷi wuli go ngetli kaṇ taṣ koɓaṇni. A mas lu gwe ani
go maṇ paḷti wul gi ani kaḷi suk ami pak. Aba gi a nalli mas maḷgwe ta
nima paḷti wul wu.

Yesu dlaṃ bi maṣhkaṇ gwasi

27 <<Ningo mbadl gi naṃa hwotti gini. Yek ba dlaṃ ye? Ta wule <Aba
kami sa'i gaṃi ka nwa?> Wowo, ai, sa'i gaṃisi kaɗe ilgwe laki yek a tul ten
dii atl wu.
28 A, Aba nalli shin gwa!>>
Yek yal gon wul sut nya ɗe, <<Ai, a nalli wi, a ba ya nalli ɗa.>>
29 Ɗe mbalaṇ jwe saṇi kaḷi kum yali wugo, yek sa wuli ɗe, <<Nyaze ɓo
gaa wi.>> Jon jwasaṇ wo yek sa wule, <<Yen shinti ga Nya ka hwit gaɓa!>>
30 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yal gaṃi wo ten bi gwakaṇ kaṇ tuli, ama ba ɗe
ten bi gi kaṇ tul so.
31 Ninge kaṇ sa kisi gaɓa dii atl gaṇ, a ninge kaṇ sa mbol maṇ guu ga dii
atl gaṇ ɗaḳa gobdlan guu ka.
32 Ama sa'i gwe sa tliḷaṇ tot ɗaḳa atl ka go, ba dlaḳ mas mbalaṇ tet
malaṇni.>>
33 Yesu dlaṃ naḳ gwisi kaṇ taṣ mbok ang ten wundaḷ ga maṣhkaṇ gwe
ta paḷi wu.
34 Yek mbalaṃi wulti ɗe, <<Ma kumi ka mbaṭ gaɓa gaṇaṇ ɗe Almasihu a
maṣh so. To ɗaṇi kaṇ ka wuli ɗe, <Ngetli kaṇ taṣ tlil Yen ga Mbalaṇ gwi?
Wok ɗe Yen ga Mbalaṃi wo>?>>
35 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Cilti ni sukkii ga nak njet sa'i. Laṇni tun a cilti yi
sukkii ten ɗe daṃshal a lak man ngetl gwakaṇ. Maṇ laṭ ka daṃshal wo ta
yis lu gwe ta naṃa laṭ wu so.
36 Baḷaṇ gem na cilti tun a cilti yi sukkii, ten ɗe taḳ daṃaṇ ɗe mil ji
cilti.>> Yesu pakisi dlaṃti gaɓa wugo yek ta zigaa yek ta hwunisi ka.

Maṇ Yehuda ci cina na nget baḷti gem na Yesu

37 Ko ɗe Yesu ngusi paḷti wul ngipti ang bi wonti ten gwel gwasaṇ wu,
ama mas na naḳ gwisi yek baṣa baḷ gem naṭi so.
38 Gwisi pi kaṇ ta njikaṇ gaɓa ga Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ɗe,
<<Bagaa wok baḷ gem na gaɓa gaṇaṇ wo
a wok ɗe maḷgwe sa mbokit ang ten iko ga Bagaa go?>>*
39 Yek laki yek baṣa man baḷti gem so, naḳ kangwe Ishaya po dlaṃ ka
luisi gon ɗe,
40 <<Ta pallaṣi ɗe dwa
yek ta kaṇgaḷ mbadl jwasaṇ ka,
ten ɗe baṣ yen lu na gwel gwasaṇ so,
a baṣ yis gaami ka mbadl gwasaṇ so,
hal asa pal tet malaṇni ta ndoksi ɗa so.>>†
41 Ishaya dlaṃ naḳ gwisi kaṇ ten ɗe ta yen nalti ga Yesu yek ta gaɓa tenti.
42 Ama mas na naḳ gwisi wo wonti mbalaṇ ngaṣsi tenti, hal suk wonti
mbalaṇ tet ka bacina jwasaṇ sa ngaṣsi tenti. Ama ten ɗe sa ɓanti maṇ
Parisi yek baṣa dlaṃ ɗe sa ngaṣ tenti so, ten ɗe baṣ mbolsi ɗaḳa lu motgaa
gwakaṇ ka so.
43 Naḳ ɗe sa lami ɗe taṣ mbi taṣti mal mbalaṇ man kangwe sa lami ɗe
taṣ mbi taṣti mal Nya wu.

Gaɓa ga Yesu a ndokaḷi gaɓa mbalaṇ

* **12:38 12:38**Yen Ish 53:1 † **12:40 12:40** YenIsh 6:10

44 Yek Yesu tlil yal nya yek wuli ɗe, <<Mas maɭgwe baɭ gem naˌ ami go
ami naˌ ngwe kaɲ maɭi baɭ gem ɗa tokte so, ama taˌ baɭ gem naˌ maɭgwe
shinaɲ sut wu.
45 Mas maɭgwe naɲa yenti gi go, maɭi nima yenti gaˌ maɭgwe shinaɲ sut
wu.
46 Naˌk cilti kaɲ a tuli ten dii atli ten ɗe baˌ mas maɭgwe ngaʂti tenaɲ wu
daɲ kaˌ daɲshal so.
47 <<A mas maɭgwe kum gaɓa gini, ama yek baʈaˌ koɓi sogo amik ɗe
maɭgwe a kisit gaɓa wu so. A tul ten ɗe ta paɭi nol dii atl so, ama a tul ten
ɗe taˌ kis dii atli.
48 Mas maɭgwe ngeni yek taˌ nge kanti gaɓa gi go, maɭgwe a nolti wu ni
ɗa, gaɓa gwe a dlaɲ wu ka nolti ten cin pakti gaˌ dii atli.
49 Ten ɗe ilgwe a naɲa mbokti ang dani go gi kaˌ so, ama Aba gi ɗe taˌ
shinaɲ wu kaˌ dlaɲi ilgwe ba dlaɲ wu, suk kangwe ba dlaɲ gaɓe wu.
50 A a yisi ɗe mbalaɲ a mbi mbadl maɲ laʂhi pakti tumal gaɓa gaˌ Aba
gini. Ten naˌk gwisi kaɲ mas ilgwe a dlaɲ go ndakce kaɲ ni suk kangwe
Aba hwi ɗe ta hwikii wu.>>

13

Yesu pol asaɲ gaˌ mil lishti jwasi

1 Asaˌ ni naˌk gwisi tun abaˌ sa'i Biki Ɗakcitisi ɓo pi so. Yesu wo taˌ yisi ɗe
sa'i zakti dii atl gwas taʂ pal to mal Aba ka paɭi wi. Naˌk ɗe taˌ lam mbalaɲ
jwas ɗe saˌ ni ten dii atl wu, yek taˌ mbokisi ang ten kangwe taˌ lamsi wu.*
2 Kaˌ sa'i gwe Yesu suk mil lishti jwas nima ngukti ilgaˌ nguki gaˌ kaˌ gas
wu, a shedan te kaˌ mbadl gaˌ Yehuda Iskariyoti yen gaˌ Siman wi ɗe taʂ baɭ
bi gaˌ Yesu.
3 A Yesu yisi ɗe Aba lak mas wul kaˌ ang gwasi, taˌ yisi ɗe sut mal Nya kaɲ
taˌ yil sudi a malti kaɲ ta pal to ka.
4 Yek Yesu tlinya yek taˌ ndus lukaɭ gwas gaˌ tu kaali ka, yek taˌ kan tawul
yek taˌ hap te dlo ka.
5 Kaal ɗaˌ naˌk gwisi yek taˌ shot ze kaˌ gali, yek taˌ njeli polti asaɲ mil lishti
jwasi, ataˌ naɲa taasti ka naˌ tawul gwe taˌ hap te dlo kaˌ wu.
6 Yek Yesu li mal Siman Biturus. Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, kik ka
poli asaɲ ma?>>
7 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naˌk ningo kaˌ yis ilgwe a naɲa paɭti wu so, ama
kaˌ kaali wo kaa yis gaami.>>
8 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wowo, ami wo ka poli asaɲ so.>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<To, ɗe kume a polik kaˌ sogo ki wo ilgon a mo sukki
so.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa ɗe nuk wu, asaɲ gi kaɲ ka poli ka tokte
so ama poli suk ang suk gaa gi pak!>>
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Maɭgwe wutit ze wugo asaɲ gwas kaɲ ataˌ poli ka,
dli gwas mbun wi. A yek ge kii wo sabta nikii ɗa, ama baˌ ɗe mas jwakaɲ
kaˌ so.>>
11 Ten ɗe Yesu yis maɭgwe a baɭ bi gwas wu, yek laki yek taˌ dlaɲ ɗe baˌ
ɗe mas jwakaɲ kaɲ sabta nikii ɗaˌ sowu.
12 De taˌ polisi asaɲ wugo, yek taˌ kin lukaɭ gwas lwisi, yek taˌ pal kaˌ lu
daɲti gwasi yek daɲ atli. Yek taˌ ngemsi ɗe, <<Kaa yis gaa gaˌ ilgwe a
paɭikii gwa?>>
13 <<A kaa mbe ɗe Maɲ <Lishti> suk <Bagaa.> A gem kaɲ, ten ɗe naˌk
gwisi kaɲ ni.

* **13:1 13:1** Sogo*ta lamsi hal yek la pakti*

14 Tun nak ɗe ami ɗe Bagaa suk Maŋ lishti gwakaŋ ama yek a polikii
asaŋ wu, kii mago mbun ɗe taɨk poli asaŋ yilkeni jwakaŋ.
15 A zikii lal wi, ten ɗe kii mago taɨk paɨli naɨk kangwe a paɨlikii wu.
16 Gem amik ka hwikii ge, zhel nal man baboo gwas so, a ba yen shinti
nal man maŋ shinti gwas so.
17 Ninge ɗe kaa yis wul jimi wu, kaa daŋm ɗe maŋ albarka ɗe kume kaa
paɨli wu.
18 <<Ba ɗe ten mas jwakaŋ kaŋ a naŋma gaɓa so. Ten ɗe a yis majwe a
botli wu. Gwisi wo ten ɗe ta njikaŋ ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya kaŋ, ɗe,
<Maɨlgwe naŋma ngukti wul gi wu tli gaa.>†
19 <<A nikii ma hwiti gaŋmi kaŋ tun ninge aba ɓo pi so, ten ɗe kume ɗe
sa'i pi wugo akaa baɨl gem ɗe Amik ɗe ti.
20 Gem amik ka hwikii ge, mas maɨlgwe kan maɨlgwe a shinti wu go ami
kaŋ ta kamaŋnni, a maɨlgwe kamaŋ go, maɨlgwe shinaŋ wu kaŋ maɨli
kanti.>>

Yesu dlaŋm ɗe sa baɨl bi gwasi

21 Ɗe Yesu dlaŋm gaɓa gaŋmi wugo yek ili hwotti ka mbadl i'e. Yek ta dlaŋm
ten dii ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, gon gwakaŋ a baɨl bi gini.>>
22 Yek mil lishtisi ngusi yenti ga yilkeni jwasaŋ ka shu gwel, ten ɗe sa yis
yen lishti gwe ta naŋma gaɓa tenti so.
23 A gon ka mil lishtisi, yen lishti gwe Yesu lamti i'e ni na zhila njaa
malti.
24 Yek Siman Biturus hwit gaɓa ga paɨli na ang ɗe, <<Ngemti, wok ta
naŋma gaɓa tenti wo.>>
25 Yek yen lishti gwisi ɗam te ka yek ta ngaɨsti ten ngetl ga Yesu, yek ta
ngemti ɗe, <<Bagaa, wok ɗe ti wo?>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ba njop nak burodi ka gali, a maɨlgwe a baɨlti go
tik ɗe maɨli.>> Ɗe Yesu kan nak burodisi yek njop ka gali wugo yek ta baɨl
Yehuda Iskariyoti yen ga Siman.
27 Yehuda naŋma kanti burodisi, yek Sheɗan te kaɨti.
Yek Yesu wuɨlti ɗe, <<Ilgwisi ɗe ka paɨli wu, se taɨk paɨli baɨle-baɨle.>>
28 Ama yek ba maɨlgon yis ilgwe laki yek Yesu dlaŋmit gaɓa gwisi ka
majwe sa naŋma ngukti wuli wu so.
29 Naɨk ɗe Yehudasi ka ɗe maŋ ngipti wulpi gwasaŋ wu, yek jon ka mil
lishtisi daŋm gwa gwe Yesu nit ma hwiti ɗe taɨs wul ilgwe sa lami ɗe ga biki
wu kaŋ, sogo ɗe taɨs baɨl ilgon maŋ laɨshi wul.
30 Ta naŋma kanti nak burodisi yek ta yili. Ka sa'i gwisi wo a gas ka ɓali.

Pyal mbaɨt gaɓa

31 Ɗe Yehuda zigaa wugo yek Yesu dlaŋm ɗe, <<Ninge kaŋ sa nalli Yen ga
Mbalaŋ, yek sa nalli Nya tumalti pak.
32 Ɗe kume Nya mbi nalti tumalti wugo,‡ to, apaa Nya gaa gwas baɨl Yeni
nalti a Yeni mbi nalti baɨle-baɨle.
33 <<Mil jini, daŋmti gi sukkii wo ga nak njet sa'i ka ɓali. Naɨk gwe a hwi
maŋ Yehuda ɗe, lu gwe ba li go kaa man laɨt sowu, naɨk gwisi kaŋ a nikii
ma dlaŋmti ninge ɗe, kaa ngo lu gwe ani wu.
34 <<Pyal mbaɨt gaɓa kaŋ a nikii ma baɨlti ɗe lamaŋ yilkeni jwakaŋ. Naɨk
kangwe a lamkii wu, naɨk gwisi kaŋ kii mago lamaŋ yilkeni jwakaŋ.
35 Tu ten naɨk gwisi kaŋ mas mbalaŋ a yisi ɗe, kii wo mil lishti ji kaŋ, ɗe
kume kaa lam yilkeni jwakaŋ wu.>>

† **13:18 13:18** YenZab 41:9 ‡ **13:32 13:32** ka lishti jon ji cina wonti wo sa lishi *Ɗe kume Nya mbi nalti tumalti go*so

Biturus a nge yisti gạ Yesu

36 Yek Siman Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa a ako kạn ka li ko?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Lu gwe ba li go ka man kop gi naḳ ninge so, ama kạ kaali wo ka koɓaṇni.>>
37 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa, Yek laki ɗe ba man kopti gwa ninge so ye? Ai, ba baḷaṇ mbadl gini ten bi gwa.>>
38 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ase ka baḷaṇ mbadl gwa ten bi gi nwa? Gem amik ka hwik ge, ka nge yisti gini asạmi ɗe mekan abạ gunda kol ɓo lak yal so!

14

Yesu kaɗe tantu laṭ mal Aba

1 <<Ba ilgon hwotkii so. Baḷaṇ gem na Nya a kaạ baḷ gem na ami pak.
2 Ka lubii ga Aba gi wo lu daṃti ni ɗa wonti ɗe naḳ gwisi kani sogo, da ba hwikii nu so. Ba to kaḷi a tok laḳaṃikii lu.
3 Kume ɗe a to yek a laḳaṃikii lu wugo, ba pali a yemkii to malaṇ ka, ten ɗe taḳ daṃaṇ ka lu gwe ani wu.
4 Ai, lu gwe ba li go ka yisaṇ tantu laṭi.>>
5 Yek Tomas wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai ma yisaṇ lu gwe ka li wu so, ɗaṇi kaṇ ma yis tantu laṭ kaḷi gwi?>>
6 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ɗe tantui, amik ɗe gemi a mik ɗe mbadli pak. Ba maḷgwe a man laṭ mal Aba wu se ta koɓi tu malaṇni.
7 Ɗe da gem kaạ yisaṇ go, da kaa yis* Abe pak. A naḳ ningo kaạ yisti wi, a kaạ yenti wi pak.>>
8 Yek Pilip wulti ɗe, <<Bagaa, mbokini ang ten Abe, kume ka paḷi nugo ma mbi ilgwe ma lami wu yi.>>
9 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naḳ kangwe a daṃ sukkii ga tlal sa'i nugo ama hal ninge yek baḳa ɓo yisaṇ sa Pilip? Mas maḷgwe yenaṇ wugo maḷi yen Abe wi. Ɗaṇi kaṇ ka wule, <Mbokini ang ten Abe gwi?>
10 Ka baḷaṇ gem ɗe ani ka Abe, a Abe ni ka ami so nwa? Ai, gaɓa gwe a nikii ma dlaṃti go na iko ga gaa gi ka so. Ama Abe ɗe taṇi ka ami wu ka naṃa paḷti wul jwasi.
11 Baḷaṇ gem na ami ɗe a dlaṃ ɗe ani ka Abe a Abe ni ka ami wu, sogo baḷaṇ gem ten bi ga wul ngipti bi ang jwe a paḷi wu.
12 Gem amik ka hwikii ge, mas maḷgwe naṃa ngaṣti gwas tenaṇ go ta paḷ wul jwe a naṃa paḷti wu. Hal ta paḷ kiɗi wul jwe kiɗi man jimi wu, ten ɗe ba to mal Aba.
13 Mas ilgwe kaạ ngemi ka shin gi go ba paḷi, ten ɗe ta Abe mbi nalti tumal Yeni.
14 Ko yek kaạ ngemi ka shin gi go ba paḷikii.

Yesu paḷ alkawol tulti ga Shishi ga Nya

15 <<Kume kaạ lamaṇ go kaa kop mbaṭ gaɓa gini.
16 A ba ngem Aba, ata baḷkii Maṇ Zaṭ Ang ti ne go ta daṃ sukkii ba pakti.
17 Tik ɗe Shishi ga gem, gwe ba dii atl a man kanti gwas so ten ɗe dii atli ɓo taɓa yenti gwas so a baṭa yisti so. Ama kii wo kaạ yisti wi, ten ɗe ta naṃa daṃti sukkii, a ta daṃ ka mbadl gwakaṇ.
18 Ba zakkii naḳ majwe maṇ zaṭ jwasaṇ maṣh kawu so, ba tul malkii.
19 Nak njet sa'i ka ɓali a ba dii atl a po yenaṇ so, ama kii wo kaa yenaṇni. Ten ɗe mbadl ni ɗa, kii mago kaa daṃ na mbadl pak.

* **14:7 14:7** Ka lishti jon ji cina wo ɗe *kume gem kaa yisaṇ go, da kaa yisi*

20 Ten cin gwisi kaŋ kaa yisi ɗe ani kạ Aba gini, a kii wo kaạ ni kạ ami, a
ami mago ani kạ kii.
21 Mas maḷgwe yis mbaṭ gaɓa jini ataạ naṃa kopti go tik ɗe maḷgwe
lamaŋ wu. A maḷgwe lamaŋ go Aba gi a lamti, a ami mago ba lamti a
mbokit ang ten gaa gini.>>
22 Yek Yehuda (baạ ɗe Yehuda Iskariyoti so) wulti ɗe, <<Bagaa, yek laki ɗe
mi kaŋ ka mbokini ang ten gaa gwa, ama baạ ɗe dii atl kaŋ ka mbokisi ang
ten gaa gwa so ye?>>
23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas maḷgwe lamaŋ go, ta kop wul jwe a mbok
ang dani wu. A Aba gi a lamti, ma tul malti a maạ daṃ sukti.
24 Maḷgwe lamaŋ so go baṭa kop wul jwe a mbok ang dani wu so. Gaɓa
jin ɗe kaạ naṃa kumti go, gaɓa gạ gaa gi kạ so, ama gaɓa gạ Abe ɗe taạ
shinaŋ sut wu kaŋ.
25 <<A dlaṃikii mas gaɓa jimi a yi sukkii.
26 Ama Maŋ Zaṭ Ang gwe tik ɗe Shishi gạ Nya, ɗe Aba a shinti sut kạ shin
gi wu, tik ka mbokikii ang ten mas wul ataạ daamikii mas wul jwe a
dlaṃikii wu.
27 A nima zakti gwakaŋ kạ taṃi daṃti, taṃi daṃti gi kaŋ a nikii ma
baḷti. Baạ naḳ kangwe a dii atl baḷi wu kaŋ a nikii ma baḷti so. Baḳ hwotaŋ
gaa gwakaŋ so baạ banti cikii so.
28 <<Kaạ kumaŋ ten dlaṃti ɗe, <Ba zigaa ka a ba ya pal sut malkii ɗa.>
Ɗe kume kaạ lamaŋ go, kaa paḷ hwol tuki ten ɗe ba to mal Aba, ten ɗe Abe
manaṇni.
29 A, ningo a dlaṃikii wi tun a baạ ɓo pi so, ten ɗe sa'i gwe pi wugo akaạ
baḷ gem.
30 Ba po dlaṃikii wonti gaɓa so, ten ɗe maŋ guu gạ dii atl gaŋ nima tulti,
ama iko nit ɗa tenaŋ so.
31 Ami wo a naṃa paḷti ilgwe Aba hwi ɗe taạ paḷi wu ndakce, ten ɗe taạ dii
atl yisi ɗe a lam Abe.
<<To, tlaṇnya maạ zakaŋ lu gaŋ.

15

Yesu kaɗe tlindi inabi gạ gem

1 <<Amik ɗe tlindi inabi gạ gem, a Aba gi wo tik ɗe maŋ kolti zhimi.
2 Mas yen angtlindi gwe ni ten ami ɗe baṭa wut mil sowu ataạ wotl ka,
ama mas yen ami gwe a wut mil go ataạ mbaḷ laḳaṇti ka* ten ɗe taạ mbaḷ
wut mil i'e ɗa.
3 Ko taạ naḳ ninge mago sabta nikii ɗa ten bi gạ gaɓa gwe a dlaṃikii wu.
4 Sa ten dli gini, ami mago ten dli gwakaŋ. Naḳ kangwe a baạ yen
angtlindi inabi a man wutti mil so seko kume ɗe taṇi ten dli gạ tlindi
inabisi wu, nu kaŋ kii mago kaa mani so seko kume ɗe kaṇi ten dli gi wu.
5 <<Amik ɗe tlindi inabi, a kik ɗe mil ami. Maḷgwe sa ten dli gini, yek a
sa ten dli gwas go, maḷi ka wut wonti mil, ten ɗe kume ɗe baạ suk ami kạ so
go kaa man paḷti ilgon so.
6 Mas maḷgwe sa ten ami sogo, maḷi ni naḳ yen angtlindi gwe saạ wotl ka
yek nko kaẉu. A mbalaŋ moo wundaḷ ji mil angtlindi jwisi asaạ wut kạ
wutu asaạ kweli ka.
7 Kume ɗe kaạ sa ten dli gini yek gaɓa gi sa kạ kii go, kaa ngem mas
ilgwe kaạ lami wu asaạ paḷikii.

* **15:2 15:2** Bi maŋ Girik gạ *laḳaṇti* yek ɗe *taasti* pak

8 Paḷaṇ hwa daṃti wundaḷi gwe a mbok ang ɗe kii wo mil lishti ji kaɗe kii wu, ten ɗe yek ɗe ilgwe a tulli nalti Aba gi wu.
9 <<Naḳ kangwe Aba lamaṇ wu, naḳ gwisi kaṇ a nima lamti gwakaṇ. To, se taḳ daṃaṇ ka̱ lamti gwe a nikii ma paḷti wu.
10 Ami wo a kop mbaṭ gaɓa ga̱ Aba gini a daṃ ka̱ lamti gwasi. Naḳ gwisi kaṇ kaa daṃ ka̱ lamti gini ɗe kaa̱ kop mbaṭ gaɓa gi wu.
11 A dlaṃikii gwisi kaṇ ten ɗe ta̱ paḷti hwol tuk gi daṃ ka̱ kii, a paḷti hwol tuk gwakaṇ njikaṇ ɗa.
12 Mbaṭ gaɓa gi kaɗe, taḳ lamaṇ yilkeni jwakaṇ naḳ kangwe a lamkii wu.
13 Lamti gon man lamti gaṇ so, ɗe ta̱ mbalaṇ baḷ mbadl gwas ten bi ga̱ yelaṇ gwasi.
14 Kii wo yelaṇ ji kaṇ ɗe kume kaa̱ paḷ ilgwe a wulkii ɗe taḳ paḷi wu.
15 Ba po mbekii ɗe zhel so, ten ɗe zhel yis ilgwe a ba boo gwas paḷi wu so. Ama a naṃa mbet gwakaṇ ɗe yelaṇ jini ten ɗe a dlaṃikii mas ilgwe a kumi mal Aba gi wu wi.
16 Kiik botlaṇ so ama amik botlkii, yek a lakkii taḳ paḷaṇ hwa daṃti naḳ tlindi maṇ wutti mil jwe ba̱ a paki sowu. Apaa Abe baḷkii mas ilgwe kaa̱ ngemi ka̱† shin gi wu.
17 Mbaṭ gaɓa gwe a zikii wu kaɗe, taḳ lamaṇ yilkeni jwakaṇ.

Dii atl a nge mil lishti ji Yesu

18 <<Kume ɗe dii atl nge kii go, yisi ɗe da go ta̱ nge pa yek ta̱ nda nget gwakaṇ.
19 Da kume kii wo ga̱ dii atl kani go, da dii atli a lam ilgon gwasi, ama ten ɗe kii wo ga̱ dii atl ka̱ so, a botlkii tet ka̱ dii atli, yek laki yek dii atli nima nget gwakaṇ.
20 Daamaṇ ilgwe a dlaṃikii wu ɗe, <Ba̱ zhel a man bagaa gwas so.>‡ Kume sa̱ ci dlelngapcan go, kii mago sa cikii dlelngapcan pak. Da kume sa̱ kop gaɓa gi go, da sa kop gaɓa gwakaṇ pak.
21 Sa paḷikii mas wul jimi kaṇ ten bi ga̱ shin gini, ten ɗe sa̱ yis maḷgwe shinaṇ sut wu so.
22 Da ba tuli yek a dlaṃisi gaɓa sogo, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo hujja nisi ɗa ten bi byas wul gwasaṇ so.
23 Mas maḷgwe nge go, maḷi nge Aba gi pak.
24 A paḷ wul wonti ka̱ dlo gwasaṇ, wul jwe ba̱ maḷgon ɓo ta̱ ɓa paḷti so wu. Ɗe da a wule a paḷaṇ wul jwisi so go, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo sa̱ yen wul ngipti ang bi jwe a paḷi wu, ama mas naḳ gwisi yek sa̱ ngeni yek sa̱ nge Aba gi pak.
25 Gwisi pi kaṇ ten ɗe ta̱ njikaṇ gaɓa gwe ni lishi ka̱ mbaṭ gaɓa gwasaṇ wu ɗe, <Sa̱ ngeni ten koo lu.>§
26 <<Ba shinikii lu sut na̱ Maṇ Zaṭ Ami, ta yil sut mal Abe ata̱ susut malkii. Tik ɗe Shishi ga̱ gem gwe a yil sut mal Abe wu, tik ka dlaṃ gaɓa tenaṇni.
27 A kii mago sheda kaṇ ten ɗe tun tet ten ndat zhile kaṇ kaa̱ ni suk ami.

16

1 <<A dlaṃikii mas wul jimi kaṇ ten ɗe baḳ palaṇ na̱ kaal ten bi baḷti gem gwakaṇ so.
2 Sa mbolkii ɗaka̱ lu motgaa jwasaṇ ka. Gem sa'i yi teɗi gwe ɗe mas maḷgwe tlokii wu a daṃ gwa we Nya kaṇ ta̱ nit ma paḷti wul wu.

---

† **15:16 15:16** *ka̱* Sogona̱ ‡ **15:20 15:20** Yen Yoh 13:16 § **15:25 15:25** Yen Zab 35:19; 69:4

3 Sa paḷi naḳ gwisi kaṇ ten ɗe saˌyis Aba so a baṣaˌyisaṇ so pak.
4 A dlaṃikii wul jimi kaṇ ten ɗe kume sa'i paṭ jwasaṇ pi wugo a kaaˌ daami ɗe a dlaṃikii wi.

Paḷti wul gaˌ Shishi gaˌ Nya

5 <<Ningo a ɓa to mal maḷgwe shinaṇ sut wu. Ama mas naˌ naḳ gwisi yek baˌ gon gwakaṇ ngemaṇ ɗe, <A ako kaṇ ka li ko so?>
6 Mbadl jwakaṇ njikaṇ naˌ duu tuki ten ɗe a dlaṃikii wul jimi.
7 Ama gem amik ka hwikii ge, zaṭgaa gi a manikii mani, ten ɗe Maṇ Zaṭ Ang gwisi a tul so ɗe kume a zigaa sowu. Ama kume a zigaa wugo ba shinikii lu sut naˌ ti.
8 Sa'i gwe Maṇ Zaṭ Ami tul wugo ta mboki ang dii atl ɗe daamti gwasaṇ ten bi byas wul, suk palti wul ndakce, suk kisti gaɓa wo ndakce kaṇ ni so.
9 Daamti gwasaṇ ten byas wul ni ndakce so ten ɗe saˌnge baḷti gem tenaṇni,
10 Daamti gwasaṇ ten paḷti wul ndakce ni ndakce so ten ɗe ba to mal Aba gini abaˌ kaa ci cina naˌ yenti gi so.
11 Daamti gwasaṇ ten kisti gaɓa ni ndakce so ten ɗe saˌ kisi gaɓa maṇ guu gaˌ dii atl gaṇ wi.
12 <<Naa wul wonti jwe ba dlaṃikii wu ni ɗa ama naḳ ninge go kaa ɓo yis gaa gwasaṇ so.
13 Ama sa'i gwe ɗe Shishi gaˌ gem tul wugo, ta mbokikii ang ten mas gem. Ten ɗe gaɓa gaˌ gaa gwas kaṇ ta dlaṃ so, ama ilgwe taˌ kumi wu kaṇ taˌ dlaṃi ataˌ hwikii wul jwe a pi wu.
14 Ta baḷaṇ nalti ten ɗe ilgwe a hwit wu kaṇ ta dlaṃikii.
15 Mas wul jwe ni Aba ɗaˌ go gi kaṇ. Yek laki yek a dlaṃ ɗe Shishi a kan wul jwe a hwit wu a taˌ dlaṃikii.

Paḷti duu tuk a daṃ ɗe paḷti hwol tuki

16 <<Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗa.>>
17 Yek jon kaˌ mil lishtisi hwi yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Yek ɗe ilgwe taˌ naṃa mbokti ang dani wu, ɗe taˌ wule, <Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗaˌ wu ye?> A yek ɗe ilgwe taˌ naṃa mbokti ang dani wu, ɗe taˌ wule, <Ten ɗe ba to mal Aba wu ye>?>>
18 Yek saˌ ngusi kumti gaẓi ɗe, <<Yek ɗe ilgwe taˌ naṃa mbokti ang dani wu, ɗe taˌ dlaṃ ɗe <Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wu ye>? To, mi wo maˌ yis gaa gaˌ ilgwe taˌ naṃa dlaṃti wu so.>>
19 Yesu lak yisi ɗe mil lishti jwas naṃa lamti taṣ ngemti ten gaɓa gwisi wugo, yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaaˌ naṃa ngemti ji yilkeni jwakaṇ ten ilgwe a mbok ang dani wu ɗe a dlaṃ ɗe, <Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗaˌ wu nwa>?
20 Gem amik ka hwikii ge, kaa kuli a kaaˌ paḷ duu tuki, ama dii atl a paḷ hwol tuki. Kaa paḷ duu tuki, ama duu tuk gwakaṇ a pal ɗe hwol tuki.
21 Kume ɗe kili mbalaṇ ɓa zi yen go a cit i'e ten ɗe sa'i zaṭ yen gwas pi wi. Ama ɗe taˌ pak zaṭ yen wugo a cicit gwe taˌ tla wu maṣaṇit ka, ten ɗe ta njikaṇ naˌ hwol tuk ten ɗe zi yen ten dii atli.
22 Naḳ gwisi kaṇ nikii pak, ningo kaṇi kaˌ duu tuki ama ba ya yenkii ɗa, apaa kaaˌ paḷ hwol tuki. A baˌ maḷgon a kamikii hwol tuk gwakaṇ kaˌ so.
23 Ten cin gwisi wo kaa ngemi ilgon so. Gem amik ka hwikii ge, Aba a baḷkii mas ilgwe kaaˌ ngemi kaˌ shin gi wu.
24 Hal ninge kaaˌ ɓo ngem ilgon kaˌ shin gi so. Ngemini kaa mbi, ten ɗe taˌ paḷti hwol tuk gwakaṇ njikaṇ ɗa.

A ci baŋ ten dii atl wi

25 <<Koɗe a dlaɱikii gaɓa naˌ cingaɬti gaɓa ten ɗe ta yillikii gaami ɗaˌ wu. Ama sa'i gwe ɗe ba dlaɱikii gaɓa ten bi gaˌ Aba ten dii wu ni teɗi, abaˌ ba po dlaɱikii gaɓa naˌ cingaɬti gaɓa so.

26 Ten cin gwisi wo kaa ngem wul kaˌ shin gini. Kaa ngem Aba naˌ gaa gwakaŋ, amik ka ngemti kaˌ lal gwakaŋ so.

27 Ten ɗe Abe naˌ gaa gwas naɱa lamti gwakaŋ, naɬ ɗe kaa lamaŋni yek kaaˌ baɬ gem ɗe a yil sut mal Nya wu.

28 A yil sut mal Aba yek a tul ten dii atli, a ningo ba zak dii atli ta pal to mal Abe ka.>>

29 Yek mil lishtisi wuli ɗe, <<Yauwa! Ningo kaˌ ɓa gaɓa ten dii ca kaˌ po yi ma gaɓa naˌ cingaɬti gaɓa so.

30 Ningo maˌ yisi wi ɗe kaˌ yis mas wul. Kaˌ man ballaɬ gaɓa ten kumti gaz wul tun abaˌ mbalaŋ ɓo ngemki so. Gaɱi laki yek maˌ baɬ gem ɗe sut mal Nya kaŋ kaˌ yili.>>

31 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ashe ningo kaaˌ baɬ gem wu nwa?>>

32 <<To, ama sa'i aya pi, hal nin mago yek gu pi wi gwe ɗe mas jwakaŋ a ap ɗaŋkaˌ lubii jwakaŋ ka akaa zakaŋ naˌ ngwe wu. Ama mas naˌ naɬ gwisi wo ami naˌ ngwe kaŋ ani so ten ɗe Aba ni suk ami.

33 <<A dlaɱikii wul jimi kaŋ ten ɗe taɬ mbi taɱti daɱti kaˌ ami. Ten dii atl gaŋ go kaa naɱa tlat bomti, ama daɱaŋ naˌ dlot mbadli ten ɗe a ci baŋ ten dii atli wi.>>

17

Yesu ngemi Nya gaa gwasi

1 Ɗe Yesu dlaɱ gaɓa jimi wugo, yek taˌ tlil gaa gwas nya, yek taˌ gaɓa suk Nya yek taˌ dlaɱ ɗe.

<<Aba sa'i pi wi. Baɬ Yen gwa nalti, kangwe Yeni a baɬki nalti wu.

2 Ten ɗe kaˌ baɬ Yeni iko ten mas mbalaŋ ten taʂ baɬ mbadl maŋ laʂhi pakti majwe kaˌ baɬti si wu.

3 Mbadl maŋ laʂhi pakti kaɗe taˌ mbalaŋ yiski, ki ɗe Nya ɗe Naɱ gwe ki naˌ ngwe kaŋ asaˌ ngusik atl wu asaˌ yis Yesu Almasihu gwe kaˌ shinti sut wu.

4 A baɬki nalti ten dii atli ten ɗe a pak paɬti mas wul jwe kaˌ zi wu.

5 Ningo Aba, nallaŋ naˌ nalti gwe ni ɗa a malki tun baʂaˌ po paɬ dii atli sowu.

Yesu ngemi Nya mil lishti jwasi

6 <<A mboki mbalaŋ jwe kaˌ* baɬaŋsi ten dii atl wu ang tenki wi. Tun tek go si wo jwakaŋ, yek kaˌ baɬaŋsi a yekgu saˌ kop gaɓa gwa wi.

7 Yek ningo saˌ yisi ɗe mas ilgwe ɗe kaˌ baɬaŋ go tet malki kaŋ ni.

8 Ten ɗe gaɓa gwe kaˌ hwi go a dlaɱisi yek saˌ kan wi, yek saˌ yisi ɗe gem tet malki kaŋ a yil suɗi, yek saˌ baɬ gem ɗe kik shinaŋ suɗi.

9 A naɱa ngemti gwa ten bi gwasaŋ. Baˌ ɗe ten bi gaˌ maŋ dii atl kaŋ a naɱa ngemti gwa so, ama ten bi gaˌ mbalaŋ jwe kaˌ baɬaŋsi wu, ten ɗe si wo mbalaŋ jwa kaŋ.

10 Ai mas ilgwe ni ɗaˌ go gwakaŋ, a mas ilgwe nik ɗaˌ go gi kaŋ. Asaˌ naɱa yenti nalti gini tumal wul jwisi.

11 A naɱa laɬ malki ba po ci cina naˌ daɱti ten dii atl gaŋ so. Ama si wo saˌ yi ten dii atli ɗaˌ paa. A Aba Maŋ Ciɬti, katisi ang gaa naˌ ndaɬti gaˌ shin

* **17:6 17:6** Naˌ bi gaˌ maŋ Yehuda*shin gwa*naɬ gwe ni kaˌ lu ndati 26

gwa gwe yek ɗe shin gwe ka ḅaḷaṇni ten ɗe si mago taṣ daṃ ɗe naṃ naḳ kangwe ani sukki wu.
12 Sa'i gwe a yi suksi go, a katisi ang gaa na ṇdaḷti ga shin gwa, gwe yek
ɗe shin gwe ka ḅaḷaṇ wu. A a katisi ang gaa ko gon gwasaṇ gil ka so, seko
maḷgwe sa botḷti ɗe taṣ lilti kawu naḳ gwisi pi naḳ kangwe gaḅa ga Nya
dlaṃ wu.>>
13 <<Ningo a ɓa to malki, ama a naṃa ngemti wul jimi kaṇ a yi ten dii
atli, ten bi ga maṇ kopti ji je taṣ mbi wudaḷ ga hwol tuk gi i'e ka mbadl
gwasaṇ.
14 A dlaṃisi gaḅa gwa yek dii atl ngesi ten ɗe si wo mbalaṇ ji dii atl ka
so naḳ kangwe ami mago ba ga dii atli ka sowu.
15 Ba ɗe we a naṃa ngemti gwa ten ɗe taḳ yemsi ɗa ten dii atl ka ka
so, ama a naṃa ngemti gwa kaṇ ten ɗe taḳ te ka dlo gwasaṇ suk Maṇ
Ngalci wu.
16 Si wo ga dii atl ka so naḳ kangwe ami mago ga dii atli ka sowu.
17 Pallaṣi ɗe majwe sa ɓantik wu tumal gem gaḅa gwa ka ɗe gemi.
18 A shinsi ten dii atli naḳ kangwe ka shinaṇ sut wu.
19 A ɓantik ka damti gini ten bi gwasaṇ, ten ɗe taṣ daṃ ɗe majwe
baṇtik wu ga gem.

Yesu ngemi Nya mas sa baḷ gem wu

20 <<A ba si na ngusaṇ kaṇ a nisi ma ngemti so. Ama a nima ngemti gwa
ten bi ga mas majwe sa ya baḷ gem tumal gaḅa gwasaṇ wu,
21 Aba a naṃa ngemti gwa ten ɗe taṣ daṃ ɗe naṃ mas jwasaṇ. Naḳ
kangwe ka ni ka ami, a ammago ani ka ki wu. A naṃa ngemti gwa ɗe taḳ
laki taṣ daṃ ka mi ten ɗe ta mbalaṇ ji dii atl baḷ gem ɗe kik shinaṇni.
22 Ami wo a baḷ mbalaṇ jimi nalti gwe ka baḷaṇ wu, ten ɗe taṣ daṃ ɗe
naṃ naḳ kangwe ma ni ɗe naṃ wu.
23 Ba daṃ kaṣi a ki wo ka ni ka ami ten ɗe taṣ daṃ ɗe naṃ i'e ɗa,
kangwe mbalaṇ a yisi ɗe kik shinaṇ sut wu asa yisi ɗe ka lamsi naḳ
kangwe ka lamaṇ wu.>>
24 <<Aba a naṃa lamti ɗe ta mbalaṇ jin ɗe ka baḷaṇ wu daṃ suk ami
ka lu gwe ani wu. A naṃa laṃti taṣ yen nalti gwa, nalti gwe ka baḷaṇni
ten ɗe ka lamaṇni tun a baṣa ɓo paḷ dii atl sowu.
25 <<Aba Maṇ Paḷti Wul Ndakce, mbalaṇ ji dii atl yiski so, ama ami wo a
yiski a mbalaṇ je ne go sa yisi ɗe kik ɗe maḷgwe shinaṇ sut wu.
26 A mbokisi ang ten kangwe ka ni wu, a ba ngusisi mbokti ang tenki,
ten ɗe ta lamti gwe ka lamaṇ wu daṃ ka kaṣi, a ami wo kaṣi.>>

18

Sa dop Yesu

1 De Yesu pak ngemti Nyami wugo, yek ta koɓi gaz zaṇdaḷ Kidiron yek ta
li ten ka ga tekgu suk mil lishti jwasi. A ten kaṭi gwisi wo a zhin inabi gon
ni ɗa, yek Yesu suk mil lishti jwas te giɓi.
2 A Yehuda, maḷgwe baḷ bi ga Yesu wu yis luisi, ten ɗe Yesu ku na laṭ kaḷi
suk mil lishti jwas wi.
3 Yek Yehuda tulli motgaa ga man hapti dlo suk maṇ ɓaṭti lubii ga Nya
jwe kiɗi ji maṇ Paris suk maṇ Parisi shinsi ka zhimi. A motgaa ji mbalaṃi
ni na pitilla suk wutu ga ɓaṣi ten mamo suk wul dlanti ɗaṇka ang jwasaṇ
ka.
4 Naḳ ɗe Yesu yis mas ilgwe a pi naṭi wugo, yek ta yil toɗi yek ta ngemsi
ɗe, <<Wok ka naṃa ngot gwas wo?>>

5 Yek sa ballit ɗe, <<Yesu ga Nazarat.>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Amik ɗe Ti.>> (A Yehuda maɲ baɬti bi gwas wu ni a nya suksi kaɬi.)
6 Ɗe Yesu dlaɱ ɗe, <<Amik ɗe ti,>> wugo, yek mbalaɱi pal na kaali hal yek sa lok te atɬ ka.
7 Yek Yesu po ngemsi ɗa, <<Wok ka naɱa ngot gwas wo?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Yesu ga Nazarat.>>
8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii ɗe amik ɗe ti. Kume ɗe ami kaɲ ka naɱa ngot gi go, to zakaɲ mbalaɲ jimi taȿ zigaa.>>
9 Ilgaɱi ɗe pi go ndakce kaɲ ni na ilgwe Yesu dlaɱ wu, ten ɗe tek ɗe ta naɱa gemti Nya go ta wuli ɗe, <<Ka mbalaɲ jwe ka baɬaɲ go ko ɗenaɱ gil ka so.>>*
10 Naɬ ɗe bal puka ni Siman Biturus ɗa wu yek ta yilli toɗi, yek ta wotl zhel ga bacina ga maɲ Paɾis, hal yek ta kotlit kaŋg ga tu ang shinti ka. (Shin ga zhel gwisi kaɗe Malkus.)
11 Yek Yesu wul Biturus ɗe, <<Palli puka gwa ka kaptaɱi. Ba tla wul ga buka gwe Aba baɬaɲ ɗe ta tla wu sa?>>

Sa tala Yesu mal Bal Paɾis

12 Yek motgaa ga maɲ hapti dlomi suk bacina gwasaɲ suk maɲ ɓaɗti lubii ga Nya dop Yesu yek sa balit ang ka.
13 Yek sa nde na taɬat gwas mal Anana, maɬgwe tik ɗe nkwe ga Kayapa wu. A Kayapa kaɗe bacina ga maɲ Paɾis ten gini gwisi.
14 Kayapa kaɗe maɬgwe baɬ shawori maɲ Yehuda ɗe, a mbun mani ɗe kume mbalaɲ ɗenaɱ a maȿh ten bi ga naa mbalaɲ wu.

Biturus nge yisti ga Yesu

15 Yek Siman Biturus suk gon ka mil lishtisi kop kaal ga Yesu. Naɬ bacina ga maɲ paɾisi yis yen lishti gwisi wu, yek ta te gibboo ga diiboo ga bacinesi suk Yesu.
16 Ama yek Biturus dlaɬ a deɓaɬ ten bi dlabii. Yek yen lishti gwisi ɗe bacina ga maɲ Paɾisi yisti wu, pal teɗi yek ta gaɓa suk yen kili maɲ ɓaɗti bi dlabimi yek paa ta tel Biturus gibboomi.
17 Yek yen kili maɲ ɓaɗti dlaboomi ɗe taɲi ten bi dlaboomi wu ngem Biturus ɗe, <<Anya! Ki mago gon kaɲ ka mil lishti ga maɬlu so nwa?>> Yek Biturus ballit ɗe, <<Wowo ani kaȿi so.>>
18 A lu ndaɗi ka wi, ten naɬ gwisi kaɲ yek maɲ paɬti wul suk maɲ ɓaɗti lubiimi hot wutu, yek sa dlaɬ nya ten kumti. Biturus mago ta dlaɬ nya suksi ata nima kumti wuti.

Bacina ga maɲ Paɾis ngem Yesu

19 Yek bacina ga maɲ Paɾis ngusi ngemti ga Yesu ten bi ga mil lishti jwasi suk mbokti ang ten wul gwasi.
20 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ai ten dii kaɲ a dlaɱ gaɓa, a cina ga ko wokko kaɲ a mboki ang mbalaɲ ten wul ɗaɲka lu motgaa ga maɲ Yehuda suk lubii ga Nya ka. A dlaɱ ilgon ga hwundali so.
21 Yek laki ɗe ka naɱa ngemti gi ye? Ai, se taɬ ngem majwe sa kumaɲ wu, ten bi wul jwe a dlaɱisi wu ten ɗe sa yis ilgwe a dlaɱ wu.>>
22 Ɗe Yesu dlaɱ nu wugo, yek gon ka maɲ ɓaɗti lubii ga Nya gwe taɲi nya njaa wu ɓe kalkaŋg Yesu. Yek ta wulti ɗe, <<Nu kaɲ ka balli bacina ga maɲ Paɾis a?>>

---

* **18:9 18:9** Yen Yoh 6:39

23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ɗe kume a dlaɱ ilgwe ni ndakce sogo, to se taƙ mboki ang dani. Ama kume ilgwe a dlaɱ go gem ka wu, to, yek laki yek ka ɓe kalkaŋ ye?>>
24 Yek Anana laki yek sa taƚa Yesu na ang gwas ga ɓali ka mal Kayapa bacina ga maŋ Paris.

Biturus po kabaƚ nget yisti ga Yesu

25 Naƙ ɗe Siman Biturus yi nya ten kumti wutu kaƚi wu, yek majon po ngemti ɗa, yek sa wule <<Anya! Ki mago ka mil lishti jwas kaŋ kaŋi sa?>>
Yek ta nge yisti, yek ta wuli ɗe, <<Ani kasi so.>>
26 A gon ka zhel ji bacina ga maŋ Parisi ni ɗa. Zhel gwisi wo yas ga maƚgwe Biturus kotlit kaŋg kawu kaŋ, yek ta wul Biturus ɗe, <<Ale, ki kaŋ a yenki sukti ka zhin wu na?>>
27 Yek Biturus po nge yis ɗa. Njet nugo yek gunda kol lak yal.

Sa taƚa Yesu a cina ɗa Bilatus ka

28 Ka bultlwe, yek sa yilli Yesu ɗa ka lubii ga Kayapa ka, yek sa taƚat dlaboo ga gobna ga maŋ Roma. Ama yek maŋ Yehuda nge tet ka dlaboo ga guumi, ten ɗe sa lak dukaŋ dli jwasaŋ a cina ga Nya ka ɗa, hal a laki a basa po nguk ilga nguki ga Biki Ɗakcitisi so.
29 Ten naƙ gwisi kaŋ yek Bilatus yil tot deɓaƚ taƶ mbisi, yek ta ngemsi ɗe, <<Bohwe ten bi ga yek kaa taƚa maƚgami tet dlaboo gi ye?>>
30 Yek sa ballit ɗe, <<Ɗe da ta paƚ byas ilgon sogo, ai, da ma taƚati tet malki so.>>
31 Yek Bilatus wulsi ɗe, <<Kamaŋti kii na gaa gwakaŋ taƙ paƚiti kisti gaɓa na mbat gaɓa gwakaŋ la.>>
Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ai, sa baƚaŋni iko taŋ ndokaƚi maƚgon kisti gaɓa ga tlot mbalaŋ so.>>
32 Ɗe ilgami pi wugo yek ni ndakce suk ilgwe Yesu dlaɱ wu, gaɓa gwe mbok ang ten wundaƚ ga maʂhkaŋ gwe ta paƚi wu.
33 Yek Bilatus pal te lubii ga guu ka, yek pa ta mbe Yesu yek ta ngemti ɗe, <<Kik ɗe guu ga maŋ Yehuda a?>>
34 Yek Yesu ngemti ɗe, <<Kumti gazi gami ɗe ka paƚi go, ga daamti ga mbadl gwa ka nwa ko majon ka dlaɱik gaɓa tenaŋni?>>
35 Yek Bilatus ballit ɗe, <<Ai, ami wo maŋ Yehuda kaɗe ami so, mbalaŋ jwa suk kiɗi ji maŋ Paris ka taƚak tet malaŋni. Yek ka paƚi ye?>>
36 Yek Yesu wuli ɗe, <<Guu gi wo ga dii atl gaŋ ka so. Ɗe da guu gi wo ga dii atl gaŋ kani go, da majwe asa paƚi wul wu a dlansi ten ɗe ba maŋ Yehuda doɓaŋ so. Ama guu gi wo tet ka lu gon kaŋ ni.>>
37 Yek Bilatus wule, <<Ase ki wo guu ka a?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Ki na gaa gwa kaŋ ka dlaɱ ɗe ami wo guu kaŋ. Gwisi kaɗe ilgwe laki yek sa zaŋ wu, a yek ɗe ilgwe laki yek a tul ten dii atli wu, ten ɗe ta baƚ sheda ten gem. A mas maƚgwe ɗe ti wo ga gem ka go ata kati kaŋg yal gini.>>
38 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Yek ɗe gem ye?>>

Sa ndokaƚi kisti gaɓa Yesu ga nolti ga maʂhkaŋ

Ɗe ta dlaɱ nu wugo yek ta yil to mal maŋ Yehuda ka, yek ta wulsi ɗe, <<Ami wo a mbit na byas ilgon gaa so.
39 Ama kwikii dani wi ɗe sa'i Biki Ɗakcitisi ka ɓal go a ɓulikii maƚ ga le ka ɗe naɱ. To ka naɱa lamti ta zakikii <guu ga maŋ Yehuda nwa?> >>
40 Yek sa tlil yal nya yek sa ballit ɗe, <<Wowo, maƚ gwisi kaŋ ka zakini ti so, seko taƙ zakini Barabas!>> A Barabas wo mukaƚ maŋ ɓatti tantu kaɗe ti.

19

1 Yek Bilatus laki yek sa ɓo Yesu.
2 Yek maŋ hapti dlo pi tagiya guu gon na ili yek sa kini Yesu ten gaa. Yek paa sa lakit zil lukaḷ gon, wundaḷi ji guu.
3 Yek sa ŋgusi laṭ malti asa nit ma ɓot kalkaŋg asa naŋma wulti ɗe, <<Na nalti gwa, guu ga maŋ Yehuda!>>
4 Yek Bilatus po yil tot ɗa, yek ta wul maŋ Yehuda ɗe, <<Yekgu ca aɓa yilli kii Yesu toɗi ten ɗe a naŋma lamti taḳ yisi ɗe a mbit na byas ilgon gaa so.>>
5 Yek paa Yesu yil toɗi na tagiya guu ga ili ten gaa suk zil lukaḷ. Yek Bilatus wulsi ɗe, <<To, maḷi ka wu.>>
6 Ɗe kiɗi ji maŋ Paris suk bacina ji mbalaŋmi yenti wugo, yek sa tlil yal nya asa naŋma wulti ɗe, <<Bakaŋti ka! Bakaŋti ka.>>
Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Kamaŋti taḳ ɓakaŋti ka ten gudaḷ yencin. Ama ami wo a mbit na paḷti byas ilgon so.>>
7 Yek maŋ Yehuda ngusi dlaŋmti ɗe, <<Ai, mbaṭ gaɓa nini ɗa, a tu ten mbaṭ gaɓe wo ngetli kaŋ taṣ tlot ka, ten ɗe ta palli gaa gwas ɗe yen ga Nya.>>
8 Ɗe Bilatus kum gaɓa gwisi wugo, yek ɓanti mbaḷ cit gwasi.
9 Yek ta po pal te ka dlaboo guu gwas ka ɗa. Yek ta gem Yesu ɗe, <<Ka yilaŋ ɗa ko?>> Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so.
10 Ten naḳ gwisi kaŋ yek Bilatus wulti ɗe, <<ka nima nget gaɓa a? Ka yisi ɗe iko zakti gwa sogo ga ɓakti gwa ka ten gudaḷ yencin ni ɗa sa?>>
11 Yek Yesu ballit ɗe, <<Iko gwe nik ɗa tenaŋ go iko gwe Nya baḷki wu kaŋ. Maḷgwe lakaŋ ka ang gwa wu manki na paḷti byas wul.>>
12 Ten gaɓa gwisi kaŋ yek Bilatus lam zakti ga Yesu, ama yek maŋ Yehuda tlil yal jwasaŋ to nya ka asa naŋma wulti ɗe, <<Kume ka zaḳ maḷgaŋ go, to ki wo yelaŋ ga Kaisar ka so. Ai, mas maḷgwe palli gaa gwas ɗe guu go yelaŋ dlanti ga Kaisar kaŋ.>>
13 Ɗe Bilatus dlaŋm gaɓa gwisi wugo, yek ta yilli Yesu toɗi. Yek Bilatusi daŋm ten gopdlan kisti gaɓa gwe ni lu gwe asa mbe ɗe Ye ga Mbashi wu (Na bi Arameya wo yek ɗe Gabata).
14 Ten cin gwisi yek ɗe cin paḷti shiri Biki Ɗakciti ka dlo cin.
Yek Bilatus wul maŋ Yehuda ɗe, <<Guu gwakaŋ ka wu.>>
15 Ama yek sa tlil yal nya asa naŋma wulti ɗe, <<Tloti ka! Tloti ka! Ɓakaŋti ka! Ɓakaŋti ka!>>
Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<Kaa naŋma lamti ta ɓak guu gwakaŋ ka nwa?>>
Yek kiɗi ji maŋ Paris ballit ɗe, <<Mi wo guu gon nini ɗa so seko Kaisar.>>
16 Yek pa Bilatus kan Yesu yek ta baḷ maŋ Yehuda ten ɗe taṣ ɓakti ka ten gudaḷ yencin.

Sa ɓak Yesu ka ten gudaḷ yencin

Ten naḳ gwisi kaŋ yek maŋ hapti dlomi zigaa na Yesu.
17 Yek Yesu zaḳ baŋmi ata ni na gudaḷ yencin gwe sa ɓakti ka a dani yal yek sa taḷat ka lu gwe asa mbe ɗe Mbuka Is Gaa wu (na bi Arameya wo asa mbe ɗe Golgota).
18 Kaḷi kaŋ sa ɓak Yesu ka suk mbalaŋ ɗe lop jon. Sa ɓak maḷi gon ka ten ang yali gwasi, a maḷi gon wo ten ang shinti gwasi.
19 Yek Bilatus paḷ lishti gon gwe sa nal ten gudaḷ yencimi wu, ilgwe sa lishi go yek ɗe, YESU GA NAZARAT, GUU GA MAŊ YEHUDA.
20 Yek maŋ Yehuda wonti dlaŋm lishti gwisi, ten ɗe lu gwe sa ɓak Yesu ten gudaḷ yencin go, njaa ka bal baŋ kaŋ ni. Lishtisi wo sa paḷi na bi Arameya, suk bi Roma suk bi Girik.

21 Yek kiɗi ji maɲ Paɽis gaˌ maɲ Yehuda wul Bilatus ɗe, <<Baʂ lishi ɗe
<Guu gaˌ maɲ Yehuda> so, ama taʂ lishi ɗe maɭgaɲ wuli ɗe tik ɗe guu gaˌ
maɲ Yehuda.>>
22 Yek Bilatus balli ɗe, <<Ilgwe a lishi wugo, a lishi wi.>>
23 De maɲ hapti dlo ɓak Ymesu ka ten gudaɭ yencin wugo, yek saˌ yem
lukaɭ jwasi yek saˌ hwuli boo ɗe wupsi, yek ko wokko kaʂi yem boo gwasi.
Yek saˌ kan tlal lukaɭ gwasi, wundaɭi gwe ɗe baʂa tlaɱ so ama paʈi kaɲ asaˌ
pi naˌ ang tun sut nya hal a zhile wu.
24 Yek saˌ wul yilkeni jwasaɲ ɗe, <<Baɲ keshaɲ lukaɭ gaɲ ka so, taɲ paɭaɲ
guriya taɲ yenaɲ maɭgwe a kan wu.>>
Gwisi pi nu kaɲ yek daɱ naɠgwe gaɓa gaˌ Nya wu dlaɱ wu, gwe wule,
<<Yek saˌ hul wul ji kini gi kaˌ dlo gwasaɲ
Yek saˌ paɭ guriya ten lukaɭ gi gini,>>*
Gaɱi kaɗe ilgwe ɗe maɲ hapti dlomi paɭi wu.
25 To, majwe dlaɭ njaa mal gudaɭ yencin gaˌ Yesu wu kaɗe kaa ana gwasi
suk yilka gaˌ ane suk Maryam kili gaˌ Kilobas suk Maryam maɲ Magaɗala.
26 De Yesu yen ana gwas suk yen lishti gaˌ lami gwas a nya njaa kaɭi
wugo, yek taˌ wul ana gwas ɗe, <<Ana, yen gwa kaɯu!>>
27 Yek paa taˌ wul yen lishtisi ɗe, <<Ana gwa kaɯu.>> Kan ten sa'i gwisi
kaɲ yek yen lishtisi taɭa ana gaˌ Yesu lubii gwasi, yek ane daɱ kaˌ lubii
gwasi.

Maʂhkaɲ gaˌ Yesu

28 Yesu yisi ɗe kaˌ sa'i gwisi wo taˌ pak paɭti mas wuli wi, ten ɗe taˌ njikaɲ
ilgwe saˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya wu, yek taˌ wuli ɗe, <<A naɱa kumti
kalkaze.>>
29 To, a tatze gon ni kaɭi, gwe ɗe saˌ njikaɱi naˌ ze inabi maɲ mbayit wu.
Yek saˌ njop wushgal kaˌ ze inabisi, yek saˌ lak wushgali ten sanda gaˌ tlindi
izob, yek saˌ taki Yesu to bi ka.
30 De Yesu laɱ mbayi ze inabisi wugo, yek taˌ wuli ɗe, <<Paki wi.>> Yek
paa taˌ ngusaɭ gaa gwas atli yek taˌ zak mbadl gwasi.

Saˌ pak naˌ gashi

31 Yek maɲ Yehuda ngem Bilatus ten ɗe taʂ ndaɠisi ɗe taʂ cak-cali asaɲ
mbalaɲ jwe saˌ ɓaksi ten gudaɭ yencimi wu ka, asaˌ shit dli jwasaɲ sut atli.
Saˌ ngemti ten nu ten ɗe cin gwisi wo cin palti shiri kaɲ, abaˌ sa lami ɗe taˌ
dli ji mbalaɱi yi kaɭi ten cin gwe a kop kaali wu so, cin gwe cin shukti kaˌ
wu. A cin shukti gwe a tulisi wo zok cin shukti kaɲ.
32 Yek maɲ hapti dlomi li mal mbalaɲ jwe saˌ ɓaksi ka ten gudaɭ yencin
suk Yesu wu yek saˌ celi asaɲ maɭi gaˌ cina ka pak lop, yek pa saˌ lak cal gaˌ
maɭi gon wu ka nu pak.
33 Ama ɗe saˌ li mal Yesu wugo yek baʂaˌ celit asaɲ jwas kaˌ so ten ɗe taˌ
maʂh wi.
34 Kaˌ lal gaˌ naɠ gwisi wo yek gon kaˌ maɲ hapti dlomi ɓak Yesu naˌ gashi
te malkaɲ ka, tumal is bingetli yek hwulan suk ze shot suɗi.
35 Ti ɗe taˌ yen ilgwe pi wu kaˌ dlaɱ gaɓa gaɱi, a mas ilgwe taˌ dlaɱ go
gem kaɲ. Ti naˌ gaa gwas mago taˌ yisi ɗe gem kaɲ taˌ naɱa dlaɱti, ataˌ
naɱa dlaɱti gaɓa ten ɗe kii mago taɠ baɭaɲ gem.
36 Wul jimi pi yek daɱ ndakce naˌ ilgwe gaɓa gaˌ Nya dlaɱ wu, gaɓa gwe
wule, <<Ko sa cal ɗe naɱ kaˌ is dli jwas so,>>†

---

* **19:24 19:24** Yen Zab 22:18 † **19:36 19:36** Yen Yil 12:46; D. W. 9:12; Zab 34:20

37 A gaɓa ga Nya ga lishi ka lu gon po wuli ɗe, <<Sa yen maḷgwe sa ɓakti wu.>>‡

Lepti ga Yesu

38 Ka kaali wo yek Yusupu maŋ Arimatiya, maḷgwe ti wo yen lishti ga Yesu kaŋ, ama ga hwundaḷi ten ɓanti ji maŋ Yehuda wu sak ngem hwu ga Yesu mal Bilatus. Yek Bilatus ndakiti yek ta sak kan hwu gwasi.

39 Yek Nikodimus maḷgwe ta tul mal Yesu ka gas wu li suk Yusupu. Nikodimusi ngip wul maŋ tami wusaŋ te ang ka, jwe yek ɗe kaa mur suk alos ga kutltli ka, diɓaḷti gwasaŋ a paḷ kilo ɗe kutl ɗe mekan.

40 Yek mbalaŋ ɗe lop jimi kan hwu ga Yesu yek sa kuk-kus ka ka hwol lukaḷ suk wul maŋ tami wusami nak kangwe a maŋ Yehuda lep mbalaŋ wu.

41 Ka lu gwe sa ɓak Yesu ka ten gudaḷ yencin go a zhin gon ni kaḷi, a ka zhimi wo pyal gazukɗi gon ni giɓi, gwe ɗe sa ɓo taba zat ga maḷgon a giɓi sowu.

42 Nak ɗe cin gwisi wo cin paḷti shiri ga maŋ Yehuda kawu, a nak ɗe gazukɗisi ni njaa kaḷi, yek majwisi zi hwu ga Yesu ka lu gwisi.

20

Palti kaami ga Yesu tot ka maṣhkaŋ

1 Ka bultlwe ten cin ga na ɗe nam ga multi ɗe nitgi, ka sa'isi wo aba lu ɓo pak tlot so, yek Maryam maŋ Magaḍala li gazukɗi ga Yesu yek ta mbi go sa jek ye gwe ɗe ni ten bi gazukɗisi wu ka wi.

2 Yek ta yem na apti te mal kaa Siman Biturus suk yen lishti gwe Yesu lamti wu ka, yek ta wulsi ɗe, <<Ai, sa kamaŋ hwu ga Bagaa ɗaka gazukɗi ka wi, a bama yis lu gwe sa lak zi wu so!>>

3 Yek Biturus suk yen lishti gwisi yili yek sa dop tantu laṭ ka lu gazukɗisi.

4 Yek mas jwasaŋ pak ɗe loɓi yem na apti, yek yen lishtisi gwisi te Biturus yek ta tet ten mbukti lu ten gazukɗisi.

5 Ɗe ta ngusi yek ta kus lu te ka gazukɗisi ka wugo, yek ta yen hwol lukaḷ ga zi ka, ama yek baṭa te ka gazukɗisi so.

6 Yek paa Siman Biturus tul ka kaal gwasi, yek ta te ka gazukɗisi, yek ta yen hwol lukaḷi ga zi ka.

7 Yek ta yen lukaḷi gwe sa kushimi gaa Yesu ka na nali ga zi ka ka luisi gon kak-kak suk hwol lukaḷisi.

8 Yek pa yen lishti gwe ta te Biturusi ten mbukti lu ten gazukɗisi wu te giɓi pak. Ta yeni wugo yek ta baḷ gem pak.

9 (Ama hal ka sa'i gwisi mago a basa ɓo yis gaa ga ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu, ten ɗe ngetli kaŋ ta Yesu pal kaami tot ka maṣhkaŋ wu so.)

10 Yek mil lishtisi pal lubii jwasaŋ.

Yesu yili Maryam maŋ Magaḍala

11 Ama Maryam wo yek ta dlaḷ ten bi dlabii gazukɗisi tet tu deɓaḷ ten kulu. Ta nama kulu nu go yek ta ngusi yek ta kus lu te ka gazukɗisi ka,

12 Yek ta yen mil shinti ji Nya jon ɗe lop na hwol lukaḷ, na zhila ka lu gwe sa zi hwu ga Yesu wu. Yen shinti gon daṃ tu lu gwe sa zi gaa gwas wu a gon wo tu lu gwe sa zi asaŋ gwa wu.

13 Yek mil shinti ji Nyami ngemti ɗe, <<Kili mbalaŋ, yek ka kulit ye?>>

Yek ta wulsi ɗe, <<Ai nakkaŋ sa kan hwu ga Bagaa gi ka, a ba a yis lu gwe sa zaṭ wu so.>>

---

‡ **19:37 19:37** Yen Zak 12:10

14 De ta dlam nu wugo yek ta ballati yek ta yen Yesu a nya ka li. ama
yek bata yisi de tik de gwisi so.
15 Yek Yesu wulti de, <<Kili mbalan, Yek ka kulit ye? Wok ka nama ngot
gwas wo?>>
Maryam daman gwa we tik de man zhimi, yek laki yek ta wulti de,
<<Man nalti, kume kik kanti ka go, hwi lu gwe ka zat wu ta sak kanti.>>
16 Yek Yesu wulti de, <<Maryam.>>
Yek ta ballat tet tu mal Yesu yek ta hwit na bi Arameya de, <<Rabboni,>>
(gwe yek de Man Lishti wu).
17 Yek Yesu wulti de, <<Bak giɓan so, ten de a ɓo to mal Aba so. Ama li
mal yilkeni jini tak hwisi de, <A ɓa pal to mal Aba gini ka suk Aba gwakan,
mal Nya gini suk Nya gwakan pak.> >>
18 Yek Maryam man Magadala li yek ta hwi mil lishtisi de, <<Hal a yen
Bagaa!>> Yek ta dlamisi ilgwe Yesu hwit du pak.

Yesu yili mil lishti jwasi

19 Ka sukti ten cin na de nam ga multi de nitgi, a mil lishti ji Yesu ni ka lu
de nam. Sa kupla bi dlabii ka ten ɓanti ga bacina ji man Yehuda. Yek Yesu
tuli yek ta dlal ka dlo gwasan, yek ta wulsi de, <<Ta tami damti dam
sukkii!>>
20 De ta dlam nu wugo yek ta mbokisi ang ten ang jwasi suk lu is bingetl
gwasi. Yek mil lishtisi pal hwol tuk i'e na yenti ga Bagaa.
21 Yek Yesu po wulsi de, <<Ta tami damti dam sukkii, nak kangwe Aba
shinan sut wu, ami mago a nama shinti gwakan.>>
22 De ta dlam nu wugo, yek ta hotisi paskan gwasi yek ta wulsi de,
<<Kaman Shishi ga Nya.
23 Mas malgwe kaa taasit byas wul ka go, sa taasit byas wuli ka wi, a
mas malgwe kaa taasit ka sogo, to, sa ɓo taasit ka so.>>

Yesu yili Tomas

24 Aba Tomas de nam ka mil lishti de kutl cet loɓi jwisi, gwe de asa mbet
de ngusan wu ni suksi so ka sa'i gwe Yesu tulisi wu.
25 Yek naa mil lishtisi hwit de, <<Hal ma yen Bagaa!>>
Ama yek Tomas wulsi de, <<Kume a yen lal shu kusa ka ang gwasi yek a
lak yen-ang gi a giɓi, yek a lak ang gi ka lu gwe sa ɓakti ka is bingetl wu
sogo, ba bal gem so.>>
26 Kaal da multi de nitgi a mil lishtisi ni ka lu de nam a lubiimi, a Tomas
ni suksi. A bi dlabii ga lubiimi ni ga kuple ka, yek Yesu yilisi yek ta dlal ka
dlo gwasan yek ta wulsi de, <<Ta tami damti dam sukkii.>>
27 Yek ta wul Tomas de, <<Lak yen-ang gwa ade, ɓo yen ang jini, tak ang
gwa tedi tak lak ka is bingetl gini. Zak tatlti mbadl de lop tenanni tak bal
gem.>>
28 Yek Tomas wulti de, <<Bagaa gini suk Nya gini!>>
29 Yek Yesu wulti de, <<Ai ten de ka yenan kan yek laki yek ka bal gem.
Man albarka kade majwe sa bal gem ama basa yenan so wu.>>

Gaa ga littapisi

30 Yesu pal lal wul ngipti ang bi wonti ten gwel ga mil lishtisi, jwe de
basa lishi ka lishti gan sowu.
31 Ama sa lish jimi ten de tak balan gem de Yesu kade Almasihu, Yen ga
Nya. A tumal balti gemi wo a kaa mbi mbadl ka shin gwasi.

21

Yesu yili mil lishti jwas ɗe nitgi

1 Kaal ɗa naɣk gwisi yek Yesu po yilli gaa gwas mal mil lishti jwasi ten bi
bal ze ga Tibariya.* Kangwe pi wukgu,
2 Siman Biturus suk Tomas maɣlgwe asa mbet ɗe ngusaɲ wu, suk
Nataniyel maɲ Kana ga Galili, suk mil ji Zabadi, suk mil lishti jon ɗe lop
asa ni ka lu ɗe naɲ mas jwasaɲ.
3 Yek Siman Biturus wulsi ɗe, <<Ba sa dopti kwesi,>> yek sa wule, <<Mi
mago ma li sukki.>> Yek sa sak te ka jirgi ze, yek sa zigaa. Ama ka gas
gwisi wo yek basa dop ilgon so.
4 A lu yima tlot nugo yek Yesu kawu ta dlaɣ nya ten bi bal zesi, ama yek
ba mil lishtisi yisi ɗe tik so.
5 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mil samali ama kwes nikii ɗa?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Wowo.>>
6 Yek ta wulsi ɗe, <<Lakaɲ wul dopti kwes gwakaɲ tu ten ang shinti ga
jirgi zesi kaa mbi jon.>> Yek sa laki naɣk kangwe Yesu hwisi. Yek sa dop
kwesi hal yek basa man dlaɣkti wul dopti kwesi dani tot ka jirgi so.
7 Yek yen lishti ga lami ga Yesu wu wul Biturus ɗe, <<Bagaa ka ca!>>ƊBe
Biturus kumi ɗe, Bagaa ka wu, yek ta kan tlal lukaɣ gwasi yek ta ɓal te dlo
ka, ten ɗe tet go koo dlisi kaɲ ta ni. Yek paa ta yil nya yek ta nda ten gaa
zesi.
8 Yek naa mil lishtisi li tet ten bicikɗi ka jirgi zesi, asa naɲa dlaɣkti wul
dopti kwesi ga njikaɲi na kwesi. Ten ɗe njaa ten bicikɗi ga ɓal zisi kaɲ sa
ni. Dlentaɣ gwasaɲ suk bicikɗi si wo ani ɗe lakti asaɲ ɗe zambaɣ ɗe mekan.
9 Ɗe sa mbuki ten bicikɗi wugo, yek sa yen gazaɲ wutu na kwes a dani,
suk burodi kaɣi.
10 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Taɣa kwesi jon teɗi, tet ka jwe kaa doɓi wu.>>
11 Yek Siman Biturus te ka jirgi zesi yek ta dlaɣk wul dopti kwesi te ten
bicikɗi. A wul dopti kwesi ni ga njikaɲi na kiɗi kwesi, wontaɣ gwasaɲ wo
ɗe 153, ama mas na wontaɣ gwasaɲ nu yek ba wul dopti kwesi kesh ka so.
12 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Laɲ teɗi taɣk ngukaɲ ilga nguki ga na gasi.>> Yek
ba malgon ka mil lishtisi mbi ndaɣi gahwulaɲ ngemti ɗe, <<Wok ɗe ki wo
so?>> Ten ɗe sa yisi ɗe Bagaa kaɲ.
13 Yek Yesu tuli yek ta kan baredisi yek ta baɣsi, yek ta kan kwesi yek ta
baɣsi pak.
14 Gaɲi kaɗe asaɲi na ɗe mekan ɗe Yesu yilli gaa gwas mal mil lishti
jwasi ka kaal ga palti kaami gwas tet ka maɕhkaɲ wu.

Yesu suk Biturus

15 Ɗe sa pak ngukti ilga nguki ga na gasisi wugo, yek Yesu ngem Siman
Biturus ɗe, <<Siman yen ga Yohana, Ka lamaɲ man majin ma?>>
Yek ta ballit ɗe, <<Yi Bagaa, ai ka yisaɲ kangwe a lamki wu.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Baɣ ilga nguki mbaɣa jini.>>
16 Yek Yesu po ngemti ɗa asaɲi na ɗe lop ɗe, <<Siman yen ga Yohana, ka
laman ma?>>
Yek ta ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, ai ka yisi ɗe a lamki.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Pi kyo ga mbaɣa jini.>>
17 Yesu ngemti asaɲi na ɗe mekan ɗe, <<Siman yen ga Yohana, ka laman
ma?>>

---

* **21:1 21:1** Gwisi kaɗe bal ze ga Galili

Yek mbadl lili Biturus ten ɗe Yesu ngemti asaṃi ɗe mekan ɗe, <<Ka̱ lamaṇ ma?>> Yek ta̱ dlaṃ ɗe, <<Bagaa, ka̱ yis mas wul. Ka̱ yisi ɗe a lamki.>>

Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba̱l ilga̱ nguki mba̱la jini.

18 Gem amik ka hwik ge, sa'i gwe ka̱ yi ɗe yen samali go a ka̱ kini wul gaa gwa, a ka̱ li ka̱ lu gwe ka̱ lami wu, ama kume ka̱ koli wugo ka tak ang gwa a ma̱lgon kinik wul, a ta̱ ta̱lak ka̱ lu gwe ka̱ lam la̱t sowu.>>

19 Yesu dlaṃ nu kaṇ taṣ mbok ang ten wunda̱l ga̱ maṣhkaṇ gwe Biturus a pa̱li wu, ten ɗe taṣ ba̱l nalti Nya. Ka̱ kaal ga̱ ga̱ba gwisi wo yek Yesu hwi Biturus ɗe, <<Koɓa̱nni!>>

Yesu suk yen lishti ga̱ lami gwasi

20 Biturus balla̱ti yek ta̱ yeni go yen lishti gwe Yesu lamti wu na̱ma kopti gwasaṇ. Gwisi wo tik ɗe yen lishti gwe ta̱ ngaṣti ten ngetl ga̱ Yesu ka̱ sa'i ngukti ilga̱ nguki ga̱ Biki Daamti Ɗakciti wu. A tik ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, Wok ka ba̱l bi gwa wo?>>

21 Ɗe Biturus yenti wugo, yek ta̱ gem Yesu ɗe, <<Bagaa ma̱lgaṇ pa?>>

22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume lamti gi ka̱ɗe taṣ da̱mi hal a pal sut go yek ɗe ze gwa ye? Ki dai koɓa̱nni.>>

23 Ten na̱k gwisi kaṇ yek ga̱ba ngusi ma̱tlti ka̱ dlo ji maṇ kopti ga̱ Yesu ɗe yen lishti gwisi wo ta maṣh so. Ama Yesu wo ta̱ dlaṃ ɗe ta maṣh so so. Ta̱ dlaṃ ɗe, <<Kume a lami ɗe taṣ da̱mi hal a pal sut go yek ɗe ze gwa ye?>>

24 Yen lishti gwisi ka̱ɗe ma̱lgwe ba̱l sheda ten wul jimi wu yek ta̱ lishi. A ma̱ yisi ɗe sheda gwas wo gem kaṇ.

25 Wuli jon jwe Yesu pa̱li wu wonti ni ɗa̱ pak, ɗe da mas wuli kaṇ sa lishi wu, a ɓa yeni go ko ta̱ dii atl na̱ gaa gwas mago ta man kanti littapi gwe sa lishi wu dani so.

PaƖti wul
Ndat zhila gaƀa

Luka ka lish gaƀa ge, ta lishi ɗe kopti kaal ga gaƀa man tamti gwe ta lishi cina ɗa gamisi wu. Ban gwe ta lish gaƀe giɓi malgon yisi so. Ta lishi Tiyopolos man nalti, malgwe ta lishit tami gaƀa ten Yesu wu. Mbalan ɓa yeni go kaal ɗa gin ɗe 63 kaal ɗa mashkan ga Yesu kan ta lish gaƀe, a naa mbalan wo sa ɓa yeni go gin ɗe 70 kaal ɗa mashkan ga Yesu kan ta paƖ lishtisi.

Luka lak zhila lishti gaƀa ten palti ga Yesu to nya ka, nak kangwe lishti tami gaƀa gwas ten Yesu paki na dlamti gaƀa dani wu. Yek dlam gaƀa ten kangwe man kopti ji botli suk naa man kopti ɓat njikanti ga dlallat gaƀa gwe Yesu palisi wu a Wurshelima. Multi ɗe cutl Kaal ɗa palti ga Yesu to Nya ka. Ten cin motgaa daamti ɗakciti gwe asa mbe ɗe Pentekos wu, yek Shishi ga Nya susut tensi yek ta balsi ndalti manti palti wul. Kaal ɗa pat nak gwisi yek man kopti ngusi mbaltidli bale-bale kan tet Wurshelima yek mbuki Samariya hal yek ngash dii atli (lu pulti 1:8).

Ka kati gwe sa nda lak zhila lishtisi ɗa go, sa baƖ ndalti gaƀa ten Biturus suk motgaa man kopti ji Wurshelima. A kan ten lu pulti 9 ta tale tu cina wo, sa lish gaƀa ten matlti dlamti tami gaƀa ten Yesu ga Bulus yen shinti ga botli ka atl ga Roma suk lat gwas ka lu kisti gaƀa mal bal guu ga atl ga Roma.

PaƖti Wul ga Man Kopti ji Botli wo dlamti gaƀa ten lakti zhila damti ga motgaa man kopti suk wul jwe ngusi pati ɗe a lak motgaami ten wontat ɗu kan. Lishtisi gaƀa ten cutgaa suk ten kangwe sa cisi dlelngapcan wu. Yek dlam gaƀa ten kangwe gaƀa ngusi lakti ang suk ten ndalti paƖti wul ga Shishi ga Nya ka damti ga motgaa man kopti yek gaƀa ten damti ga mantisi gaa-gaa pak.

Shishi gwe Nya wule ta shinti sut ɗu

1 Man nalti Tiyopolos, ka lishti gwe a lishiki ga cina go a hwik mas wul
jwe Yesu paƖi wu, suk gaƀa jwe ta mboki mbalan ang dani wu,
2 hal se gas gwe Nya kanti to nya kawu. Ɗe ba Nya ɓo kanti to nya ka
sogo, yek Yesu lak Shishi ga Nya tas hwi gaƀa mil shinti jwasi jwe ta botlsi
wu.
3 Ta ngusi tulti malsi kaal ɗa mashkan gwasi, ata nisi ma mbokti ang ten
gaa gwasi tas yisi ɗe ta tli ɗaka mashkan ka wi. Multi gwas ɗe kutl ɗe
wupsi ata ni suksi, ata nisi ma gaƀa ten Nya ɗe guu wu.
4 Gas gon, a Yesu nama ngukti* wul suksi yek ta wulsi ɗe, <<Daman a
Wurshelima tak batan ilgwe Nya dlalli gaƀa ɗe ta baƖkii wu gwe ta
dlamikii na bi gwas wu.
5 Yohana wo na† ze kan ta paƖi mbalan baptisma, ama njet ɗe Nya paƖikii
baptisma na Shishi gwasi.>>

Nya kan Yesu to Nya ka

6 Sa mogaa wugo yek mil shinti ji botli ngemti ɗe, <<Bagaa, ninge kan ka
laki a man Yisiraila mbi guu ga gaa gwasan ɗa?>>
7 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yisti gas gwe wul a pi go gwakan ka so, Nya bal
kakshe na ngus ka yis cin jwe a wul pi wu.>>

---

* **1:4 1:4** Yesu nama ngukti *Ka lishti jon wo sa lishi de Yesu yi suksi* † **1:5 1:5** Sogo*Ka*

8 Ama Nya a baḷkii ndaḷti naḳ ɗe ta shin Shishi gwas sut tenkii wu, apaa
kaa daṃ ɗe maṇ dlaṃti gaɓa gi mbalaṇ ten wul jwe ka yeni tenaṇ wu a
Wurshelima suk ka atl ga Yehudiya suk ga Samariya mas, hal a ka ngash
dii atli mas.
9 Ta dlaṃ nu wugo yek Nya kanti to nya ka, yek kaluntu yitlat ka yek
basa po yenti dani so.
10 A sa yima wutti gwel to Nya ka nugo, yek gal mbalaṇ ɗe lop jon maṇ
hwol lukaḷ sak dlaḷ malsi.
11 Yek mbalaṃi wul si ɗe, <<Maṇ Galili, yek laki ɗe ka naṃa yenti lu to
nya ka naṇ ye? Yesu gaṇ ɗe ta zakki yek ta to nya go, ta ya pal suɗi naḳ
gwe ta zigaa wu.>>

Sa botl Matiyes ka lal ga Yehuda

12 Yek sa pal tet Wurshelima, tet ɗa ten tlaɗaḷ gwe asa mbe ɗe Tlaɗaḷ
Tlindi Zetun wu, gwe dlentaṭ gwas tet Wurshelima wo paḷ tatlti dlo mil ɗe
naṃ‡ wu.
13 Sa mbuki ka baṇ Wurshelima wu, yek sa te ka tlalbii gon ka lu gwe
asa kul daṃ wu. Majwe ni ɗa kaḷi go sik ɗe, Biturus suk Yohana suk
Yakubu suk Andarawus, Pilip suk Toma suk Bartilomi, suk Matiyu suk
Yakubu yen ga Halpa suk Siman maḷgwe asa mbet ɗe maṇ lamti mbalaṇ
ga atl gwas wu, suk Yehuda yen ga Yakubu.
14 Sa mogaa mas jwasaṇ yek sa ngusi ngemti Nya na mbadl ɗe naṃ, suk
modli jon suk Maryam ana ga Yesu suk yilkeni ji Yesu.
15 Yilkeni maṇ kopti jwe ni kaḷi ka multi jwisi go, wontaṭ jwasaṇ la
zambaḷ ɗe naṃ na kutl ɗe lop. Yek Biturus tlinya ka dlo gwasaṇ
16 yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, gaɓa ga Nya gwe Shishi ga Nya dlaṃ
tumal Dauda guu gwe ta dlaṃ ten Yehuda maḷgwe tulli maṇ dopti ga Yesu
wu ka daṃ wi ɗe gem.
17 Ti Yehude wo gon gaṇaṇ kaṇ ata nima paḷti wul Nya sukmi.>>
18 Yehudasi wul lu na wulpi gwe ta mbi ten paḷti byas wul gwas wu. Ka
lusi kaṇ ta lak nda na gaa, yek tuk gwas mbutl ka, yek ɓot gwas yil deɓaḷ.
19 Mas maṇ Wurshelima kumi naḳ gwisi, yek sa mbe lusi na bi gwasaṇ
ɗe, <<Akeldama,>> yek ɗe <<Lu hwulan.>>
20 Yek Biturus wuli ɗe, <<Ni ga lishi ka Zabura ɗe,
<< <Haṇ ta lu daṃti gwas daṃ ɗe koo boo
Ba maḷgon te giɓi so,>§
a, <Hwe ta maḷgon daṃ ka gobdlan bacina gwasi.>
21 <<Yek laki ɗe ngetli kaṇ taṇ botlaṇ mbalaṇ ɗe naṃ ka majwe ni
sukmi, ka mas paḷti wul gwe Bagaa Yesu paḷi ka dlo gaṇaṇ wu.
22 Maḷgwe ma botlaṇti go ngetli kaṇ taṣ ni ɗe maḷgwe ni sukmi ndati tet
ten gaɓa ga Yohana ten bi baptisma, hal se gasi gwe Nya kan Yesu to nya
kawu. Maḷgwisi ka hwi gaɓa mbalaṇ ten kangwe ma yen Yesu tli ɗaḳa
mashkaṇ ka wu sukmi.>>
23 Yek sa baḷ shin ga mbalaṇ ɗe lop, ka Yusupu gwe asa mbet ɗe
Barsabas wu, ti kaṇ asa po mbet ɗe Justus pak, suk Matiyes.
24 Yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa, ki ɗe ka yis mbadl ga mbalaṇ mas wu,
mboki ni ang ten maḷgwe ka botli wu ka majin,
25 maḷgwe a daṃ ɗe yen shinti ga botli gwa kaḷal ga Yehuda maḷgwe zak
ni yek ta li ka lu gwe ndalti mani wu.>>
26 Yek sa paḷ botlti yek nda ten Matiyes, yek ta mbaḷdli ten mil shinti ji
botli ɗe kutl cet naṃ ju.

---

‡ **1:12 1:12** Yek ɗe 0.75 mil ɗe naṃ (naḳ mita ɗe 1,100) § **1:20 1:20** Yen Zab 69:25.

2

Shishi ga Nya tuli man kopti

1 Gas motgaa hwol tuki gwe asa mbe ɗe Pentekos wu tuli, a mas yilkeni
man kopti ni ka lu ɗe nam.
2 Sa ni nugo yek sa kum ilgon nama wulti sut Nya nak bal yetal. Yek ili
sak njikan bii gwe sa ni giɓi wu ka.
3 Sa yen wuljon jwe te balbal wutu wu, yek wuli ngusi lokti ɗan ten gaa
jwasan ka.
4 Yek Shishi ga Nya njikan mas mbadl jwasan, yek sa njel gaɓa na bi* jwe
ɗe ba jwasan ka sowu nak kangwe Shishi ga Nyami balsi manti palti wu.
5 Ten gasisi wo a man Yehuda wonti jwe asa kop mbat gaɓa ga Musa i'e
ten dii atl wu ni a ban Wurshelima.
6 Sa kum kangwe yetali wul wugo yek ili hwotsi i'e, yek sa mogaa nak ɗe
mas jwasan kumsi ten gaɓa na bi jwasan wu.
7 Ili cisi ɓanti wugo yek sa ɓo ang ten ngetli yek sa wuli ɗe, <<Ale majin
jo man Galili kan na?
8 Yek laki yek kokko nama kumti gwasan ten gaɓa na bi gwas ye?
9 A yek gu mi wo man Partiya, suk man Midi, suk man Elama, suk man
damti a Mesopotamiya, suk a Yehudiya, suk a Kapadokiya, suk man
Pontus, suk a Asiya kan.
10 Ajon ka mi wo man Pirijiya, suk man Pampiliya, suk man Masar suk
mbalan tet ka kat atl ga Libiya gwe ni njaa mal Sayirin wu, mas suk
mandaki jwe sa yil tet ka atl ga Roma wu.
11 Ka mi wo man Yehuda suk majwe te ka kopti Nya ga man Yehuda wu.
Man Keriti suk man Arab ama yek gu mas jinan ma nama kumti gwasan
ten gaɓa na bi jinan, sa nama dlamti kiɗi wul jwe Nya pali wu!>>
12 Yek ɓanti cisi i'e mas jwasan, yek sa ngusi ngemti yilkeni jwasan ɗe,
<<Yek nu kam ye?>>
13 Yek naami wulisi wuljon ɗe, <<Ze inabi† kan sa tla yek ɓa tlosi.>>

Biturus hwi gaɓa mbalan

14 Yek Biturus tlinya suk yilkeni jwas mil shinti ji botli ɗe kutl cet nami,
yek ta tlil yal Nya yek ta wule, <<Yilkeni jini Man Yehudiya suk mas man
danti ka ban Wurshelima, ɓo katini nini kang.
15 Majin jo ze inabi kan sa tla nak gwe ka nama daamti wu so, Bale na
gasi ka yi!
16 Ilgwe Joyel man dlamti gaɓa ga Nya dlam wu kaɗe ge.
17 <<Gwe Nya wuli ɗe, <Ka pakti multi wo, ba bal Shishi gi mas mbalan
i'e. Mas mil jwakan a dlam gaɓa gini, Nya a ɓuli gwel mil maani jwakan
asa yen iljwe a pi wu, kolsi jwakan a tlunki.
18 A ba bal Shishi gi zhel jini modli suk maani, a sa dlam gaɓa gini.
19 Ba pal wul cit ɓanti to Nya ka suk wul jwe ba mbalan zi ɗe a pi sowu
sut ten dii atli, hwulan suk wutu suk bal kuno.
20 A palli cin ɗe damshal, a palli lip nak hwulan, apaa bal cin man nalti
gwe Bagaa Nya a kisi mbalan gaɓa dani wu tuli.
21 A mas majwe asa mbe shin ga Bagaa wu mbi kisti.>‡
22 <<Man Israila, ɓo kuman gaɓa ge. Yesu ga Nazarat malgwe Nya
mbokikii ang tenti ɗe tik shinti sut ɗu, yek ta palikii wul cit ɓanti tumalti,
nak gwe ka yeni na gwel gwakan wu.

---

* **2:4 2:4** Sogo*Zopsi bi jon*Nuk ni ka ndati ɗe 11 pak † **2:13 2:13** Sogo*Njweti ze inabi* ‡ **2:21 2:21** YenJoy 2:28-32.

23 Ti kaṇ ka lamti ga Nya suk yisti ga ilgwe a pi a cina wu, kaṇ ta baḷti a
ang gwakaṇ, yek kaa tloti kii suk byas mbalaṇ§ tumal ɓakti ten gudaḷ
yencin.
24 Yek Nya yillaṭ ɗaka cicit ga maṣhkaṇ ka yek ta pallaṭ kaami naḳ ɗe
maṣhkaṇ gipti dani sowu.
25 Tenti kaṇ Dauda guu gaɓa ɗe ta wuli ɗe,
<< <A yen Bagaa Nya a cina ɗa ka mas cin,
Naḳ ɗe ta ni suk ami go, ilgon a ci ɓanti so.
26 Naṇ ɗe a nama gaɓa go mbadl gini ni ka taṃti,
Na hwol tuk kaṇ a nama gaɓa,
A zi mbadl gini ten ilgwe Nya dlaḷli gaɓa ɗe ta paḷi wu.
27 Naḳ ɗe ka zakaṇni a daṃ ka gazukɗi sowu.
A baka zak maṇ cilti gwa ata moki so.
28 Ka mboki ang ten kangwe a mbi mbadl wu,
yek ka lakaṇ ten paḷti hwol tuki naḳ ɗe ka ni suk ami wu.>*
29 <<Yilkeni jini, haṇ ta ɓo hwiki. Dauda aba gaṇaṇ maṣhi yek sa lepti,
gazukɗi gwas ka yi wu hal ase.†
30 Tisi wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya kaṇ, yek Nya dlaḷlit gaɓa maṇ
ndaḷti ɗe ta lak gon ka mil jwasi, ɗe guu ten gobdlan guu gwasi naḳ gwe ta
lakti wu.
31 Naḳ ɗe Dauda yen ilgwe a pi wu, yek ta dlaṃ gaɓa ten tlit ɗaka
maṣhkaṇ ka ga Almasihu ɗe Nya a zakti ka lu maṣhkaṇ so, a baṭa zak dli
gwasi ta moki so.
32 Mas jinaṇ ma yen Nya palli Yesu kaami, a ma nima dlaṃti ɗe Nya
pallaṭ kaami wi.
33 Ningo ta ɓal ka nalti gwas mal Nya, yek Nyami baḷti Shishi gwasi
gwe ta dlaḷli gaɓa ɗe ta baḷi wu. Ilgwe ka naṃa yenti ningo a ka naṃa
kumti go, tet mal Shishi ga Nyami kaṇ yili gwe Yesu wut ten ni wu.
34 Nya kan Dauda to to nya ka so ama yek ta wule,
<< <Yek Bagaa Nya wul Bagaa gi ɗe,
Daṃ ka ndaḷti gini ten ang shinti gini,
35 se a palli maṇ nget gwa a atl ɗaaki.> ‡
36 <<Haṇ ta mas maṇ Yisiraila yisi ɗe Yesu gwe kaa ɓakti ka ten gudaḷ
yencin go, ti kaṇ Nya pallaṭ ɗe Bagaa ga mbalaṇ mas a tik ɗe Almasihu.>>
37 Sa kumi nu wugo yek ili taṇ mbadl gwasaṇ i'e, yek baṣa yis ilgwe sa
paḷi wu so. Yek sa wul Biturus suk naa mil shinti ji botlisi ɗe, <<Yilkeni
jinaṇ, yek ma paḷi ye?>>
38 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Cin atl gaa a paḷikii baptisma na shin ga
Almasihu Yesu, apaa Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka a ta baḷki Shishi
gwasi.
39 Gaɓa gaṇ ɗe Nya dlaḷli go gwakaṇ kaṇ suk mil jwakaṇ suk majwe ni
dlenti wu, suk mas majwe Bagaa Nya gaṇaṇ a mbesi tet malti wu.>>
40 Na gaɓa jwisi suk gaɓe jon kaṇ ta daḷisi kaṇg. Yek ta ngemsi ɗe, taṣ yil
ɗaka lilti ga mbalaṇ ji se ka.
41 Majwe kan gaɓe ka mbadl jwasaṇ go yek sa paḷisi baptisma. Ten gasisi
wo mbalaṇ jwe mbaḷdli ten wontaṭ ga maṇ koptisi wu la zangu ɗe mekan.

---

§ **2:23 2:23** Sogo*Majwe baṣa yis mbaṭ gaɓa ga Nya sowu*(Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu) * **2:28 2:28** Sogo*Almasihu* <<Kiristi,>> na bi Giris wo ɗe <<Almasihu,>> na bi Yehuda wo mas shin jwisi wo yek ɗe <<maḷgwe sa botli wu.>> Nuk ni ka ndati ɗe 36 † **2:29 2:29** ***hal ase*** Naṃa mbokti ang ten ɗe, hal ka multi jwe sa lish Paḷti Wul ga Mil Shinti ji Botli wu ‡ **2:35 2:35** Yen Zab 110:1.

Kangwe daṃti ga maṇ kopti ni wu

42 Yek sa ngusi katti kaṇ ka gaɓa jwe a mil shinti ji botli hwisi wu, asa nima cutgaa, asa naṃa ngukti wul suk yilkeni jwasaṇ, asa ngusi ngemti ga Nya.
43 Yek mbalaṇ mas baḶ Nya nalti, naḳ ɗe Nyami paḶ wul cit ɓanti tumal mil shinti ji botlisi wu.
44 Yek mas majwe pal ɗe maṇ kopti go daṃ ka lu ɗe naṃ, asa naṃa mot wul jwasaṇ ka lu ɗe naṃ asa ngusi paḶti wul na nali mas jwasaṇ.
45 Yek sa ngusi wulti wul jwasaṇ ka, asa naṃa baḶti wulpi kokko kangwe ta Lami wu
46 Yek sa ngusi motgaa ka gib boo lubii ga Nya ten mas cin, asa naṃa ngukti wul na taṃi mbadli daṇka boo ji yilkeni jwasaṇ ka,
47 asa naṃa taṣti ga Nya, a hwol hwulan nisi ɗa mal mbalaṇ mas. Yek Bagaa ngusisi mbaḶti majwe baḶ gem yek sa mbi kisti wu ten mas cin.

3

Ndokti ga kulki maṇ ngemti wul

1 Gas gon a Biturus suk Yohana naṃa laṭ lubii ga Nya ka cin sukti.
2 Yek majon kaju ten bi dlabii gwe asa mbe ɗe Mbuni Dlabii wu sa kan kulki gon, gwe ta ɓo taɓa laṭ na asaṇ gwas sowu. Asa kul taḶa kulkisi ten mas cin kaḶi taṣ ngem wul mal majwe asa te gib boo lubii ga Nyami wu.
3 Yek ta yen Biturus suk Yohana ten tet gib boo lubii ga Nyami wugo, yek ta ngemisi wul.
4 Yek Biturus suk Yohana wutit gwel. Yek Biturus wulti ɗe, <<ʼBo yenni!>>
5 Yek ta katisi kaṇg i'e ta ɓaṭti taṣ mbi ilgon malsi ne.
6 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wulpi ni ɗa so ama ilgwe ba paḶik go, yek ɗe na ndaḶti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat wu, tlinya taḳ li na asaṇ.>>
7 Yek Biturus ngip ang shinti gwasi, yek ta tlilti nya, yek giɓ asaṇ gwasi suk gwel asaṇ gwas ndaḶi.
8 Yek ta yil nya, yek ta njel laṭi, yek ta te gib boo lubii ga Nyami suksi ata naṃa yilti nya ata naṃa taṣti ga Nya.
9 Mas mbalaṃi yenti ten taṣti ga Nya wu,
10 yek sa yisti ɗe maṇ daṃti ka Mbuni Dlabii ata ngem wul wu kaṇ. Yek sa ɓo ang ten ngetli yek ɓanti ngusi cit gwasaṇ i'e na kangwe ta ndokti wu.

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ a gib boo lubii ga Nya

11 Yek kulki gwe sa ndokti wu ngip Biturus suk Yohana, yek mas mbalaṇ li tet malsi ɓaa-ɓaa ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga Sulemanu wu asa naṃa yenti wul cit ɓanti ten ilgwe pi wu.
12 Biturus yeni nu wugo yek ta wul mbalaṃi ɗe, <<Maṇ Israila yek laki yek ilgaṇ ni kii ma cit ɓanti nu ye? A yek laki yek ka ni nima wulti gwel nu ye? Ka ɓa yeni go na ndaḶti gaṇaṇ kaṇ ma ndok maḶgaṇ ma?
13 Nya gwe Ibirahim suk Ishiyaku suk Yakubu ngusit atl wu, tik ɗe Nya ga aba jinaṇ tik nalli Yesu zhel gwasi. Yesusi kaṇ ka nge yisti gwasi yek ka baḶtiti Bilatus gobna ko ɗe Bilatus lami ɗe taṣ zakti wu.
14 Ko ɗe ti wo maṇ cilti kaṇ a maṇ zok mbadl kaṇ wu, yek ka nge yisti gwasi, yek ka wule taṣ zakikii maṇ tlot mbalaṇ wu.
15 Yek ka dlo maḶgwe ata baḶ mbalaṇ mbadl gwe ba a paki sowu. Yek Nya pallaṭ kaami, mik yen kangwe pi wu na gwel gaṇaṇ.

16 Na nalti ga shin ga Yesu gwe ma ngas tenti wu kaṇ maḷgaṇ ɗe ka yisti
wu mbi ndaḷti suk ndokti, yek gwel gwakaṇ yenikii ndokti gwasi.
17 <<Yilkeni jini, a yisi ɗe naḳkaṇ ka yisi ɗe tik ɗe Almasihu so, yek laki
yek ka paḷi nu kangwe bacina jwakaṇ paḷi wu.
18 Ama naḳ gwisi kaṇ Nya njikaṇ ilgwe ta dlaṃ tumal maṇ dlaṃti gaɓa
gwasi, ɗe Almasihu* gwas atla bomti.
19 Cin atl gaa ta Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka ata ndaḷli mbadl
jwakaṇ,
20 kangwe ɗe ta ya shin Almasihu gwe ta botlikii ti wu sut ɗu, a
Almasihusi kaɗe Yesu.
21 Ngetli kaṇ ta Yesu to to nya ka, se Nya palli mas wul pyali naḳ gwe ta
dlaḷli gaɓa gwasi tumal maṇ dlaṃti gaɓa jwe ta ɓotlsi ju.
22 Naḳ gwe Musa maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu ɗe, <Nya tlilikii maṇ
dlaṃti gaɓa gwas gon ka dlo gwakaṇ naḳ ami, ngetli kaṇ taḳ kataṇ kaṇg
ten mas ilgwe ta hwikii wu.
23 Mas maḷgwe kum gaɓa gwas sogo, Nya a mbolti ɗaḳa mbalaṇ jwas
ka.>†
24 <<Mas maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jwe dlaṃ ilgwe a pi wu tun tet ten
Samaila, sa dlaṃ gaɓa ten multi jimisi.
25 Ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ju dlaṃ wu suk gaɓa gwe Nya dlaḷli
aba jwakaṇ jo jwakaṇ kaṇ. Naḳ gwe Nya wul Ibirahim ɗe, <Tumal mil
jwakaṇ ba baḷ nalti mbalaṇ ji dii atli mas.>‡
26 Kii kaṇ Nya tlil zhel gwasi yek ta shinti malkii taṣ baḷkii nalti kangwe
ta yillaḳii ɗaḳa yokit gwakaṇ kawu.>>

4

Sa taḷa Biturus suk Yohana dlaboo Sanhidirim

1 Biturus suk Yohana nima hwit gaɓa mbalaṇ nugo yek maṇ Paris suk
bacina ga maṇ ɓaṭti lubiimi suk maṇ Saduki li tet malsi.
2 Mbadl lilisi naḳ ɗe mil shinti ji ɓotlisi nima dlaṃti ɗe a mbalaṇ tli ɗaḳa
mashkaṇ ka tumal Yesu wu.
3 Yek sa dop Biturus suk Yohana yek sa lesi ka naḳ ɗe sukti ka ɓal wu se
lu tlo.
4 Ten cin gwisi wo mbalaṇ wonti kum gaɓa gwasaṇ yek wonti kasi baḷ
gem. Yek wontaṭ ji maani maṇ kopti mbaḷdli yek sa la zambaḷ kutl ɗe
namtan (5,000).*
5 Lu tlo wugo yek guu suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga
Musa mogaa a Wurshelima.
6 Ka majwe mogaa go Hanana bal maṇ Paris suk Kayapas suk Yohana,
suk Alekzanda suk mas maṇ boo ga bal maṇ Parismi ni kasi.
7 Yek sa taḷa kaa Biturus suk Yohana tet malsi, yek sa ngemsi ɗe, <<Wok
baḷkii manti paḷti ilgaṇ wo? Na shin ga wok a ka paḷi wo?>>
8 Yek Biturus na Shishi ga Nya ka mbadl gwasi, wulsi ɗe, <<Guu suk
bacina jinaṇ,
9 ngemti kaṇ ka naṃa ngemti gaṇaṇ ten kangwe kulki wu ndoki gwa?
De ɗa nii kaṇ pi yek ta ndok gwi gwa?

---

* **3:18 3:18** Sogo*Kiristi*. Nuk ni ka ndati ɗe 20 † **3:23 3:23** YenK. M. 18:15,18,19. ‡ **3:25 3:25** YenL. Z. 22:1; L. Z. 26:4. * **4:4 4:4** Modli suk mil mbalaṇ jwe mbaḷdli ten maṇ koptisi jo sa dlaṃsi so.

10 Haṇ taḳ yisini kii ɗe ka ni a ɗe wu, suk mas jwakaṇ maṇ Yisiraila ɗe
na ndaḶti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat kaṇ maḶgaṇ ɗe ka yenti wu
ndoki. Yesu gwe ka ɓakti ka ten gudaḶ yencin yek Nya pallaṭ kaami wu.
11 Ni ga lishi ka gaɓa ɗe Yesu go naḳ,
<< <Ye gwe kii maṇ kinti bii kaa nge,
yek lak daṇ ɗe zok ye kinti bii wu kaṇ ta ni.†>‡
12 Yesusi na ngus ka man kisti ga mbalaṇ, na shin gwas na ngusi kaṇ
mbalaṇ a man mbit kisti. Naḳ ɗe ba Nya baḶ shin ga zobsi maḶgon ten dii
atli, gwe mbalaṇ a mbi kisti tumali wu so.>>
13 Sa yen kangwe Biturus suk Yohana gaɓa na ndaḶti gahwulaṇ wu asa
yisi ɗe sa paḶ lishti so, a ba maṇ wul ang kaɗe si so, yek ili cisi ɓanti. Yek sa
yisi ɗe sa daṇ suk Yesu.
14 Naḳ ɗe sa yen maḶgwe ndokisi dlaḶ nya a malsi wu, yek baṭa po man
wulti ɗe ilgon so.
15 Yek sa wul Biturus suk Yohana ɗe taṣ yil ɗa dlaboo Sanhidirimi ka,
yek sa gaɓa ka dlo gwasaṇ.
16 Yek sa wule, <<Yek ma paḶi majin ye naḳ ɗe sa paḶ wul cit ɓanti naḳ
gaṇ, a baɱa manaṇ hwundaḶti so, naḳ ɗe mas maṇ Wurshelima yisi
wu?>>
17 Yek sa po wuli ɗaɗe, <<Haṇ taṇ wulaṇsi ɗe taṣ zaki hwit gaɓa mbalaṇ
ten bi shin ga maḶgwisi ba bi gwas ngusi maṭlti ɗaṇka mbalaṇ ka so ɗa.>>
18 Yek sa mbesi yek sa wulsi ɗe baṣ po hwi gaɓa maḶgon ten bi ga Yesu
so, a baṣ po dlaɱ ilgon na shin gwas so ko njet.
19 Yek Biturus suk Yohana wulsi ɗe, <<Gaɓa ga Nya kaṇ ma koɓi ya ko
gwakaṇ? Ɓo daamaṇkii.
20 Mi wo ma man daṇti mbetlak ten ilgwe ma yeni yek ma kumi wu
so.>>
21 Maṇ daɱti dlaboo Sanhidirimi kumi nu wugo yek sa laki Biturus suk
Yohana ɓanti ka dli. Yek sa zaksi taṣ zigaa naḳ ɗe sa mbi ilgwe sa nolsi
dani sowu, a mbalaṇ naɱa ta taṣti ga Nya ten ilgwe pi wu.
22 MaḶgwe mbi ndoktisi wo ta man gin ɗe kutl ɗe wupsi na zaṭ wi.

Maṇ kopti ngem Nya ɗe taṣ ndaḶlaṣi gahwulaṇ

23 Maṇ daɱti dlaboo Sanhidirin zak Biturus suk Yohana wu yek sa pal
mal yilkeni jwasaṇ maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe kiɗi maṇ Paṛis suk
bacina jwasaṇ dlaɱisi wu.
24 Sa kumi nu wugo yek sa tlil yal nya mas jwasaṇ, yek sa ngem Nya ɗe,
<<Bagaa Nya, kik paḶ dii atli suk dlo nya suk bal ze na mas ilgwe ni gipsi
wu.
25 Tumal Shishi gwakaṇ ka gaɓa suk zhel gwa Dauda aba gaṇaṇ yek ka
wule,
<< <Yek laki ɗe mbadl lili majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ye?
Yek laki yek mbalaṇ naɱa ɓelti bi ten wul jwe ni ten koo lu ye?
26 Yek guu ga mbalaṇ ji dii atli suk bacina jwasaṇ ɓel bi
taṣ nge Bagaa Nya suk Almasihu gwe ta botlti wu.§>*
27 Nu kaṇ kaa Hiridus guu suk Buntus Bilatus gobna suk majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu, suk maṇ† Yehuda mas mogaa ka baṇ ge taṣ ngem Yesu
zhel gwa maṇ cilti gwe ka botlti ɗe Almasihu wu.
28 Yek sa paḶ ilgwe ka dlaḶli ɗe a pi tek wu.

---

† **4:11 4:11** Sogo *Ye dlanga bii* ‡ **4:11 4:11** YenZab 118:22. § **4:26 4:26** Sogo*Kiristi* * **4:26 4:26** YenZab 2:1-2. † **4:27 4:27** Na bi Giris Wo*Wonti mbalaṇ kaṇ*

29 Bagaa, kum kangwe sa nini ma lakti ɓanti ka dli wu, ma naṃa ngemti
gwa taḳ baḷni ndaḷi mbadli kangwe ɗe ɓanti dlaṃti gaɓa gwa a cini sowu.
30 Tak ang gwa taḳ ndok maṇ cwo a ka paḷ wul cit ɓanti na ndaḷti ga shin
Yesu zhel gwa maṇ cilti.>>
31 Sa pak ngemi Nya wugo yek bii gwe sa naṃa ngemti Nyami giɓi wu
nwu i'e, yek ta njikaṇ mbadl gwasaṇ na Shishi gwasi yek sa ngusi dlaṃti
gaɓa gwas na ndaḷi mbadli.

Maṇ kopti ga Yesu paḷ wul ka lu ɗe naṃ

32 Yek maṇ kopti daṃ na mbadl ɗe naṃ suk daamti ɗe naṃ mas jwasaṇ.
Ko gon wule ilgaṇ go gi so, naḳ ɗe mas wul jwasaṇ wo ka lu ɗe naṃ kaṇ ni
wu.
33 Yek mil shinti ngusi dlaṃti gaɓa mbalaṇ ten tlit ɗaka maṣhkaṇ ka ga
Yesu, kangwe Shishi ga Nya baḷsi ndaḷti paḷti wu. Yek Nya baḷsi hwa wul
gwasi mas jwasaṇ.
34 Ko gon gwasaṇ daṃi a ba ilgon niɗɗa so so, naḳ ɗe mas majwe lubii
sogo lu nisi ɗa go asa wul ka asa taḷa wulpi te ɗi,
35 mal mil shinti ji botli, asa hwuli maṇ koptisi kangwe kokko lami wu.
36 Nu kaṇ Yusupu gwe a mil shinti ji botli mbet ɗe Barnabas paḷi. Shin
Barnabas wo yek ɗe maṇ ndaḷḷaṭ mbadli. Ti wo maṇ boo ga Lawi kaṇ tet
ten zaṇdaḷ Kuburus.
37 Yek ta wul lu gon gwas ka, yek ta taḷa wulpi tet mal mil shinti ji botli.

5

Ilgwe Hananiya suk Sapiratu paḷi wu

1 Yek maḷgon gwe asa mbet ɗe Hananiya suk kili gwasi Sapiratu wu wul
lu gon gwasaṇ ka.
2 Yek ta ɓel bi suk kilisi yek sa hwudaḷ naa wulpi ka. Yek ta taḷa naami
tet mal mil shinti ji botli.
3 Yek Biturus wulti ɗe, <<Hananiya, yek laki yek guu maẓhe njikaṇ
mbadl gwa nu hal yek ka sheli lal Shishi ga Nya ye, ɗe ka hwudaḷ naa
wulpi lwisi kawu?
4 Ale lwisi wo gwakaṇ na ɗe ba ka ɓo wul ka sowu? A wulpi lwisi mago
gwa. Yek mbik ɗe ka paḷi nu ye? Nya kaṇ ka shelti, mbalaṇ ka so.>>
5 Yek Hananiya kumi nu wugo yek ta nda atli, kaḷi-kaḷi yek ta maṣhi.
Mas mbalaṇ kumi nu wugo yek ɓanti cisi ka.
6 Yek mil samali tlinya yek sa kan hwu gwasi yek sa lak lepti.
7 Laṃ daṇti wugo yek kilisi tul kaḷi a bata yis ilgwe pi wu so.
8 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Dlaṃini, kangwe ki suk kos gwa wul lu
gwakaṇ ka wuk gwa?>>
Yek ta wuli ɗe, <<Yii, nu kaṇ ma wul ka.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yek laki yek ka ɓel bi suk kos gwa taḳ cingaḷaṇ
Shishi ga Nya ye? Yekgu, asaṇ ji majwe lep kos gwa wu ka wullu ten bi
dlabii wu, a ki mago nu kaṇ sa kanki asa sak lepki pak.>>
10 Yek ta nda atl kaḷi-kaḷi a cina ɗa Biturus ka, yek ta maṣhi. Yek mil
samali te suɗi yek sa mbi hwuuni gwasi, yek sa kanti yek sa lak lepti a
malkaṇ ɗa kos gwasi.
11 Yek mas motgaa ga maṇ kopti ji Wurshelima ɓanti ka, suk mas majwe
kum ilgwe pi wu.

Mil shinti ji botli ndok mbalaṇ wonti

12 Yek mil shinti ji botli paƖ wul cit ɓanti wonti ka dlo ga mbalaŋ. Yek
mas maŋ kopti ngusi motgaa ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga Sulemanu
wu.
13 Ko ɗe mbalaŋ baƖsi nalti i'e wu, ama ba maƖgon ka naa mbalaŋ mbi
ndaƖi gahwulaŋ cutgaa suksi so.
14 Mas na nu go, yek wontaƫ ga majwe ngaƽsi ten Yesu wu ngusi mbaƖti
dli na modli na maani wu.
15 Nuk laki yek mbalaŋ ngusi yillaƫ ɗa maŋ cwo to deɓaƖ ɗaŋ ten lumulti
ka ka baɱi, kangwe ɗe ko ta shishi ga Biturus mago ta taŋ jon jwasaŋ.
16 Hal tet ka baŋ jwe ni njaa mal Wurshelima wu mago, mbalaŋ tulli
maŋ cwo jwasaŋ suk majwe maƶhe* ni kaƽi wu. Yek sa ndoki mas jwasaŋ.

Tlat bomti ga mil shinti ji botli

17 Yek bali ga maŋ Paris suk yilkeni jwas dakaƖ i'e, majwe sa ni ka
mbalaŋ jwe asa mbesi ɗe maŋ Saduki wu.
18 Yek sa dop mil shinti ji botlisi yek sa yitlasi ka, ka bii gwe asa yitla
majwe paƖ byas wul wu.
19 Ama yek yen shinti ga Nya ɓul dlabii bii yitlatisi ka yek ta yillaƽi, yek
ta wulsi ɗe,
20 <<Laŋ lubii ga Nya taƙ te gib boo, akaa dlaƖ nya a dii boomi taƙ hwi
gaɓa mbalaŋ mas ten pyal tantu daɱti gee.>>
21 Lu tlo wugo yek sa te gib boo lubii ga Nyami naƙ gwe yen shinti hwisi
wu, yek sa njeli hwit gaɓa mbalaŋ.
Bal maŋ Parismi tuli suk ma jwas wu yek ta mbe mas kolsi ji dlaboo
Sanhidirin, yek ta shinlu ɗe taƽ yilli mil shinti ji botlisi teɗi.
22 Yek maŋ hapti dlo li kaƖi wu yek baƽa mbisi a giɓi so. Yek sa lak hwi
kiɗi jwasaŋ ɗe,
23 <<Ma mbi lu yitlatisi ga yitle ka ndaƖi, a maŋ ɓatti dlabiimi ni kaƖi,
ama yek ma ɓul wugo yek baɱa mbi maƖgon a giɓi so.>>
24 Kiɗi maŋ Parismi suk bacina ga maŋ hapti dlomi kumi nu wugo, yek
ili gulsaƽi naƙ ɗe baƽa yis ilgwe a pi wu sowu.
25 Yek maƖgon gwe kum mil shintisi ten gaɓa wu, tul ka motgaa
Sanhidirimi yek ta hwisi ɗe, <<Majwe kaa yitlasi go, sa ni te ka lubii ga
Nya sa nima ta hwit gaɓa mbalaŋ.>>
26 Yek bacina ga maŋ hapti dlomi li kaƖi suk majwasi yek sa yemsi teɗi.
Sa lak mil shintisi ten laƫ ngetli so, naƙ ɗe ɓanti naɱa cit gwasaŋ ɗe gon a
mbalaŋ laksi na ye wu.
27 Sa tullaƽi dlaboo motgaa Sanhidirin wu, yek bal maŋ Parismi ngemsi
ɗe,
28 <<Ma wulaŋkii ɗe baƙ po hwi gaɓa mbalaŋ ten shin ga maƖlu so sa?
Ama yek gaɓa gwakaŋ ngash baŋ Wurshelima wi mas. A lamti gwakaŋ
wo taƙ wuli ɗe mik tloti.>>
29 Yek Biturus ka lal ga naa mil shinti ji botlisi wulsi ɗe, <<Ngetli kaŋ
nini taŋ kop gaɓa ga Nya man gaɓa ga mbalaŋ!>>
30 Nya gwe aba jinaŋ ngusit atl wu, tik palli Yesu kaami maƖgwe kaa tloti
ɗe ka ɓakti ten gudaƖ yencin wu.
31 Yek Nya baƖti nalti yek ta pallaƫ ɗe guu suk maŋ kisti. Yek ta zaƫ ten
ang shinti gwasi, taƽ ɓul tantu gwe maŋ Yisiraila a ci atl gaa wu, ata taasisi
byas wul jwasaŋ ka.
32 Mik yen ilgwe pi wu na gwel gaŋaŋ. Shishi ga Nya gwe a Nya baƖ
majwe kumit bi wu mago ta dlaɱ gaɓa dani.

---

* **5:16 5:16** Na Giris wo *Byas maƶhe*

33 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi i'e wule sa tlosi ka.
34 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe Gamaliyel maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa, tik ɗe malgwe a mas mbalaṇ baḷti nalti i'e wu. Yek ta tlinya a nya ka dlaboo Sanhidirimi. Yek ta wule ta mil shinti ji botlisi ɓo nak yil deɓaḷ.
35 Yek ta hwi kosisi ɗe, <<Kii maṇ Yisiraila, paṇ ɗem'ɗem ten ilgwe kaa naṃa lamti taḳ paḷi majin wu.
36 Ka multi jon tek go malgon asa mbet ɗe Tudas ya yili yek ta ngusi mbokti ang ten gaa gwasi, ɗe ti wo ilgon kaṇ. Yek mbalaṇ zambaḷ ɗe wupsi (400) kop gaɓa gwasi. Yek majon tlot ka, yek majwe kop gaɓa gwas wu cat ɗaṇka.
37 Kaal ɗati, yek maṇ Galili gon asa mbet ɗe Yehuda ten gini gwe sa dlaṃ wontaṭ ga mbalaṇ wu. Ta po shel mbalaṃi jon pak, ama ti mago yek sa tloti. Yek majwe kopti wu cat ɗaṇka pak.
38 A naṃa ngemti gwakaṇ ten gaɓa gee taḳ zakaṇ majin taṣ zigaa, kume ilgwe sa naṃa dlaṃti go paḷti ga mbalaṇ kaẇu, a li tu gon so.
39 Ama kume ga Nya kaẇu, ka man dlaḷlaṭ gwasaṇ ka so, se ko taḳ daṃaṇ ɗe maṇ nget ilgwe Nya paḷi wu.>>
Yek gaɓa ga Gamaliyel taṇ mbadl gwasaṇ,
40 yek sa mbe mil shinti ji botlisi suɗi yek sa ɓosi. Yek paa sa wulsi ɗe baṣ po gaɓa ten bi ga Yesu so. Yek sa zaksi.
41 Yek mil shinti ji botlisi yil ɗaka lu motgaa Sanhidirimi ka na hwol tuki, naḳ ɗe sa mbuki taṣ tla bomti ten bi ga Yesu wu.
42 Mas cin yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa mbalaṇ asa nisi ma mbokti ang ɗe Yesu kaɗe Almasihu ka lubii ga Nyami suk lubii lubii.†

6

Maṇ kopti botl mbalaṇ ɗe nitgi ka kaṣi

1 Ka multi jwe wontaṭ ga maṇ kopti naṃa mbaḷti dli wu, yek maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris njel nalaṇti ten maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Arameya, ɗe modli jwe maani jwasaṇ maṣh wugo baṣa mbi ilga nguki gwe asa baḷi mas cin wu ndakce suk naa modlisi so.
2 Yek mil shinti ji botli ɗe kutl cet lop ju mbe motgaa ga mas maṇ kopti, yek sa wulsi ɗe, <<Mbun ɗe taṇ zakaṇ bi dlaṃti gaɓa ga Nya ama palaṇ ten bi huulti ilga nguki ya?
3 Yilkeni jinaṇ, botlaṇ mbalaṇ ɗe nitgi ka kii majwe kaa yissi ɗe maṇ ɓotlkaṇ, a Shishi ga Nya ni ka mbadl gwasaṇ wu, taṣ zini gwel ten bi huulti ilga ngukisi.
4 Mi wo ma zaṇ mbadl gaṇaṇ ten ngemti Nya suk dlaṃti gaɓa ten Yesu.>>
5 Yek gaɓe taṃi maṇ koptisi ɗa mas jwasaṇ. Yek sa botl Istipanus malgwe ngaṣti ten Yesu i'e, a Shishi ga Nya ni gipti pak wu. Yek sa botl Pilibus suk Burokoras suk Nikano suk Timan suk Parminas suk Nikolas maṇ Antakiya malgwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda wu pak.
6 Yek sa taḷa majwisi mal mil shinti ji botli, yek mil shintisi wutisi ang gaa, yek sa ngemisi Nya.
7 Yek wonti mbalaṇ kum gaɓa ga Nya ɗaṇka. Yek maṇ kopti wonti a Wurshelima i'e, yek maṇ Paṛis wonti njel ngaṣsi ten Yesu.

Bacina ji maṇ Yehuda dop Istipanus

8 Nya baḷ Istipanus hwa wul gwasi, suk ndaḷti paḷti wul, yek ta man paḷti kiɗi wul cit ɓanti ka mbalaṇ.

† **5:42 5:42** Sogo*Kiristi*

9 Yek majon jwe sa yil tet ka bii motgaa gon gwe asa mbe ɗe Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu.* Sa yil tet ka baṇ Sayirin suk Alekzandiriya suk atl ga Silisiya suk Asiya. Yek sa ngusi dlakti gaɓa suk Istipanus.
10 Ama yek basa mani na Shishi ga Nya gwe ni ka mbadl gwas wu so suk ɓotlkaṇ gaɓa gwas so.
11 Yek sa cok majon mukli tas wuli ɗe, <<Ma kum Istipanus ten dlaṃti gaɓa mbulti ga Nya, suk ten Musa maṇ dlaṃti gaɓa gwasi.>>
12 Yek sa tlil mbadl ga mbalaṇ suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbat gaɓa ga Musa. Yek sa lak dop Istipanus, yek sa talat dlaboo Sanhidirin.
13 Yek sa tulli maṇ shelti lali, yek sa shelit lal gaa ɗe, <<A malgaṇ sa ten dlaṃti byas gaɓa ten lubii ga Nya maṇ cilti gee suk ten mbat gaɓa ga Musa.
14 Ma kumti ten dlaṃti ɗe we Yesu maṇ Nazarat wu a jek bii gee ka, ata laki a baṃa po daṃaṇ nak gwe Musa mboki ang aba jinaṇ wu so.>>
15 Yek mas majwe ni ka dlaboomi wu wuti gwel Istipanus, yek sa yeni go cinagwel gwas wo nak ga yen shinti ga Nya kaṇ ni.

7

Gaɓa gwe Istipanus hwi maṇ dlaboo Sanhidirin wu

1 Yek bali ga maṇ daṇti ka lubii ga Nya ngem Istipanus ɗe, <<Iljin ɗe sa dlaṃ tenki go gem ma?>>
2 Yek Istipanus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk aba jini, ɓo katini nini kaṇg. Nya maṇ nalti mboki ang koli gaṇaṇ Ibirahim ten kangwe ta ni wu a ta yi Mesopotamiya a bata ɓo daṃ a Haran so.
3 Nyami wulti ɗe, <Zak atl gwa suk majwa tak li kat atl gwe ba mbokik ang dani wu.>*
4 <<Yek ta zak kat atl ga maṇ Kaldiya yek ta lak daṃ a baṇ Haran. Koli gwas mash wugo yek Nya talat tet ka lu gaṇ ɗe kaa naṃa daṃti wu.
5 Nyami bal lu Ibirahim a ɗe so ko njet. Ama ta dlalli gaɓa sukti ɗe ta balti lu ge suk maṇ gas jwasi, ko ɗe a ba yen ɓo niɗɗa sowu.
6 Yek Nya wulti ɗe, <Mil jwa a pal daṃti mandaki ka atl gwe ba gwasaṇ ka sowu, asa pallasi ɗe zhel asa tla bomti se sa pal gin zambal ɗe wupsi.
7 Ama ba nol maṇ atl gwe pallasi ɗe zhel wu. Kaal ɗa nugo, mil jwa a yil tet ɗaka atl gwisi ka asa balaṇ nalti ka lu gee.>†
8 Yek Nya dlalli gaɓa suk Ibirahim ten bi palti salti ta mbok ang ɗe ti wo mbalaṇ gwas kaṇ. Yek Ibirahim zi Ishiyaku wu, yek ta salti ten cin na wusupsi kaal ɗa zat gwasi. Kaal ɗa nu, yek Ishiyaku zi Yakubu, yek Yakubu wut aba jinaṇ ɗe kutl cet lop jwe ma yisaṇsi ju.
9 <<Yek dakalti lak aba jinaṇ jwisi ten wulti Yusupu yilka gwasaṇ ka, sa wulti kaɗe zhel ka atl ga Masar. Ama a Nya ni sukti
10 yek ta yillat ɗaka mas bomti gwe ta tla wu ka. Yek Nya balti ɓotlkaṇ yisti wul suk hwol hwulan mal Pir'auna guu ga maṇ Masar. Yek ta pallat ɗe guu a Masar suk bacina kaal ɗati.
11 <<Yek bal kuzaṇ gon nda ten mas atl ga Masar suk atl ga Kan'ana. Yek mbalaṇ wonti te ka bomti i'e nak ɗe ilga nguki niɗɗa sowu.
12 Yek Yakubu kumi ɗe ilga nguki ni Masar wugo, yek ta shin aba jinaṇ, yek ɗe ndat lat gwasaṇ Masar.
13 Lat gwasaṇ na lop wo, yek Yusupu hwi yilkeni jwas ɗe ti kaṇ. Yek Pir'auna yis maṇ boo gwasi.

---

* **6:9 6:9** ***Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu*** Naṃa mbokti ang ɗe, *Maṇ Yehuda jwe mbi gaa jwasaṇ ɗaka daṃti ɗe zhel kawu* * **7:3 7:3** Yen L. Z. 12:1. † **7:7 7:7** Yen L. Z. 15:13,14.

14 Kaal ɗa nu, yek Yusupu laki taṣ mbe aba gwas Yakubu teɗi suk maṇ
lubii gwasi mas, si ɗe kutl nitgi na namtan.
15 Yek Yakubu li Masar, kaḷi kaṇ ta maṣhi suk aba jinaṇ.
16 Yek sa palli hwuu gwasaṇ tot Shekem, yek sa lepsi ka gazukɗi gwe
Ibirahim wul mal mil ji Hamor wu.
17 <<Baḷ njaa ɗe ta Nya njikaṇ gaɓa gwe ta dlaḷli suk Ibirahim wugo, yek
mbalaṇ jinaṇ wonti a Masar i'e.
18 Yek maḷgon gwe baṭa yis Yusupu sowu daṇ ɗe Pir'auna guu ga Masar.
19 Guu gwisi ka lak aba jinaṇ ten tlat bomti, tik cisi dlelngapcan yek zisi
ngetli taṣ wut miḷ laḷi jwasaṇ ka taṣ maṣh ɗa.
20 <<Ka multi jwisi kaṇ sa zi Musa, yen‡ maṇ mbunti i'e. Yek sa ketaḷti ɗa
aba gwas ka lip ɗe mekan.
21 Maṇ zaṭ jwas yillaṭ deɓaḷ wu, yek yen ga maḍli ga Pir'auna kanti yek
ta ketaḷti ɗe yen gwasi.
22 Musa paḷ lishti ga maṇ Masar suk ɓotlkaṇ yisti wul gwasaṇ. Yek laki
yek ta mbi ndaḷti paḷti wul suk yek ta man gaɓa i'e.
23 <<Ta ɓal ka gin ɗe kutl ɗe wupsi go yek ta kumi ka mbadl gwas ɗe, taṣ
lak yen yilkeni jwasi maṇ Yisiraila.
24 Ta li malsi yek ta yen kangwe ba Masar gon naṃa ɓot ga ba Israila
gon wu, yek ta lak ɓetti ti hal yek ta tloti.
25 Muse daṃ gwa we yilkeni jwas maṇ Yisiraila a yisi ɗe Nya shinti taṣ
yillaṣi ɗaka daṃti ɗe zhel ka, ama yek baṣa yisi so.
26 Kaal ɗa multi ɗe naṃ, yek ta mbi maṇ Yisiraila jon ɗe lop ten dlanti
gwasaṇ. Yek ta tesi dlo ɗe taṣ laḳaṇ dlo gwasaṇ, yek ta wulsi ɗe, <Kii wo
yilkeni kaṇ, yek laki ɗe kaa naṃa dlanti gwakaṇ ye?>
27 <<Yek maḷgwe kumi cwo yilka gwas wu wul Musa ɗe, <Wok lakki ɗe
bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo?
28 Ka naṃa lamti taḳ tloni naḳ gwe ka tlo ba Masar ahwul gwa?>§
29 Musa kumi nu wugo yek ta ap te atl ga Midiya ka, yek ta paḷ daṇti
maṇdaḳi. Kaḷi kaṇ ta wut mil maani ɗe lop.
30 <<Kaal ɗa gin ɗe kutl ɗe wupsi, yek Nya tul mal Musa naḳ wule yen
shinti gon gwasi ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me, njaa mal tlaṇdaḷ Sinai.
31 Musa yeni nu wugo yek ɓanti citi yek ta am te mali ka taṣ yeni i'e ɗa.
Ta am tek wugo yek Nya gaɓa sukti ɗe,
32 <Amik ɗe Nya ga aba jwakaṇ, Nya ga Ibirahim suk ga Ishiyaku suk ga
Yakubu.>* Ta kumi nu wugo yek ɓanti citi i'e yek ta njel daḍalti, yek baṭa
po man yenti ludaṃi so.
33 <<Yek Nya wulti ɗe, <Tus kaptaḷan gwa ka, lu gwe ka dlaḷ dani go lu gi
kaṇ.
34 A yen kangwe mbalaṇ ji naṃa tlat bomti a Masar wu, a kum kulu
gwasaṇ ga kumti dli wi, yek a susut wi ta kissi. Ningo teɗi ta shinki te
Masari ka.>†
35 <<Musa gaṃi ɗe sa ngeti ɗe sa dlaṃ ɗe, <i lakki ɗe bagaa suk maṇ
kisti gaɓa gaṇaṇ wo wu?> Ti kaṇ Nya shinti taṣ daṇ ɗe bagaa suk maṇ
kisti gwasaṇ ɗaka daṃti ɗe zhel ka, tumal yen shinti gwas gwe tul malti
ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me wu.

---

‡ **7:20 7:20** Sogo *Zok yen a cina ɗa Nya ka*
§ **7:28 7:28** Yen Yil 2:14.
* **7:32 7:32** Yen Yil. 3:6
† **7:34 7:34** Yen Yil 3:5,7,8,10.

36 Muse ka yillasi ɗaka atl ga Masar ka. Yek ta paḷ kiɗi wul cit ɓanti ka
dlo gwasaṇ a kaḷi, suk dlaḷka bal ze gwe asa mbe ɗe Zil bal ze wu,‡ suk wul
cit ɓantisi jwe ta paḷi ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe maṇ Yisiraila paḷi ka me
wu.
37 <<Tik wul maṇ Yisiraila ɗe, <Nya a shin maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon
nak gwe ta shinaṇ wu, ka dlo gwakaṇ tet ka mbalaṇ jwakaṇ.>§
38 Tik mwe gaa aba jinaṇ maṇ Yisiraila ka lu ɗe naṃ ka me, suk yen
shinti ga Nya gwe gaɓa sukti ten tlandaḷ Sinai wu. Yek Nya hwit gaɓa ten
kangwe mbalaṇ a mbi mbadl wu, ɗe taṣ hwinii.
39 <<Ama yek aba jinaṇ nge kopti gaɓa gwasi. Yek sa ngeti. Yek sa lam
palti te atl ga Masar ka mani.
40 Yek sa hwi Haruna yilka gwas ɗe, <Paḷini gunki gwe ma ngusit atli ata
ndenii cina wu. Musa ɗe ta yillaṇi tet ka atl ga Masar go ma po yis ilgwe
mbit wu so!>*
41 Kaḷi kaṇ sa paḷ gunki gon nak yen tla. Yek sa takit wul, yek sa paḷ
hwol tuk na ilgwe sa paḷi na ang gwasaṇ wu.
42 Yek Nya yil ɗaka tantu jwasaṇ ka, yek ta zaksi taṣ ngusi atl cin suk
kyatlaḷ ɗa. Nak gwe ni ga lishi ka lishti ga maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya wu.
<< <Kii maṇ boo ga Israila,
ami kaṇ ka baḷaṇ nalti ka gin
ɗe kutl ɗe wupsi ka me gwa?
43 Kaa baḷ nalti lu waal ga gunki gwakaṇ gwe akaa mbet ɗe Molek,
suk kyatlaḷ ga gunki gwakaṇ gwe akaa mbet ɗe Rampan wu.
Gunki jimi kaɗe wul jwe kaa paḷsi ɗe taḳ ngusisi atl wu.
Yek laki ningo ba laki asa taḷakii† cina ɗa atl ga Babila ka.>
44 <<Tenti ni aba jinaṇ ɗa gwe sa ngusi laṭ na nali ka me wu. Tenti gwisi
kaṇ Nya hwi Musa ɗe taṣ paḷi, yek ta paḷi kangwe Nyami hwit ɗu.
45 Tenti gwisi kaṇ sa lak mbi ka gini jwe Joshuwa ndesi cina, ɗe ta
mbolisi maṇ atl ga Kan'ana kawu. Tenti gwisi ni ɗa hal yek la gini gwe
Dauda daṇ ɗe guu ga Israila wu.
46 Dauda ka mbi hwol hwulan mal Nya, yek ta ngemti ɗe taṣ kini lubii
Nya ga Yakubu,‡ lubii gwe maṇ Yisiraila a ngusit atl giɓi wu.
47-48 <<Ko ɗe ba Nya Bal Kakshe a daṇ ka lubii gwe a mbalaṇ kin sowu,
yek Sulemanu yen ga Daude kin bal lubiimi. Nak gwe maṇ dlaṃti gaɓa ga
Nya gon dlaṃ wu ɗe,
49 << <Bagaa Nya dlaṃ ɗe,
Dlo nya kaɗe gobdlan guu gini,
a dii atl kaɗe lu zat asaṇ gini.
Wudaḷ ga bii gwi kaṇ kaa kini gwi?
A ko kaṇ lu shukti gini ko?
50 Amik paḷ mas wul jwisi na ang gi sa?>§
51 <<Kii mbalaṇ maṇ laṣhi kumti bi, kii ɗe ka nge baḷti Nya mbadl
jwakaṇ wu. Dlip baḳaa kan gaɓa ga Shishi ga Nya so nak aba jwakaṇ paḷi
wu.
52 Maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon gwe ba aba jwakaṇ cit dlelngapcan sowu
niɗɗa so. Majwe dlaṃ bi tulti ga maṇ zok mbadl wu mago sa tlosi ka. A
ningo kaa baḷ bi gwasi yek kaa tlot wi.

---

‡ **7:36 7:36** Zil bal ze *Nu kaṇ asa mbe bal ze gwisi. Kaḷi kaṇ Nya wul Musa ɗe taṣ ɓo sada gwas ten ze, yek ta ɓo wugo yek bal zesi tatl ɗe lop, yek maṇ Yisiraila yil ka dlomi.* § **7:37 7:37** Yen K. M. 18:15.
* **7:40 7:40** Yen Yil 32:1. † **7:43 7:43** Yen Amo 5:25. ‡ **7:46 7:46** Ka lishti jon tek wo*Lubii ga Yakubu* § **7:50 7:50** Yen Ish 66:1,2.

53 Kii ɗe mil shinti ji Nya baḷkii mbaṭ gaɓa ga gwasi* yek baḳaa man
kopti sowu.>>

Sa lak Istipanus na ye

54 Maṇ dlaboomi kumi nu wugo, yek mbadl lilisi i'e hal yek sa as shin.
55 Shishi ga Nya njikaṇ mbadl ga Istipanus wugo yek ta lak gaa to dlo
nya ka, yek ta yen nalti ga Nya, a Yesu ni ga dlaḷḷi njaa malti ten ang shinti
gwasi.
56 Yek Istipanus wule, <<A yen dlo nya ga ɓuli, yek a yen Yen ga Mbalaṇ,
ta dlaḷ njaa mal Nya ten ang shinti gwasi.>>
57 Yek sa cek kaṇg jwasaṇ ka na ang, yek sa lak yal, yek sa tli tet tenti ka
mas jwasaṇ.
58 Yek sa dlaḳti te kaal baṇ ka, yek sa njel lakti gwas na ye. Yek majwe
tulli gaɓa tenti wu wut lukaḷ jwasaṇ mal yen samali gon gwe asa mbet ɗe
Shawulu wu.
59 Sa naṃa lakti ga Istipanus nugo yek ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa Yesu,
kan mbadl gini.>>
60 Yek ta nda na gahwulaṇ, yek ta wuli na ndaḷti ɗe, <<Bagaa, taasi
majin byas ilgaṇ ɗe sa paḷi wu ka.>> Yek multi gwas paki.

8

1 A Shawulu ni kaḷi ata nima pit kaal maṇ tlot ga Istipanus.

Maṇ kopti tla bomti, yek sa cat ɗaṇka

Ten cin gwisi kaṇ sa ci dlelngapcan motgaa ga maṇ kopti i'e a
Wurshelima. Yek maṇ koptisi cat ɗaṇka atl ji Yehudiya suk Samariya ka.
Mil shinti ji botli ka sa kaḷi na ngusaṇ.
2 Yek majwe asa ngusi atl Nya i'e wu lep Istipanus. Yek sa mul maṣhkaṇ
gwasi na duu tuk i'e.
3 Yek Shawulu ngusi dlot gwas ten cit dlelngapcan motgaa ga maṇ kopti.
Ta ngusi kopti lubii lubii ata dopsi na maani na modli ata naṃa yitlat
gwasaṇ ka ka bii gwe asa yitla majwe paḷ byas wullu.

Pilibus dlaṃ gaɓa maṇ taṃti a Samariya

4 Yek majwe sa catsi ɗaṇka wu ngusi maṭlti asa naṃa dlaṃti taṃi gaɓa
ten Yesu.
5 Pilibus su ka bal baṇ gon ga Samariya, yek ta dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten
Almasihu kaḷi.
6 Yek mas maṇ baṃi kat kaṇg ka gaɓa gwe Pilibus dlaṃsi wu naḳ ɗe sa
yen wul cit ɓanti gwe ta paḷi wu.
7 Naḳ ɗe na dadalti suk desti lee kaṇ a duu mazhe ngusi yilti ɗaka wonti
majwe sa te gipsi wu ka. Yek majwe dli jwasaṇ tla kawu suk kulki ndoki
wonti.
8 Yek mbalaṇ ji baṃi paḷ hwol tuk i'e.

Pilibus mo suk Siman maṇ waali

9 Maḷgon ni ɗa asa mbet ɗe Siman, ta laṃ multi ten paḷti waali ka baṇ a
ɓanti ci maṇ atl ga Samariya ten ilgwe ta paḷi wu. Ta ɓa yen gaa gwas go
ɗe ti wo baḷ mbalaṇ kaṇ.
10 Ti kaṇ a maṇ Samariye mas na kakshe na nak'eni katit kaṇg, asa kul
wule, <<Maḷgaṇ go tik ɗe maṇ ndaḷti paḷti wul ga nya gwe asa mbet ɗe
maṇ paḷti wul cit ɓanti wu.>>

* **7:53 7:53** Sogo *Nya*

11 Ti kaŋ asa kop gaɓa gwasi naƙ ɗe saˌ kuu naˌ yenti wul cit ɓanti kaˌ
waal gwe ataˌ paƖi wu.
12 Ama mbalaɱi kum taɱi gaɓa gwe Pilibus dlaɱisi ten Nya ɗe guu suk
ten bi shin gaˌ AlMasihu Yesu wu, yek saˌ baƖ gem naˌ gaɓa gaˌ Pilibus. Yek taˌ
paƖisi baptisma naˌ modli naˌ maani.
13 Yek Siman ngaʂti ten Yesusi pak, yek saˌ paƖit baptisma, yek taˌ ngusi
kopti gaˌ Pilibus mas lu gwe taˌ li wu, yek Siman ngip bi kaˌ ang naˌ yenti
kiɗi wul cit ɓanti malti.
14 Mil shinti ji botli kumi wi ɗe maŋ Samariya ɓal ɗe maŋ kopti wu, yek
saˌ shin Biturus suk Yohana malsi.
15 Biturus suk Yohana mbuki malsi wugo, yek saˌ ngemisi Nya ɗe taˌ
Shishi gaˌ Nya susut tensi.
16 Saˌ paƖi naƙ gwisi naƙ ɗe Shishi gaˌ Nyami ɓo susut tensi so, ɗe ya paƖisi
baptisma naˌ* shin gaˌ Yesu Bagaa wu.
17 Yek Biturus suk Yohana wutisi ang gaa wu, yek Shishi gaˌ Nya susut
tensi.
18 Siman yeni ɗe ang kaŋ a mil shinti zi mbalaŋ ten gaa a Shishi gaˌ Nya
susut tensi wu, yek taˌ takisi wulpi,
19 yek taˌ wulsi ɗe, <<Mbokini nini ang kangwe ba zi-ang mbalaŋ ten gaa
asaˌ mbi Shishi gaˌ Nya wu.>>
20 Yek Biturus wulti ɗe, <<Haŋ taƙ paki kaˌ wutu ki suk wulpi gwa, naƙ
ɗe kaˌ daɱaŋ gwa we ka man wulti zok wul gaˌ Nya naˌ wulpi wu.
21 Ze gwa ni kaˌ ilgaŋ ɗe maˌ naɱa paƖti wu so, naƙ ɗe mbadl gwa ni
hwaɓi mal Nya sowu.
22 Ci atl gaa mal Nya ten byas mbadl gwe nik ɗaˌ wu, taƙ ngem Nya taʂ
taasik byas wul gwe nikkaˌ mbadl wu ka.
23 A nikma dlaɱti naƙ gwisi naƙ ɗe aɓa yeni go yokit ni gipki i'e, a paƖti
byas wul dop mbadl gwa wu.>>
24 Yek Siman wulti ɗe, <<Ngemini nini Nya ne, baˌ ilgon kaˌ wul jin ɗe kaaˌ
dlaɱ wu mbi so.>>
25 Biturus suk Yohana hwi gaɓa ten daɱti gwasaŋ suk Yesu wu, yek saˌ
dlaɱisi taɱi gaɓa gaˌ Nya kaƖi, yek saˌ paƖ tet Wurshelima. De saˌ ɓal go yek
saˌ ngusi dlaɱti taɱi gaɓe ɗaŋkaˌ nak mil baŋ ji Samariya wonti jwe ni ten
tantu wu.

Pilibus mo suk ba Itiyopiya gon

26 Yek yen shinti gaˌ Nya gon wul Pilibus ɗe, <<Li tu kudu, akaˌ kop tantu
laɓi, gwe yil sut Wurshelima yek su Gaza wu.>>
27 Yek taˌ nda tantu kaali. TaˌnaɱaƖat nugo yek taˌ mo suk ba Itiyopiya†
gon gwe bata man paƖ suk modli sowu, kaksha mbalaŋ kaɗe ti. Tik ɗe maŋ
zaƖ wul gaˌ guu gaˌ maɗli gaˌ Itiyopiya gwe asaˌ mbet ɗe Kandisi wu. TaˌliʂaʂŋusiNya atl a Wurshelima,
28 ataˌ ɓal ten tantu palti. AtaˌniaˌkapsigaƖla gwasi taˌnaɱa dlaɱti kaˌ
lishti gaˌ Ishaya maŋ dlaɱti gaɓa gaˌ Nya to nya ka.
29 Yek Shishi gaˌ Nya wul Pilibus ɗe, <<Li te mal kapsi gaƖle ka, taƙ ngusi
kopti gwas njaa-njaa.>>
30 Yek Pilibus li te mali ka naˌ apti, yek taˌ kum maƖi ten dlaɱti kaˌ lishti
gaˌ Ishaya. Yek taˌ ngemti ɗe, <<Lishti gaŋ ɗe kaˌ naɱa dlaɱti go kaˌ yis
gaami ya?>>
31 Yek maƖi wulti ɗe, <<Ɗa nii kaŋ ba yis gaami gwi, ɗe baˌ maƖgon kaˌ
mboki ang ɗani sowu?>> Yek taˌ ngem Pilibus ɗe taʂ te kaˌ kapsi gaƖle malti.

---

* **8:16 8:16** Sogo*Kaˌ* † **8:27 8:27** Atl gaˌ Itiyopiya wo yek lu gwe ni tu nya ɗaˌ bal ze Nilu ni wu.

32 Ilgwe maḷi naṃa dlaṃti ka gaɓa ga Nyami go, yek ɗe lu gwe wule,
<<Sa dlakti naḳ mbaḷa gwe sa taḷat ka lu mboshti wu.
Naḳ gwe a ba yen mbaḷa a kul so ɗe sa ɓa wutlit maḍlaṇ kawu,
nu kaṇ ti mago yek baṭa wule ilgon so.
33 Naḳ ɗe basa pallaṭ ɗe ilgon sowu, yek sa nget paḷti hwa kisti gaɓa wu.
Wok ka man yisti ji mil jwas wo?
Naḳ ɗe sa kan mbadl gwas ɗa ten dii atl kawu.>>‡
34 Yek maḷi ngem Pilibus ɗe, <<Bo hwini, maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe
lish lu gaṇ go ten gaa gwas kaṇ ta naṃa gaɓa a, ko ten zobsi maḷgon?>>
35 Yek Pilibus ndet gaɓa ten lishti gwisi, yek ta hwit taṃi gaɓa ten Yesu.
36 Sa naṃa laṭ nugo, yek sa lak mbi ze gon. Yek maḷi wul Pilibus ɗe, <<Ze
kawu, yek ka laki a baka paḷi baptisma so ye?>>§
38 Yek ta laki yek kapsi gaḷḷe dlaḷi. Na ti na Pilibus yek sa su ka zesi yek
Pilibus paḷit baptisma.
39 Sa yil tot ɗaka zesi kawu go, yek Shishi ga Nya kan Pilibus ka. Yek ba
ta po yenti so, ama yek ta ngusi hwol tuki ata naṃa zaṭgaa.
40 Yek Pilibus lak mbi gaa gwas ka baṇ Azotus, yek ta ngusi maṭlti ka
mas baṇ jwe ni kaḷi wu ata naṃa dlaṃti gaɓa maṇ taṃti ten Yesu se naḳ
ta mbuki ka baṇ Kaisariya.

9

Cit atl gaa ga Shawulu

1 A Shawulu yima cit dlelngapcan maṇ kopti ji Bagaa Yesu, ata naṃa
wulti ɗe ta tlosi ka. Yek ta li mal bal maṇ Paris,
2 yek ta ngemti ɗe tas lishit gaɓa gwe ta lak baḷi ka bii motgaa jwe ni ka
baṇ Demaskus wu. Ta paḷi naḳ gwisi kangwe ɗe ta mbi majwe sa naṃa
kopti Tantu ga Yesu wugo ata dopsi, ata ɓalsi ka, ata taḷasi tet Wurshelima
na modli na maani wu.
3 Ta naṃa laṭi yek ta ɓal njaa a Demaskus nugo, yek baṳ! Cilti gon sut
nya cilli lu gwe ta ni wu ka.
4 Yek ta nda atli, yek ta kum yal gaɓa gon gwe wulti ɗe, <<Shawulu! Yek
laki yek ka nima cit dlelngapcan ye?>>
5 Yek Shawulu wule, <<Bagaa, wok ɗe ki wo?>>
Yek yal gaɓe wule, <<Amik ɗe Yesu, maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan
wu, naḳ ɗe ka nima cit dlelngapcan maṇ kopti ji wu.
6 Tlinya taḳ li ka baṃi, sa hwik ilgwe nik ngetli ɗe taḳ paḷi wu.>>
7 Yek majwe naṃa laṭ sukti wu dlaḷ ka yek basa man wulti ɗe ilgon na
ɓanti, naḳ ɗe sa kum yal gaɓe ama yek basa yen maḷgon sowu.
8 Yek Shawulu tlinya. Ta ɓul gwel go, ta po man yenti lu so. Yek sa ngiɓit
ang, yek sa taḷat ka baṃi.
9 Yek ta mul ɗe mekan ata ni dwami, a baṭa nguk ilgon so a baṭa tla ilgon
so.
10 A maṇ kopti gon ni ɗa a Demaskus shin gwas kaɗe Hananiya. Bagaa
Yesu ɓulit gwel yek ta takit bi ɗe, <<Hananiya!>>
Yek ta ndaki ɗe, <<Bagaa, amik gu.>>
11 Yek Bagaami wulti ɗe, <<Li ten tantu gwe asa mbe ɗe Taki wu aka li
lubii ɗa Yehuda ka, aka kum gas ga maḷgon tet Tarsus asa mbet ɗe
Shawulu, ka yenti ten ngemti Nya.

---

‡ **8:33 8:33** Yen Ish 53:7,8. § **8:36 8:36** Ka lishti jon wo sa mbaḷ ndati ɗe 37 *Yek Pilibus wulti ɗe,
<<Kume ka ngaski ten Yesu na mbadl ɗe naṃ go ba paḷiki.>> Yek maḷi wule, <<A ngaṣsaṇ ten Yesu
Almasihu tik de Yen ga Nya.>>*

12 A Shawulu mago Nya ɓuli gwel wi, yek ta yen maḷgon gwe asa mbet ɗe Hananiya wu, ta zit ang ten gaa ta gwel gwas ɓuli.>>
13 Yek Hananiya wule, <<Bagaa, a kum wul wonti ten maḷlu, kangwe ata paḷi ngalci mbalaṇ jwa a Wurshelima wu.
14 A yekgu ta tul ɗee na ndaḷti tet mal kiɗi maṇ Paris wi ɗe taṣ dop mas majwe asa ngusik atl wu.>>
15 Yek Bagaami wul Hananiya ɗe, <<Lak mbiti, a botlti wi taṣ hwi gaɓa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu tenaṇni na guu jwasaṇ suk maṇ Yisiraila pak.
16 Ba mbokit ang ten kangwe ɗe ngetli kaṇ taṣ tla bomti i'e tenaṇ wu.>>
17 Yek Hananiya li, yek ta te ka lubiimi. Yek ta wut ang ten gaa ga Shawulu, yek ta wulti ɗe, <<Yilka gini, Bagaa Yesu gwe tul malki, aka naṃa laṭ teɗɗu ka shinaṇni ta gwel gwa ɓul ɗa taḳ man yenti lu, a Shishi ga Nya njikaṇ mbadl gwa.>>
18 Kaḷi-kaḷi yek ilgon naḳ kola yil tet ka gwel ga Shawulu, yek gwel gwas ɓuli. Yek ta tlinya, yek sa paḷit baptisma.
19 Ta nguk wul wugo, yek ndaḷti gwas pali.

Shawulu dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu

Yek ta laṃ multi mal maṇ kopti jwe ni Demaskus wu.
20 Njet nugo yek ta nde dlaṃti gaɓa mbalaṇ ɗaṇka lu motgaa ji maṇ Yehuda ɗe, Yesu wo Yen ga Nya kaṇ.
21 Yek ɓanti ci mas majwe kumti wu, yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ale maḷgaṇ kaɗe maṇ lakti ga majwe ngassi ten maḷgwisi ka bomti a Wurshelima wu na? Ta tul ɗee taṣ dopsi ata taḷasi ga ɓali mal kiɗi maṇ Paris!>>
22 Yek Shawulu ndaḷ ten dlaṃti gaɓa ga Nya. Yek ta gulsi maṇ Yehuda jwe ni Demaskus wu yek baṣa po wulti ɗe ilgon so. Naḳ ɗe ta nisi ma dlaṃti ɗe, gem Yesu kaɗe Almasihu wu.
23 Kaal ɗa multi wonti, yek maṇ Yehuda ɓel bi taṣ tlo Shawulu,
24 ama yek ta kum ilgwe sa ɓel bi ɗe sa paḷit ɗu ka. Ɗe sa naṃa ɓaṭti dlabii baṃi, na ka cin na ka gasi taṣ mbiti taṣ tlot wu.
25 Yek mil lishti jwas kanti ka ka gaɗa ka gasi, yek sa shitti a kaal baṃi tuka shu bii.
26 Tet kaḷi go yek ta ap te Wurshelima ka. Yek ta ngwe ɗe ta mogaa suk maṇ kopti, ama yek ɓanti gwas cisi naḳ ɗe baṣa kan ɗe gem kaṇ ta pal ɗe maṇ kopti wu so.
27 Yek Barnabas kanti yek ta taḷat mal mil shinti ji botli. Yek ta hwisi kangwe Shawulu yen Bagaa Yesu ten tantu wu, suk kangwe ta gaɓa sukti wu, suk kangwe ta hwi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu ka baṇ Demaskus na ndaḷi gahwulaṇ wu.
28 Yek Shawulu daṇ suksi a Wurshelima. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka, ata naṃa gaɓa ten bi ga Bagaa Yesu na ndaḷi gahwulaṇ.
29 Yek ta ngusi dlakti gaɓa suk maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris wu, yek sa ngwe ɗe taṣ tloti.
30 Yilkeni maṇ kopti kumi nu wu, yek sa taḷat ka baṇ Kaisariya. Yek sa lakti tantu yek ta li Tarsus.
31 Yek motgaa ga maṇ kopti ji Yehudiya suk ji Galili suk ji Samariya wu mas mbi taṃi daṃti. Yek sa ndaḷ ten kopti ga Yesu naḳ ɗe Shishi ga Nya ndaḷli mbadl gwasaṇ wu. Yek sa ngusi wontaṭi asa naṃa daṇti asa nima baḷti nalti Bagaa Yesu. Biturus li baṇ Lida suk Jopa.
32 Biturus naṃa maṭlti ka atl ji maṇ Yehuda nugo yek ta la yenti ga mbalaṇ ji Nya jwe sa naṃa daṃti ka baṇ Lida wu.

33 Kaḷi kaṇ ta mbi maḷgwe asa mbet ɗe Iniyas, maḷgwe kaṭ tli gon gwas tla kawu. Ta paḷ gin ɗe wusupsi ata ni atli, baṭa man laṭ so.
34 Yek Biturus wulti ɗe, <<Iniyas, Yesu Almasihu ndokki wi, tlinya taḳ tlil lumulti gwa.>> Ninge-ninge yek ta tlinya.
35 Yek mas majwe ni ka baṇ Lida suk naa baṇ jwe ni atl ga Sharon wu yenti, yek sa pal ɗe maṇ kopti ga Yesu.
36 Ka baṇ Jopa njaa mal baṇ Lida wo, maṇ kopti gon ni ɗa shin gwas kaɗe Tabita (gwe na Giris wo yek ɗe Dokas* wu). Ata kul paḷ wul na ang gwasi ata baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.
37 Ka multi jwisi wo, yek ta paḷ cwo, yek ta maṣhi. Yek sa pol hwuuni gwas ka, yek sa zi to ka tlal bii ka.
38 Yek maṇ kopti kumi ɗe Biturus ni Lida. Naḳ ɗe dlo ga Jopa suk Lida dlenti sowu, yek sa shin mbalaṇ ɗe lop taṣ wulti ɗe taṣ li tet malsi baḷe-baḷe.
39 Yek Biturus li suksi. Ta mbuk lu malsi wu, yek sa tolti ka tlal biimi. Yek modli jwe maani jwasaṇ maṣh wu mas dlaḷ mal Biturus, asa naṃa kulu asa nitma mbokti ang ten lukaḷ suk naa wul jwe Dokas paḷisi ɗe ta yi suksi wu.
40 Yek Biturus yillaṣi deɓaḷ mas jwasaṇ, yek ta ngus na gahwulaṇ, yek ta ngem Nya. Yek ta ballaṭ tumal hwuunisi, yek ta wule, <<Tabita, tlinya.>> Yek Tabita ɓul gwel. Ta yen Biturus wu, yek ta tlinya, yek ta daṃ na zhila.
41 Yek Biturus ngiɓit ang, yek ta tlilti nya. Yek Biturus mbe mbalaṇ ji Nya teɗi suk modli jwe maani jwasaṇ maṣhi wu, yek ta mbokisi ang tenti, ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wi.
42 Yek ili maṭl ka baṇ Jopa mas, yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Bagaa Yesu.
43 Yek Biturus laṃ multi a Jopa ɗa maḷgon gwe asa mbet ɗe Siman, maṇ mokti kuul gon.

10

Korneliwus shini lu Biturus

1 Maḷgon ni ɗa ka baṇ Kaisariya shin gwas wo Korneliwus. Ti wo gon ka kiɗi maṇ hapti dlo jwe asa mbesi ɗe Maṇ Italiya wu.
2 Ti suk maṇ boo gwasi mas sa ɓanti Nya i'e. Ata baḷ wul majwe ba ilgon nisi ɗa sowu na mbadl ɗe naṃ, ata ngem Nya mas cin.
3 Gas gon ka cin sukti yek Nya ɓulit gwel, yek ta yen yen shinti ga Nya gwe tul malti wu, yek ta wulti ɗe, <<Korneliwus!>>
4 Yek ta yenti na gwel ɓanti, yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, yek ke?>> Yek yen shinti ga Nyami ballit ɗe, <<Nya kum ngemti gwe ka naṃa ngemti gwas wu wi, ata yen baḷti wul gwe ka nima baḷti majwe ba wul nisi ɗa sowu wi.
5 Ningo shinlu te Jopa ka taṣ mbek Siman maḷgwe asa mbet ɗe Biturus wu.
6 Ta ni ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka, maḷgwe lubii gwas ni ten bi bal ze wu.>>
7 Yen shinti ga Nyami zigaa wu, yek Korneliwus mbe ɗe lop ka zhel jwasi suk ɗe naṃ ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷit wul wu, jwe asa ngusi Nya atl wu.
8 Yek ta hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta shinsi te Jopa ka.

Nya ɓuli gwel Biturus

* **9:36 9:36** Na *Tabita*bi Yehuda suk*Dokas*bi Giris so, yek ɗe *Nang.*

9 Lu dlo wi ɗe cin sukti ɓal go, a majwe Korneliwus shinsi ɓal njaa taṣ
mbuki ka baṃi wu, yek Biturus to ten gaa bii taṣ ngem Nya.
10 Kuzaṇ lak njel tlo Biturus, a ba ilga nguki gwe sa naṃa zaṭi wu ɓo no
so. Yek Nya ɓulit gwel,
11 yek ta yen dlo nya ɓuli. Yek ilgon naḳ bal lukaḷ yil suɗi.
12 Yek ta yen wul me suk ji lubii wonti a giɓi, wul maṇ asaṇ ɗe wupsi,
suk wuci suk ɓalkaṇ, suk yadli.
13 Yek yal gaɓa gon wulti ɗe, <<Biturus, tlinya taḳ mboshi a ka nguki.>>
14 Yek Biturus ndaḳit ɗe, <<Bagaa a pi nu so, a ɓo taɓa ngukti tlu gwe ba
ni hwaɓi ɗe ta maṇ Yehuda nguk wu so.>>
15 Yek yal gaɓe po wulti ɗaɗe, <<Baḳ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu, ɗe
byasi so.>>
16 Naḳ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa bal lukaḷi pal to nya ka.
17 A Biturus naṃa daamti gwas ten ilgwe pi wu nugo, yek majwe
Korneliwus shinsi wuk ju, sa mbi boo ga Siman wi. A sa ɓal ten bi dlaboo.
18 Yek sa kum gazi ɗe, ko Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu naṇ ɗe?
19 Biturus yima daamti gwas ten ili nugo, yek Shishi ga Nya wulti ɗe,
<<Siman, mbalaṇ ɗe mekan* jon naṃa ngot gwa.
20 Tlinya taḳ su malsi, ɓaa-ɓaa, a kaḷi suksi amik shinsi teɗi.>>
21 Biturus susut mal mbalaṃi yek ta wulsi ɗe, <<Ami kaṇ ka naṃa ngot
gini. Yek tullaḳii ye?>>
22 Yek mbalaṃi wulti ɗe, <<Bal maṇ hapti dlo ga Roma gon gwe asa
mbet ɗe Korneliwus wu ka shinni. Zok mbalaṇ maṇ ɓanti Nya kaɗe ti,
maḷgwe a maṇ Yehuda mas baḷti nalti wu. Yen shinti ga Nya dlaṃit ɗe taṣ
shinik lu taḳ li ɗatka taṣ kum ilgwe ka dlaṃ wu.>>
23 Yek Biturus telsi gibboo yek ta ngwesi lumulti.

Biturus ɗa Korneliwus ka

Lu tlo wu, yek Biturus suk yilkeni maṇ kopti jon a Jopa li suksi.
24 Lu tlo wugo yek sa mbuk lu Kaisariya. A Korneliwus ɓalma ɓaṭti
gwasaṇ hal ta mbe yilkeni suk yelaṇ jwas tet wi.
25 Biturus te ka lubiimi wu, yek Korneliwus ngusit atli yek ta baḷti nalti.
26 Yek Biturus ngipti yek ta wulti ɗe, <<Tlinya ka, am mago mbalaṇ kaṇ
naḳ ki.>>
27 Biturus yima gaɓa sukti nugo, yek ta te giɓ boomi, yek ta mbi mbalaṇ
wonti.
28 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii na gaa gwakaṇ kaa yisi ɗe mbaṭ gaɓa ganaṇ kan
ɗe ta maṇ Yehuda, pi suk maḷgwe ba maṇ Yehuda ka sowu sogo taṣ li ɗaasi
ka so. Ama Nya mboki ang ɗe ba wule a Nya nge majon a ta lam majon so.
29 Yek laki ɗe sa shinlu ɗe ta li tet wugo yek a tuli baa nge so. Haṇ ta ɓo
ngemki, yek laki yek ka mbe ye?>>
30 Korneliwus ndaḳit ɗe, <<Ndat cin ɗe wupsi ka ɓal ge, ka cin sukti a
naṃa ngemti Nya a ɗaaka. A ni nugo yek maḷgon dlaḷ a cina ɗaaka lukaḷ
gwas wo maṇ cilti i'e.
31 Yek ta wulaṇ ɗe, <Korneliwus Nya kum ngemti gwe ka naṃa ngemti
gwas wu wi, ata yen wul jwe aka baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu wi.
32 Shin lu te Jopa ka ta mbek Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu, ta ni ɗe
maṇdaḳi ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka gwe lubii gwas ni njaa ten bi bal
ze wu.>

---

* **10:19 10:19** Ka lishti gon tek wo*Lop*A jon lishti jo wo sa lish wontaṭ jwasaṇ so.

33 Yek laki yek a shinik lu baḷe-baḷe, yekgu mbun wi naḳ ɗe ka tul wu.
Ningo mik ɓallu mas jinaṇ a cina ɗa Nya ka, taṇ kum ilgwe ta hwik ɗe taḳ
dlami nii wu.>>
34 Yek Biturus ndesi gaɓa ɗe, <<Ningo a yisi wi ɗe gem kaṇ Nya wo ta
lam maḷgon man gon so.
35 Ata kan mbalaṇ mas lu gwe sa yil tet kaḷi wu kume sa ɓantiti asa paḷ
gem ka daṇti gwasaṇ wu.
36 Yek ɗe taṃi gaɓa maṇ tullaṭ taṃi daṃti, gwe Nya hwi maṇ Yisiraila
tumal Bagaa Yesu ga mas mbalaṇ wu.
37 Ka yisaṇ ilgwe pi ka mas atl ga maṇ Yehuda wu gwe nde tet Galili
kaal ɗa gaɓa ga Yohana ten baptisma wu.
38 Nya botl Yesu ga Nazarat wu, yek ta njikaṇti na Shishi gwasi, yek ta
baḷti ndaḷti. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka ata nima paḷti hwa wul mbalaṇ. Ta
yilli majwe sa ni a ang ɗa guu maẓhe kaju naḳ ɗe Nyami ni sukti wu.
39 <<Mi wo mik yen ilgwe Yesu paḷi wu mas, ka atl ga Yehudiya suk ka
baṇ ga Wurshelima na gwel gaṇaṇ. Bacina ji maṇ Yehuda ɓakti ten gudaḷ
yencin yek sa tloti.
40 Yek Nya pallaṭ kaami ten multi gwas na mekan, yek ta laki yek
mbalaṇ yenti.
41 Mas mbalaṇ ka yen Yesu kaal ɗa tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka gwas so, ama
mi ɗe Nya botlni taṇ yeni ama dlaṃ wu, mi ɗe ma nguk wul yek ma tla
sukti wu.
42 Yek Yesu hwini ɗe taṇ dlami mbalaṇ ama daḷisi kaṇg ɗe, ti kaṇ Nya
lakti ɗe maḷgwe a kisi gaɓa majwe maṣh wu suk majwe yi kaami wu.
43 Maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya mas gaɓa tenti ɗe mas maḷgwe ngaṣti ten Yesu
go Nya a taasit byas wul gwas ka.>>
44 Tun a Biturus yima gaɓa, yek Shishi ga Nya susut ten majwe naṃa
kumti gwas wu.
45 Ili ci ɓanti maṇ Yehuda maṇ kopti jwe tul suk Biturus wu. Ɗe sa yeni
wi ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka so mago sa mbi Shishi ga Nya wu.
46 Naḳ ɗe sa kumsi ten taṣti ga Nya, asa naṃa gaɓa na bi† jwe ba gwasaṇ
ka sowu.
Yek Biturus wuli ɗe,
47 <<Maḷgon a man ngeti ɗe ta paḷi baptisma majin na ze nwa? Si mago
sa mbi Shishi ga Nya wi naḳ gwe ma mbi wu.>>
48 Yek Biturus laki ɗe taṣ paḷisi baptisma ka shin ga Yesu Almasihu. Yek
sa ngemti ɗe taṣ nak laṃisi multi.

11

Biturus hwi maṇ kopti a Wurshelima mas ilgwe pi wu

1 Mil shinti ji botlisi suk naa yilkeni maṇ kopti ka atl ga Yehudiya kumi
ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka so mago sa kan gaɓa ga Nya ka mbadl
jwasaṇ wu.
2 Biturus li Wurshelima wu yek maṇ Yehuda maṇ kopti matlti.
3 Yek sa wulti ɗe, <<Ka li lubii ɗa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu yek ka
nguk wul suksi.>>
4 Yek Biturus hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta yillisi gaa mi ɗe,
5 <<A yi ka baṇ Jopa, a nima ngemti Nya yek Nyami ɓuli gwel, yek a yen
ilgon naḳ baḷ lukaḷ ga ɓuli, gwe yil sut nya yek mbuki sut ka lu gwe a ni
wu.

† **10:46 10:46** Sogo*Zopsi bi jon*

6 A sul gwel ka bal lukaḷi go, wul me suk ga lubii maṇ asaṇ ɗe wupsi kawu, suk kaa wuci suk kaa ɓalkaṇ suk kaa yadli a giɓi.
7 Yek a kum yal gaɓa gon gwe wulaṇ ɗe, <Tlinya taḳ mboshi a ka nguki.>
8 <<Yek a ballit ɗe, <A pi nu so Bagaa a ɓo taɓa ngukti tlu jwe ba mbun ɗe ta maṇ Yehuda nguk naḳ jin wu so.>
9 <<Yek yali po gaɓa ɗaɗe, <Baḳ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu ɗe byasi so.>
10 Naḳ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa sa kan bal lukaḷi to nya ka.
11 <<A yi kaḷi nugo yek majwe sa shinsi tet Kaisariya wuk ɓal ju ten bi dlaboo ga lubii gwe ani giɓi wu.
12 Yek Shishi ga Nya wulaṇ ɗe ta kopsi ɓaa-ɓaa, yek yilkeni ɗe mukka jin koɓaṇni yek ma te ka lubii ga maḷi.
13 Yek ta hwini kangwe ɗe yen shinti ga Nya tul malti, yek ta wulti ɗe <Shin lu su Jopa ka ta mbek maḷgwe asa mbet ɗe Biturus wu toɗi.
14 Ta hwik kangwe ka mbi kisti wu suk mas maṇ lubii jwa.>
15 <<A ndesi gaɓa wi nugo yek Shishi ga Nya susut tensi naḳ gwe ta susut tenaṇni wu.
16 Yek a ɗaam ilgwe Yesu Bagaa dlaṃ wu ɗe, <Yohana paḷi mbalaṇ baptisma na* ze, ama kii wo Nya a paḷikii baptisma na Shishi gwasi.>
17 Naḳ ɗe sa ngaṣsi ten Almasihu Yesu Bagaa wugo, yek Nya baḷsi ilgwe ta balaṇnii ɗe ma ngaṣaṇni ten wu. Wok ɗe ami ta nge ilgwe Nya lami wu wo?>>
18 Sa kumi nu wugo, yek baṣa po wule ilgon so, ama yek sa taṣ Nya ɗe, <<Majwe ba maṇ Yehuda ka so mago Nya paḷisi tantu cit atl gaa taṣ mbi kisti pak.>>

Paḷti wul ji motgaa ga maṇ kopti a Antakiya ka atl ga Siriya

19 Yek maṇ kopti cat ɗaṇka naḳ ɗe mbalaṇ ngesi i'e wu hal yek sa dlo Istipanus. Yek maṇ koptisi jon li dlenti hal a Pinikiya suk Kuburus suk baṇ Antakiya. Yek maṇ Yehuda kaṇ sa ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na ngusaṇ.
20 Ko ɗe jon jwasaṇ tet Kuburus suk tet Sayirin li Antakiya yek sa dlaṃi taṃi gaɓa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu. Sa hwisi gaɓa maṇ taṃti ten bi ga Yesu Bagaa.
21 Ndaḷti ga Nya ni ka maṇ koptisi, yek laki yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu yek mbalaṃi pal ɗe maṇ kopti.
22 Maṇ kopti jwe asa mogaa a Wurshelima kumi nu wugo, yek sa shin Barnabas te Antakiya ka.
23 Ta mbuki Antakiya wugo, yek ta yen hwa ilgwe Nya paḷisi wu, yek ta ndaḷḷisi daala taṣ kop Yesu Bagaa na gem suk na mbadl ɗe naṃ.
24 Barnabas wo hwa mbalaṇ kaṇ gwe ngaṣti ten Yesu wu. A ndaḷti ga Shishi ga Nya ni gipti i'e pak. Mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal ɗe maṇ kopti sabona wul jwe Barnabas paḷi wu.
25 Yek Barnabas sa ngot ga Shawulu a Tarsus.
26 Barnabas mbit wu yek sa li Antakiya sukti. Kaa Barnabas suk Shawulu daṃ a Antakiya gin ɗe naṃ asa nima hwit mbalaṇ wonti gaɓa ga Nya. A Antakiya kaṇ sa nda mbet ga maṇ kopti ɗe Kirista.
27 Ka multi jwisi kaṇ maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jon sut Wurshelima su Antakiya.
28 Yek gon kaṣi maḷgwe asa mbet ɗe Agabus wu gaɓa, yek ta wule, <<Bal kuzaṇ a tul ten mas dii atli.>> Naḳ gwisi pi ka gin gwe Kaludiwus ni ɗe guu wu.

---

* **11:16 11:16** Sogo*Ka*

29 Yek maṇ kopti jwe ni Antakiya wu, zi ka mbadl gwasaṇ ɗe sa zi-ang
maṇ kopti jwe ni Yehudiya wu, kokko na kangwe ta man baḷti wu.
30 Yek sa paḷi nu wugo, yek sa shinlu na zaṭ ang gwasaṇ tumal Barnabas
suk Shawulu yek sa baḷ bacina ji maṇ kopti a Yehudiya.

12

Yilti ga Biturus ɗa ka lu leti ka

1 Ka multi jwisi kaṇ yek Hiridus guu njel nget ga maṇ kopti yek ta ngusi
dopti jwasaṇ.
2 yek ta laki yek sa dlo Yakubu yilka ga Yohana na bal puka.
3 Ta yeni ɗe nak gwisi taṃi maṇ Yehuda ɗa wu, yek ta ɗop Biturus pak.
Nak gwisi pi go asa naṃa motgaa ga burodi gwe ba yis ni gɓi sowu.
4 Hiridus dop Biturusi wugo yek ta lakti ka lu leti. Yek Hiridus zi maṇ
hapti dlo ɗe kutl cet mukka taṣ ɓaṭti, ten ɗe ta paḷit kisti gaɓa ka dlo
mbalaṇ kaal ɗa motgaami.
5 A Biturus ni ga le ka nugo, yek maṇ kopti ngusit ngemti Nya i'e.
6 Ka gas gwe lu a dlo a Hiridus taḷa Biturus taṣ kisit gaɓa wu, a Biturusi
ni yembaḷ ga ɓali na zaa gaḷḷa ɗe lop ka dlo ga maṇ hapti dlo ɗe lop. A
maṇ hapti dlomi jon naṃa ɓaṭti bi dlabiimi mi.
7 Ni nugo yek yen shinti ga Nya tul mal Biturus, yek punke cil ka. Yek ta
taṇ Biturus yek ta paɗaḷ. Yek ta wulti ɗe, <<Tlinya, baḷe-baḷe!>> Yek zaa
gaḷḷe ɓatl-ɓatl ka yek lokit ɗa ten yal ang ka.
8 Yek yen shinti wulti ɗe, <<Kin lukaḷ suk kaptaḷan gwa.>> Yek Biturus
kini. Yek yen shinti po wulti ɗaɗe, <<Lak bal lukaḷ gwa taḵ koɓaṇni.>>
9 Yek Biturus kopti yek sa yil ɗaḵa lu letisi ka, a ba Biturusi yisi ɗe ilgwe
naṃa paṭ go gem ka so. Ta ɗaṃaṇ gwa we Nya ka ɓulit gwel yek ta yen
ilgwe pi wu.
10 Sa ɗakci maṇ ɓaṭti lwisi ga na naṃ suk ga na lop wugo, yek sa li tet
mal dlabii gwe sa le na gaḷḷa wu. Yek dlabiimi ɓul na ga gwasi, yek sa yili.
Sa ɓal ka dlo baṃi go yek yen shinti ga Nyami zigaa.
11 Gaa ceti Biturus wi ɗe ta yisi ɗe ilgwe pi go gem kawu, yek ta wule,
<<Ni go a yisi wi ɗe Bagaa Nya, kik shin yen shinti gwa sudi taṣ yillaṇ ɗaḵa
byas ilgwe Hiridus paḷi wu ka. Suk mas yokit gwe maṇ Yehuda lami ɗe taṣ
paḷi wu.>>
12 Biturus yisi nu wugo yek ta li lubii ɗa Maryam ka ana ga Yohana gwe
gon shin gwas kaɗe Markus wu, kaḷi kaṇ mbalaṇ mogaa wonti yek sa
ngusi ngemti ga Nya.
13 Yek Biturus ɓo bi dlabiimi. Yek zhel yen kili gon asa mbet ɗe Roda yil
teɗi taṣ yen maḷgwe naṃa ɓot bi dlabimi wu.
14 Yek ta kumi ɗe yal ga Biturus kawu, yek bata ɓul dlabimi so na hwol
tuki. Yek ta pal te gibboomi ka na apti, yek ta hwisi ɗe, <<Biturus ni ten bi
dlaboo!>>
15 Yek sa wulti ɗe, <<Ama ka ni i'e ma?>> Yek ta wulsi ɗe gem kaṇ ta nisi
ma dlaṃti. Yek sa wulti ɗe, <<Yen shinti ga Nya gwe ni sukti wu kaṇ.>>
16 Yek Biturus ngusi ɓot bi dlaboomi, sa lak ɓul go, yek sa yenti yek ɓanti
cisi.
17 Yek Biturusi paḷisi na ang ɗe taṣ ɓo daṃ mbetlak, yek ta hwisi kangwe
Nya yillaṭ ɗaḵa lu letisi kawu. Yek ta wulsi ɗe, <<Hwi Yakubu suk naa
yilkeni jinaṇ ilgwe pi wu.>> Yek ta tlinya yek ta li zobsi lwisi gon.
18 Yek lu dlo wu yek ili gulsi maṇ hapti dlo jwe naṃa ɓaṭti lwisi wu i'e,
ten ɗe yek mbi Biturus ye?

19 Hiridus ngo Biturus wi ɗe baṭa mbit sowu, yek ta ngem maṇ ɓaṭti
lwisi ten ilgwe pi wu, yek ta laki ɗe taṣ tlosi ka.

Maṣhkaṇ ga Hiridus

Kaal ɗa nugo, yek Hiridus zak Yehudiya yek ta li Kaisariya yek ta nak
laṃ multi kaḷi.
20 Ka multi jwisi kaṇ maṇ Taya suk maṇ Sidon lili mbadl Hiridus. Yek sa
mo bi mas jwasaṇ yek sa li tet malti, a Bilastus zok zhel ga Hiridus nisi
kaali. Yek Bilastus ndaḳisi yek saḷi mal Hiridus. Yek sa ngemi ɗe taṣ paḷ
daṃti taṃti sukti naḳ ɗe ilga nguki gwasaṇ wo tet ka atl ga guumi kaṇ a
yil tet wu.
21 Cin gwe sa botli wu tul wu, yek Hiridus daṇ ten gobdlan guu ata ni ka
lukaḷ guu gwasi, yek ta hwi gaɓa mbalaṇ.
22 Sa kum gaɓa gwas wu, yek sa tlil yal gwasaṇ nya yek sa wule, <<Yal
gaɓa gaṇ go ga mbalaṇ ka so, ga Nya kaṇ.>>
23 Kaḷi-kaḷi yek yen shinti ga Nya ɓoti, yek ta nda atli naḳ ɗe ta baḷ nalti
Nya sowu. Yek zhibaḷ nguk tli gwas ka hal yek ta lak maṣhi.
24 Yek maṇ kopti ngusi dlaṃti gaɓa ga Nya mbaṭl ɗaṇka a mbalaṇ nima
ngaṣti ten Yesu.
25 De kaa Barnabas suk Shawulu pak ilgwe sa zisi paḷti a Wurshelima
wu, yek sa pal te* Antakiya ka. Yek sa kan Yohana gwe gon shin gwas wo
Markus wu ang.

13

Maṇ kopti botl Barnabas suk Shawulu yek sa shinsi

1 Ka maṇ kopti jwe ni Antakiya jo, maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya suk maṇ
lishti ni gipsi. Kaa Barnabas suk Siman gwe gon shin gwas ke Duni wu,
suk Lukiya mbalaṇ ga Sayirin, suk Manayen daka ga Hiridus guu, suk
Shawulu wu.
2 Sa nima ngusti atl Nya na paḷti kaḷkaze nugo, yek Shishi ga Nya wulsi
ɗe, <<Yilli ninini Barnabas suk Shawulu, naḳ ɗe a botlsi ɗe taṣ paḷi wul
wu.>>
3 Sa pak ngemti Nya suk paḷti kaḷkaẓesi wu, yek sa katisi ang gaa, yek sa
laksi tantu.

Shawulu suk Barnabas ten zaṇdaḷ Kuburus

4 Barnabas suk Shawulu majwe Shishi ga Nya shinsi wu su Salukiya, tet
kaḷi go yek sa te ka jirgi ze yek sa li ten Kuburus.
5 Sa te ka baṇ Salamis wu yek sa dlaṃ gaɓa ga Nya ka bii motgaa. A
Yohana ni suksi ata nisi ma zaṭ ang.
6 Yek Barnabas suk Shawulu maṭl ɗaṇka zaṇdaḷi ka hal yek sa mbuki
baṇ Paposa, yek sa mo suk maṇ Yehudiya maṇ waal gon, maḷgwe shel lal
ɗe ti wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya keti wu. Shin gwas ke Bar-Yeshuwa,
7 tik ni suk Sarjiyus Bulusu gobna wu. Gobna wo mbalaṇ maṇ yisti wul
kaṇ i'e, yek ta laki yek mbet Barnabas suk Shawulu naḳ ɗe ta lam kumti
gaɓa ga Nya wu.
8 Yek maṇ waal gon gwe shin gwas ni na bi ga Giris kaɗe Alimas wu
ngwe ɗe ba gobne ngaṣti ten Yesu, naḳ gwe kaa Barnabas suk Shawulu
mbok ang dani wu so.
9 Yek Shawulu maḷgwe asa po mbet ɗe Bulus wu, ata ni ga njikmi na
Shishi ga Nya wuti gwel Alimas

* **12:25 12:25** Ka lishti jon wo*Tet Wurshelima*

10 yek ta wulti ɗe, <<Ki wo yen ga guu mazhe kan man nget mas ilgwe ni hwaɓi wu! Mbadl gwa ni ga njikmi na shelti lali suk mas yokiti. A gasi kan ka zak ballat gaɓa gem ten Bagaa Nya ka gwi?
11 Ni go Nya a nolki na ndaƖti gwasi. Ka pal ɗe dwa, a ka laam multi ba ka man yenti cilti cin so.>>
KaƖi-kaƖi yek ɓondi suk daamshal yitlat ka, yek ta ngusi didipti lu ata naama ngot malgwe a ngiɓit ang wu.
12 Gobne yen ilgwe pi wu, yek ta ngasti ten Yesu nak ɗe ɓanti citi na kangwe ta kum gaɓa ga Nya wu.

Bulus suk Barnabas a Antakiya ka atl ga Bisidiya

13 Yek Bulus suk yelan lat jwas te ka jirgi ze yek sa li Paposa tet Perga ka atl ga Pampiliya. Kaali kan Yohana zaksi yek ta pal te Wurshelima ka.
14 Tet ban Perga kan sa li ban Antakiya ka atl ga Bisidiya. Gas shukti ga man Yehuda ɓal go, yek sa li ka lu motgaa ga man Yehuda, yek sa daam na zhila.
15 Kaal ɗa dlaamti gaɓa ka mbat gaɓa ga Musa suk man dlaamti gaɓa ji Nya, yek bacina ga lu motgaami shin gon gwasan mal kaa Barnabas suk Bulus ɗe, <<Yilkeni jinan kume gaɓa gwe a ndaƖli madl mbalan wu nikii bi go, dlaminii ne.>>
16 Yek Bulus tlinya yek ta paƖisi ang ɗe tas katit kang, yek ta wule, <<Man Israila suk majwe ba man Yisiraila ka sowu, ɓo katini nini kang!
17 Nya ga man Yisiraila botl aba jinan yek ta laki yek mbalan jinan wonti asa yi ka atl ga Masar. Yek ta yillasi tot ɗa Masar ka na ndaƖti gwasi
18 ko ɗe sa nget kumti bi. Ama yek Nya dlo mbadl na si* yek sa paƖ wul jwe sa lami, ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe sa daam ka lap wu.
19 Yek ta tlo man Kan'ana ka. Bi gwasan ɗe nitgi. Yek ta baƖ atl gwasan man Yisiraila ɗe gwasan.
20 Nak gwisi pi ka gin zabaƖ ɗe wupsi na ɗe kutl namtan.
<<Kaal ɗa nu, yek Nya ngusisi balti man kisti gaɓa ɗe bacina. Hal yek taƖe multi ji Samaila man dlaamti gaɓa ga Nya.
21 Yek mbalaami ngemi ɗe ta Nya balsi guu, yek ta baƖsi Shawulu yen ga Kish man boo ga Bilyaminu tik paƖ guu ga gin ɗe kutl ɗe wupsi.
22 Nya shit Shawuli wu, yek ta palli Dauda ɗe guu gwasan. Yek Nya gaɓa ten Dauda ɗe, <A mbi Dauda yen ga Yesse wi malgwe zan ten mbadl gwasi a ta ni ten mbadl wu, ta paƖi ilgwe a lami wu.>
23 <<Tumal mil boo ga malgami kan Nya tulli man Yisiraila Yesu man kisti nak gwe ta dlaƖli gaɓa wu.
24 A ba Yesu ɓo tul sowu, Yohana dlami man Yisiraila gaɓa ten bi cit atl gaa suk paƖti baptisma.
25 De Yohana pak paƖti ilgwe Nya zitɗu wugo, yek ta wuli ɗe, <Kaa daman gwa we wok ɗe ami wo? Amik ɗe Almasihu so ca. Wowo, ta yi suɗi kaal ɗa ami, ti kan zaa kaptaƖan gwas mago a mbuki ta paƖ ka so.>
26 <<Yilkeni jini, mil ji Ibirahim suk kii man ɓanti Nya ɗe ba man Yehuda ka sowu, mi kan tulli ni gaɓa ten bi kisti.
27 Yek ba man Wurshelima suk guu jwasan yis Yesu so yek sa lilti ka. Yek sa njikan gaɓa ga man dlaamti gaɓa ga Nya gwe asa dlamisi mas gas shukti gwasan wu.
28 Ko ɗe basa mbi ilgwe a laki asa baƖ bi tlot ga Yesu sowu, yek sa ngem Bilatus ɗe tas tloti.

---

* **13:18 13:18** Ka lishti jon wo *Ama yek ta pi nasi*

29 Sa njikaṇ mas ilgwe maṇ dlaṃti gaḅa lishi tenti wu, yek sa yillaṭ sut ɗa ten gudaḶ yencimi ka, yek sa lepti ka gazukɗi.
30 Ama yek Nya pallaṭ kaami.
31 Yek majwe li Wurshelima sukti tet Galili wu, ngusi yenti gwasi ga multi wonti. Sik nima hwiti mbalaṇ ilgwe sa yeni na gwel gwasaṇ ɗe pi na ti wu.
32 <<Mik nikii ma dlaṃti taṃi gaḅa gwe Nya dlaḶli suk aba jinaṇ go
33 ta njikmi nii wi, mi mil jwasaṇ ɗe ta palli Yesu kaami wu. Naḵ gwe ni ga lishi ka Zabura na lop wu ɗe,
<< <Ki wo yen gi kaṇ,
Ase go a daṇ ɗe aba† gwa wi.>‡
34 Nya palli Yesu kaami tot ka gazukɗi baṣ po maṣh so ɗa. Gem kaṇ Nya njikaṇ gaḅa gwe ta dlaṃ wu, ɗe ta pallaṭ kaami wu, gwe wule.
<< <Ba zikii ang na gem naḵ gwe a dlaḶlit gaḅa Dauda§ ɗe ba paḶi wu.> >>
35 Ni ga lishi ka Zabura gon ɗaɗe,
<< <Ka zak maṇ cilti gwa taṣ moki ka so.>
36 <<Dauda pak paḶti wul ka multi jwas wugo, yek ta maṣhi. Yek sa lepti mal aba jwasi, yek dḶi gwas moki ka.
37 Ama Yesu ɗe Nya pallaṭ kaami go ta moki so.
38 <<Yilkeni jini, a lami taḵ yisi ɗe tumal Yesu wu kaṇ Nya a taas byas wul ji mbalaṇ ka.
39 Mas majwe ngaṣsi ten ti go sa mbi kisti, ama ba mbaṭ gaḅa ga Musa a man kisti mbalaṇ so.
40 Paṇ ɗem'ɗem ba ilgwe maṇ dlaṃti gaḅa Nya dlaṃ wu pi tenkii so,
41 << <kumini kii, ɗe a kaa jeti na shin ga Nya wu.
Ta ɓanti cikii akaa maṣhi
naḵ ɗe ba paḶ ilgon ka multi jwakaṇ,
ilgwe baḵaa baḶ gem ɗe amik paḶi sowu
Ko ta maḶgon hwikii ɗe a paḶi wu.>* >>
42 Bulus suk Barnabas ɓa yil ɗaka bii ngemti Nyami ka go, yek mbalaṃi ngemsi ɗe taṣ ya mbaḶisi dlaṃti gaḅa ten wul jwisi ɗa, gas shukti gwasaṇ maṇ tulti.
43 Mbalaṇ zigaa wu, yek maṇ Yehuda suk majwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda na ndaḶi mbadl wu kop Bulus suk Barnabas. Yek kaa Bulus suk Barnabasi ndaḶlisi gahwulaṇ ɗe taṣ ci cina na zaṭ mbadl gwasaṇ ten Yesu.
44 Gaṣ shukti po ballaṭ tet wugo, yek mas maṇ baṃi mogaa taṣ kum gaḅa ga Nya.
45 Yek maṇ Yehuda yeni ɗe mbalaṇ wonti mogaa wu, yek sa dakaḶ i'e, yek sa ngusi nget ilgwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek sa ngusi byalti gwasi.
46 Yek Bulus suk Barnabas gaḅa baṇa ɓanti so yek sa wule, <<Mbun ɗe taḵii maṇ Yehuda kaa kum gaḅa ga Nya cina. Ama naḵ ɗe kaa nge wu, kaa mbok ang wi ɗe kaa mbuki taḵ mbi mbadl gwe ba a paki sowu so. Mi wo mali mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
47 Go yek ɗe ilgwe Nya zini wu,
<< <A lakkii† wi ɗe cilti ga majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
Taḵ‡ tullaṇ kisti ka dii atli mas.>§ >>

---

† **13:33 13:33** Sogo*A zaḵ wi* ‡ **13:33 13:33** Yen Zab 2:7. § **13:34 13:34** Yen Ish 55:3. * **13:41 13:41** Yen Hab 1:5. † **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. ‡ **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. § **13:47 13:47** YenIsh 49:6.

48 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu kumi nu wugo, yek sa paḷ hwol tuki i'e, yek sa dlaṃ ɗe gaɓa ga Nya zok gaɓa kaṇ. Yek majwe Nya botlsi ɗe sa mbi mbadl gwe ba a paki sowu kaṣi ngaṣṣi ten Yesu.
49 Yek gaɓa ga Nya ngusi lakti ang ɗaṇka baṃi ka mas.
50 Ama yek maṇ Yehuda cok modli jon jwe ɓanti Nya majwe ɗe a mbalaṇ nallaṣi wu, suk kiɗi maani ji baṃi. Yek sa tlil nget ga Bulus suk Barnabas, yek sa mbolsi ɗaka baṇ gwasaṇ ka.
51 Yek sa bat kushka ga baṃi ɗa ten asaṇ gwasaṇ ka, ta daṇ ɗe ilgwe a daami maṇ baṃi wu, yek sa li Ikoniya.
52 Yek maṇ kopti jwe ni kaḷi wu njikaṇ na hwol tuki suk Shishi ga Nya.

14

Bulus suk Barnabas ka baṇ Ikoniya

1 Yek Bulus suk Barnabas li ka lu motgaa ka baṇ Ikoniya naḵ gwe asa kul paḷi wu. Yek sa dlaṃi gaɓa ga Nya mbalaṇ, yek maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ngaṣṣi ten Yesu.
2 Ama yek maṇ Yehude jwe nge ngaṣṣi ten Yesu wu cok majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, yek sa lil dlo gwasaṇ suk maṇ koptisi ka.
3 Mas na nu yek Bulus suk Barnabas laṃ multi kaḷi asa naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya, a Nya mbok ang ɗe ilgwe sa dlaṃ go gem kaṇ, naḵ ɗe ta laki yek sa paḷ wul cit ɓanti wu.
4 Yek maṇ baṃi tatl ɗe lop, jon pi kaal maṇ Yehude, a jon wo yek sa pi kaal mil shinti.
5 Yek majwe ba maṇ Yehuda ka soju, suk maṇ Yehude mas na bacina jwasaṇ ngwe taṣ ɓosi asa laksi na ye.
6 Yek mil shinti kumi ka, yek sa aɓ te ka baṇ ji Likoniya ka. Jwe a mbe ɗe Listera suk Dabe wu, suk lujwe ni njaa kaḷi ju.
7 Yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa ten Yesu kaḷi.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Listera suk Dabe

8 Kulki gon ni ɗa na zhila gwe ɗe ta man laṭ na asaṇ sowu ka baṇ Listera.
9 Ta katti kaṇ gaɓa gwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek Bulus wutit gwel, ta yeni ɗe maḷi baḷ gem ɗe ta ndokti wu,
10 yek Bulus tlil yal nya yek ta wulti ɗe, <<Tlinya taḵ dlaḷ na asaṇ gwa!>> Yek ta yil nya yek ta njel laṭ na asaṇ.
11 Mbalaṇ jwe mogaa wu yen ilgwe Bulus paḷi wu, yek sa tlil yal gwasaṇ mas jwasaṇ yek sa wuli na bi gwasaṇ ɗe, <<Nya pal naḵ mbalaṇ yek ta susut malaṇni wi.>>
12 Yek sa zi shin Barnabas ɗe Zewus, Bulus wo yek sa mbet ɗe Hames naḵ ɗe tik ɗe maṇ gaɓa wu.*
13 Yek guu waal ga Zewus gwe bii waal gwas ni te kaal baṇ kawu taḷa tla suk buzha te ten bal dlabii baṃi ka. Na ti na maṇ baṃi lami ɗe taṣ baḷ gal ka shin ga Bulus suk Barnabas.
14 Bulus suk Barnabas mil shintisi kumi nu wugo, yek sa paḷ duu tuki, yek sa kesh lukaḷ jwasaṇ ka, yek sa li te ka lu gwe mbalaṃi mogaa wu ka baḷe baḷe asa naṃa wulti ɗe,
15 <<Yek laki ɗe kaa naṃa paḷti nu ye? Mi mago mbalaṇ kaṇ naḵ kii sole. Gaɓa maṇ taṃti kaṇ ma tulli kii taḵ zakaṇ iljwe kaa nisi ma ngusti atl ɗe ba mbadl nisi ɗa sowu. Taḵ palaṇ tet maḷ Nya gwe maṣh sowu, a tik paḷ dlo nya, suk dii atli, suk bal ze suk mas wul jwe ni giɓi wu.

* **14:12 14:12** *ka kopti ga maṇ Roma wo Zewus kaṇ asa mbet ɗe bal nya, a Hames kaɗe wokili gwasi.*

16 Ka gin jwe nda na kaal lu go Nya zak mbalaṇ taṣ paḷ ilgwe sa lami wu.
17 Mas na nu, ta ɓo taɓa zakti ga mbalaṇ baṇa ilgwe a laki asa daamti
sowu so. Tik nikii ɗe maṇ baḷti ze sut nya suk mbuni watlaṇ, ata kul baḷkii
ilga nguki kangwe a kum kii wu, ata laki akaa daṇ na hwol tuki.>>
18 Mas na gaɓa jimi ɗe sa hwisi wu, yek sa ngo kanti gwasaṇ gaa. Ten ɗe
si wo sa baḷ gal ka shin gwasaṇ.
19 Ama yek maṇ Yehuda jwe yil tet Antakiya suk Ikoniya ju mani na
mbalami. Yek sa lak mbalami ten lakti ga Bulus na ye, yek sa dlakti te kaal
baṇ ka sa daṃ gwa gwe ta mash wi.
20 Yek maṇ kopti lak gandaḷti wu yek ta tlinya, yek ta pal te ka baṇ ka.
Lu dlo wugo yek ta zigaa te Dabe ka suk Barnabas.

Bulus suk Barnabas pal te Antakiya ka ka atl ga Siriya

21 Bulus suk Barnabas dlaṃ tami gaɓa ka bami gwisi yek mbalaṇ wonti
ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal te ka baṇ Listera ka suk Ikoniya, suk Antakiya,
22 yek sa ngusi ndaḷḷat mbadl maṇ kopti, yek sa ndaḷḷisi daala ɗe taṣ dlaḷ
ten ngaṣti ten Yesu. Yek sa wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ taṇ tla bomti i'e, apaa
ma te ka Nya ɗe guu.>>
23 Yek Bulus suk Barnabas botlisi majwe a daṃisi ɗe bacina† ka lu
motgaa ngemti Nya jwasaṇ wu. Yek sa paḷ kaḷkaze, yek sa ngemisi Nya
gwe sa zi mbadl tenti ɗe, ta zisi ang wu.
24 Sa koɓi ka atl ga Bisidiya wu, yek sa mbuki Pampiliya.
25 Sa dlaṃ gaɓa ga Nya a Perga wu, yek sa su Ataliya.
26 Tet Ataliya go yek sa te ka jirgi ze, yek sa pal Antakiya. Kaḷu gwe
ngemisi Nya ten wul ga Nya gwe sa pak paḷti wu.
27 Sa mbuk lu wu, yek sa mo maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe Nya paḷi
tumalsi wu. Suk kangwe Nya ɓuli gwel majwe ba maṇ Yehuda ka soju yek
sa ngaṣsi ten Yesu wu.
28 Yek sa mul wonti suk maṇ kopti kaḷi.

15

Motgaa kusti gaɓa kiɗi ji maṇ kopti a Wurshelima

1 Yek maṇ Yehuda maṇ kopti jon tet Yehudiya tul Antakiya, yek sa ngusi
hwiti maṇ kopti ɗe, <<Kume sa saḷkii naḳ gwe mbaṭ gaɓa ga Musa dlaṃ
wu sogo ka mbi kisti so.>>
2 Bulus suk Barnabas dlaḳ gaɓa suk majwisi i'e. Yek maṇ kopti botlsi suk
maṇ kopti jon taṣ to Wurshelima taṣ mbi bacina suk mil shinti ji botli jwe
ni kaḷi wu taṣ gaɓa suksi ten gaɓa gwisi.
3 Yek maṇ koptisi laksi tantu sut Wurshelima yek sa koɓi tu Pinikiya suk
Samariya. Yek sa hwi maṇ kopti jwe ni ka lu jwisi kangwe majwe ba maṇ
Yehuda ka soju ngaṣsi ten Yesu wu. Kumti naḳ gwisi lak maṇ koptisi ten
paḷti hwol tuk i'e.
4 Sa ɓal Wurshelima go, yek mil shinti ji botli suk maṇ kopti suk bacina
jwasaṇ paḷisi ɗem na palti. Yek Bulus suk Barnabas hwisi ilgwe Nya zisi
ang yek sa paḷi ka majwe ba maṇ Yehuda kawu.
5 Yek maṇ kopti jon jwe maṇ Paresi kaɗe si wu tlinya yek sa wule,
<<Ngetli kaṇ ta saḷ maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju, asa kop mbaṭ
gaɓa ga Musa.>>

---

† **14:23 14:23** Sogo *Barnabas mbok ang ten jon kaṣi ɗe bacina jwasaṇ* Sogo *Barnabas laki yek sa mbotl jon kaṣi ɗe bacina jwasaṇ*

6 Yek mil shinti ji botli suk bacina ji maṇ jwasaṇ mogaa taṣ kus gaḅa
gwisi.
7 Sa kusi i'e wu, yek Biturus tlinya yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, kaa yisi
ɗe ka multi jon duk go Nya botlaṇni ta majwe ba maṇ Yehuda ka soju kum
gaḅa maṇ taṃti taṣ ngaṣti ten Yesu tumalaṇni.
8 Naḵ ɗe Nya wo maṇ yisti mbadl ga mbalaṇ kawu, yek ta mbok ang ɗe
ta kansi wi ɗe ta baḷsi Shishi gwasi naḵ gwe ta baḷaṇni wu.
9 Yek ta pol mbadl jwasaṇ ka tumal ngaṣti gwe sa paḷi wu, naḵ gwisi
mbok ang ɗe Nya hul dlo gaṇaṇ suksi so.
10 Ke nuk go yek laki ɗe kaa naṃa lamti taḵ zi paḷti ilgwe manaṇ ngetl
gaṇaṇ, mi suk aba jinaṇ wu maṇ kopti jin ye?
11 Naḵ gwe ma baḷaṇ gem ɗe tumal alheri ga Bagaa Yesu kaṇ ma mbi
kisti wu, nu kaṇ si mago sa ngassi ten Yesu.>>
12 Yek mas mbalaṃi daṃ mbetlak asa naṃa daamti gwasaṇ ɗe Biturus
gaḅa wu. Yek sa ngusi katti kaṇg Barnabas suk Bulus ɗe sa dlaṃti wul cit
banti jwe Nya paḷi ka majwe ba maṇ Yehuda ka so tumalsi wu.
13 Barnabas suk Bulus pakisi dlaṃti gaḅa wugo yek Yakubu wule,
<<Yilkeni jini, katini nini kaṇg.
14 Siman* hwini kangwe Nya tul mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
yek ta palli jon ɗe mbalaṇ jwasi.
15 Nu kaṇ gaḅa ga maṇ dlaṃti gaḅa Nya dlaṃi, gwe ni ga lishi ɗe,
16 << <Kaal ɗa gwisi wo ba pal suɗi,
a palli boo guu ga Dauda gwe nda kawu ɗe guu ɗa,
ba kin lu guumi ɗa,
a palli gus boo guumi liisi.
17 Ta naa mbalaṇ ngo Nya ɗa,
mas suk majwe ba maṇ Yehuda ka so ɗe asa mbe shin gi wu,
ami Nya, amik dlaṃ nu>†
18 Nu kaṇ a dlaḷli gaḅa ka tlal multi jon teka.‡
19 <<Gaḅa gi wo yek ɗe, baṇ lakaṇ majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe
pal tet mal Nya wu ka bomti so.
20 Ɗa nugo, taṇ lishisi ɗe baṣ nguk ilgwe sa taki gunki wu so. A baṣ pi
paḷaṇ so, a baṣ nguk hwu wul suk hwulan so.
21 A dlaṃ nu naḵ ɗe ten mbaṭ gaḅa ga Musa kaṇ a maṇ Yehuda ngusi
dlaṃti gaḅa ɗaṇka lu motgaa jwasaṇ ka, mas gas shukti gwasaṇ ka gin jon
ka.>>

Ilgwe kiɗi ji maṇ kopti balli maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju

22 Yek mil shinti ji botli, suk bacina ji maṇ kopti suk naa maṇ koptisi
mas botl majon tet gipsi. Yek sa shinsi te Antakiya ka suk Bulus suk
Barnabas. Majwe sa botlsi go sik ɗe, ka Silas suk Yehuda gwe asa mbet ɗe
Barsabas wu. Silas suk Barsabas wo bacina ji maṇ koptisi kaɗe si.
23 Yek sa baḷsi lishti gwe wule:
Mi, mil shinti ji botli, suk bacina ji maṇ kopti, yilkeni jwakaṇ.
Kii maṇ kopti ɗe ba maṇ Yehuda ka so jwe ni a Antakiya suk Siriya
suk Silisiya wu.
Ma naṃa gaḅet gwakaṇ ɗa.
24 Ma kumi ɗe jon jinaṇ li malkii baṇa yisti gaṇaṇ so, yek sa gulsi
mbadl gwakaṇ na ilgwe sa hwikii wu.

---

* **15:14 15:14**Na bi Giris wo ɗe *Saminu, a hwa mbeti ke Siman;* gwe yek ɗe Biturus wu † **15:17 15:17** Yen Amo 9:11,12. ‡ **15:18 15:18** Ka lishti jon wo ɗe *Wul*18 *Jwe Bagaa Nya ka yisi paḷti wul gwas gin wonti tek kaṇ*

25 Yek ma mo bi gaṇaṇ ɗe taṇ botl yelaṇ jinaṇ jon, ama moosi suk
Bulus suk Barnabas taṇ shinsi mal malkii
26 majwe baḶ gaa gwasaṇ ten paḶti wul ga Almasihu Yesu Bagaa wu.
27 Nuk laki yek ma naṃa shinti ga Silas suk Yehuda, taṣ hwikii ilgwe
ma ballikii wu na bi gwasaṇ.
28 Taṃi Shishi ga Nya ɗa ɗe baṇ zikii bal ilgon gaa so, ɗe ba jin ka
sowu.
29 Baḳ ngukaṇ ilgwe asa baḶi ka lu waal wu so, baḳ ngukaṇ hwulan so,
baḳ ngukaṇ tlu ga hwuu wul so. Baḳ paṇ paḶaṇ so. Mbun ɗe taḳ zakaṇ
mas wul jwisi.
Se gasi gon jwakaṇ.
30 Yek sa shin majwisi yek sa li Antakiya, yek sa mo mas maṇ kopti yek
sa baḶsi lishti gwisi.
31 Sa yen lishtisi wugo yek sa paḶ hwol tuki, naḳ ɗe gaɓa gwe ni giɓi wu
ndaḶlisi gahwulaṇ ten ngaṣti ten Yesu gwasaṇ wu.
32 Yehuda suk Silas hwi maṇ koptisi gaɓa ndaḶlaṭ gahwulaṇ suk baḶti
ndaḶti i'e, naḳ ɗe si wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya kaɗe si wu.
33 Sa nak laṃ multi kaḶi wu, yek maṇ koptisi pallisi bi na gaɓa taṃi
mbadli, yek sa pal gazaṇ mal majwe shinsi wu.§
35 Yek Bulus suk Barnabas sa a Antakiya, yek sa mboki ang mbalaṇ
wonti ten gaɓa ga Nya kaḶi.

Hwulti ga kaa Bulus suk Barnabas

36 Laṃ multi wu, yek Bulus hwi Barnabas ɗe, <<Ma pal teka taṇ kus baṇ
jwe ma dlaṃ gaɓa ga Nya kaḶi ju, taṇ ɓo yen kangwe sa ɓal na ngaṣti ten
Yesu wu.>>
37 Yek Barnabas lami ɗe taṣ kan Yohana gwe asa mbet ɗe Markus wu taṣ
li suksi.
38 Yek ba taṃi Bulus ɗa so naḳ ɗe Markusi zaksi ɗe sa li Pampiliya baṭa
ci cina na dlaṃti gaɓa ga Nya suksi sowu.
39 Yek sa njel dlaḳti gaɓa ka dlo gwasaṇ yek sa hwuli. Yek Barnabas kan
Markus yek te ka jirgi ze yek sa li te Kuburus ka.
40 Bulus wo yek ta botl Silas yek sa zigaa, ɗe maṇ kopti ngemisi Nya ɗe
taṣ zisi ang wu.
41 Yek ta li baṇ Siriya suk Silisiya yek ta ndaḶlisi gahwulaṇ.

16

Timoti mo asaṇ suk Bulus suk Silas

1 Yek Bulus tul a Dabe, tet kaḶi go yek ta li Listera, ka lu gwe maṇ kopti
gon gwe asa mbet ɗe Timoti ni na daṇti wu. Ana gwas ga Timoti wo nga
Yehuda maṇ kopti wu, a aba gwas wo maṇ Giris.
2 A maṇ kopti jwe ni Ikoniya suk Listera dlaṃ hwa gaɓa tenti.
3 Bulus lami ɗe taṣ mo asaṇ suksi ten laṭ gwasaṇ, yek ta saḶti naḳ ɗe maṇ
Yehuda jwe ni kaḶi wu mas yisi ɗe aba gwas wo maṇ Giris kawu.
4 Yek sa ngusi maṭlti ɗaṇka baṇ jwe ni kaḶi ju ka, asa nisi ma hwit ilgwe
bacina ji maṇ kopti suk mil shinti ji botli a Wurshelima dlaḶli ɗe ta maṇ
kopti koɓi wu.
5 Yek maṇ koptisi mbi ndaḶti ten ngaṣti ten Nya gwasaṇ, asa naṃa
wontaṭ tli mas cin.

Nya Buli Gwel Bulus ten Ilgwe a Pi na MaḶgon a Makedoniya wu

§ **15:33 15:33** Ka lishtisi jon wo ɗe *Si*34 *Ama Silas wo yek sa sa a kaḶi*

6 Yek Bulus suk yelaṇ laṯ jwas li ɗaṇka baṇ jwe ni ka atl ga Pirijiya suk
Galatiya ju. Ama yek baṯa dlaṃ gaɓa ga Nya a Asiya so naḵ ɗe Shishi ga
Nya zaksi ɗe taṣ dlaṃ kaḷi sowu.
7 Yek sa li tet ten mbaṯ ga atl ga Misiya wu, yek sa ngwe ɗe taṣ te
Betiniya ama yek ba Shishi ga Nya zaksi so.
8 Yek sa koɓi a njaa mal atl ga Misiya, ɗe sa su Turawas wu.
9 Gas ɓal go, yek Nya ɓuli gwel Bulus, yek ta yen maṇ Makedoniya gon,
maḷi dlaḷ nya ata naṃa ngemti gwasi ɗe, <<To tot Makedoniya taḵ zisi ang
ne.>>
10 Nya ɓuli gwel Bulus wu yek ma yisi ɗe ta mbe ni taṇ dlaṃ taṃi gaɓa
ten Yesu kaḷi, yek ma to Makedoniye baḷe-baḷe.

Cit atl gaa ga Lidiya a Pilibi

11 Tet Turawas go yek ma te ka jirgi ze, yek ma li Samotiras. Lu dlo
wugo yek ma li Niyopolis.
12 Tet kaḷi go, yek ma li Pilibi bal baṇ ga Makedoniya ka atl ga Roma.
Yek ma laṃ multi kaḷi.
13 Gas shukti ga maṇ Yehuda ɓal wu, yek ma yil te kaal dlabii baṃi ka
yek ma su tu dlaḷka, lu gwe ma zi ɗe ma mbi lu ngemti Nya wu. Kaḷi kaṇ
ma daṃi yek ma hwi gaɓa modli jwe mogaa kaḷi wu.
14 Gon ka modlisi ɗe kaatini kaṇg go shin gwas kaɗe Lidiya, maṇ wulti
tutul ka kaɗe ti tet ka baṇ Tayatira, ata ngusi Nya atli. ta kum gaɓa gwe
Bulus naṃa dlaṃti wu yek Nya taṇ mbadl gwasi yek ta ngaṣti ten Yesu.
15 Yek sa paḷi baptisma Lidiya suk maṇ lubii jwas jwe ngaṣsi ten Yesu
wu. Yek Lidiya wul ni ɗe taṇ li lubii ɗatka. Ta dlaṃ ɗe, <<Kaa yisi ɗe a
ngaṣsaṇ ten Bagaa Yesu wu, ningo lak daṃaṇ a daaka.>> Yek ta mani na
mi.

Let ga kaa Bulus suk Silas

16 Gas gon ama naṃa laṯ ka lu ngemti Nya, yek ma moo suk zhel yen kili
gon maṇ maẓhe gwe a maẓhe lakti ata man dlaṃti ilgwe a pi wu. Ata
mwe bal wulpi bagaa gwasi ten paḷti naḵ gwisi.
17 Yek yen kilisi ngusi kopti ga Bulus suk naa yilkeni jinaṇ ata naṃa
dlaṃti to nya kaɗe, <<Majin jo zhel ji Nya Bal Kakshe kaṇ, sa tuli dlaṃti
gaɓa ten kangwe kaa mbi kisti wu.>>
18 Ta ngusi paḷti nu multi wonti. Yek mbadl ga Bulus lak lil wu, yek ta
ballaṭi, yek wul maẓhe ɗe, <<Ka shin ga Almasihu Yesu, a naṃa wulti gwa
ɗe taḵ yil ɗaka ti ka!>> Yek maẓhesi zakti kaḷi-kaḷi.
19 Bagaa ji yen kilisi yeni ɗe sa po mbi wulpi sowu, yek sa dop Bulus suk
Silas yek sa taḷasi ka lu motgaa mal maṇ kisti gaɓa.
20 Yek sa tullaṣi dlaboo kisti gaɓa yek sa wuli ɗe, <<Majin jo sa nima
gulsaṯ ga maṇ baṇ gee i'e. A maṇ Yehuda kaṇ,
21 sa naṃa wulti ɗe taṇ paḷaṇ wul jwe mbun ɗe taṇ mi maṇ Roma paḷi
sowu.>>
22 Yek mas mbalaṇ tlinya ka ten Bulus suk Silas, yek sa nget ɓot gwasaṇ.
Yek maṇ dlaboo kisti gaɓe dlaḷli gaɓa ɗe, ta tusisi lukaḷ ka a ɓosi na
tlemndi.
23 Sa ɓosi i'e wu, yek sa lesi ka ka lu leti. Yek sa wul maṇ ɓaṭti lwisi ɗe
taṣ zi gwel tensi i'e.
24 Yek sa hwit nu wu, yek ta telsi su ka punka leti gwe ni te ka bii letisi
kawu, yek ta ɓalisi asaṇ ka ka dlo ji gudaḷ yencin ɗe lop.
25 Ka dlo gas ɓallu ɗe Bulus suk Silas naṃa ngemti Nya asa naṃa wulti
koo taṣti ga Nya, a majwe ɗe lesi pak ju naṃa kumti gwasaṇ wu.

26 Sa yi nugo, yek atl wuni na ndaḷti, hal yek zhila bii gwe sa lesi giɓi wu
wuni. Naṁa paṭ nu yek mas bi dlabii lu letisi ɓul ka, yek zaa gaḷla jwe sa
ɓalisi ang ɗaju ɓatl ka.
27 Maṇ ɓaṭti lwisi paɗaḷ wi ɗe ta yen dlabiimi ga ɓuli kaẉu, yek ta yilli
bal puka gwasi taṣ tlo gaa gwas ka. Ta daṁ gwa we majwe lesi kaju aɓ wi.
28 Yek Bulus wulti to nya kaɗe, <<Baḳ kumi cwo gaa gwa so, ma ni ɗa
mas jinaṇ!>>
29 Yek maṇ ɓaṭti lwisi kum gaṣ ga cilti wutu, yek ta te ka biimi ka na
apti, yek ta lak nda a cina ɗa Bulus suk Silas ka a tli gwas naṁa daɗalti.
30 Yek ta yillaṣi tet deɓaḷ, yek ta ngemsi ɗe, <<Bacina jini, yek ba paḷi ta
mbi kisti ye?>>
31 Yek sa ballit ɗe, <<Ngaṣki ten Bagaa Yesu apaa ka mbi kisti, ki suk mas
maṇ lubii jwa.>>
32 Yek sa hwit taṁi gaɓa ten Yesu, suk mas maṇ lubii gwasi.
33 Ka gas gwisi kaṇ ta kan Bulus suk Silas yek ta polisi usu jwasaṇ ka.
Yek Bulus suk Silas paḷisi baptisma kaḷi-kaḷi, na ti na maṇ lubii gwasi mas.
34 Ta ngusi paḷti hwol tuki naḳ ɗe ta ngasti ten Nya wi suk mas maṇ lubii
gwas wu. Yek ta tala kaa Bulus suk Silas lubii ɗatka, yek ta baḷsi ilga nguki.
35 Lu tlo wugo yek maṇ kisti gaɓe shin maṇ hapti dlo mal maṇ ɓaṭti lu
letisi ɗe, <<Zak ma ju taṣ zigaa.>>
36 Yek maṇ ɓaṭti lwisi wul Bulus ɗe, <<Maṇ kisti gaɓa baḷ bi ɗe ta zak ki
suk Silas wi. Ningo zaṇgaa na taṁi mbadli.>>
37 Yek Bulus wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mi wo maṇ atl ga maṇ Roma
kaṇ, ama yek sa ɓoni ka dlo mbalaṇ a basa kisini gaɓa paa so. Yek ningo
sa ɓa lam zakti gaṇaṇ mukli a? a pi nu so, taṣ sak paṭlni na gaa gwasaṇ.>>
38 Yek maṇ hapti dlomi tok hwi maṇ kisti gaɓe, sa kumi wi ɗe Bulus suk
Silas wo maṇ Roma kaẉu yek ɓanti cisi.
39 Yek sa li tet ka lu letisi, yek sa baḷsi bii, yek sa yillaṣi ɗaka bii letisi ka.
Yek sa ngemsi ɗe taṣ zak baṁi.
40 Bulus suk Silas yil ɗaka lu letisi kaẉu, yek sa li lubii ɗa Lidiya ka. Kaḷi
kaṇ sa mbi maṇ kopti, yek sa ndaḷlisi ɗaala, yek paa sa zigaa.

17

Bulus suk Silas a Tasalonika

1 Sa koɓi tu Ampibolis suk Apoloniya wu, yek sa li Tasalonika ka lu gwe
lu motgaa ni kaḷi wu.
2 Yek Bulus ngusi tet ka bii ngemti Nyami ata nisi ma gaɓa tet ka gaɓa ga
Nya, mas gas shukti gwasaṇ ɗe mekan naḳ gwe ata kul paḷi ka mas lu jwe
ta li ju.
3 Ta mbokisi ang ɗe Almasihu* wo ngetli kaṇ taṣ tla bomti ata maṣhi,
apaa ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka tot ɗaka majwe maṣh wu ka. Yek ta wulsi ɗe,
<<Yesu gaṇ ɗe a nikii ma gaɓa tenti go tik ɗe Almasihu.†>>
4 Yek maṇ Yehuda jon ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suk Bulus suk Silas.
Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe ɓanti Nya wu ngaṣsi ten Yesu yek sa
mogaa suksi pak, suk kiɗi modli ji baṁi wonti.
5 Yek maṇ Yehuda jon dakaḷ, yek sa mbe mil yetaḷ tet ka lu motgaa wulti
wuli yek sa tlil dlanti ka baṁi. Yek sa li lubii ɗa Jason ten ngot ga Bulus
suk Silas taṣ tolsi ka dlo mbalaṇ.‡

---

* **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* † **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* ‡ **17:5 17:5** Sogo *Motgaa mbalaṇ*

6 Yek baṣa mbi Bulus suk Silas sowu, yek sa dop Jason suk maṇ kopti
jon, yek sa taḷasi cina ɗa kiɗi ji baṃi ka, yek sa wul kiɗi ji baṃi ɗe,
<<Majin ɗe sa naṃa gulsaṭ ga mbalaṇ ten dii atl mas go sik ɓallu a ɗe,
7 a Jason ka kansi ɗe maṇdaḳi a lubii ɗatka. Mas jwasaṇ sa naṃa ɗakcit
mbaṭ ga gaɓa Kaisar asa naṃa wulti ɗe guu gon ni ɗa asa mbet ɗe Yesu.>>
8 Kiɗi ji baṃi suk mbalaṇ jwasaṇ kumi nu wugo, yek ili gulsaṣi mas.
9 Yek sak lak Jason suk naa maṇ koptisi taṣ ɓatl wulpi zakti gwasaṇ, yek
paa sa zaksi.

Bulus suk Silas li Beriya

10 Gas gil wu, yek maṇ kopti lak Bulus suk Silas tantu laṭ Beriya. Sa
mbuki li wu yek sa li ka lu motgaa.
11 Maṇ Beriya wo sa lami ɗe taṣ kati kan gaɓa ga Nya man maṇ
Tasalonika. Naḳ ɗe sa kan gaɓe gwe Bulus hwisi wu na hwol tuki, yek sa
ngusi bodlaḷti taṣ yisi ɗe ko ilgwe ta hwisi go gem kaẉu.
12 Yek maṇ Yehuda wonti suk kiɗi maani suk modli jwe ba maṇ Yehuda
ka sowu wonti ngaṣsi ten Yesu.
13 Yek maṇ Yehuda jwe ni Tasalonika wu kumi ɗe Bulus naṃa hwit
mbalaṇ gaɓa ten Yesu a Beriya wu, yek sa kaḷi yek sa sak gulsi maṇ baṃi
yek sa coksi.
14 Yek maṇ kopti lak Bulus te ten bicikɗi ka baḷe-baḷe. Ama Silas suk
Timoti wo yek sa sa a Beriya.
15 Majwe lak Bulus tantu wu tullaṭ a Atina wu ɓa pal gazaṇ go yek Bulus
shinsi ɗe taṣ wul Silas suk Timoti ɗe taṣ kopti teɗi baḷe-baḷe.

Bulus a Atina

16 Bulus naṃa ɓaṭti gwasaṇ a Atina nu wu yek ta yen gunki wonti, jwe a
maṇ baṃi ngusisi atl wu, yek mbadl lilit i'e.
17 Yek Bulus suk maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe
ɓanti Nya wu ngusi bodlaḷti gaɓa ga Nya ka lu motgaa ga maṇ Yehude. Yek
Bulusi hwi gaɓa mas majwe motgaa ka lu wulti wul kaẉu ten Yesu.
18 Yek motgaa ga maṇ lishti jon, jwe asa mbesi ɗe maṇ Abikuriya suk
Sitokiya ju ngusi dlaḳti gaɓa suk Bulus. Yek jon jwasaṇ kum gazi ɗe, <<Yek
maṇ shilaṇ gaṇ a dlaṃ kam ye?>> Yek jon po wule, <<Gon ata naṃa gaɓa
ten gunki jwe baṃa yisaṇsi sowu.>> Ilgwe laki yek sa dlaṃ nugo yek ɗe, sa
kum Bulus ten gaɓa ten Yesu suk tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka kaal ɗa maṣhkaṇ.
19 Yek sa taḷa Bulus dlaboo daṃti gwe asa mbe ɗe, <<Arepagus wu.>> Yek
sa wulti ɗe, <<Bo hwini pyal ilgaṇ ɗe ka nima mbokti ang mbalaṇ dani wu.
20 Ka ni nima mokti ang ten pyal wul, ma naṃa lamti taṇ yis gaami.>>
21 (Mas maṇ Atina suk maṇdaḳi jwe ni a ɗee go, ten katti kaṇg suk gaɓa
ten pyal wul kaṇ asa sa.)
22 Yek Bulus tlinya ka dlo ga maṇ daṃti Arepagusi yek ta wul kiɗi ji baṃi
ɗe, <<Maṇ Atina, a yeni go ka mas paṭ jwakaṇ kii wo maṇ ngot Nya kaṇ.
23 De a maṭl ka baṇ go yek a ngusi yenti wul jwe akaa ngusisi atl wu,
yek a yen bagadi gwe kaa lishi dani ɗe, <Gaṇ go bagadi ga ilgwe a mbalaṇ
ngusit atl ɗe baṃa yisaṇti sowu.> Nya gwe akaa ngusit atli ama baḳaa
yisti sowu, haṇta mbokikii ang tenti.
24 <<Nya gwe paḷ dii atl suk mas wul jwe ni dani wu, tik ɗe Bagaa ga dii
atli suk boo nya, ti wo baṭa daṇ ka bii gwe a mbalaṇ kin wu so.
25 A ba mbalaṇ a mani paḷti Nya ilgwe ta lami wu so, naḳ ɗe ti gaa gwas
wo tik paḷ mbalaṇ suk wul maṇ mbadl mas wu.

26 Tumal mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ ta paḷ mas mbalaṇ jwe ni ten dii atl wu, ten ɗe ta dii atli daṇ ɗe gwasaṇ. A tik lak kangwe daṇti gwasaṇ suk lu gwe sa daṃ wu a ni wu.
27 Ta paḷi nu ta mas mbalaṇ ngo lu gwas i'e asa lamti ka mbadl jwasaṇ taṣ mbit ɗa, ko ɗe Nya dlenti suk mas jinaṇ sowu.
28 <naḳ ɗe tumalti kaṇ mas daṃti suk paḷti wul jinaṇ ni.> Naḳ gwe maṇ manti bi jwakaṇ dlaṃ wu ɗe, <Mi wo mil jwas kaṇ.>
29 <<Naḳ ɗe mi wo mil ji Nya kawu, baṇ zaṇ ɗe Nya wo naḳ zinariya sogo azurpa sogo naḳ ye gwe mbalaṇ paḷi ka so, baṇ daṃaṇ ɗe ti wo ilgwe mbalaṇ paḷi na ang gwasaṇ wu ka so.
30 ka multi tek jo, wundaḷ ji kaḍlaṇ jwisi hwot Nya so. Ama ningo yek ta naṃa wulti mbalaṇ mas ɗe taṣ ci atl gaa, mas lu jwe sa ni wu.
31 A hwikii nu, naḳ ɗe Nya zi cin gwe ta kisi gaɓa mas mbalaṇ na gem tumal maḷgwe ta botlti wu. Nya mboki ang mbalaṇ ten naḳ gwisi ɗe ta palli maḷgwe ta botltisi kaami wu.>>
32 Sa kum bi tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga mbalaṇ wugo yek jon des njwaa, ama jon wo yek sa wule, <<Ma ya lam kumti gwa ten bi ilgaṃi ɗa.>>
33 Ten nu kaṇ yek Bulus yil ɗaḳa motgaami ka.
34 Yek maani jon kaḷi cugaa suk Bulus yek sa ngaṣsi ten Yesu. Majwe cugaa sukti jo sik ɗe, kaa Deyonisus maṇ daṃti motgaa Arepaguus, suk kili gon gwe asa mbet ɗe Damaris, suk naa mbalaṃi jon ɗa jwe ngaṣsi ten Yesu pak ju.

18

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Korinti

1 Kaal ɗa nugo yek Bulus zak Atina yek li Korinti.
2 Kaḷi kaṇ ta mo suk maṇ Yehuda gon ɗe asa mbet Akila maṇ Pontus. Maḷgwe ya yil tet Italiya suk kili gwasi gwe asa mbet ɗe Pirisiḷa wu, naḳ ɗe Kaludiwus guu ga Roma laki ta mas maṇ Yehuda zak atl ga Roma wu. Yek Bulus la yenti gwasaṇ,
3 naḳ ɗe Bulus mago maṇ mokti kul kaṇ naḳsi wu, yek ta daṃ suksi yek ta ngusi mokti kul suksi.
4 Yek Bulus ngusi gaɓa suk maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu kangwe sa yis gaami wu, taṣ dlaḳsi tet mal Yesu Almasihu ɗa.
5 Silas suk Timoti tul tet Makedoniya wu, yek Bulus dlaḷ gal ten dlaṃti gaɓa maṇ taṃti. Ta hwi maṇ Yehudasi ɗe Yesu kaɗe Almasihu.
6 Yek maṇ Yehuda nge kumti gwasi yek sa dlaṃ byas gaɓa tenti, yek Bulus batisi kushka ga lukaḷ gwasi yek ta wule, <<Ta hwulan gwakaṇ dlaḷ ten gaa jwakaṇ, ze gi po yi gibi so. Ningo ba li mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.>>
7 Yek Bulus zak lu motgaami yek ta li lubii ɗa Titus Justus ka. Maḷgwe ba maṇ Yehuda ka sowu, gwe ɗe ata ngusi atl Nya wu.
8 Yek Kiribus bacina ga lu motgaami suk mas maṇ lubii jwas ngaṣsi ten Yesu Bagaa. Maṇ Korinti wonti jwe kum Bulus wu mago sa baḷ gem yek sa paḷisi baptisma.
9 Gaṣ gon ka gasi, yek Yesu Bagaa ɓuli gwel Bulus, yek ta wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik so, ngusi dlaṃti gaɓa maṇ taṃti, baḳ daṃ mbetlak so.
10 A ni sukki, maḷgon a man tulti ata kumit cwo so, mbalaṇ wonti ka baṇ gaṇ a daṃ ɗe mbalaṇ jini.>>
11 Yek Bulus daṃ kaḷi ga gin ɗe naṃ na tatlti dlo, ata nisi ma mbokti ang ten gaɓa maṇ taṃti ten Yesu.

12 A Galiyo ni ɗe gobna ga Akaya, yek maṇ Yehuda ɓel bi yek sa tulli
Bulus ka lu kisti gaɓa.
13 Yek sa gaɓa tenti ɗe, <<Malgaṇ nima shelti mbalaṇ ɗe taṣ ngusi atl
Nya kangwe ba mbaṭ gaɓa wule ta paḷi sowu.>>
14 Bulus ɓa nda gaɓa wu, yek Galiyo wul maṇ Yehuda ɗe, <<Kaa naṃa
nalaṇti ten ilgwe ba yek sowu, sogo byas wul wu, ani zoki ta kati kii kaṇg.
15 Ama naḵ ɗe kumti gaz wul kaṇ ten bi wul gwakaṇ suk mbaṭ gaɓa
gwakaṇ go, laḵamaṇ ili na gaa gwakaṇ. Ba paḷ kisti gaɓa ten wundaḷ ga
gaɓa wu so.>>
16 Yek ta yillaṣi ɗaḵa lu kisti gaɓe ka.
17 Yek sa pal ten Sostenus bacina ga lu motgaami, yek sa ɓoti ten bii
dlaboo lu kisti gaɓe ka. Ama yek ba hwot Galiyo so.

Laṭ Siriya suk ka Priska suk Akila suk Apolos

18 Bulus laṃ daṇti a Korinti wu, yek ta zak maṇ kopti jwe ni kaḷi wu, yek
ta li Siriya suk Pirisila suk Akila ka jirgi ze. Ta wutl gaa ka* a Senkiriya,
naḵ gwe ta dlaḷli gaɓa ɗe ta paḷi wu yek paa ta nda zaṭgaa.
19 Sa mbuki a Apisa wu, yek Bulus zak Pirisila suk Akila kaḷi. Ti gaa
gwas wo yek ta li ka lu motgaa ga maṇ Yehuda yek sa bodlaḷ gaɓa suk
maṇ Yehude.
20 Sa ngemti ɗe taṣ ya daṃ suksi ɗa, yek Bulus nge.
21 Bulusi ɓa zigaa go yek ta dlaḷlisi gaɓa yek ta wule, <<Ba ya pali, kume
Nya lami wu.>> Yek ta te ka jirgi ze yek ta zak baṇ Apisa.
22 Ta mbuk lu Kaisariya wu, yek ta sak gaɓe maṇ kopti ji kaḷi, yek paa ta
li Antakiya.
23 Bulus laṃ multi ka baṇ ga Antakiya wu, yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka lu ji
Galatiya suk Pirijiya ka. A ta nima ndaḷlaṭ gahwulaṇ maṇ kopti mas.
24 Yek maṇ Yehuda gon asa mbet ɗe Apolos, maṇ Alekzandiriya tul a
Apisa. Maṇ yisti wul kaɗe ti, ata yis gaɓa ga Nya i'e.
25 Maṇ kopti jon hwi Apolos ten kangwe mbalaṇ a kop Bagaa wu,† yek
ta dloti ten mbokti ang mbalaṇ ten kangwe sa kop Yesu wu ko ɗe
baptisma ga Yohana kaṇ ta yisi tokte wu.
26 Yek Apolos njel gaɓa ka lu motgaa, kaa Akila suk Pirisila kumti wu.
Yek sa mbet tet lubii ɗaasi ka, yek sa yilit gaami i'e kangwe kopti Nya ni
wu.
27 Apolos ɓa li Akaya go yek maṇ kopti ndaḷlit daala, yek sa paḷit lishti
gwe ta baḷ maṇ kopti jwe ni Akaya wu taṣ kan mandaki gwas ɗa. Ta mbuk
lu wu, yek ta zi-ang majwe ngaṣsi ten Yesu i'e tumal alheri ga Nya wu.
28 Naḵ ɗe ta man ngetl ga maṇ Yehuda jwe dlaḵ gaɓa sukti ka dlo
mbalaṇ wu, yek ta mbokisi ang ka gaɓa ga Nya ɗe Yesu kaɗe Almasihu.

19

Bulus dlaṃ Gaɓa ga Nya a Apisa

1 De Apolos yi Korinti go, yek Bulus kop tantu gwe koɓi Korintisi yek ta
mbuki Apisa. Yek ta lak mbi maṇ kopti jon kaḷi
2 yek ta ngemsi ɗe, <<Kaa mbi Shishi ga Nya ma, ɗe ka* ngaṣkii ten Yesu
wu?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Hwowo, ma yisi ɗe Shishi ga Nya ni ɗa so so
pamma.>>

---

* **18:18 18:18** ***Ta wutl gaa ka***Paḷti nu wo ɗe alama njikaṇti gaɓa gwe mbalaṇ dlaḷli wu kaṇ
† **18:25 18:25** Sogo *Na mbadl ɗe naṃ tumal Shishi ga Nya* * **19:2 19:2** Sogo*Kaal ɗa*

3 Yek Bulus po ngemsi ɗaɗe, <<Yek wundaḷ ga baptisma gwik sa paḷikii gwi?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Wundaḷ baptisma ga Yohana wu.>>
4 Yek Bulus wule, <<Baptisma ga Yohana go, ga cit atl gaa kaṇ. Ta hwi mbalaṇ ɗe taṣ ngaṣsi ten Yesu maḷgwe a tul kaal ɗaat ɗu.>>
5 Sa kumi nu wugo yek sa paḷisi baptisma, na† shin ga Yesu Bagaa.
6 Bulus wutisi ang gaa wu, yek Shishi ga Nya susut tensi, yek sa gaɓa na zobsi bi,‡ yek sa dlaṃ gaɓa jwe Nya hwisi ɗe taṣ dlaṃ wu.
7 Wontaṭ jwasaṇ mbalaṇ ɗe cutl cet lop.
8 Bulus paḷ lip ɗe mekan ata naṃa laṭ ka lu motgaa ga maṇ Yehuda ata ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na mbadl ɗe naṃ. Ta ngusi dlaḳti gwasaṇ ten bi ga Nya ɗe guu.
9 Yek jon jwasaṇ kaṇgaḷ ka, yek sa nge ngaṣti ten Yesu, yek sa ngusi dlaṃti byas gaɓa ten bi kopti Tantu ga Yesu te ka mbalaṇ ka. Yek Bulus zaksi, yek ta yem maṇ kopti yek sa ngusi gaɓa mas cin ka bal bii motgaa ga Tiranus.
10 Naḳ gwisi ngusi paṭi hal gin ɗe lop yek mas maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe naṃa daṃti ka atl ga Asiya wu kum gaɓa ga Bagaa Yesu.
11 Nya paḷ kiɗi wul cit ɓanti tumal Bulus,
12 kangwe wul taasti lwani gwasi suk lukaḷ gwas ma wu, asa taḷe maṇ cwo suk maṇ maẓhe. Asa ndoki a maẓhesi yil ɗaḳaṣi ka.
13 Yek maṇ Yehuda jon jwe asa maṭl ɗaṇka asa yilli maẓhe ɗaḳa mbalaṇ kawu, lami ɗe taṣ ndok majwe maẓhesi ni kaṣi wu na shin ga Bagaa Yesu. Asa wul maẓhesi ɗe, <<Na shin ga Yesu gwe a Bulus gaɓa tenti wu, a nikma wulti ɗe taḳ yilka.>>
14 Mil ɗe nitgi ji bal maṇ Paris gon asa mbet ɗe Siba wu ngusi paḷti naḳ gwisi.
15 Gasi gon wo yek maẓhesi ballisi ɗe, <<Yesu co a yisaṇti, a Bulus mago a yisti, yek ki wo wok ɗe ki wo?>>
16 Yek maḷgwe maẓhesi ni kaṭi wu ndesi yek ta man ngetl gwasaṇ. Ta paḷisi byas ɓoti yek lukaḷ gwasaṇ kesh ka, se naḳ sa yil tot ɗaḳa lubiimi ka na apti koo dlisi na hwulan ɗaṇ ten dli gwasaṇ ka.
17 Maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe nima daṃti Apisa wu kumi nu wu, yek ɓanti cisi i'e, yek shin ga Yesu Bagaa mbi nalti i'e.
18 Yek majwe ngaṣsi ten Yesu wu wonti ngusi dlaṃti byas wul jwe sa paḷi wu ka dlo mbalaṇ.
19 Yek maṇ paḷti waal wonti, tulli kul lishti jwe asa paḷ waal ɗa ju yek sa kweli ka ka dlo mbalaṇ. Wulpi gwe asa wul kul lishtisi ɗa go, a paḷ 50,000 ga zinariya.
20 Na nu kaṇ gaɓa ga Bagaa Yesu mbaṭl ɗaṇka mbalaṇ ka yek ndaḷ i'e.
21 Kaal ɗa naḳ gwisi, yek Bulus zi ka mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima, ata koɓi tu Makedoniya suk Akaya. Yek ta wule, <<Ngelti kaṇ ta li Roma pak.>>
22 Yek ta lak Timoti suk Irastus majwe asa zit ang wu taṣ li Makedoniya, ti gaa gwas wo yek taya laṃ daṃti a Asiya ɗa.

Dlanti ka baṇ Apisa

23 Ka multi jwisi kaṇ bi kopti Tantu ga Yesu gulsaḷ mbalaṇ i'e.

† **19:5 19:5** Sogo*Ka* ‡ **19:6 19:6** Sogo*Bi jwe ba jwasaṇ ka sowu*

24 Maṇ desti azurpa gon gwe asa mbet ɗe Demitiriyas, maḷgwe ata des azurpa ata palli ɗe lu zat naḵ'en gunki gwe asa mbe ɗe Aritimis wu. A maṇ desti wul mbi wulpi i'e ten paḷti wundaḷ ji wul jwisi.
25 Yek Demitiriyas mbe maṇ desti azurpe ka lu ɗe naṃ suk majwe asa paḷ wundaḷ ga wul jwisi ju. Yek ta wulsi ɗe, <<Yelaṇ jini, kaa yisi ɗe ma naṇma mbit wulpi nal ten desti azurpa gee.
26 Kik ka kumi wu akaa naṃa yenti kangwe maḷgaṇ ɗe asa mbet Bulus wu naṃa shelti ga mbalaṇ wonti taṣ gillasi a ɗe a Apisa suk mas atl ga Asiya wu. Ta naṃa dlaṃi ɗe gunki jwe mbalaṇ paḷi go Nya ka so.
27 Ilgwe ma naṃa paḷti wu kaṇ mbalaṇ a nge tokte so. Ama lu gwe a zi gunki maṇ nalti Aritimis wu suk gunkisi gaa gwasi, ti ɗe a mbalaṇ ngusit atli ka atl ga Asiya suk mas dii atl wu mago ta po yi ten bi ilgon so.>>
28 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi, yek sa njel gaba to nya kaɗe, <<Gunki Aritimis ga maṇ Apisa go maṇ nalti kaṇ!>>
29 Njet nugo yek mas baṃi hwot ka, yek mbalaṃi dop Gayus suk Aristakus yelaṇ laṭ ji Bulus tet Makedoniya, yek sa taḷasi ka lu motgaa gwasaṇ.
30 Bulus lami ɗe taṣ li mal mbalaṃi, ama yek ba maṇ kopti zakti so.
31 Yek bacina jon ka baṃi jwe ɗe yelaṇ ji Bulusi ju mago sa shinit lu ɗe, baṣ te ka lu motgaami so.
32 Yek motgaami gulsi ka, jon naṃa gaba ten ilgaṇ a jon naṃa gaba ten zobsi ilgon. A ba mbalaṃi wonti gipsi yis ilgwe tullasi kaḷi wu so pamma.
33 Yek maṇ Yehuda jwe ni ka mbalaṃi wu jek Alekzanda tet cina, yek sa wulti ɗe taṣ dlaṃ ilgwe naṃa paṭ ɗu. Yek ta paḷisi na ang ɗe taṣ ɓo daṃ mbetlak yek taṣ yilli gaa gwas kaɗa.
34 Yek mbalaṃi yeni ɗe maṇ Yehuda kaɗe ti wugo, yek sa tlil yal nya ndakce yek sa ngusi wulti ɗe, <<Gunki Aritimis ga maṇ Apisa go maṇ nalti kaṇ!>> Yek sa pita dlaṃti naḵ gwisisi.
35 Yek bali gon ga baṃi laki yek sa daṃ mbetlak, yek ta wulsi ɗe, <<Maṇ Apisa, mas mbalaṇ ten dii atl yisi ɗe baṇ Apisa kaɗe maṇ ngipti ga lu gwe asa ngusi atl gunki Aritimis maṇ nalti gwe ɗe nda sut nya wu.
36 Naḵ ɗe ga hwudaḷi kaṇ ni sowu, daṃaṇ mbetlak, baḵ paḷaṇ ilgon ka lilti mbadl so.
37 Ka tulli majin a ɗe, mukaḷ kaṇ sa pi tet ka lu daṇti ga gunkisi so a baṣa dlaṃ byas ilgon ten gunki gaṇaṇ so.
38 Kume gaba ni Demitiriyas suk majwas ɗa ten maḷgon go maṇ kisti gaba ni ɗa, sik ka lak majwe paḷ ilgwe ba yek sowu taṣ ɓatlti.
39 A kume ilgon yi kaal go, suli ka lu motgaa ga baṇ.
40 Ningo ma paḷaṇ ilgwe ba mbun sowu wi naḵ ɗe ma tlilaṇ dlanti ase wu. Aba ilgwe laki yek ma tlilaṇ dlantisi wu ni ɗa so.>>
41 Ta dlaṃ nu wugo, yek ta wul mas mbalaṃi ɗe taṣ zigaa.

20

Bulus li Makedoniya suk Giris

1 Dlantisi paki wugo yek Bulus mbe maṇ koptisi yek ta ndaḷlisi gahwulaṇ, yek ta pallisi bi, yek ta li Makedoniya.
2 Ta ngusi maṭlti ka lu jwisi ata nisi ma ndaḷlaṭ gahwulaṇ maṇ kopti, yek ta lak mbuk atl ga maṇ Giris,
3 kaḷi kaṇ ta paḷ lip ɗe mekan, yek ta lami ɗe taṣ te ka jirgi taṣ li Siriya ama yek ta kume ɗe maṇ Yehuda jon naṃa ngoti taṣ tloti, yek ta koɓi tu Makedoniya.

4 Yek Sobata yen ga Parus maṇ Beriya, suk Aristakus suk Sakundus maṇ
Tasalonika, suk Gayus tet Darbe, suk Timoti, suk Tikikus suk Turopimus
maṇ baṇ Asiya kopti.
5 Majwisi ndenii cina yek sa sak ɓaṭni a Turawas.
6 Yek ma te ka jirgi ze tet Pilibi kaal ɗa motgaa ngukti burodi gwe ba yis
ni dani sowu. Yek ma lak mbisi a Turawas kaal ɗa multi ɗe namtan ten
tantu. Yek ma paḶ multi ɗe mukka kaḷi.

Iyutikus Pal Kaami kaal ɗa maṣhkaṇ gwasi

7 Gas shukti ga ka sukti, ma mogaa ɗe taṇ nguk wul ndakce wu, yek
Bulus ngusi hwit gaɓa mbalaṇ, se naḳ lu dlo. Naḳ ɗe ta naṃa lamti zaṭgaa
ɗe lu dlo wu.
8 Pitilla ni ka soɓaḶ tlal bii gwe ma mogaa giɓi wu.
9 Yek yen maani gon gwe asa mbet ɗe Iyutikus wu daṇ ka shu windo.
Yek yebaḶ njel dopti ga gwasi hal yek kanti. Bulus naṃa gaɓa nugo yek ta
dlunti ka yebaḷi. Yek ta nda sut atli sut ka soɓaḶ tlal biimi ga na mekan yek
sa kanti go ta maṣh wi.
10 Yek Bulus yil suɗi, yek ta ngus mal yeni, Yek ta wut ang sut tenti. Yek
ta wul mbalaṃi ɗe, <<Ba ili gulsaḶkii so, ta yi kaami!>>
11 Yek ta pal to ka soɓaḶ dlaḶ biimi ka yek sa nguk wul yek sa tla jibi. Ta
ngusisi dlaṃti gaɓa se naḳ lu dlo wu, yek paa ta zigaa.
12 Yek mbalaṃi kan Iyutikusi na gasi, yek sa taḶat lubii ata ɓal kaami,
yek mbadl taṃisi i'e.

Bulus palli bi bacina ji maṇ kopti a Apisa

13 Yek ma te ka jirgi ze, yek ma li Asos taṇ mbi Bulus kaḷi naḳ gwe ma
dlaṃ sukti naḳ ɗe ten asaṇ kaṇ ta li wu.
14 Ma mo sukti a Asos wu, yek ma kanti ka jirgi ze yek ma li Metilin.
15 Lu dlo wu yek ma ɗakci zaṇdaḶ ga baṇ Kiyos. lu po dlo ɗa wugo, yek
ma mbuk lu ten zaṇdaḶ Samos, yek lwisi gon po dlo ɗa wu yek ma te baṇ
Melitus.
16 Bulus lami ɗe taṣ koɓi tu Apisa so, baṣ daṃ ka kaṭ atl ga Asiya so ɗa
naḳ ɗe ta lami ɗe taṣ te Wurshelima ten cin motgaa ɗakciti kume naḳ
gwisi pi wu.
17 Tet Melitusi go, yek Bulus shini lu bacina ji maṇ kopti jwe ni Apisa wu
ɗe taṣ tuli.
18 Ša tul wu, yek ta wulsi ɗe, <<Kaa yis kangwe a daṃ wu, ɗe a yi sukkii
wu, tet ten cin gwe a tul ka kaṭ atl ga Asiya wu.
19 A paḶ wul ɗe zhel ga Nya na lwu ka gwel gini, a ba a palli gaa gi ɗe
ilgon so, ko ɗe maṇ Yehuda lami ɗe taṣ telaṇ ka bomti wu.
20 Kaa yisi ɗe a hwudaḶikii ilgon so, mas wul jwe mbun ɗe taḳ yisi go a
hwikii. A hwikii gaɓa ka lu motgaa jwakaṇ yek a po koɓi ɗaṇ boo jwakaṇ
yek a hwikii.
21 A hwi maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ɗe ngetli kaṇ
taṣ balaṣi tet mal Nya taṣ cit atl gaa malti, a taṣ ngaṣsi ten Yesu na Bagaa
gaṇaṇ Yesu.
22 <<Ningo Shishi ga Nya zi ɗe ta li Wurshelima, aba yis ilgwe a pi na
ami tek wu so.
23 Ilgwe a yisi go yek ɗe, mas baṇ gwe a li wu, a Shishi ga Nya hwi ɗe,
mbalaṇ a laki a te ka bomti, asa lakaṇ ka lu gwe a sa le majwe paḶ ilgwe
ba yek sowu.
24 Mas na nu, mbadl gi ni ten bi ilgon a malaṇ so, kume a man pakti paḶti
ilgwe Bagaa Yesu zi wu, gwe yek ɗe dlaṃti taṃi gaɓa alheri ga Nya wu.

25 <<A yisi ɗe kii ɗe a dlaṃikii gaɓa ten kanti Nya ɗe guu ka mbadl go,
kaa po yenaṇ so.
26 Yek laki yek a nikii ma dlaṃti ɗe, kume gon gwakaṇ maṣhi yek baṭa
mbi Nya boo sowu, baḳ wuli ɗe a hwikii so so.
27 Naḳ ɗe a dlaḶ gal, yek a hwikii mas ilgwe Nya lami wu.
28 Paṇ ɗem'ɗem na daṇti gwakaṇ, akaa zi gwel ten majwe Nya kissi*
tumal hwulan ga yen gwas wu.† Yek Shishi ga Nya zaḳii ɗe bacina wu, taḳ
paṇ kyo gwasaṇ naḳ gwe a maṇ kyo paḶi wu.
29 A yisi ɗe kume a zigaa wugo byas wul mee a tulli ka dlo gwakaṇ, a
baṣa zak majwe Nya kissi wu so.
30 Tet ka kii mago jon a yili asa shel mbalaṇ taṣ maṇ kopti gwasaṇ ɗa.
31 DlaḶaṇ na ndaḶti, akaa damkii ten kangwe a tla bomti ɗe a hwi gaɓa,
na ka cin na ka gasi ka ga gin ɗe mekan wu.
32 <<Ningo a naṃa zaṭ gwakaṇ a ang ɗa Nya ka, suk taṃi gaɓa alheri
gwasi. Kangwe taṃi gaɓa gwas a laki taḳ yisaṇ Nya i'e, kangwe Nyami a
baḶkii hwa wul gwe ta baḶ mas maṇ kopti gwas wu.
33 A ɓo taɓa lamti ɗe ta kaami zinariya sogo azurpa sogo lukaḶ maḶgon
ka so.
34 Kii gaa gwakaṇ kaa yisi ɗe a ngwe wul gaa gini suk majwe a na suksi
wu.
35 Mas ilgwe a paḶi wu, a mbokikii ang ten kangwe kaa zi-ang majwe ba
ilgon nisi ɗa sowu. Daamaṇkii ten ilgwe Yesu dlaṃ wu ɗe, <Mbalaṇ baḶ
nalti majwe asa baḶ wul wu, man majwe a mbalaṇ baḶsi wul wu.> >>
36 Bulus pakisi hwit gaɓa wu, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya suksi.
37 Ta ɓa zigaa go yek sa ngusi gwas ngipti te dlo ka asa naṃa kulu,
38 naḳ ɗe ta wulsi ɗe sa po yenti sowu, yek ili hwotsi i'e. Yek saḶakti
tantu ka lu gwe ta te ka jirgi ze wu.

21

Bulus Li Wurshelima

1 Ma palli bi bacina ji maṇ kopti a Apisa wu, yek ma te ka jirgi ze yek ma
li baṇ gon gwe asa mbe ɗe Kos wu. Lu dlo wugo yek ma li Rodusa. Tet duk
go yek ma li Patara.
2 KaḶi kaṇ ma te ka jirgi ze gwe a li Pinikiya wu, yek ma te giɓi yek ma
zigaa.
3 Yek ma ɓalma yenti baṇ Kuburus tek go, yek ma yil te malkaṇ baṃi ka
ten tu kaṭ ang shinti yek ma li Siriya. Yek ma mbuk lu a Taya ka lu gwe
jirgi zesi shit wul wu.
4 Yek ma mbi maṇ kopti kaḶi, yek ma mul ɗe nitgi a Taye. Yek Shishi ga
Nya mboki ang maṇ koptisi yek sa hwi Bulus ɗe baṣ li Wurshelima so.
5 Ama yek zaṭgaa gaṇaṇ tul wu, yek ma ngusi laṭi. Yek mas maṇ kopti na
modli jwasaṇ na mil jwasaṇ lakni tantu. Ma ɓal ten bi bal zesi go yek ma
ngus atli mas jinaṇ yek ma ngem Nya.
6 Yek ma palli bi yilkeni wu, yek ma te ka jirgi zesi. Majwe lakni tantu
go yek sa pal gaẓaṇ.
7 Tet Taya go yek ma mbuk lu Tolemayis, yek ma gaɓe yilkeni maṇ kopti
jwe ni kaḶi wu. Yek ma mul kaḶi.

---

* **20:28 20:28** Ka lishti jon wo ɗe *Mbalaṇ ji Bagaa* † **20:28 20:28** Zopsi dlaṃti wo yek ɗe*Maṇ lishti*

8 Lu dlo wu yek ma zak lwisi, yek ma mbuk lu a Kaisariya. Yek ma daṃ
a lubii ɗa Pilibus ka, maḶgwe ɗe ata dlaṃi gaɓa ga Nya mbalaṇ wu. A
Pilibusi ni ɗe gon ka mbalaṇ ɗe nitgi jwe sa botlsi wu* pak.
9 Mil modli ɗe wupsi jon ni Pilibus ɗa jwe baṣa ɓo yis mani sowu, jwe ɗe
asa dlaṃ ilgwe Shishi ga Nya hwisi wu.
10 Ma laṃ multi kaḶi wugo, yek maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon kawu gwe
asa mbet Agabus tet Yehudiya.
11 Yek ta kan wul hapti mis ga Bulus, yek ta ɓal asaṇ suk ang gwas na
nali. Yek ta wule, <<Shishi ga Nya wule, <Naṇ kaṇ maṇ Yehuda a
Wurshelima a ɓal maṇ wul hapti mis gee asa baltiti majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.> >>
12 Ma kumi nu wugo yek mas jinaṇ yek ma hwi Bulus ɗe baṣ li
Wurshelima so.
13 Yek Bulus wuli ɗe, <<Yek laki yek kaa nama kulu akaa nama lamti ta
cel ka mbadl ye? Ɓalti hwotaṇ so, ko ta tlot mago taṣ tloni a Wurshelima
ten bi ga Yesu Almasihu kawu.>>
14 Yek ma yeni ɗe ma man dlaḶlat gwas ka sowu, yek ma zakti yek ma
wuli ɗe, <<Ta Nya paḶ ilgwe ta lami na ti wu.>>
15 Nak gwisi pi wu, yek ma yem wul jinaṇ yek ma li Wurshelima.
16 Yek maṇ kopti jon tet Kaisariya lakni tantu se nak sa taḶani tet lubii ɗa
Manason ka, ka lu gwe ma daṇ wu. Manason wo maṇ baṇ Kuburus kaṇ a
ta ni ka majwe ngaṣsi ten Yesu cina wu.

Bulus mbuk lu Wurshelima

17 Ma mbuk lu Wurshelima wu, yek yilkeni maṇ kopti wuli ni ɗem na
taṃi mbadli.
18 Lu dlo wugo, yek Bulus suk mi mas sa yenti ga Yakubu a bacina ji
maṇ kopti mas ni kaḶi pak.
19 Yek Bulus gaɓe si, yek ta hwisi ilgwe Nya zit ang yek ta paḶi majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu.
20 Sa kumi nu wugo yek sa taṣ Nya. Yek sa wul Bulus ɗe, <<Ama ka yis
kangwe ili ni a ɗee a Wurshelima gwa? maṇ Yehuda wonti ngaṣsi ten
Yesu, a mas jwasaṇ lam kopti mbat gaɓa ga Musa wu i'e.
21 Sa kumi ɗe ka hwi maṇ Yehuda jwe ni ka atl ga majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu ɗe baṣ kop mbat gwe Nya baḶ Musa wu so. Ka hwisi ɗe
baṣ saḶ mil so, a baṣ po paḶ wul nak gwe a maṇ Yehuda paḶi wu so.
22 Yek ma paḶi ye nii wu, nak ɗe sa kumi ɗe ka ɓalɗa wu?
23 Ilgwe ma lami ɗe tak paḶi go yek ɗe, mbalaṇ ɗe wupsi jon ni ɗa jwe sa
mo gaɓa suk Nya wu.
24 Kopsi tak takaṇ wul gwe asa taki Nya ɗe ta taṣ pol mbalaṇ ɗaka byas
wul kawu. A ka ɓatl mas wulpi ga wul jwe sa taki Nyami ɗe taṣ wudlisi
gaa kawu. Na nu kaṇ mas mbalaṇ a yisi ɗe ilgwe sa dlaṃ ten ki go gem ka
so, a maṇ kopti mbat gaɓa ga Musa ka yi ɗe ki.
25 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu go, ma hwisi wi ɗe baṣ nguk ilgwe sa
taki gunki wu so, a baṣ nguk hwuu wul so, a baṣ nguk tlu ga dabba gwe sa
celit yal ka yek ta maṣh wu so, a baṣ pi paḶaṇ so.>>
26 Yek Bulus li suksi, yek sa taki wul Nya taṣ polti ɗaka byas wul ka. Yek
paa ta li ka lubii ga Nyami yek ta hwisi gas gwe takti wuli a paki wu.

Sa dop Bulus

---

* **21:8 21:8** Mbalaṇ ɗe nitgi*Majwe maṇ kopti botlsi ɗe taṣ hwuli ilga nguki mbalaṇ a Wurshelima wu.*

27 Multi ɗe nitgisi ɓal njaa ta njikaṇ go yek maṇ Yehuda jon tet kaṭ atl ga Asiya yen Bulus ka lubii ga Nya. Yek sa cok mas mbalaṇ yek sa dop Bulus.
28 Yek sa dlaṃ ɗe, <<Maṇ Israila, maḶgwe hwi maṇ Yehuda ɗaṇka ɗe baṣ kop mbaṭ gaɓa ga Musa so, a baṣ po kan lu gee ɗe maṇ cilti so wuggu. A yek gee ta tulli majwe ba maṇ Yehuda ka sowu a ɗe, taṣ lil lubii ga Nyami ka.>>
29 Naḳ ɗe sa ya yen Turopimus maṇ Apisa suk Bulus ka baṇ wu, yek sa daṃ gwa we Bulus tullaṭ ka lubii ga Nyami.
30 Yek mbadl ga maṇ baṃi tlili mas jwasaṇ, yek sa dop Bulus yek sa yillaṭ ɗaka lubii ga Nyami ka. Ka yillaṭ gwas ka yek sa le dlabiimi ka.
31 Sa ɓa lam tlot gwas wugo, yek bacina ga maṇ hapti dlo ga maṇ Roma kumi ɗe Wurshelima hwot kawi.
32 Yek ninge ninge yek ta su suk maṇ hapti dlo jon. Yek mbalaṃi yen bali ga maṇ hapti dlomi suk mbalaṇ jwas wu, yek sa zak ɓot ga Bulus.
33 Yek bali ga maṇ hapti dlomi laki yek sa dopti yek sa ɓalti na zaa gaḶla ɗe lop. Yek ta kum gazi ɗe wok ɗe Bulus wo? A yek ta paḶi ye?
34 Yek mas mbalaṃi dlaṃ wul jwe Bulus paḶi wu, jon naṃa dlaṃti gaṇ a jon naṃa dlaṃti gaṇ. Yek ba bacina ga maṇ hapti dlomi yis gaa ga wul jwe sa naṃa dlaṃti wu so, naḳ ɗe mbalaṃi gulsidli kawu.
35 Sa naṃa laṭ suk Bulus nugo yek gulsaṭdli mbaḶdli i'e, se naḳ maṇ hapti dlomi kanti to nya ka.
36 Yek mbalaṃi jwe kopsi wu ngusi wulti ɗe, <<Tloti ka.>>

Bulus dlaṃi gaɓa mbalaṃi

37 Sa ɓal njaa taṣ tel Bulus ka lu daṃti ga maṇ hapti dlo wu, yek Bulus wulsi ɗe, <<Haṇ ta ɓo hwikii ilgon ne?>> Yek sa wulti ɗe, <<Ka man bi Giris a?
38 Kik ɗe bacina ga maṇ laṣhi kumti bi tet Masar, gwe laki hal yek mbalaṇ 4,000 ngusi tlot mbalaṇ ka me wu sa?>>
39 Yek Bulus ballisi ɗe, <<A mi wo maṇ Yehuda kaṇ tet Tarsus ka atl ga Silisiya. A mi wo maṇ baṇ gwe mbalaṇ yisi wu kaṇ. Ɓo zakaṇ ninini ta hwi gaɓa majin.>>
40 Bacina ga maṇ hapti dlomi zak Bulus taṣ gaɓa wu, yek ta tlinya yek ta paḶisi na ang, yek sa daṃ mbetlak. Sa daṃ mbetlak wu, yek Bulus hwisi gaɓa na bi ga maṇ Yehuda.†

22

1 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk aba jini, ɓo kati ninini kaṇg ta ɓo pol gaa gi ka.>>
2 Sa kumi ɗe na bi ga maṇ Yehuda kaṇ ta nisi ma gaɓa wu, yek sa daṃ mbetlak.
Yek Bulus wulsi ɗe,
3 <<A mi wo maṇ Yehuda kaṇ tet Tarsus ka atl ga Silisiya, ama ka baṇ gaṇ kaṇ a nali. Gamaliyel maṇ lishti ka mboki ang ten mbaṭ gaɓa ga Musa gwe a maṇ zaṭ jinaṇ koɓi wu. A lam kopti mbaṭ gaɓa ga Musa i'e naḳ gwe ka naṃa lamti ase wu.
4 A nge maṇ kopti Tantu ga Yesu i'e, yek a ngusi dopti gwasaṇ na modli na maani, yek a ngusi telti gwasaṇ ka lu leti, hal yek naami maṣhi.
5 Naḳ gwe bal maṇ Paris suk majwas mas yisi wu. Naḳ ɗe a lak kan lishti tet malsi yek a taḶe maṇ kopti jwe ni Demaskus wu, Ɗe ba yemsi tet Wurshelima ta nolsi.

† **21:40 21:40** Gon a naṆa *bi Arameya* Mat 22:2.

6 <<Ten gasisi ka dlo cin a naṃa laṭ Demaskus nugo yek baụ! Ndaḷi cilti
gon sut nya cilli lu gwe a ni wu ka.
7 Yek a nda te atl ka, yek a kum yal gaɓa gon ten wulti gi ɗe, <Shawulu!
Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye?> >>
8 Yek a wule, <<Bagaa, wok ɗe ki wo?>>
Yek yali balli ɗe, <<Amik ɗe Yesu maṇ Nazarat maḷgwe ka nima cit
dlelngapcan wu.>>
9 Yek majwe naṃa laṭ suk ami wu yen cilti, ama baṣa kum ilgwe yali
dlaṃ wu so.
10 Yek a wule, <<Bagaa, yek ba paḷi ye?>>
Yek ta wule, <<Tlinya taḳ li Demaskus, kaḷi kaṇ sa hwik mas ilgwe a
botlki ɗe taḳ paḷi wu.>>
11 Yek majwe ni suk ami wu ngiɓi ang, yek sa taḷa Demaskus naḳ ɗe cilti
laki yek ba po man yenti lu sowu.
12 <<Yek maḷgon asa mbet Hananiya tuli taṣ yenaṇni. Maṇ kopti mbaṭ
gaɓa ga Musa i'e kaɗe ti, a maṇ Yehuda ga baṃi mas yisi ɗe ti wo hwa
mbalaṇ kaṇ.
13 Yek ta lak dlaḷ a malaṇni, yek ta wulaṇ ɗe, <Yilka gini, ɓul gwel taḳ
yen lu.> Yek ninge-ninge yek gwel gi ɓuli yek a man yenti gwasi.
14 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Nya ga aba jinaṇ botlki, taḳ yis ilgwe ta lami wu a
taḳ yen maṇ zok mbadl gwasi, taḳ gaɓa sukti bi suk bi.
15 Ka dlaṃi mbalaṇ mas ilgwe ka yeni yek ka kumi tenti wu.
16 Ningo yek ka yima ɓaṭti ye? Tlinya taṣ paḷik baptisma taṣ polik byas
wul jwa ka, aka mbe shin gwasi.>
17 <<A pal tet Wurshelima ɗe a ɓalma ngemti Nya ka lubii ga Nya wu,
yek Nya ɓuli gwel,
18 yek a yen Bagaa. Yek ta wulaṇ ɗe, <Zak baṇ Wurshelima ninge ninge,
maṇ baṃi a katik kaṇg so, ɗe ka ɓa dlaṃ gaɓa tenaṇ wu.>
19 <<Yek a wulti ɗe, <Bagaa, majimi yisi ɗe a naṃa maṭlti ɗaṇka lu
motgaa ji maṇ Yehuda ka a dop yilkeni jwasaṇ a telsi ka lu gwe asa le
majwe paḷ ilgwe ba yek sowu.
20 Ɗe sa dlo Istipanus maḷgwe hwi gaɓa gwa mbalaṇ go, aa ni kaḷi ani
majwe tlot wu kaali. Hal amik ɗe maṇ ɓaṭti lukaḷ ga majwe tlot wu.>
21 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Zigaa, ba shinki dlenti te mal majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.> >>

Bulus ɗe maṇ atl ga Roma

22 Mbalaṃi kumi ɗe Bulus dlaṃ nu wu, yek sa tlil yal nya yek sa wule,
<<Kamaṇti te ka taḳ tloti, mbun ɗe taḳ zakaṇ ti so.>>
23 Sa naṃa gaɓa asa naṃa catti atl to nya ka asa naṃa wutti lukaḷ ka
nugo,*
24 yek bacina ga maṇ hapti dlomi laki yek sa taḷa Bulus ka lu daṃti ga
maṇ hapti dlo. Yek ta dlaṃ ɗe taṣ ɓo ti yek sa ngemti taṣ yis ilgwe laki ɗe
mbalaṇ naṃa gaɓa tenti nu?
25 Sa ɓal Bulus wi ɗe taṣ ɓot wugo yek ta wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mbaṭ
gaɓa wuli ɗe ta ɓo maṇ Roma gwe baṣa ɓo paḷit kisti gaɓa so gwa?>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi kumi nu wu, yek ta li mal bali gwasaṇ,
yek ta wulti ɗe, <<Yek ka naṃa lamti paḷti ye?>> maḷgaṇ co yen atl ga
Roma kaca.

---

* **22:23 22:23** Wutti lukaḷ ka yek ɗe *Lal gwe mbok ang ten lilti mbadli suk duu tuk wu*

27 Yek bali ga maṇ hapti dlomi li mal Bulus yek ta wulti ɗe, <<Hwini, ki
wo yen atl ga Roma ka?>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Yii ami wo yen Roma
kaṇ.>>
28 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi wule, <<Ama go yen Roma kaɗe ami,
ama se naḳ a dlo bal wulpi yek a nda daṃti ɗe yen Rome.>> Yek Bulus
wulti ɗe, <<Ami wo ka atl ga Roma ka sa zaṇni.>>
29 Yek ba majwe lami ɗe taṣ ngem Bulus ten ilgwe ta paḷi wu po man
wulti ɗe ilgon so. Yek ɓanti njel cit ga bacina ga maṇ hapti dlomi naḳ ɗe
Bulus wo yen atl ga Roma kaṇ a yekgu ta ɓalti wu.

Sa tala Bulus dlaboo Sanhidirin

30 Bacina ga maṇ hapti dlomi lami ɗe taṣ yis ilgwe laki yek maṇ Yehuda
naṃa dlaṃti byas gaɓa ten Bulus wu. Yek ta laki ɗe lu tlo wugo ta mbe
motgaa ga kiɗi maṇ Paris ka lubii ga Nya suk kiɗi ji baṃi tet madl. Yek ta
tulli Bulus malsi.

23

1 Yek Bulus yen maṇ daṃti Sanhidirin te gwel ka yek ta wulsi ɗe,
<<Yilkeni jini, a yisi ɗe a paḷ daṃti hwaɓi a cina ɗa Nya ka a mbadl gi
dlaṃi a paḷ byas ilgon a cina ɗa Nya ka so.>>
2 Bulus dlaṃ nu wugo yek Hananiya bal maṇ Paris wul majwe ni njaa
mal Bulus wu ɗe taṣ ɓo bi gwasi.
3 Yek Bulus wulti ɗe, <<Nya a ɓoki ki maṇ shelti lali. Ka daṃ ɗe taḳ kis
gaɓa tenaṇni ka mbat gaɓa ga Musa ama baka man kopti mbati so naḳ ɗe
ka wule taṣ ɓo wu.>>
4 Yek majwe dlaḷ njaa mal Bulus wu wulti ɗe, <<Bal maṇ Paris kaṇ ka
naṃa byalti gwas a?>>
5 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi ɗe tik ɗe bal maṇ Paris so.
Gaɓa ga Nya wule, <Baḳ dlaṃ byas gaɓa ten bacina gwa so.>* >>
6 Bulus yisi ɗe jon jwasaṇ wo maṇ Saduki kaṇ a jon wo maṇ Paresi wu.
Yek ta wuli to nya ɗe, <<Yilkeni jini, ami wo ba Paresi kaṇ, aba gi mago ba
Paresi. Kaa naṃa paḷti kisti gaɓa tenaṇni naḳ ɗe a zi mbadl ɗe majwe
mash wu a tli ɗaka mashkaṇ ka wu.>>
7 Bulus dlaṃ nu wugo yek dlanti tli ka dlo ga maṇ Paresi suk maṇ
Saduki, yek motgaami tatl ɗe lop.
8 Maṇ Saduki wo sa wule majwe mash wu a tli ɗaka mashkaṇ ka so, a
ba ilgon ni ɗaɗe mil shinti ji Nya suk mazhe so ama maṇ Paresi zi mbadl
ɗe mas jwisi ni ɗa.
9 Yek dlantisi mbaḷ tli. Yek maṇ yisti mbat gaɓa ga Musa jwe ɗe maṇ
Paresi ju dlaḷ gaa suk kul yek sa wu wule, <<Ma yen byas ilgwe malgaṇ
paḷi wu so, gon a yen shinti ga Nya sogo mazhe ka gaɓa sukti?>>
10 Yek dlantisi po mbaḷdli ɗa, yek bacina ga maṇ hapti dlomi yeni go gon
asa caccal Bulus ka. Yek ta laki yek sa kanti ka na ndaḷti yek sa taḷat ka lu
daṃti gwasaṇ.
11 Gas ɓal go yek Bagaa lak tlal njaa mal Bulus yek ta wulti ɗe, <<Dlaḷ na
ndaḷti, naḳ gwe ka dlaṃ gaɓa tenaṇni a Wurshelima go nuk ka dlaṃ a
Roma pak.>>

Sa ɓel bi taṣ dlo Bulus

12 Lu dlo wugo yek maṇ Yehuda mogaa yek sa ɓel bi yek sa dlaḷli gaɓa ɗe
sa nguk wul so a baṣa tla ilgon so se sa dlo Bulus.
13 Majwe ɓel bisi yek sa dlaḷli gaɓe go sa man kutl ɗe wupsi.

---

* **23:5 23:5** Yen Yil 22:28.

14 Yek sa li mal bal maṇ Paris yek sa wulti ɗe, <<Ma dlaḷli gaɓa ɗe ma
nguk wul so se ma dlo Bulus.
15 Ta ki suk kiɗi ji baṇ laki ɗe ta bacina ga maṇ hapti dlo taḷat tet malkii,
ten ɗe kaa lam kumti mas ilgwe tulli gaɓa tenti wu, moo ma tlot ka a bata
ɓo mbuk lu a ɗe so.>>
16 Yek yen kawu ga Bulus kum ilgwe sa naṃa lamti taṣ paḷi Bulus wu,
yek ta li ka lu daṃti ji maṇ hapti dlomi yek ta hwi Bulus.
17 Yek Bulus mbe gon ka maṇ hapti dlomi yek ta wulti ɗe, <<Taḷa yen
gaṇ mal bacina gwakaṇ ta lamit hwit ilgon.>>
18 Yek ta taḷa yeni mal bacina ga maṇ hapti dlomi.
19 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi ngiɓi ang yeni yek ta wulti ɗe, <<Yek
ka lami hwiti ye?>>
20 Yek yeni wulti ɗe, <<Maṇ Yehuda ɓel bi ɗe sa ngemki taḳ taḷesi Bulus
mal kiɗi ji baṇ ten ɗe sa kum gaṣ ilgwe tulli gaɓa tenti wu i'e.
21 Baḳ balsi Bulus so, mbalaṇ jwe sa man kutl ɗe wupsi wu naṃa ɓaṭti
gwasi. Sa dlaḷli gaɓa ɗe sa nguk wul so a baṣa tla so se tloti. Ningo sa
naṃa ɓaṭti ilgwe ka paḷi wu.>>
22 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi lak yeni tantu yek ta wulti ɗe, <<Baḳ
hwi maḷgon ilgwe ka hwi wu so.>>

Sa Taḷa Bulus mal pelis gobna

23 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi mbe ɗe lop ka maṇ hapti dlomi yek ta
wulsi ɗe, <<Bodi maṇ hapti dlo 2,000 suk maṇ hapti dlo jwe a to ten kapsi
70 suk maṇ gashi 200† taṣ li Kaisariya ka gasi.
24 A ka ngo kapsi gwe Bulus a to dani wu aka taḷat mal gobna Pelis ba
ilgon mbit so.>>
25 Yek ta lish gaɓa ɗe,
26 Ami Kaludiwus Lisiyas ka lishit gaɓa ge maṇ nalti Pelis gobna.
A naṃa gaɓet gwa.

27 Yek maṇ Yehuda dop maḷgaṇ sa naṃa lamti tlot gwasi, yek a li suk maṇ
hapti dlo yek ma kisti tet ka ang gwasaṇ naḳ ɗe a kumi ɗe ti wo
maṇ atl ga Roma kawu.
28 Yek a ngwe ta yis ilgwe laki yek sa naa nget gwas wu, yek a taḷat te mal
kiɗi ga maṇ Yehuda.
29 Yek a kumi go ilgwe sa naṃa dlaṃti tenti go ten mbaṭ gwasaṇ kaṇ, ama
ta paḷ ilgwe a laki a tlot wu sogo telti ka lu gwe asa le majwe paḷ ilgwe ba
yek sowu so.
30 A kumi ɗe sa ɓel tenti wu, yek laki yek a wule taṣ taḷat malki ninge. Yek
a hwi majwe dopti wu taṣ lak dlaṃik ilgwe ta paḷisi wu.
31 Yek maṇ hapti dlomi kan Bulus tet Wurshelima ka gasi naḳ gwe sa
zisi paḷti wu, yek sa taḷat Antipatiris.
32 Yek lu dlo wugo, yek sa zak maṇ kapsi ju sukti yek sa paḷ tet ka lu
daṇti ga maṇ hapti dlomi.
33 Maṇ hapti dlo jwe ni ten kapsi wu mbuki Kaisariya wu, yek sa baḷ
lishiti gwe bacina gwasaṇ lishi gobne wu, yek sa baḷtiti Bulus.
34 Yek gobne yen lishtisi wu yek ta kum gaẓi ɗe ten kaṭ atl gwik Bulus yil
tet gwi? Ta kumi wi ɗe tet Silisiya kaṇ ta yil tet wu,

† **23:23 23:23** Gaɓa bi Giris gwe sa lishi a du naṃa dlaṃti go yek laṣhi tabbatati

35 yek ta wule, <<Ba gaba ten ilgwe sa taḶak tet malaṇ wu de majwe tulli gaba ten ki wu balda wu.>> Yek ta laki de tas zi Bulus da Hiridus ka asa batti.

24

Maṇ Yehuda taḶa gaba ga Bulus mal Pelis Gobna

1 Kaal da multi de namtan yek Hananiya bal maṇ Paris su Kaisariya suk kidi mbalaṇ jon suk maṇ yisti mbat gaba ga maṇ Roma gon gwe asa mbet de Tartulus, yek sa dlami gobne ilgwe Bulus paḶisi wu.

2 Sa mbe Bulus tet wu yek Tartulus wule, <<Ma paḶ tlal multi wi a ma naṃa kumti taṃti gwa guu, botlkaṇ yisti wul gwa tulli laḳaṇti wul wonti ka mbalaṇ jinaṇ.

3 Ma yen cit cina ko a tu ko, yek laki yek ma naṃa hwol tuk na ilgwe ka paḶi wu maṇ nalti Pelis.

4 A lami de ta dlaḳki na tlal gaba so, ama a naṃa ngemti gwa taḳ bo katini kaṇg njet ne.

5 <<MaḶgaṇ go maṇ tullat dlanti ka mbalaṇ kaṇ, ma dopti ten tlilti dlanti ka maṇ Yehuda ten dii atl mas. A tik de bacina ga majwe asa mbesi de maṇ Nazara wu,

6 hal ta ngwe tas lil lubii ga Nya ka, na ilgwe ba mbun de ta paḶi gibi sowu, yek laki yek ma dopti.

8 Kume* ka bodlaḶti go ki na gaa gwa ka yisi de ilgwe ma naṃa dlaṃti tenti go gem kaṇ.>>

9 Yek maṇ Yehudasi moo bi yek sa dlaṃ de mas ilgwe ta dlaṃ ten Bulus go gem kaṇ.

10 Yek gobne baḶ lu Bulus de tas gaba wu yek Bulus wuli de, <<A yisi de ka daṃ de maṇ kisti gaba wonti wi, yek laki yek ba dlaṃ ilgwe a yisi ten gaa gi wu.>>

11 Kume ka kusi go ka yisi de, multi de cutl cet lop ka yi, de ala ngusti atl Nya a Wurshelima wu.

12 Majwe taḶa tet malki wu yenaṇ ten dlaḳti gaba suk maḶgon so, a basa yenaṇ ten tullat dlanti ka lubii ga Nya sogo ka bii motgaa ga maṇ Yehuda, sogo ka lu gon ka baṇ gaṇ so.

13 A basa man mbokti ang de byas wul jwe sa wule a paḶi go gem ka so.

14 Ko de gem kaṇ a nima ngusti atl Nya ga aba jinaṇ, tumal kopti Tantu ga Yesu gwe si wo asa mbe de kopti lal wu. A kan mas wul jwe mbat gaba ga Musa suk maṇ dlaṃti gaba ji Nya lishi de gem.

15 A zi mbadl ten Nya gwe majin zi mbadl tenti wu. Naḳ gwe sa yisi wu, ama go a yisi de majwe mash wu Nya a pallisi kaami, na maḶgwe paḶ hwa wul wu na maḶgwe paḶ byasi wu.

16 Yek laki a ngusi tlot gini, ta daamti gi ni hwabi mal Nya suk mbalaṇ.

17 <<A daṃ tu gon ka gin wonti a ba pal Wurshelima wu, yek a pal tet na wulpi gwe ba baḶ majwe ba wul nisi da sowu, suk wul jwe ba taki Nya wu.

18 Sa mbi ka lubii ga Nyami go, a pak paḶti kangwe a maṇ Yehuda paḶi asa laḳaṇ dlo gwasaṇ suk Nya wu wi. Aba majon ni suk ami so, a ba tlil dlanti so.

19 Maṇ Yehuda jon ni kaḶi, majwe sa yil tet ka atl ga Asiya wu. Kume gaba nisi da tenaṇ wu tas lak dlaṃi

---

* **24:8 24:8** Ka lishti jo wo de*Yek ka lami de taḳ paḶiti kisti gaba taḳ cingaḶaṇti ten mbat gaba gaṇaṇ.* 7 *Ama yek Lisiyas bacina ga maṇ hapti dlomi na ndaḶti yek ta dlaḳti da ang jinaṇ ka*8 *Yek ta wul majwe naṃa tullat gaba ten ti wu de tas tul mal ki.*

20 Sogo ta majin dlaṃ byas ilgwe sa mbi tenaṇ wu ɗe sa taḷa te maṇ Sanhidirin kawu.
21 Seko ɗe a dlaṃ gaɓa na ndaḷi yal, <ten bi tlit ɗaka mashkaṇ ka ga majwe mash wugo, yek laki yek sa taḷa tet malki ase taḳ kisi ninini gaɓa.>>
22 Yek Pelis wo ta yis wul wonti ten bi kopti Tantu ga Yesu. Yek ta dlaḳ gaɓe ka se gasi gon, yek ta dlaṃ ɗe, <<Kume Lisiyas bacina ga maṇ hapti dlo tul wu, ba gaɓa ten gaɓa gee.>>
23 Yek ta wul maṇ hapti dlo gwe naṃa ɓatti gwas wu ɗe, tas giɓ Bulus a bas cit dleṇngapcan so a bas mbol yelaṇ jwas ɗa malti ka so.
24 Kaal ɗa multi jon yek Pelis suk kili gwasi Dursila gwe ɗe ti wo maṇ Yehuda kawu tuli. Yek Pelis shinlu tas mbet Bulus tedi. Yek sa kati kaṇ Bulus i'e ɗe ta hwisi gaɓa ten bi ngasti Yesu wu.
25 Bulus hwisi gaɓa ten daṇti na zok mbadli suk nget ten gaa, suk kisti gaɓa gwe Nya a paḷi mbalaṇ ten mas ilgwe sa paḷi wu, yek ɓanti njel cit ga Pelis, yek ta wule, <<Zigaa nu, kume a mbi tantu, wu ba shinit lu.>>
26 Pelis zi mbadl ɗe, gwa a Bulus baḷti wulpi cit icin, yek ta ngusi mbet gwas ata ngusi gaɓa sukti.
27 Kaal ɗa gin ɗe lop yek Poshos Pestus daṃ ɗe guu ka lal Pelis. naḳ ɗe Pelis lam mbit hwol hwulan mal maṇ Yehuda wu yek ta zak Bulus ga leka.

25

Kisti gaɓa ga Bulus mal Pestus

1 Pestus li ka kat atl ga Kaisariya tas nda paḷti wul ɗe gobna. Kaal ɗa multi ɗe mekan na daṃti ɗe gobna wu yek ta to Wurshelima.
2 Kaḷi kaṇ kiɗi maṇ Paris suk kiɗi ji maṇ Yehuda mogaa tas hwit ilgwe Bulus paḷi wu.
3 Yek sa ngemti ɗe tas laki ta palli Bulus tet Wurshelima ne, naḳ ɗe sa ɓel bi wi ɗe sa tlot ka ten tantu wu.
4 Yek Pestus wulsi ɗe, <<Bulus ni ga le ka a Kaisariya a ama go bali te Kaisariye ka ninge.
5 Ta bacina jwakaṇ koɓaṇni tas lak dlaṃ byas wul jwe ta paḷi wu.>>
6 Pestus mul ɗe kutl sogo ɗe wusupsi suksi wu yek ta pal te Kaisariya ka. Yek lu tlo wugo yek ta daṇ ka gobdlan guu, yek ta laki yek sa yilli Bulus tedi.
7 Sa tulli Bulus wu, yek maṇ Yehuda jon tet Wurshelima gadaḷti yek sa ngusi dlaṃti kiɗi gaɓa tenti wu, jwe basa man mbokti ang dani ɗe nuk ni sowu.
8 Yek Bulus wule, <<A paḷ ilgwe ni byasi ka mbat gaɓa ga maṇ Yehuda wu so, a baa tulli dlanti ka lubii ga Nya so, a baa dlaṃ byas ilgon ten Kaisar bal guu so.>>
9 Naḳ ɗe Pestus lami ɗe tas mbi hwol hwulan mal maṇ Yehuda wu, yek ta wulti ɗe, <<Ka lami ɗe taḳ li Wurshelima taḳ tok paḷ kisti gaɓa ten gaɓa jimi ɗe sa dlaṃ ten ki gwa?>>
10 Yek Bulus wule, <<Naḳ ningo ka lu kisti gaɓa ga Kaisar kaṇ sa nima kisti gaɓa, kaḷi kaṇ sa naṃa cingaḷti gini. Ki gaa gwa mago ka yisi ɗe a paḷi ilgon maṇ Yehuda so.
11 Kume a paḷ byas wul gwe a mbuk dlot gi go, ba nge mashkaṇ so. A kume gaɓa jin ɗe maṇ Yehuda dlaṃ tenaṇ go gem ka sowu, maḷgon a man baḷsi bi tenaṇ ɗe tas dlo so. A naṃa ngemti gwa ɗe taḳ taḷa gaɓa gaṇ mal Kaisar ne.>>

12 Pestus gaɓa suk yelaṇ dlaṃti jwas wu, yek ta wulti ɗe, <<Naḵ ɗe ka ngemi ɗe ta taḷa gaɓe mal Kaisar wu, malti kaṇ sa sa taḷaki.>>

Pestus ngem Agiripa guu ten Bulus

13 Laṃ multi wu, yek Agiripa guu suk yilka gwasi Bani li Kaisariya taṣ gaɓe Pestus na daṃti ɗe gobna.

14 Naḵ ɗe sa mul Kaisariya wonti wu, yek Pestus dlaṃ bi ga gaɓa Bulus suk guumi. Yek ta wulti ɗe, <<Maḷgon ni a ɗe maḷgwe Pelis zakti ga le kawu.

15 De a to Wurshelima wu, yek kiɗi maṇ Paris suk kiɗi ji maṇ Yehuda dlaṃ ɗe ta paḷ byas wul wonti, yek sa ngemaṇ ɗe ta lilti ka.

16 <<Yek a wulsi ɗe, mi maṇ atl ga Roma wo baṃa baḷ bi ga mbalaṇ ba paḷti cingaḷti gaɓa so, se ma zak maḷi yek ta dlaṃ gaɓa gwe a man yillaṭ gwas wu a cina ɗa majwe tulli gaɓa tenti wu ka.

17 Yek majwe tulli gaɓa tenti wu mbuk lu wu, yek a laki yek sa yilli maḷi tot ka lu kisti gaɓa baḷe-baḷe, yek ma njel kisti gaɓa tenti na tlot ɗa lu wu.

18 Ama yek ba majwe tulli gaɓe wu dlaṃ ilgwe a zi ɗe sa dlaṃ wu so.

19 Ilgwe te ka dlo gwasaṇ sukti go yek ɗe, gaɓa ten kopti Nya gwasaṇ suk ten bi ga maḷgon ɗe asa mbet ɗe Yesu wu, gwe ta maṣhi ama yek Bulus wule ningo ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wu.

20 Yek gaa gili ka, yek ba a yis ilgwe ba paḷi ten gaɓe wu so, yek laki yek a ngem maḷi ɗe ko ta laman tot Wurshelima ta paḷit kisti gaɓa ten wul jimi ɗe sa dlaṃ tenti wu.

21 Yek ta ngemaṇ ɗe ta taḷa gaɓe mal bal guu ne, yek a laki ɗe taṣ let ka, se gas gwe ba taḷat mal Kaisari wu.>>

22 Yek Agiripa guu wul Pestus ɗe, <<Ami mago a lam kumti ga maḷi pak.>>

Yek Pestus wulti ɗe, <<Ayo go ka kumaṇti.>>

Sa yilli Bulus mal Agiripa guu

23 Lu dlo wu, yek Agiripa guu suk Bani tul ka bal lu kisti gaɓa. Yek mbalaṇ ngusi taṣti gwasaṇ asa nisi ma paḷti wul jwe a baḷsi nalti wonti wu. Yek sa te ka lu kisti gaɓe suk kiɗi maṇ hapti dlo suk kiɗi ji baṃi. Yek Pestus laki yek sa kan Bulus teɗi.

24 Yek Pestus wul guumi suk mas majwe ni kaḷi wu ɗe, <<Ka yenaṇ maḷgaṇ ma? Maṇ Yehuda a Wurshelima suk ji ɗe tulli gaɓa tenti, asa naṃa dlaṃti ɗe ta tlot ka.

25 Ama ami wo a yen byas ilgwe ta paḷi gwe mbuki ɗe ta tlot wu so. Yek laki, yek sa taḷat mal bal guu, naḵ ɗe ta ngemaṇ ɗe ta tol gaɓe malti wu.

26 Ama ami wo a yis ilgwe ba lishi bal guu gaṇaṇ tenti wu so. Yek laki yek a taḷat tet malkii, tun naḵ ba ki guu so, taṇ ɓo yeni ni, ta yis ilgwe ba lishi baḷ guu wu ɗa.

27 Yenti gi wo mbun ɗe ta taḷa mbalaṇ mal bal guu ba yisti byas ilgwe maḷi paḷi wu so so.>>

26

1 Yek Agiripa guu wul Bulus ɗe, <<Ma baḷki lu wi, hwini ilgwe ka yisi wu.>>

Yek Bulus tlinya yek ta baḷsi nalti na ang yek paa ta nda gaɓa yillaṭ gaa gwasi yek wule,

2 <<Maḷ nalti guu, a paḷ hwol tuki naḵ ɗe ki kaṇ ba hwik gaɓa gaṇ ase wu, ta gaɓa ten mas ilgwe mbalaṇ ji dlaṃ tenaṇ wu.

3 A dlaṃ naḳ gwisi naḳ ɗe ki wo maḶgwe yis paḶti wul ga maṆ Yehuda i'e kaẉu. A naṃa ngemti gwa taḳ dlo mbadli taḳ kati kaṇg ne.

4 <<Mas maṆ Yehuda yis kangwe paḶ daṃti ka atl gini suk a Wurshelima wu, tun tet ten nak eni gini.

5 Kume sa dlaṃ gem go, sa yisi ɗe ten bi kopti Nya gaṇaṆ wo, ami wo tek go ba Paresi kaṆ, majwe asa zi gwel ten kopti mbaṭ gaɓa gaṇaṆ i'e wu.

6 Zaṭ mbadl ten gaɓa Nya dlaḶli aba jinaṆ wu ka laki yek sa nima paḶti kisti gaɓa ase.

7 Gaɓa gwisi kaɗe ilgwe ta dlaḶli maṆ boo ga Israila ɗe kutl cet lop wu. Yek kaṆ sa naṃa ɓatti ta njikaṆ ɗe sa nitma ngusti atli na ka cin na ka gas wu. Na nalti gwa guu, zaṭ mbadl gwisi ka laki yek maṆ Yehuda nima taḶa tet dlaboo.

8 Yek laki ɗe baḳaa kan ɗe, Nya a man pallaṭ kaami majwe maṣh wu so ye?

9 <<Ami mago daṃti gi tek go a lam dlot gini ta paḶ ilgwe a laki a mbalaṆ nge Yesu ga Nazarat wu.

10 Nu kaṆ aa kul paḶi a Wurshelima, a kum gazi mal kiɗi maṆ Paris ɗe ta man dop maṆ kopti gwas ɗa. Yek a dop wonti kaṣi yek a lesi ka. A kume sa ɓa tlosi wu, a kop kaal ji maṆ tlot gwasaṆ.

11 A kul kopsi ka lu motgaa ga maṆ Yehuda a dopsi, a nolsi. A kul dloni ta laksi taṣ nget Yesu. Naḳ ɗe a mbadl gi lil i'e naṣi wu a ngusi kopsi gwasaṆ ɗaṆka daḳi baṆ ka ta cisi dlelngapcan ɗa.

12 <<MaṆ nalti guu, gas gon a naṃa laṭ Demaskus na lishti gwe kiɗi maṆ Paris baḶaṆ wu gwe baḶaṆ ndaḶti dopti ga maṆ kopti wu.

13 Na nalti gwa guu, ka dlo cin a ni ten tantu nugo yek a yen bal cilti gon sut nya gwe cil man cin wu. Yek baụ! Cilti cillaṆ ka suk majwe a naṃa laṭ suksi wu.

14 Yek ma lok te atl ka kaḶi mas jinaṆ, yek a kum yal gaɓa gon na bi ga maṆ Yehuda* ten wulti ɗe, <Shawulu! Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye? Ka kumi cwo gaa gwa, ɗe ka naṃa lamti taḳ dlanki suk ami?>

15 <<Yek a kum gaẓi ɗe, <Bagaa, wok ɗe ki wo?>

<<Yek ta balli ɗe, <Amik ɗe Yesu, maḶgwe ka nitma cit dlelngapcan wu.

16 Tlinya, a tul malki ta botlki ɗe zhel gini suk maḶgwe a mboki ang mbalaṆ ten ilgwe ka yeni suk ilgwe ba ya mbokik ang dani tenaṆ wu.

17 Ba kiski ɗaḳa ang ga mbalaṆ jwa maṆ Yehuda suk majwe ba maṆ Yehuda ka sowu ka. Ba shinki malsi,

18 taḳ ɓulisi gwel aka yillaṣi ɗaḳa daṃshal ka, aka ballaṣi tumal cilti. Ba shinki taḳ yillaṣi ɗaḳa ndalti ga guu maẓhe ka, asa kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṆ wu. A paa Nya taas byas wul jwasaṆ ka, asa mbi lu daṃti ka mbalaṆ jini jwe a polsi ka tumal ngaṣti gwasaṆ tenaṆ wu.>

19 <<MaṆ nalti guu, naḳ gwisi laki yek ba a nge kopti gaɓa gwe a kumi sut nya wu so.

20 Majwe a ndaṣi dlaṃti gaɓa go sik ɗe maṆ Demaskus, yek paa maṆ Wurshelima suk maṆ Yehudiya, suk majwe ba maṆ Yehuda ka sowu pak. A hwisi gaɓa ga Nya ɗe taṣ ci atl gaa, asa ballaṣi tet mal Nya asa paḶ wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwasaṆ wu.

21 Yek laki yek maṆ Yehuda doɓaṆ ka lubii ga Nya, yek sa ngwe ɗe taṣ tloni.

---

* **26:14 26:14** Sogo*Bi Arameya*

22 Ama yek Nya zi-ang, tet ten cin gwisi hal ase. Yek laki yek a nima
dlaṃti gaɓa mbalaṇ mas, na kiɗi na naḳ mili. Gaɓa gwe a naṃa dlaṃti go
yek ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya suk Musa dlaṃ ɗe a pi wu,
23 ɗe Almasihu† a tla bomti, a tik ɗe maḷgwe a lak zhila tlit ɗaḳa
maṣhkaṇ ka ga mbalaṇ wu. A tik ka dlaṃi maṇ Yehuda suk majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu gaɓa maṇ cilti ga Nya.>>
24 A Bulus yima gaɓa taṣ pol gaa gwas nugo, yek Pestus tlil yal yek ta
wulti ɗe, <<Bulus ki wo maṇ booli kaṇ, yisti wul gwa ɓa lakik gaa me.>>
25 Yek Bulus ballit ɗe, <<Maṇ nalti Pestus ami wo maṇ booli ka so, gem
kaṇ a nima dlaṃti ka ceti gaa.
26 Guumi yis mas wul jwisi, yek laki yek ba gaɓa sukti ba ɓanti a cin so,
naḳ ɗe a yisi ɗe ilgon nit ga hwudaḷi sowu. A ba mas wul jimi pi ga
hwudaḷi so.
27 Maṇ nalti guu, ka kan ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya dlaṃ go
gem ka? A yisi ɗe ka kan naḳ gwisi.>>
28 A Bulus yima gaɓa nugo yek Agiripa wulti ɗe, <<Ka daṃ gwa we ka
man pallaṭ gi ɗe Kirista baḷe-baḷe naḳ gaṇ ma?>>
29 Yek Bulus ballit ɗe, <<Gon a ɗem'ɗem sogo baḷe-baḷe kani, a naṃa
ngemti ga Nya ba ɗe ki, ki na ngwe so ama suk mas jwakaṇ ɗe ka naṃa
kumti gini ase wu. Taḳ palaṇ naḳ gwe a ni wu, ama ba ɗe naḳ gwe ani ga
ɓalti wu so.>>
30 Yek guumi tlinya suk gobne suk Bani suk mas majwe daṃ suksi wu.
31 Yek sa yil ɗaḳa bal bii kisti gaɓe ka, yek sa ngusi gaɓa suk yilkeni
jwasaṇ yek sa wule, <<Maḷgaṇ go ta paḷ ilgwe mbuki asa tloti, sogo ilgwe
ta lakti ka lu let wu so.>>
32 Yek Agiripa wul Pestus ɗe, <<Maḷgaṇ a ngemi ɗe ta taḷa kisti gaɓa
gwas a cina ɗa Kaisar ka sogo ma zakti taṣ zigaa.>>

27

Bulus te ka jirgi ze ɗe ta li baṇ Roma

1 Gaɓa dlaḷ wi ɗe taṇ li Italiya wu, yek sa lak Bulus suk maji le ka jon a
ang ɗa bal maṇ hapti dlo gon gwe a sa mbet ɗe Yuliyos wu. Yuliyosi wo
gon ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷi wul Kaisar bal guu wu kaṇ.
2 Yek ma te ka jirgi ze gwe ya yil tet Adaramitiwus ka kaṭ atl ga Asiya
gwe a ngusi dlaḷti daṇ ten baṇ jwe ni ten tantu wu ka. Yek Aristakus maṇ
Makedoniya gon tet ka baṇ Tasalonika li sukmi. Yek ma nda zaṭgaa.
3 Lu dlo wugo yek ma te baṇ Sidon yek ma dlaḷ kaḷi. Yek Yuliyos paḷi zok
wul Bulus, ta zakti yek ta li mal yelaṇ jwasi, taṣ baḷti wul jwe ta lami wu.
4 Tet Sidon go yek ma pal ka jirgi zesi, yek ma zigaa yek ma lak zaṇdaḷ
ga Kuburus na kaali naḳ ɗe yetaḷ ngusi zhibaḷti gaṇaṇ tet tucina wu.
5 Ma lak dlunti ze ji Silisiya suk Pampiliya na kaal wu, yek ma te baṇ
Mira ka atl ga Likiya yek ma dlaḷ kaḷi.
6 A Mira kaṇ bal maṇ hapti dlomi mbi jirgi ze gwe yil tet Alekzandiriya
yek naṃa laṭ Italiya wu, yek ta wutni giɓi.
7 Ma ngusi laṭi ɗem'ɗem yek ma laṃ multi ten tantu a ma naṃa tlat
bomti, yek ma lak mbuki njaa a baṇ Kinidus. Yek ba yetaḷ zaki ɗe ta jirgi
man laṭ tu ka lu gwe ma lami sowu, yek ma li tu ten zaṇdaḷ gwe asa mbe
ɗe Keriti wu yek ma koɓi njaa a baṇ Salamoni ta man lakti ga zaṇdaḷi na
kaali.

† **26:23 26:23** Sogo*Kiristi*

8 Ma ngusi laṭ na tlat bomti ten tantu gwe koɓi njaa ten bicikɗi ga
zaṇdaḶi wu. Yek ma lak te lu gwe asa mbe ɗe Zok Lu Hwunti gwe ni njaa
mal baṇ Lasiya wu.
9 Ma paḶ tlal daṃti ten gaa zesi yek zaṭgami cini ɓanti, naḳ ɗe lulpi ka
ɓali a multi jwe a paḶ kaḶkaze taasti byas wul ka ka ɓallu.* Yek Bulus
matlsi yek ta wule,
10 <<Yilkeni jini, kumini, zaṭgaa gaṇaṇ a tulli tlat bomti, a lil wul ka
wonti ka jirgi suk jirgi gaa gwasi, haḶ gon a man tlot mbalaṇ.>>
11 Ama yek bal maṇ hapti dlomi nge kumti gaɓa ga Bulus, yek ta kum
gaɓa ga maṇ jirgi suk maṇ dlaḳti jirgisi.
12 Naḳ ɗe lu dlaḶti jirgi ze ga baṃi mbun ɗe ta mbalaṇ ci watlaṇ kaali
sowu, yek majwe asa paḶ wul ka jirgi wu wonti lami ɗe taṇ zigaa, kume ɗe
ma mbuki a baṇ Poniki wu apaa ma ci watlaṇ kaḶi. Lu dlaḶti jirgi ga Poniki
ka atl ga Keriti wo hwaɓi kaṇ naḳ ɗe lwisi ni ka dlo ga yetaḶ gwe a tli tet tu
kudu suk yemma na gwe a tli tet tu arewa suk yemma wu pak.

Tulti ga duu yetaḶ

13 YetaḶ gwe ba ndaḶ sowu nda wulti tet tu kudu wu, yek mbalaṃi daṃ
gon asa mbi ilgwe sa lami wu wi. Yek sa paṭl yilli wul gaḶla jwe a laki a
jirgi man dlaḶti wu ɗaḳa atl ka, yek sa ngusi laṭ njaa tu ten bicikɗi ga
zaṇdaḶ Keriti.
14 Njet nugo, yek duu yetaḶ maṇ ndaḶti gon gwe asa mbet ɗe, <<YetaḶ tet
dlo ga arewa suk yemma wu.>> yil sut tet ten zaṇdaḶ ga Keritisi yek susut
ten jirgi yek jek jirgi te ka dlunti zesi ka.
15 Duu yetaḶi laki yek basa po man taḶat ɗa jirgi tu lu gwe sa lami wu so,
nuk laki yek sa zak yetaḶi yek ta ngusi jekti gwasaṇ.
16 Ma ɓa lak yen zaṇdaḶ gwe asa mbe ɗe Kawuda wu na kaal go, yek tolti
ga yen jirgi ze tot jirgi zesi bomini gaa i'e.
17 Sa tol yen jirgisi tot ka jirgi wu, yek kaa maṇ dlaḳtisi ɓal jirgi ka na
zaa ta ngiɓi ɗa. Banti dlaḶti jirgi ten bal gudaḶ yelsi ga Siritis ɓa cisi wu, yek
sa wut wul maṇ diɓaḶti jwe a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem su ka zesi ka, yek
ma ngusi zaṭgaa nu.
18 Yek yetaḶi ngusi mbaḶti dli kangwe ɗe lu dlo wugo yek sa njel wuti wul
jwe ni ka jirgi wu ka ka zesi.
19 Ten cin na mekan wo, yek maṇ dlaḳti jirgi wut wul jekti jirgi jon ka ka
zesi na gaa gwasaṇ.
20 Ma mul wi wonti ɗe ma po yima yenti cin sogo kyalaḶ sowu, a duu
yetaḶi naṃa wulti wu. Yek ma yilli mbadl ka, ten ɗe mapo mbi kisti so.
21 Kaal ɗa laṭ ga tlal multi kuzaṃi, yek Bulus tlinya a cina gwasaṇ yek ta
wuli ɗe, <<Yilkeni jini, kaa kumaṇ gaɓa gi go ma zakaṇ zaṇdaḶ Keriti so, a
ba wundaḶ ga lilti wul suk laṣhi gaṇ a mbinii so.
22 Ama ningo a nima ngemti gwakaṇ ɗe, taḳ dlaḶaṇ na ndaḶti, naḳ ɗe
maḶgon a maṣh so, jirgi zesi ka caccalka na ngusi.
23 Ahwul ka gas go yen shinti ga Nya gini, Nya gwe a ngusit atl wu su
suɗi yek ta dlaḶ a malaṇni.
24 Yek ta wule, <Bulus ba ɓanti cik so. Ka dlaḶ a cina ɗa Kaisar bal guu ka
asa kisik gaɓa, a Nya paḶik hwa wul wi yek ta baḶki mas majwe ka ni suksi
wu a baṭa zaki ta maḶgon maṣh kaṣi so.>
25 Yilkeni jini ningo dlaḶaṇ na ndaḶti, a ngaṣsaṇ ten Nya ɗe a pi naḳ gwe
ta hwi wu.

---

* **27:9 27:9** ***kaḶkaze taasti byas wul ka,*** *Asa paḶ biki gwisi ten lip na topsi sogo ten lakti zhila ga lip na kutl, ka multi jwisi wo a byas yetaḶ tli ten bal ze.*

26 Ko ɗe ma laṇ na asaṇ ten zaṇdaḷi jon wu.>>

Ndat ga jirgi ze

27 Ka gas na kutl cet wupsi a duu yetaḷi yima taḷaṭ gaṇaṇ te ten bal ze gwe asa mbe ɗe Ze Aderiya† wu ka dlo gasi. Yek maṇ dlaḳti jirgi kumi go sa ɓa lam taṇti atli.

28 Yek sa cingaḷ zesi na zaa cingaḷti, yek sa mbi go dluntaṭ gwas wo asaṃi ɗe 120‡ ka ɓali. Po laṃ daṃti njet wu yek sa po cingaḷi ɗa, yek sa mbi go kutl ɗe topsi ka ɓali.

29 Ɓanti dutlti ye jwe ni njaa ten bicikɗi ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṇ diɓaḷti jon ɗe wupsi su ka zesi ka, yek sa ngem nya jwasaṇ ɗe ta lu cil ne.

30 Maṇ dlaḳti jirgisi jon ɓa lam apti ɗaḳa jirgi ka go yek sa shit yen jirgi ze sut ten bal zesi. Yek sa ngusi paḷti wule naḳkaṇ sa wut wul gaḷla wu ɗe asa dlaḷli jirgi na nali wu tucina.

31 Yek Bulus hwi maṇ hapti dlomi suk bali gwasaṇ ɗe, <<Ta majin dlaḷ ka jirgi zesi sogo mas jwakaṇ kaa maṣhi.>>

32 Yek maṇ hapti dlomi ndokaḷ zaa gwe ngiɓ yen jirgi zesi wu ka yek zaaɓi ndaka.

33 Lu ɓal njaa ta dlo wu yek Bulus ngemsi taṣ nguk wul ne, yek ta wule, <<Ka multi ɗe kutl cet wupsi jwe nda na kaal go mbadl gwakaṇ hwot ka yek baḳaa nguk ilgon so.

34 Ningo a naṃa ngemti jwakaṇ taḳ ngukaṇ wul taḳ daṃaṇ na mbadl ɗa. Ko ta maḍlaṇ gaa ɗe naṃ mago a nde gon gwakaṇ ka so.>>

35 Bulus dlaṃ nu wu yek ta yem burodi jon yek ta paḷ hwol tuk na Nya a cina ɗa mas jwasaṇ ka. Yek ta celi yek ta njel ngukti.

36 Yek sa mbi ndalti gaa hwulan mas jwasaṇ, yek sa nguk wul.

37 Wontaṭ gaṇaṇ ka jirgi go, mbalaṇ ɗe 276 kaṇ.

38 Mas jinaṇ nguk wul ɗe kumni wu yek sa wut gwe wul gwe ni ka jirgi wu ka ka zesi ba jirgi po diɓaḷ so ɗa.

39 Cin yil wugo yek baṣa yis atl gwe ma ɓallu so, ama yek sa yen bicikɗi maṇ yelsi gon teka, yek sa wule taṣ jek jirgi te ten dii atl ka ɗe sa mani wu.

40 Yek sa kotl zaa ji wul maṇ diɓalti gwe a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem wu ka yek wuli lok su ka zesi ka, yek sa paṭl zaa gwe asa ɓal wul ballaṭ gaa jirgisi naḷi wu ka, yek sa tlil bal zani gwe ni tu cina ga jirgi wu ka pak. Yek sa zak yetaḷi yek ta jek jirgi te cina tu te ten bicikɗi ka.

41 Ama yek jirgi ɓo bal yelsi gon ka lu gwe laṭ ga zesi ballaṭ ɗu, yek tu cina ka jirgi ngatl giɓi. Yek tucina ga jirgi lil ka yek ba jirgi po man zaṭgaa so, yek bal kapsi ze laki yek tukaal ga jirgi caccal ka.

42 Yek maṇ hapti dlomi ɓel bi ɗe taṣ dlo maji lesi ka, kangwe ɗe sa man apti ka so kume sa man ze yek sa mbuki ten bicikɗi wu.

43 Ama yek bacina ga maṇ hapti dlomi lam kisti ga Bulus yek baṭa zak maṇ hapti dlomisi taṣ paḷ ilgwe sa ɓel bi dani wu so. Yek ta dlaṃ ɗe majwe man ze go taṣ nda ten zesi cina taṣ mbuki ten atli.

44 A naami wo taṣ kopsi ten wul jirgi zesi suk puktaḷaṇ yencin jwe a man su gaṣ gaa ze sowu. Na nu kaṇ mas jinaṇ li ten bicikɗi yek ma mbuki ten dii atli a ba ilgon mbi gon maḷgon so.

28

Bulus ten zaṇdaḷ Malita

† **27:27 27:27** Ka multi tek go shimi naṃa mbokti ang ɗe bal shu ze ga Italiya. ‡ **27:28 27:28** A la mita ɗe 37

1 Ma ɓal ten bicikɗi go, yek ma lak yisi ɗe shin ga zaṇdaḷ gwe maṇi dani
wu kaɗe Malita.
2 Maṇ lwisi paḷini hwa wul, yek sa hotini wutu naḳ ɗe lu ndaɗi kawu a
naṃa ndat ɗu, yek sa wulini ɗem na tulti.
3 Yek Bulus mo yencin yek ta wut ka wutu, yek ɓuɓul gon yil tet ka
yencimi ɗe ta kum wuti wu yek ta watl Bulus ten ang.
4 Maṇ lwisi yen wucisi ten ang ga Bulus wu, yek sa ngusi hwiti yilkeni
jwasaṇ ɗe, <<Maḷgaṇ go maṇ tlot mbalaṇ kaṇ, ta ap tet ɗaka bal zesi ka
ama yek ba nya asa mbet ɗe Alhaki wu zakti ɗe taṣ ya daṃ so.>>
5 Ama yek Bulus tlak wucisi te ka wuti ka, yek ba ilgon mbit so.
6 Mbalaṃi daṃ gwa we ta kiɗi ka, sogo ta maṣhka ninge-ninge, ama yek
sa ɓati i'e yek baṣa yen byas ilgon mbit sowu yek sa wule ti wo nya kaṇ.
7 A lubii jon ga Pubiliyus bacina ga zaṇdaḷi njaa kaḷi gwe ma ni wu,
Pubiliyusi wuli ni ɗem a boo ɗatka, yek ma mul ɗe mekan kaḷi ata ni nima
paḷti wul na taṃi mbadli.
8 Aba ga Pubiliyus ni atl na cwo zazaɓi ata naṃa tet ze ishi. Yek Bulus sa
yenti gwasi, ta ngemit Nya wugo yek ta wut ang tenti yek ta ndoki.
9 Naḳ gwisi pi wu, yek naa mbalaṇ ji lwisi jwe cwo naṃa cit gwasaṇ wu
tuli yek sa mbi ndokti.
10 Sa baḷni nalti ten wul wonti. Ma ɓa zigaa go yek sa mweni mas wul
jwe ma lami wu.

Mbukti lu ga Bulus ka baṇ Roma

11 Kaal ɗa lip ɗe mekan yek ma pal ten bal ze, yek ma te ka jirgi gwe ci
watlaṇ ten bicikɗi ga zaṇdaḷi wu. Jirgisi ga baṇ Alekzandiriya, gwe sa tlat
gaami naḳ ngusaṇ gunki gwe asa mbe ɗe Kasto suk Poluk wu.
12 Yek ma njel zaṭgaa yek lak te ka baṇ Sirakus yek ma daṃ kaḷi multi ɗe
mekan.
13 Tet Sirakus go yek ma zigaa yek ma lak te baṇ Rigiyum. Lu dlo wugo
yek yetaḷ tet tu kudu wuli, yek lu po dlo wugo yek ma mbuk lu a Puteyoli.
14 A Puteyoli kaṇ ma mbi maṇ kopti jon jwe mbeni tet malsi taṇ mulisi
ɗe nitgi wu. Yek ma lak li baṇ Roma.
15 Maṇ kopti jwe ni kaḷi wu kumi wi ɗe maṇi tet wu, yek sa sak mbini ka
lu wulti wul gwe ni a Apiyus suk lubii daṃti ga maṇdaḳi gwe mbet ɗe Lu
Daṃti ɗe Mekan wu. Yek Bulus ngem Nya a cina ɗa majwisi ka yek ta mbi
ndaḷi gahwulaṇ.
16 Ma mbuk lu baṇ Roma wu, yek sa zak Bulus taṣ paḷ daṃti ga gaa
gwasi, a maṇ hapti dlo gon nima zaṭ gwel tenti.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a baṇ Roma

17 Kaal ɗa multi ɗe mekan yek Bulus mbe bacina ji maṇ Yehuda ji baṇ
Roma. Sa mogaa wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a paḷi byas ilgon
mbalaṇ jinaṇ sogo paḷti wul ji aba jinaṇ jwe maṣh wu so, ama yek mbalaṇ
jinaṇ doɓaṇni a Wurshelima. Yek sa laḳaṇ a ang ɗa maṇ Roma ka.
18 Maṇ Rome bodlaḷaṇni yek sa lam ɗe taṣ zakni naḳ ɗe baṣa mbi byas
ilgon tenaṇni gwe a laki asa dlo wu sowu.
19 Ama yek bacina jimi nge, yek sa wule ba maṇ Roma zakaṇ so, yek a
ngemi taṣ taḷa gaɓe a cina ga Kaisar bal guu. Ba ɗe we byas ilgon ka ni
mbadl ten mbalaṇ ji so.
20 Yek laki yek a lam yenti gwakaṇ ta gaɓa sukkii. Bi zaṭ mbadl ga maṇ
Yisiraila ka laki yek sa ɓalaṇ ka na zaa gaḷḷa ge.>>
21 Yek sa ballit ɗe, <<Ma mbi lishti gon tet Yehudiya tenki so, a ba
maḷgon po yil tet kaḷi yek ta hwini byas ilgon tenki so.

22 Ama ma naṁa lamti taṇ kum ilgwe ka yeni wu, naḳ ɗe ma yisi ɗe
mbalaṇ ko ako naṁa dlaṁti byas gaɓa ten wundaḶ ji maju wu.>>
23 Yek sa dlaḶli gaɓa ɗe sa mo suk Bulus gas gon, yek mbalaṇ wonti tul
malti ka lu gwe ta ni wu ten cin gwe sa zi wu. Tun tet na gasi hal sukti a
Bulus nisi ma mbokti ang ten bi ga Nya ɗe guu yek ta dlot ten dlaṁti gaɓa
ten Yesu ka mbaṭ gaɓa ga Musa suk lishti ji maṇ dlaṁti gaɓa ga Nya.
24 Jon jwasaṇ kan gaɓa gwe Bulus dlaṁ wu, yek jon jwasaṇ nge.
25 Sa ngusi dlaḳti gaɓa ka dlo gwasaṇ yek sa lak zigaa, kaal ɗa pakti gaɓa
ga Bulus ɗe, <<Shishi ga Nya dlaṁi gem aba jinaṇ ɗe ta hwisi tumal Ishaya
maṇ dlaṁti ga Nya wu ɗe,

26 <Li mal majin aka wulsi ɗe,
<<Ka sa ten kumti gaɓa a baḳa yis gaami so,
ka sa ten yenti wul a baḳa yis wuli so.>>
27 Naḳ ɗe mbaṭl ji majin kaṇgaḶ kawu,
a ba kaṇg gwasaṇ kum gaɓa sowu,
asa le gwel gwasaṇ kawi.
Sa lak man yenti wul na gwel gwasaṇ
sogo sa lak kum gaɓa na kaṇg gwasaṇ
asa yis gaami ka mbadl gwasaṇ
asa ballaṣi teɗi
apaa a ndoksi ɗa wu.>*
28 <<A naṁa lamti taḳ yisi ɗe Nya baḶ kisti majwe ba maṇ Yehuda ka
sowu wi, a sa kat kaṇg!>>†
30 Bulus daṁ kaḶi gin ɗe lop ka lubii gwe ta ɓatl wulpi daṁti giɓi wu, ata
nima wulti ɗem majwe asa tuli yenti gwas wu.
31 Yek Bulus ngusi dlaṁti gaɓa ten bi ga Nya ɗe guu ata nima mbokti
ang mbalaṇ ten Almasihu Yesu Bagaa na ndaḶi gahwulaṇ, a ba maḶgon
ngwe taṣ dlaḶlaṭ ka so.

---

* **28:27 28:27** Yen Ish 6:9,10. † **28:28 28:28** Ka lishti jon wo ɗe*Kataṇ kaṇg.* 29 *Ta dlaṁ nu wugo yek maṇ Yehuda zak lwisi asa naṁa dlaḳti gaɓa ka dlo gwasaṇ.*

Maŋ Roma

Gaɓeti

1 Lishti gaŋ go tet mal ami Bulus zhel ga Yesu Almasihu ɗe sa mbe ɗe ta daɱ ɗe yen shinti ga Yesu, yek sa zaŋ ka ten ɗe ta lak icin ten gaɓa maŋ taɱti ga Nya wu kaŋ.
2 Gaɱi kaɗe gaɓa maŋ taɱti gwe Nya pi alkawol gwas tun tek ka tumal maŋ dlaɱti gaɓa jwas wu, naɱ kangwe sa lishi ka gaɓa gwas maŋ cilti wu.
3 Gaɓa maŋ taɱti gwisi wo ten bi ga Yen gwas kaŋ, maɱlgwe ka daɱti gwas ɗe mbalaŋ wo maŋ gaɱs ga Dauda ka ɗe ti wu,
4 ama ten bi zaɱt gwas ka ɗe sa zaɱt ka ka Shishi suk iko go gem ti wo Yen ga Nya kaŋ, tumal tlit gwas tot ɗaɱka maɱshkaŋ ka. Gem Yesu Almasihu wo Bagaa gaŋaŋ kaŋ.
5 Tumal Yesu Amasihu suk ten ɗe ta shin gwas mbi nalti ɗa kaŋ a mbi alheri suk mbeti ten ta daɱti ɗe yen shinti ga Yesu, ten ɗe ta mbe majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu tet ka mas baŋ taɱs baɱl gem asa kumit bi.
6 A kii mago kaa ni giɓi, kii ɗe Nya mbekii yek kaa daɱ ɗe mbalaŋ ji Yesu Almasihu wu.
7 Mas jwakaŋ ɗe kaa ni ka baŋ Roma wu, kii mbalaŋ jwe Nya lamsi yek ta mbekii ten ɗe taɱk daɱaŋ ɗe mbalaŋ jwas wu,
Haŋ ta alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaŋaŋ, suk Bagaa Yesu Almasihu daɱ ɗe gwakaŋ.

Paɱt godiya Nya

8 Ten ndat zhile wo api godiya Nya gini tumal Yesu Almasihu ten bi ga mas jwakaŋ, ten ɗe sa naɱma dlaɱti gaɓa ten bi ngaɱsti ten Nya gwakaŋ ko ako ten dii atli.
9 Nya gwe a nitma paɱlti wul na mas mbadl gini tumal lakti icin ten gaɓa maŋ taɱti ga Yen gwas wu ka ɗe sheda gini ten ɗe a naɱma daamti gwakaŋ,
10 dlip ka sa'i gwe a ɓa gem Nya wu. A naɱma gemti ga Nya ɗe, ɗe kume taɱit ɗa go, kota naɱk gwik-gwi ta mbi laɱt malkii ne.
11 A naɱma lamti yenti gwakaŋ ten ɗe ta baɱlkii ilgon ga Shishi ga Nya ilgwe a ndaɱllikii gahwulaŋ wu.
12 lamti gi wo yek ɗe, taŋ ndaɱlli gahwulaŋ yilkeni na ami sukkii, ten ɗe ta ndaɱllikii gahwulaŋ na ngaɱsti ten Nya gini kii mago akaa ndaɱlli gahwulaŋ na ngaɱsti ten Nya gwakaŋ pak.
13 Yilkeni jini a naɱma lamti taɱk yisi ɗe a pi shiri laɱt malkii asaɱmi wonti, ama hal ninge yek baɱsa ɓo zakaŋ ɗe ta tul so. Ilgwe a lakaŋ ten tulti go yek ɗe ta lak icin ten gaɓa maŋ taɱti ka dlo gwakaŋ a mbalaŋ baɱl gem naɱk kangwe a paɱli ka majwe ba maŋ Yehuda ka sowu.
14 Diɓaɱlti ga wonti mbalaŋ ni gaa, diɓaɱlti ga maŋ baŋ suk maŋ ga me, ga majwe man lishti wu suk majwe sa mani sowu.
15 Yek laki yek a lak ka mbadl gi ɗe kii mago ta dlaɱmikii gaɓa maŋ taɱti kii ɗe ka ni ka baŋ Roma wu.

Iko ga gaɓa maŋ taɱti

16 Gaɓa maŋ taɱti gaŋ go ɗe wul nsha kaŋ ni a mallaŋ so, ten ɗe yek ɗe iko ga Nya gwe a taɱla mas maɱlgwe baɱl gem wu ten mbit kisti, nde na maŋ Yehuda yek paa majwe ba maŋ Yehuda ka sowu.
17 Ten ɗe tumal gaɓa maŋ taɱti gaɱi ka mbok ang ten paɱlti wul ndakce gwe yil sut mal Nya wu, a mbalaŋ mbi paɱlti wul ndakce gwisi tumal baɱlti

gem tet ten ndat zhile hal a la pakti. Nak kangwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu de, <<Man palti wul ndakce wo tumal ngasti ten Nya kan ta dami.>>*

Palti byas wul ga mbalan

18 Ten de sa nama mbokti ang ten kangwe Nya sut nya a nol mbalan ka lilti mbadl gwas ten bi lashi banti ga Nya suk byas palti wul ga majwe de asa kup gem ka tumal yokit gwasan wu.

19 Ten de ilgwe a mbalan man yisti ten Nya go ten dii kan ni a malsi, nak de Nya mbokisi ang dani wu.

20 Palti wul ga Nya suk iko gwas man lashi pakti wo wul jwe asa man yenti na gwel wu ka so. Ama tun tet ten palti ga dii atl kan Nya mboki ang mbalan dani ten dii yek sa yis gaa gwasan tumal wul jwe Nyami palsi wu, kangwe de mbalan a mbi ilga dlami sowu.

21 Ten de ko de sa yis Nya wu, ama mas na nu a basa balti nalti ten nalti gwas de Nya so, a basa pit godiya so. Ka lal ga palti nak gwisi wo yek daamti wul gwasan dam de daamti wul ga ten koo lu, yek mbadl gwasan gwe de ba a daamti sowu njikan ka na damshal.

22 Ko de sa dlam de man botlkan yisti wul ka de si wu, ama si wo kadlan kan.

23 Yek sa balli nalti ga Nya gwe bata mash sowu suk ga gunki man tet da mbalan suk ga gunki man tet ji yadli, suk dabbobi suk dingi ji wul man lat na ze tuki.

24 Ten nak gwisi kan yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul jwe ni ka mbadl jwasan wu yek sa ngusi palti wul nsha suk yilkeni jwasan na dli jwasan.

25 Sa palli gem ga Nya de lal wi. Sa nima ngusti alt wul jwe Nya palsi wu hal asa palisi wul ka lal ga Man Palti Wuli gaa gwasi, ti de ta mbuki ta mbalan tasti dlip wu. Amin.

26 Ten nak gwisi kan yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul nsha. Yek modli jwasan zak multi suk maani yek sa njel multi suk yilkeni jwasan modli kangwe ba mbun de ta pali wu sowu.

27 Nu ka pak de byas lamti ga yilkeni jwasan man ngetl gwasan wugo, yek maani zak multi suk modli nak kangwe Nya pali de ta ni wu. A ba maani suk ba maani ngusi palti wul nsha ka dlo jwasan, na nukan sa dlaki gaa gwasan nolti gwe ni ndakce suk byas palti wul gwasan.

28 Nak de sa nge damti na yisti ga Nya wu, yek ta laksi ka ten daamti wul ga ten koo lu ten de tas ngusi pati ilgwe ba mbun de tas pali sowu.

29 Sa njikan na mas wundal ga wul gwe ba yek sowu, suk ngalci, suk kotgwel, suk nget hwullan ga yilkeni. Sa ni ga njikami na dakalti suk tlot mbalan suk dlanti suk shelti mbalan suk duu tuki. Si wo man wulti yilkeni kan,

30 man lilti shin mbalan ka, man dlanti suk Nya, man byalti mbalan, man tlilti gaa nya, majwe asa tas gaa gwasan wu, man belti bi ten ngalci, majwe basa kumi bi man zat gwasan sowu.

31 Si wo mbalan ji ten koo lu kan, majwe basa njikan alkawol sowu, man lashi lamti suk man lashi yenti gonti.

32 Sa yis mbat ga Nya de mas majwe asa pal wundal ga pat jin jo sa ndal mashkan, ama bade we palti kan asa pal wul jimi tokte so, hal asa pi kaal majwe sa nama palti nu wu pak.

* **1:17 1:17** YenM. I. 2:4

2

Kisti gaɓa ga Nya wo hwaɓi kaŋ

1 Ten naŋ gwisi kaŋ ki ɗe ka kisi gaɓa yilka gwa go, gaɓa nik bi so kota wok ɗe ki wo. Naŋ ɗe sa'i gwe ka nima kisti gaɓa maŋgon wu, ka nima kisti gaɓa gaa gwa, ten ɗe byas wul gwe ka nama yenti ga maŋgon ten paŋti wu yekkaŋ ki mago ka nama paŋti.

2 Ma yisi ɗe kisti gaɓa ga Nya ten majwe asa paŋ wundaŋ ji wul jin jo ndakce kaŋ.

3 Ki mbaŋaŋ! Yekgu ki na gaa gwa ka nama paŋti byas wul jimi ɗe ka nama yenti ga maŋgon na nali wu! Ka daman gwe we ka ɗakci nolti ga Nya wu nwa?

4 Ko naŋkkaŋ ka nama mbulti nalti ga alheri ga Nya suk dlot mbadli suk lashi lilti mbadl baŋe-baŋe gwe ata paŋik wu kaŋ? Ko naŋkkaŋ ka yisi ɗe alheri gwe Nya nik ma paŋti go ten ɗe taŋk ci atlgaa ka sa?

5 Ama laɗshi kumti bi suk kangaŋti ga mbadl gwe ka naɲa paŋti wu, yek ka nima mwet gaa gwa nolti gwe naɲa ɓatti gwa ten cin lilti mbadl ga Nya, ka sa'i gwisi kaŋ sa mbok ang ten nolti ga Nya ɗe ni ndakce wu.

6 Nya a palli ko wokko ami ndakce na paŋti wul gwasi.

7 Ama mas na nu, majwe sa naɲa ngot nalti suk daɲti ɗe kiɗi suk mbadl gwe ba a paki sowu wu niɗa. Sik ɗe majwe sa dlosi ten paŋti wul ga alheri ka dlot mbadli a si kaŋ Nya a ɓatlsi na mbadl maŋ laɗshi pakti wu.

8 Ama ka maŋ lamti gaa, suk majwe asa nge gem asa paŋ ngalci wu sa pallisi ami na lilti mbadli suk duu tuki.

9 Bomti suk citi ka dli ka naɲa ɓatti ga mas maŋ ngalci, ndati ten maŋ Yehuda yek paa majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu.

10 Ama mas maŋ paŋti hwa wul wo ta mbi nalti suk daɲti ɗe bali suk taɲi mbadli, ndati ten maŋ Yehuda yek pa majwe ba maŋ Yehuda ka sowu.

11 Ten ɗe Nya wo maŋ lamti ga mbalaŋ jon ata nge mbalaɲi jon ka so.

12 Mas majwe sa paŋ byas wul a baɗsa yis mbaŋ gaɓa ga Musa sowu, sa lilsi ka ko ɗe sa yis mbaŋ gaɓe sowu, ama majwe sa yis mbaŋ gaɓa yek sa paŋ byas wul go sa lilsi ka naŋ kangwe mbaŋ gaɓe dlaɲ wu.

13 Ten ɗe baɗe we katti kaŋg wul jwe mbaŋ gaɓe dlaɲ wu tokte kaɗe maŋ lakti a mbalaŋ daɲ ɗe maŋ paŋti wul ndakce mal Nya so, ama kumti bi wul jwe mbaŋ gaɓe dlaɲ wu kaɗe ilgwe laki asa mbe mbalaŋ ɗe maŋ paŋti wul ndakce wu.

14 Majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu go mbaŋ gaɓa ga Musa nisi ɗa so. Ama ka sa'i gon wo asa paŋ ilgwe mbaŋ gaɓe dlaɲ wu tu ten paŋti ilgwe mbadl gwasaŋ baŋsi wu. Ashe, maŋ laɗshi mbaŋ gaɓe mago mbaŋti nisi ɗa pak.

15 Paŋti wul jwasaŋ mbok ang ɗe wul jwe mbaŋ gaɓe dlaɲ ɗe ta paŋi wu ni ga lishi ka mbadl jwasaŋ. Ten ɗe daamti ga mbadl gwasaŋ mbokisi ang ten naŋ gwisi, naŋ ɗe a daamti gwasaŋ mbokisi ang ɗe sa byas wul ka sa'i gon, a ka sa'isi gon wo ba a mbokisi ang ɗe sa byas wul sowu.

16 Ten naŋ gwisi kaŋ, naŋ kangwe taɲi gaɓa gaŋ ɗe a naɲa lakti icin dani dlaɲ wu, nu kaŋ a pi ten cin gwe Nya a paŋ kisti gaɓa ten mas wul jwe ni ga hwudaŋi ka daamti ga mbadl ga mbalaŋ tumal Yesu Almasihu wu.

Maŋ Yehuda suk Mbaŋ Gaɓa ga Musa

17 To, ki ɗe aka mbe gaa gwa ɗe maŋ Yehuda wu pa? Ka naɲa ngasti gwa ten Mbaŋ Gaɓa ga Musa aka naɲa ɓot ngetl gwa ten ɗe ki wo kaŋi nja mal Nya,

18 ka naṃa wulti ɗe ka yis ilgwe Nya lami wu, aka yisti gaa ga ilgwe
Mbaṭ Gaɓa ga Musa dlaṃi ten bi kangwe ka ɓotl ilgwe ni ndakce wu.
19 Ki gaa gwa wo ka baḷ gem ɗe ki wo maḷgwe ata nde dwa cina wu kaṇ,
a ki wo cilti kaṇ mal majwe saṇi ka daṃshal wu,
20 maḷgwe nima mbokti kaɗlaṇ ang ten wul wu, suk maṇ lishti ga
majwe daamti gwasaṇ wo naḳ ga mil mbalaṇ kaṇ ni wu. Ten ɗe gem ka
yisi ɗe ka mbaṭ gaɓa ga Musa kaṇ ka mbi mas yisti suk gem.
21 To, ki ɗe ka nima mbokti ang ten wul naa mbalaṇ wu, mboki ang gaa
gwa dani la! Ki ɗe aka mboki ang mbalaṇ ɗe baṣ pi mukaḷ sowu, ki gaa
gwa wo ka pi mukaḷ sa a?
22 Ki maṇ wulti ɗe ba mbalaṇ pi paḷaṇ sowu, ki gaa gwa wo ka paṇ
paḷaṇ sa a? Ki ɗe ka palli gunki ɗe wul cit daɗe go, ka mukaḷ wul tet ka bii
gunki sa a?
23 Ki maṇ ɓot ngetl na mbaṭ gaɓa ga Musa, ka naṃma lilti shin ga Nya
ka tumal celti mbaṭi sa a?
24 Ai, sa lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu sa
naṃa dlaṃti gaɓa mbul shin ga Nya ka dlo gwasaṇ ten bi gwakaṇ kii maṇ
Yehuda.>>*
25 Ɗe kume ka naṃa kopti mbaṭ gaɓa ga Musa go, saḷti gwe sa paḷik wu
paḷik ampani wi. Ama kume ka naṃa kopti mbaṭ gaɓa ga Musa sogo saḷti
gwa wo ten ko lu, kaṇ naḳ wule sa saḷaṇki so.
26 Ɗe kume majwe basa ɓo salsi sowu naṃa paḷti ilgwe mbaṭ gaɓa ga
Musa dlaṃ wugo, aba Nya a kansi naḳ majwe sa salsi wu so nwa?
27 Majwe sa paḷisi saḷti ga dli so ama asa kop ilgwe mbaṭ gaɓa ga Musa
dlaṃ ɗe ta paḷi wu a kisik gaɓa, ki ɗe mbaṭ gaɓa ga Musa nik ɗa ga lishi
asa saḷki wi, ama aka cel mbaṭ gaɓe ka wu.
28 Ten ɗe mbalaṇ a man yisti ga maṇ Yehuda ga gem tumal ilgwe ata
yeni a deɓal wu so, a nu kaṇ saḷti ga gem wo ba mbalaṇ a yeni na gwel so.
29 Ka lal ka naḳ gwisi maṇ Yehuda ga gem wo tik ɗe maṇ Yehuda ka
mbadli, a saḷti ga gem wo yek ɗe saḷti ga mbadli, ilgwe Shishi ga Nya kaɗe
maṇ paḷti wu ba ɗe we tumal mbaṭ gaɓa gwe sa lishi wu so. Wundaḷ ga
maḷgwisi wo Nya kaɗe maṇ taṣti gwasi baɗe yen ga mbalaṇ so.

3

1 To, yek ndat gwa ɗe maṇ Yahuda a mbaḷik ye? Yek ɗe riba ga saḷti gwa
ye?
2 Yii, a mbaḷik wul tu ten mas tantu ci! Ta nda dlaṃti wo, Nya baḷ maṇ
Yehuda ngipti gaɓa gwasi.
3 Ama ɗe kume maṇ Yahude jon ngaṣsi ten gaɓe sowu pa, laṣhi ngaṣti
ten gaɓa gwasaṃi a laki a Nya daṃ ɗe maṇ laṣhi paḷti gem ma?
4 Ko njaa! Nuk'ni so! Nya wo maṇ gem kaṇ, kota ni ɗe mas mbalaṇ wo
maṇ shelti lal kaṇ. Naḳ kangwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe,
<<Gaɓa gwa wo gem kaṇ ko a gasi
a kota a cina ga guu mago maṇ gem kaɗe ki.>>*
5 To, ɗe kume laṣhi paḷti wul ndakce gaṇaṇ daṃ ɗe tantu mbokti ang ten
paḷti wul ndakce ga Nya go, yek ma dlaṃaṇ ye? Ma dlaṃaṇ ɗe Nya wo
maṇ laṣhi paḷti wul ndakce kaṇ ten ɗe ta nolaṇni nwa? A naṃa gaɓa gaṇ
ka daṃti gi ɗe mbalaṇ.
6 Wowo! Ko njaa! Kume ɗe nu kaṇ ni go, ɗaṇi kaṇ Nya a paḷi kisti gaɓa
dii atl gwi?

* **2:24 2:24** YenIsh 52:5; Ezk 36:22 * **3:4 3:4** YenZab 51:4

7 Kume ɗe laṣhi gem gi laki yek gem gạ Nya yil ten dii i'e, yek po laki yek
sạ mbaḷ nallaṭ gạ Nya go, to, yek laki ɗe sa nolaṇ ten ɗe maṇ paḷti byas wul
kaḍe ami ye?
8 Ɗe kume nu kawu yek laki ɗe baṃa paṇta ngalci ten ɗe ta dạṃ ɗe hwa
wul so ye? Majon maṇ dlaṃti gaɓa lilti shin gaṇaṇ ka naṃa wulti ɗe we
nukaṇ ma naṃma dlaṃti. Sa nol majwisi naḳ kangwe mbun ɗe ta nolsi
wu.

Maṇ paḷti wul ndakce ni ɗa so

9 To, ningo yek ɗe pakti gạ gaɓa gaṇ ye? Ten ɗe mi maṇ Yehuda wo ma
manaṇ naa mbalaṇ ma? Wowo! Ko njet! Ma mbokaṇ ang dani tet wi ɗe
na maṇ Yehuda na majwe ba maṇ Yehuda ka sowu mas sạ paḷ byas wul a
mas jwasaṇ sạ ni a atl ɗa iko gạ byas wul.
10 Naḳ kangwe ni gạ lishi ka gaɓa gạ Nya wu ɗe,
<<Maṇ paḷti wul ndakce ni ɗa so ko ta ɗe naṃ mago ni ɗa so.
11 Maṇ yis gaa gạ wul ni ɗa so,
aba maḷgon nima ngot gạ Nya so.
12 Mas jwasaṇ sạ balli tukaal Nya wi,
sạ lil ka wi mas jwasaṇ,
ko maṇ paḷti wul ndakce ni kaṣi so,
ɗe naṃ mago ni ɗa so.>>†
13 <<Shukalyal gwasaṇ wo naḳ gazukɗi gwe ni gạ ɓuli wu kaṇ ni,
Laḳa jwasaṇ pal ɗe wul shelti mbalaṇ wi.>>‡
<<Gaɓa jwasaṇ wo naḳ dapi cilaḳmbaḷ kaṇ ni.>>§
14 <<Bi jwasaṇ wo gạ njikmi kaṇ ni na gaɓa paḷti bi gaa mbalaṇ suk
byas gaɓa.>>*
15 <<A asaṇ gwasaṇ la shotti hwulan gạ mbalaṇ ɓaa-ɓaa,
16 a tlot mbalaṇ suk duu tuk kop kaal gwasaṇ mas lu gwe sạ li wu.
17 A baṣa yis tantu gạ lu gwe taṃi mbadl ni wu so.>>†
18 <<A ba ɓanti gạ Nya nisi gwel so.>>‡
19 Mi dai ma yisi wi ɗe mas ilgwe mbaṭ gaɓa gạ Musa dlaṃ go, majwe
saṇi gaz gạ mbaṭi wu kaṇ mbaṭi dlaṃisi. Gwisi pi nu kaṇ ten ɗe ba maḷgon
mbi ilga gạ dlaṃi so, a taṣ mbok ang ɗe mas dii atl ni gaz gạ nolti gạ Nya.
20 Naḳ ɗe ba maḷgwe a ɗaṃ ɗe maṇ laṣhi paḷti byas wul mal Nya tumal
kopti ilgwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu. Ilgwe a mbaṭ gaɓe paḷi go yek ɗe a mboki
ang mbalaṇ ten byas wul gwasi.

Paḷti wul ndakce tumal ngaṣti ten Nya

21 Ama ningo sạ mbok ang ten zobsi tantu daṃti ɗe maṇ paḷti wul
ndakce mal Nya wi. A ba tumal kopti mbaṭ gaɓa gạ Musa kaṇ a mbalaṇ
daṃ ɗe maṇ paḷti wul ndakce gaṃi so, ko ɗe mbaṭ gaɓa gạ Musa suk lishti
ji maṇ dlaṃti gaɓa gạ Nya baḷ sheda tenti wu.
22 Daṃti ɗe maṇ paḷti wul ndakce gaṃi ɗe sut mal Nya kaṇ ni go, tumal
ngaṣti ten Yesu Almasihu kaṇ a mbalaṇ mbi, Nya baḷ paḷti wul ndakce
gaṃi mas majwe sạ ngaṣsi tenti wu. Nya lam majon yek ta nge majon so,
23 ten ɗe ko wokko paḷ byas wul yek ba maḷgon mbuk mbit nalti gạ Nya
so.
24 Ama tumal alheri gwe Nya paḷi mas mbalaṇ ten koo lu wu, yek ko
wokko mbi daṃti ɗe maṇ laṣhi byas wul a cina ɗa Nya ka tumal ɓatlti gwe
Almasihu Yesu ɓatl wul tenaṇni wu.

---

† **3:12 3:12** YenZab 14:1-3; 53:1-3, ‡ **3:13 3:13** YenZab 5:9 § **3:13 3:13** YenZab 140:3; * **3:14 3:14** YenZab 10:7 † **3:17 3:17** YenIsh 59:7; ‡ **3:18 3:18** YenZab 36:1

25 Ten ɗe Nya tak Yesu taŋ daɱ ɗe sadaka gwe kan diɓaŋti gaˌ byas wul jinaŋ kaˌ wu, ten ɗe sa taasi mbalaŋ batlti noŋti gaˌ byas wul gwasaŋ ka, tumal hwulan sadaka gwe shot wu ɗe kume saˌ ngaŋsti ten Nya wu. Nya paŋi naŋ gwisi kaŋ ten ɗe taŋ mbok ang ten paŋti wul ndakce gwasi, naŋ ɗe taˌ dlo bi naˌ mbalaŋ yek taˌ kan gwel ɗaˌ ten byas wul jwe saˌ paŋi tet wu kaˌ wu.
26 Tu ten nu kaŋ Nya mbok ang ten paŋti wul ndakce gwasi ka sa'i gaŋ, ten ɗe ti gaa gwas wo byas wul nit ɗaˌ so, ata lak mas maŋ ngaŋsti ten Yesu ten daɱti ɗe maŋ laŋshi byas wul a cina gaˌ Nya.
27 To, naˌ yek ma ɓo ngetl ye? Ai wul ɓot ngetl wo nini ɗaˌ so! Tu ten yek saˌ kamini ilgwe ma ɓo ngetl ɗaˌ wu kaˌ ye? Tumal kopti mbaˌt gaɓa gaˌ Musa kaŋ saˌ kamini kaˌ nwa? Wowo, seko tumal ngaŋsti ten Nya.
28 Ten ɗe maˌ yeni ɗe tumal ngaŋsti ten Nya kaŋ a mbalaŋ daɱ ɗe maŋ laŋshi byas wul a cina gaˌ Nya, baˌ ɗe tumal kopti mbaˌt gaɓa gaˌ Musa so.
29 Ko Nya wo Nya gaˌ maŋ Yehuda kaŋ si naˌ ngusaŋ? Ashe, ti wo Nya gaˌ majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu kaˌ pak sa? Yii, ti wo Nya gaˌ majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu kaˌ pak,
30 naŋ ɗe Nya wo ɗe naɱ kawu. A ta laki a maŋ saŋti daɱ ɗe maŋ laŋshi byas wul malti tumal ngaŋsti ten Nya, a naŋ gwisi kaŋ maŋ laŋshi saŋti a mbi daɱti ɗe maŋ laŋshi byas wul tumal ngaŋsti ten Nya pak.
31 Ɓohwe, ma pallaŋ mbaˌt gaɓa gaˌ Musa ɗe wul gaˌ ten koo lu wi ten bi gaˌ ngaŋsti ten Nya nwa? Ko njet! Kaˌ lal gaˌ nu wo kopti kaal gaˌ mbaˌti kaŋ maˌ naˌma kopti.

4

Ngaŋsti ten Nya gaˌ Ibaˌrahim

1 To, yek ma dlaɱaŋ ten Ibaˌrahim, aba gaˌ aba gaˌ maŋ zaˌt jinaŋ ye? Yek ɗe ilgwe taˌ yis gaami ten bi ngaŋsti ten Nya wu ye?
2 Ɗe kume Ibaˌrahim mbi daɱti ɗe maŋ laŋshi byas wul a cina ɗaˌ Nya ka tumal paŋti wul gwas kago, ashe ilgwe ta ɓo ngetl naˌ nali wu niti ɗa, ama baˌ ɗe we a cina gaˌ Nya so.
3 Ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya ɗe, <<Ten ɗe Ibaˌraɦim ngaŋsti ten Nya yek Nyami dlaɱit paŋti naŋ gwisi ɗe paŋti wul ndakce.>>*
4 Maŋlgwe nima paŋti wul ten ɗe taŋ mbi ɓalti go, ilgwe saˌ baŋti go ten koo lu kaŋ ni so, ɓatlti gaˌ ilgwe taˌ paŋi wu kaŋ.
5 To, maŋlgwe bataˌ ngaŋsti ten paŋti wul gwas so, ama yek taˌ ngaŋsti ten Nya ti ɗe ataˌ palli maŋ laŋshi paˌt ji Nya ɗe maŋ laŋshi byas wul a cina gwas wu, asaˌ kan ngaŋsti ten Nya gaˌ maŋi ɗe paŋti wul ndakce gwasi.
6 Gwisi kaɗe ilgwe Dauda naɱa mbokti ang dani wu ɗe taˌ gaɓa ten bi albarka gwe saˌ laki maŋlgwe Nya mbet ɗe maŋ paŋti wul ndakce wu, baɗe tu ten paŋti wul gwe maŋi paŋi wu so, ɗe taˌ wule,

7 <<Maŋ albarka kaɗe majwe
saˌ polisi daskaŋ jwasaŋ kawu,
majwe saˌ taasisi byas wul jwasaŋ kawu.
8 Maŋ albarka kaɗe maŋlgwe
Bagaa dlaɱit byas wul jwas gaa sowu.>>†
9 Ɓohwe, albarka gami wo majwe saˌ saŋsi wu kaŋ sa lakisi si naˌ ngusaŋ ma ko suk majwe basaˌ saŋsi sowu pak? Ai ilgwe amaˌ dlaɱaŋ tet kaˌ lishti gaɓa gaˌ Nya wu ɗe wule, Ibaˌraɦim kaŋ saˌ dlaɱit ngaŋsti ten Nya gwas ɗe paŋti wul ndakce.

---

* **4:3 4:3** YenL. Z. † **4:8 4:8** YenZab 32:1,2

10 To, ka sa'i gwi kan asa mbet de man palti wul ndakce gwi? Ka sa'i gwe sa salti wu gwa, ko tun a basa bo salti so? Ai, tun a basa bo salti so kan.
11 Ama de ta kan lal ga salti wugo, yek damit de lal sheda ga palti wul ndakce gwe ta mbi tumal ngasti ten Nya gwasi tun a basa bo salti sowu. Ten gwisi kan yek Ibarahim pal de aba ga majwe sa ngassi ten Nya ten de tas dlamsi de man palti wul ndakce ko de basa salsi sowu.
12 Nu kan Ibarahim dam de aba ga majwe sa salsi wu, ko de ba de salti kan sa salsi tokte sowu, ama hal sa nama kopti wundal ga lal ngasti ten Nya gwe ni Ibarahim da tun a basa bo salti sowu.

Alkawol ga Nya suk ngasti ten Nya ga mbalan

13 Alkawol wu de sa pi Ibarahim suk gaz jwas wu de ta ci gado ga dii atl wugo, ai tumal mbat gaba ga Musa kan sa pit alkawoli so, ama ta kan alkawoli tumal palti wul ndakce gwe a mbalan mbi tumal ngasti ten Nya wu.
14 Ten de kume de man kopti mbat ga Musa kade majwe sa ci gado ga dii atl go, ai ngasti ten Nya ga mbalan a daman ten koo lu, a alkawol ga Nya dam de wul ga ten koo lu.
15 Ten de mbat gabe wo lilti mbadl ga Nya kan a tulli, ama ka mas lu gwe mbat gaba ni da sowu, byas wul ni da so pak.
16 Ten nak gwisi kan alkawoli tul ten bi ngasti ten Nya, tumal alheri ga Nya, ten de ta mas mil ji Ibarahim mbi alkawoli. Ama sa dlallali alkawoli gan majwe sa gaz ga mbat gaba ga Musa wu si na ngusan so, ama suk mas man ngassi ten Nya nak kangwe Ibarahim pali wu. Ten nak gwisi kan Ibarahimi kade aba ganan mas jinan.
17 Nak kangwe ni ga lishi wu de, <<A pallak wi de aba ga bi wonti.>> Gwisi wo yek de sa dlalli alkawol gami de gem wi. Ibarahim wo Aba ganan kan a cina ga Nya gwe ta ngasti ten ti wu, Nya gwe ata bal mbadl majwe sa mash wu. Tik de man iko mbet ji wul jwe sa ni da sowu de tas tuli a wuli tuli.
18 Ko de zat mbadl ga Ibarahim dam nak wule ten koo lu ka wu, mas na nu yek bata cel ka mbadl so yek ta cina na zat mbadli ata nama ngasti ten Nya tas pal de, <<Aba ga bi wonti.>> Gami pi nu kan nak kangwe sa pit alkawol wu de, <<nak gwisi kan man gaz jwa a wonti.>>
19 Ka sa'i gwisi wo a Ibarahim pal gin de zambal de nam na zati, ama yek ba ngasti ten Nya gwas ndadi ka so, ko de ta nama yenti kangwe ndalti ga dli gwas paki ka wi na koliti suk kangwe Saratu dakci sa'i zat yen wu.
20 Ta cel ka mbadl na alkawol ga Nya yek ta mbok ang ten lashi ngasti ten Nya so, ama yek ta mbal ndalti ngasti ten Nya gwas dani ata nima balti nalti Nya.
21 A ta dam na yisti i'e de iko njikanti alkawoli ni Nya da.
22 Yek laki yek sa dlami Ibarahim ngasti ten Nya gwas de palti wul ndakce.
23 Gaba gan de wule <<Yek sa dlam ngasti ten Nya gwas de palti wul ndakce wu,>> ai, ba de ten bi gwas ti na ngus kan sa lishi so.
24 Ama sa pal lishti gami ten bi ganan, mi de mi mago Nya a dlamanni de man palti wul ndakce wu, mi de ma balan gem na malgwe tlil Yesu Bagaa ganan daka mashkan kawu.
25 Ten bi byas wul ganan kan sa bal bi ga Yesu de tas mashi, yek sa pallat kaami ten de tan daman de man lashi byas wul a cina ga Nya.

5

Tamti ga damti de man lashi byas wu a cina ga Nya

1 Ten Nak gwisi kan nak de ma mbi damti de man lashi byas wul gaa
mal Nya tumal ngasti ten Nya wu, tami damti ni ka dlo ganan suk Nya
tumal Bagaa ganan Yesu Almasihu.
2 Tumalti kan ma mbi tet ka alheri gan de ma nanma damti gibi tumal
ngasti ten Nya wu. A ma namma palti hwol tuki ten de ma zan mbadl de
ma daman de majwe sa cugaa gaa ka nalti ga Nya wu.
3 A ba gwisi ka tokte so ama hal ma nanma palti hwol tuk ka tlat bomti
ganan, ten de ma yisi de a tlat bomti lakkan ni ten dlot bi,
4 a dlot bi laki a man daman de man palti hwa wul, a palti hwa wul laki
a ma daman na zat mbadli.
5 A ba zat mbadl gwisi ani ten koo lu so ko njet, ten de Nya tatok lamti
gwas danka mbadl jinan ka tumal Shishi ga Nya gwe ta balanni wu.
6 Ten de ndakce ka sa'i gwe bama mbuki zat ang gaa ganan sowu, yek
Almasihu mash ten bi ganan, mi majwe ba Nya lam palti wul ganan sowu.
7 Wul man bomti i'e kan ta malgon mash ten bi ga man palti wul
ndakce, ko de gon a malgon pal ndali gahwulan ata mashi ten bi ga hwa
mbalan wu.
8 Ama Nya mbokini ang ten nalti ga lamti gwasi, nak de tun a ma yi de
man byas wul kan yek Almasihu mashi ten bi ganan wu.
9 To, tun nak de ma mbi damti de man lashi byas wul a cina ga Nya
tumal hwulan ga Almasihu wu, bashe nak ninge ma, ai sa kisanni daka
liliti mbadl ga Nya ka tumal Almasihusi.
10 To, nak de tun ka sa'i gwe ma yi de yelan tlanti ji Nya wu kan sa lakan
dlo ganan sukti tumal mashkan ga Yen gwas wugo, bashe ta ninge de sa
pallanni de yelan jwas wu gwa, sa kisanni ca tumal damti ga Yeni.
11 Ta man nak gwisi, hal ma nanma palti hwol tuk ten bi ga ilgwe Nya
pali tumal Bagaa ganan Yesu Almasihu, malgwe tumalti kan sa lakan dlo
ganan suk Nya wu.

Adamu suk Almasihu

12 To, nak kangwe byas wul tul ten dii atl tumal mbalan de nam, yek
byas wuli tulli mashkan, na nak gwisi kan mashkan nda ten mas mbalan
ten de ko wokko pal byas wul wi.
13 Ka sa'i gwe ba sa bo bal mbat gaba ga Musa sowu, a byas wul ni da ten
dii atli. Ama a basa dlam byas wul ka lugwe de mbat gaba nida sowu so.
14 Ama mas na nu yek mashkan pal iko ten mas mbalan, kan tet ten
Adamu hal yek la Musa, hal yek mashkan pal iko ten majwe palti byas
wul jwasan wo ba ga celti mbat ka ka sowu nak kangwe ga Adamu pi wu.
Adamu kade cingalti ga malgwe a tul gwe tik de balti wul ga Nya wu.
15 Ama balti wul ga Nya de ta bali tumal malgwe ta ya tul go ni kak-kak
i'e suk byas wul gwe Adamu pali wu. A yekgu byas wul gwe mbalan de
nam pali wu tulli wonti mbalan mashkan. Ama alheri ga Nya nal mani,
hal yek balti wul gwas de ta bali tumal alheri ga mbalan de nam gwisi wu
laki yek mbalan wonti mbi bal albarka.
16 Gem balti wul ga Nya ni kak-kak suk byas wul ga mbalan de nam wu.
Nak de nolti gwe kop kaal ga byas wul gwisi go yek tulli mashkan, ama
balti wul ga Nya go yek laki yek ba byas wul nini gaa a cina gwas so, ko de
ma palan byas wul wonti wu.
17 Tumal byas wul ga mbalan de nam malgwe tik de Adamu wu kan
mashkan mbi iko ten ko wokko, ama iko ga byas wuli wo ni ten bi ilgon so
de kume sa cingali na iko gwe mbalan de nam gwisi, malgwe tik de Yesu
Almasihu wu tulli mas majwe sa kan alheri ga Nya suk balti wul gwas ga

daṃti ɗe maɲ paḷti wul ndakce a cina gwas wu. Tumalti kaɲ ma paḷaɲ iko ka daṃti gaɲaɲ.
18 Ten naḵ gwisi kaɲ naḵ kangwe ɗakcit mbaṭ ga mbalaɲ ɗe naṃ tulli nolti ga maṣhkaɲ ten ko wokko wu, nu kaɲ paḷti wul ndakce ga mbalaɲ ɗe naṃ tulli albarka ko wokko, gwe yek ɗe daṃti ɗe maɲ laṣhi byas wul a cina ga Nya suk maɲ pyal mbadl wu.
19 Naḵ kangwe ɗe mbalaɲ wonti daṃ ɗe maɲ byas wul tumal laṣhi kumti bi ga mbalaɲ ɗe naṃ wu, nu kaɲ mbalaɲ wonti a daṃ ɗe maɲ paḷti wul ndakce tumal kumti bi ga mbalaɲ ɗe naṃ pak.
20 Ilgwe laki yek sa baḷ mbaṭ gaɓa ga Musa go yek ɗe ta yilli byas wul ten dii. Ama sa'i gwe ɗe byas wul mbaḷdli wugo yek alheri ga Nya mbaḷdli mani,
21 ten ɗe naḵ kangwe ɗe byas wul paḷ iko tenti tumal maṣhkaɲ wu, nu kaɲ alheri ga Nya nima iko tenti ninge tumal paḷti wul ndakce, ten ɗe taṣ taḷani ka mbadl maɲ laṣhi pakti tumal Yesu Almasihu Bagaa gaɲaɲ.

6

Maṣhkaɲ ga zakti paḷti byas wul suk mbit mbadl tumal Almasihu

1 To, yek ma dlaɱaɲ ye? Ma cin cina na paḷti byas wul ten ɗe ta alheri ga mbaḷdli nwa?
2 Wowo! Ko nja! Mi ɗe ma maṣhaɲ wi, maṣhkaɲ ga zakti paḷti byas wul wugo ɗaɲi kaɲ ma cin cina na daṃti a giɓi gwi?
3 Ko naḵ kaɲ kaa yisi so ɗe mas jinaɲ ɗe sa paḷini Baptisma tet ka Almasihu Yesu go, tet ka maṣhkaɲ gwas kaɲ sa paḷini so nwa?
4 Gwisi ka mbok ang ɗe sa leɓaɲni ka sukti tumal Baptisma gaɲaɲ ka sa'i gwe sa lepti wu. Ten naḵ gwisi kaɲ ma ɓalaɲ ɗe naṃ sukti ka maṣhkaɲ gwasi, ten ɗe naḵ kangwe sa tlil Almasihu ɗaḵa maṣhkaɲ ka tumal iko maɲ nalti ga Aba wu, nu kaɲ mi mago ma paḷaɲ pyal daṃti pak.
5 Naḵ ɗe ma naɲ ɗe naṃ sukti ka wundaḷ ga maṣhkaɲ gwe ta maṣh wu, gem nu kaɲ ma daɱaɲ ɗe naṃ sukti ka tlit gwas ɗaḵa maṣhkaɲ ka.
6 Ma yisi ɗe sa ɓak byas paḷti wul jinaɲ ka ten gudaḷ yencin sukti wi, ten ɗe taṣ kamini iko ga byas wul gwe ni ka dli gaɲaɲ wu ka. Sa paḷi nu kaɲ ten ɗe baɲ po saka daṃti ɗe zhel ji byas wul so.
7 Naḵ ɗe kume mbalaɲ maṣh wugo, ta mbi gaa gwas tet ɗaḵa iko ga byas wul kawi.
8 Kume ɗe ma maṣhaɲ suk Almasihu wu, ma ngaṣsaɲ ten Nya ɗe ma paḷaɲ daṃti sukti pak.
9 Ten ɗe ma yisi ɗe sa tlil Almasihu ɗaḵa maṣhkaɲ kawi, a baṭa po saka maṣhkaɲ so, gwisi wo naɱa mbokti ang ɗe iko gon poyi maṣhkaɲ ɗa tenti so.
10 Maṣhkaɲ gwe ta paḷi go, asaɱi ɗe naṃ tak kaɲ ta maṣhi ba mbaḷti ten ɗe taṣ cel iko ga byas wul ka, ata paḷ daṃti suk Nya kaɲ.
11 Nu kaɲ kii mago pallaɲ gaa jwakaɲ naḵ hwuni majwe ɗe ba iko ni byas wul ɗa tensi so wu, ama kaa ni kaami mal Nya tumal Almasihu Yesu.
12 Ten naḵ gwisi kaɲ baḵ zakini a paḷti byas wul paḷ iko ka dli jwakaɲ maɲ maṣhkaɲ wu hal a lakkii ten kopti byas lamti wul gwas so.
13 Baḵ taki kaṭ dli jwakaɲ byas wul taṣ daɱ ɗe wul paḷti ngalci so. Seko taḵ taki gaa gwakaɲ Nya naḵ gwe ndal majwe sa yillaṣi ɗaḵa ang ga maṣhkaɲ ka yek sa baḷsi mbadl wu, taki Nya kaṭ dli jwakaɲ ten ɗe taṣ daɱ ɗe wul paḷti wul ndakce.
14 Ten ɗe byas wul a paḷ iko tenkii so, naḵ ɗe kaa ni gaz ga mbaṭ gaɓa ga Musa sowu, ama a gaz ga alheri ga Nya kaɲ kaa ni wu.

Zhel ji paḷti wul ndakce

15 To, nikgwi? Taṇ paḷaṇ byas wul naḳ ɗe ma ṇaṇ gaẓ ga mbaṭ gaɓa so
ten ɗe ma ṇaṇ gaẓ ga alheri ga Nya ma? Wowo! Ko njaa ma paḷi nu so!
16 Ko kaa yisi ɗe kume kaa tak gaa gwakaṇ ten ɗe taḳ kumi bi maḷgon
wugo, kaa ɓal ɗe zhel ka ang maḷgwe kaa nit ma kumti bi wu sa? Kaa man
daṃti ɗe zhel ga byas wul gwe a tulli maṣhkaṇ wu sogo zhel ga kumti bi
Nya gwe a taḷa mbalaṇ ka paḷti wul ndakce wu.
17 Ama godiya wo ga Nya kaṇ, ten ɗe ko ɗe tekgo zhel ga byas wul kaɗe
kii wu, ama ningo kaa nima kumti bi wundaḷ ga mbokti ang gwe sa lakkii
gaẓ gwas wu na mas mbadl gwakaṇ.
18 Sa ɓatl wul tenkii yek sa kiskii yek sa yillaḳii ɗaḳa ang ga byas wul ka
wi, yek kaa ɓal ɗe zhel ga paḷti wul ndakce.
19 A nikii ma gaɓa ten wul ji ase na ayo, ten bi ga laṣhi njikaṇti gwakaṇ
ga mbalaṇ. Naḳ kangwe ɗe tekgo kaa ku na takti kaṭ dli jwakaṇ ten paḷti
wul cit daɗe, suk ngalci ilgwe nima mbaḷtidli i'e wu, nu kaṇ ningo se taḳ
taki Nya kaṭ dli jwakaṇ ten paḷti wul ndakce, ten ɗe taḳ daṃaṇ ɗe majwe
sa zaṣi ka a ba daṣkaṇ nisi ɗa mal Nya sowu.
20 Ka sa'i gwe kaa yi ɗe zhel ga byas wul wugo, ba ze gwakaṇ na paḷti
wul ndakce.
21 Yek ɗe hwa ilgwe kaa mbi tet ka wul jin ɗe ningo daṃikii ɗe wul nsha
wu ye? Ai, ɓatlti ga wul jimi wo maṣhkaṇ kaṇ!
22 Ama ningo ka mbi gaa gwakaṇ tet ɗaḳa daṃti ɗe zhel ga byas wul ka
wi, yek kaa ɓal ɗe zhel ji Nya. Hwa ilgwe kaa naṃa mbiti ten gaṃi go yek
ɗe daṃti ka cilti gwe yek ɗe ilgwe naṃa lakti gwakaṇ ten mbit mbadl maṇ
laṣhi pakti wu.
23 Naḳ ɗe ɓatlti ga byas wul wo yek ɗe maṣhkaṇ, ama ilgwe a Nya baḷi go
yek ɗe mbadl maṇ laṣhi pakti tumal Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ wu.

7

Daṃti hapti te daṃti gaṇaṇ suk Almasihu

1 To, yilkeni jini, naḳ ɗe mas jwakaṇ kaa yis mbaṭ gaɓa ga Musa wu, kaa
yis gaa ga ilgwe ba dlaṃ wu. Mbaṭ gaɓa gaṇ go ka sa'i gwe ɗe mbalaṇ yi
kaami wu tokte kaṇ a paḷ iko tenti.
2 Cingaḷi gaɓa a dani wo yek ɗe kili gwe sa paḷit hapti wu, kilisi ni ka ang
ga kos gwasi ɗe hal kume ɗe kosi yi kaami wu. Ama kume ɗe kos gwas
maṣh wugo mbaṭ gaɓa ga haptisi poyit gaa so.
3 Ten naḳ gwisi kaṇ kume ɗe ta hap zobsi maḷgon ka sa'i gwe kosi yi
kaami go sa mbet ɗe maṇ paṭ paḷaṇ. Ama kume ɗe kosi maṣh wugo mbaṭ
gaɓa hapti poyit gaa so. Kume ɗe ta saka hapti zobsi maḷgon go, ti wo maṇ
paṭ paḷaṇ ka so.
4 Ili wo nukaṇ ni yilkeni jini, ilgwe a nikii ma dlaṃti wu naṃa mbokti
ang ten ilgwe naṃa paṭ nakii wu. Maṣhkaṇ ga Yesu Almasihu ten gudaḷ
yencin laki yek kaa ɓal ɗe hwuni mal mbaṭ gaɓa ga Musa. Ningo kii wo
mbalaṇ jwas kaṇ, ti Yesu ɗe Nya tlilti ɗaḳa maṣhkaṇ kaẉu, ten ɗe taḳ
paḷaṇ daṃti gwe mbun a cina ga Nya wu.
5 Ten ɗe ka sa'i gwe ma daṃaṇ ka ang ga iko ga paḷti wul ga dli go, Mbaṭ
gaɓe ngusi cokti ga byas lamti wul gaṇaṇ. Byas lamti wul gaṇaṃi nego
yek ngusi paḷti wul ka dli jinaṇ, a mas paḷti wul jinaṃi tullini maṣhkaṇ.
6 Ama ningo ma mbi gaa tet ɗaḳa iko ga mbaṭ gaɓa ga Musa ka wi naḳ
ɗe ma maṣhi ilgwe ɓalaṇni wu kaẉu. Ten naḳ gwisi kaṇ ningo ma nima
paḷti wul Nya ka pyal daṃti tumal Shishi gwasi. Gus paḷti wul ji tek ɗe a
ma paḷi mbaṭ gaɓa wu nda na kaal wi.

Mbaṯ gaɓa gạ Musa suk iko gạ byas wul

7 To, yek ma dlaṃaṇ ye? Mbaṯ gaɓe gaa gwas wo byas wul ka nwa? Wowo, ko njet! Ten ɗe kume tumal mbaṯ gaɓe kani sogo ɗạ ni kaṇ ba yis ilgwe ni ɗe byas wul wu gwi? De da mbaṯ gaɓe a wuli ɗe, <<Baḳ koo gwel ten wul gạ maḷgon sowu,>> go ai da ba yisaṇ ilgwe asạ mbe ɗe kot gwel wu so.

8 Ama ten bi gạ mbaṯ gaɓa gwisi yek byas wul mbi bidlabii cokti gạ mas wundaḷ gạ kot gwel ka ami. Ten ɗe kume ɗe ba tu ten mbaṯ gaɓa ka sogo byas wul wo hwuni kaṇ.

9 Tek ɗe a ɓo yis mbaṯ gaɓa gạ Musa sogo ani na mbadli, ama ɗe a yis mbaṯ gaɓe wugo yek byas wul tlinya na mbadl ka ami yek paa a maṣhi.

10 Yek paa a yis gaami ɗe, mbaṯ gaɓa gwisi ɗe saḷami ɗe taṯulli mbadl go yek tulli maṣhkaṇ.

11 Yek byas wuli mbi tantu yek paa shelaṇni yek tlo ka tumal mbaṯ gaɓe.

12 Ten naḳ gwisi kaṇ mbaṯ gaɓe gaa gwas wo maṇ cilti kaṇ, a wul jwe sạ mbok ang dani a giɓi wu mago maṇ cilti kaṇ, a wul jwe ni giɓi go wul jwe sạ ni ndakce wu kaṇ a hwaɓi ka pak.

13 Ɓohwe mbalaṇ a manaṇ wulti ɗe hwa mbaṯ gaɓa gwisi ka tulli maṣhkaṇ nwa? Wowo! Ko njaa! Ama ten ɗe byas wul ka tulli maṣhkaṇ tumal hwa mbaṯ gaɓa gwisi ten ɗe ta mbok ang ten kangwe byas wul ten dii. Gwisi wo yek sạ mbok ang ten liḷti gạ byas wul ten dii tumal mbaṯ gaɓe.

Dlanti gwe ni ka mbalaṇ ten bi byas wul gwas wu

14 Ma yisi ɗe mbaṯ gaɓa gạ Musa wo wul gạ Shishi gạ Nya kaṇ, ami nego maṇ paṯ gạ dli kaṇ, a zhel kaṇ ka ang gạ byas wul.

15 A yis gaa gạ ilgwe a naṃa paḷti wu so. Ten ɗe ilgwe ɗe a naṃa lamti paḷti wu kaṇ a naṃa paḷi so, a ilgwe ɗe a naṃa nget paḷti wu kaṇ a naṃa paḷti.

16 Naḳ ɗe ilgwe a naṃa ngeti wu kaṇ a naṃa paḷti go, gwisi naṃạ mbokti ang ɗe a kan wi ɗe mbaṯ gaɓe wo hwa wul kaṇ.

17 A gwisi naṃa mbokti ang ɗe ami gaa gi kaɗe maṇ byas wuli so, ama byas wul gwe ni ka ami wu kaɗe maṇ paḷti ka ami wu.

18 A yisi ɗe daṃti gi gạ mbalaṇ wo hwal ilgon ni ka ami so, ten ɗe a naṃa lamti paḷti hwa wul ama yek paḷti naḳ gwisi kamaṇ gaa.

19 A paḷ hwa wul jwe ɗe a naṃa lamti paḷti wu so, ama yek a naṃa ta paḷti byas wul jwe ɗe ba a lam paḷti sowu.

20 To, kume a naṃa paḷti ilgwe ba a lam paḷti sowu, gwisi naṃa mbokti ang ɗe amik naṃa paḷti ili so, ama byas wul gwe naṃa daṃti ka ami wu ka naṃa paḷti.

21 Ten naḳ gwisi kaṇ, yek a yis gaami ɗe, ashe ilgwisi wo paṯ gi kaṇ ten ɗe kume aɓa lam paḷti hwa wul wugo, a mbi gaa gi ten paḷti byas wul.

22 Ten ɗe su ka mbadl gi ka wo a lam kopti mbaṯ gaɓa gạ Nya,

23 ama ka kaṯ dli ji wo yek a naṃa yenti zopsi mbaṯ gon gwe nima tlanti suk mbaṯ gaɓa gwe mbadl gi kan wu. Gwisi wo yek ɓallaṇ ka ka ang gạ mbaṯ gạ byas wul gwe nima daṃti ka kaṯ dli ji wu.

24 Maṇ duu tuk naḳ ami! Ami wo wul cit gonti kaṇ! Wok ka kisaṇ ɗaḳạ ang gạ dli maṇ taḷat mbalaṇ ka maṣhkaṇ gaṇ ka wo?

25 Ama godiya wo gạ Nya ten ɗe taḳissaṇni tumal Yesu Almasihu Bagaa gaṇaṇ!

Ten naɳk gwisi kaɳ, ami gaa gi wo mbaṭ gaɓa gaˌ Nya kaɳ a nit ɗe zhel kaˌ ceti gaa gini, ama kaˌ paṭ gi gaˌ dli gaˌ mbalaɳ wo mbaṭ gaˌ paḷti byas wul kaɳ a nit ɗe zhel.

8

Daɱti tumal Shishi gaˌ Nya

1 Ten naɳk gwisi kaɳ ningo nolti gaˌ maṣhkaɳ po yi majwe saɲi ɗe gaˌ Yesu Almasihu wu gaa so.

2 Ten ɗe mbaṭ ga Shishi maɳ baḷti mbadl wu kissaɳ ɗaɳkaˌ mbaṭ gaˌ byas wul suk maṣhkaɳ ka tumal Almasihu Yesu.

3 Ten ɗe ilgwe baˌ mbaṭ gaɓe man paḷti so ten bi laṣhi njikaɳnti gwe a paṭ gaˌ dli gaˌ mbalaɳ tulli go, yek ɗe ilgwe Nya paḷi wu. Nya shin Yen ɗe naɱ gwe nit ɗaˌ wu suɗi kaˌ wundaḷ gaˌ dli gaɳaɳ maɳ byas wul ge, ten ɗe taṣ ɗaɱ ɗe sadaka ten bi gaˌ byas wul asaˌ tlo iko gaˌ byas wul ɗaɳkaˌ dli gaˌ mbalaɳ kaˌ ɗa.

4 Nya paḷi nu kaɳ ten ɗe taˌ mas paḷti wul ndakce jwe mbaṭ gaɓe dlaɱ ɗe taˌ mbalaɳ paḷi wu paḷdli maḷaɳni. Nya paḷi ni naɳk gwisi kaɳ, mi ɗe maˌ naɳma daɱti kaˌ Shishi gwas ɗe a baˌ wundaḷ gaˌ daɱti gaˌ paṭ ɗaˌ dli kaɳ maˌ naɱma paḷti sowu.

5 Majwe asaˌ paḷ daɱti gaˌ dli go asaˌ sul gwel ten wul ji dli, ama majwe asaˌ paḷ daɱti gaˌ Shishi gaˌ Nya go asaˌ sul gwel ten wul jwe Shishi gaˌ Nya lami wu.

6 Sulti gwel ten wul ji dli wo a tulli maṣhkaɳ, ama sulti gwel ten wul ji Shishi gaˌ Nya wo a tulli mbadl suk taɱi mbadli.

7 Mas maḷgwe sul gwel ten paḷti wul gaˌ dli go, maḷi ɓal ɗe yelaɳ dlanti gaˌ Nya. Ten ɗe abaˌ maḷi a taki mbaṭ gaˌ Nya gaa gwas so, a baṭa man paḷti wul jwe mbaṭi dlaɱ wu so pak.

8 Maɳ daɱti gaˌ paṭ gaˌ dli wo ba kangwe sa man paḷti ilgwe a Nya lami wu.

9 Kii wo daɱti paṭ gaˌ dli kaɳ kaaˌ naɱa daɱti so, seko daɱti gaˌ Shishi gaˌ Nya ɗe kume Shishi naɱa daɱti kaˌ mbadl jwakaɳ wu. Mas maḷgwe ɗe Shishi gaˌ Almasihu nit ɗaˌ sogo, maḷi wo gaˌ Almasihu kaˌ so.

10 Kume ɗe Almasihu nima daɱti kaˌ mbadl gwakaɳ wu, ko ɗe dli gwakaɳ ni ten bi maṣhkaɳ ka ten bi gaˌ byas wul go, Shishi gaˌ Nya naɱa ketaḷti gwakaɳ ten bi gaˌ Nya naɳk ɗe Nya paḷḷakii ɗe maɳ paḷti wul ndakce wu.

11 A kume Shishi gaˌ Nya ɗe taˌ tlil Yesu ɗaɳkaˌ maṣhkaɳ kawu nima daɱti kaˌ mbadl gwakaɳ go, to, ti ɗe taˌ tlil Almasihu ɗaɳkaˌ maṣhkaɳ kawu a baḷ mbadl dli gwakaɳ maɳ maṣhkaɳ wu, tumal Shishi gwas ɗe nima daɱti kaˌ mbadl jwakaɳ wu.

12 Ten naɳk gwisi kaɳ, yilkeni jini, ngetli kaɳ baˌ daɱti gaɳaɳ ni baɗe gaˌ paṭ gaˌ dli gaˌ mbalaɳ kaˌ so.

13 Ten ɗe kume daɱti gaˌ dli kaɳ kaaˌ naɱa daɱti go kaa maṣhi. Ama kume ɗe tumal iko gaˌ Shishi gaˌ Nya kaɳ kaaˌ tlo paṭ gaˌ byas wul kaˌ go, kaa daɱi.

14 Ten ɗe majwe a Shishi gaˌ Nya koɓi naṣi go, mil ji Nya kaɗe si.

15 Ten ɗe Shishi gwe saˌ baḷkii go gaˌ daɱti ɗe zhel kaso, kangwe ɗe ɓanti a cikii sowu. Wowo, Shishi gwisi wo gaˌ daɱti ɗe mil ji Nya kaɳ, a tumal Shishi gwisi kaɳ amaˌ mbe Nya amaˌ mbeti ɗe, <<Abba, Aba!>>

16 Shishi gaˌ Nya gaa gwasi suk shishi gaɳaɳ naɱa dlaḷḷaṭi ɗe gem mi wo mil ji Nya kaɳ.

17 Ashe, tun naɣ ɗe mi wo mil ji Nya ka wu, ma ɓalaŋ ɗe maŋ cit gado gwasi. Gwisi wo yek ɗe maŋ cit gado ga albarka ga Nya, suk yelaŋ cit gado suk Almasihu, ɗe kume ma tla bomti suk Almasihu wu ngetli kaŋ taŝ nallaŋni sukti.

Nalti gwe ma mbi a cina wu

18 Ai, a yisi ɗe gem kaŋ, ba kangwe a cingal bomti gwe ma naŋma tlati ka multi ji se wu, suk wundal ga nalti gwe sa mbokini ang dani a cina wu.
19 Mas wul jwe Nya pali wu naŋma ɓatti asa naŋma zat mbadl i'e ten ɓatti ga sa'i gwe Nya a mbok ang ten mil jwas ten dii wu.
20 Ten ɗe wul jwe Nya pali wu mas mbuk daŋmti ɗe ilgwe Nya lami wu so, a baɗe lamti ji wuli gaa gwasaŋ kaŝo, ama ten ɗe nukaŋ Nya lami ɗe ta pi. Nya pali naɣ gwisi kaŋ na zat mbadli,
21 ten ɗe ta yilli wul jwe ta palsi wu ɗaka daŋmti ɗe zhel ga mokit wu ka, ten ɗe sa mbi mbit gaa ga nalti gwe sa bal mil ji Nya wu.
22 Ma yisi ɗe hal ninge mas wul jwe sa palsi wu yima palti nishi naɣ kangwe a kili maŋ cit tuk ga zat yen pali wu.
23 A baɗe wul jwe sa palsi wu na ngusaŋ ka naŋma nishisi tokte so ama hal sukmi. Mi ɗe ma mbi Shishi ga Nya wu, gwe yek ɗe ilgwe ɗe sa ndeni balti wu, ma naŋma nishi ka mbadl jinaŋ, ma naŋma ɓatti na zat mbadl i'e, ten ɗe ta Nya pallaŋni ɗe mil jwas i'e wu, ata ɓatl dli jinaŋ jin pak.
24 Ten ɗe tumal zat mbadl gaŋ kaŋ sa kisaŋni. Ama kume ɗe ma yenaŋ ilgwe ma naŋma zat mbadl a dani wugo, ai gwisi wo poyi ɗe zat mbadl so. Wok ka zi mbadl gwas ten ilgwe ɗe ta mbi wu wo?
25 Ama kume ɗe ma naŋma zat mbadl gaŋaŋ ten ilgwe ba ma ɓo mbi sowu, ai, ama kul ɓati na dlot mbadli.
26 Nu kaŋ a Shishi ga Nya zini ang ka laŝhi manti wul gaŋaŋ. Ma yisaŋ kangwe mbun ɗe taŋ ngemaŋ Nya wu so, ama Shishi ga Nya na gaa gwas ka naŋma ngemti ga Nya ka lal gaŋaŋ na bal nishi jwe ba bi ga mbalaŋ a maŋ dlaŋmti sowu.
27 Nya ɗe ata bodlal mbadl ga mbalaŋ go, ta yis mas ilgwe Shishi gwas lami wu, ten ɗe a Shishi ga Nya ngemi wul mbalaŋ ji Nya, kangwe ɗe Nyami lami wu ka lal ga mbalaŋ ji Nya.
28 Ma yisi ɗe ka mas wul wo Nya nima palti hwa wul majwe sa lamti wu, gwisi wo sik ɗe majwe sa mbesi naɣ kangwe ta lami wu.
29 Ten ɗe majwe Nya yissi tun tek wu kaŋ, si kaŋ Nya laki wi ɗe taŝ te Yen gwasi, ten ɗe ta Yeni daŋ ɗe yen cina ka dlo ji yilkeni jwasi.
30 Majwe Nya laksi jo si kaŋ ta mbesi. Majwe ta mbesi go si kaŋ ta pallaŝi ɗe maŋ laŝhi byas wul a cina gwasi. Majwe sa pallaŝi ɗe maŋ laŝhi byas wul a cina gwas wu nego si kaŋ ta balsi nalti.

Lamti ga Nya ka Almasihu wo gem kaŋ

31 To, yek ma dlaŋaŋ ten ilgaŋ ye? Naɣ ɗe Nya nini kaal go wok mbuk daŋmti ɗe yelaŋ tlanti gaŋaŋ wo?
32 Naɣ ɗe Nya wo yek bata nge ten Yen gwas so, ama yek ta takti ten bi gaŋaŋ mas wu. Ti Nya gaa gwasi naɣ ɗe ta balaŋni Yen gwas go a bata balaŋni naa wul na mbadl ɗe naŋ so nwa?
33 Wok ka tulli gaba ten majwe ɗe Nya botlisi wu wo? Ai Nya na gaa gwas kaɗe malgwe pallaŝi yek sa daŋ ɗe maŋ laŝhi byas wul a cina gwas wu.
34 Wok mbuki taŝ ndokalisi kisti maŝhkaŋ wo? Almasihu Yesu malgwe ɗe ta maŝh wu, ta man naɣ gwisi, yek ta tli tot ɗaka maŝhkaŋ ka, ata ni ten ang shinti ga Nya, a ta naŋma ngemti ga Nya ka lal gaŋaŋ.

35 Wok ka man hwulti dlo gaṇaṇ suk lamti gwe Almasihu nima lamti
gaṇaṇ wu wo? Citi ka dli ka nwa, sogo tlat bomti, sogo cit dlelngapcan,
sogo kuzaṇ, sogo laṣhi wul ang, sogo daṃti na ɓanti, sogo maṣhaṇ kaṇ?
36 Naḳ kangwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe,
<<Ten bi gwa kaṇ ma ni ten bi maṣhkaṇ dlip
sa pallaṇi naḳ mbaḷa gwe sa boshti wu.>>
37 Ai! Ka mas wul jin jo ma manaṇ ngetl ga taṣ mbeni ɗe maṇ cit baṇ tokte
wi, gwisi wo tumal ti ɗe ta lamaṇni wu kaṇ.
38 Ten ɗe gem a yisi ɗe, ko ta maṣhkaṇ sogo mbadli, sogo mil shinti ji nya
sogo maẓhe, sogo wul jwe maṇaṇ giɓi ninge wu sogo wul jwe yi tet wu,
sogo iko kak-kak,
39 sogo tlalti, sogo dluntaṭi, sogo zobsi ilgon ka mas wul jwe sa paḷsi wu.
Mas jwasaṇ sa mbuki taṣ te ka dlo gaṇaṇ suk lamti gwe Nya paḷini tumal
Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ wu so.

9

Nya botl maṇ Yisra'ila

1 A naṃa dlaṃti gem ka Almasihu, lal kaṇ a naṃa shelti so. Ka daamti
ga mbadl gi wo a yisi ɗe gem kaṇ tumal baḷti sheda ga Shishi ga Nya ɗe,
2 a naṃa paḷti duu tuk i'e, a ili naṃa hwotti ga mbadl gi ko a gasi.
3 Na naḳ gwisi wo sa paḷini bi gaa go a mani, asa hwulaṇ suk Almasihu,
ten ɗe ta yilkeni jini suk maṇ bi ji mbi kisti ɗa!
4 Majwisi wo sik ɗe maṇ Yisra'ila. Si kaṇ Nya pallaṣi ɗe mil jwasi, yek ta
mbokisi ang ten nalti gwasi, yek ta dlaḷli gaɓa gwas suksi, yek ta baḷsi
Mbaṭ Gaɓa ga Musa, yek ta mbokisi ang ten kangwe sa ngusit atli, ngusti
atl ga gem ka lubii ga Nya wu, yek ta baḷsi naa alkawoli.
5 Sik ɗe mil ji maṇ zaṭ ji maṇ zaṭ ju ɗe mbalaṇ yissi i'e wu. A Almasihu
ka daṃti gwas ɗe mbalaṇ wo, ti wo tet ka maṇ bi gwasaṇ kaṇ. Haṇta Nya
maṇ iko ten mas wul ba pakti mbi taṣti. Amin.
6 Baɗe we naḳkaṇ gaɓa ga Nya njikaṇ so ka so. Ten ɗe ba mas majwe ɗe
asali gwasaṇ kaɗe maṇ Yisra'la wu kaɗe mbalaṇ ji Yisra'la so.
7 A ba mas majwe saṇi ɗe gaz ga Ibaṛahim wu kaɗe mil ji Ibaṛahim ji
gem so. Ka lal ga nu wo yek Nya hwi Ibaṛahim ɗe, <<Ishaku kaɗe maḷgwe
ɗe tumal ti kaṇ sa ci cina na mbet ga maṇ gaz jwa wu.>>*
8 Gwisi wo naṃa mbokti ang ɗe mil jwe sa wutsi naḳ kangwe a mbalaṇ
wut mil ju kaɗe mil ji Nya so, mil jwe sa mbisi tumal njikaṇti alkawol wu
kaɗe mil ji Ibaṛahim ji gem.
9 Ten ɗe ilgwe Nya dlaṃ wukgu ɗe ta pi alkawol Ibaṛahim wu, <<Kume
ɗe sa'isi pi wugo ba pali, a paa Saratu zi yen.>>†
10 A ba gwisi tokte ka so, kaa yeni ɗa ten mil ji Rabeka jwe ɗe aba
gwasaṇ wo ɗe naṃ kaṇ, a tik ɗe aba gaṇaṇ Ishaku wu.
11 Ama tun a basa ɓo wut gusaṃi so, tun a basa ɓo paḷ hwa ilgon sogo
byasi so, ten ɗe ta ilgwe Nya lami ten bi ga botlti wul pi ɗa,
12 ba ɗe tumal ilgwe mbalaṇ paḷi wu ka so ama tumal maḷgwe mbe
Rebeka wu ɗe ta wulti ɗe, <<Kakshesi a daṃ ɗe zhel ga nak'enisi.>>
13 Naḳ kangwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe <<A lam Yakubu yek a nge
Isuwa.>>
14 To, yek ma dlaṃaṇ ye? Ɗe Nya paḷi ndakce so nwa? Wowo! Ko nja!
15 Ten ɗe Nya wul Musa ɗe,

---

* **9:7 9:7** YenL. Z. 21:12 † **9:9 9:9** YenL. Z. 18:10,14

<<Malgwe ba kwet ang gaa go ba kwet ang gaa,
A malgwe ba yen gonti gwas go, ba yen gonti gwasi.>>
16 Gwisi nama mbokti ang ɗe lamti ga mbalan ka so aba dlot gwas ka so,
ama ten bi kwot ang gaa ga Nya kan.
17 Ten ɗe gaba ga Nya gwe sa lishi wu wul Pir'auna ɗe, <<A tlilki tak dam
ɗe guu ten ɗe ta mbok ang ten iko gi tumalki, a sa lak icin ten shin gini ko
ako ten dii atli.>>
18 Na nak gwisi kan a Nya kwe ang gaa malgwe ta lamit kwot ang gaa wu,
a ta kangali mbadl malgwe ta lamit kangalti mbadl ka wu.

Lilti mbadl ga Nya suk kwot ang gaa gwasi

19 Gon gwakan a man wulti gi ɗe, <<Kume nukan ni go, yek laki yek Nya
yima lilti mbadl na mi ye? Wok ka man nget ga ilgwe Nya lami wu wo?>>
20 Ama wok ɗe ki wo, ki mbalan? Ɗe hal ka dlak gaba suk Nya wu,
<<Ilgwe sa kin wu a mani wulti malgwe kinti wu ɗe, <Yek laki yek ka
palan nak gan ye> nwa?>>‡
21 Ai, man kinti cikɗa gulki wo iko ga tas pal ilgwe ta lami na gulki wu
niti ɗa. A ta man kanti gudal gulki ɗe nam ata kin cikɗa jon ten bi palti
wul man nalti a jon wo ga palti wul jwe ba nalti nisi ɗa sowu.
22 Palti wul ga Nya wo nu kanni, Nya lam mbokti ang ten lilti mbadl
gwasi, ten ɗe ta mbalan yen iko gwas ten dii. Ama yek ta dlo mbadl i'e,
yek ta dlo bi na majwe ta zasi kaɗe tas nolsi wu.
23 Nuk pak Nya lami ɗe tas mbok ang ten nalti ga nalti gwas majwe ta
kwesi ang gaa wu, majwe ta zasi ka tun tet ten ndat zhile ten ɗe tas mbi
nalti gwas wu.
24 Ai, mik ɗe mbalan jwisi majwe ɗe Nya mbeni baɗe tet ka man Yehuda
ka tokte so, ama hal suk majwe ɗe ba man Yehuda ka sowu pak.
25 Nak kangwe sa dlam ka lishti ga Hosiya wu ɗe,
<<Si majwe ɗe ba mbalan ji ka sowu, ba mbesi ɗe <mbalan jini.>
A mbalan jwe ɗe a lamsi sowu ba mbesi ɗe <maji lami jini,> >>§
26 Yek sa po lishi ɗe,
<<Dap ka lu gwe sa mbesi ɗe,
<Kii wo mbalan ji ka sowu,>
sa mbesi ɗe <mil ji Nya man mbadli.> >>*
27 Nukan kan ten bi ga man Yisra'ila Ishaya man dlamti gaba ga Nya tlil
yal Nya yek ta dlam ɗe,
<<Ko ɗe wonti ga mil Yisra'la, ni nak wontat ga yelsi ten bi bal ze wu,
ama majwe sa njet tet kasi wu kaɗe majwe sa mbi kisti wu.
28 Ten ɗe Bagaa a pal
nolti gwas ten mas dii atli bale-bale.>>†
29 Nak kangwe Ishaya dlam ka gaba ga Nya tek wu ɗe,
<<Ɗe da kume Bagaa man nalti
a zakini man gaz sowu,
da ma dam nak Sodom,
da sa pallani nak Gomora.>>‡

Lashi balti gem ga man Yisra'ila

30 To, ningo yek ma ya dlaman ye? Yekgu majwe ɗe ba man yehuda ka
so, majwe ɗe ba sa ngo mbit damti ɗe man palti wul ndakce mal Nya
sowu, ama yek sa mbi damti ɗe man palti wul ndakce a cina ga Nya. Palti

---

‡ **9:20 9:20** YenIsh 45:9; 45:9 § **9:25 9:25** YenHos 2:23 * **9:26 9:26** YenHos 1:10 † **9:28 9:28** YenIsh 10:22,23 ‡ **9:29 9:29** Ish 1:9

wul ndakce gwe sa mbi go wudali gwe a mbalan mbi tumal ngasti ten Nya wu kan,
31 Ama man Yisra'la de sa ngo mbit dam de man palti wul ndakce a cina da Nya ka, tumal Mbat gaba Musa go yek basa mi so.
32 To, yek laki yek ba sa mbi so ye? Ten de tumal ngasti ten Nya kan sa ngwe so, ama tumal palti wul gwasan kan sa ngwe. Yek sa kot asan ten
<<ye man lakti kotti asan.>>
33 Nak kangwe ni lishi ka gaba ga Nya wu de,
<<Yekgu, azi ye a Sihiyona,
ye man lakti ga mbalan ten kotti asan
Ye gwe a lak mbalan ten ndat wu,
Ama mas malgwe ngasti tenti go nsha a cit so.>>§

10

1 To, yilkeni, ilgwe a lami mani go yek de ta man Yisraila mbi kisti. Ilgwe a ngemi mal Nya ten bi gwasan wukgu.
2 Ba man balti sheda de dakalti ga ngusti atl Nya nisi da, ama dakalti gwasami wo bade ka yisti kan asa pali so.
3 Tun nak de basa yis tantu ga damti de man palti ndakce gwe yil sut mal Nya sowu, yek sa lak tantu damti de man palti wul ndakce ga gaa gwasan gwe ni kak-kak suk ga Nya wu, yek gwisi laki yek sa nge kopti tantu palti wul ndakce ga Nya.
4 Ama Almasihu kade njikanti ga mbat gaba ga Musa, ten de ta mas malgwe bal gem nati wu mbi damti de man palti wul ndakce a cina ga Nya.

Kisti wo ga mas mbalan kan

5 Musa pal lishti ten wundal ga damti de man palti wul ndakce gwe a mbi dli tumal kopti Mbat Gaba wu, de ta wule, <<Mas malgwe kop ilgwe Mbat Gabe dlam go ta pal damti gwas tumal Mbat Gabe.>>*
6 Ama ilgwe gaba ga Nya dlam ten man palti wul ndakce tumal ngasti ten Nya wukgu, gwe wuli de, <<Bak dlam ka mbadl gwa de, <Wok ka to nya?>† >> (Ten de tas shit Almasihu sut wo)
7 <<sogo, aka dlam de, <Wok ka su ka lu damti ga majwe mash wu?>‡ >> (Ten de tas tlil Almasihu tot daka majwe sa mash wu so).
8 Ilgwe gaba ga Nya dlam go yek de, <<Gaba ga Nya ni nja malki, gabe ni ka bi gwa suk ka mbadl gwa.>>§ Gaba gwisi kade gaba balti gem gwe ma nama lakti icin dani wu.
9 Kume de ka dlam na bi gwa de, Yesu kade Bagaa, yek ka bal gem ka mbadl gwa de Nya tlilti tot daka mashkan kawu ka mbi kisti.
10 Ten de na mbadl kan a mbalan bal gem asa damti de man lashi byas wul a cina ga Nya, a na bi kan a mbalan bal sheda asa mbi kisti.
11 Nak kangwe gaba ga Nya ga lishi dlam wu de, <<Mas malgwe bal gem nati go, nsha a cit so.>>*
12 Ten de ilgon ni da kak-kak ka dlo ga man Yehuda suk majwe de ba man Yehuda ka sowu so. Bagaa de nam gwisi kade Bagaa ga ko wokko, tik de man lakti wonti albarka mas majwe asa mbe shin gwas wu,
13 nak kangwe gaba ga Nya ga lishi dlam wu de, <<Mas malgwe mbe shin ga Bagaa wu ta mbi kisti.>>†

§ **9:33 9:33** YenIsh 8:14; 28:16 * **10:5 10:5** Yen Lib 18:5 † **10:6 10:6** YenK. M. 30:13 ‡ **10:7 10:7** YenK. M. 30:13 § **10:8 10:8** Yen K. M. 30:14 * **10:11 10:11** YenIsh 28:16 † **10:13 10:13** YenJoy 2:32

14 Ama ɗaɲi kaɲ sa mbe malgwe ɗe baṣa ngaṣṣi tenti sowu gwi? A ɗaɲi
kaɲ sa ngaṣṣi ten malgwe ɗe baṣa ɓo taɓa kumti gaɓa tenti sowu gwi? A
ɗaɲi kaɲ sa kum gaɓa tenti gwi ɗe ba malgwe a lakisi icin tenti wu niɗa
sowu?
15 A ɗaɲi kaɲ maɲ lakti icin ten a lak icin tenti gwi ɗe baṣa shinsi sowu?
Naɲ kangwe ni ga lishi wu ɗe, <<Naɲgo ten yek mbalaɲ a cingal mbunti ga
majwe asa tulli gaɓa maɲ taɲti wu ye!>>‡
16 Ama mas maɲ Yisra'la ka kan gaɓa maɲ taɲti so. Naɲ kangwe Ishaya
dlaɲ wu ɗe, <<Bagaa, wok ngaṣti ten gaɓa gwe ta kumi tet bi gaɲaɲ go?>>
17 Ten naɲ gwisi kaɲ a ngaṣti ten Nya tul tumal kumti gaɓa maɲ taɲtisi,
a mbalaɲ kum gaɓa maɲ taɲti gaɲ tumal lakti icin ten gaɓa ga Almasihu.
18 Ama yek a naɲa kumti gazi ɗe, Ɓohwe, gem naɲkaɲ sa kum gaɓe sa?
Ai, sa kumi wi. Ten ɗe gaɓa ga Nya ga lishi wule,
<<Yal dlaɲti gaɓa gwasaɲ ngash mas dii atl wi,
gaɓa jwasaɲ mbuklu ten mbaṭ ga dii atli wi.>>§
19 A naɲa kumti gazi ɗa ɗe. Ɓohwe naɲkaɲ maɲ Yisra'raila yis gaami so
nwa? Ai, ten ndat zhile wo Musa wuli ɗe Nya dlaɲ ɗe,
<<Ba lakkii ten dakaɲti na mbalaɲ ji alt gwe baṣa ni ten bi ilgon sowu,
tumal mbalaɲ jwe baṣa ɓotl sowu kaɲ ba laki, a cina gwel jwakaɲ
docin ka.>>*
20 Yek Ishaya paɲ ndaɲli gahwulaɲ hal yek ta dlaɲi Nya ɗe,
<<Majwe ɗe baṣa ngo sowu, sik mbini.
A yilli gaa gini, mal majwe baṣa kum gaz ga lu gwe ani wu sowu.>>†
21 Ama ten maɲ Yisra'ila wo, yek Nya dlaɲ ɗe,
<<A nda cin ten takti ang gi mbalaɲ jwe baṣa kum bi sowu,
suk majwe baṣa kum gaɓa sowu.>>‡

11

Nya nge maɲ Yisra'ila mas jwasaɲ so

1 Hwaɲta ɓo ngemkii, ko naɲkaɲ Nya nge mbalaɲ jwas maɲ Yisrai'la naɲ?
Ko nja! Ami gaa gi wo maɲ Yisra'ila kaɗe ami, tet ka maɲ gaz ga Ibaɾahim,
tet ka boo ga Bilyaminu.
2 Nya nge mbalaɲ jwas jwe ta botlsi tet ten ndat zhile wu so. Kaa yis
ilgwe gaɓa ga Nya ga lishi dlaɲ ten Iliya wu, gwe yek ɗe kangwe Iliya taɲa
kulu mal Nya ten bi ga maɲ Yisra'ila wu ɗe,
3 <<Bagaa, sa tlotl-tlo maɲ dlaɲti gaɓa jwa kawi, yek sa jek-jek bagadi
jwa ka. Ami na ngwe ka ɓali, asa naɲa lamti tlot gi ka pak.>>*
4 Ama yek ɗe ilgwe Nya ballit wu ye? Ta ballit ɗe, <<A zi gaa gi mbalaɲ
ɗe zangu ɗe nitgi ka, majwe ɗe baṣa ngus atli yek sa paɲi gunki ga ba'al
wul sowu.>>†
5 Nukaɲ gaɲi ni hal naɲ ninge ma wu. Nak naa mbalaɲ jwe Nya botlsi
tumal alheri gwas wu yi ɗa pak.
6 Botlti gaɲi ɗe Nya paɲi go tumal alheri gwas kaɲ, baɗe tumal palti wul
jwe ɗe mbalaɲi paɲi wu ka so. Ten ɗe kume nu ka sowu alherisi ɓo daɲ
ɗe alheri so.
7 To, ningo nik gwi? Ai, maɲ Yisra'ila mbi ilgwe ɗe sa naɲa ngoti wu so.
Seko nak njeti jon ɗe sa botlsi kaṣi wu ka mbi, ama naami wo yek sa
kaɲgaɲ mbadl jwasaɲ ka.

---

‡ **10:15 10:15** YenIsh 53:1 § **10:18 10:18** YenZab 19:4 * **10:19 10:19** YenK. M. 32:21 † **10:20 10:20** YenIsh 65:1 ‡ **10:21 10:21** YenIsh 65:2 * **11:3 11:3** Yen1Guu 19:10,14 † **11:4 11:4** Yen1Guu 19:18

8 Nak kangwe ni ga lishi wu de,
<<Nya laki yek sa pal de man lashi yisti gaa ga wul bale,
yek ta balsi gwel jwe ba a yen lu sowu,
suk kang jwe ba sa kum kang da sowu.
Gwisi wo nukan ni hal yek la cin ga se.>>‡
9 A Dauda dlam de,
<<Hwanta biki gwasan damisi de tarko, ilgwe a laksi ten kumti cwo wu,
Hwanta biki laksi ten kotti asan a dlakisi nolti.
10 Hwanta gwel jwasan dukan ka kangwe de basa po man yenti lu sowu,
a diɓalti ga bomti mansi ba pakti.>>§

Kisti ga majwe de ba man Yehuda ka sowu

11 Hal ninge a yima kumti gazi da. De man Yisra'ila kot asan yek sa nda go sa po man tlannya so nwa? Nuk'so! Ko nja! Ten bi ga byas wul gwasan kan yek kisti mbuki mal majwe de ba man Yehuda ka sowu, ten de ta lak man Yehuda ten dakalti nasi.
12 De hal kume byas wul gwe sa pali wu ka tulli albarka dii atl wu, a de kume lashi ndalti gwasan ka tulli albarka majwe de ba man Yehuda ka sowu go, to, ni kan nalti ga albarke ani gwi de kume wontat ga man Yisra'la njikan wu?
13 Ningo sukkii de ba man Yehuda ka sowu kan a nama gaba. Tun nak de ami wo yen shinti ga Yesu kan, mal majwe de ba man Yehuda ka sowu, ba nak ɓo ngetl na palti wul gi ge.
14 Tumal palti nak gwisi kan a nama zat mbadl de ta man lakti ji mbalan jini man Yisra'la ten dakalti, hal a laki asa kis jon jwasan.
15 Kume de hal nget gwe sa ngesi wu ka dam de wul ɓulti tantu lakanti dlo ga dii atl suk Nya wu go, yek de ilgwe a pi gwe de kume sa ɓa kansi wu? A she gwisi wo a dam de tantu mbit mbadl tot daka mashkan kan ka sa?
16 Kume de sa botl kati de nam ga baredi ga gwe wul gwe no cina wu tumal takti Nya go, sa botl mas baredisi de man cilti wi. A kume de sa botli Nya tlalki tlindi go, sa botl mas mil ang ji tlindi yek dam de man cilti wi.
17 Nak gwisi kan kume de sa taki Nya tlalki ga tlindi wugo ai mas suk mil ang tlindi mago de gwas ka ɓali. Ten nak gwisi kan sa wotl naa mil ang ji hwa tlindi zaitun ka wi, yek sa wotl mil ang ji tlindi ga zaitun ga me tedi, yek sa ɓal mil ang ji tlindi ga memi ten hwa tlindisi. Kii majwe de ba man Yehuda ka sowu, nak mil ang ji tlindi zaitun ga me kan kani, kii kan sa ɓalkii ten tlindi gwe sik de man Yehuda majwe tumalsi kan akaa ngusi mbit albarka ga Nya wu.
18 Ten nak gwisi kan bak ɓo ngetl ten de kaa man mil ang ji hwa tlindi de sa wotl kawu so. A kume de kaa nama ɓot ngetl go, se tak daami de tlindi kan sa ɓal ten mil ami so, ama mil ami kan sa bal ten tlindi.
19 Ama ka man dlamti de <<Ai, sa wotlan mil ami ka kan, ten de tas man ɓalti gi ten tlindi da.>>
20 Yii, nukan ni! Ama ai lashi ngasti ten Nya kade ilgwe laki yek sa wotlsi da ten tlindi kawu, ki ne go ngasti ten Nya gwa ka laki aka ci cina na damti ga ɓali ka ten tlindisi. Ten nak gwisi kan bak ɓo ngetl so, ka lal ga nu wo ta ɓanti ciki.
21 Ten de kume hal Nya zak mil ami jwisi de sik de mil ang ji hwa tlindi wu sowu, ki mago ta zakki so pak.
22 A duk go ma manan yenti hwa wul suk ngapti ga Nya. Ta mbok ang ten ngapti gwas ten majwe sa nda wu, ama yek ta mbok ang ten palti hwa

‡ **11:8 11:8** YenK. M. 29:4; Ish § **11:10 11:10** YenZab 69:22,23

wul gwas tenki, ɗe kạ ci cina nạ ɗạmti kạ pạlti hwa wul gwas wu. A kume
kạ cina nạ ɗạmti nu sowu, ki mago tạ wotlki ɗạ ten tlindi kạ pak.
23 Ɗe kume ɗe hal mạn Yisra'ila ci cina nạ ɗạmti kạ lạshi ngạsti gwasạn
ten Nya sowu, ta saka pallạt gwasạn ten tlindi ten ɗe Nya aya man pallạt
jwasạn ten tlindi ɗa.
24 Kii ɗe bạ mạn Yehuda kạ sowu, nạk tlindi zaitun gạ me kạn kani gwe
ɗe sạ wotl tet wugo, yek sạ ɓal ten hwa tlindi zaitun wu. Ko ɗe bạ mbalạn
a pạli nu so, nạk ɗe tlindi jwisi tla kak-kak wu. To, tun nạk ɗe mạn Yehuda
wo sik ni nạk mil ang gạ hwa zaitun wu, a ɗạmi Nya ɗe ilgwe bạ bom
sowu mani tạs pallạsi ten hwa tlindi lisi.

A Nya kwe ang gaa ko wokko

25 Yilkeni jini, a lami ɗe tạk ɗạmạn kạ lạshi yisti gaa gạ wul jin ɗe ni gạ
hwundạli kạwu so, ten ɗe bạk kamạn gaa gwakạn ɗe mạn botlkạn yisti
wul kạɗe kii so. Mbadl kạngạli mạn Yisra'ila jon ka, hal se wontạt gạ
majwe ɗe bạ mạn Yehuda kạ so jwe ɗe sa mbi tulti mal Nya wu njikạn.
26 Na nukạn sa kis mas mạn Yisra'ila. Nạk kangwe ni gạ lishi wu ɗe,
<<Mạn kisti a yil tet Sihiyona.
Ta kan mas lạshi kopti gạ Nya ɗạkạ mạn gạz gạ Yakubu ka.
27 Gạmi kạɗe dlạllạt gạɓa gi suksi,
ka sa'i gwe ɗe ba kamisi byas wul jwasạn kạwu.>>*
28 Ten ɗe nget gạɓa mạn tạmti ɗe mạn Yehuda nge wu kạ laki yek sạ ɗạm
ɗe yelạn dlanti ji Nya. A kii nego, kiik mbi riba gạ pạlti nạk gwisi. Ama ten
bi botlti gwe sạ pạlisi go, si wo mbalạn jwe Nya nạma lamti gwasạn wu
kạn. A gwisi wo ten bi albarka gạ mạn zạt gạ mạn zạt jwasạn kạn.
29 Ten ɗe bạlti wul gạ Nya suk mbet gwas wo wul jwe Nya a dlạk kạwu
ka so.
30 Tek go kii ɗe bạ mạn Yehuda ka so go mạn lạshi kumti bi Nya kạn,
ama ningo Nya kwekii ang gaa wi tumal lạshi kumti bi gạ mạn Yehuda.
31 Nukạn ningo† mạn Yehuda mago sạ ɗạm ɗe mạn lạshi kumti bi Nya
wi. Gwisi wo ten ɗe tạs mbi kwot ang gaa tumal kwot ang gaa gwe ɗe Nya
kwekii wu kạn.
32 Ten ɗe Nya palli mas mbalạn nạk majwe sạni gạ le kạwu ka lạshi
kumti bi jwasạn. Tạ pạli nukạn ten ɗe tạs kwe ang gaa mas jwasạn ɗa.

Tạsti Nya

33 Ɓo daamạnkii ten wontạti suk dluntạt gạ botlkạn yisti wul gạ Nya,
tluntạt gạ yisti wul gwas wo mbạt nitɗa so!
Kisti gạɓa jwas wo man ngetl gạ ɓodlạlti wul gạ mbalạn!
Tantu pạlti wul jwas wo mbalạn a yis gaami dani so.
34 <<Wok tạɓa yisti daamti gạ mbadl gạ Bagaa wo?
Sogo wok taɓa ɗạmti ɗe yelạn dlạmti gạɓa gwas wo?>>‡
35 <<Wok tạɓe bạlti ilgon Nya wo?
gwe ɗạmit ɗe ngetli kạn tạs pallit wu?>>§
36 Ten ɗe tik pạl mas wul, a mas wul jin jo tumalti kạn sạ pi suk ten bi
gwasi.
Hwạntạ nalti ɗạm ɗe gạ Nya ba pakti! Amin.

12

Takti sadaka mạn mbadli

---

* **11:27 11:27** YenIsh 59:20,21; Ish 27:9; Irm 31:33,34 † **11:31 11:31** kạ lishti jon cina *ningo*ni gi ɓi so ‡ **11:34 11:34** YenIsh 40:13 § **11:35 11:35** YenAyu 41:11

1 Ten nak gwisi kan a nama ngemti gwakan yilkeni jini ten bi ga wontat da kwot ang ga Nya, takan gaa jwakan de sadaka gwe asa taki Nya wu, wul man mbadli, gwe sa zi ka wu. Gwisi wo yek de wundal ga sadaka gwe a Nya kan wu, a yek de tantu gwe kaa pali Nya wul ga gem wu.
2 Bak panta kopti kangwe a dii atl ge pal wul wu so, ama zakini ta Nya balli ata palli daamti ga mbadl jwakan pyali. Palti nu a laki a kaa yis gem ga ilgwe de Nya lami wu, gwe yek de ilgwe ni hwabi, suk ilgwe Nya a kami suk ilgwe ni njikmi wu pak.
3 Tumal alheri gan de sa pali wu kan a nima dalti kang mas jwakan ten de ba malgon kan gaa gwas na nalti ta man kangwe mbun de tas pali wu so. Ka lal ga palti nu wo ta ko wokko pi dem-dem na kangwe ata palli gaa gwas wu, gwisi wo yek de tas ngusi yenti gaa gwas ndakce suk wundal ga ngasti ten Nya gwe Nya balti wu.
4 Kat dli nini da wonti ten dli de nam a mas kat dli jwisi wo ko gwik-gwi na ilgwe de ata pali wu kak-kak suk ga yilka.
5 Nukan ni, ko de wonti mbalan kade mi wu, ma daman de dli de nam wi ka Almasihu, a ko wokko ganan wo, kat dli ga yilka gwas kan.
6 Nak de wundal ji balti wul jwe sa blalanni wu ni kak-kak ndakce ten nalti ga alheri gwe Nya palini wu se tan palan wul na nali. Kume de sa balanni manti dlamti gaba ga Nya go ama dlaman ndakce suk ngasti ten Nya ganan.
7 A malgwe balti wul gwas wo ga palti wul mbalan kawu se tas palisi wul. A kume ga mbokti ang ten wul kawu, tas mbokan ang ten wul.
8 A kume de ga ndallat gahwulan mbalan kawu, tas ngusi ndallat gahwulan mbalan. A kume de ga zat ang mbalan kawu, tas pali nu na mbadl de nam. A kume de ga damti de bacina kawu tas dlot ten damti nak gwisi. A kume de ga yenti gonti kawu, se tas pali nu na hwol tuki.

Kangwe mbalan a yis man kopti ga gem wu

9 Mbun de ta lamti gwakan ni de ga gem. Nge mas ilgwe ni de ngalci wu, ama giban ilgwe ni de hwabi wu na ndalti i'e.
10 Hwotandli na yilkeni jwakan ka lamti, wundal ga lamti gwe a man kopti pali wu. To, ta ko wokko bal yilka gwas nalti bale-bale man kangwe ata bal gaa gwas wu.
11 Bak daman de majwe basa dlosi ten wul sowu so, ama kaman ka mbadl jwakan i'e de kaa dlokii ten palti wul ga Nya.
12 Palan hwol tuk ka zat mbadl gwakan, akaa dlo mbadl ka tlat bomti, akaa pal gem ka ngemti Nya gwakan.
13 A kaa ngusi hwulti ilgwe nikii da wu suk mbalan ji Nya man lashi wul. A kaa ngusi kanti ga mandaki ka lubii jwakan na ang de lop.
14 Laki majwe de asa cikii dlelngapcan wu albarka. Lakisi albarka bak palisi bi gaa so.
15 Palan hwol tuk suk majwe sa nama palti hwol tuk wu, palan duu tuk suk majwe nama palti duu tuk wu.
16 Palan tami damti suk yilkeni jwakan. Bak bo ngetl na gaa jwakan so, ama pallan gaa jwakan de yelan ji majwe de basa kansi ten bi ilgon sowu. Bak kaman gaa jwakan nak wule kaa botlan man naa mbalan so.
17 Kume malgon palikii ngalci wu bak palliti ami so. Daman na kang gaa tak palan wul jwe de mas mbalan a yeni asa dlam de ndakce kan kaa pali wu.
18 Dlokamankii i'e, de man pat ka go palan tami damti suk mas mbalan.

19 Baḵ daman ɗe majwe asa palli ang byas wul wu so, yilkeni jini zakini
ta Nya pallisi ami ka lilti mbadl gwasi. Ten ɗe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya
ɗe, <<Pallaṯ ang wul wo gi kaṇ, amik ka pallli ami,>>* in ji Bagaa.
20 Gaɓa ga Nya ga lishi dlaṃ ɗa ɗe,
<<Kume kuzaṇ naṃa tlot ga yelaṇ dlanti gwa go, baḻti ilga nguki,
a kume ɗe kaḻkaze naṃa tlot gwas go baḻti ze ga tle.
Paḻti naḵ gwisi a laki a nsha citi.>>†
21 Baḵ zakini ta ngaḻci ci baṇ tenkii so, ama ka lal ga nu wo cin baṇ ten
ngaḻci tumal paḻti hwa wul.

13

Kumti bi bacina

1 Ngetli kaṇ ta ko wokko kumi bi bacina ji gobnati, ten ɗe iko daṃti ɗe
bacina gon niɗa so, seko gwe yil sut mal Nya wu. A mas lugwe ɗe bacina
niɗa go Nya ka laksi.
2 Ten naḵ gwisi kaṇ mas maḻgwe nge kumti bacina ga gobnati go, ilgwe
Nya lak wu kaṇ ta nitma nget kumti bi. A maṇ paḻti naḵ gwisi wo gaa
jwasaṇ kaṇ sa nisi ma dlaḵti nolti.
3 Ten ɗe bacina ji mbalaṇ ni ɗe wul cit ɓanti mal maṇ paḻti wul ndakce
so, ama si wo wul cit ɓanti kaṇ mal majwe asa paḻ ilgwe ba yek sowu. Ka
naṃa lamti ɗe taḵ hwulki na ɓanti ga maḻgwe ni ɗe bacina wu nwa? To, se
taḵ paḻ ilgwe ɗe ni ndakce wu, ti nego ta taṣki,
4 ten ɗe bacina wo maṇ paḻti wul ga Nya kaṇ ten ɗe taṣ paḻik hwa wul.
Ama ɗe kume ki wo maṇ ngaḻci ka wu, se taḵ ɓantiti, ten ɗe ten koo lu kaṇ
bacine ngip bal puka ndokaḻti gaɓa ka ang gwas so. Ti wo maṇ paḻti wul
ga Nya kaṇ, a tumalti kaṇ a Nya mbok ang ten lilti mbadl gwasi a ta nol
maṇ ngaḻci.
5 Ten naḵ gwisi kaṇ ngetli kaṇ taḵ kumi bi bacina ji gobnati. Baɗe ten ɗe
taḵ aɓi lilti mbadl ga Nya tokte ka so, ama ten ɗe ta daamti wul ga mbadl
gwakaṇ mbok ang ɗe kaa paḻ byas wu so.
6 A gamisi kaɗe ilgwe laki a kaa ɓatl wulpi boo wu, ten ɗe bacina ji
gobnati wo maṇ paḻti wul ji Nya kaṇ, majwe ɗe asa baḻ mas sa'i gwasaṇ
ten bi paḻti wul ga bacine wu.
7 Ɓatlaṇ ko wokko dul gwe ɗe sa naṃa kopti gwakaṇ wu. Ɗe kume wulpi
boo gwe nikii gaa wu ka mbun ɗe taḵ ɓatlaṇ go se taḵ ɓatlaṇni, a kume ɗe
wulpi boo ga wul ji wuli ka kawu se taḵ ɓatlaṇni. Ɓanti maḻgwe mbuki ɗe
ta ɓantit wu, akaa baḻ nalti maḻgwe mbuki ɗe taḵ baḻaṇti nalti wu.

Lamti yilkeni

8 Baḵ ngiɓi dul maḻgon ka so, seko dul gwe ɗe daṃikii ngetli ɗe taḵ ngiɓi
wu, gwe yek ɗe dul ga lamti ji yilkeni jwakaṇ wu, ten ɗe maḻgwe naṃa
lamti ga maḻgon go ta njikaṇ ilgwe Mbaṯ Gaɓa ga Musa dlaṃ wu wi.
9 Mbaṯ gaɓa jwe yek ɗe, <<Baḵ pi suk zobsi kili gon ka daṃti gwa ga maṇ
hapti so, baḵ tlo mbalaṇ so, baḵ pi mukaḻ so, baḵ ko gwel so,>>* suk mas
naa mbaṯ gaɓa jwe saṇi ɗa wu, mas jwasaṇ mbi njikaṇtidli ka gaɓa gwe ɗe
dlaṃ ɗe, <<Lam yelaṇ daṃti gwa naḵ kangwe ka lam gaa gwa wu.>>†
10 Ɗe kume ka lam mbalaṇ go ka taɓet paḻti ngalci so. Ten naḵ gwisi kaṇ
lamti kaɗe njikaṇti ga Mbaṯ Gaɓa ga Musa.

---

* **12:19 12:19** YenK. M. 32:35 † **12:20 12:20** YenC. G. 25:21,22 * **13:9 13:9** YenYil 20:13-15,17; K. M. 5:17-19; K. M. 5:21 † **13:9 13:9** YenLib 19:18

11 To, paḷi nu ten ɗe kaa ɣis gaa gạ wundaḷ gạ sa'i gaṇ ɗe maṇaṇ giɓi wu wi. Sa'i gwe ɗe kaa paɗaḷ tet yembaḷ wu paḷi wi, ten ɗe sa'i gwe sa kissaṇni wu ɓal nja naḳ ninge man sa'i gwe maạ cin atl gaa wu.
12 Gas ɓal nja taạ paki ka, a sa'i njet kaạ ɓali taạ lu tlo. Ten naḳ gwisi kaṇ se taṇ wutaṇ paḷti wul ji daṃshal ka, taṇ kinaṇ wul dlanti jinaṇ ji cilti.
13 Hwaṇtaṇ paḷaṇ daṃti gạ hwa wul kangwe ni ndakce suk mbalaṇ jwe ɗe saạ naṃa daṃti gạ cilti wu, baɗe naạ paḷti biki tlati-tlati, suk tlatdli, suk paṭ paḷaṇ suk lamti kumti taṃti gạ laṣhi nsha, suk dlanti, suk dakaḷti so.
14 Ama kaạ lal gạ paḷti nu wo se taḳ kamaṇ paḷti wul gạ Bagaa Yesu Almasihu taạ daṃikii naḳ lukaḷ, baḳ kamaṇ paḷti wul gạ dli gạ mbalaṇ gwe ɗe a lakkii ten paḷti ilgwe taạ lami wu so.

14

Baḳ zi byas wul gaa yilka gwa so

1 Kamaṇ maḷgwe ɗe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ sowu, baḳ calaṇ gaɓa sukti ten wul jwe ɗe daamti ji mbalaṇ ni kak-kak a dani wu so.
2 Ngaṣti ten Nya gạ maḷgon kamit ɗe taṣ nguk mas ilgwe taṃit ɗạ wu, ama maḷgwe ɗe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ so go wul lambu suk yandi ji tlindi tokte kaṇ ataạ nguki.
3 Maḷgwe ɗe ataạ nguk mas wundaḷ ilgaạ nguki go, baṣ mbul maḷgwe ɗe ti wo baṭa nguk wuli jon sowu so. A nukaṇ maḷgwe ɗe baṭa nguk wundaḷ gạ wul ji nguki jon sowu baṣ zi byas wul gaa maṇ ngukti mas wundaḷ ji wul gạ nguki so ten ɗe Nya kanti wi.
4 Wok ɗe ki wo ɗe hal kạ zi byas wul gaa zhel gạ maḷgon wu? Ɗe kume zheli paḷ hwa wul sogo byasi go, ai, ze gạ baboo gwas kaṇ. Gem sa ndaḷlit gahwulaṇ ɗe taṣ dlaḷnya, ten ɗe Bagaa a man lakti gwasi ataạ ci baṇ.
5 Maḷgon wo ataạ yen cin gon ɗe zoki man naa cin. A mal maḷi gon wo mas cin wo ɗe naṃ kaṇ ni. Taạ ko wokko mbi gem gạ mbunti gạ ilgwe taạ kan wu kạ mbadl gwasi.
6 Mas maḷgwe ataạ yen cin gon ɗe zoki go, taạ naṃa paḷti nukaṇ ten ɗe taạ Bagaa mbi naḷti ɗạ. Mas maḷgwe ɗe ataạ nguk mas wundaḷ gạ ilgaạ nguki go taạ naṃa paḷi nukaṇ ten ɗe taạ Bagaa mbi naḷti, ten ɗe ataạ pi godiya Nya ten ilgaạ ngukisi. A mas maḷgwe ɗe baṭa nguk wundaḷ ji wul ji nguki jon sowu mago ataạ paḷi nukaṇ ten ɗe taạ Bagaa mbi naḷti ten ɗe ti mago ataạ pi godiya Nya.
7 A kạ mi wo baɗe ten bi gạ mbit wul gạ gaa gwas kaṇ maḷgon naṃa daṃti so. A baạ ten bi mbit wul gạ gaa gwas kaṇ ataạ maṣh so.
8 Ɗe kume maạ nima daṃti wu, ten bi gạ Bagaa kaṇ maạ naṃa daṃti, a ɗe kume maṣhkaṇ kaṇ ma maṣhaṇ ma wu, ten bi gạ Bagaa kaṇ ma maṣhaṇni. Ten naḳ gwisi kaṇ ko daṃti kaṇ maạ naṃa daṃti sogo maṣhkaṇ kaṇ maạ maṣhi, mi wo gạ Bagaa kaṇ.
9 Ten ɗe Almasihu maṣhi yek taạ tlinya naạ mbadli ten ɗe taṣ daṃ ɗe Bagaa gạ majwe saạ maṣh wu suk maạ yi kami wu.
10 Ki pa, yek laki yek kạ naṃa yenti gạ yilka na byas wul gaa ye? A ki nego yek laki yek kạ naṃa mbulti gạ yilka gwa ye? Mas jinaṇ ma dlaḷlaṇ a cina gạ gobdlan kisti gaɓa gạ Nya.
11 Ten ɗe saạ lishi kạ gaɓa gạ Nya gạ lishi ɗe,
<<Gem naḳ ɗe amik ɗe Nya Bagaa maṇ baḷti mbadl wu, a dlaṃ ɗe,
<gahwulaṇ mas a ngus atl a cina gini,
a laḳa mas a baḷ sheda ɗe amik ɗe Nya.> >>*

* **14:11 14:11** YenIsh 45:23

12 To, ko wokko gaŋaŋ a dlaṃ wul ten bi ga daṃti gwasi a cina ɗa Nya ka.

Baḳ daṃi yilka gwa ɗe wul kotti asaŋ so

13 Ten naḳ gwisi kaŋ se taŋ zaki kisti gaɓa yilkeni jinaŋ. Ka lal ga nu wo, taḳ ko wokko zi ka mbadl gwas ten ɗe ta daṃi yilka gwas ɗe wul kotti asaŋ so.
14 A yisi, a kan ɗe gem kaŋ ka Bagaa Yesu wo ilgon gwe ɗe asali gwas wo ɗe wul cit daɗe kawu niɗa so. Ama ɗe kume maḷgon kan ilgon ɗe wul cit daɗe wu, to, a malti kaŋ ili ni ɗe wul cit daɗe.
15 De kume a ilga nguki gwa lak yilka gwa ten hwottidli go, daṃti ga lamti kaŋ ka naṃa paḷti so. Baḳ zaki ta ilgwe aka nguk wu daṃ ɗe tantu lilti ga yilka gwa gwe Almasihu maṣh ten bi gwas wu so.
16 Baḳ zak ilgwe ni hwaɓi a malki wu ta daṃ ɗe ilgwe mbalaŋ a dlaṃ byas gaɓa dani wu so.
17 Ten ɗe Nya ɗe guu ga wo gaɓa ten bi ga nguki suk tlati ka so, ama gaɓa ten bi ga paḷti wul ndakce, suk taṃi daṃti, suk hwol tuk tumal Shishi ga Nya kaŋ.
18 A mas maḷgwe ɗe ata ngusi atl Almasihu tu ten tantu gaṃi go, ti wo maŋ paḷti ilgwe Nya lami wu kaŋ, a maŋ mbit kantidli kaŋ mal mbalaŋ.
19 Ten naḳ gwisi kaŋ se taŋ dlokaṃaŋni ten ɗe taŋ paḷaŋ ilgwe a tulli taṃi daṃti suk ndaḷḷaṭ gahwulaŋ ga yilkeni jinaŋ wu.
20 Baḳ lilaŋ paḷti wul ga Nya ka ten bi ilga nguki so. Gem mas ilga nguki wo hwaɓi kaŋ, ama byas wul kaŋ ɗe kume a ilgwe asa nguk wu daṃi maḷgon ɗe wul kotti asaŋ wu.
21 A mbun mani ɗe baḳ nguk tlu so, sogo baḳ tla ze inabi so, sogo baḳ paḷ mas wundaḷ ga wul so, ɗe kume a laki a yilka nda wu.
22 Haŋta daamti ga mbadl gwa ten bi ga wul jin sa ka dlo gwa suk Nya. Maŋ albarka kaɗe maḷgwe mbadl gwas lakti ɗe byas wul ka sowu, ten bi ga ilgwe ɗe ti na gaa gwas ka kan ɗe ndakce kaŋ ni wu.
23 Ama maḷgwe mbadl nitma tatlti ten ilgwe ta naṃa ngukti go, ta nima dlaḳti gaa gwas nolti ga Nya ɗe kume ta nguk wu, ten ɗe ka il gwisi ɗe ta naṃa paḷti go ta ngaṣti ten Nya so. A mas ilgwe mbalaŋ paḷi ɗe ba tumal ngaṣti ten Nya ka sogo byas wul kaŋ.

15

Paḷi ilgwe mbadl a taṃi yilkeni jwakaŋ wu

1 Mi ɗe ma ndaḷaŋ ka ngaṣti ten Nya gaŋaŋ wu, a mbun ɗe taŋ dlo mbadl na laṣhi ndaḷti ga majwe ɗe ba ngaṣti ten Nya gwasaŋ ndaḷ sowu, ten ɗe taŋ zisi ang ka laṣhi ndaḷti gwasaŋ, baŋ paḷaŋ wul ten ɗe taŋ kumi taṃti gaa gaŋaŋ so.
2 Hwaŋta ko wokko gaŋaŋ paḷ ilgwe a taṃi yilka gwas mbadl wu ten ɗe ta yilke mbi wul, ata mbi zaṭ ang ka ngaṣti ten Nya gwasi.
3 Ten ɗe kota Almasihu gaa gwas ka daṃti gwas wo ta paḷ wul ten ɗe taṣ kumi taṃti gaa gwas ka daṃti gwas so. Naḳ kangwe ni ga lishi wu ɗe, <<Byalti jwe ɗe sa naṃa byalti gwa wu nda tenaŋni.>>*
4 Ten ɗe mas wul jwe sa lishi tun teka ka Gaɓa ga Nya ga Lishi go, sa lishi kaŋ ten ɗe taṣ mbokini ang ten wul, kangwe ɗe ma daṃaŋ na zaṭ mbadl tumal dlot bi suk ndaḷi gahwulaŋ gwe a Gaɓa ga Nya ga Lishi baḷḷaŋni wu.
5 Hwaŋta Nya maŋ baḷti dlot bi suk ndaḷi gahwulaŋ lakkii ten dlot mbadl na yilkeni jwakaŋ ka sa'i gwe kaa naṃa kopti lal ga Almasihu Yesu wu.

* **15:3 15:3** YenZab 69:9

6 Na nukan mas jwakan kaa dam na bi de nam suk daamti wul de nam,
akaa nama nallat da shin ga Nya ti de tik de Aba ga Bagaa ganan Yesu
Almasihu wu.
7 Ngiban yilkeni jwakan na ang de lop nak kangwe de Yesu Almasihu
kankii na ang de lop wu, ten de tak lakini a mbalan bal nalti Nya da.
8 A mik ka hwikii ge, de ilgwe laki yek Almasihu dam de man palti wul
ga man Yehuda go yek de ten de ta mbok ang ten gem ga gaba ga Nya, asa
mbok ang ten gem ga alkawol gwe sa pi man zat ji man zat jwasan wu,
9 suk ten de ta majwe ba man Yehuda ka sowu bal nalti Nya ten bi ga
kwot ang gaa gwasi. Nak kangwe ni ga lishi wu de,
<<Ten gamisi kan, Bagaa ba taski ka mbalan jwe ba man Yehuda ka sowu,
ba wul koo tasti ga shin gwa.>>†
10 Gaba ga Nya po dlam da de,
<<Kii de ba man Yehuda ka sowu, palan hwol tuk suk mbalan ji Nya.>>‡
11 Yek ta po dlam da de,
<<Mas jwakan tasan Bagaa, kii de ba man Yehuda ka sowu,
mas mbalan ji dii atli tasanti.>>§
12 Yek Ishaya po dlam de,
<<Malgon a yiltet ka man boo ga Yese,
ta tlinya ata dam de guu ten majwe ba man Yehuda ka sowu,
Tenti kan majwe ba man Yehuda ka sowu a zi mbadli.>>*
13 Hanta Nya man lakti zat mbadl balkii hwol tuk ga njikmi suk tami
damti ka sa'i gwe kaa ngasti tenti wu, ten de ta zat mbadl gwakan nal i'e
da tumal iko ga Shishi ga Nya.

Palti wul ga Bulus mal majwe ba man Yehuda ka sowu

14 Yilkeni jini, ami gaa gini a yisi de gem kii gaa gwakan wo man palti
hwa wul i'e ka de kii, a kaa yis wul i'e hal kaa mbuki de tak mboki ang
yilkeni jwakan ten wul.
15 A ka lishti gan de a lishikii go a yil ten dii i'e yek a gaba ten wul jon ten
de ta daamikii wuli da. A pali nak gwisi kan tumal alheri gwe Nya pali wu,
16 gwe de ta laki yek a dam de man palti wul ga Almasihu mal majwe ba
man Yehuda ka sowu. A nama palti wul de man palti wul ka lubii ga Nya
tumal lakti icin ten gaba man tamti ga Nya ten de ta majwe ba man
Yehuda ka sowu dam de sadaka ga taki Nya man mbit kantidli, majwe de
sa zasi ka tumal Shishi ga Nya wu.
17 Ten nak gwisi kan ba man ɓot ngetl ka Almasihu Yesu ten bi ga palti
wul gan de a nima palti Nya wu.
18 Ba pal ndali gahwulan a dlam gaba ten ilgon so, seko ten ilgwe
Almasihu pali tumalan wu. Ilgwisi wo yek de kangwe sa dlak majwe ba
man Yehuda ka sowu ten de tas kumi bi Nya tumal gaba suk palti wul gini.
19 Yek a pal wul ga zat laali suk palti wul ngipti bi ang tumal iko ga
Shishi ga Nya. A tli tet Wurshelima yek a gandal lu hal yek a la Ilirikum, a
ngusi lakti icin ten gaba man tamti ga Almasihu hal yek a pak mas palti
wul gini.
20 Ko a gasi lamti gi wo yek de ta dlam gaba ten gaba man tamti ka mas
lu gwe basa ɓo yis Almasihu sowu, ten de ba dam de a nama kinti bii ten
zhila bii gwe zobsi malgon ka lak wu so.
21 Ama ka lal ga nak gwisi wo yek dam nak kangwe ni ga lishi wu de,
<<Majwe de basa ɓo tabesi dlamti gaba ten bi gwas sowu sa yeni,

---

† **15:9 15:9** Yen2Sam 22:50; Zab 18:49 ‡ **15:10 15:10** YenK. M. 32:43 § **15:11 15:11** YenZab 117:1
* **15:12 15:12** YenIsh 52:15

majwe baṣa ɓo taɓa kumti gaɓa tenti sowu sa yis gaami.>>†
22 Gami kaɗe ilgwe laki yek baṣa zakaṇni ten ɗe ta tul amalkii so asami wonti wu.

Shiri laṭ baṇ Roma ga Bulus

23 Naḳ ningo a pak paḷti wul gi ka kaṭ atl jin wi. Tun naḳ ɗe tun ka wonti gin jon a naṃa lamti tulti malkii ɗe ta yenkii wu,
24 a shirye wi ɗe ta sa yenti gwakaṇ ninge. A naṃa zaṭ mbadl ɗe ka sa'i gwe ba shige ta li ka atl ga Sipen go a koɓi tumalkii a saḳ yenkii. A naṃa zaṭ mbadl ɗe kume ɗe a kum taṃti ga daṃti sukkii ga nak sa'i gon wu, ba ci cina na zaṭgaa ta li teka na zaṭ ang gwakaṇ.
25 Ningo ba li Wushelima ten ɗe ta taḷe zaṭ ang mbalaṇ ji Nya jwe saṇi ka li wu.
26 Maṇ kopti jwe sa ni Makidoya suk jwe sa ni Akaya wu kum taṃti baḷti wul ten bi zaṭ ang majwe sa ni ka laṣhi wul ka mbalaṇ ji Nya jwe sa ni Wurshelima wu.
27 Sa kum taṃti ga paḷti naḳ gwisi, ko ɗe gwisi wo ngetli kaṇ nisi gaa wu. Naḳ ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka sowu mbi rabo gwasaṇ ka albarka ga Shishi tet mal maṇ Yehuda wu, yek daṃisi wi naḳ wule dul kaṇ taṣ paḷ wul na albarka gwasaṇ ga dii atli ten ɗe taṣ ɓatli wul maṇ Yehuda na nali.
28 Ɗe kume a pak paḷti wul gaṇ yek a baḷsi wul zaṭ ang gwe sa baḷi ten bi gwasaṇ wu, ba ɗop tantu laṭ Sipen a dlat te malkii ka a saḳ yenkii ɗe aɓa zigaa wu.
29 A yisi ɗe gem kaṇ ɗe a ɓa tul malkii wu, ba tul na albarka ga Almasihu ga njikmi.
30 Yilkeni jini ten bi ga Bagaa gaṇaṇ Yesu Almasihu suk ten bi ga lamti gwe a Shishi ga Nya baḷi wu, a naṃa ngemti gwakaṇ ɗe taḳ zini nini ang ka dopti ngetl gwe a ni dlo wu, gaɓa suk Nya ten bi gini.
31 Ngemaṇ Nya ten ɗe ta mbi yilti ɗaḳa ang ga majwe ɗe ba maṇ kopti ka so ɗe sa ni ka kaṭ atl Yehudiya wu, suk ten bi wul zaṭ ang jwe ba baḷi a Wurshelima wu, ta wuli daṃ ɗe ilgwe a kandli mal mbalaṇ ji Nya jwe sa ni kaḷi wu.
32 Gaɓa suk Nya pak ten ɗe kume ilgwe ta lami wu kawu, ba mbuklu malkii ka hwol tuki, ta mbi ta shuk sukkii ɗa.
33 Ta Nya maṇ baḷti taṃi daṃti daṃ sukkii mas jwakaṇ. Amin.

16

Gaɓeti

1 A nikii ma dlaṃti gaɓa gaṇ ten ɗe ta mbokikii ang ten yilka gaṇaṇ Pibi maḷgwe a baḷ sheda ɗe ti wo maṇ paḷti hwa wul ka wu. Tisi wo ɓacina maṇ paḷti wul ga motgaa ga maṇ kopti kaṇ a Kankiriya.
2 Kamaṇ ti ka shin ga Bagaa kangwe mbun ɗe taḳ kamaṇ mbalaṇ ji Nya wu. A kaa zit ang na mas ilgwe ta lami tet ang gwakaṇ wu, ten ɗe ti gaa gwas wo ta zi ang wonti mbalaṇ wi, hal suk ami pak.
3 Gaɓe Bariskila suk Akila ɗa, yelaṇ paḷti wul gini ka Almashu Yesu.
4 Si wo sa baḷ mbadl gwasaṇ hal njet ka ɓali asa maṣhi ten bi gini. A ba ami na ngwe kaɗe maḷgwe nisi ma paṭ godiya wu so, ama hal suk mas motgaa ga maṇ kopti jwe ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu.
5 Gaɓe motgaa ga maṇ kopti jwe asa mogaa ka lubii gwasaṇ wu.
Gaɓe Apanitus yelaṇ gi ga gem ɗa, maḷgwe tik ɗe maḷga cina gwe nda daṃti ɗe maṇ kopti ga Almasihu ka mas atl ga Asiya wu.

† **15:21 15:21** YenIsh 52:15

6 Gaɓe Maryam ɗa, maḷgwe ta paḷ wul i'e ten bi gwakaṇ wu.
7 Gaɓe Adaronikus suk Yuniya ɗa, majwe ɗe si wo maṇ Yehuda kaṇ naḳ
ami wu, majwe ɗe sa lesi ka ka lu leti suk ami pak wu. Sisi wo majwe
ɗe mbalaṇ yissi i'e ka shinti ji Yesu wu kaṇ, asa ni cina ten ngaṣti ten
Almasihu.
8 Gaɓe Ampiliyatus ɗa, yelaṇ gi ga gem ka cutgaa ka Bagaa.
9 Gaɓe Urbanus ɗa, yelaṇ paḷti wul gaṇaṇ ka Almasihu, suk yelaṇ gini ga
nja Sitakis.
10 Gaɓe Apalis ɗa, maḷgwe ɗe maṇ paḷti gem i'e kaṇ ka Almasihu wu.
Gaɓe maṇ lubii ji Aristopulus ɗa.
11 Gaɓe Hirudiyan ɗa, maḷgwe ti mago yilka gi maṇ Yehuda kaɗe ti wu.
Gaɓe mbalaṇ ji Bagaa ɗa, majwe sa ni ka lubii ga Narkisus wu.
12 Gaɓe Tirayipina suk Tirayipusa ɗa, modli maṇ paḷti wul i'e ka Bagaa.
Gaɓe Parsis ɗa, yelaṇ ga lami gini ga maḍli maṇ paḷti wul i'e ka Bagaa.
13 Gaɓe Rupus ɗa, maḷgwe ɗe ti wo sa yisti i'e ka paḷti wul ga Bagaa wu.
A kaa gaɓe ana gwas ɗa, maḷgwe ta kamaṇni naḳ wule yen gwas ka
pak wu.
14 Gaɓe Asinkiritus, suk Piligona, suk Hermes, suk Paturobas suk
Harmas, suk mas yilkeni jwe sa ni suksi wu ɗa.
15 Gaɓe Pilologus, suk Yuliya, suk Niriyus, suk yilka gwasi ga maḍli, suk
Olimpas, suk mas mbalaṇ ji Nya jwe sa ni kaḷi suksi wu ɗa.
16 Gaɓe yilkeni jwakaṇ na njupti bi ten gaskaṇ wundaḷi ga cilti.
Mas motgaa ji maṇ kopti ga Almasihu naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.
17 Yilkeni jini a naṃa ngemti gwakaṇ ɗe taḳ daṃaṇ na kang gaa ten bi
ga majwe ɗe asa cat gaa jwakaṇ ka wu, majwe asa lakkii ten kotti asaṇ,
asa naṃa dlanti suk gaɓa gwe sa mbokikii ang dani wu. Ta dlo gwakaṇ
dlenti suk wundaḷ ji maju.
18 Ten ɗe wundaḷ ji majwisi wo Almasihu Bagaa gaṇaṇ kaṇ sa nitma
paḷti wul so, tuk gwasaṇ tokte kaṇ. Tumal taṃi bi suk tasti ga lal jwasaṇ
kaṇ asa shel majwe asa katisi kang wu. A majwe asa katisi kang go, maṇ
daamti wul naḳ mil mbalaṇ kaṇ.
19 Ko wokko kum kangwe ka nima kumti bi wu wi, gwisi ka laki yek a
naṃa hwol tuki ten bi gwakaṇ. Ama a naṃa lamti ɗe taḳ daṃaṇ ɗe maṇ
ɓotlkaṇ yisti wul ten ilgwe ni ɗe hwa wul wu, a kaa daṃ ɗe majwe ba byas
wul nisi gaa sowu ten bi ga wul ngalci.
20 Nya maṇ baḷti taṃi daṃti a taka Sheɗan ka ka asaṇ gwasi, ata baḷkii
iko tenti njet ɗe.
Hwaṇta alheri ga Bagaa gaṇaṇ Yesu daṃ sukkii.
21 Timoti, yelaṇ paḷti wul gi nima gaɓet gwakaṇ ɗa, nu kaṇ Lushiyus suk
Yason suk Sosipata naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa, majwe si wo maṇ Yehuda ka
wu.
22 Ami Tartiyus, maḷgwe lish lishti gaṇ wu a naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa ka
Bagaa.
23 Gayus naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa, maḷgwe kan mandaḳi gi ka lubii gwasi,
a ka lubiimi kaṇ a mas motgaa ga maṇ kopti mogaa wu.
Eratus maṇ gipti wul ga baṇ suk yilka gaṇaṇ Kwartus naṃa gaɓet
gwakaṇ ɗa.
24 Haṇta alheri ga Bagaa gaṇaṇ Yesus Almasihu daṃ sukkii mas jwakaṇ.
Amin.*

Ngemti Nya ga pakti

* **16:24 16:24** Ka lishti jon cina wo lu ndati ge niɗa so

25 Hwaⁿtaˍ nalti daⁿ ɗe gaˍ Nya ti ɗe iko gaˍ taˢ dlaⁿlaˍkii ten ngaˢsti ten
Nya naˍk kangwe gaᵦa maⁿ taⁿmti ge ɗe a naⁿma lakti icin dani ten Yesu
Almasiⁿhu dlaⁿm wu. Gaᵦa maⁿ taⁿmtisi wo ilgwe saˍ hwundaⁿli ka tun kaˍ
multi ji tek wu kaⁿ,
26 ama ningo saˍ yilli ten dii wi tumal lishti ji maⁿ dlaⁿmti gaᵦa gaˍ Nya. A
tumal ilgwe Nya dlaⁿm ɗe maⁿ laˢshi pakti wu kaⁿ saˍ mᵬoki ang mas
mbalaⁿ ji dii atli dani, ten ɗe taˢ ngaˢssi ten Nya asaˍ kumit bi ɗa.
27 Hwaⁿtaˍ nalti daⁿ ɗe gaˍ Nya ti ɗe tik ɗe maⁿ ɓotlkaⁿ yisti wul naˍ
ngusi tumal Yesu Almasihu ba pakti wu. Amin.

Lishti gwe Bulus lishi man kopti ji Apisa wu na nam. Yek de lishti gwe ama mbe de Man Korinti

Ndat zhila gaba

Bulus yen shinti ga botli ka lish gaba ge. Gini de 55 kaal da mashkan ga Yesu, ata yi ka ban Apisa ka atl ga nak'en Asiya. De Bulusi yima matlti dlamti gaba man tamti ten Yesu wu, ten asami na lop yek ta lak zhila motgaa kopti a Korinti. ban Korinti wo alti ban kan ka atl ga Giris. Alti kan dlo ga wulti wul suk wulti ka ni, a yek de dlo lu ngot Nya boo suk palti wul ga mbalan. Gon a Bulus lishi gaba motgaa man kopti ji ban Korinti asami de wupsi, ama lishti jwe ta pali na nam suk na lobi jwo gil ka wi. Lishti jwe ama mbe de na nam suk na lop go, jwe ta pali na lobi suk mekami kan.

Kaal da zakti Korinti ga Bulus yek bi mbokti ang ten hwa gaba ga Nya suk gaba ten wul ga dli ga mbalan ngusi hwotti ga motgaa man kopti, yek sa shini lu Bulus na gaba ga lishi tas kum gaz ga wul jwisi. Ama dlip Bulus ba ballisi gaba go ba a ni ten palti de kumti ga zisi gwe ta ma gaba dani wuggu so. Dlakti gaba ngusi tet ka dlo gwasan ten bi palti wul ga man Yehuda suk ga man Giris. Madl a modli yitla gaa ka ka mbalan, asa dam a tu kaali ka lu motgaa. Yek man Yehuda man kopti ngusi zat gwel modli Giris man kopti de tas pali nak jwasan wu.

1 Ami Bulus de Nya mbeni ta dan de yen shinti ga botli ga Yesu Almasihu nak kangwe ta pali wu. Amik lish gaba ge suk yilka man kopti gwe asa mbet de Sastanis wu.
2 Kii motgaa man kopti jwe ni ka ban Korinti wu, suk jwe Nya botlsi yek ta polsi ka yek sa dan de man hwa mbadl wu, suk mas majwe asa ngem Nya ka shin ga Yesu mas lu gwe sa ni wu, nak de tik de Bagaa ganan suksi wu.
3 Han ta yenti gonti na tami mbadl sut mal Nya Buka ganan suk mal Yesu Bagaa dan ka mbadl gwakan.

Bulus pal hwol tuki

4 A pal hwol tuk na Nya dlip nak de kaa mbi alheri tumal Almasihu Yesu wu.
5 Tumalti kan kaa mbi mas hwa wul, ten mas tantu ka mas gaba gwakan, suk mas yisti wul gwakan,
6 nak de gaba gwe ma hwikii ten Yesu go mbalan yeni ten pat gwakan wu.
7 Yek laki de kaa mbi mas balti wul ji Shishi ga Nya de kaa nama zat gwel ten palti sut ga Yesu Almasihu Bagaa wu.
8 Ta ndallikii gahwulan se gas gwe ta pal sut du. Tak daman de man lashi palti byas wul ten gas palti ga Almasihu Yesu.
9 Nya de ta mbekii ten de tak cugaa suk Yen gwasi Yesu Almasihu go, man njikanti gaba gwas kan.

Lashi mot bi ka dlo ga man kopti

10 A nama ngemti gwakan yilkeni jini ka shin ga Yesu Almasihu ta bi gwakan ni de nam. Bak daman kak-kak so, mo gaa gwakan tak daman na mbadl denam suk daamti denam.
11 Yilkeni jini, majon ka boo ga Kuluwi hwi de kaa nama dlakti gaba ka dlo gwakan.

12 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, gon gwakaŋ wule, <<Bulus kaŋ ta
naŋma kopti gwasi,>> a gon wule, <<Ami wo Apolos,>> a gon wule, <<Ami
wo Kepas,>>* a gon wo, <<Ami wo Almasihu.>>
13 Yesu wo ɗe naŋmi kaŋ taŋ ni? Bulus kaŋ saŋ ɓakti ka ten gudaŋ yencin kaŋ
laŋ gwakaŋ ma? Kaŋ† shin gaŋ Bulus kaŋ saŋ paŋikii baptisma nwa?
14 A paŋ hwol tuk naŋ Nya naŋk ɗe a paŋi baptisma maŋgon so, ban naŋ
Kiribus suk Gayus sowu.
15 Yek laki maŋgon a man wulti ɗe saŋ paŋit baptisma kaŋ shin gi so.
16 A po paŋi baptisma maŋ boo gaŋ Sitipanus pak. Ban naŋ maŋ ju sogo, kaŋ
daamti gi wo a po paŋi baptisma maŋgon so.
17 Yesu shinaŋ ɗe ta paŋ baptisma so. Taŋ shinaŋ ɗe ta dlaŋmi gaɓa maŋ
taŋmti mbalaŋ, baŋ ɗe ta gaɓa naŋ manti gaŋ mbalaŋ so, taŋ mbalaŋ yis ndaŋlti
ɓakti gaŋ Yesu ka ten gudaŋ yencin.

Yesu kaɗe ɓotlkaŋ gaŋ Nya suk ndaŋlti gwasi

18 Ɓakti gwe saŋ ɓak Yesu ka ten gudaŋ yencin wu mal maŋwe gil go, ɗe
kaɗlaŋ kaŋ ni. Ama mal ni ɗe maŋ mbi kisti go, bi ɓakti gaŋ Yesu ten gudaŋ
yencin wo ndaŋlti gaŋ Nya kaŋ
19 Naŋk gwe ni gaŋ lishi kaŋ gaɓa gaŋ Nya wu ɗe,
<<Ba liĩ ɓotlkaŋ gaŋ maŋwe daŋm gwa we saŋ ɓotl wu ka.
Ba cat byas ɓotlkaŋ gaŋ maŋ ɓotlkaŋ ka.>>‡
20 Maŋ ɓotlkaŋ naŋ ko? Maŋ yisti mbaŋt gaɓa gaŋ Musa kaŋ jwi? Maŋwe
daŋmaŋ gwa we saŋ yis mas wul wuk gwi? Nya ɓo mbok ang ten byas
ɓotlkaŋ gaŋ mbalaŋ ten dii atl ɗe kaɗlaŋ sa?
21 Ten ɗe Nya tumal ɓotlkaŋ yisti wul gwasi, yek taŋ laki yek baŋ mbalaŋ ji
dii atl man yisti gwas tumal ɓotlkaŋ yisti wul gwasaŋ so. Kaŋ lal gaŋ naŋk
gwisi wo yek Nya lami ɗe taŋs kis maŋwe ngassi tenti wu tumal lakti icin
ten gaɓa maŋ taŋmti gwe mbalaŋ kan ɗe kaɗlaŋ wu.
22 Maŋ Yehuda wo saŋ naŋma lamti yenti wul cit ɓanti, a maŋ Giris wo saŋ
naŋma ngot ɓotlkaŋ yisti wul.
23 Ama mi wo bi gaŋ Yesu gwe saŋ ɓakti ka ten gudaŋ yencin wu kaŋ maŋ
naŋma dlaŋmti. Gaɓa gwe a lak maŋ Yehuda ten kotti asaŋ, a mal maŋwe baŋ
maŋ Yehuda kaŋ sogo ɗe kaɗlaŋ kaŋ ni wu.
24 Ama mal maŋwe Nya mbesi go, ko taŋ maŋ Yehuda ko taŋ maŋwe baŋ maŋ
Yehuda kaŋ sowu Yesu kaɗe ndaŋlti gaŋ Nya suk yisti wul gwasi.
25 Mas ilgwe Nya paŋi yek mbalaŋ yeni wule kaɗlaŋ kaŋwu man ɓotlkaŋ
yisti wul gaŋ mbalaŋ, a ilgwe Nya paŋi yek mbalaŋ yeni wule laŋshi manti
kaŋwu, man manti wul gaŋ mbalaŋ.
26 Bo daamaŋkii ten kangwe kaa ni ɗe Nya mbekii wu yilkeni jini, naŋm
naŋm kaŋ kii kaɗe maŋ ɓotlkaŋ naŋk gwe a mbalaŋ yen ɓotlkaŋ wu. Naŋm
naŋm kaŋ kii kaŋ daŋ ɗe kiɗi mbalaŋ wi, a naŋm naŋm kaŋ kii kaɗe mil ji kiɗi
mbalaŋ.
27 Nya botl ilgwe mbalaŋ kan ɗe kaɗlaŋ wu taŋs laki taŋ nsha ci maŋ
ɓotlkaŋ ten dii atli. Nya botl wul jwe mbalaŋ mbuli wu taŋ nsha ci maŋwe
ndaŋl wu.
28 Wul ji dii atl jwe mbalaŋ yeni ɗe hwaɓi kaŋ so jwe saŋ mbuli wu ɗe a baŋ
ni ten bi ilgon malsi sowu, yek kaŋ Nya botli taŋs cat wul jwe mbalaŋ yeni
ɗe hwaɓi wu ka.
29 Nya paŋi nu baŋ maŋgon ɓo ngetl ɗe ti wo taŋ mbuk ilgon a cina ɗatkaŋ so.
30 Nya kaŋ laki yek maŋ palaŋ ɗe maŋ kopti gaŋ Yesu, a tik laki yek
Almasihu daŋmini ɗe ɓotlkaŋ yisti wul. Tumalti kaŋ Nya pallaŋni ɗe

* **1:12 1:12** Kepas kaɗe Biturus † **1:13 1:13** Sogo *kaŋlu* ndat gaɓa 15 ‡ **1:19 1:19** Yen Ish 29:14.

mbalan jwasi yek ta yillani ka yek ta kisni daka danti de zhel ga palti byas wul ka tumal Yesu.
31 Nu kan ni ka lishti gaba ga Nya de, <<Mas malgwe bo ngetl de ta mbuk palti ilgon go, tas bo ngetl na Nya.>>§

2

Gaba ten Almasihu gwe sa bakti ten gudal yencin wu

1 Yilkeni jini, de a tul malki de ta hwikii ilgwe ni ga hwudali* de Nya dlam go, a tul na manti bi suk botlkan ga mbalan suk yisti wul ga gaa gi so.
2 A zi ka mbadl gi de danti gi sukkii wo, ba gabe kii ten ilgon so se ten bi ga Yesu Almasihu gwe sa bakti ka ten gudal yencin wu.
3 De a nda tulti malkii go, dli ndali so, banti cinni yek dli gi ngusi dadalti.
4 Gaba gi wo na manti bi suk botlkan ga mbalan ka so ama na ndalti ga Shishi ga Nya kan.
5 Bak ngasankii ten botlkan ga mbalan so, ama ngasankii ten ndalti ga Nya.

Botlkan yisti wul gwe a Nya bali wu

6 Mas na nak gwisi ma nama lakti icin ten gaba botlkan yisti wul mal majwe ndal ten ngasti ten ya gwasan wu. Gan go wundal ga botlkan yisti wul ga mbalan ji se de sa ni ten dii atl wu ka so. A ba wundal botlkan yisti wul ga guu ji niige gwe a paki wuk so,
7 ama ma nama gaba ten botlkan ga Nya gwe ni ga hwudali wu. Nya pal wundal botlkan gwisi tan mbi nalti da. Nyami pali nu a bata bo pal dii atl so.
8 Guu ji dii atl mas yis gaa ga botlkan ga Nya gwisi so, sa yisi go sa bak Bagaa ganan man nalti ka ten gudal yencin so.
9 Ama ni ga lishi ka gaba ga Nya de,
<<Ilgwe Nya zi majwe lamti wugo
malgon bo yeni so zam,
a ba malgon bo kumi so,
a ba malgon bo daamti de a pi nu so.>>†
10 Ama yek Nya mbokinii ang ten wul jwisi wi tumal Shishi gwas man cilti.
Shishi ga Nyami wo ata bodlal mas wul, mas na wul ji Nya jwe ni dlunti gwe a bomi mbalan tas yisi wu.
11 Wok ka yis daamti ga malgon wo de ba mbadl ga mali ka sowu? Nu kan yisti mbadl ga Nya mago se Shishi ga Nya.
12 Mi wo shishi ga dii atl kan ma kan so, ama Shishi gwe yil sut mal Nya wu kan ma kaami, tan yisan ilgwe Nya balanni ten koo lu wu.
13 Ilgwe ma nikii ma hwiti go, ma nama dlamti na botlkan ga mbalan so, ma nama dlamti nak gwe Shishi ga Nya mbokinii ang dani wu. Ma nima dlamti majwe Shishi ga Nya nama kopti na si‡ wu gem gwe ni ka Shishi ga Nyami wu.
14 Malgwe ba Shishi ga Nya nama kopti nati sogo ta kan ilgwe yil tet mal Shishi ga Nya wu so, nak de malti wo kadlan kawu, a bata yis gaami so nak de tumal Shishi ga Nyami kan a mbalan yis gaami wu.
15 Malgwe Shishi ga Nya nama kopti na ti go, ata cingal mas wul, ama ti wo ba malgon a cingal ti so.

---

§ **1:31 1:31** Yen Irm 9:24. * **2:1 2:1** Lishti jwon wo ni sa lishi de, Dlam hwikii gaba Nya de ni ga hwudali wu † **2:9 2:9** Yen Ish 64:4. ‡ **2:13 2:13** Sogo de, *Mbokti ang ten gaba gem ga Shishi ga Nya nama kopti*

16 <<Wok yis daamti ga Bagaa wo,
ɗe hal ta mbokit ang ten ilgon wu?>>§
Ama daamti gaŋaŋ wo ga Almasihu wu kaŋ.

3

Yelaŋ jini zhel ji Nya

1 Yilkeni jini, ba gaɓekii nak majwe Shishi ga Nya naŋma kopti na si wu so, ama nak naa mbalaŋ ji dii atli, nak mil laŋi ka kopti ga Yesu.
2 A baŋkii ze nii ba ɗe ndaŋi shin so, nak ɗe kaa ɓo mbuk ngukti sowu. Nak niige mago ka ɓo mbuki so.
3 Nak naa mbalaŋ ji dii atl kaŋ kaa yima daŋmti, nak ɗe kaa yima dakaŋti, akaa yima dlakti gaɓa ka dlo gwakaŋ wu. Nak niige mago paŋti wul gwakaŋ wo ga dli ka yi. Kaa yima paŋti wul nak maŋ dii atli.
4 Kume gon wule, <<Ami wo ga Bulus kaŋ,>> A gon wule, <<Ami wo ga Apolos,>> go ndakce kaŋ kaa yi suk na maŋ dii atl sa?
5 Ta ngemkii, wok ɗe Apolos wo? A wok ɗe Bulus wo? Zhel ji Nya kaŋ jwe kaa ngaskii ten Yesu tumalsi, ko gwik-gwi ta paŋ wul kangwe Nya baŋti taŋ paŋi wu.
6 Amik ɓak wudaŋi, yek Apolos baŋ ze, ama Nya ka laki yek nali.
7 Na nu kaŋ, na maŋgwe ɓak wudaŋi wu, na maŋgwe baŋ ze wu, ko gon ni ten bi ilgon so se Nya na ngusi ti ɗe ta laki yek nal wu.
8 Na maŋgwe ɓak wudaŋi wu, na maŋgwe baŋ ze wu, mas jwasaŋ wo wul ɗenaŋ ka ni ka mbadl gwasaŋ. A ko gwik-gwi Nya a ɓatlti ndakce na kangwe ta paŋ wul wu.
9 Mi wo yelaŋ ten paŋti wul ga Nya kaŋ. A kii wo zhin ga Nya kaŋ, a bii gwe Nya kin wu kaŋ.
10 Nak gwe Nya baŋaŋ manti wu, a lak zhila kinti biimi nak maŋ manti kinti bii i'e, a maŋgon naŋma mbaŋti kinti dani. Ama mas maŋgwe a kin biimi go taŋ pi ɗem-ɗem na kangwe ta kin biimi wu.
11 Maŋgon a po man lakti zobsi zhila biimi gon ban na gwe a lak wu so, gwe Yesu Almasihu kaɗe zhile wu.
12 Kume maŋgon kin ten zhila bii gwisi na zinariya sogo na hwol muni, sogo mbuni sunkaŋ sogo na yencin sogo na koo me, sogo na mamo.
13 Ilgwe ta paŋi wu a yil deɓaŋ, nak ɗe gas gwe a yil ten cilti wu ni tet wu. Nya a cingaŋ paŋti wul ga mas mbaŋaŋ na wutu a wuti ka cingaŋ paŋti wul ga maŋi.
14 Kume kinti gwe ta kin ten zhila biimi wu kwel ka sowu, maŋgwe kin wu a mbi ɓatlti gwasi.
15 Ama kume kinti biimi kwel kawu, maŋi a sa ang kooni, ti gaa gwas wo ta mbi kisti ama nak maŋgwe koɓi tu ka wutu wu.
16 Kaa yisi ɗe kii wo bii ga Nya kaŋsa? A Shishi ga Nya naŋma daŋti ka kii sa?
17 Mas maŋgwe lil bii ga Nya kago, Nya a lilti ka, nak ɗe bii ga Nya wo daŋskaŋ ni giɓi sowu, a kik ɗe bii gwisi.
18 Bak shelaŋ gaa gwakaŋ so, mas maŋgwe daŋ gwa we ta ɓotl nak ninge wu, taŋ palli gaa gwas ɗe kaɗlaŋ taŋ daŋ ɗe maŋ ɓotlkaŋ ɗa.
19 Ilgwe mbalaŋ ji dii atli yeni ɗe ɓotlkaŋ go, mal Nya wo ɗe kaɗlaŋ kaŋ ni. Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu, <<Nya dop maŋ ɓotlkaŋ ka ɓotlkaŋ gwasaŋ.>>*

§ **2:16 2:16** Yen Ish 40:13. * **3:19 3:19** Yen Ayu 5:13.

20 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de, <<Bagaa yisi de daamti ga man botlkan
wo ni ten bi ilgon so.>>†
21 Yek laki ba malgon bo ngetl ten ilgwe malgon a pali wu so, mas wul
wo gwakan kan.
22 Ko ta Bulus, ko ta Apolos, ko ta Kepas,‡ ko ta dii atli, ko ta mbadli, ko
ta mashkan, ko ta ilgwe nama pat nin wu, ko ta ilgwe a pi a cina wu, mas
gwakan kan.
23 A kii wo ga Almasihu kan, a Almasihu wo ga Nya.

4

Mil shinti ji botli ji Almasihu

1 Kamanni de zhel ji Almasihu majwe Nya balsi gem gwas gwe ni ga
hwudali wu.
2 Ngetli kan ta majwe sa balsi zat ilgon wu pal gem.
3 Ami wo hwotan so kume kii, sogo majon kis gaba tenan wu. Ami mago
a cingal gaa gi so.
4 Ami wo a yis byas wul gwe a pali wu so, ama ba de we nakkan a pal
byas wul so so, Nya ka cingalanni.
5 Ten nak gwisi kan bak cingalan malgon a ba cin cingalti bo tul so so.
Batan cin gwe Bagaa a tul wu, ta yilli ilgwe ni ga hwudali ka ka damshal
wu, suk ilgwe ni ka mbadl ga mbalan wu mas. Ten cin gwisi kan mbalan a
mbi tasti mal Nya.
6 Yilkeni jini, a cingalikii gaba ten Apolos suk ami ta hwikii gaba jwisi,
tak yisan gaa ga gaba gwe wule, <<Bak dakcan ilgwe ni ga lishi wu so.>>
Yek laki ba malgon kan de man lishti gwas man ga malgon so.
7 Wok hwik de ka man malgon wo? Yek nik dade ba Nya ka balki so ye.
A Kume Nya ka balki wu, yek laki yek ka nama bot ngetli wule balti kan sa
balki so ye?
8 To kaa mbi mas ilgwe kaa lami wu wi. Kaa bal de man wul ang, akaa
bal nak guu, a mi wo bama ni ten bi ilgon so. Guu ga gem kani de kii wu,
ma daman wi de guumi sukkii.
9 Yenti gi wo mi mil shinti ji botli ji Almasihu mik ni kaali ten mas wul,
nak majwe sa kis gaba de tas tlosi ka ka dlo ga mbalan wu. Ma pal de
majwe mbalan ji dii atli, suk mil shinti ji Nya suk mas majwe mbalan zinii
gwel wu.
10 Mi wo ma pal de kadlan ka Almasihu ki wo yek ka pal de man botlkan
ka Almasihu. Mi wo ma ndal so ama ki wo ka ndali. Ka mbi nalti wi, ama
mi wo malgon nallani so.
11 Nak nin mago kuzan suk kalkaze nama tlot ganan, a ba hwa tutul gwe
ma lak wu nini da so, mbalan nama bot ganan, lubiii mago nini da so.
12 Ama ngo wul na gaa ganan. Mbalan palini bi wu, ama ngemisi hwa
wul ga Nya. A kume sa cini dlelngapcan wu, ama dlo mbadli.
13 Sa byalni wu, ama hwisi hwa gaba, mas na nu mas mbalan ten dii atl
nama mbulti ganan, sa pallani nak bi zukdi ten dii atli. Ilgwe sa nama
palti wuggu.
14 A lishikii gaba ge ba de ta nsha cikii so, ama ta matlkii nak gwe a aba
matl mil jwas jwe ta lamsi wu.
15 Ko ta man lishti jwakan ka Almasihu wonti yek sa la zabal de kutl,
aba nikii da wonti so. Amik dan de aba gwakan ka Yesu Almasihu wi, nak
de a tullikii gaba man tamti wu.

† **3:20 3:20** Yen Zab 94:11. ‡ **3:22 3:22** Ti kan asa mbet Biturus

16 nak ɗe nuk ni wu, a nama ngemti gwakan tak palan ilgwe ka yenan
ten palti wu.
17 Yek laki ɗe yek a shin Timoti malkii, yen gi kan gwe a lamti wu. Ti wo
man pal gem kan ten kopti ga Bagaa. Ta daamikii ilgwe a nama palti ka
kopti ga Yesu Almasihu wu, nak kangwe ɗe a mboki ang mas motgaa ga
man kopti ko ako.
18 Jon jwakan ɓa yeni go ba po tul malkii so, yek laki yek sa nama nalti
gaa.
19 Ba tul malkii njet ɗe kume Nya lami wu. Apaa a bodlal ilgwe man
nalti gaa ju nama dlamti wu suk ndalti gwe sa dlam gaɓa jwisi na nali wu.
20 nak ɗe Nya ɗe guu wo ten manti gaɓa kan ni sowu, ama ka ndalti ga
Nya kan ni.
21 Botlan gon ta tul malkii na tlemndi ya? ko ta tul na gaɓa man mullat
mbadli ka lamti?

5

Mbolan man pat palan

1 Sa hwi ɗe jon jwakan nama pat suk madli jwe ba gwasan ka sowu, gwe
hal malgon pi suk kili ga aba gwasi, majwe basa yis Nya so mago sa pali so.
2 Ama yek kaa nama ɓot ngetl ɗe kaa mbuki wi! Yek ba mbadl lili kii yek
kaa yilli man palti wudali gwisi ɗaka dlo gwakan ka sa?
3 Ko ɗe a ni sukkii ka dli sowu, ama mbadl gi ni sukkii. Ka shin ga Bagaa
Yesu hal a nol malgwe pali nak gwisi wu wi, nak wule a nan kali.
4 Kume ka mogaa ka shin ga Yesu Bagaa wu, a mbadl gi ni sukkii, a
ndalti ga Yesu Bagaa ni ɗa
5 Taki mallu Sheɗan, ta palti byas wul ka dli* ga mali mashi, apaa shishi
ga mali mbi kisti ten cin ga Bagaa.
6 Ɓot ngetl gwakan wo ten koo lu kan. Ka yisi ɗe yist wo njet kan asa
laski ka gudal baredi a ngashi mas sa?
7 Yillan gus yis ka tak palan ɗe pyal gudal baredi gwe ba yis ni giɓi
sowu, nak gwe kaa kul ni wu. Nak ɗe sa mbosh yen bagalla motgaa ɗakciti
wi, tik ɗe Almasihu.
8 Nak ɗe nu kawu, ma palan motgaa ɗakcitisi bana gus yis so, yis ga
ngalci suk yokiti. Ama palan motgaami na baredi gwe ba yis ni giɓi sowu,
gwe sa pali na hwa mbadli suk na gem wu.
9 A lishikii ten ga cina ɗe, bak cugaa suk man pat palan so,
10 a nima dlamti gaɓa gan, ba ɗe suk man pat palan, suk man lamti mot
wul nal, suk mukal suk man waal ji dii atl gan ka so. Kume na si kawu, se
ko tak zakan dii atli.
11 Ama a nikii ma lishti ɗe bak cugaa suk malgwe ata mbe gaa gwas ɗe
man kopti, ama ata pi palan, ata lam mot wul wonti, ata pal waali, ata
sheli lal mbalan gaa, ata tla ɗuki, sogo ata te mbalan gazi, ata dlam byas
gaɓa ten mbalan, ngukti wul mago bak ngukan suk wundal ga mallu so.
12 Yek ɗe ze gi na kisti gaɓa majwe basa ɓo ni ɗe man kopti so wu ye?
Ase majwe sani ka motgaa kopti ju kan kaa kisi gaɓa so nwa?
13 Nya ka kisi gaɓa majwe basa ɓo ni ɗe man kopti sowu. <<Mbolan byas
malgwe ni ka kii wu ka.>>†

---

* **5:5 5:5** Sogo*ga dli ga mali*, sogo kangwe dlisi † **5:13 5:13** Yen K. M. 17:7; K. M. 19:1; K. M. 21:21; K. M. 22:21; K. M. 24:7.

6

Bak tala yilkeni man kopti dlaboo so

1 Kume ilgon te ka dlo ga malgon suk yilka gwas man kopti go bata tale
mal mbalan ji Nya sa? A mal majwe ba man kopti ka sowu kan tale a?
2 Kaa yisi de mbalan ji Nya ka kisi gaba man dii atl sa? Nak de kik ka kisi
gaba man dii atl go, ba ka man kisti gaba ten nak mil wul jwisi sa?
3 Kaa yisi de mik ka kisi gaba mil shinti ji Nya sa? Nak de mik ka kisi
gaba mil shinti ji Nya wu, yek ka laki a wul ji dii atli kamanni gaa ye?
4 Nak de nu kawu kume wundal gaba jwisi te dlo gwakan wu, botlan
majwe a dan de man kisti gaba wu ko basa ni ten bi ilgon so.*
5 A hwikii nu kan ta nsha cikii da, bohwe malgon man botlkan ka kii
gwe a man kisti gaba ka dlo ga yilkeni man kopti kume de ilgon te ka dlo
gwasan wu nikii da sa?
6 Ama yek a man kopti tala yilka gwas man kopti ka lu kisti gaba mal
majwe ba man kopti ka sowu.
7 Nak de akaa tala yilkeni mal majwe ba man kopti ka so tas kisisi gaba
go, yek de ndat gwakan. Yek laki baka dlo mbadl na ilgwe sa palik wu so
ye? Dlanti suk yilkeni mago wul nsha kan. Ka dlo mbadl na byas ilgwe
yilka gwa palik wu, a manikii. Yek laki de baka zaki ta yilkeni palikii byas
wul so ye? Yek laki de baka zaki tas tekii gazi so ye?
8 Ama yek kii na gaa gwakan mago kaa pali byas wul yilkeni a kaa te
man kopti gazi.
9 Ka yisi de Nya de guu wo ga man ngalci ka so sa? Ba malgon shelki so,
na man pat palan, na man waali, na majwe asa mul suk yilkeni ten tantu
gwe ba mbun sowu. Na maani man ngot modli, na maani man pat suk
maani sogo modli man pat suk modli,
10 na mukal, na man lamti wul ga mbalan, na man tlak duki, na man
hwit byas gaba mbalan, na majwe asa te gazi mbalan wu, mas jwasan sa
mbi Nya de guu so
11 Nu kan jon jwakan ni tek wu, ama yek sa polkii ka, yek sa pallakii de
man cilti, yek sa po pallakii de man lashi byas wul ka shin ga Yesu
Almasihu tumal Shishi ga Nya.

Gaba ten man pat palan

12 <<Sa zakanni tan palan mas wul, ama ba mas wul ka ni hwabi malan
so. Ba man palti mas wul, ama ba dan de zhel ga ilgon so.>>
13 Ama majon a wule, <<Sa pal shin de ga tuki, a tuk wo sa pali de ga
shin,>> Ama Nya a lilsi ka mas. Sa pal dli go ba de ta mbalan pi palan na
nali ka so, sa pal dlisi kan ten de ga Bagaa, ten nak gwisi kan dli gwa wo
ga Bagaa kan.
14 Nak gwe ndalti ga Nya tlil Bagaa kaal da mashkan gwasi yek ta pal
kaami wu, nu kan Bagaami a tlilanni ka ndalti gwas pak.
15 Kaa yisi de dli ga mas man kopti wo kat dli ga Almasihu ka sa? Mbun
de tan kaman dli ga Almasihu a mwe suk kili man kopti maani ya? Ko
njaa!
16 Kaa yisi de mas malgwe moo dli gwas suk kili man kopti maani go, dli
gwas bal denam sukti sa? Nak gwe gaba ga Nya dlam wu de, <<Mbalan de
lobi, sa pal de dli denam.>>†
17 Ama mas malgwe mo gaa suk Bagaa go, ta pal denam sukti wi ka
shishi gwasi.

---

* **6:4 6:4** Sogo *ka botl man kisti gaba ka mbalan jwe mani ka motgaa man kopti sa*

† **6:16 6:16** Yen L. Z. 2:24.

18 Abi pat palan, mas byas wul jwe mbalan pali go, tan dli gwas so, ama malgwe pi palan go, ta te dli gwas gazi.
19 Kaa yisi de dli gwakan wo boo ga Shishi ga Nya gwe ni ka kii wu ka sa? Gwe Nya balkii wu. Kaa po yi de ga gaa gwakan so.
20 Nya wulkii wi. Nak de nuk ni wu, nallan Nya na dli gwakan.

7

Kumti gazi ten hapti

1 Ten bi wul jwe ka lishi wu, mbun de ta mbalan pal hapti so.*
2 Ama nak de pat palan nal ka dlo gwakan wu, ta mas maani suk modli pal hapti.
3 Ta kos pali ilgwe ni ngetli de tas pali kili gwas wu, a kili mago tas pal ilgwe ni ngetli de tas pali kos gwas wu.
4 Dli ga kilisi wo gwas ka so, ga kosi kan, a dli kosi wo gwas ka so, ga kilisi ka pak.
5 Bak nge ten dli jwakan yilkeni so, se ko na lamti gwakan ga nak njet danti tak ngeman Nya da, apaa ka palli mot gwakan, ba guu mazhe cingalkii so da, nak de bakaa man dlot mbadl na lashi mot gwakan sowu.
6 Amik ni kii ma hwit gaba ge, Nya ka wule ta hwikii so.
7 Lamti gi kani wu, a mbalan mas ni nak ami. Ama ko wokko na manti gwe Nya balti wu. Ta bal manti palti ilgan malgon, zobsi malgon wo yek ta balti manti palti ili gon.
8 Yenti gi wo mbun de ta majwe bo pal hapti sowu suk modli jwe maani jwasan mash wu dam ba hapti so, tas dan nak ami.
9 Sa pal hapti go a mani si, da gwe ta lamti modli sogo lamti maani man ngetl gwasan wu.
10 Majwe pal hapti wu, han ta hwikii mbat ge, amik dlam so, Bagaa ka dlami de, <<Ba kili huul suk kos gwas so.>>
11 Ama kume kili a hul suk kos gwas wu, bas po hap malgon so, seko tas pal mal kos gwasi. Koosi mago bas hul suk kili gwas so.
12 Gaba gwe ba hwi naa mbalan go yek de, ko de amik dlami, Bagaa ka dlam sowu, yek de kume kili ni man kopti da, a kili si wo ba man kopti ka so, ata lam danti suk kos gwas wu, bas hul sukti so.
13 A kume kilisi kade man koptisi a koosi wo ba man kopti ka sowu, ata lam danti suk kilisi wu, ba kilisi hul sukti so.
14 A dlam nu nak de kosi de ba man kopti ka sogo sa polti kawi tumal danti suk kili gwasi. Nu kan, kili gwe ba man kopti ka sowu, sa polti kawi tumal danti gwas suk kos gwas de man kopti wu. Nuk kani sogo mil jwasan ani ga poli so, ama yek gu ningo sa polsi kawi.
15 Ama kume malgwe ba man kopti ka so ka lam zakti ga man koptisi wu, tas hwuli. Kume pi nu wu, man koptisi pal byas wul so, nak de Nya mbeni tan daman na tami mbadl suk mas mbalan wu.
16 Ki kili man kopti wu ka yisi ya, a de kik ka pal tantu kisti ga kos gwa wu? Ki kos wu ka yisi ya, a de kik ka pal tantu kisti ga kili gwa wu?

Wundal danti gwe Nya lami wu

17 Han ta ko wokko pal wundal danti gwe Nya balti de tas daman wu suk kangwe Nya mbet de tas pali wu. Mbat gwe a bal mas man kopti wuggu.
18 Malgwe sa salti paa yek Nya mbet go, bas ngwe de tas dam ba salti so. A malgwe Nya mbeti a basa bo salti sogo, bas ngwe de tas salti so.

* **7:1 7:1** Sogo <<*Mbun de ba mbalan bo pi suk modli so.*>>

19 Na salti na lashi salti, ko gon ni ten bi ilgon so. Ilgwe mani go yek de kopti mbat ga Nya.
20 Han ta mas jwakan dam nak gwe kaa ni de Nya mbekii wu.
21 Zhel kade kii de Nya mbekii gwa? ba hwotkii so, a kume ka batl gaa gwakan wu, bak nge so.
22 Nu kan kume Nya mbe mbalan ata ni de zhel go, mal Bagaa wo sa batlti wi. A malgwe Nya mbeti a bata ni de zhel sogo ta dan de zhel ga Almasihu wi.
23 Almasihu wulkii na bal batlti wi, Na nu kan bak daman de zhel ga mbalan so.
24 Yilkeni jini, kangwe de paa Nya mbekii wu, daman suk Nya nu.
25 Ten mil modli jwe basa bo pal hapti sowu, Bagaa hwi ilgon tensi so ama ba dlam ilgwe a yeni de mbun wu nak de kaa yisi de ami wo man palti gem kan tumal yenti gonti ga Bagaa wu.
26 A yeni go mbun de tak daman nak gwe ka ni wu nak de mbalan bal ka bomti wu. wul jwisi nama pat nu wu.
27 A kume ka pal hapti wu, bak batlan ka so. Kume ka bo pal hapti sowu, ngo hapti so.
28 Kume ka pal hapti wu, ka pal byas wul so. Kume yen kili pal hapti wu, ta pal byas wul so. Ama majwe pal hapti go sa tla bomti nal na ngipti lubiii, yek laki yek a lami de ta yillakii daka bomti gwisi ka.
29 Yilkeni, ilgwe a nama dlamti go yek de, multi gwe sa zi go bal njaa. Kan ase majwe pal hapti wu, tas dan nak wule sa bo palan hapti so.
30 Majwe nama duu tuk wu tas dan nak wule sa nanma duu tuk so, majwe nama hwol tuk wu tas dan wule sa nanma hwol tuk so, majwe wul wul wu tas dan wule wuli wo gwasan ka so
31 Majwe nama palti wul na wul ga dii atl go bas zi mbadl dani so, nak de a paki wu.
32 A lami de tak gulsalan gaa gwakan so. Malgwe bo pal hapti sogo, wul ga Bagaa ka hwotti i'e.
33 Ama malgwe pal hapti wugo, daamti gwas wo ten wul ga dii atl kan ni, kangwe ta mulli mbadl kili gwas wu.
34 Mbadl gwas wo ga caali kan ni. Nu kan, kili gwe ba kos nidda sowu, suk yen kili gwe bata bo pal hapti sowu, a wul ga Bagaa hwotti i'e tas dan zoki ka Shishi. Kili gwe pal hapti go a wul ga dii atl hwotti tas pali kos gwas ilgwe ta lami wu.
35 A nikii ma dlamti nu ta mbunikii. Ba de we ta pallakii dokco ka so, ama tak ngusi atl Nya ba ilgon gulsalkii so.
36 Kume malgon ndal yen kili de ta hapti, ama yek ta yeni go ta palit ilgwe de ba yek sowu a ta ba koli ka, ama mas nu ta lami de tas hapti wu. Tas hapti, ta pal byas wul so.
37 Ama malgwe zi ka mbadl de ta hap yen kilisi so, a ba malgon mbuki tas zit ngetl sowu, ti mago ta pal hwa wul de ta hap yen kilisi sowu.
38 Malgwe hap yen kilisi gwe ta ndalti wu pal hwa wul, ama malgwe hapti sowu pal hwa wul mani.†
39 Kili a hul suk kos gwas so kume ba kosi bo mash sowu. Ama kosi mash wu, ta man hapti ga mas malgwe ta lami wu, ama ngetl kan ta malgwe ta hapti wu ni de man kopti ga Bagaa Yesu.
40 Ka yenti gi wo, ta pal hapti sogo ta kum tamti mani, ka yenti gi wo Shishi ga Nya.

† **7:38 7:38** Sogo36 *Malgwe dam gwa we ta nama kulati na yen gwas gwe ba koli wu, sowu*

8

Ilga nguki gwe sa taki gunki wu

1 Ningo ten bi ilga nguki gwe sa taki gunki wu, mas jinan ma yisan wul
wi, ko de yistisi wo a lak mbalan ten nalti gaa, ama lamti yilkeni wo a laki
a mbalan zi-ang mas mbalan.
2 Malgwe kan de ta yis ilgon go, ta bo yisi nak gwe mbun de tas yisi wu
so.
3 Ama malgwe lam Nya go, Nya yisti.
4 Ten bi ilga nguki gwe sa taki gunki go, ma yisi de gunki wo ta ni ten bi
ilgon ten dii atl ge so. Malgwe mbuki ta mbalan ngusit atl go de nam kan.
5 Ko de wul jwe a mbalan ngusisi atl wu ni da ten dii atli, sogo to dlo nya
ka, nak de wul jwe a mbalan ngusisi atli suk baboo ni da wonti wu,
6 mas na nu, mi wo ma yisi de malgwe mbuki de ta mbalan ngusit atl go
denam kan, tik de Buka. Tik pal mas wul, ti kan ma nama danti gwasi.
Bagaa mago denam kan, tik de Yesu Almasihu malgwe tumalti kan mas
wul pi wu. Mi mago ti kan ma nitma danti.
7 Ama mas mbalan ka yis gem gwisi so. Naa mbalan wo sa ku na gunki
ka lu waal wi. Hal ninge mago kume sa nguk wul jwisi wu, asa daman
gwa we gwe sa taki gunki wu kan. Nak de mbadl gwasan kamisi nu sowu,
sa ba yeni go sa pal ilgwe ba yek sowu.
8 Ilga nguki a talani njaa mal Nya so; kume ma ngukan sowu, mbali ni
ilgon so, a kume ma nguk wu, mbali ni ilgon dani so.
9 Pan dem-dem na palti ilgwe sa zakkii de tak pali wu, bak lakan majwe
ngasti gwasan ten Yesu bo ndal sowu ten ndat so.
10 Kume majwe ngasti gwasan ten Yesu bo ndal sowu yen ki ten ngukti
ilga nguki gwe sa taki gunki ka lu waal wu, ki de ka yisi man si wu, a laki
asa ngusi ngukti ilga nguki gwe sa taki gunkisi ka lu waal wu sa?
11 Na nu kan yilka gwe ngasti gwas ten Yesu bo ndal sowu, gwe Yesu
mash a gaa gwas go, yisti gwa a laki ata zak ngasti gwas ten Yesu sa?
12 Kume ka pali byas wul yilka gwa nu hal yek bata man yisti dlo ga
byas wul suk hwabi sowu, Yesu kan ka palit byas wul.
13 Yek laki kume ilgwe a nama ngukti wu a laki a yilka gi pal byas wul
wu, ba po nguk tlu so ba lak laki a yilka gi nda.

9

Ilgwe mbun de ta yen shinti ga botli ga Yesu mbi wu

1 A bo mbi gaa gi sa? A mi wo yen shinti ga botli ga Yesu kasa? A yenan
Yesu sa? Tumalan kan kaa dan de man kopti sa?
2 Kume mal naa mbalan wo yen shinti ga botli ga Yesu kade ami sogo,
ama kii wo kaa yisi de ami wo yen shinti botli ga Yesu kan, nak de danti
gwakan de man kopti, mbok ang de ami wo yen shinti ga Yesu kawu.
3 Ilgwe ba hwi majwe nama kumti gazi de ko ami wo yenti shinti ga
botli ga Yesu kade ami wuggu.
4 Ngetli kan tas balni ilga nguki suk ga tle sa?
5 Ma manan hapti kili man kopti nak gwe naa mil shinti ji botli ga Yesu
suk yilkeni ji Yesu suk Kepas pali wu sa*?
6 Ko ami suk Barnabas na ngwenan kan nini ngetli tan ngo ilga nguki na
gaa ganan?

* **9:5 9:5** Ti kan asa po mbet, Biturus

7 Man hapti dlo gwik ka kan diɓalti ilga nguki ga gaa gwas gwi? Wok ka ɓak zhin inabi a ba ta nguk yandi so wo? Wok ka pi kyo tunga tla a bata tla zeni gwasan so wo?
8 Ilgan de a dlam go, kaa ɓa yeni go daamti gi ga mbalan ka? Mbat gwe Nya bal Musa mago nu kan dlam sa?
9 Nu kan sa lishi ka mbat gwe Nya bal Musa wu, <<Bak kusi bi tla ka so kume ta nama ɓot alkama wu.>>† Kaa damań gwa we ten tla kan Nya nama gaɓa a?
10 Tenni kan sa lish gaɓa gwisi sa? Gem tenni kan sa lishi. Na man gut zhin na man cokti alkama mas jwasan sa zi mbadl kan ten ilgwe sa mbi wu.
11 Nak gwe ma ɓak gaɓa ga Nya ka mbadl gwakan nak kangwe asa ɓak gwe wundal ka zhin wu, byas wul ka kume ma mbi ilgon malki wu?
12 Kume majon man palti nu wu, ma mbuki tan pali man gwasan wu. Mas na nugo, yek bama pal ilgwe ma mbuki de tan pali wu so.
Yek ma dlo mbadl na mas wul da gwe tan tulli ilgwe a dlalli gaɓa ga Nya wu ka.
13 Kaa yisi de majwe pal wul ka bii ngemti Nya go ilgwe a mbalan tulli kali wu kade ilga nguki gwasan sa? A majwe de asa taki wul Nya ka lu taktisi go a giɓi kan asa mbi ilga nguki gwasan sa?
14 Nu kan Nya dlam de, <<Majwe dlam gaɓa man tamti go, tas mbi ilga nguki gwasan tumal dlamti gaɓa man tamti.>>
15 A ɓo taɓa wulti de tak palini nini wul jwisi so, nin mago ba de we nakkan a nikii ma lishti tak palini nini so. Mashkan manini da gwe tas le bi ka a ba ba man ɓot ngetl ten iljin de a dlam wu sowu.
16 Dlamti gaɓa man tamti a laki a ɓo ngetl de a mbuki so, nak de ngetli kan nini ta pali wu. Ba dan de wul cit gonti kume a dlam gaɓa man tamti sowu.
17 Kume lamti gi kani de a nama dlamti gaɓa man tamti wu, ngetli kan tas ɓatlanni. Ama nak de ba lamti gi ka sowu, yek ɓal de ilga pali gini.
18 Yek na yek sa ɓatlan ye? Ilgwe sa ɓatlan na nali go yek de, kume a dlam gaɓa man tamti wu, ta pali ten koo lu, ba wule tas balan mas ilgwe ni ngetli de tas balan wu so de a nama dlamti gaɓa man tamti wu.
19 Ko de ami wo zhel ga malgon ka sowu, ama yek a palli gaa gi de zhel ga mas mbalan ta dlak mbalan wonti tet mal Yesu na mas manti gini.
20 A pal mal man Yehuda wu, a palli gaa gi naksi ta man talat gwasan tet mal Yesu. A kume a pal mal man kopti mbat gaɓa ga Musa wu, a palli gaa gi nak man kopti mbat ga Muse, (Ko de mbati ni gaa sowu). A pali nu, ta man dlakti ga majwe nama kopti mbati wu.
21 Kume a ni suk majwe man Yehuda ka sowu, a palli gaa gi nak malgwe mbat nit gaa sowu (Ba de we a kop mbat ka so so, mbat ga Almasihu kan a nama kopti). Ta man dlakti ga majwe mbat nisi gaa wu.
22 Kume a ɓal suk majwe ngasti gwasan ten Yesu ɓo ndal sowu. A palli gaa gi naksi ta dlaksi tet da. A palli gaa gi de wul wonti mal mbalan ta man dlakti gwasan tet da.
23 A pal mas wul jwisi ta madlal gaɓa man tamti, ta mbi hwa wul gini gwe ni ka dlamti gaɓa man tamti wu.
24 Kaa yisi de majwe asa pal jetit tet yilkeni go, mbalan de nam kade man tet gwasan mas asa ɓatlti sa? Aɓanni tak mbi ɓatlti.
25 Majwe asa jeti go, asa nol gaa gwasan i'e tas mbi ɓatlti gwe a paki wu. Ama mi wo ɓatlti gwe ma nama ngoti go gwe ba a paki sowu kan.

† **9:9 9:9** Yen K. M. 25:4.

26 Yek laki ɗe apti gwe a naɲa paḷti go ten koo lu ka so, a dlanti gi wo naḳ maɲ ɓot yetaḷ ka so.
27 A nol dli gini yek a palli dlisi ɗe zhel gini. Ba Nya laḳaɲ ka so kume a pak dlaɲti gaɓa maɲ taɲti wu.

10

Matlti ten ngusti atl gunki

1 Yilkeni jini, a lami ɗe taḳ yisi ɗe aba jinaɲ tet go mas jwasaɲ sa ni gaṣ nyaze, yek sa koɓi ka dlo bal dlaḷka maɲ tlaḷ me.
2 Yek sa paḷisi baptisma ka ɓondi suk ka bal zesi ka daɲti gwasaɲ ɗe maɲ kopti ga Musa.
3 Mas jwasaɲ sa nguk ilga nguki ga Shishi wundaḷi ɗenaɲ.
4 Mas jwasaɲ sa tla wul ga tle ga Shishi wundaḷi ɗenaɲ. Sa tla tet ka paa ga Shishi gwe ngusi kopti gwasaɲ wu. Paa gwisi wo yek ɗe Almasihu.
5 Ama mas na nu, yek ba Nya paḷ hwol tuk na wonti kaṣi so. Yek hwu gwasaɲ cat ɗaɲka me ka.
6 Wul jwisi pi taɲ yeni ni* baɲ zaɲ mbadl ten byas wul naḳ gwe sa paḷi wu so.
7 Baḳ ngusi atl gunki naḳ gwe jon jwasaɲ paḷi wu so. Naḳ gwe ni ga lishi wu ɗe, <<Yek mbalami daɲ na zhila yek sa nguk wul, yek sa tla, yek sa tlinya yek sa dlali, naḳ maɲ waali.>>†
8 Baɲ paɲ paḷaɲ naḳ gwe sa paḷi wu so, gwe laki yek zangu ɗe kutl ɗe lop na mekan kaṣi maṣh ten cin ɗe naɲ.
9 Baɲ cingaḷaɲ Nya naḳ gwe jon jwasaɲ paḷi wu so. Yek laki yek wuci assi yek sa maṣhi.
10 Baḳ nalaɲaɲni naḳ gwe jon jwasaɲ paḷi wu so hal yek Yen Shinti ga Nya maɲ tloti tlosi kaɰu.
11 Mas wul jwisi pi taɲ yeni ni. Yek sa lishi taṣ daḷini kaŋg ɗa mi ɗe ma naɲ ka pakti multi wu.
12 Yek laki kume ka daɲaɲ gwa we ka dlaḷ ndaḷi wu, pi ɗem-ɗem.
13 Kangwe sa cingaḷkii wu mas, yisi ɗe sa cingaḷ majon nu wi pak. Naḳ ɗe Nya wo maɲ paḷti gem kaɲ, ta zak cingaḷti gwe a man ngetl gwakaɲ wu a mbikii so. Kume sa cingaḷkii wu, ta paḷikii tantu gwe ka yil wu akaa man dlaḷti.

Ngukti ka gal ga Almasihu suk ga gunki

14 Yelaɲ jini kii ɗe a lamkii wu, aɓi ngusti atl gunki.
15 Gaɓa gaɲ go maɲ ɓotlkaɲ kaɲ a nisi ma hwiti, ɓo daamaɲkii ten ilgwe a dlaɲ wu.
16 Mbuka hwa wul ga Nya gwe a ma paḷaɲ hwol tuk na nali go yek laki yek ma pallaɲ ɗe naɲ ka hwulan ga Yesu sa? Burodi gwe a ma cali go, yek ɗe maɲ lakti a ma pallaɲ ɗe naɲ ka dli ga Almasihu sa?
17 Naḳ ɗe baredi ɗe naɲ kawu, mi ɗe maɲaɲ wonti go ɗenaɲ kaɲ maɲaɲni, naḳ ɗe baredi ɗenaɲ kaɲ ma ngukaɲ wu.
18 Ɓo yenaɲ maɲ Yisiraila la, majwe asa nguk ilgwe asa mboshi Nya go, ɗenaɲ kaɲ saɲi ka ngukti ilgwe sa taki Nyami wu sa?
19 Yek a lamikii dlaɲti a ɗe ye? Ɗe ilgwe asa mboshi gunki go hwa wul laa? Ko ɗe gunki wo hwa wul kaɲ?

---

* **10:6 10:6** Sogo *wundaḷ ji*ni ka lu ndati ɗe 11 pak † **10:7 10:7** Yil 32:6.

20 Ko njet, ilgwe a man waali mbosh wu kan a nama gaba dani. Man waal wo mazhe kan asa mboshisi wul, Nya kan asa mboshit so. A lami de ta ilgon mokii suk mazhe so.
21 Kaa tla ka mbuka ga Bagaa aka po tla ka mbuka ga mazhe so. Ka nguk ten tebur ga Almasihu aka po nguk ten tebur ga mazhe so.
22 Ma namma lamti ta dakalti ga Bagaa tli ya. Ma ndalan manti ya?

Palan mas wul ta mbalan bal nalti Nya

23 Mbalan nama wulti de, <<Sa zakanni tan palan mas wul,>> ama ba mas wul ka mbunikii so. A sa nama wulti de, <<Sa zakanni tan palan mas wul.>> ama ba mas wul kade man taimakat ga mbalan so.‡
24 Ba ilga gaa gwa na ngwe hwotki so, ama ta wul ji naa mbalan hwotki pak.
25 Ngukan mas tlu gwe asa wul ka ka lu motgaa wu, bak kuman gaz ga lu gwe yil tet wu so. Ba mbadl gwakan gulsi ka ten lu gwe yil tet wu so
26 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu, <<Dii atli na mas ilgwe ni giɓi wu, ga Bagaa kan.>>§
27 Kume majwe ba man kopti ka sowu mbekii de tak ngukan wul a daasi kawu, ngukan mas ilgwe sa balkii wu bak kuman gazi so ba hwot mbadl gwakan so da.
28 Ama kume malgon wulkii de tlu gan go gunki kan sa mboshit wu, bak ngukan so, a gaa ga mali, a ki mago mbadl a tamik so*
29 Ba de kangwe ka daamkii dani wu so, ama kangwe mali a daamti wu. Gon a malgon wule, <<Yek ka laki a ilgwe mbadl gi lami wu dan de wul gaba mal malgon ye?>>
30 Kume a nguk wul a nima palti hwol tuk na Nya go, yek ka laki a malgon yenan na duu gwel ten ilgwe a nguki a nama palti hwol tuk na Nya gwe?
31 Mas ilgwe kaa pali wu, ko ngukti ko tlati, palini mas ta Nya mbi nalti.
32 Bak lakan malgon tas pal byas wul so, ko ta man Yehuda, ko ta majwe ba man Yehuda ka sowu, ko ta motgaa ga man kopti ga Yesu.
33 Pali nak gwe a nama palti wu, a nama dlot gini ta pal ilgwe mas mbalan a kum tamti na mas ilgwe a nama palti wu. A pal wul a gaa gi na nge so, ama a gaa ga ta mbalan wonti mbi kisti da.

11

1 Palan ilgwe a pali wu nak gwe a pal ilgwe Almasihu pali wu.

Gaba ten yitlat gaa ga modli

2 A taskii nak de bakaa masanan ka mas ilgwe kaa nama palti sowu, kaa ngip ilgwe a mbokikii ang dani wu* nak gwe kaa kumi wu.
3 A lami de tak yisi de Almasihu kade bacina ga mas maani, a maani kade bacina ga modli. A Nya kade bacina ga Almasihu.
4 Mas maani gwe ngem Nya, sogo ta dlam gaba ga Nya na gaa ga yitle ka go, ta mbul bacina gwasi.
5 Mas kili gwe ngem Nya, sogo ta dlam gaba Nya a bata yitla gaa gwas ka sogo, ta mbul bacina gwasi. Ndakce suk tas wutl gaami ka kan.

---

‡ **10:23 10:23** Yen 1Kor 6:2. § **10:26 10:26** Zab 6:1. * **10:28 10:28** Ka lishti jwon wo de, *Daamti kade <<dii atl wo ga Nya kan na mas wul jwe ni giɓi wu.>>* * **11:2 11:2**Sogo*Kangwe asa pal wul wu*

6 Kume kili mbalan a yitla gaa gwas ka sowu, tas wutl ka. A kume wutlti
ka sogo pashti ka cit nsha wu, tas yitle ka.
7 Ba maani wo mbun de tas yitla gaa gwas ka so, nak de maani wo ta
mbok ang ten kangwe Nya ni suk nalti gwas wu. Ama modli wo ta mbok
ang ten nalti ga maani.†
8 Maani wo tet ten kili mbalan kan ta yil so, ama modli wo tet ka ba
maani kan ta yili.
9 Sa pal maani a gaa ga modli so, ama sa pal modli a gaa ga maani.
10 Yek laki yek ni ngetli ta kili mbalan yitla gaa gwas ka, tas mbok ang de
ta ni atl da ba maani, nak de Mil Shinti ji Nya nama yenti wu.
11 Mas na nu, ka kopti ga Bagaa wo, modli ni kak-kak suk maani so, a ba
maani ni kak-kak suk modli so.
12 Nak gwe de modli wo tet ten maani kan ta yil wu, nu kan, maani
mago modli ka zati. Ama mas wul wo sut mal Nya kan yili.
13 Bo yeni na gaa gwakan, mbun de ta kili mbalan ngem Nya a gaa gwas
ni ga buli ka lu motgaa ga man kopti ya?
14 Ai palti ga ba maani mbokan ang de wul nsha kan tas zak madlan gaa
gwasi ta tlali.
15 Ama kume madlan gaa ga kili mbalan tlal go nalti kan a malti, nak de
Nya palit madlami ta yitlet gaa kawu.
16 Kume malgon lam dlakti gaba ten gaba gwisi go, mi wo ma yis ilgon
so ban na gwisi sowu, a motgaa ga man kopti mago nu.

Dalti kan ten ngukti wul ga Bagaa Yesu

17 Ten iljin de ba hwikii go, ba taskii so, nak de motgaa gwakan wo hwa
motgaa ka sowu.
18 Ten ndat zhile wo a kumi de kume kaa mogaa wu, a ba bi gwakan a ni
de nam so, yek a ba kan naa gaba jon de gem.
19 Nuk ni, bi gwakan a ni de nam so, ta mbalan yis majwe nama kopti
Nya na gem wu da.
20 Kaa mogaa wugo, ngukti wul ga Bagaa kan akaa nguk so.
21 Kaa mogaa wi de kaa ba nguk wul go ko wokko ata nguk gwasi.
Kuzan nama tlot ga mali gon a mali gon wo ta nguk wi hal ba tloti.
22 Lubii nikii da gwe kaa ngukii akaa tla a gibi sa? Ko motgaa ga man
kopti kan kaa mbuli? Ko majwe ba ilgon nisi da sowu kan kaa lami de ta
nsha cisi? Yek kaa lami de ta hwikii ye, ni wu? Ta taskii ten ilgwe kaa
nama palti gwa? Ko njaa, ba taskii so.

Ndat ngukti wul ga Bagaa

23 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek de, ten gas gwe sa bal bi ga Bagaa Yesu
wu yek ta kan baredi.
24 Ta pal hwol tuk na Nya wugo, yek ta caali, yek ta wule, <<Gan go dli gi
kan, gwe Nya bali ga kisti gwakan wu. ngusi palti nu, tak daaman ninini
da.>>

---

† **11:7 11:7** 11:4-7 Sogo 4 *Mas ba maani gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu na tlal madlan gaa go ta mbul gaa gwasi.* 5 *A mas kili gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu a bata yitla gaa gwas ka so go ta mbul gaa gwasi. Ta kak-kak suk modli jwe asa yil daka tantu jwasan kawu so.* 6 *Kume kili mbalan yitla gaa gwas sogo, tas ni de kili gwe sa yisti na wutlti gaa wu, ama nak de de wul nsha kan ta kili mbalan wutl gaa kawu, tas zaki ta madlan gaami te da.* 7 *Ba maani mbun de tas zak tlal madlan gaa so*

25 Yek ta po pali nu ɗa kaal ɗa ngukti wul ga ka gasisi, yek ta kan mbuke, yek ta wule, <<Mbuka gan go yek ɗe ga pyal dlallat gaɓa ga hwulan gini. Dlip kaa tla wugo akaa ngusi daamti gini.>>‡
26 Dlip kume kaa nguk baredisi yek kaa tla ka mbuke wu, kaa nama gaɓa ten bi mashkan ga Bagaa se gas gwe ta pal sut wu.
27 Yek laki, mas malgwe nguk baredisi yek ta tla ka mbuka ga Bagaa ba kangwe mbun ɗe tas pali wu sogo, ta pali byas wul dli ga Bagaa suk hwulan gwas wi.
28 Ta mbalan daamti paa apaa ta nguk baredisi ata tla ka mbuke.
29 Mas malgwe nguk baredisi yek ta tla ka mbuke a bata yis damti ga dli Bagaa, ngukti suk tlatisi ɗe ta pali go ta nima tullat nolti gaa gwasi.
30 Yek laki yek ba mbalan wonti ka kii ndal so, a jon wo cwo nama cit gwasan, a jon wo yek sa mashi.
31 Ama kume ma nolan gaa ganan paa go, Nya a nolanni so.
32 A kume Bagaa ka nolanni wu, ta nolanni bas nolanni suk naa mbalan ji dii atl so.
33 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, kume kaa mogaa wi ɗe tak ngukan ilga nguki ga Bagaa go, ɓatan yilkeni.
34 Malgwe kuzan nama tlot gwas go, tas nguk wul gwas a lubii, ba motgaa gwakan laki a Nya nolkii so.
Naa wul jwe yi kaal go, a tul wugo ba hwikii ilgwe kaa pali wu.

12

Manti palti wul gwe a Shishi Ga Nya man Cilti bali wu

1 Yilkeni jini, a lami ɗe tak daman na lashi yisti ten balti balti jwe a Shishi ga Nya bali wu so.
2 Kaa yisi ɗe, ɗe bakaa ɓo ni ɗe man kopti sogo, sa ngusi gillat gwakan yek kaa kop gunki ɗe basa nwusi sowu.
3 Ten nak gwisi kan a lami ɗe tak yisi ɗe, ba malgwe a man wulti ɗe sa pali bi gaa Yesu tumal Shishi ga Nya wu. Aba malgon a man wulti ɗe <<Yesu wo Bagaa,>> kan se malgwe Shishi ga Nya koɓi nati wu.
4 Wul jwe a Shishi ga Nya bali wu wonti ama Shishi ga Nya wo ɗe nam kan.
5 Tantu gwe a mbalan pali wul Nya wu wonti, ama Nya ɗe nam kan asa palit wuli.
6 Palti wul ni ɗa wonti, ama Bagaa kaɗe man lakti a mbalan man palti.
7 Nya bal manti palti wul mas mbalan tas mbok ang ɗe Shishi ga Nyami ni kati, ta ko wokko mbi hwa wul a giɓi.
8 Mali gon wo ta balti manti gaɓa kangwe ta gaɓa na ɓotlkan yisti wul tumal Shishi ga Nya wu. Mali gon wo yek ta mbi manti gaɓa gwe yisti ni giɓi nal wu tumal Shishi ga Nya.
9 Gon wo yek ta balti ndalti ngasti ten Nya bana ɓanti so tumal Shishi ga Nyami. A gon wo yek ta balti manti ndokti mbalan tumal Shishi ga Nyami.
10 Mali gon wo yek ta balti manti palti ilgwe a ci ɓanti mbalan wu, gon wo yek ta balti manti dlamti ilgwe Nya hwit ɗe tas dlam wu. Mali gon wo yek ta balti yisti kangwe ta hul dlo ga Shishi ga Nya suk gwe ba shishi ga Nya ka sowu. Gon wo yek ta balti manti gaɓa na bi wonti,* gon wo yek ta balti manti ballat gaɓa gwe sa dlamti na zobsi bi wu.†

---

‡ **11:25 11:25** Yen Yil 24:6-8; Irm 31:31-34.
* **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu,* nuk ni ka ndati ɗe 28 pak
† **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu,* nuk ni ka ndati ɗe 28 pak

11 Mas jwisi wo Shishi ga Nyami kaɗe man balti na ngusi. Ata bal ko
wokko kangwe ta lami wu.

Dli ɗenam na kati wonti

12 Nak gwe dli ga mbalan wo ɗenam kawu. Ko ɗe kat dlisi wonti wu ama
dlisi wo ɗenam kan ni. Nu kan dli ga Almasihu ni pak.
13 Mas jinan sa palini baptisma tumal‡ Shishi ga Nya ɗenam ka dli
ɗenam, na man Yehuda, na majwe ba man Yehuda ka sowu, na zhel, na
majwe ba zhel ka sowu, yek mas jinan ma tla ka Shishi ɗe nam.
14 Dli ga mbalan wo kati wonti ka mo, kati ɗenam ka so.
15 Kume asan wule, <<Ami wo ang ka so, kat dlisi kaɗe ami so.>> A laki a
ba asan ani ɗe kat dlisi sa?
16 A Kume kang wule, <<Nak ɗe ami wo gwel ka sowu, kat dlisi kaɗe ami
so.>> A laki a ba kang ani ɗe kat dlisi sa?
17 Kume mas dli wo gwel kani go, ɗa nii kan mali a kum gaba gwi? A
kume mas dlisi wo kang ka go, ɗa nii kan mali a kum wusan gwi?
18 Ama yek Nya zi kat dlisi ko gwik-gwi ka lu gwe ta lami wu.
19 Kume kati ɗenam ka go, dlisi nan ko?
20 Nak kangwe ni wu, kat dlisi wo wonti kan ama dlisi wo ɗenam kan ni.
21 Gwel a wul ang ɗe, <<Yek ba pali naki ye so!>> A ba asan a wul gaa ɗe,
<<Yek ba pali naki ye so!>>
22 Nuk ni so, kat dli gwe ma yeni ɗe ni ten bi ilgon sowu, ni hwaɓi i'e
mal dlisi.
23 Kat dli gwe ma yeni ɗe nal sowu, yek kan ama ngalami ni. A kat dli
gwe mbun ɗe tan yilli deɓal sogo, yek kan a ma hwudali ka.
24 Ama kat dli gwe tan yeni go ba ɗe se ma palisi ilgon so. Nya pali nak
gwisi yek ta palli kat dlisi jwe tan yeni sowu, ɗe man nalti,
25 ba lashi motgaa ni ka dlisi so ɗa, se ko ta kat dlisi zi-ang yilkeni.
26 Kume kat dli ɗenam kum cwo wu, a mas dlisi kum ciciti. A kume sa
tas ɗenam wu, a mas dlisi pal hwol tuki.
27 Kii wo dli ga Almasihu kan, a ko wokko kat dlisi gon gwas kan.
28 Ka lu motgaa ga man kopti wo, yek Nya botl mil shinti jwasi. Na lop
wo yek ta botl jon ɗe man dlamti gaba ga Nya. Na mekan wo yek ta botl
jon ɗe man mbokti ang ten gaba ga Nya. Jon wo tas pal wul cit ɓanti. Jon
wo tas ndok mbalan. Jon wo tas zi-ang mbalan. Jon wo tas dan ɗe bacina.
Jon wo tas man gaba na zobsi bi kak-kak.
29 Mas jwasan kaɗe mil shinti ji botli ya? Ko mas kaɗe mil shinti dlamti
gaba ga Nya? Mas kaɗe man mbokti ang ten gaba ga Nya ma? Mas kaɗe
man palti wul cit ɓanti ya?
30 Mas jwasan kaɗe man ndokti mbalan ma? mas jwasan ka man gaba
na zobsi bi ya?§ Mas jwasan ka man balat zobsi bi gabe ya?
31 Laman balti wul jwe nal mani wu.*
Ba tuli a mbokikii ang ten tantu gwe mani wu mas.

13

Lamti kaɗe bali

‡ **12:13 12:13** Sogo*na*, sogo *ka* § **12:30 12:30** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu nwa* * **12:31 12:31** Sogo*Ama tak laman balti nal mani i'e*

1 Kume a man gaɓa na bi ga mbalaŋ mas* suk na bi ga mil shinti ji Nya, ama yek ba a lam mbalaŋ sogo, naɨ maŋ ɓot kwelalan sogo ɓot gaɨla maŋ tot nya kaŋ ani.
2 Kume a man dlaɨmti ilgwe Nya hwi ɗe ta dlaɨm wu, a kume a yis mas ilgwe ni ga hwudaɨli suk wul mas wu, a kume ngaɨsti gi ten Nya a man ɗambaɨti tlaɗaɨ ama yek baa lam mbalaŋ sogo, ani ten bi ilgon so.
3 Kume a baɨ mas ilgwe ni ɗa wu majwe ba ilgon nisi ɗa sowu, yek a baɨ dli gini taɨs kweli ka,† ama baa lam mbalaŋ sowu, ba mbi ilgon so.
4 Lamti wo dlot mbadl kaŋ, lamti paɨ hwa wul. Lamti paɨ duu tuk na mbit wul ga maɨlgon so, a ba a lak mbalaŋ ata ɓo getl ɗe ta mbuki wi so. Lamti lak nalti gaa sogo lamti gaa so.
5 Lamti lak tlilti gaa so a baɨta lak lamti gaa so. Baɨta lil mbadl baɨle so. Lamti wo ata dlo mbadl hal pakti daŋti
6 Lamti kum taɨmti ten yokit so ama ata kum taɨmti kume gem pi wu.
7 Lamti dlo mbadl ka mas daŋti. Lamti ngaɨs ten Nya ka mas wul. Lamti zi mbadl ten Nya ka mas wul. Aba zaɨt mbadl gwas a paki so, ata yisi ɗe ndaɨlti gwas wo ten Nya kaŋ ni, ata dlo mbadl na mas ilgwe pi wu.
8 Lamti a paki so. Ama dlaɨmti gaɓa ga Nya tumal mil shinti jwas a paki. Gaɓa na zobsi bi a paki. Yisti wul mago a paki.
9 Yisti wul ga mbalaŋ wo njikaŋ so, gaɓa ga Nya ɗe a mbalaŋ dlaɨm go njikaŋ so.
10 Ama ilgwe njikaŋ wu tul wu, gwe njikaŋ sowu a gilka.
11 Ɗe a yi ɗe yen mbalaŋ go, gaɓa gi wo ga yen mbalaŋ kaŋ, a daamti gi wo ga yen mbalaŋ kaŋ, paɨlti wul gi mago ga yen mbalaŋ kaŋ. Ama yek a nal wugo, yek a lak paɨt mil mbalaŋ ka.
12 Ningo yenti lu gaŋaŋ wo shish-shiti kaŋ naɨk maŋ yenti lu ka boka, ama ten gasisi kaŋ ma yen gwel suk gwel. Ilgwe a yisi ningo njikaŋ so, ama ten gasi wo ba yis wul mas kangwe Nya yisaŋ wu.
13 Ningo wul ɗe mekan ni ɗa jwe sa wu. Sik ɗe, ngaɨsti ten Nya, suk zaɨt mbadli suk Lamti. Ama gwe nal mani mas go yek ɗe lamti.

14

Gaɓa na zobsi bi suk dlaɨmti gaɓa ga Nya

1 Koɓaŋ tantu lamti akaa ngo ilgwe a Shishi ga Nya baɨli wu i'e, tun naɨk ba dlaɨmti gaɓa ga Nya so.
2 Maɨlgwe gaɓa na zobsi bi* go, mbalaŋ kaŋ ta nisi ma gaɓa so, Nya kaŋ. naɨk ɗe maɨlgon yis ilgwe ta naɨma dlaɨmti wu sowu. Wul jwe ni ga hwudaɨli wu kaŋ ta naɨma dlaɨmti naɨk gwe Shishi ga Nya koɓi na ti wu†
3 Ama maɨlgwe dlaɨm gaɓa ga Nya go, mbalaŋ kaŋ ta nisi ma gaɓa taɨs zisi ang ata mullisi mbadli ata ndaɨllisi daala.
4 Maɨlgwe gaɓa na zobsi bi go gaa gwas kaŋ ta naɨma kinti. Ama maɨlgwe dlaɨm gaɓa ga Nya go ta naɨma kinti ga mas maŋ kopti jwe mogaa wu.
5 A lami ɗe ta mas jwakaŋ gaɓa na zobsi bi,‡ ama a lami ɗe taɨk dlaɨmaŋ gaɓa ga Nya mani. Maɨlgwe dlaɨm gaɓa ga Nya wu, ta man maŋ gaɓa na zobsi bi. seko kume maŋ gaɓa na zobsi bisi a balli wu, ta kin motgaa ga maŋ kopti.

---

* **13:1 13:1** Sogo *manti gaɓa na wonti bi* † **13:3 13:3** Ka lishti jon tek wo *ta dli gi mbutl ka*

* **14:2 14:2** Sogo*bi jwe ba gwakaŋ ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 4, 13, 14, 19, 26 suk 27 † **14:2 14:2** Sogo*Tumal Shishi ga Nya* ‡ **14:5 14:5** Sogo*bi jwe ba gwakaŋ ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 6, 18, 14, 22, 23 suk 39

6 Yilkeni jini, kume a tul malkii yek a hwikii gaɓa na zobsi bi go, yek ka
mbi tenan ye? Ama kume a hwikii ilgwe Nya ɓuli gwel yek a yeni wu,
sogo yisti wul sogo dlamti gaɓa ga Nya, yek a mbokikii ang ten gaɓa ga
Nya go a mani kii.
7 Ko ta ilgwe ba mbadl nisi ɗa sowu nak mbazhel suk molo, kume yal
gwasan yil i'e sogo ɗa nii kan mbalan a kumi gwi.
8 A kume basa hot shetal kangwe asa hot wu sogo, ɗa nii kan mbalan a
yili dlanti gwi?
9 Nu kan kume kaa hwi gaɓa mbalan na bi gwe basa yisi sogo, sa yisan
ilgwe kaa dlam wu ɗa nii? Gaɓa gwe ka dlam wu a kop yetal.
10 Bi gaɓa ni ɗa wonti ten dii atli, a ko gwik-gwi na gaa gwasi.
11 Kume a man bi ga mbalan sogo ɗe mandaki kan ani mal mali a mali
mago ɗe mandaki kan ta nini.
12 Nak ɗe ka lam manti palti wul gwe a Shishi ga Nya bali i'e wu, ngo
gwe a kin man kopti wu.
13 Yek laki ningo mas man gaɓa na zobsi bi wo, tas ngem Nya tas baltì
manti ballat gaɓe.
14 Kume a gaɓa suk Nya na zobsi bi wu, Shishi ga Nya kaɗe man gaɓa
suk Nya, a yis ilgwe a dlam wu so.
15 Yek ba pali ye ni wu? Ba gaɓa suk Nya ka shishi gini. Ba wul koo tas
ga Nya ka daamti gini. Ba wul koo ka daamti gini.
16 Kume ka gode Nya na shishi gwa na ngwe go, ɗa nii kan malgwe bata
yis ilgwe ka nama dlamti sowu a wule amin, nak ɗe ta yis ilgwe ka nama
dlamti sowu gwi?
17 Ka nama pit godiya Nya i'e, ama mal go ka mbalti na ilgon so.
18 A pal hwol tuk na Nya nak ɗe a man gaɓa na zobsi bi man kii mas wu.
19 Ama ka lu motgaa ga man kopti wo, ta dlamti gaɓa ɗe namtan gwe
mbalan a yis gaami wu manii gaɓa na zobsi bi zangu ɗe kutl.
20 Yilkeni jini man kopti, daamankii nak mil mbalan so. Ten yokit wo,
akaa dam nak mil lali, ama ta daamti gwakan ni nak kiɗi mbalan.
21 Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe,
<<Ba gaɓe mbalan jin na pyal bi
suk mandaki bi.
Ko na nu, sa kati kan gaɓa gi so,>>§
Bagaa ka dlam nu.
22 Gaɓa na zobsi bi wo ga man kopti ka so ama ta majwe ba man kopti
ka sowu yeni asa kaami. Ama dlamti gaɓa ga Nya wo a gaa ga man kopti
kan asa pali, a gaa ga majwe ba man kopti ka sowu ka so.
23 Kume man kopti mogaa mas wu yek ko wokko nama gaɓa na zobsi bi,
yek majwe basa yis ilgwe kaa nama palti sowu,* sogo majwe ba man kopti
ka sowu tul kali go, sa wule booli ka kankii sa?
24 Ama kume kaa nama dlamti gaɓa ga Nya mas jwakan kan yek
malgwe ba man kopti ka sowu sogo malgwe bata yis ilgwe nama pat wu
sowu te tet go ai gaɓe a tanan mbadl gwasi ata ci atl gaa.
25 Nak ɗe ilgwe ni ga hwudali ka mbadl gwas wu yil deɓal wu, ta ngus a
cina ɗa Nya ka ata wule gem Nya ni ka kii.

Kangwe mbun ɗe ta mbalan ngusi Nya atl wu

26 Nikma pali gwi yilkeni jini? Kume ka mogaa wu, ta gon nama wulti
koo tas ga Nya, a gon nima mbokti ang wul mbalan, a gon nama dlamti

§ **14:21 14:21** Yen Ish 28:11,12. * **14:23 14:23** Sogo*jon ngusi kumti gazi*

ilgwe Nya ɓulit gwel yek ta yeni wu, a gon nama gaɓa na zobsi bi, a gon nama ballat zobsi bisi. Mas ilgwe kaa pali go, palini kangwe ka ndalli daala yilkeni man kopti wu.
27 Kume malgon a gaɓa na zobsi bi wu, mbun ɗe ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan gaɓa na zobsi bi. Gan paki wu, a gan po gaɓa ne, a malgon nama ballat ilgwe sa dlam wu.
28 Kume man ballati ni ɗa sogo, ta man gaɓa na zobsi bi dan mbetlak ka motgaa ga man kopti, tas dlami gaa gwasan suk Nya.
29 Ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan dlam gaɓa ga Nya, a naami bodlal ilgwe sa dlam wu.
30 Kume malgon nama dlamti gaɓa ga Nya, yek Nya hwi ilgon mali gon gwe ni na zhila wu, ta malgwe nama gaɓa wu zak gaɓa.
31 Na nu kan mas jwakan nam nam ka dlam gaɓa ga Nya ta mas mbalan mbi yisti a ndallasi gahwulan.
32 Shishi dlamti gaɓa ga Nya ni ang ɗa mil shinti dlamti gaɓa ga Nya.
33 Nya ganan wo ga gulsat lu ka so, ama man mullat mbadl kan,
Nak gwe asa pali ka lu motgaa ga man kopti wu.
34 Modli wo tas dan mbetlak ka motgaa ga man kopti, sa balsi bi gaɓa so. Tas kop ilgwe ni wu nak gwe mbat gaɓa ga Musa dlam wu.
35 Kume sa lam kumti gas ilgon go, tas ngem maani jwasan a lubii, wul nsha kan ta modli gaɓa ka lu motgaa ga man kopti.
36 Yenti gwakan go gaɓa Nya wo tet ka kii kan yilla? Ko kii na ngwekan kan sa ndekii hwit gaɓa ga Nya?
37 Kume malgon kan ɗe ti wo man dlamti gaɓa ga Nya kaɗe ti wu, sogo Shishi ga Nya balti manti tas yisi ɗe ilgwe a nama lishti go Bagaa ka hwini.
38 Mas malgwe kan ɗe ilgwe a nama dlamti go ni ten bi ilgon sowu, ti mago bak kamanti ɗe ilgon so.†
39 Yilkeni jini, dlokamankii tak dlaman gaɓa ga Nya i'e, ama bak hana gaɓa na zobsi bi so.
40 Mas ilgwe kaa pali wu, palini kangwe mbun ɗe tak pali wu.

15

Palti ga Almasihu kaami

1 Yilkeni jini, hanta daamikii gaɓa man tamti gwe a hwikii wu, gwe ɗe kaa kan ka mbadl gwakan yek kaa ngiɓi wu.
2 Gaɓa man tamti ɗe a hwikii go yek laki yek kaa mbi kisti ɗe kume gaɓa gwe a hwikii wu dlal ka mbadl gwakan wu. a kume gaɓe dlal sowu zat mbadl gwakan ten Almasihu wo ten koo lu kan ni.
3 Ilgwe Nya balan go yek kan a balkii gwe mbun man mas wul wu, ɗe Almasihu mashi nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu.
4 Yek sa lepti, yek Nya pallat kaami nak gwe gaɓa ga Nyami dlam wu.
5 Yek ta tuli Biturus,* yek ta po tuli mil shinti ji botlisi ɗe kutl cet lop ju.
6 Yek ta tuli man kopti jwas jwe wonti man zambal ɗe namtan ju, jwe jon jwasan yi kaami wu, ko ɗe jon wo sa mash wu.
7 Yek ta po tuli Yakubu pak. Kaal ɗa nugo yek ta tuli mas mil shinti jwas ji botli.
8 Yek ta ɓa kul bisi go yek ta tulini ami ɗe baa ni ten bi ilgon sowu.

---

† **14:38 14:38** Lishti jon wo *malgwe yis gaami sogo bas yis gaami so la Kepas*

* **15:5 15:5** Na bi Giris wo

9 Amik ɗe nak'eni ga mil shinti ji Almasihu mas, mbun ɗe tas mbe ɗe
yen shinti ga Almasihu so pamma nak gwe tet go a ci dletlnapcan motgaa
ga man kopti i'e wu.
10 Ama nak ɗe Nya yen gonti gi wu, yek ta pallan nak gan ɗe ani wu. A
yenti gonti gwas wo ba ni ten koo lu so. Ilgwe a pali wu man ji naa mil
shinti ji botli mas. Ko ɗe manti gi ka so ama yenti gonti ga Nya ka laki yek
a mani wu.
11 Na gaba gwe a dlam ten Almasihu wu, na gwe sa dlam wu mas ɗe
nam kan, a dani kan kaa zi mbadli.

Majwe mash wu a pal kaami

12 Nak ɗe ma nama lakti icin ten bi palti kaami ga Yesu go, yek laki yek
jon jwakan nama wulti ɗe majwe mash wu a pal kaami so ye?
13 Kume majwe mash wu a pal kaami sowu, Yesu mago ta pal kaami so.
14 A kume Yesu pal kaami sowu, gaba ga Nya gwe ma hwikii go ni ten bi
ilgon so, a zat mbadl gwakan mago nu.
15 Ama cina ɗa nak gwisi, a nak wule, ma nama kopti kaal ga lal ten
Nya, nak ɗe ma wule ta tlil Yesu tet ɗaka mashkan kawu. Kume Almasihu
tli tet ɗaka mashkan ka sowu, majwe mash go gem kan sa tli tet ɗaka
mashkan so.
16 A kume majwe mash wu a tli tet ɗaka mashkan ka sowu, Yesu mago
ta tli so.
17 Kume sa tlil Yesu tet ka mashkan sowu, ngasti gwakan ten Yesu wo
ten koo lu kan ni. A hal ninge ka yi ka palti byas wul gwakan.
18 Ten nak gwisi kan man kopti jwe sa mash wu gil kawi miti-miti.
19 Kume zat mbadl ganan ten Yesu wo tokte ten danti gan kawu, ma
daman ɗe wul cit gonti man mas naa mbalan.
20 Ama gem kan, sa tlil Yesu ɗaka mashkan ka, Gwisi ka mbok ang ɗe sa
tlil majwe mashkan wu ɗaka mashkan ka.
21 Nak ɗe mashkan tul tumal mbalan wu, nu kan mbalan a tli ɗaka
mashkan ka tumal mbalan.
22 Nak gwe mas mbalan mash tumal ilgwe Adamu pali wu, nu kan mas
mbalan a tli ɗaka mashkan ka tumal ilgwe Almasihu pali wu.
23 Ama tlit ɗaka mashkami wo jon a tli apaa jon po tli. Almasihu ka tli
cina, apaa majwe ni ɗe jwas ju tli gas gwe ta pal sut ɗu.
24 Ka sa'isi kan paktisi a tuli, sa'i gwisi kan ta palli guumi a ang ɗa Nya
Buka ka. De ta taas mas Yetal jwe ɗe sik ɗe guu ju ka wu, suk kidi bacina
suk man iko.
25 Ngetli kan ta Almasihu dan ɗe guu, se Nya palli mas man nget gwas a
atl ɗa asan gwas ka.†
26 Man nget gwas gwe ta tlot ka ka kaali go tik ɗe mashkan.
27 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu ɗe, <<Nya zi mas wul a atl ɗatka.>> Sa
dlam nugo <<mas>> ba ɗe we Nya na gaa gwas ɗe ta balti ndalti ten mas
wul go ta ni atl ɗatka so.‡
28 Ka sa'i gwe Nya palli mas wul ten ang ga Yen gwas wu, Yeni wo ta dan
ten ang Nya, malgwe palli mas wul ten ang gwas wu ta Nyami dan ɗe mas
wul.
29 Kume majwe mash wu a tli ɗaka mashkan ka sowu, majwe sa palisi
baptisma ka lal ga majwe mash wu hwa? A kume majwe mash wu sa po
tli ɗaka mashkan ka sowu, yek laki yek sa pali baptisma mbalan ka lal
gwasan ye?

† **15:25 15:25** Yeni Zab 110:1. ‡ **15:27 15:27** Yen Zab 8:6.

30 Ama mi wo yek laki yek ma na ma telti gaa ganan ka bomti mas cin
ye?
31 Ani ten bi mashkan mas cin. Gem kan yilkeni jini, nak gwe a nama
ɓot ngetl nakii ka Almasihu Yesu Bagaa wu.
32 Kume a dlananni suk wul me ka ban Apisa na zat mbadl ga mbalan
go, yek ba mbi duk ye? Kume majwe mash wu a tli ɗaka mashkan ka sogo,
<<Ma ngukan wul a ma tlani
nak ɗe ayo go ma mashan wu.>>§
33 Ba malgon shelkii so, danti suk byas mbalan a laki a mbalan lil ka.
34 Daamankii hwaɓi tak zakan palti byas wul, nak ɗe jon jwakan wo sa yis
Nya sowu, a dlam nu ta nsha cikii.

Dli gwe ma tli ɗaka mashkan ka na nali wu

35 Gon a mbalan kum gazi ɗe, ni kan majwe mash wu a tli ɗaka
mashkan gwi? Wundal dli gwik sa tli na nali gwi?
36 Kadlan! Mas ilgwe mbalan ɓak go se mashi a paa nda teti.
37 Kume ka ɓak alkama sogo zobsi ilgon go, ilgwe ka ɓak wu ka te so,
kume ka ɓak gwe alkama sogo zobsi ilgon wu, a te ɗe zobsi ilgon.
38 Ama a Nya bal dli mas ilgwe ma ɓakan nak gwe ta lami wu. Mas
wundal wo a Nya balti dli gwasi.
39 Nu kan dli wo gaa ɗe nam kan ni mas so, dli ga mbalan ni ɗa, a dabba
ni ɗa, a ga yadl ni ɗa, a ga kwes ni ɗa.
40 Ka wul jwe Nya pali go, ga dlo nya ni ɗa, a ga ten dii atli ni ɗa. Ama
nalti ga gwe ni dlo nya wu ni kak-kak, a nalti ga gwe ni ten dii atl wu ni
kak-kak.
41 Nalti ga cin ni ɗa, a ga lip ni ɗa, a ga kyatlal ni ɗa. Kyatlal mago
kak-kak kan sani.
42 Nu kan tlit ɗaka mashkan ga majwe mash wu ani. Sa lep dli ganan
man mokit gan ka, ama a lak tli, a ilgwe sa tlili go a po mash so.
43 Asa lep dlisi ka lashi nalti ama asa tlili na nalti. Asa ɓak dlisi ka lashi
nalti, asa tlili ka nalti.
44 Sa lepti ɗe dli ga mbalan, ama asa tlili ɗe dli ga Shishi.
Dli ga mbalan ni ɗa, a dli gwe a Shishi ga Nya bali wu ni ɗa. Nak ɗe dli
ga mbalan ni ɗa wu, nu kan dli ga Shishi mago ni ɗa
45 Nak gwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu, <<Adamu mbalan ga cina wo
man rai kan, ama Adamu ga kaali go Shishi man balti rai kan.>>*
46 Ga Shishi ka tul cina so, mbalan kan. Kaal ɗa mbalami yek Shishi tuli.
47 Mbalan ga cina wo na atl kan sa palti, a ga kushka kan. Ama mbalan
ga na lop wo sut Nya kan ta yili.
48 Nak gwe mal ga atli ni wu, nu kan majwe ni ɗe ga atl wu ni. Nak gwe
mal ga nya wu ni wu, nu kan majwe ni ɗe ga nya wu ni.
49 Nak gwe ma te malgwe sa palti na kushka wu, nu kan† ma te malgwe
yil sut Nya wu.
50 Han ta ɓo hwikii yilkeni jini, a pi ta dli ganan man hwulan suk tlu gan
mbi Nya boo so, nu kan dli man mokiti mago a mbi dli gwe ba a moki
sowu so
51 Ɓo katan kang ta ɓo hwikii ilgon gwe ni ga hwudali wu, mas jinan
kan ma mashan so, ama mas jinan sa balli dli ganan.

---

§ **15:32 15:32** Yen Ish 22:13. * **15:45 15:45** Yen L. Z. 2:7. † **15:49 15:49** Ka lishti jon tek go *han tan*

52 Nak cit gwel kan sa balli dli ganan, na kumti hotti no ga kaali nak de sa hot nomi wu. Apaa sa tlil majwe mash wu na dli gwe ba a moki sowu. Apaa sa balli dli ganan.
53 Ngetli kan tas balli dli ganan gwe a moki wu ta dan de gwe a moki sowu. Apaa dli gwe a moki wu dan de gwe a mash sowu.
54 Kume sa palli dli gwe a moki wu de gwe a po moki sowu, a man mashkan pal de gwe ba a mash sowu, apaa ilgwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu njikan gwe wule, <<Sa sanga mashkan kawi, sa ci ban tenti wi.>>‡
55 <<Ki mashkan ka cin ban ko,
ilgwe aka tlo mbalan na nali wuk gwi?>>§
56 Byas wul wo yek de byas ikan man tlot ga balan. Mbat wo yek de ndalti ga byas wul. go yek de palti byas wul.
57 Ama ma pal hwol tuk na Nya nak de ta laki yek ma cin ban tumal Bagaa Yesu Almasihu wu.
58 Yilkeni jini ga lami, dlalan na ndalti ba ilgon hwotkii so. Balan gaa gwakan ten palti wul ga Nya i'e mas cin nak de kaa yisi de ilgwe ka nama palti ka Bagaa Yesu go ten koo lu kan ni sowu.

16

Zat ang yilkeni man kopti

1 Ningo ten ilgwe kaa lishi ten bi zat ang gwe kaa zi-ang man kopti wu, palan ilgwe a hwi man kopti ga Galatiya de tas pali wu.*
2 Cin ga cina ka multi de nitgi mas ta kokko zi ilgon ka ka ilgwe ata mbi wu, bak ɓati de se a tul paa a kaa nda mooti so.
3 Kume a tul wu, ba shin majwe kaa kansi de man gem wu de tas sul ilgwe kaa mwe wu na takarda tas tale Wurshelima.
4 Kume mbun de ta li wu, apaa a li suksi.

Ilgwe Bulus ngemi wu

5 A koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu, ba tul malkii, nak de ba koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu.
6 Gon a dam malkii hal a la pakti ga watlan, ten de tak zini nini ang mas lu gwe ba li wu.
7 A lami de ta tuli a yenkii a zigaa so. A nama zat mbadl de ba lam multi sukkii de Bagaa Yesu lami wu.
8 Ama ningo ba dan a Apisa se gas Pentekos.
9 Nak de Nya ɓuli bal tantu ga palti hwa wul a de ama man nget ilgwe ba pali wu wonti.
10 Kume Timoti tul malkii wu, kamanti ang lop lop nak de ti mago Bagaa Yesu kan ta nitma palti wul nak gwe a nama palti wu.†
11 Ba gon gwakan mbulti so, lakanti tantu tas pal tet malanni na tami mbadli, a nama ɓatti palti gwasi suk naa yilkeni jwakan.
12 A ngem yilka ganan Apolos i'e tas li ban Korinti malkii suk naa yilkeni jon, ama nak ningo ta ɓo lam lat so, kume ta mbi ang lat wugo ta li.
13 Daman na kang gaa, dlalan na ndalti ten ngasti gwakan ten Nya. Daman na ndali mbadli, dlalan ndali.
14 Palan mas wul ka lamti.

---

‡ **15:54 15:54** Yen Ish 25:8. § **15:55 15:55** Yen Hos 13:14. * **16:1 16:1** Yen Rom 15:25,26.
† **16:10 16:10** Yen 1Kor 4:17.

15 Yilkeni jini, kaa yisi ɗe man boo ga Sitipanus kaɗe majwe daŋ ɗe maŋ
kopti ga Yesu cina ka ban Akaya wu, yek sa bal gaa gwasaŋ tas pali wul
maŋ kopti.
16 A naŋma ngemti gwakaŋ tak koɓaŋ gaɓa ga maju mas na majwe tla
bomti ten palti wul suksi wu.
17 A kum tamti tulti ga kaa Sitipanus suk Potunatus suk Akaikus, yek a
yeni wule kik tuli.
18 Nak ɗe sa lakaŋ ten hwol tuk wu mas sukkii, wundal ga majwe mbun
ɗe ta mbalaŋ nallasi.

Pallat bi ga Bulus

19 Maŋ kopti jwe ni ka atl ga Asiya wu mas naŋma gaɓet gwakaŋ ɗa. Kaa
Akila suk Pirisila‡ suk maŋ kopti jwe asa mogaa a ɗaasi kawu naŋma gaɓet
gwakaŋ ɗa i'e ka Bagaa Yesu.
20 Mas yilkeni jinaŋ naŋma gaɓet gwakaŋ. Gaɓe yilkeni na gaɓet mbokti
ang ten lamti ka zok mbadli nak gwe mbun ɗe ta maŋ kopti pali wu.
21 Ami Bulus amik lish gaɓet ge na ang gini.
22 Malgwe lam Bagaa sogo ta Bagaa palit bi gaa. Tuli, Bagaa!§
23 Haŋ ta alheri ga Bagaa Yesu daŋ sukkii.
24 A lamkii mas jwakaŋ ka Almasihu Yesu. Amin.*

‡ **16:19 16:19** Mbeti na bi Giris wo yek ɗe*Pirisika*sogo ɗe*Pirisila*
§ **16:22 16:22** Ilgwe sa dlam na bi Arameya go yek ɗe *Maranata*a gaa gwas kaɗe *Teɗi Bagaa.*
* **16:24 16:24** Ka lishti jon wo*Amin*ni giɓi so.

2 Man Korinti

Gaɓeti

1 Ami Bulus yen shinti ga Almasihu tumal lamti ga Nya suk Timoti yilka
gaŋaŋ mik lish gaɓa ge,
Ma nikii ma lishti kii motgaa ga maŋ kopti gwe ni ka baŋ Korinti wu,
suk mas mbalaŋ ji Nya jwe ni ma daŋmti ka atl ga Akaya wu.
2 Ta alheri suk multi mbadli gwe a Nya Buka gaŋaŋ suk Bagaa gaŋaŋ
Almasihu Yesu bali wu daŋ sukkii.

Nya wo maŋ taasti mbadl ka kaŋ

3 Haŋ ta nalti daŋ ɗe ga Nya Buka ga Bagaa gaŋaŋ Almasihu Yesu, tik ɗe
Buka maŋ yenti gonti suk taasti mbadl ga mbalaŋ ka ka mas wullu.
4 Tik nini ɗe maŋ taasti mbadli ka mas tlat bomti gaŋaŋ, ten ɗe taŋ
taasaŋ mbadl ji mas majwe sa naŋma tlat bomti wu ka, tumal taasti mbadl
gwe ma mbi mal Nya wu.
5 Nak kangwe ma naŋmma tlat wundal ga bomti gwe Yesu tla wu, nak
gwisi kaŋ ma mbi bal taasti mbadli ga Nya tumal Almasihu.
6 Ko ɗe ma tla bomti wu, ai ten ɗe ta daŋmikii ɗe ilgwe a taasikii mbadl
suk ilgwe a laki akaa mbi kisti ɗa wu kaŋ. A kume sa taasini mbadl ka go
ten ɗe tak mbi taasti mbadl ka pak, kangwe kaa man dlot mbadl ka bomti
gwe ma naŋmma tlati wu.
7 Aba ma cel ka mbadl nakii so nak ɗe ma yisi ɗe nak kangwe kaa naŋma
tlat bomti nak gaŋaŋ wu, nu kaŋ kaa mbi taasti mbadl gwe a Nya paŋini
wu.
8 Yilkeni jini, a naŋma lamti tak yisi ɗe ma naŋma tlat bomti ten kat atl ga
Asiya. Ma tla bomti i'e yek bomti ngwe ta man ngetl gaŋaŋ hal yek ma zi
ka mbadl gaŋaŋ ɗe ma po pi so.
9 Gem, ma kumi ka mbadl gaŋaŋ wule maŋshkaŋ ka ɓali, nak majwe sa
baŋ bi wi ɗe sa tlosi kawu. Ama nak gwisi pi kangwe ma po ngaŋssaŋni ten
manti wul ga gaa gaŋaŋ sowu, ama taŋ ngaŋsaŋni ten Nya, ti ɗe maŋ pallat
ji majwe maŋsh wu kaami wu.
10 Nya yillaŋi tot ɗaka byas bomti maŋ laki maŋshkaŋ gwisi ka, ama yisi
ɗe taya kisaŋni. Tenti kaŋ ma zaŋ mbadl gaŋaŋ taŋs ngusi kisti gaŋaŋ.
11 Ngusini ngemti Nya ne. Mbalaŋ wonti a paŋ hwol tuk na Nya ten bi
gaŋaŋ suk hwa wul jwe ma mbi ten ndakti ga ngemti Nya gwe mbalaŋ
wonti paŋi wu.

Bulus ɗambaŋ cin laŋ gwas baŋ Koronti

12 Bot ngetl gaŋaŋ wo yek ɗe mbadl gaŋaŋ baŋni ɗe ma paŋ daŋmti cilti na
gem na mbadl ɗe naŋm ten dii atli nak gwe Nya lami wu. Ma paŋi nak gwisi
tumal alheri ga Nya ba ɗe we tumal botlkaŋ yisti wul ga dii atl so.
13 Ma lishikii ilgwe kaa man dlaŋmti akaa yis gaami mas wu.
14 Nak ɗe ningo kaa nak yis gaami wu, a naŋma zaŋt mbadl ɗe kaa lak yis
gaami mas, kangwe ɗe gas gwe Bagaa Yesu a pal go kaa ɓo ngetl naŋmi nak
kangwe ma ɓo ngetl nakii.
15 Nak ɗe ndaŋi gahwulaŋ ni ni ɗa ten gaɓa gaŋmi wu, yek laki yek a lami
ɗe ta sak yenkii tak mbi hwa wul asaŋmi na ɗe lop ga tulti gi ɗa.
16 A naŋma lamti ta koɓi tu malkii ɗe a ɓa li Makedoniya wu, a po koɓi tu
malkii ɗa ɗe a ɓa pal tet wu. A kaa zi-ang, ɗe a ɓa pal atl gi Yehudiya wu.

17 Kaa daman gwa we a zi mbadl gi ka lu de nam ten bi tulti gi sa? Ko
kaa ɓa yeni go nak mbalan ji dii atl kan a pal bi tulti gini, yek a wule,
<<Yii, ba tuli.>> Sogo <<Wowo ba tul so?>>
18 Ama nak de Nya wo man njikan gaɓa gwas kawu. Mi ma wu gaɓa gwe
ma nikii ma hwiti go, ba de <<Yii,>> a lak dam de <<Wowo,>> ka so.
19 Nak de Yen ga Nya Almasihu Yesu gwe de, na ami suk Silas suk Timoti
de ma hwikii gaɓa tenti go man wulti de <<Yii,>> Sogo <<Wowo,>> ka
sowu. Ti wo dlip <<Yii,>> kan.
20 Nak de tumal Almasihu Yesu kan Nya njikan mas wul jwe ta dlalli
gaɓa dani wu, tumalti kan ama wule, <<Amin,>> tan tas shin ga Nya.
21 A Nya ka laki yek nami nakii yek ma man dlalti na ndalti ten kopti ga
Almasihu, nak de tik botlanni,
22 yek ta lakini ilgwe a mbok ang de mi wo mbalan jwas kan wu. Yek ta
lak Shishi gwas ka mbadl ganan gwe nama mbokti ang de ilgwe a pi a cina
go gem kan wu.
23 Nya ka yis ilgwe laki yek ba po pal te ban Korinti ka sowu, a ilgwe laki
go yek de ba lak mbalikii diɓalti gaa kan.
24 Ba de we ma zikii palti wul ngetli ten de kaa ɓal de majwe ngassi ten
Nya wu so, ma nama palti wul gaa de nam sukkii tak palan hwol tuk ɗa
nak de kaa dlal na ndalti ten ngasti gwakan ten Nya wu.

2

1 Yek laki yek a zi ka mbadl gi de, ba po tul malkii a lakkii ten palti duu
tuk so.
2 Kume a lakkii ten palti duu tuk go, wok ka lakan ten palti hwol tuk
wo? kii de a lakkii ten palti duu tukisi wu ka sa?
3 Ilgwe laki yek a lish gaɓa gwe a lishi ga cina wugo yek de kume a tul
wu, ba kii de mbun de tak lakanni nini ten palti hwol tuk wu lakan ten
palti duu tuk so. Nak de a yisi ma ya palan hwol tuki mi sukkii mas wu.
4 De a lishikii go a nima tlat bomti, a nama duu tuk i'e, na lwu ka gwel
gini. A ba de ta lakkii tak palan duu tuk ka so ama tak yisan kangwe a
lamkii i'e wu.

Taasi majwe palikii byas wullu ka

5 Kume malgon pal wul duu tuk wu, ami kan ta pali so ama ai mas jinan
kan ta palini. A nama dlamti nu ba de ta cikii dleingapcan ka so.
6 Nolti gwe ta tla ka ang ga mbalan wonti ka kii wu kumit wi.
7 Ningo taasan byas ilgwe ta palikii wu ɗa mbadl jwakan ka, akaa taasit
mbadl ka. Bak zakanti ta duu tuk man ngetl gwas so.
8 Kume nuk'wu, a nama ngemti gwakan tak mbokiti ang de kaa lamti i'e.
9 Ilgwe po laki yek a lishikii gaɓe go yek de ta yeni ko kaa koɓan ilgwe a
hwikii wu dlip.
10 Mas malgwe kaa taasit byas wul ka go, a taasit ka wi pak. A mas byas
wul gwe a taasi ka go de hal ilgwe a taasi ka ni ɗa wu, ten bi gwakan kan
tumal Almasihu,
11 kangwe shedan a man gillat gwakan ka sowu, nak de ma yisan
ɓotlkan gwas wu.

Lilti mbadl ga Bulus a ban Turawas

12 De a li ban Turawas ta dlam gaɓa man tamti ten Almasihu kali wu,
yek Bagaa ɓuli tantu dlamti gaɓa.
13 Ko de ili hwotan i'e nak de a mbi yilka gi Titus kali sowu. Yek laki yek
a pallisi bi yek a li ban Makedoniya.

14 Ama a nama palti hwol tuk na Nya, ti de ata kobi nami ama cin ban
ka mas wul tumal Almasihu wu. Tik nima kopti nami tan tala tami gaba
ten Almasihu ko a ako nak turare man tami wusan gwe a ngashlu wu.
15 Damti ganan wo nak turare man tami wusan gwe Almasihu taki Nya
kan ni. Gwe a tami wusami matl danka majwe sa ba kissi ju suk majwe sa
ni ten tantu ga lilti ka ju.
16 Majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju, sa ba kum tami wusami go nak
wusan gwe a tuli mbashkan wu kan. A mal majwe sa ba kisi go tami
wusan gami wo wusan ga mbadl kan gwe a bal mbadl mbalan wu. A ba
malgon a man kanti dibalti ga palti wul nak gwisi so.
17 Mi wo nak majwe asa dlam gaba ga Nya ten de tas mbi ilgon wu kan
manan so. Ama nak de Nya ka shinan wu, yek laki yek ma namma dlamti
gaba gwasi na gem a cina datka ka damti ganan de man palti wul ga
Almasihu.

3

Man palti wul ji pyal dlallat gaba

1 Ma ba nda tasti gaa ganan ma? Kaa nama lamti de tas lish gaba gwe a
mbok ang tenni malkii sogo gwe a mbok ang tenkii malanni wu nwa?
2 Kii gaa gwakan kik de lishti gaba ganan, gwe sa lishi ten mbadl ganan
wu, ta ko wokko dlami tas yisi da wu.
3 Kaa mbok ang de kii wo lishti gaba ga Almasihu kan, gwe sa lishi tu
ten palti wul gwe ma pali wu. Ama ba de na wul lishti kan sa lishi so, sa
lishi na Shishi ga Nya gwe ni mbadl wu ba de we ten ye gwe asa pal lishti
dani wu so.
4 Ma dlam nak gwisi nak de ndalli gahwulan nini da a cina ga Nya tumal
Almasihu wu.
5 Ilgwe ma pali go na manti palti wul ga gaa ganan ka so, ama Nya ka
balni manti palti wul nak gwisi.
6 Tik laki yek ma dam de man palti wul ji pyal dlallat gaba, ba de tumal
mbat gaba gwe sa lishi wu so, ama tumal Shishi ga Nya. Nak de a mbat
gaba gwe sa lishi tulli mashkan ama a Shishi bal mbadl wu.
7 Nak de mbat gaba ga Musa gwe sa lishi ten ye tulli cilti ga nalti ga Nya,
hal yek ba man Yisiraila po man yenti cina gwel ga Musa so, ko de a cilti
gwisi gil ka wu. Nak de cilti ga cina gwel ga Musa wo man pakti ka kawu,
8 cilti ga nalti ga Shishi ga Nya de a pal wullu a nal man gwisi sa?
9 Kume ilgwe a lak mashkan go man nalti kawu, ilgwe a tulli damti de
man palti wul ndakce a cina ga Nya wu nallan mani!
10 Kume ma kusan gus dlallat gaba suk pyal dlallat gabe go ma yisi de
gusisi gwe de tek go man nalti kawu, ningo nalti poyit so nak de sa cingalti
ten pyali gwe nal mani wu.
11 Nak de ilgwe a cilti gwas paki wu tul na nalti wu, ni kan nalti ga cilti
ga ilgwe ba a paki sowu a ni gwi?
12 Nak de wundal ga zat mbadl gan nini da wu, yek laki yek gahwulan
ndalini.
13 Mi wo nak Musa kan ma nan so, de ata yitla cina gwel gwas ka na
lukal, kangwe ba man Yisiraila a man yenti cilti ga nalti man paktisi ka
sowu.
14 Ama yek mbadl gwasan kangal ka. A hal ase a ilgon yitla gwel mbadl
ka basa yis gem gwe ni ka gus mbat gaba wu so de sa dlam wu. Gwisi
nama mbokti ang de hal ase sa bo kamisi ilgwisi ka so, nak de tumal
Almasihu na ngus kan asa man kanti ili kawu.

15 A ilgwisi laki basa yis gaa ga mbat gaba ga Musa so, hal ase kume sa ba dlamisi wu.
16 Ama kume mbalan ballat tet mal Bagaa wu asa yillit ka.
17 Bagaa kade Shishi gwisi, a lu gwe a Shishi ni go ba mbalan a dam de zhel so.
18 A mi de sa yitleni gwel ka sowu, ma namma mbokti ang ten cilti ga nalti gwasi nak boka. Asa nama ballat ganan tan palan nakti. A ballat gami de sa ni nima palti wu nama mbaltidli na cilti nalti tumal Bagaa ti de Shishi wu.

4

Wul ang ka cikda atli

1 Nak de tumal yenti gonti ga Nya kan sa balanni palti ilgan wu, ma celan ka mbadl so.
2 Ma po ngusi hwunti ka ama palan byas wul so, nak de wundal ga wul jwisi wo wul nsha kawu. Baa ze ganan na shelti lali sogo shelti mbalan na gaba ga Nya. Ama ma nima dlamti gem ta ko wokko kumi, ta mbalan mas yis palti gem ganan a cina ga Nya ka mbadl gwasi.
3 Kume gaba man tamti gwe ma dlam wu ni malgon ga hwudali go, ai majwe ni ten tantu gilti ju kan.
4 Sa bal gem na gaba man tamti so, nak de Shedan de a man dii atl ge ngusit atl wu yitlesi gwel mbadl kawu. Ta laki yek basa man yenti cilti gwe ni ka tami gaba man cilti ga Almasihu wu so. Ti de tik de man tet da Nya tas cillasi da wu.
5 A ten Almasihu Yesu kan ma dlam gaba ba de ten gaa ganan so. A mi wo zhel jwakan kan tumal Yesu.
6 Nak de Nya dlam de, <<Han ta cilti cilli damshal ka.>> Tik lak cilti gwas ten cilti ka mbadl jinan. Ta cilti cilli mbalan tas yis nalti ga Nya tu ten cina gwel ga Almasihu.
7 Ningo mi wo nak cikda atl gwe wul ang ni gibi wu kan ma nanni, tan mbokan ang de Nya kade man manti wul mas ba de we mi so.
8 Ma nama tlat bomti ko tet tu ko. Mas na nu bama nakan na pali wuli so. Ka sa'i jon wo ama celan ka mbadli, mas na nu bama zakan zat mbadl so.
9 A mbalan cini dlelngapcan, ama Nya wo bata zakanni so. Ka sa'i jon wo asa desanni atli ama bama mashan ka so.
10 Ama nan ten bi mashkan mas cin nak ga Yesu wu, ten de ta mbok ang ten kangwe Yesu dam wu ka damti ganan wu.
11 Ma namma damti ten bi mashkan ka mas damti ganan ten dii atli ten bi ga Yesu. Kangwe mbalan a yen damti gwas ka dli ganan man mashkan wu da.
12 Yek laki yek ma nan ten bi mashkan tak mbi mbadli.
13 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de, <<A nama dlamti gaba, nak de a ngasan tenki wu.>> Nak de Shishi ngasti de nam ka nini da wu, yek laki yek ma namma dlamti gaba nak de ma balan gem wu.
14 Nak de ma yisi de malgwe palli Bagaa Yesu kaami a tlilanni sukkii, ata tullanni a cina datka sukkii wu.
15 Mas wul jimi pi go ten de tak mbi wul da kan, ten de ta mbalan wonti yen mbaltidli ga alheri ga Nya asa mbal palti hwol tuk nati wu kan a shin gwas po mbi nalti da.

Damti ga malgwe ngasti ten Nya wu

16 Nu ka laki yek bama celan ka mbadl so. Ko de dli ganan nama lilti kawu, shishi ganan nama palti pyali ko a gasi.
17 Nak de nak bomti gan de ma namma tlati wu, a tlal so ama yek ka tullini bal nalti gwe ba a cingaldli so a ba a paki sowu.
18 Nu ka laki yek ma zi mbadl ten wul jwe ma bo yeni sowu, ba de ten wul jwe ma nama yenti wu so. Nak de wul jwe ma namma yenti a paki ka njet de, ama wul jwe bama manan yenti sowu a paki so.

5

Batti pyal dli

1 Ma yisi de kume sa jek bii mee gan de ma namma damti gibi kawu, bii gwe yek de dli gan de nini da ten dii atl wu, Nya na gaa gwas ka palini lubii to nya ka. Lubii gwe ba mbalan ka kin so a ni da ko a gasi wu.
2 Ningo ma namma citi ka dli i'e ten lamti de tan mbi dli gwe sa lakini to nya kawu gwe sa yitlani ka na nali wu,
3 a kume sa yitlani ka na nali wu, sa mbini koo dlisi so.
4 Nak de ma yi ma damti ka dli gan gwe ni nak bii mee go ma namma citi ka dli yek hwotanni na ngapti gwasi. Ba de we nakkan ma nama lamti ta hwulni na dli ga dii atl gan ka so, ama ma lami de ta yitlani na dlisi ga to nyami kawu, ten de ta ilgwe de ba a mash sowu yitla ilgwe a mash wu ka mas.
5 Nya na gaa gwas lak wundal ga ballat gami de ma ballanni wu, Ta balanni Shishi gwasi tan yisan gem ten bi wul jwe a pi a cina wu.
6 Nu ka laki yek ma manan dlalti na ndali gahwulan yek ma yisi de kume ma yi na dli ga dii atl gan go, ma yi dlenti suk boo ganan gwe ni to mal Bagaa ka wu.
7 Damti ga ngasti ten Nya kan ma namma palti, ba de we damti ga ilgwe ama yeni na gwellu so.
8 Ndali gahwulan nini da ma lami de tan hwulan na dli gan mani tan tok daman to nya ka mal Bagaa.
9 Ama ilgwe mbun mani go yek Nya kum tamti ganan i'e, na tan yima damti ten dii atli na tan balan to nya ka.
10 Nak de ngetli kan tan dlalan a jinan ga gobdlan kisti gaba ga Almasihu mas jinan, tas kisini gaba wu. Asa bal ko wokko ilgwe dalti ten wul jwe ta pali ata yima damti ka dli wu, na hwabi na byasi.

Lakanti dlo ga mbalan suk Nya

11 Nak de ma banti Bagaa wu, yek laki yek ma nama dlot ganan tan lakan mbalan tas li tet malti. Nya yisanni mas jinan a nama daamti de ka yis gwisi ka mbadl gwakan.
12 A ba de we ma nama lamti tan tas gaa ganan a malkii ka so, ama ma nama lamti tan hwikii hwa ilgwe a lakkii ten bot ngetl nami wu. A kaa mani ballati majwe nama bot ngetl na ilgwe nisi da wu ka lal ga pat gwasan wu.
13 Mi wo ba man boli kan nak gwe mbalan nama dlamti wu so. A kume ma nama palti wul nak man boli ma wu, ma nama palti nak gwisi de tan bal nalti Nya da kan. A hal de na ceti gaa ganan kan mani go, to ma pali nu ten de tak mbi wul da kan.
14 Lamti ga Almasihu ka dobanni nak de ma yisi de mbalan de nam mash ka lal ga mbalan mas wu. Nak gwisi ka laki de ningo mas mbalan mash sukti.

15 Ta maṣhi ka lal ga mbalaṇ mas, ten ɗe ba majwe yi kaami ju po paḷ
daṃti ga gaa gwasaṇ a cina so. Ama taṣ daṃ ɗe mbalaṇ ji maḷgwe maṣhi
ten bi gwasaṇ, yek sa pallaṭ kaami ten bi gwasaṇ wu.
16 Ningo baṃa po yen maḷgon naḳ kangwe a dii atl ge paḷi so. Ko ɗe tek
go ma yenaṇ Almasihu naḳ kangwe a maṇ dli atl yenti wu, ama ningo ma
po yenaṇti nu so.
17 Yek laki ɗe kume mbalaṇ ni ɗe ga* Almasihu go ta pal ɗe pyal mbalaṇ
wi. Gus wul gwas po yi so mas, ko yek ke gwas ɓal pyali.
18 Mas wul jwisi wo Nya ka paḷi, ti ɗe ta laḳaṇ dlo gaṇaṇ sukti tumal
Almasihu wu, a tik baḷaṇni paḷti wul ga laḳaṇti dlo ga mbalaṇ sukti.
19 Gaɓa gwe ma dlaṃ go, yek ɗe Nya naṃa laḳaṇti dlo gwas suk mas
mbalaṇ tumal Almasihu. Ni go ta po yima dlaṃti byas wul jwe sa paḷi wu
tensi so, yek ta baḷaṇni paḷti wul ga laḳaṇti dlo jwasaṇ sukti.
20 Nuk go, mi wo mik ɗe gwel ga Almasihu ka mbalaṇ. A naḳ wule Nya
ka naṃa gaɓa na gaa gwas tumalaṇni. Na shin ga Almasihu ma naṃa
ngemti gwakaṇ ɗe, taḳ laḳaṃaṇ dlo gwakaṇ suk Nya.
21 Almasihu ɗe ta po taɓa paḷti byas wul sowu ama yek Nya pallaṭ ɗe
sadaka ga byas wul, ten ɗe taṇ daṃaṇ ɗe maṇ paḷti wul ndakce mal Nya
tumal Almasihu.

6

1 Naḳ ɗe mi wo maṇ paḷti wul suk Nya kawu, ma naṃa ngemti gwakaṇ
kii ɗe kaa mbi alheri gwas wu, ɗe baḳ pallaṇ alherisi ɗe wul ga ten koo lu
so.
2 Bo kumaṇ ilgwe Nya dlaṃ wu ɗe,
<<Ka sa'i alheri gi wo, yek a katikii kaṇg,
ka sa'i kisti, yek zi-ang.>>
Kataṇ kaṇg, naḳ ninge kaɗe sa'i alheri ga Nya, A ase kaɗe cin kisti.

Tlat bomti ga Bulus

3 Ma daṃi maḷgon ɗe wul kotti asaṇ so, ten ɗe ba maḷgon dopni na byas
ilgon so ka paḷ wul gaṇaṇ.
4 Ka mas wul jwe ma paḷi go ma mbok ang ɗe mi wo majwe asa paḷi Nya
wul na gem wu kaṇ. Ma dlo mbadl ka tlat bomti suk ka citi ka dli suk ka
duu bomti daṃti ga dii atli.
5 Sa ɓoni yek sa leni ka, sa kumini cwo ka dlanti. Sa lakni ten paḷti wul
se naḳ man ngetl gaṇaṇ hal yek baṃa nde yembaḷ dani so, yek kuzaṇ tloni
a ba ilga nguki ni ni ɗa so.
6 Ama tumal zok mbadli, suk yisti wul gwe nini ɗa wu, suk mati suk
paḷti hwa wul mbalaṇ yek ma mbok ang ɗe mi wo maṇ paḷti wul ji Nya
kaṇ tumal Shishi gwasi suk lamti ga gem.
7 Na gaɓa ga gem gwe ma dlaṃ wu, suk ndaḷti ga Nya. Ma naṃa paḷti
wul ndakce naḳ wule wul dlanti kaṇ ɗaṇka ang jinaṇ ka.
8 A mbalaṇ baḷaṇni nalti, asa pallaṇ ɗe majwe sa ni ten bi ilgon sowu,
asa taṣaṇni asa dlaṃ gaɓa lilti shin ka tenaṇni. A mbalaṇ pallaṇi ɗe maṇ
shelti lali mas na nu, mi wo ma naṃa ta dlaṃti gem.
9 Naḳ wule naḳkaṇ sa yisaṇni so, ama sa yisaṇni i'e. Naḳ wule majwe sa
ni ten bi maṣhkaṇ wu kaṇ, ama ma naṇ kaami. Sa ta ɓot gaṇaṇ ama sa
tloni so.
10 Ama yek ka tlat bomti gaṇaṇ yek paḷ hwol tuki. Naḳ wule ilgon ka
nini ɗa so, ama wul wo mas gaṇaṇ kaṇ.

* **5:17 5:17** *ɗe ga* Sogo *ka*

11 Kii man Korinti, ma hwudalikii ilgon so, ama ma mbokikii ang de ma lamkii i'e.
12 Mik nge lamti gwakan so so ca, kik nge lamti ganan.
13 A nikii ma hwit gaba gan nak gwe a aba hwi gaba mil jwas wu. Kii mago mbokini ang ten lamti gwakan nak gwe ma lamkii wu.

Kii wo lubii ga Nya kan

14 Bak daman de nam suk majwe ba man kopti ka sowu so. Da nii kan man palti wul ndakce wu a man damti suk man palti byas wul gwi? Sogo yek mo cilti suk damshal ye?
15 Almasihu a ni de yelan suk Shedan nwa? Sogo yek mo man kopti suk malgwe ba man kopti ka sowu ye?
16 Yek mo lubii ga Nya su bii waal ye? Mi co lubii ga Nya gwe ni kaami wu kan. Nak gwe Nya dlam wu, de ta wule, <<Ba dam suksi, a li suksi, ba dam de Nya gwasan asa dam de mbalan jini.>>
17 <<Ke nuk'wu yilan tet dakasi ka,
hwulankii suksi,
Bagaa ka dlam nak gwisi.>>
<<Bak tanan wul man daskan so,
apaa a wulikii dem na tulti.>>
18 <<Ba damikii de aba, akaa dam de mil jini ji mani suk ji modli,
Bagaa Bal Kakshe ka dlam nak gwisi.>>

7

1 Yelan ji lami jini, nak de sa dlallini gaba nak gan go, ma yillan gaa ganan daka mas daskan gwe a man dukanti dli ganan sogo shishi jinan wu ka. Ta damti ganan ni ka cilti i'e ka banti ga Nya.

Bulus pal hwol tuki ten bi kopti ga man Korinti

2 Mbokinii ang de kaa lamni. Ai bama pali gon gwakan byas wul so, bama lil gon gwakan ka so, a bama te gon gwakan gazi so.
3 A dlam nak gwisi ta zikii duu gaa so ama nak gwe a hwikii wu, ilgon a te ka dlo ganan sukkii a zak lamti gwakan so, na tan yi kaami na tan mashi.
4 Ndali gahwulan ni da tenkii i'e, a nama bot ngetl nakii. Mbadl gi cel nakii so, mas na bomti ma nama tlati wu a nama na palti hwol tuk i'e.
5 Ma mbi shukti so de ma li Makedoniya wu, ko tu ko kan ma ballanni ko asa palni. Sa ni nima ngotbi a debal a banti ka cini a gip boo wu.
6 Ama yek Nya de ata ndlalli gahwulan majwe yilli mbadl kawu, dlallini gahwulan tumal tulti ga Titus.
7 Ba de tulti gwas na ngus ka laki so, ama suk kangwe ka ndallit gahwulan wu. Ta hwini kangwe kaa nama kuzan yenti gi wu, suk kangwe kaa pal duu tuk na ilgwe pi wu suk kangwe kaa dlal gal yek ka pi kaal wu. Nak gwisi ka laki yek a nama hwol tuk nakii i'e.
8 Kume lishti takarda gan lilikii mbadl ma wu, ami wo lili mbadl so. Tek go mbadl gi lili ten de lishtisi lilikii mbadli ama lilti mbadl gwakami wo ga nak njet damti kan.
9 Ama nak ningo a nima palti hwol tuki. Ko de lilti mbadl gwe a lilikii wu tami da sowu, ama ai lilti mbadl gwakan lakankii ten cit atl gaa wi. Lilti mbadl gwakami wo lamti ga Nya kan, nuk laki yek bama palikii byas ilgon so.

10 Lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbini go a lakanni ten cit atl gaa, a ma mbi kisti. Aba a lak mbalan ten wulti de ba yisi go ba pali so so, ama lilti mbadl gwe a dii atl gan laki go a tulli mashkan.
11 Bo yenan ilgwe lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbi mbalan wu tullikii wu. Yekgu, lakkii ten kuzan palti hwa wul, yek lakkii ten mbokti ang ten byas wul gwe ka pali wu wi. Yek lakkii ten lilti mbadli, yek banti cikii. Yek lakkii ten zat mbadli yek ka dlokii. Yek laki yek kaa lakan damti gwakan, kangwe kaa man palti wundal ga nolti gwe ndali de tak pali wu. Ten gaba gan go gem kan kaa mbok ang de kaa pal byas ilgon so.
12 Ka lishti gwe a lishikii tek go, malgwe pal byas wullu, sogo malgwe sa palit byas wul hwotan so. Ama ka lishtisi wo a hwikii de Nya yis kangwe a kaa kumini bi wu.
13 Nu ka laki yek gahwulan ndalini nakii.
Kaal da ndali gahwulami de nini da go, yek ma pal hwol tuk i'e de ma yen kangwe Titus nama palti hwol tuk wu. Nak de kaa ndallit gahwulan mas jwakan wu.
14 Ko de a hwit de a nama bot ngetl nakii mago, ai bakaa lakanni nini ka nsha so. Ama nak gwe de mas wul jwe ma dlam go gem kawu, nu kan mas gaba bot ngetl jwe ma dlami Titus tenkii wu mago gem kan.
15 A lamti gwe Titus nima lamti gwakan wu ngusi mbaltidli i'e de ta daamti ten kumti bi gwakan mas jwakan suk kangwe kaa balti nalti de kanti de mandaki gwakan.
16 A nama palti hwol tuki, nak de ningo ndalli gahwulan ni da tenkii i'e wu.

8

Balti wul na lamti ga mbadli

1 Ningo yilkeni jinan, ma lami tak yisan ilgwe alheri ga Nya laki yek mot ga man kopti jwe ni atl ga Makedoniya ju pali wu.
2 Nak de sa ci ka dli i'e tumal bomti sa mbi gaa gwasan gibi wu. Ama yek sa pal hwol tuki i'e hal yek palti hwol tukisi laksi ten balti wul wonti mbalan, ko de si wo ilgon nisi da so wu.
3 A yisi sa lami tas bali kangwe sa man balti wu, ama hal yek bali kangwe man ngetl gwasan wu. Sa bali na lamti gwasan ba de ngetli kan sa zisi so.
4 Sa ngemni de tan balsi lu ne, de si mago sa bal wul tas zi-ang mbalan ji Nya jwe sa ni a ka atl ga Yehudiya wu.
5 Yek sa bal wuli man kangwe ma dam gwe we sa man balti wu! Yek sa nde na balti gaa gwasan Nya Bagaa, kaal da palti nak gwisi wo yek sa balni gaa gwasan nak gwe Nya lami wu.
6 Yek laki yek ma ngem Titus de tas ci cina na mot wul jwe kaa nama balti na mbadl de nam wu, nak de tik lak zhila mot wuli wu.
7 Kik de maji cina ten wul mas. Kaa ni cina ten ngasti ten Almasihu suk ten manti gaba, suk ten yisti gem suk ka lamti de ta pali wul Nya suk ka lamti gwe kaa ni nima palini wu. Yek laki yek ma nama lamti tak cin cina na wundal ga balti wul na mbadl de nam gami.
8 Ngetli kan a nikii ma zati tak bali so, ama a nikii ma mbokti ang ten kangwe majon dlosi wu. A nak gwisi ka mbok ang ten wundal ga lamti gwe nikii da wu.
9 Kaa yis alheri ga Bagaa ganan Yesu Almasihu, ko de wul nidda wu, ama yek ta palli gaa gwas de man lashi wul ten bi gwakan. Kangwe kaa dam de man wul mal Nya tumal lashi wul gwas wu.

10 Ningo ilgwe ba hwikii go yek ɗe, a mbun mani ɗe kume kaa pak palti ilgwe kaa lak zhila palti ayokge wu nak ɗe kaa bal wul a ba malgon ka zikii balti so kiik lak gaa gwakan ten palti nak gwisi mani.
11 Ni go pakan palti ili na wundal ga mbadl gwe ka lak zhila palti ɗa wu, pali kangwe kaa man palti.
12 Kume mbadl balti wul nikii ɗa go, Nya a kum tamti ga balti wul gwakan, ɗe bali ten ndalti gwakan wu. Nya lami ɗe tak balan wul kangwe man ngetl gwakan wu so.
13 Ba ɗe we lamti gi kaɗe ta bal majon wul gwe diɓal so wu a kii wo balkii wul man diɓalti ka so. Ama mbun ɗe ta hwul palti ilgan ndakce ni go zisi ang nak tantu zat ang nikii ɗa wu. A kii mago gasi gwe ilgon nikii ɗa so yek nisi ɗa wu asa zi-ang na nu kan wok yek ke a dam ndakce.
14 Ama nak ɗe ningo wul nikii ɗa nal wu, kaa mani balti majwe ba nisi ɗa sowu tak zisi ang ne. Kii mago gasi gwe wuli nikii ɗa so, yek nisi ɗa wu asa po balkii ne. Na nu kan kaa palti wul gwakan ani ndakce.
15 Nak gwisi kan ni ga lishi ka gaba Nya ɗe, <<Malgwe mo wul wonti go, wul wontit hwo so, a malgwe mo wul njet go nit njet hwo so.>>

Titus suk yelan jwasi

16 Ma pal hwol tuk na Nya kangwe ta laki yek Titus lamikii zat ang nak kangwe a lami ɗe ta pali wu.
17 Ba ɗe we ndakti kan Titus ndaki ɗe ta li malkii kangwe ma ngemti ɗe tas li wu kawei so, ama ti mago nit ka mbadl ɗe ta li malki.
18 A yekgu ma shin ga yilka ganan wu sukti malkii. Malgwe pal shin mal motgaa ga man kopti ten dlamti gaba man tamti ga Yesu wu.
19 Ban na nak gwisi wo, motgaa ga man kopti botlti ɗe tas ngusi lat sukmi ten bi palti wul alheri gan ɗe ma nama palti ta shin Bagaa mbi nalti wu. Palti nak gwisi a mbok ang ɗe ma lamikii zat ang.
20 Ai bama lami ɗe ta malgon zini byas ilgon gaa, ten kangwe ma nama palti wul na wul jin ɗe motgaa man kopti me na mbadl ɗe nam wu so.
21 Lamti ganan wo yek ɗe tan pal ilgwe ni ndakce wu na a cina ga Nya suk a cina ga mbalan.
22 Ama nima shinti ga yilka ganan suksi, malgwe ma yisti ɗe ti wo man zat ang mbalan kaɗe ti wu. A nak ɗe ndali gahwulan nit ɗa tenkii wu yek laki yek ta nama lamti tas mbalikii zat ang i'e ɗa.
23 Titus wo yelan palti wul gi kan ma nama palti ilgan ten bi gwakan. Naa yilkeni jinan jwe ni sukti go, mot ga man kopti kaa shinsi, a ilgwe asa pali wu bal shin ga Almasihu nalti.
24 Nuk go mbokisi ang ten lamti gwe kaa lamsi wu, ta mot ga man kopti ɗe sa shinsi ju kum ilgwe kaa pali wu, nak gwisi a mbokisi ang ɗe mot ngetl gwe ma ɓo ngetl nakii go gem kan.

9

Balti wul ji mbalan Nya

1 Ni ngetli ɗe ta lishikii gaba ten bi zat ang mbalan ji Nya so.
2 Nak ɗe a yis kangwe a kaa lami zat ang mbalan wu, a yekgu a ɓo ngetl nakii mal man ban Makedoniya. A dlamisi ɗe, <<Kii man Akaya wo kaa lami ɗe tak balan wul tun ayokge.>> Han ta hwikii lamti balti wul gwe kaa pali wu, ka lak wonti kasi ten ngot wul jwe sa balti wul.
3 Yekgu aɓa po shin yilkeni jinan malkii, kangwe ɓot getl ganan nakii ten bi balti wul a ni gaba ga bi sowu. Ama tak daman na kang gaa nak kangwe a dlam ɗe kaa pali wu.

4 Kume a tul suk man kopti jon tet Makedoniya go, ba tuli a mbikii
wuzali so. Kume ma mbikii nu go nsha a cinni i'e nak de a bo ngetl nakii
wu, a ba ami na ngwe kan nsha a cin so ama mas sukkii.
5 Nak gwisi ka laki yek a ngem yilkeni jinan jimi de, tas li malkii cina da
ni, tas sak mo wul jwe kaa dlalli gaba de kaa bali wu. Kangwe wuli ani ga
mee ka lu de nam de a tul wu, palti nak gwisi a mbok ang de na tami
mbadl ka bali ba de ngetli kan zikii so.
6 Damankii de <<Man zhin gwe bak wul njet go ta mbi wul njet, a
malgwe bak nal go, ta mbi nal.>>
7 Ta ko wokko bali kangwe mbadl gwas lami wu, ba de ta malgon bali na
lilti mbadli sogo ngetli so. <<Nya lam malgwe ata bal wul na tami mbadl
wu.>>
8 Nya a manikii balti hwa wul i'e man kangwe kaa lami wu, tak mbi
ilgwe kaa tamikii da wu ko a gasi, kangwe kaa pali hwa wul mbalan wu.
9 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu de,
<<A ta bal wul majwe ba wul nisi da sowu bata nge dani so
Ti wo bata zak palti ndakce so.>>*
10 Nya kade man balti man bakti zhin wundal gwe ata bak wu, a tik nit
de man balti ilga nguki. Nya a balkii wundal gwe kaa bak wu, ata laki a
ilgwe kaa bak wu nali. Nak gwisi ka laki a balti wul gwakan gwe a kaa
pali na tami mbadl wu mbalikii hwa wul ga alheri.
11 Nya a balkii hwa wul ka mas palti wul gwakan ko a gasi, kangwe kaa
dam de mbalan man balti wul na tami mbadl ko gasi wu. Nak gwisi ka
laki a mbalan pal hwol tuk na Nya ten balti wul gwakan gwe kaa shinlu
na nali tumalni wu.
12 Pali wul alheri gan de kaa nama pali go, zat ang mbalan ji Nya kan
tokte so, ama hal a lak mbalan ten palti hwol tuk na Nya.
13 Tumal ilgami de kaa pali wu kan kaa mboki ang man kopti ten gaa
gwakan. A ningo sa tas Nya ten kangwe kaa kop gaba man tamti ga
Almasihu wu, suk kangwe kaa bal wul gwakan tak zi-ang naa mbalan
baka nge dani sowu.
14 Ningo sa ngemti Nya, asa nama daamti mbadl gwakan i'e, ten alheri
gwe man ngetl ga daamti ga mbalan de Nya palikii wu.
15 Tan palan hwol tuk na Nya ten bi balti wul gan de ta balanni wu, gwe
hal mbalan a man gaba dani sowu.

10

Ngeti ten gaa ga Bulus ten bi palti wul gwasi

1 Ami Bulus a nama ngemti gwakan ami de asa mbe de <<man sauki
gaa,>> de ani malkii wu, ama <<man ngapti mbalan,>> a de ani sukkii
sowu. Ten bi pallat gaa de wule ilgon ka so suk lashi gaba ga Almasihu.
2 A nama ngemti gwakan bak lakanni nini ta ngabikii so, de a tul malkii
wu. Nak de gon a ngabi majwe sa nama wulti de ma naama daamti nak
man dii atl wu.
3 Ko de ma damti ten dii atli wu, ama bama palan dlanti nak kangwe a
man dii atl pali wu so.
4 Nak de wul dlanti jinan wo wudali ji dii atl gan ka so, ama wudali jwe
ndalti ga Nya ni dani ju kan, na nali kan ama jek ndalli lu ji daamti ga
mbadl ga mbalan ka.

* **9:9 9:9** Yen Zab 112:9

5 Ma ŋama manti ngetl ga dlakti gaɓa, ma ŋama jekti mas ilgwe a laki a ba mbalaŋ a yis Nya sowu, a ma ŋama lakti ga daamti ga ko wok ko ten daɲti ɗe zhel a ta kumi bi Almasihu.
6 Ma mbuki taŋ matl mas majwe basa kop ilgwe Almasihu dlaɲ sowu, ɗe hal kaa ŋama kopti mas ilgwe ta dlaɲ wu.
7 Ili naŋ ga wudali so ca, malgwe wuli ɗe ti wo mbalaŋ ga Almasihu kaɗe ti wu, tas daamti i'e ɗa. Tas daamti ɗe mi mago mbalaŋ ji Almasihu kaŋ.
8 Ko ɗe gon a nima ɓot ngetli na ndalti gwe Bagaa balni ɗe ta nallakii wu, gwe ba ɗe we ta lilkii ka sowu, ai a palaŋ ilgwe a laki a nsha cin wu so.
9 Bak daɲaŋ go we a ŋama lamti ɗe ta lakikii ɓanti ka dli na lishti takarda jin so.
10 Nak ɗe naami jwakaŋ ŋama wuli ɗe <<Lishti takarda jwas wo, maŋ diɓalti kaŋ, ata ngaɓi mbalaŋ a giɓi. Ama kume ta ɓal sukmi go ba gaɓa gwas a ndal so, a ba ta dlaɲ ilgwe ni ten bi ilgon wu so.>>
11 Ta wundal ji majwisi yisi ɗe, ilgwe a ma dlaɲikii ɗe ma ni sukki wu ni kak-kak suk ilgwe ma dlaɲikii ka lishti ju so.
12 Wok ɗe mi wo, yek ka laki a ma cugaa ten dli gaŋaŋ ye? Sogo a ma cugaa gaŋaŋ suk majwe ɗe sa ba yen gaa gwasaŋ go wule sa manaŋ naa mbalaŋ wu ye? Wudal ji maju wo asa cingal gaa gwasaŋ na gaa gwasaŋ asa ngusi bodlalti gaa jwasaŋ ten ɗe sa nda kak-kak suk yilkeni gwasaŋ. Palti nak gwisi wo kadlaŋ kaŋ.
13 Mi wo ma ɓo ngetl gaŋaŋ ta man kangwe mbun ɗe taŋ pali wu so, ama ma dlal ten mbat gwe Nya zini wu, kii mago pali nu.
14 Nak ɗe kii mago kati gon ka zhin gwe Nya balaŋ wu, ai baɲa ɗakcaŋ mbat gwe sa zini wu so ɗe ma talekii dlaɲti gaɓa maŋ taɲti ten Almasihu wu.
15 A baɲa ɓo ngetl na gaa gaŋaŋ man kangwe mbun ɗe taŋ pali wu so, nak ɗe baɲa ɓo ngetl na ilgwe majon ka pali wu sowu. Ama ma ŋama zat madl ɗe ta ngasti ten Almasihu gwakaŋ a ngusi mbaltidli, apaa palti wul gaŋaŋ ka kii a nal i'e,
16 hal a ma dlaɲ gaɓa maŋ taɲti ka lu jwe ni cina ɗa lu gwakaŋ wu. A baɲa ɓo ngetl na ilgwe malgon pali ka lu gwe sa palti wu so.
17 Ama nak gwe sa lishi ga Nya wu ɗe, <<Mas malgwe lam ɓot ngetl na ilgon go, tas ɓo ngetl na Bagaa.>>
18 Ai ba malgwe ata tas gaa gwas wu kaŋ asa kanti ten bi ilgon so, seko malgwe Nya tasti wu.

11

Bulus suk mil shinti ji botli ji lali

1 A nima ngemti gwakaŋ ɗe tak dlo mbadl na ami ko ta ŋama kadlaŋ. Se tak dlo mbadli.
2 A ŋama dakalti tenkii wundal dakalti gwe a Nya pali wu. A ndalikii kos wi a kosi kaɗe Almasihu ten ɗe ta talakii bii malti, akaa yi ɗe mil modli jwe sa dop gaa jwasaŋ yek basa ɓo yis mani so wu.
3 Ama ɓanti ŋama cit gini ten ɗe ba ɗe nak gwe wuci wu gilli Hauwa na ɓotlkaŋ gwasi yek ta lakti ten palti byas wul wu. Kii mago tas gillakii a daamti gwakaŋ lak gil ka, a bakaa po bal gaa gwakaŋ mas Almasihu na mbadl ɗe naɲ so.
4 Ama akaa kaŋ gaɓa ga majwe asa tulikii ju bale-bale, kaa kaŋ ilgwe sa hwikii ten bi ga Yesu ko ɗe ni kak-kak suk ilgwe ma hwikii wu. Kaa kaŋ wundal ga shishi gwe sa dlaɲikii wu, ko ɗe wundal ga shishi gwisi wo

Shishi ga Nya gwe kaa kan wu ka sowu. Yek kaa bal gem na wundal ga tami gaba gwe sa tullikii wu ko de ni kak-kak suk gwe ma tulli wu.
5 A ba yeni go majwe akaa mbesi de, <<Kidi mil shinti ji botli wu,>> manan na ilgon so.
6 Gon a ba ba man dlamti gaba nak gwe sa mani wu so, ama a yis wul. Na nak gwisi kan ma mbokikii ang dani ka mas wul jwe ma pali wu.
7 Byas wul kan a palikii ya? De a dlamikii gaba man tamti yek bakaa batl ilgon so wu, de a palli gaa gi nak'eni tak mbi nalti da wu.
8 Nak wule a kan wul mal naa motgaa ji man kopti ta palikii wul na nali da.
9 De a yi sukkii go kume a ba pal lashi wullu, a damikii de dibalti so. nak de yilkeni jinan jwe ni Makedoniya wu balan mas wul jwe a lami wu. A zikii dibalti gon gaa ka multi jwisi so, a nu kan ba ngusi palti.
10 Gem ga Almasihu de ni ka ami wu ka laki yek ka mas atl ga Akaya wo malgon mbuki tas hane bot ngetl so. Malgon mbuki tas wulan de,
11 yek laki yek a dlam nu ye? Ten de, nget kan a ngekii ya? Nya yisi de a lamkii.
12 Ama ba ngusi nget kanti wulpi gwakan, kangwe kidi mil shinti ji botli jimi a man bot ngetl de ma nama palti wul nak gwasan wu so.
13 Wudal ga ma jimi wo mil shinti ji botli ji gem ka so, ama si wo man palti wul ga shelti lal kan. Asa pali gaa gwasan nak wule si wo mil shinti ji Almasihu kade si.
14 Yii, wul cit banti ka. A wule Shedan mago ata gilli asan gwas ka, nak wule yen shinti ga cilti kade ti na.
15 Nan de wul cit banti ya de kume zhel jwas gilli asan gwasan ka, yek sa palli gaa jwasan nak wule zhel man palti wul ndakce kade si gwa? Ten pakti wo Nya a balsi batlti gwasan kangwe ndal ilgwe si pali wu.

Bomti jwe Bulus tla ten palti wul gwas wu

16 Han ta po dlamikii da, Bak daman gwa we ami wo kadlan ka so. Ama kume nak gwisi kan kaa kaman wu, to, bo katini nini kang nak gwe asa kati kan kadlan wu. Kangwe ami mago ba nak mbi ilgwe ba man bot ngetl na nali wu.
17 Wudal ga gaba bot ngetl gan de a nama dlamti ten gaa gi go, Bagaa ka wulan de ta pali so. A nama bot ngetl nak gwisi nak kadlan.
18 Ama nak de majon nama bot ngetl na gaa gwasan, kangwe a man dii atl pali wu. Ami mago han ta pali nak gwisi.
19 Ama nak de kii wo man botlkan ka wu, yek kaa dlo mbadl na kadlan.
20 Kume mbalan lakkii ten palti wul nak wule zhel gwasan wu akaa dlo mbadl na nu, sogo kume sa kamikii wul ka na ndalti wu, sogo kume sa tekii gazi hal yek sa dam de bagaa gwakan yek sa bekii kalkang wu.
21 Ami wo ni de wul nsha kan nini nak de mi wo ma man palti nak gwisi sowu!
Ama kume ndali gahwulan ni malgon da yek ta ba bo nget na ilgon wu, ami mago a pali nak gwisi. Ade go ani ma gaba nak kadlan.
22 A si wo maji Ibirahim ka? Ami mago nu kan. Si wo man Yisiraila ka? Ami mago nu kan. Si wo mil ji Ibirahim ka? Ami mago nu kan.
23 Si wo mbalan jwe asa pali Almasihu wul wu ka? A mansi na ndat nak gwisi. Ani ma gaba nak wule gaa ka gili ka! Ai a dlokamankii nini ten palti wul ga Almasihu mansi. Mbalan le ka asami wonti yek a tla boti asami wonti yek a teka hasari jwe a man tlot gi wu wonti.
24 Asami de namtan a man Roma nama bot gi de 39 (kutl de mekan na de topsi).

25 Man Roma ɓo na tlemndi asami ɗe mekan, yek a tla lakti na ye asami ɗe nam, asami ɗe mekan a jirgi ze nama tatlti ka ani giɓi, a mul ten gaa bal ze yek a nda cin dani yek sa yillan ɗa giɓi ka.
26 Ten lat ɗanka jwe a pali wu, a te ka duu bomti ji kiɗi ze, a te ka bomti a ang ɗa mukal tlot tantu ka, a te ka bomti a ang ga yilkeni jini man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka so wu. A te ka bomti ka kiɗi ban, yek a te ka bomti ka me, a te ka bomti ten gaa bal ze. Yek a po te ka bomti a ang ɗa majwe asa shel lal ɗe si wo man kopti kaɗe si wu.
27 A pal wul yek a ci ka dli i'e, a ngusi multi kaami, a kuzan suk kalkaze nama tlot gini. A asami wonti a ba ilga nguki ni ɗa so. Yetal tloni asami wonti, a ba lukal gwe ba lak wu ni ɗa so.
28 Kaal ɗa wul jimi wo, a zi mbadl gi ten palti wul motgaa ga man kopti ko gasi.
29 Kume mali gon ndal sowu, a kumi wule amik ndal so. A kume sa laki yek malgon pal byas wul wu, a nda mbadl i'e.
30 Ama kume ba ɓo ngetl na ilgon go, ba ɓo ngetl na wul jwe a mbok ang ten lashi ndalti gi wu.
31 Nya ɗe Aba ga Bagaa ga Yesu Almasihu wu yisi ɗe lal kan a sheli so. Nalti wo gwas kan gin ten gin.
32 De a yi ka ban Demaskus wu, gobna gwe ni atl ɗa Aritas guu wu laki yek sa ngusi ɓatti dlabii bami kangwe sa man dopti gi wu.
33 Ama yek sa yillan ɗaka bami ka, yek sa shitan sut atli ka gaɗa tu ka shu windo ga bal sambal ga bami. Yek a aɓi ti.

12

Wul jwe Yesu ɓuli Bulus gwel yek ta yeni wu

1 Ko ɗe ba ɓot ngetl a mbali mbalan ilgon dani sowu, ama ngetli kan ta ɓo ngetli. Ningo ba njel gaba ten wul jwe Bagaa mboki ang dani wu, wule tlunkat ka! Wule gwel gi kan ta ɓuli yek a yen wul jwe ni ji hwudali wu.
2 A yis malgon gwe sa kanti to nya na mekan kawu tumal ndalti ga Almasihu gin ɗe kutl cet wupsi jwe nda kaal lu. Ta nan na dli ga mbalan ma ko ta nan na nali so nwa go yek o a yisi so, Nya ka yisi na ngusi.
3 A yisi malgwisi wo sa kanti to nya na mekan ka kam. Ta nan na dli ga mbalan ma, ko na dli ga mbalan kan ta ni so nwa? Go Nya na ngus ka yisi.
4 Yek sa hwit gaba ten wul jwe ni to nya kawu, yek ta kum gaba ten wul jon jwe a man dlamti sowu, wundal wul jwe yen ga mbalan a man dlamti sowu.
5 Ba ɓo ngetl na malgwisi, ama ba ɓo ngetl na gaa gi so. Kume ba ngetl na gaa gi ma go, seko ta ɓo ngetl na lashi ndalti gi ni.
6 Kume a wuli ɗe ta ɓot ngetl na gaa gi ma wu, ba ni ɗe kadlan so, nak ɗe ilgwe ba dlam go gem kawu. Ama ba ɓo ngetl na ilgon so, nak ɗe ba a lami ɗe ta malgon kaman man kangwe ta yenan wu suk man ilgwe ta kumi a malan wu so.
7 Ten ɗe ba lak ɓo ngetl na kiɗi wul ji hwudali jwe sa ɓuli gwel yek a yeni wu. yek sa zi cwo gon gwe dami nak iil ka dli gi wu. Yek illi dan nak wule Sheɗan ka shin yen shinti gwasi tas nolanni, kangwe ba po ɓo ngetl na gaa gi sowu.
8 A ngem Bagaa ɗe tas kaami ilgami ka asami ɗe mekan.
9 Am yek ta wulan ɗe, <<Alheri gi kumki wi, tumal lashi ndalti gwakan a mbalan yen bal ndalti gini.>> Nuk laki ami wo na hwol tuk kan ba ɓo ngetl na lashi ndalti ga dli gini, kangwe ndalti ga Almasihu Yesu a dlal tenan wu.

10 Yek laki yek a lam lashi ndalti ga dli gini suk byalti gwe a tla wu, suk citi ka dli gwe a ci wu suk cit-dlelngapcan gwe asa ci wu, suk bomti gwe a tla wu. Nak de kume de dli gi ndal sowu yek de sa'i gwe a dli ndali wu.

Motgaa man kopti ji ban Korinti lak Bulus ten hwottidli

11 A palli gaa gi de kadlan, ama kik lakan ten palti nu. Kii co mbunan de tak tasanni nini nak de, <<Kidi mil shinti ji botli jimi,>> manan na ilgon so, ko de ani ten bi ilgon sowu.

12 Wul jwe a mbok ang de mbalan wo yen shinti ga botli ka go yek palti wul cit ɓanti suk wul jwe a mbok ang dani wu, suk palti wul jwe ba mbalan ɓo ku na yenti so wu. A pal wul malkii na dlot mbadli, wul cit ɓanti jimi ka mbok ang de ami wo yen shinti ga botli ga gem kan.

13 Ilgon nan da gwe a naa motgaa ga man kopti pali gwe bakaa pali dani so gwa? Ko lakti de a laki a bakaa zi-ang na wulpi gwakan sowu kan na! To dlo mbadl na ami tak taasini nini byas palti gami ka.

14 Ningo a mo gada gi paki wi, ba suk yenkii asami na mekan. Ba zikii diɓalti gon gaa so, nak de kii kan a lamkii ba de we wulpi gwakan sowu. Ai ba mbunan de ta man zat zi mil jwasan diɓalti gaa so, ama ta man zat kan diɓalti ga mil jwasan.

15 Ba kum tamti ga tlot mas ilgwe ni da wu hal suk gaa gi tenkii pak. Kume a lamkii i'e nugo, kii wo njet kaa laman da?

16 Kaa ndaki de nak gwisi kan, a damikii de diɓalti gaa so. Ama gon a jon jwakan wule a tlekii ɓotlkan ka yek a shelkii.

17 Ko a tekii gazi tumal majwe a shinsi malkii wu?

18 A ngem Titus de tas li malkii yek a lak yilka man kopti gon tas li sukti. Titus tekii gazi so, ko ta tekii gazi? Na ami na tisi wo lamti ganan wo wul de nam ka sa? A ba tantu de nam kan ma nama kopti sa?

19 Tek go kaa ɓa yeni go nak wule yillat gaa ganan kan ma nama lamti tan yilli gaa ganan da ang gwakan ka? Nya ka yenni wu, ilgwe ma nama dlamti go gem kan na shin ga Almasihu. Yelan ji lami jini, mas ilgwe ma pali go ten de tan ndallikii gahwulan kan.

20 Nak de ɓanti nama cit gini ten de gon a tuli, a ba ba mbikii ten damti kangwe a lami de tak daman wu so, a kii mago a kaa mo suk ami nak kangwe bakaa lami de ta ni nu sowu. Ɓanti nama cit gi de, gon a mbi wulti yali-yali, suk dakalti suk kaa mbadli suk lamti gaa, suk lilti shin ga yilkeni jwakan ka, suk wulti yilkeni jwakan suk bal gaa suk tlilti dlanti ka dlo gwakan.

21 Ɓanti nama cit gini, de gon a kume a tul malkii wugo a Nya laki a pal de nak'eni a cina gwakan. Ɓanti nama cit gi de ba mbadl lil na mbalan wonti ka kii jwe sa pita balti byas wul tek wu, ama basa ci atl gaa tas zak palti byas wuli so wu. Jon jwakan ɓo zak palti wul man daskan so, kaa yima lamti pat palan suk lamti kumti tamti wudali ga majwe ba nsha nisi gwel sowu.

13

Pakti dalti kang ga Bulus

1 Tulti gan de ba tul malkii wu kade asami na mekan. A nak gwe gaɓa ga Nya dlam wu de, <<Ten gaɓa ga mbalan de lop sogo de mekan kan asa dlalli mas gaɓa wu.>>

2 A dalikii kang aa yi malkii asami na lop, A nin de a ni da so ma wu aɓa po dlam gaɓa dani da. A ɓa pallan wuco ba zakan majwe pal byas wul tek wu sogo naa mbalan so,

3 nak ɗe kaa nama lamti tak yisi ɗe ko Almasihu ka nama gaɓa tumalan wu. Kaa yisi nak gwisi nak ɗe ti wo man lashi ndalti kan ka dlo gwakan sowu, ama ta mbok ang ten ndalti gwas ka kii.
4 Ko ɗe sa tlot ten gudal yencin ka lashi ndalti gwas wu ama ta pal kaami tumal ndalti ga Nya. Ko ɗe mi wo man lashi ndalti kan ka ti wu ama mas na nu, mbadl nini ɗa tumalti na ndalti ga Nya ten bi palti wul gwe ma nama palti ka kii wu.
5 Cingalan gaa gwakan tak yisi ɗa, ko kaa namma kopti ga Yesu Almasihu na gem. Ngusi cingalan gaa gwakan Kaa yisi ɗe Almasihu ni ka mbadl jwakan sa? Kume kaa yisi sogo to kaa nda wi ten cingaltisi wi.
6 A zi mbadl gi ɗe, kaa yisi ɗe ma ɓo nda ka cingaltisi so.
7 Ningo ma nama ngemti ga Nya ɗe bak palan byas ilgon so. Ba ɗe we ma nama lamti tan pallan gaa ganan nak wule mik cin ban wi so, ama ma nama lamti tak palan ilgwe ni ndakce wu, ko ɗe mbalan aba yeni go nak wule nak kan kamanni gaa wu.
8 Mi wo ma pal ilgwe a nge gem wu so, ama ma kop kaal ga gem.
9 A ma pal hwol tuki kume ma ndal so wu, ama kii wo ndalti nikii ɗa. Ma nama ngemti ga Nya tas laki tak njikamanni.
10 Yek laki yek a lishikii wul jimi aba ni sukkii so, ten ɗe kume a tullu wugo ba dami ngetli ɗe ta pal wul na ndalti gwe Bagaa balan wu ta ngaɓikii so. Nak ɗe ndalti ga Bagaa wo ndalti kinti kan ba ɗe ga jekti ka ka so.

Gaɓa pallat bi

11 Ningo ilgwe ba gaɓa ka kaali dani go yek ɗe, yilkeni jini, se gasi gon gwakan! Dlokamankii tak njikamanni. Kuman ilgwe a nama ngemti gwakan ɗe tak pali wu, ndalli gahwulan yilkeni jwakan, ta daamti gwakan ni ɗe nam akaa dam na tamti suk yilkeni jwakan. Palti nak gwisi ka laki a Nya ɗe a ta lam mbalan ata balsi tami damti wu a dam sukkii.
12 Gaɓe yilkeni jwakan, njukan bi ten gaskan gwasan ka lamti na hwa mbadli.
13 Mbalan ji Nya nima gaɓet gwakan ɗa mas jwasan.
14 Han ta alheri ga Bagaa Yesu Almasihu, suk lamti ga Nya, suk damti tamti ga Shishi dam sukkii mas jwakan.

Maɲ Galatiya

Gaɓeti

1 Lishtisi wo tet malaɲ kaɲ ni, Ami Bulus yen shinti ga̱ botli ga̱ Yesu
Almasihu, gwe ba̱ mbalaɲ ka̱ botlaɲ sowu. Ama Yesu Almasihu suk Nya
Buka gwe palli Yesui kaami wu ka̱ botlaɲni.
2 Mas yilkeni jinaɲ maɲ kopti ɗe saɲi suk ami wu,
Ka̱ nima gaɓet ga̱ mot gaa ga̱ maɲ kopti jwe saɲi Galatiya wu.
3 Haɲ ta̱ alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa
Yesu Almasihu daɱ ɗe gwakaɲ,
4 Almasihu Yesu ka̱ baɭ gaa gaa gwas ten bi byas wul gaɲaɲ ten ɗe taș
kisaɲni ɗaka̱ byas daɲti ga̱ dii atl gaɲ ka. Ta̱ paɭi naɭ gwisi kaɲ Nya Aba
lami ɗe ta̱ pi wu.
5 Haɲ ta̱ nalti daɱ ɗe gwasi gin ten gin. Amin.

Gaɓa maɲ taɱti gon ni ɗa̱ so seko gaɲ

6 Ilgwe kaa̱ naɱa paɭti go nima cit ɓanti i'e. Nja-nja a duk go yek kaa̱ ɓa
zak Nya ɗe ta̱ mbekii ɗe taɭ daɱaɲ ka̱ alheri ga̱ Almasihu wu, yek haɭ kaa̱
ɓa lam kanti pyal gaɓa gon, gwe ni kak-kak suk taɱi gaɓe wu.
7 Ai ba̱ zobsi taɱi gaɓa gon po yi ɗa ka̱ kaal ga̱ taɱi gaɓa gaɱi so. Gem
majon ni ɗa, majwe sa̱ naɱa lamti taș gillikii gaa ka, taș man zhimbaɭti
gwakaɲ ten bi gem gwe ni ka̱ taɱi gaɓa ga̱ Almasihu wu ɗa.
8 Ama amik ka hwikii ge, kume gon gaɲaɲ, sogo yen shinti ga̱ Nya ka̱
tuli yek ta̱ dlaɱikii zobsi gaɓa gon, gwe ni kak-kak suk taɱi gaɓa gaɲ ɗe
ma̱ dlaɱikii wugo ta̱ Nya paɭi maɭi bi gaa.
9 Naɭ gwe ma̱ dlaɱikii tet wu, a po kaɓikii dlaɱti wi ɗa̱ ɗe, kume
maɭgon dlaɱikii zobsi gaɓa gon gwe ni kak-kak suk taɱi gaɓa gwe kaa̱
kan wugo, ta̱ Nya paɭi bi gaa maɭi.
10 Gaɓa gaɲ ɗe a dlaɱ go, ten ɗe ta̱ mbalaɲ kan ilgwe a dlaɱ wu ka?
wowo, a dlaɱ naɭ gwisi kaɲ ten ɗe ta̱ Nya kan ilgwe a naɱa paɭi wu. Kaa̱
daɱaɲ gwa we mbalaɲ kaɲ ba naɱa lamti ɗe ta paɭisi ilgwe sa̱ lami wu
nwa? Wowo, ai mbalaɲ kaɲ ba lami ɗe ta paɭisi ilgwe sa lami wugo ba naɲ
ɗe zhel ga̱ Yesu so.

Nya mbe Bulus taș daɱ ɗe yen shinti ga̱ botli

11 Yilkeni jini, mani suk modli a naɱa lamti taɭ yisi ɗe, gaɓa maɲ taɱti
gaɲ ɗe a nikii ma dlaɱti go tet mal mbalaɲ kaɲ yil so.
12 Tet mal mbalaɲ kaɲ a mbi so, a ba̱ maɭgon ka̱ mboki ang dani so. Ama
tumal ɓulti gwel gwe Yesu paɭi wu kaɲ a mbi.
13 Kaa̱ kum kangwe ani, ɗe a yi ma kopti Nya naɭ gwe a maɲ Yehuda
paɭi wu. Ka̱ sa'isi wo, a dlaɭ gal ten lakti ga̱ motgaa ga̱ maɲ kopti ka̱ bomti
i'e, ten ɗe ta tlosi ka̱ ɗa.
14 Kaa̱ yisi ɗe a ndaɭ ka̱ kopti Nya naɭ gwe a maɲ Yehuda paɭi man daka
jini. A dakaɭ mansi ten bi paɭti wul naɭ gwe aba jinaɲ ku na̱ paɭti wu.
15 Ama Nya botlaɲni a yi ka̱ tuk ga̱ ana gini yek ta̱ mbeni tumal alheri
gwasi naɭ kangwe ta̱ lami wu,
16 ten ɗe taș mbok ang ten Yen gwas Yesu tumaɭaɲni, a ta dlaɱi gaɓa
maɲ taɱti majwe ba̱ maɲ Yehuda ka̱ sowu. Ama ɗe ta̱ paɭi naɭ gwisi go,
yek ba gaɓa suk maɭgon a dani so,

17 a baˌ a li Wurshelima mal majwe sik ɗe mil shinti ji botli yek pa ami
wu so. Ama yek a tlinya yek a li kaˌ atl gaˌ maŋ Arabiya, yek paa a pal tet
kaˌ baŋ Demaskus.
18 Kaal ɗaˌ gin ɗe mekan, yek a to Wurshelima ta yen Kepas, maɲgwe asaˌ
mbet Siman Biturus wu, yek a mul ɗe kutl cet namtan malti.
19 A yen naa mil shinti ji botlisi so, Yakubu yilka gaˌ Bagaa kaŋ a yenti.
20 Ilgaŋ ɗe a nikii ma lishti go gem kaŋ, lal kaˌ so dlo gi suk Nya.
21 Kaal ɗaˌ naŋk gwisi wo yek a li kaˌ atl gaˌ Siriya suk Silisiya.
22 Ama motgaa ji maŋ kopti jwe saˌ ni ten kaŧ atl gaˌ Yehudiya jo saˌ ɓo
yenaŋni gwel suk gwel so.
23 Ama saˌ kum gaɓa ɗe, <<Maɲgwe ataˌ lakaŋni kaˌ bomti tek wu yek gu taˌ
ɓa dlaɲmi gaɓa mbalaŋ ten bi ngaŝti gwe taˌ ngwe ɗe taŝ taasi kaɰu!>>
24 Yek saˌ baɲ Nya nalti ten bi gini.

2

Bulus mbi kantidli mal naa mil shinti ji botli

1 Kaal ɗaˌ gin ɗe kutl cet wupsi, yek a pal to baŋ Wurshelima ka suk
Barnabas suk Titus.
2 A to kaɲli ten ɗe Nya ɓuli gwel yek taˌ mboki ang ɗe ta to. Ɗe a mbuki
kaɲli wu yek a moo suk bacina ji motgaa ji maŋ kopti, yek a mbesi te
malkaɲmi ka yek a hwisi kangwe a dlaɲmi majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu
gaɓa maŋ taɲmti. A paɲli naŋk gwisi kaŋ ten ɗe baˌ ilgwe a paɲli wu suk ilgwe a
nima paɲlti wu daɲm ten koo lu so.
3 Ama ko taˌ Titus ɗe maˌ naɲma laŧ sukti wu mago maɲgon zit ngetli ɗe taŝ
saɲlti so, ko ɗe ti wo maŋ Yehuda kaˌ sowu.
4 Bi saɲlti gaŋ go tet mal mbalaŋ jwe asaˌ shel lal ɗe si wo yilkeni jinaŋ
kaɗe si wu kaŋ yili, majwe saˌ te tet malaŋni mukli wu. A ilgwe laki yek sa
te tet go yek ɗe taŝ lil daɲmti mbit gaa gwe maˌ mbi kaˌ kopti gaˌ Almasihu
Yesu wu ka. Lamti gwasaŋ wo taŝ pallaŋni ɗe zhel,
5 ama baɲmaˌ baɲlsi lu so ko njaa, ten ɗe taˌ gem gaˌ gaɓa maŋ taɲmti daɲm
sukkii.
6 Ama maˌ jimi ɗe a mbalaŋ kansi ɗe, si wo kiɗi mbalaŋ kaɰu mbaɲl ilgon
ten ilgwe a naɲma mbokti ang dani wu so. Kaˌ yenti gi wo, ko taˌ nik saˌ ni
gwi mas ɗe naɲm kaŋ. Ai baˌ Nya lamaŋ maɲgon man gon so.
7 Ama saˌ yen dlaɲmti gaɓa maŋ taɲmti gwe Nya baɲlaŋ ɗe taˌ paɲli maŋ laŝhi
saɲlti, majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, naŋk gwe taˌ baɲl Biturus ɗe taŝ paɲli
maŋ Yehuda wu.
8 Ai Nya ɗe taˌ shin Biturus mal maŋ Yehuda taŝ daɲm ɗe yen shinti gaˌ
botli malsi wu, tik shinaŋ mal majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu ta daɲm ɗe
yen shinti gaˌ botli malsi.
9 Yenti alheri gwe Nya paɲli wu kaˌ laki yek Yakubu, suk Kepas, suk
Yohana kamaŋ naˌ ang ɗe lop, saˌ kamaŋ suk Barnabas naˌ mbadl ɗe naɲm
naŋk ɗe sik ɗe bacina ji motgaa ji maŋ kopti gaˌ Yesu wu. Yek maˌ dlaɲlli gaɓa
suksi, ɗe mi wo ma li mal majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, a si wo sa li mal
maŋ Yehuda.
10 Yek damini ɗe baˌ majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu lakini mik kaŋg so, a
gwisi kaɗe ilgwe a naɲma lamti paɲlti i'e wu.

Bulus maɲtl Biturus

11 Ɗe Biturus tul Antakiya wu, yek a matlti gwel suk gwel naŋk ɗe mas
mbalaŋ yisi ɗe ilgwe taˌ paɲli go baˌ mbun sowu.
12 Tek go a Biturus nguk wul suk majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu. Ama
yek ɗe Yakubu shin majon te Antakiya kaˌ wu, yek taˌ yilli gaa gwas ka yek

ta daŋ a malkami. Ten ɗe ta nima ɓanti majwe sa nima lamti ɗe ta sal majwe ba maŋ Yehuda kaɗe si sowu.
13 Yek naa maŋ Yehuda maŋ kopti jwe sa ni suk mi wu kopti ka palti riya gwasi, hal Barnabas mago sa kanti giɓi.
14 Ama yek a yeni ɗe ilgwe sa pali go sa pal gem nak kangwe ni ka gaɓa maŋ tamti wu sowu, yek a wul Biturus te ka mbalaŋ kaɗe, <<Ki wo maŋ Yehuda kaɗe ki, ama yek ka naŋa palti wul nak malgwe ba maŋ Yehuda ka sowu. Ɗa ni kaŋ ka zi majwe ba maŋ Yehuda ka so palti wul ga maŋ Yehuda gwi?>>
15 <<Gem kaŋ mi wo ɗe maŋ Yehuda kaŋ sa zaŋni, mi wo ba maŋ palti byas wul ka so, ami wo ba nak majwe ɗe ba maŋ Yehuda kaɗe si sowu kaŋ manaŋ so.
16 Mas na nak gwisi, ma yisi ɗe Nya a taasi malgon byas wul gwas ka ten ɗe mali kop mbat gaɓa ga Musa so, ama sa taasi mbalaŋ byas wul gwas ka tumal ngasti ten Yesu Almasihu. Ten nak gwisi kaŋ, mi maŋ Yehuda mago tu ten ngasti ten Yesu Almasihu kaŋ ma mbi taasti byas wul gaŋaŋ ka tumal kopti mbat gaɓa ga Musa ka so, ten ɗe tumal kopti mbatti wo malgon a mbi taasti byas wul gwas ka so.
17 <<Kume mi maŋ Yehuda mago se ma ngasaŋni ten Almasihu a paa Nya taasi ni byas wul gaŋaŋ ka go, mi mago maŋ byas kaŋ. To, nak gwisi naŋa mbokti ang ɗe Yesu nima pit kaal palti byas wul la? Ko njaa, nak gwisi ka so!
18 Ama kume ɗe hal a po kin ilgwe a jek kawu go, a daŋ ɗe maŋ palti ilgwe mbat gaɓa dlam ɗe ba pali sowu wi.
19 Nak ɗe ami wo hwuuni kaŋ ani tu ten kopti mbat gaɓa ga Musa, nak ɗe mbati tlo ka ten ɗe ta daŋ na mbadl mal Nya wu.
20 Sa ɓakaŋ ka ten gudal yencin suk Almasihu. Ni go amik naŋa daŋti so Almasihu ka nima daŋti ka ami. Daŋti gi ka dli gaŋ wo, a naŋa daŋti ngasti kaŋ ten Yen ga Nya, ti ɗe ta lamaŋni yek ta bal mbadl gwas ten bi gi wu.
21 Ami a palli alheri ga Nya ten koo lu so, ɗe kume mbalaŋ a mbi daŋti ndakce mal Nya tumal kopti mbat gaɓa ga Musa go, gwisi naŋa mbokti ang ɗe maʃhkaŋ ga Almasihu wo ten koo lu kaŋ ni.>>

3

Ngasti ten Nya suk mbat gaɓa ga Musa.

1 Kii maŋ Galatiya kadlaŋ, wok tla gaa gwakaŋ nu wo? Ale, ten dii kaŋ a dlamikii bi ɓakti ga Yesu ka ten gudal yencin na!
2 Ta ɓo ngemkii, tumal kopti mbat gaɓa ga musa kaŋ ka mbi Shishi ga Nya ma, ko tumal balti gem na gaɓa gwe kaa kumi wu?
3 Kii wo kadlaŋ ka le? Kaa nde ka Shishi yek kaa ɓa paki ka dli ya?
4 Ase mas bomti jwe ka tla go ten koo lu kaŋ kaa tla a, nak gwisi wo maŋ pat ka nwa?
5 Nya balkii Shishi gwasi yek ta pal wul cit ɓanti wonti ka dlo gwakaŋ ten ɗe kaa naŋa kopti mbat gaɓa ga Musa nwa? Ko ten ɗe kaa bal gem na tami gaɓa gwe kaa kumi ten Almasihu wu?
6 Ɓo daamaŋkii ten daŋti ga Ibirahim la na! Ni ga lishi ɗe, <<Ta ngasti ten Nya, yek Nyami dlaŋti ka maŋ palti wul ndakce.>>
7 Kume nak gwisi kawu, se tak yisi ɗe majwe ngassi ten Yesu go sik ɗe mil ji Ibirahim.
8 Tek go gaɓa ga Nya mbok ang ɗe, majwe ba maŋ Yehuda ka sowu a daŋ ɗe majwe byas wul nisi gaa sowu tu ten ngasti ten Yesu, nak ɗe tun

tek go sa hwi Ibirahim taːmi gaɓe ɗe, <<Mas mbalaŋ a mbi albarka tumalki wu.>>
9 Ten naːk gwisi kaŋ mas majwe ngaːssi ten Yesu wu a mbi albarka suk Ibirahimi maŋ ngaːsti.
10 Naːk ɗe saː paːli bigaa mas majwe ngaːssi ten mbaːt gaɓa gaː Musa ɗe taːs mbi kantidli mal Nya wu. Saː lishi naːk gwisi ɗe, <<Maŋ bi gaa kaɗe maːlgwe baːta kop mas wul jwe saː lishi kaː mbaːt gaː gaɓa Musa sowu.>>
11 Gaɓa wo ni gaː hwudaːli so, ɗe maːlgon a daːm ɗe maŋ laːshi byas wul gaa maːl Nya tumaːl kopti mbaːti so, naːk ɗe saː lishi ɗe, <<Maŋ paːlti wul ndakce a paː daːmti gwasi tumal ngaːsti ten Nya.>>
12 Mbaːti wo tu ten ngaːsti kaŋ tul so, naːk ɗe saː lishi ɗe, <<Maːlgwe kop mas wul jwe mbaːti dlaːm wugo ta daːm tumal mbaːti wu.>>
13 Almasihu yillaːni tet ɗaːkaː bigaa gwe mbaːt gaɓa paːlini wu ka, ten ɗe saː pallaːt ɗe wul bigaa ten bi gaːnaŋ, nak gwe ni gaː lishi ɗe, <<Maŋ bigaa kaɗe mas maːlgwe saː ɓakti ka ten gudaːl yencin wu.>>
14 Almasihu Yesu kisaːnni ten ɗe taː albarka gwe saː laki Ibirahim wu daːm ɗe gaː majwe baː maŋ Yehuda kaː sowu pak, gwisi kaː laki yek maː mbi Shishi gaː Nya ɗe saː paː alkawol gwas tumal ngaːsti gaːnaŋ.

Naːt kak-kak gaː mbaːt gaɓa suk alkawoli

15 Yilkeni jini, haːnta ɓo cingaːlikii ten ilgaŋ ɗe kaaː yisi wu, naːk kangwe ɗe hal mbalaŋ ɗe lop dlaːlli gaɓa kaː dlo gwasaŋ yek sa lak ang dani wugo, baː maːlgon a man ɓaːtlti kaː so a baː maːlgon a man mbaːlti ilgon dani sowu naːk gwisi kaŋ ni ten gaɓa gaŋ.
16 Naːk gwisi kaŋ ni pak, Nya dlaːlli gaɓa kaː dlo gwas suk Ibirahim suk yen gwasi. Lishti gaɓa gaː Nya wule, <<suk mil,>> so, kangwe ɗe ma damaŋni ɗe mili wo saː wonti wu sowu. Ama gaɓa wo saː lishi ɗe, <<suk yen gwa,>>* gwe yek ɗe mbalaŋ ɗe naːm, a tik ɗe Almasihu wu.
17 Ilgwe a naːma dlaːmti go yek ɗe, Nya dlaːlli gaɓa kaː dlo gwas suk Ibirahim. Ten naːk gwisi kaŋ mbaːt gaɓa gwe saː tuli gin 430 kaː kaali wu a palli dlaːllaːt gaɓe ten koo lu so.
18 Ɗe kume mbalaŋ a mbi albarka gaː Nya tumal kopti mbaːti go, ai ta mbi tumal alkawol gaː dlaːllaːt gaɓe so. Ama Nya kaː alheri gwasi, yek taː laki Ibirahim albarka ten bi alkawoli.
19 Kume naːk gwisi kaːwu, yek ɗe laki yek saː baːl mbaːt gaɓa gaː Musa ye? Ilgwe laki yek saː mbaːl mbaːti dani go yek ɗe taːs yillini byas wul jinaŋ ten dii kaŋ. Saː tulli mbaːti taː mbalaŋ paː wul ɗa kaŋ se sa'i gwe Yen gaː Ibirahimi tul wu, naːk ɗe ten bi gwas kaŋ saː paː alkawoli wu. Mil shinti ji Nya kaː tulli mbaːti tumal maːlgwe ataː dlaːl kaː dlo gaː mbalaŋ suk Nya wu.
20 Asaː ngo maŋ dlaːlti kaː dlo kume gaɓa ni kaː dlo gaː mbalaŋ ɗe lop wu, ama Nya wo ti wo ɗe naːm kaŋ.

Ilgwe laki yek saː tulli mbaːt gaɓa wu

21 Ɓohwe gaɓa gaːmi nima dlaːmti ɗe we mbaːt gaɓe wo baː a mo suk alkawol gaː Nya saʔ Hwowo ko njaa! Ɗe kume saː tullaŋ mbaːt gaɓa maŋ baːlti mbadl go, ai mbalaŋ a mbi daːmti paːlti wul ndakce mal Nya tumal kopti gaː mbaːt gwisi.
22 Ama saː lishi kaː gaɓa gaː Nya ɗe mas dii atl wo zhel gaː paːlti byas wul kaŋ, Nya paːli naːk gwisi kaŋ ten ɗe taːs baːl majwe ngaːssi ten Almasihu Yesu ilgwe taː paː alkawol ɗe ta baːli tumal ngaːsti ten Almasihu Yesu wu.
23 Ɗe ngaːsti ɓo tul sowu, mbaːti leni ka naːk majwe saː lesi kaːwu, ma manaŋ yilti kaː so se ngaːsti tuli.

---

* **3:16 3:16** Yen L. Z. 12:7: L. Z. 24:7

24 Naƙ gwisi naŋma mbokti ang ɗe saˌ lakaŋni kaˌ ang gaˌ mbaṭi ten ɗe taˌ taḷani mal Almasihu, amaˌ ngaṣti kaˌ laki yek baˌ byas wul ni ni gaa mal Nya so.
25 Naƙ ninge ɗe ngaṣti tullu, maˌ po yi gaz gaˌ mbaṭ gaɓa gaˌ Musa so.
26 Ten naƙ gwisi kaŋ, mas jwakaŋ wo mil ji Nya kaŋ tu ten ngaṣti ten Almasihu Yesu,
27 naƙ ɗe mas jwakaŋ wo saˌ paḷikii baptisma kaˌ Almasihu wu, gwisi mbok ang ɗe kaaˌ kan paṭ gaˌ Almasihu ɗe paṭ gwakaŋ wi.
28 Ten naƙ gwisi kaŋ, kaaˌ po yi kak-kak so, maŋ Yehuda, sogo majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, zhel sogo majwe baˌ zhel kaˌ sowu, mani sogo modli. Ten ɗe mas jwakaŋ ɗe naŋm kaŋ kaaˌ ni maḷ Almasihu.
29 Kume kii wo mbalaŋ ji Almasihu kaˌ wu, to kii wo mil ji Ibirahim kaŋ, a kik ɗe majwe a ci gado gaˌ Nya naƙ gwe taˌ paḷ alkawol wu.

4

1 Ilgwe a naŋma dlaŋmti go yek ɗe, kume hal maŋ cit gado yi ɗe yen mbalaŋ go taˌ ɓo man zhel na ilgon so, ko ɗe mas wul ji maŋ zaṭ gwas aya daŋm ɗe gwas wu.
2 Kaˌ sa'i gwe ɗe taˌ yi nak'eni go, yeni yi kaˌ ang gaˌ maŋ ketaḷti jwasi suk majwe saˌ nit ma zaṭ gwel ten wul, hal se cin gwe aba gwas zi wu tuli.
3 Naƙ gwisi kaŋ maŋanni kaˌ sa'i gwe tantu gaˌ Yesu Almasihu ɓo tul so wu, kaˌ sa'i gwisi wo maˌ daŋmaŋ naƙ mil mbalaŋ, maˌ daŋmaŋ ɗe zhel ji maŋ iko jwe sik ɗe guu ji dii atl ge wu.
4 Ama ɗe sa'isi njikaŋ wugo, yek Nya shin yen gwas suɗi gwe kili mbalaŋ naˌ ngus kaˌ zaṭ wu, ama taˌ zaṭ kaˌ sa'i gwe saˌ yima kopti mbaṭi wu,
5 taṣ ɓatl wul ten majwe saˌ ni gaz mbaṭi wu, ataˌ pallaṣi ɗe mil ji Nya.
6 Nak ɗe kaaˌ ɓal ɗe maˌ ɓalaŋ ɗe mil jwas go, yek taˌ shin Shishi gaˌ Yen gwas sut kaˌ mbadl gaŋaŋ, gwe a mbe Nya ɗe, <<Abba,* Aba>> wu.
7 Ten naƙ gwisi kaŋ, ningo ki wo zhel kaˌ po yi so, ki wo yen gwas kaŋ. A naƙ ɗe ki wo yen gwas kaŋwu, Nya pallaƙ ɗe maŋ cit gado gwas wi pak.

Bi gaˌ maŋ Galatiya hwot Bulus

8 Tek wu ɗe baƙaaˌ ɓo yis Nya sowu, akaaˌ ngusi atl wul jwe a mbalaŋ ngusisi atli, jwe ɗe baṣaˌ ni ten bi ilgon sowu.
9 Ama nin ɗe kaaˌ yis Nya wu, sogo nin ɗe Nya yiskii wu, ɗaŋi kaŋ kaa kop iko jwe sik ɗe guu ji dii atl gee ɗe baṣaˌ ndaḷ sowu gwi? Yek laki yek kaaˌ naŋma lamti taƙ ɓo palaŋ ɗe zhel jwasaŋ ɗaˌ ye?
10 Kaaˌ pal ɗe maŋ kopti cin jon, suk lip jon suk gini jon.
11 Ilgwe kaaˌ naŋma paḷti wu ci ɓanti, baˌ citi kaˌ dli gi tenkii ni ten koo lu so!
12 A naŋma ngemti gwakaŋ yilkeni jini, ɗe taƙ daŋmaŋ naƙ ami ten ɗe ami mago ani naƙ kii A baƙaaˌ paḷi byas ilgon so.
13 Kaaˌ yisi ɗe cwo gwe cin wu kaˌ laki, yek a mbi tantu ta ndekii tullaṭ taŋmi gaɓa.
14 Ko ɗe cwo gi wusi tullikii bomti i'e wu, ama mas naˌ naƙ gwisi yek baƙaaˌ mbulaŋni sogo yek kaaˌ nge palti tenaŋ so. Ama yek kaaˌ kamaŋ naˌ ang ɗe lop naƙ wule yen shinti gaˌ Nya kaɗe ami, naƙ gwe kaaˌ kan Almasihu Yesu gaa gwas wu.
15 Kaaˌ paḷ hwol tuk i'e kaˌ sa'i gwisi! Ama yek ningo hwol tuk gwe kaaˌ paḷi naˌ ami wu ɓal ko? Ten ɗe gem, kaˌ sa'i gwisi wo, ɗe maŋ paṭ kani go, kaa yilli gwel jwakaŋ akaaˌ baḷaŋni.

* **4:6 4:6** *Aba* Naˌ bi Arameya

16 Ama yek ningo, a daɱikii wi ɗe yelaŋ dlanti ten ɗe a dlaɱikii gem
ma?
17 Maŋ mbokti ang ten gaƀa shelti lal jimi, naɱa lamti tlat gaa jwakaŋ,
ama ilgwe nisi ka mbadl go hwa wul ka so. Ilgwe sa naɱa lamti go yek ɗe
taș hul dlo gwakaŋ sukmi, apaa mas mbadl gwakaŋ paḷ tensi.
18 Ai mbunaŋ ɗe ta mbalaŋ paḷ ilgwe sa paḷi wu, ɗe hal kume ilgwe nit
ka mbadl go hwaɓi ka wu. Ama taș dloti ko agasi, ba ɗe we se gasi gwe ani
sukkii wu so.
19 Mil ji lami jini, gaŋ kaɗe bomti na lop gwe a tla tenkii wu naḳ wule
kili gwe ni ten gahwulaŋ na cicit zaṭ yen wu. A ba ngusi tlat bomti gaɱi,
hal se a yen Yesu ka daɱti gwakaŋ.
20 Ayya, wule ba naŋ sukkii ninge ta balli yal gini, bi gwakaŋ nima
hwotti gi i'e.

Gaƀa ten Hajara suk Saratu

21 Hwini nini, kii ɗe ka na lamti kopti mbaṭ gaƀa ga Musa wu, kaa yisaŋ
ilgwe mbaṭi dlaɱ wu sa?
22 Naḳ ɗe ni ga lishi ɗe, mil maani ɗe lop ni Ibirahim ɗa, yeni gon wo
tumal kili zhel, a gon wo tumal kili gwe ba zhel ka sowu.
23 Yeni gwe sa zaṭ tumal kili zhel go sa zaṭi naḳ kangwe asa wut mil wu.
Ama yeni gwe sa zaṭ tumal kili gwe ba zhel ka sowu go ti wo sa zaṭ tu ten
bi alkawol gwe Nya paḷi Ibirahim wu.
24 Wul jimi wo sa cingaḷ gaƀa dani, ten ɗe modli jimi wo sa naɱa mbokti
ang ten dlaḷḷaṭ gaƀa ɗe lop. Hajara kaɗe ana ga zhel taɲi naḳ dlaḷḷaṭ gaƀe
gwe sa paḷi ten tlaɳdaḷ Sinai wu.
25 Ningo Hajara kaŋ sa cingaḷti ɗe tlaɳdaḷ Sinai ka atl ga Arabiya. Tik ni
naḳ baŋ Wurshelima naḳ ningaŋ, naḳ ɗe na ti na mil jwasi mas sa naɱa
daɱti zhel wu.
26 Ama Wurshelima gwe ni nya go ti wo zhel ka so, a tik ɗe ana gaŋaŋ.
27 Ten naḳ gwisi kaŋ sa lishi ɗe,
<<Paḷ hwol tuki, ki ndokla,
kii ɗe baḳa wut mil sowu,
lak icin, kul ten paḷti hwol tuki,
ki ɗe ka yis cit tuk zaṭ yen sowu.
Ten ɗe mil ji kili gwe kos gwas catti ka go
sa wonti
sa wonti man mil ji kili gwe kos gwas
yi sukti wu.>>
28 Ningo yilkeni jini, kii wo kaa ɓal ɗe mil ji Nya tumal alkawoli naḳ
kangwe Ishiyaku ni wu.
29 Ka sa'i gwisi wo yek yen gwe sa zaṭ naḳ kangwe asa wut mil wu ci
dlelngapcan yen gwe sa zaṭ tumal iko ga Shishi ga Nya wu. Nu kaŋ ni pak
hal nin.
30 Ama ni ga lishi ka gaƀa ga ɗe, <<Mbol zhel kili wu suk yen gwasi, ten
ɗe yen ga zhel kilisi a mbi gado suk yen ga kili gwe ba zhel ka sowu so.>>
31 Naḳ gwisi ka laki yilkeni jini, mi wo mil ji kili zhel ka so, ama mil ji
kili gwe ba zhel ka sowu.

5

Mbit gaa tumal Almasihu

1 Almasihu laki yek ma mbi gaa gaŋaŋ ten ɗe ba maḷgon po ngapaŋni
so. Ten naḳ gwisi kaŋ, se taḳ dlaḷaŋ na ndaḷti, baḳ baḷaŋ gaa gwakaŋ akaa
po paḷ wul ɗe zhel so.

2 Ɓo kumaŋni nini i'e! Ami Bulus, amik ka hwikii gaɓa ge, ɗe kume saˌ salkii ten ɗe taˌk mbi kantidli mal Nya kaˌ go, Almasihu nikii zikii ang naˌ ilgon so.
3 Amik ɓa po hwikii wu ɗa ɗa, ɗe hal kaa naˌma lamti taˌk mbi kantidli mal Nya tumal salti go, to, nikii ngetli taˌk koɓaŋ mas mbaˌt gaɓa gaˌ Musa.
4 Kii ɗe kaa naˌma lamti taˌk daˌmaŋ ɗe maŋ laˌshi byas wul gaa mal Nya tumal kopti mbaˌt gaɓa gaˌ Musa go, kaa yil ɗaˌkaˌ kopti gaˌ Almasihu kaˌ wi. A kaa nge alheri gaˌ Nya wi pak.
5 Ama tumal Shishi gaˌ Nya suk tumal ngaˌsti tenti kaŋ maˌ naˌma ɓaˌtti, suk zaˌt mbadl gaˌnaŋ ten mbit paˌlti wul ndakce gaˌ Nya.
6 Ten ɗe kume maˌ naŋ ɗe mbalaŋ ji Almasihu Yesu go, naˌ taˌs saˌlaˌnni, naˌ baˌs saˌlaˌnni so mas ni ten bi ilgon so. Ilgwe hwotaˌnni go yek ɗe ngaˌsti ten Yesu gwe asaˌ yisi tumal lamti yilkeni wu.
7 Tek go kaa naˌma yemti hwa lalsi. To, wok tlekii cina yek taˌ lakkii ten zakti kopti gaɓa gem wo?
8 Wundaˌl gaˌ shelti gaˌmi ɗe saˌ shelkii go, sut mal Nya ɗe taˌ mbekii wu kaŋ yil so.
9 Naˌk kangwe asaˌ wule, <<Njet yis kaɗe maŋ lakti gaˌ bal apti paˌlti burodi ten toti.>>
10 Mas naˌ naˌk gwisi gahwulaŋ ndaˌli naˌkii. Daˌmti gaˌnaŋ sukkii kaˌ paˌlti wul gaˌ Bagaa kaˌ laki yek gahwulaŋ ndaˌli naˌkii, ten ɗe kaa kan gaɓa gaˌ malgon man gi so. Ama Nya a nol maˌlgwisi ɗe taˌ naˌma zhimbaˌlti gwakaŋ wu, ko taˌ tik ɗe wokko.
11 Yilkeni jini, a wulaˌnkii ɗe, bi saˌlti kaŋ a yima gaɓa dani go, da yek ka laki asaˌ yima cit dlelngapcan ye? Ai, gaɓa bi maˌshkaŋ gaˌ Almasihu ten gudaˌl yencin a daˌmi maˌlgon ɗe wul kotti asaŋ so.
12 Ama lamti gi wo, taˌ maˌ jimi ɗe saˌ nima zhimbaˌlti gwakaŋ wu pita dlaˌmti gaɓe hal se saˌ yilli ndis jwasaŋ ka mas jwasaŋ.
13 Yilkeni jini, kii wo saˌ mbekii ten ɗe taˌk paˌlaŋ daˌmti mbit gaa. Ama paŋ ɗem-ɗem baˌ mbit gaa gwakaˌmi lakkii paˌlti byas wul so, ama kaˌ lal gaˌ paˌlti naˌk gwisi wo taˌ gaˌmi lakkii ten paˌlti wul yilkeni jwakaŋ kaˌ lamti.
14 Ai mas mbaˌt gaɓa gaˌ Musa wo saˌ mwe ka kaˌ gaɓa ɗe naˌm ɗe, <<Lam maˌlgwe ni njaa sukki wu naˌk gwe kaˌ lam gaa gwa wu.>>
15 Ama kume daˌm naˌk wul me, akaa ngusi dlanti suk yilkeni jwakaŋ, akaa ngusi asti yilkeni jwakaŋ, akaa naˌma ngukti tlu gaˌ yilkeni jwakaŋ go, paŋ ɗem-ɗem naˌ paˌt jwakaŋ sogo kaa pak yilkeni jwakaŋ mas.

Daˌmti tumal Shishi gaˌ Nya

16 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, taˌk zakaŋ Shishi gaˌ Nya taˌs koɓi naˌkii. Kume kaa paˌli naˌk gwisi go kaa kop ilgwe dli lami wu so.
17 Ten ɗe ilgwe a dli lami go baˌ ami wo suk ilgwe a Shishi gaˌ Nya lami wu so. A naˌk gwisi kaˌ pak ilgwe a Shishi gaˌ Nya lami go baˌ a mo suk ilgwe a dli lami wu so, wul ɗe lop jimi wo asaˌ ngusi dlanti suk yilkeni. Yek laki a baˌkaa man paˌlti ilgwe kaa lam paˌlti wu so.
18 Ama kume Shishi gaˌ Nya naˌma kopti naˌkii go, to, kaa po yi gaˌz gaˌ mbaˌt gaˌ gaɓa gaˌ Musa so.
19 Byas paˌt gaˌ dli wo, gaˌ hwundaˌli kaŋ ni so. Yek ɗe paˌt suk kili gwe baˌ gwa kaˌ sowu, suk paˌlti byas wul, suk paˌlti wul nsha.
20 Suk ngusti atl gunki, suk ngukti mbalaŋ, suk nget hwulan gaˌ yilkeni, suk dlanti, suk dakaˌlti. Suk lilti mbadli, suk lamti gaa, suk hwulti suk yilka, suk laˌshi kopti ji maji cina.

21 suk duu tuk na mbit wul ga yilka, suk tlatdli, suk motgaa tlat wul suk
naa wundal ji wul jwisi. A nikii ma dalti kang nak gwe a palikii tet wu, de
mas man palti wundal ji wul jin jo sa mbi Nya boo so.
22 Ama wul jwe a Shishi ga Nya tulli go sik de, lamti, suk hwol tuki, suk
tami mbadli, suk dlot mbadli, suk kirki, suk palti hwa wul, suk palti gem,
23 suk mullat gaa atli, suk dopti gaa. Ai, ba mbat gaba gon wuli de ba pal
wundal ji wul jimi so so.
24 A mas mbalan ji Almasihu wo, sa bak palti wul ji dli ka wi suk wonti
byas lamti wul gwas ka wi ten gudal yencin.
25 Nak de ma nama damti tumal Shishi ga Nya wu, ma zakan Shishi ga
Nya tas kobi na mi ka damti ganan.
26 Ban daman de man nalti gaa, suk man ngot dlanti suk man duu tuk
na yilkeni jinan so.

6

Zi ang yilkeni jwakan

1 Yilkeni jini, kume sa dop malgon ten palti byas wul wu, kii de Shishi ga
Nya nima kopti na kii go, pallan mali tet ten tantu na tami yal, ba de na
yal mati so. Ama pan dem-dem na gaa gwakan, de ba nak gwisi ka sowu
kaa nda ka palti byas wul gwe ta pali wu.
2 Kaman dibalti ga yilkeni jwakan, na nak gwisi kan kaa njikan mbat
gaba ga Almasihu.
3 Kume gon gwakan dam gwa we ilgon kade ti ama ba ilgon kade ti sogo,
mali nama shelti gaa gwasi.
4 Ama ta ko wokko cingal ilgwe ta nama palti wu tas yeni. Kume palti
wul gwas de mbun wu, apaa ta pal hwol tuk na nali, ama bas cingal gaa
gwas ten malgon so,
5 ta ko wokko kan dibalti ga gaa gwasi.
6 Han ta majwe sa nisi ma mbokti ang ten gaba ga Almasihu wu pali
alheri man lishti gwe nisi ma mbokti ang ten gabe wu.
7 Bak shelan gaa gwakan so. kaa mani tlet botlkan Nya ka so. Mas ilgwe
mbalan bak go yek kan ta wotli.
8 Ten de malgwe bak zhin tumal lamti ga dli gwas go, a lakti ten wotlti
mashkan. A kume ta bak ilgwe Shishi ga Nya lami wugo, ta mbi mbadl
gwe ba a paki sowu.
9 Ten nak gwisi, ban nakan na palti hwa wul so, nak de hal de sa'i wotlti
tul wugo ma wotlan wul i'e, kume de ma celan ka mbatl sowu.
10 Ten nak gwisi kan, mas sa'i gwe ma mbi ang palti alheri wugo tan pali
ko wokko, tun nak ba yilkeni jinan ka Almasihu so.

Pakti gaba ga Bulus

11 Bo yenan kidit ji bakake lishti jee de a palikii lishti da na ang gi wu.
12 To, majwe sa nikii ma ngapti ten de ta salkii wu nama lamti tas mbok
ang ten gaa gwasan de si wo man kirki kan. Ilgwe laksi ten palti nak gwisi
go yek de, sa nima banti wundal ga bomti gwe sa tla ten bi mashkan ga
Yesu ten gudal yencin wu.
13 Ai, ko ta majwe sa nama wulti gwakan de ta salkii wu mago sa nima
kopti mbat gaba ga Musa mas so, ama yek sa nama lamti ta salkii, ten de
tas man wulti de sik salkii da.
14 Ama ami wo ko njet ba bo ngetl na ilgon so, seko na gudal yencin gwe
sa bak Bagaa Yesu Almasihu wu. Ten de mashkan gwas ten gudal yencimi

kaˌ laki yek a maṣhi lamti wul ji dii atl ka, yek wul ji dii atli daṃ ɗe hwuuni a malaŋ pak.
15 Naˌ saḷti, naˌ laṣhi saḷti mas ni ten bi ilgon so, ama ilgwe ni ɗe ilgon go yek ɗe taˌ mbalaŋ pal ɗe maḷgwe saˌ paḷti pyali wu.
16 Haŋ taˌ taṃi mbadli, suk yenti gonti daṃ ɗe gaˌ majwe saˌ naṃa kopti pyal mbaṭ gaɓa gaŋ wu, suk maŋ Yisiraila ji gem ji Nya.
17 A cina wo baˌ maḷgon po hwotaŋ naˌ ilgon so, nak ɗe dudul ji kaˌ dli gi mbok ang ɗe ami wo zhel gaˌ Yesu kaˌ wu.
18 Haŋ taˌ alheri gaˌ Bagaa gaŋaŋ Yesu Almasihu daṃ sukkii yilkeni jini. Amin.

Gaɓa gwe Bulus lishi maɲ kopti ji Apisa wu. Yek ɗe lishti gwe ama mbe ɗe

Maɲ Apisa

Gabartati

Bulus yen shinti ga botli lish gaɓa ge, ka multi jwe ta ni ga yitle ka a Roma wu. Gon a gin ɗe 60 kaal ɗa maʃhkaɲ ga Yesu kaɲ ta paḷ lishti gaɲ. A Bulus laɱ multi i'e a Apisa ɗe nima maṭlti dlaɱti gaɓa maɲ taɱti asaɱi na mekan kaɲ wu,

Gaɓeti

1 Ami Bulus, yen shinti ga botli ga Almasihu Yesu naḳ kangwe Nya lami wu.

A nima lishti gaɓa gaɲ mbalaɲ ji Nya jwe sa ni ka baɲ Apisa*, majwe asa paḷ gem ten kopti ga Yesu Almasihu wu.

2 Haɲ ta alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu Almasihu daɱ ɗe gwakaɲ.

Albarka ji Shishi ga Nya tumal Almasihu

3 Gem, albarka wo ga Nya Aba ga Bagaa gaɲaɲ Yesu Almasihu kaɲ! Ti ɗe ata balaɲni albarka sut nya tumal Almasihu, ata laki ama mbi mas albarka tumal Shishi gwas pak wu.

4 Naḳ ɗe ta botlaɲni tumal daɱti gaɲaɲ ka Almasihu tun basa ɓo paḷ dii atl so, ten ɗe taɲ daɱaɲ ɗe mbalaɲ maɲ cilti, maɲ laʃhi byas wul a cina ɗaat ka.

5 Ka lamti gwas kaɲ ta paḷi, yek ta laki ɗe taɲ daɱaɲ ɗe mil jwasi tumal Yesu, ten ɗe naḳ gwisi kaɲ ta lami, a naḳ gwisi ka taɱit ɗa.

6 Ta paḷi nu taɲ taʃaɲ alheri gwas maɲ nalti, gwe ta balaɲni ten koo lu tumal Yen gwas gwe ta lamti i'e wu.

7 Tumal Almasihu kaɲ sa ɓatl wul gwe nini gaa wu tumal hwulan gwasi, gwe yek ɗe taasti ga byas wul gaɲaɲ ɗe sa taasi kawu. Sa paḷi naḳ gwisi tumal nalti ga alheri ga Nya,

8 gwe ta baḷaɲni ɗe ba pakti niɗɗa so wu, suk mas ɓotlkaɲ yisti wul suk yisti gaa ga wul gwe ta baḷaɲni wu.

9 Yek Nya mbokini ang ten wul jwas jwe ni ga hwudaḷi ka naḳ kangwe ɗe ta lami wu, wul jwe ɗe ta laki ta njikaɲ tumal Almasihu wu.

10 Kume cin gwe ta zi wu tullu go, ta mo wul mas ka Almasihu, na wul jwe ni to nya kawu suk jwe ni ten dii atl wu mas.

11 Nya botlaɲni ka Almasihu taɲ daɱaɲ ɗe mbalaɲ jwasi, ta laki ɗe ta pi naḳ gwisi naḳ ɗe yek ɗe ilgwe ta lam paḷti wu, ai tik ɗe maɲ paḷti wul kangwe taɱit ɗa wu.

12 Nya botlaɲni mi ɗe mik nda zhila zaṭ mbadl ten Almasihu wu, ten ɗe taɲ paḷaɲ daɱti taʃti ga nalti gwasi.

13 A kaa daɱ ɗe mbalaɲ ji Nya wi tumal Almasihu ka sa'i gwe kaa kum gaɓa gem, gwe yek ɗe taɱi gaɓa gwe tullikii kisti wu. Ka sa'i gwe kaa ngaʃkii ten Almasihu wu, Nya lak shaida gwas tenkii ɗe ta daḷikii gaɓa ɗe ta baḷkii Shishi gwas wu.

---

* **1:1 1:1** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe *Ka baɲ Apisa* So.

14 Shishi ga Nyami ka nini ɗe man mbokti ang ten ɗe gem kan, Nya a balanni ilgwe ta dlalli gaba gwas dani wu, ilgwe a dam ɗe ganan ka sa'i gwe Nya kis mbalan jwas wu, ata pal mas wul jwisi ten ɗe ta mbalan tas nalti gwas ɗa kan.

Bulus ngemi Nya man ban Apisa

15 Yek laki, ɗe a kum bi ngasti gwakan ten Bagaa Yesu suk kangwe ɗe kaa nama lamti ji mas mbalan ji Nya wu,
16 a ba ba zak palti hwol tuk na Nya ten bi gwakan so, a ngusi palti nak gwisi dlip ɗe aba ngemkii Nya wu.
17 A nama ngemti ga Nya ga Bagaa ganan Almasihu Yesu, Buka man nalti tas balkii Shishi gwasi gwe a lak yisti wullu, a mbok ang ten wul jwe ni ga hwundali kawu ten tak yisanti i'e ɗa.
18 A ngem Nya ɗe, ta gwel ga mbadl gwakan buli, kangwe ka yis gaami akaa yis wundal ga zat mbadl gwe ta mbekii ɗe tak pali wu, tak yisan wul gwe ni ka nalti ga dlallat gaba gwe ta pali mbalan jwas wu.
19 Ani nima ngemti Nya, mi ɗe ma ngassanni tenti, ten ɗe tan yisan ndalti ga iko gwas ɗe ba a cingaldli sowu, gwe yek nama palti wul ka mi wu. Ndalti ga iko gwisi kaɗe bal iko
20 yek tlil Yesu tot ɗaka mashkan ka, yek zat ka mbuni lu damti ten ang shinti ga Nya to nya ka.
21 Lu gami ɗe Almasihu nima damti go ni nya ɗa mas guu, suk bacina, suk ndalti, suk bagaa, suk mas shin. Ba ɗe ka gin jee tokte so, ama suk gin jwe aya tullu.
22 A Nya zi mas wul a atl ɗati, yek ta lakti ɗe bacina ga wul mas ga motgaa ga kopti.
23 Ka motgaa ga man kopti wo Almasihu wo njikami kan, nak kangwe ti na gaa gwas njikan wul mas wu.

2

Nya balanni mbadl gwe ba a paki so wu ka almasihu

1 Tek go nak ga mashi kan kaa ni nak ɗe kii wo man lashi kumti bi suk man palti byas wul kawu.
2 Ka sa'i gwe kaa yima kopti byas tantu ji dii atl ge wu, ɗe akaa kop byas guu gwe tik ɗe bacina ga to nya ka wu.* Tik ɗe byas mazhe gwe nama cokti ga mbalan ten ɗe bas kumi bi Nya sowu.
3 Tek go mas jinan nu kan ama damanni, ma nanma kopti kapti ga dli ganan, ma nanma kopti ilgwe dli ganan suk mbadl ganan zini wu. Mi mago tek go lilti mbadl ga Nya a susut tenanni nak gwasan wu, nak ɗe palti wul ganan wo ga dli kawu.
4 Ama Nya wo man yenti gonti kan i'e, lamti gwe ata lamanni go man nalti kan.
5 Tun ka sa'i gwe ma yi ga mashi ka ka palti byas wullu yek ta pallani kaami suk Almasihu. Tumal alheri kan kaa mbi kisti.
6 Nya pallani kaami suk Almasihu yek ma mbi lu danti to nya ka tumal Almasihusi.
7 Nya pali nu tas mbok ang ten alheri gwas man nalti gwe ɗe ba a cingal dli sowu ka gini jwe aya tullu. Ta mbokini ang ten alheri gwasi tumal Almasihu Yesu.
8 Alheri ga Nya ka laki yek kaa mbi kisti, ba ɗe we manti palti wul ga gaa gwakan ka so, balti wul ga Nya kan.

* **2:2 2:2** byas guu gwe tik bacina ga to nya kawu *Shedan*

9 Palti wul gwakan ka laki so, ba malgon ɓo ngetl so.
10 Mi wo ilgwe Nya pali wu kan, ta palanni ka Almasihu Yesu ten ɗe tan palan hwa wul jwe ta pali tun tek ɗe tan pali wu.

Mi wo ɗe nam kan ka Almasihu

11 Ten nak gwisi kan ɓo damankii, ten kangwe kaa ni tek wu kii ɗe man Yehuda ka so wu, a majwe asa mbe gaa gwasan ɗe si wo sa salsi wu, mbekii ɗe <<man lashi salti.>> (Salti gwasami wo wundali ga dli kan, gwe asa pali na ang ga mbalan wu).
12 Daamankii ɗe ka sa'i gwisi wo, kaa ni suk Almasihu so, basa dlamkii ka man Yisiraila so, kii wo mandaki kan ka dlallat gaɓa alkawol gwe Nya pali wu, a ba zat mbadl ni kii ɗa ga mbit ilgon mal Nya so, a bakaa ni suk Nya ten dii atl gee so.
13 Ama ningo ka Almasihu, kii ɗe tek go ka ni dlenti suk Nya wu, sa talakii tet njaa malti wi tumal hwulan ga Almasihusi.
14 Tik tullini tami mbadli, tik palli man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka sowu ɗe nam. A tik jek sabal gwe hwul dlo ganan wu ka, gwe yek ɗe nget hwulan gwe ni ka dlo ganan wu.
15 Almasihu kan mbat gaɓa ga Musa, suk dalti kang jwasi, suk shele jwas ka ka dli gwasi. Ta pali nak gwisi ten ɗe tas pal pyal mbalan jwe sa yil tet ka mbalan ɗe lop jwisi wu. Palti nak gwisi ka tulli tami damti ka dlo gwasan.
16 Ta lakan dlo ga mbalan ɗe loɓi suk Nya ten ɗe tas dam ɗe dli ɗe nam. Ta pal gwisi tumal mashkan gwas ten gudal yencin, ta tulli pakti ga nget hwulan gwe ni ka dlo gwasan tek wu.
17 Ta tullikii gaɓa tami mbadli kii ɗe ba man Yehuda ka sowu, kii ɗe kani dlenti suk Nya wu, yek ta pali man Yehuda ɗe sa ni njaa suk Nya wu pak.
18 Tu ten tantu ɗe nam ka Almasihu kan pak loɓi jinan mbi lat mal Nya, tumal Shishi ga gwasi.
19 Ɗe nuk go, kii wo mandaki ka po yi so, kii mago mil boo ka ɓali suk mbalan ji Nya. Kii wo mil lubii ji Nya kan.
20 Sa kinkii ten zhila bii gwe ɗe mil shinti ji botli suk man dlamti gaɓa ji Nya kin wu, a Almasihu kaɗe zok ye ka kinti biimi.
21 Kati kan mas kinti biimi mo, tik ɗe man lakti a biimi tli, hal a pal ɗe punka man cilti ga Nya.
22 Kii mago kati kan sa nama kinti gwakan suk naa mbalan, ten ɗe tak daman ɗe lubii gwe Nya dam giɓi wu, tumal Shishi gwas man Cilti.

3

Ilgwe Nya zi majwe ba man Yehuda ka sowu

1 Ten nak gwisi, ami Bulus ɗe sa le ka ten bi ga Almasihu Yesu wu, ten zat ang gwakan kii majwe ba man Yehuda ka sowu.
2 A yisi ɗe Kaa kum gaɓa alheri ga Nya gwe sa balan wu, ten zat ang gwakan.
3 Yek ɗe ilgwe ni ga hwudali ɗe Nya ɓuli gwel yek ta mboki ang dani wu, nak gwe a nak lish gaɓa tet dani wu.
4 Kume kaa koɓi ka lishtisi go, kaa yis gaa ga ilgwe a yisi ten wul ga hwudali ga Almasihu wu.
5 Ilgwe ɗe tek go mbalan yisi so, ama ningo Nya mboki ang mil shinti ji botli suk man dlamti gaɓa ga Nya dani wi tumal Shishi gwasi.

6 Ilgwe sa hwundali ka go yek de, tumal gaba man tamti majwe ba man
Yehuda ka sowu a mbi wul gado suk man Yehuda, asa dan nak dli denam,
asa mbi ilgon ka alkawol gwe Nya pali tumal Almasihu Yesu wu.
7 A pal de zhel ga gaba man tamti gan tumal alheri ga Nya gwe sa balan
wu tumal ndalti gwasi.
8 Ko de amik de nak'eni ka mas mbalan ji Nya go, ama yek Nya balan
alheri ga talat tami gaba ten wul ga Yesu gwe ba a bodlaldli sowu, ta tale
majwe ba man Yehuda ka sowu.
9 A po dlami mas mbalan kangwe a Nya pal ilgwe ni ga hwundali kawu,
yek de ilgwe ni ga hwundali tun te ka mal Nya, gwe tik pal mas wul wu.
10 Lamti gwas wo yek de tas mboki ang man mulki, suk man iko jwe sa
ni dlo nya ju, ten botlkan yisti wul gwasi tumal motgaa ga man kopti.
11 Nak gwe Nya laki de ta pi tun tet ten ndat zhile wu, yek ta pali tumal
Almasihu Yesu Bagaa ganan.
12 Katisi kan tumal ngasti tenti kan ma mbi ndali gahwulan lat mal Nya
bana banti so.
13 Ten nak gwisi kan a nama ngemti gwakan de bak celan ka mbadli, ten
bomti gwe a nama tlati ten bi gwakan wu so, bomti gami de a nama tlati
go ten de tak mbi nalti da kan.

Bulus ngemi Nya man ban Apisa

14 Ten nak gwisi kan yek a ngus atl a cina da Buke ka,
15 ti de tik bal shin mas dingi jwe ni to nya ka, suk jwe ni ten dii atl wu.
16 A ngem ti de ka bal nalti gwasi tas ndallikii gahwulan tak ndalan ka
mbadl gwakan tumal Shishi gwasi.
17 Ta Almasihu dam ka mbadl gwakan da, tumal ngasti gwe kaa ngaskii
tenti wu. A nikii ma ngemti Nya nak de ningo kaa kidi wi, yek kaa ndal i'e
ka lamti gwe nikii da wu.
18 Ten de tak yisan gaami suk mbalan ji Nya, tak yisan nalti ga lamti ga
Almasihu, na altat gwasi, na dlentati gwasi, na tlalti gwasi, na dluntat ga
lamti gwe Almasihu palini wu.
19 A nikii ma ngemti dade tak yisan lamti ga Almasihu wu, gwe man
ngetl ga yisti wul ga mbalan wu, tak njikaman na mas njikanti ga Nya.
20 Ningo, han ta nalti dam de ga Nya, ti de ata pal wul jwe ma dlaman
paki dani sowu, ta palini man kangwe de ma ngemanti wu, suk man
kangwe ama daamanni dani wu, nak gwe ndalti gwas nama palti wul
kami wu.
21 Han ta nalti dam de ga Nya ka motgaa ga man kopti suk ka Almasihu
Yesu, gin ten gin ba pakti! Amin.

4

Damti na bi de nam ka Almasihu

1 Ten nak gwisi, ami de ani ga lee ka ten bi kopti ga Bagaa wu, a nama
ngemti gwakan, tak palan wundal damti gwe ni ndakce suk nalti ga mbet
gwe sa palikii wu.
2 Shitan gaa atli, ta damti gwakan ni dem-dem, daman de man dlot
mbadli, akaa ci cina na dlot mbadl na yilkeni jwakan ka lamti.
3 Dlokamankii tak ngiban motgaa gwakan gwe Shishi ga Nya balanni
tumal tami mbadl gwe meeni gaa ka lu de nam wu.
4 Dlisi wo de nam kan, a Shishi de nam, nak gwe Nya mbekii tumal zat
mbadl de nam wu.

5 Bagaa ganan wo de nam kan, ngasti ten Yesu de nam, a palti baptisma
mago de nam.
6 Nya ganan de nam, tik de Buka ganan mas jinan, tik ni nya da ko
wokko, a tik nima palti wul ka mi mas jinan, ata ni ka ko wokko.
7 Yek ningo sa bal ko wokko ganan hwa wul wi, nak kangwe a Yesu bali
wu.
8 Nak gwe de gaba ga Nya dlam wu,
<<De ta to nya go,
ta nde majwe ta dopsi ju cina,
yek ta bal zok wul mbalan jwasi.>>*
9 (Yek de ilgwe dlamti de, <<ta to nya,>> nama mbokti ang dani gwe, de ba
nakkan ta yil sut atl sowu?
10 Tisi de ta yil sut ten dii atl go tik po to to nya man mas dlo nya ka, ten de
tas njikan nya suk atli.)
11 Almasihu na gaa gwas ka laki yek naami ni de mil shinti ji botli, naami
wo man dlamti gaba ga Nya, naami wo tas dam de man shele ga gaba man
tamti, naami wo tas dam de pasto, a naami wo tas dam de man lishti.
12 Ta pali nak gwisi tas lakan mbalan ji Nya tas pal wul gwasi, ten de ta dli
ga Almasihu mbi nalti da.
13 Hal se ma daman de nam mas jinan ka ngasti ten Almasihu ganan, ama
daman de nam ka yisti ga yen ga Nya, hal ama daman de kidi mbalan,
ama njikamanni nak kangwe Almasihu ni wu mas.
14 Nak gwisi a laki a bama po daman nak millali so, majwe a yetal zhilu
mbokti ang ten wul ga dii atl ge ngusi madlalti daamti ga mbadl gwasan
nak kapsi ze wu, a mbalan man botlkan ngusi shelti gwasan asa tesi gazi.
15 Ka lal ga nugo, ma dlami gem yilkeni jinan ka lamti, ama cin cina na
nalti ka wul mas, hal ama daman nakti Almasihu, ti de tik de gaa ga dlisi.
16 Tumalti kan kat dlisi ngip yilkeni jwasan tumal tlalki jwe ngibi wu,
kume ko kati gwik-gwi pal ilgwe zitdu wu, a lak dlisi ten nalti a ndali ka
lamti.

Pyal mbadl ka Almasihu

17 A nikii ma dlamti gaba gan yek a kabikii dlamti da na shin ga Bagaa
de bak po daman nak majwe ba man Yehuda ka sowu so, majwe de
daamti gwasan wo ten wul ji ten koo lu kawu.
18 Mbadl jwasan njikan na damshal, a ba mbadl gwe a Nya bali wu nisi
da so ten lashi yisti suk lashi kumti bi gwasan.
19 Ko njet nsha po yisi gwel so, sa bal gaa gwasan palti byas wul, asa
yitla ngetl ten wul asa ngusi palti mas wul citdade.
20 Ama kii wo nu kan Almasihu mbokikii ang dani de tak pali so.
21 Ka sa i gwe de ka kum gaba tenti wu, ka damti gwakan de man kop
gwas wo, sa mbokikii ang ten gem gwe ni ka Yesu wu.
22 Sa mboki kii ang wi, ten palti wul nak gwe akaa kul pali tek wu, tusan
gus mbalan wu ka, gwe lil wu, ten wul shelti lal jwe ta nama lamti wu,
23 Ten de tak pallan de pyali ka daamti ga mbadl gwakan.
24 Palan pyal damti wudali gwe ni nak ga Nya wu ka gem, suk palti wul
jwe ni ndakce na damti ka cilti wu.
25 Kume nuk'wu zakan shelti lali, ta ko wokko dlami gem yelan damti
gwasi, nak de mas jinan wo kat dli ji dli de nam kan wu.

---

* **4:8 4:8** Yen Zab 68:18

26 <<Kume mbadl lilik wugo bak pal byas wul so.>>† Bak zaki a cin nda
bii a ka yima lilti mbadl so.
27 A bak balan shedan lu so, ka lilti mbadl gwakan.
28 Malgwe kul pi mukal go bas po pi mukal so, ama tas ngo wul tas pal
hwa wul na ang gwasi. Kangwe ta mbi ilgon hal ata zi-ang majwe ba ilgon
nisi da sowu.
29 Bak zaki ni ta byas gaba yil tet ka bi jwakan so, ama dlaman gaba gwe
a zi-ang a ndalli gahwulan yilkeni jwakan wu nak kangwe sa lami wu.
Palti nak gwisi a laki a gaba gwakan zi-ang man kumti jwakan.
30 A bak lili mbadl Shishi ga Nya so, nak de nati kan Nya paliki lalas tas
mbok ang de kii wo ma jwas kan ten cin kisti wu.
31 Zakan mas yokiti, suk byas mbadli, suk lilti mbadli, suk ngot bi, suk
mas ngalci.
32 Pali yilkeni jwakan hwa wul, akaa yen gonti ga yilkeni jwakan, taasan
byas wul jwe yilkeni jwakan palikii wu ka, nak gwe Nya taasikii gwakan
kawu tumal Almasihu.

5

Damti ka cilti

1 Ten nak gwisi, ka damti gwakan de mil ji lami ji Nya, palan wul nak
gwe a Nya pali wu.
2 Akaa pal damti gwakan ka lamti nak gwe de Almasihu lamanni hal
yek ta bal gaa gwas ka lal ganan, de sadaka man tami wusan ga Nya wu.
3 Bak zakini ta mbi man pat palan ka dlo gwakan suk man palti wundal
wul citdade gon, sogo man yitlat ngetl ten wul so. Wudal il jimi te pat ji
mbalan ji Nya so.
4 Bak dlaman gaba lashi nsha so, bak dlaman byas gaba so, bak dlaman
gaba kadlan so, ten de nak gwisi mbun so. Ama ka lal ga palti nak gwisi
wo ngusi palti hwol tuk na Nya.
5 Tak yisi de gem man pat palan sogo man palti wundal wul citdade gon,
sogo man yitlat ngetl ten wul (ilgwe ni ndakce suk kopti gunki wu) a mbi
tet ka boo ga Almasihu suk Nya so.
6 Ba malgon shelkii na gaba shelti lal so, ten de wundal ga wul jwisi kade
man lakti a lilti mbadl ga Nya nda ten majwe basa kum bi sowu.
7 Ten nak gwisi kan bak cugaa suksi so.
8 Tek go mi wo damshal kan, ama ningo mi wo cilti kan ka kopti ga
Bagaa, ten nak gwisi, palan wul nak mil ji cilti.
9 (Nak de cilti kade man tullat ga mas hwa palti wul, suk palti wul
ndakce, suk gaba ga gem)
10 se tak ngo ilgwe Nya lami wu.
11 Ba ilgon mokii suk palti byas wul ji ka damshal so, ama ngusisi bulti
gal da gaa ka.
12 Ni de wul nsha ta dlam wundal ji wul jwe a man lashi kumti bi jwisi
pali ka damshal wu.
13 Ama mas ilgwe sa tulli ka cilti go, mbalan a man yenti gwasi.
14 Cilti kade man lakti a mbalan man yenti wul mas. Yek laki yek sa
dlam de,
<<Man ndet yembal padal ka,
tlinya daka mashkan ka,
a Almasihu cil tenki.>>

† **4:26 4:26** Yen Zab 4:4.

15 Pan ɗem-ɗem na kangwe akaa pal daṃti gwakan wu, bak palan daṃti nak kadlan so, ama palan daṃti nak man ɓotlkan.
16 Pal wul na mas ilgwe Nya balki wu, kangwe mbun ɗe tak pali wu, ten ɗe multi jin ɗe ma ɓalan gibi go byasi kan.
17 Ten nak gwisi, bak daṃan ɗe kadlan so, ama yisan lamti ga Nya.
18 Bak tladli na ze inabi, gwe ɗe a lil mbalan kawu so, ka lal ga palti nak gwisi wo njikaṃan na Shishi ga Nya.
19 Hwi yilkeni jwakan gaba na koo zabura, suk koo tasti ga Nya, suk koo jwe Shishi ga Nya lakkii ten wulti wu. Ngusi wulti Bagaa koo na desti gan-gan ka mbadl gwakan.
20 Ngusi palti hwol tuk na Nya Buka ten wul mas ko agasi, ka shin ga Almasihu Yesu Bagaa ganan.
21 A kaa ngusi balti gaa yilkeni jwakan ten ɓanti ga Almasihu.

Daṃti hapti

22 Modli, balan gaa gwakan kos jwakan ten ɓanti ga Nya.
23 Ten ɗe kos kaɗe bacina ga kili gwasi nak gwe Almasihu kaɗe bacina ga motgaa man kopti wu. Motgaa ga man kopti kaɗe dli ga Almasihu, a Almasihusi kaɗe man kisti gwasi.
24 Nak gwe a man kopti kop Almasihu wu, nu kan kii modli ma wu, balan gaa gwakan kos jwakan ten wul mas.
25 Kii kos wo laman modli jwakan, nak gwe Almasihu lam man kopti yek ta bal gaa gwas ka lal gwas wu.
26 Ta pali nak gwisi ten ɗe tas pallat ɗe man cilti, tas taasti ka, tumal polti gwe ta polti ka na ze, gwe yek ɗe gaba gwas wu.
27 Yesu pali nak gwisi tas taki gaa gwas motgaa ga man kopti na mas mbunti gwasi, ba ɗe na lal ilgon so, ba ɗe na daskan so, sogo zobsi iligon so, ama tas daṃ na cilti ba ɗe na byas wul so.
28 Nak gwisi kan ta mani lam modli jwasan, nak dli gwasan wu. Ai malgwe lam kili gwas go gaa gwas kan ta lami.
29 Ko ɗe malgon ɓo taba nget ga dli gwas sowu, ama ata bal ilga nguki dlisi ata ketalti i'e nak gwe a Almasihu pali motgaa ga man kopti wu
30 mas jinan wo kat dli ga Almasihu kan.
31 <<Yek laki a mani zak aba suk ana gwasi ata ngatli kili gwas dli, asa daṃ ɗe dli ɗe naṃ.>>
32 Gaba gan go bal wul gwe ni ga hwudali kawu kan, ama ami wo ten Almasihu suk motgaa ga man kopti kan a naṃa gaba.
33 Ama ta mas kos lam kili gwasi nak gwe ata lam gaa gwas wu, a mas kili wo tas bal kos gwas nalti.

6

Daṃti ga mil suk man zat jwasan

1 Kii mil mbalan, kuman bi ga man zat jwakan ka Bagaa, palti nu ni hwabi.
2 Mbat gaba ga Musa ga cina suk alkawoli gwas dlaṃ ɗe, <<Bal nalti aba suk ana gwa,
3 ten ɗe tak mbi hwa wul akaa pal tlal multi ten dii atl ɗa.>>*
4 A kii man zati, bak ngwe bi mil jwakan hal a mbadl lilisi so, ama ketalansi akaa nisi ma mbokisi ang ten gaba Nya suk dalti kang jwasi.

* **6:3 6:3** Yen K. M. 5:16

Zhel suk bagaa jwasan

5 Kii zhel kumi bi bagaa gwakan ji dii atli, akaa balsi nalti i'e akaa
ɓantisi na mbadl ɗe nam nak wule Almasihu kan kaa nitma palti.
6 Bak palisi wul ga dalan gwel so, nak ga majwe asa pali wul mbalan ten
ɗe ta mbadl tamisi ɗa wu, ama pali nak kangwe ɗe zhel ji Almasihu a pali
wu, akaa nama palti ilgwe Nya lami wu ka mbadl gwakan.
7 A kaa nama palti wul gwakan na mbadl ɗe nam, nak wule Bagaa kan
kaa nitma palti ba ɗe we mbalan ka so.
8 Kaa yisi ɗe mas hwa ilgwe mbalan pali go ta mbi ɓalti mal Bagaa, na
zhel na malgwe ba zhel ka sowu.
9 Kii bagaa mago pali zhel jwakan nak gwisi, bak lakisi ɓanti ka dli so,
nak ɗe kaa yisi ɗe Bagaa ɗe nam kani kii ɗa mas jwakan to nya ka, a bata
lam mali gon man gon so.

Wul dlanti ji Nya

10 Pakti ga gabe wo yek ɗe, tak ndallan gaa gwakan ka Bagaa suk ka
ndalti iko gwasi.
11 Yeman mas wul dlanti ji Nya, tak manan dlalti ka mas ɓotlkan ji
sheɗan ɗa.
12 Dlanti ganan wo suk mbalan ka so, ama suk guu man iko suk bacina ji
dii atl man damshal gan, suk mazhe man ngalci jwe sa ni to nya kawu kan.
13 Ten nak gwisi, yeman mas wul dlanti ji Nya, ten ɗe tak manan dlalti
ka byas cin gwisi ɗa, kume kaa pak palti wul mas wugo, akaa ya man
dlalti ɗa.
14 Ten nak gwisi, ɓalan mis gwakan ka na gem, yitla ngetl gwakan ka na
palti ilgwe ni ndakce.
15 Laki asan gwakan lat dlamti tami gaba ga tami mbadli.
16 Kaal ɗa wul jwisi, kaman ngasti ten Nya gwe yek ɗe garkuwa gwakan
wu, gwe na nali kan kaa man ɓot ji pas man wutu ji man ngalci wu ka na
nali wu.
17 Kinan kulugaa ga galla gwe yek ɗe kisti wu suk bal puka ga Shishi
gwe yek ɗe gaba ga Nya wu.
18 Panta gaba suk Nya ka iko ga Shishi gwasi ka sa'i mas, suk mas
wundal ga gaba gwe kaa pali suk Nya, suk ngemti wullu, daman na kang
gaa, akaa gaba suk Nya ten mas mbalan jwasi ko agasi.
19 Ngemini nini Nya pak, tas balan ilgwe ba dlami mbalan dlip ɗe a ɓa
gaba wu. Ten ɗe ta hwi mbalan tami gaba gan ɗe ni ga hwudali ka wu, ba
ɗe na ɓanti so.
20 Ami wo gwel ga Nya kan ama sa ɓalan ka wi, gaba suk Nya ten bi gini
ten ɗe mas sa'i gwe ba dlam tami gaba go ta dlami ba ɓanti, kangwe mbun
ɗe ta dlam wu.

Pakti gaba

21 Tikikus yilka ganan ɗe ma lamti man palti gem ka wul Bagaa wu, a
hwikii mas ilgwe nama pat a ɗe wu, ten ɗe tak yisan ilgwe ani giɓi wu suk
ilgwe a nama palti wu.
22 Nu ka laki yek a shinti malkii, ten ɗe tak yisan kangwe mani a ɗe wu,
a tas ndallikii gahwulan ɗa.
23 Yilkeni jini, han ta tami mbadl sut mal Nya Buka, suk Bagaa ganan
Yesu Almasihu dam ka kii, suk lamti, suk ngasti ten Nya.
24 Han ta alheri dam ɗe ga mas man lamti ga Bagaa ganan Yesu
Almasihu suk lamti gwe ba a paki sowu. Amin!

Lishti gaɓa ga
Yakubu
Gabatartati

Yakubu kakshe ka gaggaɓi ji Yesu ka lish gaɓa ge, ti wo ɗe naɱ ka kiɗi Kirista ji cina, a bacina kaɗe ti ka motgaa maɲ kopti ji Wurshelima wu. Ka gin ɗe 62 sogo 63 bacina ji maɲ Yehuda jwe bal maɲ daɱti ka bii ngemti Ananus bin Ananus laki yek sa ngeti yek sa lakti na ye hal ta mash wu. A ta lish wasike gin ɗe 45-48 Kaal ɗa mashkaɲ ga Yesu pak, lishti gami kaɗe lishti gwe daɗe maɲ naa lishti ji pyal dlallat gaɓa ga Nya wu.

1 Ami Yakubu zhel ga Nya suk ga Bagaa Almasihu Yesu, amik lish gaɓa
gee. A lishi maɲ boo ga Israila ɗe kutl cet lop ju jwe sa cat ɗaɲka wu, a
naɱa gaɓet gwakaɲ ɗa.

Palaɲ hwol tuki kume sa cingal ngasti ten Nya gwakaɲ wu

2 Yilkeni jini, kume bomti mbikii wonti wu, kamaɲ ɗe wul bal hwol tuki,
3 nak ɗe ka yisi ɗe kume sa cingal ngasti gwakaɲ ten Nya wu dlot mbadl
gwakaɲ a mbaldli.
4 Kume tlot mbadl gwakaɲ njikan wu, ka ndal ten ngasti ten Nya
gwakaɲ a bakaa po lami ɗe tas mbalikii ilgon dani so.
5 Malgwe lam mbit ɓotlkaɲ yisti wul go tas ngem Nya, nak ɗe ti wo ata
bal mas mbalaɲ i'e wu ta bal mali.
6 Kume ta ɓa ngemti wu, tas zi mbadl ɗe ta balti. Bas daamti ɗe ta man
palti so so. Malgwe zi mbadl ka lu ɗe naɱ sogo, nak kapsi ze gwe a yetal
ngusi ballati wu kaɲ ta ni.
7 Wudal ji maju wo, sa mbi ilgon mal Nya Guu so,
8 nak ɗe mbadl gwasaɲ cal ɗe lop wu, a bata man dlalti ten wul ɗe naɱ
sowu.

Maɲ wul ang suk maɲ lashi wul

9 Maɲ kopti jwe ni ten bi ilgon sowu tas pal hwol tuki nak ɗe Nya pallasi
ɗe kiɗi mbalaɲ wu.
10 A majwe wul nisi ɗa wu tas pal hwol tuk ɗe Nya pallasi sut atli, nak ɗe
na si na wul gwasaɲ sa paki nak kangwe a buzha paki wu.
11 A wutu cin laki a me kooni, a buzha loki a koo ka, mas mbunti
gwasaɲ wo a gilka. Nu kaɲ maɲ wul ang a paki ten mot wul gwasaɲ.*

Tlat bomti cingalti

12 Malgwe dlo mbadl ka bomti cingalti go ta mbi hwa wul ga Nya, nak ɗe
Nya a ɓatlti na mbadl gwe ba a paki so, gwe ta dlalli gaɓa gwas dani ɗe ta
bal majwe lamti wu.
13 Kume sa cingalkii ten palti byas wul go, bak wuli ɗe Nya ka cingalkii
so, malgon a man cingalti ga Nya so, a ba Nya cingal malgon tas pal byas
wul so.
14 Cingalti ga mbalaɲ wo tet ten byas lamti ga mbadl gwas kaɲ a yilli, a
dalti hal a lak man ngetl gwasi.
15 Kume mbadl ga mbalaɲ lam byas wul wu, yek ka laki a mali pal byas
wul, a palti byas wul kaɗe maɲ tullat mashkaɲ.
16 Yilkeni ji lami jini, ba malgon shelkii so.

---

* **1:11 1:11** Yen Ish 40:6-7

17 Mas hwa wul wo sut mal Nya kaŋ ni, ti ɗe taˌ paḷ cin suk kyatlaḷ suk lip
wu. Ti ɗe baṭa ballaṭ naḵ shishi sowu.
18 Taˌ botlaŋni yek taˌ baḷaŋni pyal mbadli tumal gaɓa gwas maŋ gem,
taŋ daˌmaŋ ɗe mbalaŋ jwas ji cina maŋ zok mbadli.

Katti kaŋ suk paḷti ilgwe gaɓa gaˌ Nya dlaˌm wu

19 Yilkeni ji lami jini, ɓo kumini, kati kaŋ wul ɓaa-ɓaa ama baḵ gaɓa
baḷe-baḷe so, a baˌ mbadl lilikii baḷe-baḷe so,
20 naḵ ɗe a lilti mbadl gaˌ mbalaŋ laki a baˌ mbalaŋ a daˌm naˌ zok mbadl
mal Nya sowu.
21 Nu kaẉu, zakaŋ palti byas wul suk yokiti, akaaˌ zak nalti gaa, taḵ
ngiɓaŋ gaɓa gwe saˌ bak kaˌ mbadl gwakaŋ wu, naḵ ɗe yek laki yek kaaˌ mbi
kisti wu.
22 Shelaŋ gaa gwakaŋ so, kumaŋ gaɓa gaˌ Nya akaaˌ paḷ ilgwe dlaˌm wu.
23 Mas maḷgwe kum gaɓa gaˌ Nya yek baṭa paḷ ilgwe gaɓe dlaˌm sowu,
maḷi te maḷgwe yenti kaˌ boka,
24 yek ninge-ninge kangwe taˌ ni wu maṣnit kaˌ wu.
25 Ama maḷgwe kati kaŋ mbaṭ gaɓa gaˌ Nya gwe a kis mbalaŋ ɗaka daŋti
ɗe zhel gaˌ guu maẓhe ka yek taˌ ngusi paḷti ilgwe mbaṭ gaɓa dlaˌm wu, a baˌ
mbaṭ gaɓa maṣnit kaˌ sogo ta mbi hwa wul gaˌ Nya kaˌ mas ilgwe taˌ paḷi wu.
26 Maḷgwe daˌmaŋ gwa we taˌ naˌma kopti gaˌ Nya ama yek baṭaˌ man
ngipti bi gwas sogo, taˌ naˌma shelti gaa gwasi, a kopti Nya gwas wo ten koo
lu kaŋ ni.
27 Kopti gwe ni hwaɓi mal Nya go yek ɗe taˌ mbalaŋ ngip mil jwe maŋ
zaṭ maṣhisi kaẉu suk modli jwe maani jwasaŋ maṣh kaẉu jwe saˌ naˌma
tlat bomti wu. Majwe baṣaˌ zaki taˌ lamti gaˌ wul ji dii atl te kaˌ mbadl gwas
sowu.

2

Baˌ maŋ kopti lam majon asaˌ nge jon so

1 Yilkeni jini, naḵ ɗe kaaˌ ngaṣkii ten Almasihu Yesu Bagaa gaˌnaŋ maŋ
nalti wu, baḵ lamaŋ majon man jon so.
2 Kum ɗe maŋ wul ang gon tul kaˌ motgaa gwakaŋ naˌ lukaḷ suk muni
maŋ wulpi ten mil ang gwasi yek maḷgwe baˌ ilgon niɗɗaˌ sowu tuli naˌ gus
lukaḷ gwasi.
3 Kume kaˌ baḷ nalti maŋ wul wu yek kaˌ wulti ɗe, <<Hwa gobdlan kaẉu
daŋ dani.>> Ama yek maḷgwe baˌ ilgon niɗɗaˌ sowu yek kaˌ wulti ɗe, <<Dlaḷ
teka,>> sogo <<Daŋ kaˌ atl a cina ɗaaka.>>
4 Kaaˌ paḷi nugo, kaaˌ lam maḷgon man gon sa? Kaaˌ ɓo mbok ang ɗe
maḷgon man gon kaˌ dlo gwakaŋ sa? A kaaˌ ɓo paḷ byas wul sa?
5 Yilkeni ji lami jini, ɓo kataŋ kaŋ, Nya botl majwe baˌ ilgon nisi ɗa ten
dii atl sowu taṣ daŋ ɗe maŋ wul naḵ ɗe saˌ ngaṣsi tenti, yek saˌ kanti ɗe guu
kaˌ mbadl gwasaŋ naḵ gwe taˌ dlaḷli gaɓa gwas majwe lamti wu.
6 Ama yek kaˌ mbul majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu. Maŋ wuli kaˌ ni kii ma
cit dlelngapcan a sik naˌma taḷat gwakaŋ dlaboo mal maŋ kisti gaɓa wu sa?
7 Abaˌ sik ɗe maŋ mbulti shin maŋ nalti gwe asaˌ mbekii dani wu sa?
8 Kume kaaˌ kop mbaṭ gaɓa gaˌ Almasihu gwe ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya
wu ɗe, <<Laam yelaŋ daŋti gwa naḵ gwe kaˌ lam gaa gwa wu,>> kaˌ paḷi
nugo, kaaˌ paḷ hwa wul.*
9 Ama kume kaaˌ lam majon man jon go kaaˌ paḷ byas wul, akaaˌ ɗakci
mbaṭ gaɓa gwe ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya wu wi.

---

* **2:8 2:8** Yen Lib 19:18.

10 Naḵ ɗe maḽgwe kop mas mbaṯ gaḇa ama yek taˌ ɗakci ɗe naṃ go
ndakce kaṇ taˌ ni suk maḽgwe koɓi so mas wu.
11 Nya gwe wule, <<Baḵ pi paḽaṇ so,>> tik wule, <<Baḵ dlo mbalaṇ so.>>
Kume kaˌ pi paḽaṇ† so ama yek kaˌ dlo mbalaṇ‡ go kaˌ ɗakci mbaṯ gaḇa wi.
12 Mas ilgwe kaa paḽi, suk ilgwe kaa dlaṃ wu, yisi ɗe gas gon wo a kisikii
gaḇa ten mbaṯ gaḇa gwe kiskii ɗaḵaˌ daṇti ɗe zhel gaˌ guu maẓhe kaẉu.
13 Nya a nge yenti gonti gaˌ maḽgwe nge yen gonti gaˌ mbalaṇ wu. Yenti
gonti gaˌ Nya wo, man ngetl gaˌ kisti gaḇa gwasi.

Maḽgwe ngaṣti ten Nya go ta paḽ hwa wul

14 Yilkeni jini, kume mbalaṇ wule taˌ ngaṣti ten Nya ama yek baˌ paṯ gwas
mbok ang nu sowu, ngaṣti gwas wu a kisti so.
15 A kume lukaḽ ni yilka gaˌ mani sogo yilka gaˌ modli gon gwakaṇ ɗaˌ so a
baˌ ilgaˌ nguki niɗɗaˌ so,
16 yek gon gwakaṇ wulti ɗe, <<Li ge naˌ taṃi mbadli, lak hwa wul akaˌ
nguk wul i'e,>> ama yek bataˌ baḽti ilgwe taˌ lami wu sogo, yek taˌ paḽi duk
ye?
17 Ngaṣti ten Nya mago nu kaṇ ni, kume kaˌ ngaṣki ten Nya ama yek
baḵaˌ paḽ ilgwe mbalaṇ a yeni asaˌ yisi ɗe kaˌ ngaṣki tenti sowu, ngaṣti ten
Nya gwa wo ten koo lu kaṇ ni.
18 Maḽgon a wule, <<Ki wo kaˌ ngaṣki ten Nya, a ami wo a paḽ hwa wul.>>
Mboki ang ten ngaṣti ten Nya gwa ɗe a baḵaˌ paḽ hwa wul sowu, ami ne go
ba mbokik ang ten a ngaṣti ten Nya gini tumal hwa wul gini.
19 Kaˌ kan kaˌ mbadl gwa ɗe Nya wo ɗe naṃ kaṇ, naḵ gwisi mbuni,
maẓhe mago nuk sa kaami hal naˌ dlaḽi dli.
20 Ki kaɗlaṇ, kaˌ lami ɗe ta mbokik ang ɗe ngaṣti ten Nya baṇaˌ paḽti hwa
wul so wo ten koo lu§ kaṇ ni nwa?
21 Daami ɗe Nya yen koli gaṇaṇ Ibirahim ɗe maṇ zok mbadli tumal
ilgwe taˌ paḽi wu ɗe taˌ taki Nyami Ishaku yen gwas wu.
22 Kaˌ yeni ɗe hwa wul gwe taˌ paḽi wu mo suk ngaṣti gwas ten Nya, yek
ngaṣti gwas njikaṇ tumal paḽti hwa wul gwasi.
23 Yek ilgwe gaḇa gaˌ Nya dlaṃ wu daṃ ɗe gem, gwe wule, <<Ibirahim
ngaṣti ten Nya, yek Nyami yenti ɗe maṇ zok mbadli.>>* Yek laki yek
mbalaṇ yen Ibirahim ɗe yelaṇ gaˌ Nya.
24 Kaˌ yeni go paḽti hwa wul gaˌ mbalaṇ sogo ngaṣti kaɗe maṇ lakti ataˌ
daṇ ɗe maṇ zok mbadl mal Nya ma? Ngaṣti ten Nya tokte kaˌ so.
25 Kili maṇ kopti maani gon asaˌ mbet ɗe Rahab mago nu kaṇ Nya yenti
ɗe maṇ zok mbadli tumal ilgwe taˌ paḽi wu ɗe taˌ kan maṇdaḵi gaˌ mil shinti
ji Israila ju hal yek taˌ zaṣi ten zobsi tantu wu.
26 Naḵ gwe ɗe dli gwe mbadl ni giɓi sogo hwuuni kaẉu, nu kaṇ ngaṣti
ten Nya gwe baˌ paḽti hwa wul ni dani sogo hwuuni kaṇ.

3

Taˌ maṇ kopti mani naˌ bi jwasaṇ

1 Yilkeni jini, baṇ kamaṇ ɗe mas jinaṇ se maˌ daṃaṇ ɗe majwe a mboki
ang mbalaṇ ten gaḇa gaˌ Nya wu so. Majwe asaˌ mboki ang ten gaḇa gaˌ Nya
mbalaṇ jo, Nya a bodlaḽsi i'e ɗe taˌ ɓa kisisi gaḇa wu man naa mbalaṇ.

---

† **2:11 2:11** Yen Yil 20:14; K. M. 5:18.
‡ **2:11 2:11** Yen Yil 20:13; K. M. 5:17.
§ **2:20 2:20** Kaˌ lishtisi jon ji cina wo saˌ lishi ɗe *hwuuni*
* **2:23 2:23** Yen L. Z. 15:6.

2 Mas jinaŋ a ma paḷaŋ ilgwe ba yek sowu wonti. A mas maḷgwe dlip ata mani na bi gwas go, hwa mbalaŋ kaŋ, ata man ngipti dli gwas pak.
3 A sa laki zaa kapsi bi taṣ kum bi ɗa, na nali kaŋ asa taḷat ka lu gwe sa lami wu.
4 Ɓo yenaŋ jirgi ze pak, kaksha wul kaŋ, bal yetaḷ kaɗe maŋ jekti. Ama na nak en sada kaŋ a maŋ dlakti jirgi taḷe ka lu gwe ta lami wu.
5 Nu kaŋ laka ɗe a mbalaŋ gaɓa na nali mago nak eni kaŋ ni ama a dlaṃ kiɗi gaɓa. Ɓo yenaŋ kangwe a nak en wutu man kwelti bal ludaŋ kawu.
6 Laka mago nak wutu kaŋ ni, na nali kaŋ a mbalaŋ dlaṃ byas wul, maŋ lilti ga mas mbadl gwas ka. Laka a man lakti ga mbalaŋ ka wutu. Buu wuti kaɗe maŋ cokti gwasi.
7 A mbalaŋ man lakti a wul me mas, suk yadli, suk wuci suk ɓalkaŋ, suk wul ze, asa kumit bi. Asa pal ten ang gwasi.
8 Ama maḷgon a mani na laka ga mbalaŋ so. Laka wo ba a shuk na paḷti byas wul so, ga njikmi kaŋ ni na byas ikaŋ gwe a man tlot mbalaŋ wu.
9 Na laka kaŋ a ma taṣaŋ Bagaa suk Buka ganaŋ, a na nali kaŋ a ma byalaŋ mbalaŋ, jwe ɗe Nya paḷsi nakti gaa gwas wu.
10 Na bi gwe a ma taṣaŋ Nya wu kaŋ a ma byalaŋ mbalaŋ. Yilkeni jini, mbun ɗe tani nu so.
11 Ɗa nii kaŋ hwa ze suk kudaḷi a yil tot ka shu ɗe naṃ gwi?
12 Yilkeni jini, yandi zaitun a guli ten tlindi tulaŋ, sogo a yandi tulaŋ guli ten tlindi inabi so? A man pat nu so. Aba shu gwe a yilli kudaḷ ze wu, a baḷ hwa ze so.

Hwa ɓotlkaŋ yisti wul

13 Maŋ hwa ɓotlkaŋ yisti wul ni ka kii, yek ta yis ilgwe Nya lami gwa? Haŋ taṣ mbok ang ten yisti wul gwasi ten kangwe ata pi wu tumal paḷti wul baŋa nalti gaa so, gwe ɗe a yil tet ka ɓotlkaŋ yisti wul wu.
14 Ama kume bal dakaḷti suk lamti gaa ni ka mbadl jwakaŋ wu, bak ɓo ngetl ɗe kaa yis ilgon akaa nge kumti gem so.
15 Wudaḷ ga ɓotlkaŋ gwisi wo sut mal Nya kaŋ ni so, ga maŋ dii atl kaŋ, gwe ɗe a guu mazhe baḷi wu kaŋ, ga Shishi ga Nya maŋ cilti ka so.
16 Lu gwe dakaḷti suk lamti gaa a ni ɗa go, ka mbi gulsatdli suk mas paḷti byas wul.
17 Ama ɓotlkaŋ yisti wul gwe a yil sut mal Nya go, maŋ cilti kaŋ. A laki a mbalaŋ daŋ na tami mbadl pak, maŋ mbulti mbalaŋ ka so, aba a lak mbalaŋ ten pallat gaa gwas ɗe ta man naa mbalaŋ so, a yen gonti i'e, a laki a mbalaŋ paḷi hwa wul naa mbalaŋ. A ba a laki a mbalaŋ lam majon man jon so.
18 Majwe daŋ na tami mbadl suk yilkeni jwasaŋ go, sa laki a naa mbalaŋ daŋ na zok mbadli, nak ɗe sa zakisi hwa lal wu.

4

Baḷaŋ gaa jwakaŋ Nya

1 Yek ɗe maŋ lakti dlakti gaɓa suk dlanti ka dlo gwakaŋ ye? Lamti mbadl gwakaŋ gwe nima dlanti ka mbadl jwakaŋ wu kasa?
2 Akaa lami ɗe tak mbi wul, kume kaa mbi sowu yek laki akaa tlo mbalaŋ. Akaa dakaḷ ɗe maḷgon mbi ilgon wu, akaa ngusi dlanti jwakaŋ ama bakaa mbi ilgwe kaa lami wu so nak ɗe kaa ngem Nya sowu.
3 Akaa ngem wul mal Nya a bata baḷkii so, nak ɗe akaa ngemti na byas mbadl wu. A ɗe tak kumaŋ tamti mbadl jwakaŋ ɗa ka laki yek kaa ngemti wu.

4 Kii maŋ zakti gạ Nya, kaạ yisi ɗe kume mbalaŋ lam wul gạ dii atl go ɗe naṃ kaŋ ta ni suk maḷgwe nge wul gạ Nya wu sa? Mas maḷgwe botl wul gạ dii atl go maḷi palli gaa gwas ɗe maŋ nget Nya wi.
5 Kaạ daṃaŋ gwa we ten koo lu kaŋ gaɓa gạ Nya mbok ang ɗe, Nya wo maŋ dakaḷti kaŋ ten bi gạ shishi gwe ta zi ka mbadl jinaŋ gwa?
6 Ama Nya baḷaṇni zok wul i'e. Yek laki yek gaɓe wule,
<<Nya balli tukaal maŋ nalti gaa,
a maḷgwe ngusaḷ gaa gwas atl go a Nya paḷit alheri.>>*
7 Baḷaŋ gaa jwakaŋ Nya, akaạ balli tukaal Guu maẓhe, ta aɓikii.
8 Ɗaṃaŋ njaa mal Nya, ta ɗam njaa malkii pak. Ki maŋ paḷti byas wul pol ang gwa ka. Ki ɗe mbadl gwa wo lop-lop kaŋ ni wu, pol mbadl gwa ka.
9 Kulaṇni akaạ paḷ duu tuki ten byas wul jwe kaạ paḷi wu. Haŋ ta gitlti gwakaŋ pal ɗe kulu, a hwol tuk gwakaŋ pal ɗe duu tuki.
10 Ngusaḷaŋ gaa jwakaŋ atli, Bagaa a tlilkii.
11 Yilkeni jini, baḳ dlaṃaŋ byas gaɓa ten yilkeni jwasaŋ so. Mas maḷgwe dlaṃ byas gaɓa sogo maḷi zi byas wul yilka gwas gaa go, ɗe naṃ kaŋ ni suk ta maḷi dlaṃ byas gaɓa ten mbaṭ gaɓa gạ Nya. A kume ka zi byas wul mbaṭ gaɓa gạ Nya go, ka naṃa kopti mbaṭ gaɓe so, ama ka naṃa pallaṭ gaa gwa ɗe maŋ kisti gaɓa.
12 Maŋ zaṭ mbaṭ gaɓa suk kisti gaɓa wo ɗe naṃ kaŋ. Tik ɗe maḷgwe mbuk kisti suk lilti gạ mbalaŋ kaẉu. Ama wok ɗe ki ɗe hal ka dlaṃ byas gaɓa ten yilka gwa wo?

Ndaḷaŋ ka ndaḷti gạ Nya baɗe ka ndaḷti gaa gwakaŋ so

13 Kataŋ kaŋ kii ɗe akaạ wuli ɗe, <<Ase sogo ayo go ma li ka baŋ ge suk gạ tek gu, ama paḷ gin ɗe naṃ kaḷi, ama wul wul ka, ama mbi wulpi>> wu.
14 Kaạ yisaŋ ilgwe a pi ayo gwa? Ten bi yek mbadl jwakaŋ ni pamma ye? Mbadl jwakaŋ wo naḳ saṣaḷ kaŋ ni gwe a tuli a zigaa wu.
15 Ka lal gạ dlaṃti nugo wuli ɗe, <<Kume Nya Bagaa lami go, ma paḷ ilge suk ge.>>
16 Ama akaạ ngusi ɓot ngetl na manti gạ gaa gwakaŋ. Paḷti naḳ gwisi wo byas wul kaŋ.
17 Mas maḷgwe yis ilgwe ni mbuni ɗe ta paḷi wu yek baṭa paḷi sogo, ta paḷ byas wul wi.

5

Gaɓa ten maŋ wul ang jwe asạ mbul naa mbalaŋ wu

1 Ɓo kataŋ kaŋ, kii maŋ wul ang, kulaṇni akaạ des lee naḳ ɗe Nya a nolkii wu.
2 Wul ang gwakaŋ moki kaẉi, wuljon ci lukaḷ jwakaŋ kaẉi.
3 Wulpi gwakaŋ lil kaẉi. Lilti gạ wulpi ka ka mbok ang ten paḷti byas wul jwakaŋ, tlu dli jwakaŋ a kwel ka naḳ ɗe kaạ naṃa mot wulpi ka pakti multi wu.
4 Ɓo kataŋ kaŋ, naḳ ɗe ka nge ɓatlti gạ majwe wotlikii wul zhin wu. Kulu jwasaŋ mbuki mal Nya Bal Kakshe wi.
5 Kaạ daŋ ka tạmti ten dii atli, kaạ nguki yek kaạ tla ilgwe kaạ lami wu. Gaa jwakaŋ kaŋ kaạ ketaḷi naḳ dabba gwe sa mboshti wu.
6 Ka lil majwe basạ paḷ byas wul sowu yek kaạ tlosi, ko ɗe sạ dlansi sukkii sowu.

Dlot mbadl ka bomti

* **4:6 4:6** Yen C. G. 3:34

7 Yilkeni jini, dlo mbadl ten ɓaṯti palti sut gạ Yesu Bagaa gạnạn. Ɓo
yenạn kangwe a mạn kolti zhin ɓaṯ not gạ ilgwe tạ ɓak wu, tet kạ ze lulpi
hal ala gạ gisi.
8 Kii mago ɓaṯạn palti gạ Yesu Bagaa akaạ dlạl nạ ndạlti naḳ ɗe tạ ɓal
njaa sut wu.
9 Baḳ nalạmạn nạ yilkeni so, sogo a kisikii gaɓa dani, naḳ ɗe mạn kisti
gaɓa ɓal ten bi dlabii wu.
10 Ɓo yenạn kangwe mạn dlạmti gaɓa gạ Nya tla bomti ten dlạmti gaɓa
gạ Bagaa yek sạ dlo mbadl ɗạ wu.
11 Mạ yisi ɗe majwe dlo mbadl kạ tlat bomti go, mạn mbit hwa wul kaɗe
si. Ɓo daamaṇkii ten kangwe Ayuba dlo mbadl wu suk kangwe Guu Nya
yillaṯ ɗaḳạ bomti kạwu. Nya wo mạn yenti gonti suk lamti mbalạn i'e kạn.
12 Yilkeni jini, bali gạ mas ilgwe a hwikii go yek ɗe, mo gaɓa nạ Nya so,
ko tạ nạ dlo nya, ko tạ nạ dii atli ko tạ nạ zobsi ilgon. Haṇ tạ gaɓa gwakạn
dlạl ten <<yii,>> sogo <<hwowo,>> nuk sogo Nya a nolkii.

Ngemti nạ ngaṣti ten Nya

13 Mas maḷgwe naṃa tlat bomti a gipkii go taṣ ngem Nya. A maḷgwe
naṃa hwol tuk go, taṣ wul koo taṣti gạ Nya.
14 Maḷgwe cwo naṃa cit gwas go, taṣ mbe bacina ji motgaa gạ mạn kopti
taṣ ngemit Nya asạ pit mili kạ shin gạ Bagaa.
15 Ngemti gwe sa paḷi nạ ngaṣti ten Nya go, a laki a mạn cwo ndoki, naḳ
ɗe Nya a ndok mạn cwoɓi wu. Kume tạ paḷ byas wul wu, Guu Nya a tasit
ka.
16 Kume kaạ paḷ byas wul wu, hwi yilkeni jwakạn akaạ ngem Nya ta
ndokkii, naḳ ɗe ngemti Nya gạ mạn zok mbadl wo ndaḷi a paḷ wul wonti
wu.
17 Ɓo daamaṇkii ten Iliya, mbalạn kaɗe ti naḳmi, tạ ngem Nya i'e ɗe ba
ze nda so, yek bạ zesi nda ten dii atl so se paḷ gin ɗe mekan nạ lip ɗe
mukka.
18 Yek tạ po ngem Nyami ɗạ ɗa, yek ze nda sut nya, yek wul te tot kạ atli.
19 Yilkeni jini, kume gon gwakạn pal nạ kaal ten kopti gem yek maḷgon
pallaṯ tet ten tantu wu,
20 yisi ɗe maḷgwe laki yek mạn paḷti byas wul ci atl gaa go, tạ kisti ɗaḳạ
maṣhkạn kawi, naḳ ɗe Nya a taasi maḷi wonti byas wul gwas kạwu.

1 Yohana
Gabartati

Shin gạ ana gạ Yohana yen shinti gạ botli ka kaɗe Salomi, tik ɗe yilka gạ Maryam ana gạ Yesu (yen Mat 27:56; Mar 16:1; Yoh 19:25). Yohana suk yilkeni jwasi, kaạ Yakubu suk Biturus kaɗe mil shinti jwe ni njaa mal Yesu wu. Kaal ɗạ lishti takaṛda ɗe mekan jimi wo, Yohana lish gaɓa maṇ taṃti gwe asạ mbe na shin gwas wu, a tik ɗe maḷgwe lish Ruya gạ Yohana wu pak. Ko ɗe sạ dlaṃ shin gạ maḷgwe lish wasike kạ lishtisi wu, ama yal gaɓa kạ lishti jwisi suk kạ gaɓa maṇ taṃti tumal Yohana te yal gaɓa gạ mbalaṇ ɗe naṃ. A kolsi ji motgaa gạ maṇ kopti dlaṃ ɗe yen shinti gạ botli Yohana kạ lishsi. Taạ lish lishti takaṛda ɗe mekan ju kạ pakti multi gwasi, kạ gin ɗe 85 taạ la ɗe 95 Kaal ɗạ maṣhkaṇ gạ Yesu. Gon a baṇ Apisus ten kaṭ atḷ gạ nak'en Asiya, lu gwe taạ maṣhi ataạ ni kaksha bacina gạ maṇ kopti wu, kaɗe lu gwe taạ lish wasike kaḷi wu.

Yohana ndaḷli gahwulaṇ mbalaṇ taṣ paḷ zumunta suk Yesu suk yilkeni jwasaṇ na lishti takaṛda gaṇ. Taạ daḷisi kan ten bi gaɓa shelti jwe a palli gaɓa ten Yesu, Yen gạ Nya ɗe lal wu

Gaɓa gwe a baḷ mbadl gwe baạ a paki sowu

1 Maạ ni kii ma dlaṃti gaɓa ten maḷgwe taạ ni ɗa tet ten lakti zhila gạ dii atḷ wu, tik ɗe maḷgwe maạ kum yal gwasi, yek maạ yenti na gwel gaṇaṇ wu. Yek maạ wutit gwel i'e yek maạ taṇti na ang gaṇaṇ, tik ɗe gaɓa gạ mbadl gwe baạ a paki sowu.

2 Gaɓa gạ mbadl gwisi tul ten dii atḷi, yek maạ yenti, yek maạ hwi mbalaṇ gaɓa ten daṃti gwasi yek maạ dlaṃikii gaɓa ten mbadl gwe baạ a paki so gaṃisi. Tek go taạ ni to mal Nya Aba ka, yek taạ tul mal ni.

3 Maạ hwikii ɗe mi wo maạ yenti yek maạ kumti wi, kangwe ɗe kaa cugaa sukmi wu. A cutgaa gaṇaṇ mi wo suk Abe kaṇ suk yen gwasi Almasihu Yesu.

4 Maạ ni kii ma lishti naḳ gaṃi taạ hwol tuk gaṇaṇ* njikaṇ ɗa.

Laṭ kạ cilti gạ Nya

5 Gaɓa gwe maạ kumi tet bi ɗatka yek maạ hwikii wi wuggu, Nya wo cilti kaṇ, a malti wo daṃshal ni ɗạ so ko njet.

6 Kume maạ wuli ɗe maạ naṃa cutgaa sukti ama amaạ yima laṭ kạ daṃshal go, maạ shelaṇ lali a baạ maạ naṇma daṃti kạ gem so.

7 Ama kume maạ naṇma laṭ kạ cilti naḳ gwe taạ ni kạ cilti go, ma cugaa suk yilkeni jinaṇ, a hwulan gạ Yen gwasi Yesu polini daṣkaṇ gạ paḷti byas wul ka mas.†

8 Kume maạ wuli ɗe mi wo maṇ paḷti byas wul kạ sowu, maạ shelaṇ gaa gaṇaṇ a baạ gem naṇ gipni so.

9 Kume maạ dlaṃi Nya byas wul jinaṇ wu, ti wo maṇ njikaṇti gaɓa gwe taạ dlaṃ wu kaṇ a maṇ paḷti gem kaṇ, ta taas byas wul jinaṇ ka, ataạ polini daṣkaṇ gạ laṣhi paḷti gem gaṇaṇ ka mas.

10 Kume maạ wuli ɗe mi wo maạ paḷaṇ byas wul sogo, maạ pallaṇ Nya wi ɗe maṇ shelti lali, a baạ gaɓa gwas mbi lu daṃti kạ mbadl gaṇaṇ so.

---

* **1:4 1:4** Kạ lishtisi jon wo sạ lishi ɗe *gwakaṇ* † **1:7 1:7** Sogo *ko wokko*

2

1 Mil ji lami jini, a lishikii gaɓa gee kangwe ɗe kaa paḷ byas wul sowu.
Ama kume maḷgon paḷ byas wul wu, maɲ gaɓa na Nya Aba ka lal gaɲaɲ
nini ɗa, maḷi kaɗe Almasihu Yesu maɲ paḷti wul ndakce.
2 Maɕhkaɲ gwas kaɗe sadaka gwe sa paḷi ta Nya taas daɕkaɲ byas wul
jinaɲ ka, a ba mi na ngwenaɲ ka so ama suk byas wul ji mas mbalaɲ ji dii
atli.
3 Na nu kaɲ ma mbokaɲ ang ɗe ma yisaɲti, ɗe ma koɓaɲ ilgwe ta hwini
ɗe taɲ paḷi wu.
4 Maḷgwe dlaɱ ɗe, <<Ami wo a yis Nya,>> ama baṭa kop ilgwe ta hwini
ni wu sogo, maḷi shel lali a ba gem nit ka mbadl so.
5 Ama maḷgwe kop gaɓa ga Nya go gem, lamti Nya njikaɲ ka mbadl gwas
wi. Na nu kaɲ ma yisi ɗe mi wo mbalaɲ jwas kaɲ.
6 Mas maḷgwe dlaɱ ɗe ti wo mbalaɲ ga Nya ka go, ngetli kaɲ taɕ paḷ
wundaḷ daɱti gwe Yesu paḷi wu.
7 Yelaɲ ji lami jini, pyal ilgon kaɲ a nikii ma lishti gaɓa dani so ama gus
wul kaɲ, ilgwe ɗe tet ten ndat zhila gaɓa gaɲaɲ kaɲ a hwikii wu. A yek ɗe
gus ilgwe kaa kum gaɓa dani wu.
8 Ama hal ase ilgaɱi yi ɗe pyal wul gwe a yi kii ma lishti gaɓa wu. Gem
kaɲ mbalaɲ yeni ka daɱti ga Almasihu yek sa po yeni ka daɱti gwakaɲ
wi ɗa, naḵ ɗe daɱshal naɱa pakti ka, a cilti ga gem nda cilaṭ lu wu.
9 Maḷgwe wuli ɗe ta nima daɱti ka cilti ata yima nget hwulan ga maɲ
kopti yilka gwas go, ta yima daɱti ka daɱshal.
10 A maḷgwe lam yilka gwas go ta nima daɱti ka cilti, a ba ilgwe a lakti
ten kotti asaɲ ka daɱti gwas wu niɗɗa so.
11 A maḷgwe nge hwulan ga yilka gwas go, ka daɱshal kaɲ ta nima paḷti
wul suk daɱti gwasi. A baṭa yis lu gwe ta nima laṭ ɗu so naḵ ɗe daɱshali
yitlet gwel kawu.
12 Mil ji lami jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe Nya taasikii daɕkaɲ ga byas wul jwakaɲ ka tumal Yesu wu.
13 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten lakti zhila ga dii atl kaɲ ta ni wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa man ngetl ga guu maẓhe wu.
Mil jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa yis Nya Aba wu.
14 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten lakti zhila ga dii atl kaɲ ta ni wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kii wo maɲ ndaḷti kaɲ,
a gaɓa ga Nya nima daɱti ka mbadl gwakaɲ wu,
a kaa man ngetl ga guu maẓhe wu.

Baḵ lamaɲ byas daɱti ga dii atl gee so

15 Baḵ lamaɲ byas daɱti ga dii atl gee, sogo wul jwe ni giɓi wu so.
Maḷgwe lam byas daɱti ga dii atl gee go, lamti Nya Aba ni ka mbadl gwas
so.
16 Kangwe a mbalaɲ lam wul jwe ni ten dii atl wuggu, kaptaṭ ɗa dli ga
mbalaɲ gwe a lak mbalaɲ ten paḷti byas wul wu, lamti paṭ paḷaɲ, suk yenti
ga gaa wule ka manaɲ naa mbalaɲ. Wudaḷ ji wul jwisi wo wul ji Nya ka
so, wundaḷ ji wul jimi wo ji byas daɱti ga dii atl kaɲ.
17 Byas daɱti ga dii atl gee na kaptaṭ ɗa dli ga mbalaɲ a paki, ama
maḷgwe ata paḷ ilgwe Nya lami go daɱti gwas a paki so.

Dalti kang ten man nget hwulan ga Yesu

18 Mil ji lami jini, pakti ga dii atl ɓal njaa. A nak gwe kaa kumi wu man
nget hwulan ga Almasihu ni tedi, nak ninge mago man nget hwulan ga
Almasihu ɓalda wonti. Nuk laki yek ma yisi de pakti ga dii atl gee ka ɓali.
19 Tet ka mi kan man nget hwulan ga Almasihusi ni, ama si wo yilkeni
jinan ji gem ka so. Yilkeni jinan kani de si go sa dam sukmi. Ama yek
zatgaa de sa zigaa wu mbok ang de si wo yilkeni jinan ka so.
20 Ama kii wo Man Cilti ka botlkii yek kaa yis gem mas jwakan.
21 Lashi yisti gem jwakan ka laki yek a lishikii gaɓa so ama yisti gemi de
ka yisi ka laki. A ka gem wo ba lal a ni da so.
22 Wok de man shelti lali wo? Malgwe dlam de Yesu wo Almasihu ka
sowu. Wudal ga malgwisi kade man nget hwulan ga Yesu, mali nge yisti
ga Abe suk Yeni pak.
23 Mas malgwe nge yisti ga Yeni go, ta yis Abe so, a malgwe wule ta yis
Yeni go, ta yis Abe pak.
24 Nu kawu, ngiɓan gaɓa gwe sa dlamikii de sa nde dlamti gaɓa wu.
Kume pali nu go, kaa nima damti suk Yeni suk Abe pak.
25 A ilgwe ta dlallini gaɓa dani go yek de, kume ma daman sukti wu ma
mbi mbadl gwe ba a paki sowu.
26 A lishikii gaɓa gan ta dalikii kang ten majwe nama lamti gillat jwakan
ju.
27 Kii gaa jwakan wo botli gwe Almasihu palikii wu yi kii gaa, a bakaa
po lami de ta malgon mbokikii ang ten ilgon so. Nak de botli gwe ta palikii
wu mbokikii ang ten wul mas wu, a botlisi wo ga gem kan ba de ga lal so,
dlalan malti nak gwe botlisi mbokikii ang wu.

Mi wo mil ji Nya

28 Nuk go, mil jini, daman ka Almasihu, kangwe ta susut du go ma
manan dlalti na ndali gahwulan a ba nsha a cinni a cina datka sowu.
29 Nak de kaa yisi de ti wo man palti wul ndakce kawu, yisi de mas man
palti wul ndakce mbi zat de yen ga Nya wi.

3

1 Bohwe ni kan nalti ga lamti gwe Nya Aba laman ni wu ni gwi, de hal
asa mbe ni de mil jwas wu! A de mil jwasisi kan mananni. Ilgwe laki ba
mbalan ji dii atl gee Kamannii sogo yek de mbalami yis Nya so.
2 Yelan ji lami jini, ningo mi wo mil ji Nya ka ɓali, a kangwe ma ya tok
daman go, malgon ɓo yisi so. Nak kan ma yisi de, kume Yesu susut du, ma
palan nakti ama yenanti nak gwe ta ni wu.
3 Mas majwe zi mbadl gwasan tenti go, sa pol daskan palti byas wul
jwasan kawi, nak gwe Yesu wo daskan nidda sowu.
4 Mas malgwe pal byas wul go mali dakci mbat gaɓa wi, de gem kago
palti byas wul wo dakcit mbat gaɓa kan.
5 Ama kaa yisi de Yesu tuli tas taas byas wul jinan ka. A ti wo ba byas
wul nidda so.
6 Mas malgwe nima damti ka Almasihu go bata po pita palti byas wul so.
Malgwe yima ta palti byas wul go ta ɓo yis gaa ga Yesu so a bata ɓo yisti so.
7 Mil ji lami jini, ba malgon gillakii so. Malgwe a ta pal wul ndakce go,
man zok mbadl kan, nak gwe Almasihu wo man zok mbadl kawu.
8 A mbalan man palti byas wul wo ga guu mazhe kan, nak de guu mazhe
wo tun tet ten ndat zhila ga dii atl kan ta nima palti byas wul wu. Ilgwe
laki yek Yen ga Nya tul go yek de, tas jek wul jwe guu mazhe laki wu ka.

9 Mas majwe ɓal ɗe mil ji Nya go sa po pita paḷti byas wul so, naḳ ɗe
wundaḷ ga Nya ni kaṣi, asa ɓal ɗe zaṭi ga Nya wu.
10 Kangwe a ma hwul dlo ji mil ji Nya, suk mil ji guu mazhe wuggu. Mas
maḷgwe a ta paḷ byas wul go yen ga Nya ka so, a maḷgwe ba ta lam yilka
gwas so ma go maḷi wo yen ga Nya ka so.

Lamaṇ yilkeni jwakaṇ

11 Gaɓa gwe kaa kumi tet ten ndat zhile wuggu, taṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ.
12 Baḳ paḷi naḳ gwe Kayinu paḷi wu so, ɗe ta tlo yilka gwas wu, ti wo ga
guu mazhe kaṇ. A yokit gwas ka laki yek ta tloti ama ilgwe yilke paḷi go
zok wul kaṇ.
13 Yilkeni jini, ba ndekii ɗe wul cit ɓanti so, kume ɗe mbalaṇ ji dii atl gee
nge hwulan jwakaṇ wu.
14 Mi wo ma ɗakcaṇ mashkaṇ wi ma ɓalaṇ na mbadl gwe ba pakti niɗɗa
sowu, naḳ ɗe ma lamaṇ yilkeni jinaṇ wu. Maḷgwe lam yilkeni jwas sogo
maḷi yima daṃti mashkaṇ.
15 Mas maḷgwe nge hwulan ga yilka gwas go ta ni ɗe naṃ suk maṇ tlot
mbalaṇ, a kaa yisi ɗe maṇ tlot mbalaṇ wo mbadl gwe ba a paki sowu
niɗɗa so.
16 Kangwe ma yisaṇ lamti wuggu, Almasihu Yesu baḷ mbadl gwas ka lal
gaṇaṇ. A mi mago mbun ɗe taṇ baḷaṇ gaa jinaṇ ka lal ga yilkeni jinaṇ.
17 Kume wul ang ni maḷgon ɗa, yek ta yen yilka maṇ laṣhi wul, ama yek
baṭa yen gonti gwas sogo, ɗa ni kaṇ wundaḷ ga maḷgwisi a wule lamti ga
Nya ni ka mbadl gwas gwi?
18 Mil ji lami jini, baṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ na bi sogo laḳa so, taṇ lamaṇsi
na gem suk paḷti wul jinaṇ.
19 Naḳ gwisi kaɗe kangwe ma yisi ɗe mi wo mbalaṇ ji gem ga Nya kaṇ, a
na naḳ gwisi kaṇ ma mbi ndaḷi gahwulaṇ a cina ɗa Yesu ka.
20 A kume mbadl jinaṇ desaṇnii wu, Nya man ngetl ga mbadl jinaṇ, a ta
yis wul mas.
21 Yelaṇ ji lami jini, kume mbadl jinaṇ desaṇni sowu, ndaḷi gahwulaṇ
nini ɗa a cina ɗa Nya ka.
22 A ta baḷaṇni ilgwe ma ngemiti wu, naḳ ɗe ma paḷaṇ ilgwe ta hwini wu
suk ilgwe taṃit ɗa wu.
23 Ilgwe ta hwini wu kaɗe taṇ ngaṣaṇni ten Yesu, Almasihu Yesu, yek
Yesusi po hwini ɗe taṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ.
24 Majwe naṃa kopti ilgwe ta hwisi go, sa nima daṃti sukti ata nima
daṃti suksi paḳ. A kangwe ma yisi ɗe ta nima daṃti sukmi wuggu, tumal
Shishi gwas ɗe ta baḷaṇnii wu kaṇ ma yisi naḳ gwisi.

4

Cingaḷaṇ shishi mas

1 Yelaṇ ji lami jini, baḳ ndaḳi mas majwe wule shishi ga Nya nisi ɗa wu
so, a ma cingaḷaṇ shishisi taḳ yisi ɗe tet mal Nya kaṇ ni paa. Paḷi naḳ gwisi
naḳ ɗe majwe asa shel lal ɗe si wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya kaɗe si wu,
ɓaḷda wonti ten dii atli wu.
2 Kangwe kaa yis Shishi ga Nya wuggu, mas maḷgwe wuli ɗe Almasihu
Yesu tul na* dli ga mbalaṇ wu, wundaḷ ga maḷ gwisi wo Shishi ga Nya ni
ka ti.

* **4:2 4:2** Sogoka

3 Ama mas maḷgwe wule Yesu tul naˌ dli gaˌ mbalaŋ sowu, wundaḷ gaˌ maḷ go Shishi gaˌ Nya ni kaˌ ti so. Shishi nget hwulaŋ gaˌ Yesu kaŋ, shishi gwe saˌ hwikii ɗe aya tul wu. A naˌk ninge go ɓalɗa ten dii atli.

4 Mil ji lami, kii wo mbalaŋ ji Nya kaŋ akaa man ngetl ji maju wi, naˌk ɗe maḷgwe ni gipkii wu man ngetl gaˌ maḷgwe ni kaˌ mbalaŋ ji dii atl gee wu.

5 Si wo mbalaŋ ji dii atl kaŋ yek laki asaˌ yen wul naˌ gwel yenti wul ji maŋ dii atli, a maŋ dii atli katisi kaŋg.

6 Mi wo mbalaŋ ji Nya kaŋ, a majwe yisti wu katini kaŋg, ama mas maḷgwe baˌ gwas kaˌ sowu baṭa katini kaŋg so. Naˌ nu kaŋ ma yisaŋ majwe Shishi gem gaˌ Nya ni kaṣi tet kaˌ majwe shishi gaˌ gillaṭ mbalaŋ ni kaṣi wu.

Kangwe Nya lam mbalaŋ wu

7 Yelaŋ ji lami jini, maˌ lamaŋ yilkeni jinaŋ. Lamti wo sut mal Nya kaŋ ni. Mas majwe lam yilkeni jwasaŋ go saˌ ɓal ɗe mil ji Nya, asaˌ yisti wi.

8 Mas majwe lam yilkeni jwasaŋ sogo saˌ yis Nya so, naˌk ɗe Nya wo lamti kaɗe ti wu.

9 Kangwe Nya mbok ang ten wundaḷ gaˌ lamti gwas kaˌ dlo ganaŋ wuggu. Taˌ lak Yen ɗe naŋ gwe niɗɗa wu sut ten dii atli, kangwe mbalaŋ a mbi mbadl gwe baˌ a paki so tumalti wu.

10 Kangwe lamti gaˌ gem ni wuggu. Baˌ ɗe mik lamaŋ Nya so, ama tik lamaŋni yek ta lak Yen gwas sut ten dii atl ɗe sadaka gaˌ taasti daṣkaŋ paḷti byas wul jinaŋ ka.

11 Yelaŋ jini, naˌk ɗe Nya lamaŋ i'e nu wu, ngetli kaŋ maˌ lamaŋ yilkeni jinaŋ.

12 Maḷgon ɓo taɓa yenti gaˌ Nya so ama kume maˌ lamaŋ yilkeni jinaŋ go, taˌ ni kaˌ mbadl ganaŋ a lamti gwas njikaŋ kaˌ mi wi.

Kangwe a Nya daŋ kaˌ mbalaŋ wu

13 Naˌ nu kaŋ maˌ yisi ɗe maˌ nima daŋti suk Nya ataˌ ni ten mbadl jinaŋ, naˌk ɗe taˌ baḷaŋnii Shishi gwasi taṣ daŋ sukmi wu.

14 A maˌ yeni wi yek maˌ dlaŋi mbalaŋ gaɓa dani ɗe, Nya Aba lak Yen gwasi taṣ daŋ ɗe maŋ kisti gaˌ mbalaŋ ji dii atli.

15 Mas maḷgwe kan Yesu ɗe Yen gaˌ Nya go, Nya ni kaˌ mbadl gaˌ maḷi a maḷi nima daŋti sukti pak.

16 Nuk laki yek maˌ yisi ɗe Nya lamaŋni yek maˌ ngaṣaŋ ten lamti gwisisi.

Nya wo lamti kaŋ. Mas maḷgwe nima daŋti naˌ lamti gaˌ yilkeni jwas go maḷi nima daŋti suk Nya, a Nya ni kaˌ mbadl gaˌ maḷi.

17 Kume lamti njikaŋ kaˌ dlo ganaŋ wugo, ma mbi ndaḷi gahwulaŋ ten cin gwe Nya a kisi gaɓa mbalaŋ mas wu, naˌk ɗe maˌ naŋma daŋti ten dii atli naˌk kangwe Yesu daŋ wu.

18 Wudaḷ gaˌ lamti gaŋi wo ɓanti ni giɓi so. Lamti gaˌ gem wo a mbol ɓanti ka, naˌk ɗe mbalaŋ maŋ ɓanti wo nolti gaˌ Nya kaŋ ataˌ ɓantit wu. Nuk laki a baˌ maŋ ɓanti a njikaŋ dli naˌ lamti gaˌ gem so.

19 Ama maˌ naŋma lamti gaˌ yilkeni jinaŋ naˌk ɗe Nya kaˌ lak zhila lamti gaˌ mbalaŋ wu.

20 Kume maḷgon wule, <<A lam Nya,>> ama yek taˌ naŋma nget hwulan gaˌ yilka gwas go, maŋ shelti lal kaɗe maḷi. Maḷgwe nge hwulan gaˌ yilka gwas ɗe taˌ naŋma yenti gwas wu, a man lamti Nya ɗe taˌ ɓo yenti so gwa?

21 Ilgwe Nya hwini go yek ɗe, mas maḷgwe lamti go ngetli kaŋ taṣ lam yilkeni jwas pak.

5

Ngaṣti ten Yen ga Nya

1 Mas majwe baḷ gem na Yesu ɗe Almasihu go sa ɓal ɗe mil ji Nya, a mas majwe lam Nya Aba go sa lam Yen gwas pak.
2 Kangwe ma mbokaṇ ang ɗe ma lamaṇ mil ji Nya wuggu, ɗe ma lamaṇ Nyami yek ma koɓaṇ ilgwe ta hwini wu.
3 Kangwe lamti Nya ni wuggu, ta mbalaṇ paḷ ilgwe ta dlaṃ ɗe taṣ paḷi wu. A ilgwisi wo ba maṇ bomti ka so,
4 naḳ ɗe mas majwe ni ɗe mil ji Nya go, sa man ngetl ga byas daṃti ga dii atl ge wu. Naḳ gwisi kaɗe kangwe ma manaṇ ngetl ga byas daṃti ga dii atl gee, tumal ngaṣti tenti wu.
5 Kaa wok ɗe majwe sa man ngetl ga byas daṃti ga dii atl ge go? Majwe baḷ gem na Yesu ɗe Yen ga Nya wu na ngusaṇ kaṇ.

Dlaṃti gaɓa ten Yen ga Nya

6 Sa mbok ang ten Yesu Almasihu ɗe Yen ga Nya tumal ze baptisma suk hwulan gwas ɗe shot ɗe sa tlot ten gudaḷ yencin wu. Aba tumal ze baptisma gwas tokte ka so, ama na ze baptisma suk hwulaṇ gwas ɗe shot ɗu. Shishi ga Nya kaɗe maṇ dlaṃti nu, naḳ ɗe Shishi wo maṇ dlaṃti gem kaɗe ti wu.
7 De mekami kaɗe maṇ dlaṃti gaɓe,
8 na Shishi ga Nya suk ze baptisma suk hwulan, a ɗe mekami dlaṃ gaɓa ɗe naṃ mas jwasaṇ.
9 Kume dlaṃti gaɓa ga mbalaṇ kaṇ ma kamaṇ go dlaṃti gaɓa ga Nya ndaḷ mani, a dlaṃti gaɓa gwe ta paḷi ten Yen gwas wu kaɗe gwisi.
10 Maḷgwe baḷ gem na Yen ga Nya go dlaṃti gaɓa gami nit ka mbadli. A maḷgwe baḷ gem na Nya sogo maḷi pallaṭ ɗe maṇ shelti lal wi, naḳ ɗe ta baḷ gem na dlaṃti gaɓa gwe ta paḷi ten Yen gwas wu sowu.
11 A dlaṃti gaɓe wo yek ɗe, Nya baḷaṇnii mbadl gwe ba a paki sowu, a ma mbi mbadlisi tumal Yen gwasi.
12 Maḷgwe Yen ga Nya nit ɗa go mbadl gwe ba a paki sowu niɗɗa, a maḷgwe Yeni niɗɗa sowu mbadl gwe ba a paki sowu niɗɗa so.

Pakti gaɓa

13 A lishikii wul jee kii ɗe kaa ngaṣti ten Yen ga Nya wu, kangwe ka yisi ɗe mbadl gwe ba a paki sowu ni kii ɗa wu.
14 Gwisi kaɗe ndaḷi gahwulaṇ gaṇaṇ ten dlaḷti a cina ɗa Nya ka, ɗe ta kumaṇnii, kume ma ngemaṇ wul kangwe ta lami wu.
15 Naḳ ɗe ma yisi ɗe Nya a kumaṇnii ten wul jwe ma ngemi wu, ma yisi ɗe ma mbi wul jwe ma ngemiti wu.
16 Kume gon gwakaṇ yen yilka gwas ten paḷti byas wul gwe ɗe a lak maḷi ten maṣhkaṇ sowu, taṣ ngem Nya taṣ baḷ maḷi pyal mbadli. A naṃa gaɓa ten majwe paḷti byas wul jwasaṇ a taḷasi kaa maṣhkaṇ sowu. Paḷti byas wul gwe a lak mbalaṇ ten maṣhkaṇ wu ni ɗa. Wudaḷi gwisi kaṇ a naṃa wulti ɗe taṣ ngem Nya dani so.
17 Mas ilgwe paḷi naḳ gwe mbun ɗe ta paḷi sowu byas wul kaṇ, ama wundaḷ ga byas wul gwe ba lak mbalaṇ ten maṣhkaṇ sowu ni ɗa.
18 Ma yisi ɗe mil ji Nya wo baṣa pita paḷti byas wul so, a Yen ga Nya ngipsi ka ang gwasi, a ba guu maẓhe a manisi paḷti ilgon so.
19 Ma yisi ɗe mi wo mil ji Nya kaṇ, a ma yisi ɗe naa mbalaṇ ji dii atl mas ni ang ɗa guu maẓhe ka.

20 A ma̱ yisi ɗaɗe Yen ga̱ Nya tuli yek ta̱ ba̱la̱nnii mbotlka̱n yisti wul, kangwe ma yisa̱n Nya ga̱ gem. A ma̱ da̱ma̱n sukti ti ɗe gem wu, a ma̱ da̱ma̱n suk Almasihu Yesu Yen gwasi. Tik ɗe Nya ga̱ gem suk ma̱n ba̱lti mbadī gwe ba̱ a paki sowu.
21 Mil ji lami jini, nge pa̱lti wul ji gunki, wul jwe a mbala̱n kansi ɗe Nya wu.